รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง

นโยบายน้ำไทย : ฐานความรู้เพื่ออนาคต

เอกสารประกอบเล่มที่ 1

นโยบายน้ำไทย

ในช่วงสมัยกรุงสุโขทัย-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 1762-พ.ศ. 2544)

โดย

โสภณ ชมชาญ และคณะ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ธันวาคม 2559

สัญญาเลขที่ RDG5920013

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเรื่อง
นโยบายน้ำไทย : ฐานความรู้เพื่ออนาคต

เอกสารประกอบเล่มที่ 1

นโยบายน้ำไทย
ในช่วงสมัยกรุงสุโขทัย-แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8
(พ.ศ. 1762-พ.ศ. 2544)

โดย

โสภณ ชมชาญ
กรณิศ นพรัตน์

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
ธันวาคม 2559

คำนำ

จากหลักฐานปรากฏในประวัติศาสตร์ของไทยนั้น รัฐได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน เป็นเพราะรัฐตระหนักดีว่านอกจากน้ำจะเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตของมนุษย์แล้ว น้ำยังเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย จากสภาพของประเทศที่เคยมีน้ำอุดมสมบูรณ์ ทั้งเพื่อการเกษตรและกิจกรรมอื่นๆ มาเป็นเวลาช้านาน ถึงปัจจุบันมีปัญหา 3 ประการ คือ การขาดแคลนน้ำ อุทกภัย คุณภาพน้ำ และมีแนวโน้มว่าจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต จึงทำให้เกิดวิกฤติเรื่องน้ำขึ้นในสังคมไทย โดยเกิดความขัดแย้งในแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรน้ำระหว่างรัฐบาลและนักวิชาการจากสถาบันต่างๆ รวมทั้งจากองค์กรภาคเอกชน ถึงแม้ว่ารัฐได้มีนโยบายน้ำมาอย่างยาวนานก็ตามอาจจะมีจุดอ่อนบางประการที่ทำให้เกิดปัญหา 3 ประการ ดังกล่าวข้างต้นขึ้น และอาจจำเป็นจะต้องมีการกำหนดนโยบายน้ำขึ้นใหม่ในอนาคต การกำหนดนโยบายน้ำขึ้นใหม่นั้นจำเป็นจะต้องทบทวนนโยบายน้ำที่กำหนดไว้เดิมว่ามีเจตนารมย์และสาระสำคัญอย่างไรจึงส่งผลให้เกิดปัญหาขึ้นในปัจจุบัน โครงการวิจัยเรื่อง ***“นโยบายน้ำไทย : ฐานความรู้เพื่ออนาคต”*** จึงได้รวบรวมนโยบายน้ำที่ได้กำหนดขึ้นจากอดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารของหน่วยงานและสถาบันต่างๆ แล้วจัดทำเป็นฐานข้อมูลโดยเรียงลำดับเวลาในลักษณะจดหมายเหตุ (Chronicle) ทั้งนี้เป็นการรวบรวมจากจดหมายเหตุ กฎและระเบียบ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา มติคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 แผนบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งมติของคณะกรรมการ นโยบายของกระทรวงต่างๆ และเหตุการณ์ที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ ตลอดจนข้อมูลจากสถาบันวิจัยต่างๆ คณะวิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการใช้ค้นคว้าและเป็นเอกสารอ้างอิงในอนาคต

รายงานการวิจัยโครงการนี้มี 5 เล่มๆ แรกคือเอกสารหลักที่สรุปสาระสำคัญ จากเอกสารประกอบเล่มที่ 1-4 เอกสารประกอบ เล่มที่ 1 และ 2 เป็นผลจากการทบทวนนโยบายน้ำตั้งแต่สมัยสุโขทัย พ.ศ. 1762 จนถึงสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2559 รวมทั้งทบทวนถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำ โดยเรียงลำดับเวลาเป็น 14 ระยะ และจัดทำเป็นบทต่างๆ รวม 15 บท เอกสารประกอบเล่มที่ 3 พลวัตนโยบายน้ำไทย มี 1 บท คือบทที่ 16 เอกสารประกอบเล่มที่ 4 ผลจากนโยบายน้ำไทยมี 3 บท คือ บทที่ 17 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำไทย บทที่ 18 การคัดค้านนโยบายน้ำไทย และบทที่ 19 สถานการณ์ทรัพยากรน้ำไทยในปัจจุบัน

คณะผู้วิจัย

สารบาญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระเบียบวิธีวิจัย	1-2
1.4 คำจำกัดความ	1-3
เอกสารอ้างอิง	1-4
บทที่ 2 การปกครองของราชอาณาจักรไทย	2-1
2.1 ประวัติศาสตร์การปกครองของราชอาณาจักรไทย	2-1
2.2 รัฐบาลและระยะเวลาการบริหารประเทศหลัง พ.ศ. 2475	2-2
เอกสารอ้างอิง	2-6
บทที่ 3 นโยบายน้ำก่อนมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ	3-1
3.1 นโยบายน้ำในสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1762-1981)	3-1
3.2 นโยบายน้ำในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ.1893-2310)	3-4
3.3 นโยบายน้ำในสมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310-2325)	3-6
3.4 นโยบายน้ำในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ระหว่าง พ.ศ.2325-2435	3-6
เอกสารอ้างอิง	3-12
บทที่ 4 นโยบายน้ำภายหลังมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ	4-1
4.1 นโยบายน้ำภายหลังมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ	4-1
4.2 นโยบายน้ำภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475-2503	4-3
เอกสารอ้างอิง	4-12
บทที่ 5 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509)	5-1
เอกสารอ้างอิง	5-8

สารบาญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 6 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) 6-1

เอกสารอ้างอิง 6-11

บทที่ 7 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) 7-1

เอกสารอ้างอิง 7-11

บทที่ 8 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) 8-1

เอกสารอ้างอิง 8-21

บทที่ 9 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) 9-1

เอกสารอ้างอิง 9-15

บทที่ 10 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) 10-1

เอกสารอ้างอิง 10-39

บทที่ 11 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) 11-1

เอกสารอ้างอิง 11-54

บทที่ 12 นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) 12-1

เอกสารอ้างอิง 12-100

สารบาญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2-1	ระยะเวลาในการครองราชย์ของรัชกาลต่างๆ	2-2
ตารางที่ 2-2	รัฐบาลและระยะเวลาการบริหารประเทศ	2-4

บทที่ 1

บทนำ

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในช่วงปลายปี 2554 ได้เกิดอุทกภัยที่รุนแรงขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางของประเทศไทย สร้างความเสียหายมีมูลค่าสูงถึง 1.4 ล้านล้านบาท (เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, 2558: 4) หลังจากนั้นเพียง 3 ปี ในปลายปี 2557 ถึงกลางปี 2558 ก็ได้เกิดภัยแล้งอย่างรุนแรงขึ้นในพื้นที่บางส่วนของประเทศทั้งในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ที่ขาดแคลนน้ำจนไม่สามารถทำนาปีได้ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ วิกฤติน้ำที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงทั้งอุทกภัยและภัยแล้งนี้ได้รับความสนใจจากสังคมไทยว่าวิกฤติดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยสาเหตุใด เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศหรือเกิดจากนโยบายการบริหารจัดการน้ำที่ผิดพลาดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเป็นผลรวมของสาเหตุทั้ง 2 ประการ

หากพิจารณาถึงสาเหตุทั้ง 2 ประการที่กล่าวข้างต้นแล้ว การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศทั้งฝนตกมากจนน้ำท่วมหรือฝนตกน้อยส่งผลให้เกิดภัยแล้งนั้นเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถจะควบคุมได้ แต่นโยบายนั้นสามารถกำหนดขึ้นเพื่อรองรับสถานการณ์อุทกภัยและภัยแล้งดังกล่าวได้ตามควรแก่กรณี อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในอดีตของสถาบันและนักวิชาการต่างๆ เช่น สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2544: ก) กัมปนาท ภักดีกุล (2554: 24) คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (2555: 1) พบว่านโยบายน้ำในอดีตไม่มีเอกภาพและไม่มีการบูรณาการควรมีการแก้ไข แม้แต่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. 2558-2569) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2558 ก็ยังคงมีข้อสังเกตจากผู้มีส่วนได้เสียว่าไม่มีรายละเอียดโครงการและการลงทุน (สิทธิณี ห่วงนาค, 2558: B-12) ประกอบกับในขณะนี้เขื่อนใหญ่ 4 เขื่อน ที่ส่งน้ำให้กับลุ่มน้ำเจ้าพระยามีน้ำในเขื่อนน้อยมากเหมือนช่วงเริ่มต้นที่เขื่อนเพิ่งจะก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มสะสมน้ำ ซึ่งอาจจะใช้เวลาหลายปีเพื่อให้มีปริมาณเก็บกักตามที่ได้กำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนว่านโยบายน้ำในอดีตนั้น ได้กำหนดไว้อย่างไรเพื่อรองรับสถานการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งอาจจะต้องกำหนดนโยบายน้ำในอนาคตขึ้นใหม่ เมื่อศึกษาเบื้องต้นพบว่ารัฐไทยได้กำหนดนโยบายน้ำมาเป็นเวลาช้านานตั้งแต่กรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน แต่นโยบายน้ำดังกล่าวนี้มีที่มาจากหลายแหล่ง ทั้งจากกฎและระเบียบ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ มติคณะรัฐมนตรี และแผนบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น นโยบายน้ำเหล่านี้ไม่มีการรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน การค้นคว้าและศึกษาจึงใช้เวลามาก และไม่ครบถ้วนต่อการนำบทเรียนในอดีตมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจหากจะกำหนดนโยบายขึ้นในอนาคตจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำฐานข้อมูลนโยบายน้ำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้า และเป็นเอกสารอ้างอิง ตลอดจนเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์การกำหนดนโยบายในอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเป็นมาอย่างไรอีกประการหนึ่งด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อรวบรวมนโยบายน้ำที่ได้กำหนดขึ้นจากอดีตถึงปัจจุบัน

1.2.2 จัดทำฐานข้อมูลนโยบายน้ำเรียงตามลำดับเวลาในลักษณะจดหมายเหตุเพื่อให้อนุชนใช้ค้นคว้าและอ้างอิง

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหาและปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้นโยบายน้ำที่กำหนดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ มีความสอดคล้องหรือเปลี่ยนแปลง รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากนโยบาย

1.2.4 เพื่อศึกษาสถานการณ์ทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการในปัจจุบัน

1.2.5 เพื่อเสนอประเด็นสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายน้ำในอนาคต

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการดำเนินการที่ใช้วรรณกรรมปริทัศน์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

(1) จะเป็นการรวบรวมนโยบายน้ำไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 14 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ก่อนมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย พ.ศ. 1762

ระยะที่ 2 ภายหลังการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2435-2475

ระยะที่ 3 ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ พ.ศ. 2475

ระยะที่ 4 ถึงระยะที่ 14 ภายหลังการมีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2504-2559) รวม 11 ระยะ

(2) จัดทำเป็นฐานข้อมูลนโยบายน้ำไทย โดยเรียงตามลำดับเวลาในลักษณะจดหมายเหตุ

(3) วิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุของปัญหาและปัจจัยที่เป็นเหตุให้นโยบายน้ำที่กำหนดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆ มีความสอดคล้องหรือเปลี่ยนแปลงรวมทั้งผลที่เกิดจากนโยบาย รวม 14 ระยะ

(4) วิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการในปัจจุบัน

(5) วิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายน้ำในอนาคต

1.3.2 วิธีดำเนินการวิจัย (research methodology)

(1) กรอบแนวคิดในการศึกษา

ถึงแม้ว่าได้มีการกำหนดนโยบายน้ำมาเป็นเวลาช้านานตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยมาจนถึงปัจจุบันก็ตาม แต่นโยบายน้ำดังกล่าวนี้มีที่มาจากหลายแหล่ง ทั้งจากกฎและระเบียบ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ มติคณะรัฐมนตรี และแผนบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น ซึ่งนโยบายน้ำดังกล่าวนี้มีทั้งที่มีความสอดคล้องและเปลี่ยนแปลงจากการกำหนดขึ้นแต่ละครั้งหรือแต่ละช่วงเวลาด้วยสาเหตุและปัจจัยต่างๆ อย่างไรก็ตามนโยบายน้ำเหล่านี้ไม่มีการรวบรวมไว้ในที่เดียวกัน การค้นคว้าและศึกษาจึงใช้เวลามากและไม่ครบถ้วนต่อการนำบทเรียนจากนโยบายแต่ละเรื่องในอดีตมาวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจหากจะมีการกำหนดนโยบายน้ำขึ้นใหม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำฐานข้อมูลนโยบายน้ำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้า และเป็นเอกสารอ้างอิง ตลอดจนเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์การกำหนดนโยบายในอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเป็นมาอย่างไรอีกประการหนึ่งด้วย

(2) วิธีการศึกษา

(2.1) ทบทวนวรรณกรรมนโยบายน้ำของไทย รวมทั้งเหตุการณ์ที่สำคัญจากอดีตถึงปัจจุบัน

(2.2) จัดทำฐานข้อมูลนโยบายน้ำโดยเรียงตามลำดับเวลาในลักษณะจดหมายเหตุ

(2.3) วิเคราะห์ถึงปัญหา สาเหตุของปัญหาและปัจจัยที่เป็นเหตุให้นโยบายน้ำที่กำหนดขึ้นในช่วงเวลาต่างๆมีความสอดคล้องหรือเปลี่ยนแปลงรวมทั้งผล ที่เกิดจากนโยบายโดยวิธี Matrix Analysis

(2.4) วิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการในปัจจุบัน

(2.5) วิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายน้ำในอนาคต

(3) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ที่มาของข้อมูลนโยบายน้ำไทยที่จะทำการรวบรวมนั้น จะมาจากจดหมายเหตุ กฎและระเบียบ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา มติคณะรัฐมนตรี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-11 แผนบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งมติของคณะกรรมการ นโยบายของกระทรวงต่างๆ และเหตุการณ์ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ รวมทั้งข้อมูลจากสถาบันวิจัยต่างๆ

1.4 คำจำกัดความ

“นโยบาย” หมายความว่า หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ (ราชบัณฑิตสถาน, 2542: 563)

“น้ำ” หมายความว่า น้ำในบรรยากาศ น้ำบนผิวดิน น้ำใต้ดิน และน้ำทะเลในอาณาเขต (มาตรา 4 ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี วันที่ 20 มกราคม 2558)

เอกสารอ้างอิง

1. กัมปนาท ภักดีกุล. 2554. ***จุดอ่อนการบริหารจัดการน้ำในประเทศไทย เอกสารประกอบการประชุมวิชาการพระราชดำริ : แสงส่องสู่ทางออกจากวิกฤตินำ้ท่วม.*** วันที่ 2 ธันวาคม 2554 ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์.

2. คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ. 2555. ***แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ.*** สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการน้ำ.

3. เดือนเด่น นิคมบริรักษ์. 2558. ***การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับการจัดการทรัพยากรน้ำในประเทศไทย.*** สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

4. ราชบัณฑิตสถาน. 2542. ***พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542***. โรงพิมพ์นานมีบุคส์พับลิเคชั่น จำกัด.

5. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2544. ***แนวนโยบายการจัดการน้ำสำหรับประเทศไทย.***

6. สิทธิณี ห่วงนาค. 2558. ***สับยุทธศาสตร์น้ำ คสช. ปิดลับละเลง 1.1 แสนล้าน.*** หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ วันที่ 18 พฤษภาคม 2558.

บทที่ 2

การปกครองของราชอาณาจักรไทย

บทที่ 2

การปกครองของราชอาณาจักรไทย

2.1 ประวัติศาสตร์การปกครองของราชอาณาจักรไทย

ด้วยเหตุที่ว่าการวิจัยเรื่องนี้เป็นการทบทวนถึงประวัติศาสตร์การกำหนดนโยบายน้ำของไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตอันยาวนานถึงปัจจุบัน จึงได้ลำดับประวัติศาสตร์และการปกครองของราชอาณาจักรไทย โดยสังเขปตามลำดับเวลาดังนี้

ดินแดนที่ตั้งของราชอาณาจักรไทยในปัจจุบันนี้จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าตั้งแต่ยุคหินเก่าเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันมีมนุษย์อาศัยอยู่มาโดยตลอด (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2532 : 11) ก่อนที่กรุงสุโขทัยจะสถาปนาขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 18 มีเมืองหรือรัฐในสมัยโบราณตั้งอยู่ในภาคต่างๆ ทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลางและภาคเหนือ เมืองหรือรัฐที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 นั้นเข้าใจว่าเป็นรัฐที่ปกครองโดยคนไทย โดยมีศูนย์กลางทางการปกครองอยู่ที่เมืองเชียงแสน ต่อมาในสมัยพระเจ้ามังรายได้ทรงย้ายศูนย์กลางทางปกครองจากเชียงแสนมาอยู่ที่เชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 1839 ส่วนในภาคกลางจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุว่าในช่วงพุทธศตวรรษที่ 11-18 มอญและเขมรผลัดเปลี่ยนการเข้าครอบครองดินแดนในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาได้สิ้นสุดลงจึงเกิดอาณาจักรของคนไทยขึ้นหลายอาณาจักร เช่น สุโขทัยและอยุธยา (วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์, 2545: 33)

ถึงแม้ว่าจะมีแนวคิดที่ว่าบรรพบุรุษของคนไทย ก่อนจะมาอยู่ในดินแดนที่ตั้งของราชอาณาไทยในปัจจุบันมาจากหลายแนวคิดก็ตาม วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์, (2545: 34) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า แนวคิดที่มีความเป็นไปได้คือแนวคิดที่เสนอว่าคนไทยน่าจะมาจากภาคกลางหรือตอนใต้ของจีน และอีกแนวคิดหนึ่งคือคนไทยไม่ได้อพยพมาจากไหนแต่อยู่ในดินแดนที่เป็นที่ตั้งของประเทศไทยในปัจจุบันนี้เอง

2.1.1 การปกครองของราชอาณาจักรไทยก่อน พ.ศ. 2475

การปกครองของราชอาณาจักรไทย จะแบ่งออกเป็นช่วงระยะเวลาต่างๆ ดังนี้

(1) อาณาจักรสุโขทัย (พ.ศ. 1762-1982)

ขุนศรีอินทราทิตย์สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย เมื่อ พ.ศ. 1762 (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2533: 231) ต่อมาได้เสื่อมลงและตกเป็นเมืองขึ้นของรัฐไทยอีกรัฐหนึ่ง คืออาณาจักรอยุธยา

(2) อาณาจักรอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310)

พระเจ้าอู่ทองทรงก่อตั้งอาณาจักรอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 1893 ในสมัยนี้ ได้เริ่มการติดต่อกับชาติตะวันตก เช่น โปรตุเกส ดัตช์ ฝรั่งเศส จีน และญี่ปุ่น อาณาจักรอยุธยาเริ่มเสื่อมอำนาจลงราวพุทธศตวรรษที่ 24 ต่อมาแพ้สงครามต่อพม่า เมื่อปี พ.ศ. 2310 อาณาจักรอยุธยาดำรงความเป็นเอกราชอยู่ได้ 417 ปี

(3) กรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310-2325)

หลังจากที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ขับไล่กองทัพพม่าออกจากแผ่นดินไทย ทำการรวมชาติ และได้ย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่กรุงธนบุรี ใน พ.ศ. 2310 กรุงธนบุรีเป็นราชธานีอยู่ได้ 15 ปี

(4) กรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2325 - ปัจจุบัน)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้สถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2325 มีระยะเวลาการครองราชย์ของแต่ละรัชกาล ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ระยะเวลาในการครองราชย์ของรัชกาลต่างๆ

รัชกาลที่	กษัตริย์ไทย	พ.ศ.
1	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก	2325-2352
2	พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	2352-2367
3	พระบาสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	2367-2394
4	พระบาสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	2394-2411
5	พระบาสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	2411-2453
6	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	2453-2468
7	พระบาสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว	2468-2477
8	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล	2477-2489
9	พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช	2489-2559

ที่มา : คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี (2525ก, 2525ข)

2.2 รัฐบาลและระยะเวลาการบริหารประเทศหลัง พ.ศ. 2475

เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดและมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ (คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525ข: 258)

ภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) ได้มีรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศรวม 61 คณะ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-2

การแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ระยะ นั้นเนื่องจากที่มาของอำนาจในการกำหนดนโยบายได้เปลี่ยนแปลง จากอำนาจของพระมหากษัตริย์เป็นอำนาจของราษฎร ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติธรรมนูญ การปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475[1)] มาตรา 1 มาตรา 2 และมาตรา 7 ดังนี้

“มาตรา 1 อำนาจสูงสุดของประเทศนั้นเป็นของราษฎรทั้งหลาย

มาตรา 2 ให้มีบุคคลและคณะบุคคลดั่งจะกล่าวต่อไปนี้เป็นผู้ใช้อำนาจแทนราษฎรตามที่จะได้กล่าวต่อไปในธรรมนูญ คือ

1. *กษัตริย์*
2. *สภาผู้แทนราษฎร*
3. *คณะกรรมการราษฎร*
4. *ศาล*

มาตรา 7 การกระทำใดๆ ของกษัตริย์ต้องมีกรรมการราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดลงนามด้วย โดยได้รับความยินยอมของคณะกรรมการราษฎรจึงจะใช้ได้ มิฉะนั้นเป็นโมฆะ”

[1)] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 49 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2475

รอง ศยามานนท์ (2525: 38) ได้สรุปสาระสำคัญของธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 ไว้ดังนี้

“1. กษัตริย์เป็นประมุขสูงสุดของประเทศ พระราชบัญญัติก็ดี คำวินิจฉัยของศาลก็ดี การอื่นๆ ซึ่งจะมีบทกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะก็ดี จะต้องกระทำในนามของกษัตริย์

2. สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจออกพระราชบัญญัติทั้งหลาย พระราชบัญญัตินั้นเมื่อกษัตริย์ได้ประกาศให้ใช้แล้ว ให้เป็นอันได้บังคับใช้

สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจและควบคุมกิจการของประเทศ และมีอำนาจประชุมกันถอดถอนกรรมการราษฎรหรือพนักงานรัฐบาลผู้ใดผู้หนึ่งก็ได้”

นอกจากนี้ รอง ศยามานนท์ (2525: 39) ยังได้สรุปไว้ด้วยว่า *“ธรรมนูญการปกครองฉบับชั่วคราวแสดงว่าคณะราษฎร์ได้อำนาจการปกครองไว้ทั้งหมด แม้แต่เสนาบดีก็ต้องขึ้นต่อคณะราษฎร์”*

ต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475[1)] เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 มีบทบัญญัติ มาตรา 1 มาตรา 2 มาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ดังนี้

“ มาตรา 1 สยามประเทศเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้ ประชาชนชาวสยามไม่ว่าเหล่ากำเนิดหรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

มาตรา 2 อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากปวงชนชาวสยาม พระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นแต่โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

“ มาตรา 6 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยคำแนะนำ และยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา 7 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี

มาตรา 8 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาลที่ได้ตั้งขึ้นตามกฎหมาย”

[1)] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ลงวันที่ 10 ธันวาคม 2475

ตารางที่ 2-2 รัฐบาลและระยะเวลาการบริหารประเทศ

ลำดับที่	ระยะเวลา	นายกรัฐมนตรี
1.	28 มิถุนายน 2475 - 10 ธันวาคม 2475	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา [1]
2.	10 ธันวาคม 2475 - 1 เมษายน 2476	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา [1]
3.	1 เมษายน 2476 - 20 มิถุนายน 2476	พระยามโนปกรณ์นิติธาดา [1]
4.	21 มิถุนายน 2476 - 16 ธันวาคม 2476	พระยาพหลพลพยุหเสนา [1]
5.	16 ธันวาคม 2476 - 22 กันยายน 2477	พระยาพหลพลพยุหเสนา [1]
6.	22 กันยายน 2477 - 9 สิงหาคม 2480	พระยาพหลพลพยุหเสนา [1]
7.	9 สิงหาคม 2480 - 21 ธันวาคม 2480	พระยาพหลพลพยุหเสนา [1]
8.	21 ธันวาคม 2480 - 16 ธันวาคม 2481	พระยาพหลพลพยุหเสนา [1]
9.	16 ธันวาคม 2481 - 7 มีนาคม 2485	นายพันเอกหลวงพิบูลสงคราม [1]
10.	7 มีนาคม 2485 - 1 สิงหาคม 2487	จอมพลแปลกพิบูลสงคราม [1]
11.	1 สิงหาคม 2487 - 31 สิงหาคม 2488	นายควง อภัยวงศ์ [1]
12.	31 สิงหาคม 2488 - 17 กันยายน 2488	นายทวี บุณยเกตุ [1]
13.	17 กันยายน 2488 - 31 มกราคม 2489	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช [1]
14.	31 มกราคม 2489 - 24 มีนาคม 2489	นายควง อภัยวงศ์ [1]
15.	24 มีนาคม 2489 - 11 มิถุนายน 2489	นายปรีดี พนมยงค์[1]
16.	11 มิถุนายน 2489 - 23 สิงหาคม 2489	นายปรีดี พนมยงค์[1]
17.	23 สิงหาคม 2489 - 30 พฤษภาคม 2490	พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ [1]
18.	30 พฤษภาคม 2490 - 8 พฤศจิกายน 2490	พล ร.ต ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์[1]
19.	10 พฤศจิกายน 2490 - 21 กุมภาพันธ์ 2491	นายควง อภัยวงศ์ [1]
20.	21 กุมภาพันธ์ 2491 - 8 เมษายน 2491	นายควง อภัยวงศ์ [1]
21.	8 เมษายน 2491 - 25 มิถุนายน 2492	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
22.	25 มิถุนายน 2492 - 29 พฤศจิกายน 2494	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
23.	29 พฤศจิกายน 2494 - 6 ธันวาคม 2494	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
24.	6 ธันวาคม 2494 - 24 มีนาคม 2495	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
25.	24 มีนาคม 2495 - 21 มีนาคม 2500	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
26.	21 มีนาคม 2500 - 16 กันยายน 2500	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม [1]
27.	21 กันยายน 2500 - 1 มกราคม 2501	นายพจน์ สารสิน [1]
28.	1 มกราคม 2501 - 20 ตุลาคม 2501	พลโทถนอม กิตติขจร [1]
29.	9 กุมภาพันธ์ 2502 - 9 ธันวาคม 2506	จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ [1]
30.	9 ธันวาคม 2506 - 7 มีนาคม 2512	พลเอกถนอม กิตติขจร [1]
31.	7 มีนาคม 2512 - 17 พฤศจิกายน 2514	จอมพลถนอม กิตติขจร [1]
32.	18 ธันวาคม 2515 - 14 ตุลาคม 2516	จอมพลถนอม กิตติขจร [1]
33.	14 ตุลาคม 2516 - 22 พฤษภาคม 2517	นายสัญญา ธรรมศักดิ์ [1]
34.	27 พฤษภาคม 2517 - 15 กุมภาพันธ์ 2518	นายสัญญา ธรรมศักดิ์ [1]
35.	15 กุมภาพันธ์ 2518 - 14 มีนาคม 2518	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช [1]
36.	14 มีนาคม 2518 - 20 เมษายน 2519	ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช [1]
37.	20 เมษายน 2519 - 25 กันยายน 2519	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช [1]
38.	25 กันยายน 2519 - 6 ตุลาคม 2519	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช [1]

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

ลำดับที่	ระยะเวลา	นายกรัฐมนตรี
39.	8 ตุลาคม 2519 - 20 ตุลาคม 2520	นายธานินทร์ กรัยวิเชียร [1]
40.	11 พฤศจิกายน 2520 - 12 พฤษภาคม 2522	พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ [1]
41.	12 พฤษภาคม 2522 - 3 มีนาคม 2523	พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ [1]
42.	3 มีนาคม 2523 - 30 เมษายน 2526	พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ [1]
43.	30 เมษายน 2526 - 5 สิงหาคม 2529	พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ [1]
44.	5 สิงหาคม 2529 - 4 สิงหาคม 2531	พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ [1]
45.	4 สิงหาคม 2531 - 9 ธันวาคม 2533	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ [1]
46.	9 ธันวาคม 2533 - 23 กุมภาพันธ์ 2534	พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ [1]
47.	2 มีนาคม 2534 - 7 เมษายน 2535	นายอานันท์ ปันยารชุน [1]
48.	7 เมษายน 2535 - 10 มิถุนายน 2535	พลเอกสุจินดา คราประยูร [1]
49.	10 มิถุนายน 2535 - 23 กันยายน 2535	นายอานันท์ ปันยารชุน [1]
50.	23 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538	นายชวน หลีกภัย [1]
51.	13 กรกฎาคม 2538 – 25 พฤศจิกายน 2539	นาย บรรหาร ศิลปอาชา [1]
52.	25 พฤศจิกายน 2539 – 9 พฤศจิกายน 2540	พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ [1]
53.	14 พฤศจิกายน 2540 – 17 กุมภาพันธ์ 2544	นาย ชวน หลีกภัย [1]
54.	17 กุมภาพันธ์ 2544 – 11 มีนาคม 2548	พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร [2]
55.	11 มีนาคม 2548 – 19 กันยายน 2549	พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร [3]
56.	8 ตุลาคม 2549 – 6 กุมภาพันธ์ 2551	พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ [4]
57.	6 กุมภาพันธ์ 2551 – 8 กันยายน 2551	นาย สมัคร สุนทรเวช [5]
58.	24 กันยายน 2551 – 2 ธันวาคม 2551	นาย สมชาย วงศ์สวัสดิ์ [6]
59.	20 ธันวาคม 2551 – 9 สิงหาคม 2554	นาย อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ [7]
60.	9 สิงหาคม 2554 – 9 ธันวาคม 2556	นางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร [8,9,10]
61.	30 สิงหาคม 2557-ปัจจุบัน	พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา [11]

ที่มา :
[1] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2540)
[2] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2544)
[3] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2548)
[4] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2549)
[5] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2551ก)
[6] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2551ข)
[7] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2551ค)
[8] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2554)
[9] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 130 ตอนที่ 115ก วันที่ 9 ธันวาคม 2556
[10] ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 1 วันที่ 22 พฤษภาคม 2557
[11] สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (2557)

เอกสารอ้างอิง

1. กระมล ทองธรรมชาติ, วิทย์ วิศทเวทย์, สวาท เสนาณรงค์, สืบแสง พรหมบุญ, เสถียรพงษ์ วรรณปก และณรงค์ พ่วงพิศ. 2533. ***ประเทศของเรา 1-2.*** บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด กทม.

2. คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี . 2525ก. ***ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 2 รัชกาลที่ 4 – พ.ศ. 2475.*** จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 อมรินทร์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.

3. คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. 2525ข. ***ประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 3 พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน.*** จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 อมรินทร์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.

4. รอง ศยามานนท์. 2525. ***ความคลี่คลายของระบอบประชาธิปไตย.*** ในประวัติศาสตร์กรุงรัตนโกสินทร์ เล่ม 3 พ.ศ. 2475-ปัจจุบัน (บทที่ 2) จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 อมรินทร์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.

5. วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์. 2545. ***บรรพบุรุษไทย: สมัยก่อนสุโขทัยและสมัยสุโขทัย.*** โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กทม.

6. ศรีศักร วัลลิโภดม. 2532. ***เมืองโบราณในอาณาจักรสุโขทัย.*** โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

7. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน มปท.***

8. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2544. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาโดย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544.***

9. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2548. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาโดย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี วันที่ 23 มีนาคม 2548.***

10. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2549. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดย พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี วันที่ 3 พฤศจิกายน 2549.***

11. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2551ก. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดย นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551.***

12. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2551ข. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดย นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี วันที่ 7 ตุลาคม 2551.***

13. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2551ค. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี วันที่ 29 ธันวาคม 2551.***

14. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2554. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา โดย นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี วันที่ 23 สิงหาคม 2554.***

15. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2557. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดย พลเอกประยุทธ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี. วันที่ 12 กันยายน 2557.***

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475

บทที่ 3

นโยบายน้ำก่อนมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ

บทที่ 3

นโยบายน้ำก่อนมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ

ด้วยเหตุที่ว่าน้ำเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิต จึงมีนโยบายน้ำมาตั้งแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ในระยะต่อมาได้มีนโยบายน้ำที่ส่งผลให้มีการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่เพื่อเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง แหล่งน้ำขนาดเล็ก บ่อน้ำในไร่นา ฝาย บ่อน้ำตื้น ตลอดจนการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อการเกษตร โดยมีนโยบายน้ำและเหตุการณ์ที่สำคัญตามลำดับเวลา ดังต่อไปนี้

3.1 นโยบายน้ำในสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1762-1981)

ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีซึ่งได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1762 โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของอาณาจักรสุโขทัยขึ้นอยู่กับการเกษตรกรรมเป็นหลัก (กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, 2533: 231) ทั้งนี้ได้ปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกหลักที่ 1 เกี่ยวกับเรื่องน้ำไว้ว่า

“ ... เมื่อชั่วพ่อขุนรามคำแหง เมืองสุโขทัยนี้ดีในน้ำมีปลาในนามีข้าว เจ้าเมืองบ่เอาจกอบในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้าทองค้าไพร่ฟ้าหน้าใส ลูกเจ้าลูกขุนผู้ใดแล้ล้มตายหายกว่า เหย้าเรือนพ่อเชื้อเสื้อค้ามัน ช้างขอ ลูกเมีย เยีย ข้าว ไพร่ฟ้า ข้าไทย ป่าหมากป่าพลู พ่อเชื้อมันไว้แก่ลูกมันสิ้น ...

... กลางเมืองสุโขทัยนี้มีน้ำตระพังโพยสีใสกินดี ดังกินน้ำโขงเมื่อแล้ง...

... สร้างป่าหมากป่าพลู ทั่วเมืองทุกแห่ง ป่าพร้าวก็หลายในเมืองนี้ ป่าลางก็หลายในเมืองนี้ หมากม่วงก็หลายในเมืองนี้ หมากขามก็หลายในเมืองนี้ ใครสร้างได้ไว้แก่มัน...

... เบื้องตะวันออกเมืองสุโขทัยนี้ มีพิหาร มีปู่ครู มีทะเลหลวง มีป่าหมาก ป่าพลู มีไร่มีนา มีถิ่นมีถาน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก มีป่าม่วงมีป่าขาม ดูงามดังแกล้ง...

เบื้องตีนนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีตลาดปสาน มีพระอัจนะ มีปราสาท มีป่าหมากพร้าว ป่าหมากลาง มีไร่มีนา มีถิ่นมีถาน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก...

เบื้องหัวนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีกุฏิพิหารปู่ครูอยู่ มีสรีดภงส์[1] มีป่าพร้าว ป่าลาง มีป่าม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก ...” (กรมศิลปากร, 2515: 7-9)

อาณาจักรสุโขทัยนี้ พื้นที่ที่เป็นแหล่งเพาะปลูกสำคัญ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มอันกว้างใหญ่ซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองสุโขทัย ศรีสัชนาลัย ชากังราว สองแคว นครชุม ตาก พื้นที่บริเวณที่อยู่ในเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำยม น่าน และปิง ถึงแม้จะมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ แต่พื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่ง ที่ราบสลับกับที่ดอนมีเทือกเขาเตี้ยๆ กระจายอยู่ตามชายเขตที่ราบ (วิสันธนี โพธิสุนทร, 2528: 10) เมื่อถึงหน้าฝนก็จะเกิดน้ำท่วมแผ่เป็นบริเวณกว้าง เมื่อถึงหน้าแล้งน้ำก็กลับแห้งขอด พื้นที่เพาะปลูกได้ก็มีจำกัด จึงได้มีการส่งเสริมระบบชลประทานเพื่อช่วยเพาะปลูก โดยการสร้างรางคันดินชักน้ำจากบริเวณที่สูงด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ของตัวเมืองสุโขทัยให้ไหลลงมาตามร่องน้ำที่ขุดไว้ นำน้ำเข้ามาเก็บไว้ตามเหมือง ฝาย คู ของวัด และตามตระพังต่างๆ ทั้งในและนอกกำแพงเมือง เช่น ที่วัดพระพายหลวง วัดศรีชุม วัดตระพังเงิน วัดตระพังทอง วัดสระศรี และที่สรีดภงส์[1)] หรือทำนบพระร่วง บริเวณที่มีการทำชลประทานของอาณาจักรสุโขทัยอีกบริเวณหนึ่ง ได้แก่ บริเวณที่มีคูน้ำล้อมรอบทางทิศตะวันออกของวัดพระพายหลวงมีรางน้ำ ชักน้ำจากลำน้ำโจนระบายลงสู่ลำน้ำลำพัน ในปัจจุบัน คือ บริเวณที่เรียกว่า ทะเลน้อยและทะเลนาง (กระมล ทองธรรมชาติ, 2533: 231-232)

[1)] สรีดภงส์ : ทำนบ (มาจากภาษาสันกฤตว่า สริท ภง ค)

จากศิลาจารึกและข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในอาณาจักรสุโขทัยนั้น ได้มีการทำนา ทำไร่ และทำสวน ตลอดจนมีการใช้ระบบชลประทานเพื่อช่วยในการเพาะปลูก มีตลาดปสาน ซึ่งเป็นตลาดประจำสำหรับชาวเมืองซื้อขายสินค้ากัน เป็นการบำรุงและส่งเสริมการเกษตร ให้ประชาชนมีอิสระในการประกอบอาชีพ นโยบายน้ำในสมัยนี้เป็นนโยบายน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร

ในช่วงเวลาเดียวกับกรุงสุโขทัยนั้น ได้มีอาณาจักรล้านนาสถาปนาขึ้นในสมัยพญามังรายเมื่อ พ.ศ. 1839 พญามังรายได้ทรงบัญญัติกฎหมายที่เรียกว่า *"มังรายศาสตร์"* มีหลักปฏิบัติเรื่องการเกษตรที่เกี่ยวกับเหมืองฝายและการเกษตร โดยกฎหมายให้ความศักดิ์สิทธิ์ต่อเหมืองฝาย ดังบทบัญญัติที่ว่า ***"ผู้ใดสะหาวดีหอบูชาฝายท่านเสีย ต้องถือว่าผิดผีฝายหื้อมันแป๋งหอบูชาดั่งเก่า แล้วหื้อมันแต่งเครื่องบูชาบริกรรมหื้อชอบแล้วหื้อมันเป๋งฝายไว้ดังเก่า"*** หมายถึงหากผู้ใดทำลายศาลเทพารักษ์หรือหอผีฝายให้เกิดเสียหายหรือทำลายตัวฝายจะต้องรับผิดชอบซ่อมแซมและจัดเครื่องพลีกรรมให้ถูกต้อง มิฉะนั้นจะต้องได้รับโทษ (เยาวนุช เวศร์ภาดา และวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์, 2543: 22-23)

ประเสริฐ ณ นคร (2521: 96-97) ได้เรียบเรียงมังรายศาสตร์หรือกฎหมายพระเจ้ามังราย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเหมืองฝายไว้ ดังนี้

" ผู้ใดไสแพล่องน้ำมาชนฝายท่านทะลุพังเสีย ให้มันสร้างชดใช้ ถ้าสร้างชดใช้ไม่ได้ให้ตีราคาฝายใหญ่ 110 เงิน ฝายเล็ก 52 เงิน ผู้ใดล่องเรือแพใหญ่ถ่อพายไม่ไหวจนชนฝายท่านทะลุเสียงาน ให้มันสร้างชดใช้ไม่ได้ ให้คิดราคาฝายใหญ่ 52 เงิน ฝายเล็ก 23 เงิน เพราะเกินกำลังมันถ่อพายไม่ไหว

ผู้ใดอุกอาจทำให้หอบูชาฝายเสียหาย ผิดผีฝาย ฝายทะลุพังเสีย ให้สร้างหอบูชาฝายขึ้นดังเดิม แล้วให้มันจัดเครื่องพลีกรรมบูชาให้ถูกต้อง แล้วให้มันสร้างฝายขึ้นให้เหมือนเดิม ผิมันสร้างฝายไม่ได้ให้มันจัดการเลี้ยงดูผู้คนที่มาสร้างฝายนั้นจนกระทั่งแล้วเสร็จ ผิมันไม่ยอมเลี้ยงดู ให้เอาเงินจากมัน 50 เงินมาจ่ายเลี้ยงคนทั้งปวง ผิมันไม่ยอมสร้างหอบูชา ไม่ยอมจัดหาเครื่องบูชา แต่จะขอสร้างฝายให้เหมือนเดิมอย่ายอมให้มันสร้าง ถึงว่ามันเป็นผู้ก่อสร้างก็จะไม่มั่นคง เพราะเหตุผิดผีหอ ให้มันหาเครื่องพลีกรรมบูชาให้จงได้ก่อน แล้วจึงให้มันสร้างฝาย ผิไม่ยอมจัดหาเครื่องบูชาฝาย ก็ไม่ยอมให้สร้างฝาย ให้คิดราคาฝายใหญ่ 330 เงิน ฝายเล็ก 110 เงิน" (ประเสริฐ ณ นคร, 2521: 96-97)

นอกจากนี้ ได้มีการวิจัยเรื่องกฎหมายล้านนาโบราณ โดย พิธินัย ไชยแสงสุขกุล และอรุณรัตน์ วิเชียรเขียว (2531: 214-216) ได้วิเคราะห์ถึงนโยบายเรื่องการบุกรุกเหมืองฝายไว้ดังนี้

" การบุกรุกเหมืองฝาย

เมื่อถึงฤดูทำนาให้ทุกคนเร่งสร้างเหมืองฝายและให้ป่าวประกาศให้ร่วมกันล้อมรั้วที่นาให้มั่นคง หากวัวควายเข้าไปในที่นาด้านรั้วในส่วนรับผิดชอบของผู้ใดให้ ปรับผู้นั้น 33,000 ดอกและชดใช้ความเสียหายทั้งหมดและให้ทำขวัญข้าวตามประเพณีด้วย ความในวรรคนี้ถ้ามิใช่ความผิดของเจ้าของรั้วแต่เป็นความผิดของเจ้าของสัตว์ (สัตว์ดุร้าย) ให้เจ้าของสัตว์ชดใช้

ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนตาย เพื่อลักเอาน้ำให้ปรับไหม

กรณีลักน้ำจากเหมืองฝายบ้านที่มีน้ำดีแล้วโดยการขุดเจาะหรือทำลายเหมืองฝายให้ปรับไหม

ผู้ใดทำลายเหมืองฝายผู้อื่นเพื่อจับปลา ถ้าเป็นเหตุให้ข้าวท่านเสียหาย ให้ชดใช้ค่าเสียหาย ถ้าเจ้าของนาเห็นและได้เข้าห้ามปรามแต่กลับขว้างปาเจ้าของนา ให้เจ้าของนาทุบตีแล้วปล่อยตัวไป

ผู้ใดลักลอบเอาน้ำของผู้อื่นที่เจ้าขุนได้กำหนดส่วนแบ่งให้แล้วให้ปรับ 110 เงิน หากผู้นั้นมีอาวุธและได้ทำการต่อสู้ขัดขวางให้ฆ่าตายโดยไม่มีความผิด ถ้าไม่ได้น้ำให้ปรับไหม ส่วนเจ้าขุนพึงกำหนดส่วนแบ่งน้ำให้แก่คนทั้งหลาย ตามกำลังที่ลงไปในการสร้างเหมืองฝาย ผู้ใดออกแรงน้อย ลักลอบเอาส่วนเกินของตนให้โบยตี หากไม่โบยตีให้ปรับใหม่ 330 เงิน

อนึ่ง ผู้ใดลักปิดกั้นน้ำในหนองซึ่งเป็นของวัดวาอารามให้ปรับ 50 ถ้าลักในเวลาเช้าปรับ 102 บาท ถ้าลักน้ำในสระปรับ 50 บาท ถ้ายากจนปรับ 5 บาท กรณีลักในเวลากลางคืนปรับ 100

กรณีหนองน้ำของเจ้าเมืองจะได้ทำเครื่องหมายไว้หรือไม่ก็ตาม หากเจ้าขุนลงจับปลาเพื่อทำอาหารเพียงมื้อเดียวไม่ควรมีความผิด แต่ถ้าเจ้าขุนใช้อำนาจบังคับข่มเหงเอาให้ปรับไหม 200 เงิน แล้วให้ขายปลาและเอาเงินนั้นมอบแก่เจ้าของหนองน้ำ หากได้เอาแหหรือเครื่องมืออย่างอื่นก็ให้คืนแก่เจ้าของไป ถ้าไม่คืนและทำให้เสียหาย ต้องชดใช้คืน 2 เท่า หากคืนให้แต่โดยดี แต่ก็ยังเกิดความเสียหายให้ชดใช้เพียง 1 เท่า

ห้ามมิให้ผู้ใดหักล้างถางพงทำกินในที่ริมเหมืองฝาย ถ้ายังขืนกระทำให้ปรับไหม 330 น้ำฝาโบย 30 ที

ผู้ใดบังอาจขุดลำเหมืองผ่านที่นาของท่านโดยไม่บอกกล่าวให้เจ้าของได้ทราบให้ปรับไหม หากลักขุดหรือเปิดน้ำเพื่อลักปลาจนน้ำแห้งขอด ปรับ 22,000 เบี้ย

กรณีบังอาจทำลายเหมืองฝายท่าน ให้ปรับไหม 33,000 เบี้ย

อนึ่งผู้ใดทำนาใกล้ผู้อื่น ท่านชวนไปทดน้ำเข้านากลับไม่ไปภายหลังกลับมาลักลอบระบายน้ำเข้านาตน หรือลักลอบขุดลักน้ำของผู้อื่นถูกท่านฆ่าตายไม่ถือเป็นความผิดของผู้ฆ่า แต่ถ้าไม่ได้ฆ่าให้ปรับผู้ลักลอบระบายน้ำของท่านนั้น 1,000,000 เบี้ย อนึ่งถ้าทำลายเฉลวเหมืองฝายให้ปรับไหมวันละ 11,000 เบี้ย

ผู้ใดปิดกั้นเหมืองผู้อื่น หากเจ้าของได้เข้าห้ามปรามและขัดขวางกลับใช้อาวุธเข้าต่อสู้ให้ฆ่าตายโดยไม่มีความคิด กรณีเป็นการกระทำเพื่อลงจับปลาให้เจ้าของที่ทุบตีศีรษะแตกหรือมีเช่นนั้นให้ริบเครื่องมือจับปลาทั้งหมด

ประการหนึ่งผู้ใดไม่ช่วยท่านสร้างเหมืองฝาย กลับลักลอบเอาน้ำของผู้อื่นเมื่อจับได้ให้ตีศีรษะแตกแล้วปล่อยไป หากยังขืนกระทำอีกโดยไม่เข็ดหลาบให้ฆ่าเสียหรือปรับไหม 110 เงิน

ผู้ใดเลาะแสวงหาสัตว์เป็นต้นว่า กบเขียดในขอบนา ลำเหมือง ฝายของผู้อื่นขณะที่มีการเพาะปลูก ทำให้เกิดความเสียหายให้ซ่อมแซมนาเหมืองฝายให้ดีเหมือนเดิมและริบสัตว์และเครื่องมือนั้นทั้งหมด ถ้าไม่ยอมให้โบยตีแล้วปล่อยตัวไป

ผู้ใดทำลายฝายผู้อื่นเพื่อจับปลา ทำให้ฝายท่านเสียหายให้ซ่อมแซมให้ดีดังเดิมหากไม่ซ่อมแซมให้ปรับไหมโดยฝายใหญ่ปรับ 330 เงิน ฝายเล็กปรับ 110 เงิน กรณีไม่มีอะไรชดใช้ให้จำคุก 3 เดือนหากมีผู้คิดไถ่ตัวให้ถือเอาค่าปรับไหมเป็นกำหนดประมาณ

ผู้ทำนาร่วมฝายเดียวกัน ได้ลงทุนลงแรงไม่เท่ากัน ผู้หนึ่งละโมบ เอาน้ำเกินส่วนของตนโดยไม่ชอบ เมื่อถูกว่ากล่าวก็ไม่รับฟัง เป็นเหตุให้ข้าวกล้าของผู้หนึ่งเสียหาย ให้ชดใช้ค่าเสียหายทั้งหมด หากผู้ละโมบบังอาจทุบตีท่าน จนได้รับบาดเจ็บฟกช้ำ ปรับ 130 เงิน หากบาดเจ็บมากจนเลือดออกปรับ 150 เงิน ถ้าบาดเจ็บมากๆ ให้ปรับตั้งแต่ 500 เงินขึ้นไป” (พิธินัย ไชยแสงสุขกุล และอรุณรัตน์ วิเชียรภูเขียว, 2531: 214-216)”

นโยบายน้ำในอาณาจักรล้านนาได้เน้นการเกษตรเป็นหลัก

3.2 นโยบายน้ำในสมัยกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310)

อาณาจักรอยุธยาได้สถาปนาใน พ.ศ. 1893 เนื่องจากตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีลำน้ำหลายสาย ดังที่ ลา ลูแบร์ เอกอัครราชฑูตผู้มีอำนาจเต็มของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 พระเจ้าแผ่นดินประเทศฝรั่งเศส ได้เดินทางมาทูลพระราชสาสน์เจริญสัมพันธ์ไมตรี ณ ประเทศสยาม ในช่วงวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1687 (พ.ศ. 2230) ถึงวันที่ 3 มกราคม ค.ศ. 1688 (พ.ศ. 2231) ได้บันทึกไว้ว่า *"กรุงศรีอยุธยาไม่ใช่แต่เป็นเกาะเท่านั้น แต่ยังตั้งอยู่ท่ามกลางเกาะหลายเกาะ ซึ่งทำให้เป็นที่ตั้งแปลกมาก"* (คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี, 2525ก: 298)

เดอ ลา ลูแบร์ ยังได้บันทึกเป็นจดหมายเหตุในส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำท่วมในประเทศไทยไว้ดังนี้

"2. การที่มีน้ำท่วมทุกปีทำให้พื้นที่ดินสยามอุดมขึ้น

ฉะนั้นดินโคลนที่ (น้ำฝนชะ) ไหลลงมาจากภูเขานี้เองเป็นตัวสาเหตุอันแน่นอนที่ทำให้ราชอาณาจักรสยามมีพื้นดินอันอุดมดีนักในที่ทุกหนทุกแห่งที่มีน้ำท่วมไปถึง .....

แต่การที่มีน้ำท่วมเป็นประจำปี ย่อมเป็นประกันแก่ประเทศสยามในด้านความอุดมสมบูรณ์ในการทำนาข้าว และทำให้ราชอาณาจักรนี้เป็นอู่ข้าวอู่น้ำของหลายประเทศทีเดียว (สันต์ ท. โกมลบุตร, 2548: 61-62)

.....

3. น้ำท่วมทำลายตัวแมลงต่างๆ

การที่น้ำท่วมนั้น นอกจากจะทำให้พื้นดินมีปุ๋ยอันอุดมดีแล้วยังช่วยทำลายตัวแมลงร้ายๆ ให้หมดไปมิใช่น้อย แม้จะยังเหลือตกค้างอยู่อีกเป็นอันมากและทำความรำคาญกับบ่อนทำลายการกสิกรรมเป็นที่สุด ธรรมชาติได้เสี้ยมสอนให้สัตว์ทุกประเภทในประเทศสยามรู้วิธีเอาตัวรอดเมื่อถึงคราวน้ำท่วม (สันต์ ท. โกมลบุตร, 2548: 62)

.....

11. เวลาทำนาและเวลาเก็บเกี่ยว

ชาวสยามมิได้ขวนขวายปรับปรุงที่ดินของตนนัก ได้แต่ไถและหว่านเท่านั้น เมื่อฝนตกชุ่ม พอทำให้ดินอ่อนละมุนลง และดำเนินการเก็บเกี่ยวเอา บรรดาที่ดินซึ่งน้ำท่วมนองอยู่นั้นเป็นเนื้อนาดีสำหรับปลูกข้าว และว่ากันว่ารวงข้าวนั้นย่อมหนีพ้นน้ำเสมอ ถ้าน้ำขึ้นสูงหนึ่งฟุตในระยะยี่สิบสี่ชั่วโมง รวงข้าวก็จะงอกยาวขึ้นถึงหนึ่งฟุตในระยะยี่สิบสี่ชั่วโมงเหมือนกัน" (สันต์ ท. โกมลบุตร, 2548: 73)

.....

นอกจากนี้ เดอ ลา ลูแบร์ ยังได้บันทึกเรื่องมรสุมกับน้ำขึ้นน้ำลงในอ่าวสยามไว้ว่า

"ในเดือนมีนาคม เมษายน กับพฤษภาคม ลมทิศใต้พัดอยู่เหนือประเทศสยาม ท้องฟ้าพยับคลุ้มฝนเริ่มตกและค่อนข้างจะชุกอยู่แล้วในเดือนเมษายนในเดือนมิถุนายนฝนก็ยังตกลงมาเรื่อยๆ และกระแสลมผันไปทางทิศตะวันตกคือพัดไปสู่ทิศตะวันตกกับทิศใต้ ในเดือนกรกฎาคม สิงหาคม และกันยายน กระแสลมอยู่ทางทิศตะวันตกหรืออยู่เกือบใกล้ๆ ทิศตะวันตก และมักจะมีฝนตามมาด้วย น้ำท่วมลึกเข้าไปในแผ่นดินราว 9 หรือ 10 ลี้ และมากกว่า 150 ลี้ทางด้านเหนือของอ่าว

ในย่านระยะเวลาที่กล่าวถึงนี้ และโดยเฉพาะที่สุดในเดือนกรกฎาคม กระแสน้ำทะเลขึ้นหนุนแรงมากกระทั่งขึ้นไปถึงกรุงสยาม (หมายถึงพระนครศรีอยุธยา) และลางทีก็ขึ้นไปถึงเมืองละโว้ด้วย และน้ำก็ลดลงภายใน 24 ชั่วโมง ตามระยะเวลาที่ท้นขึ้นไป น้ำจะกลับมีรสจืดใหม่ที่หน้าเมืองบางกอกก็ราวอีกหนึ่งชั่วโมงต่อมา แม้ว่าเมืองบางกอกจะอยู่ห่างจากปากน้ำถึง 7 ลี้ แต่น้ำที่นั่นก็ยังมีรสกร่อยอยู่นิดๆ เสมอ

ในเดือนตุลาคม กระแสลมพัดผ่านมาทางทิศตะวันตกและทิศเหนือ ฝนก็หยุดตก ในเดือนพฤศจิกายน และธันวาคม สายลมพัดมาจากทิศเหนือ กวาดน่านน้ำ (ให้หมดเมฆ) และดูจะกระหน่ำลงทะเลอย่างแรงถึง ขนาดกวาดน้ำที่ท่วมแผ่นดินอยู่ให้ลงทะเลไปได้ภายในไม่กี่วัน ตอนนี้กระแสน้ำขึ้นลงไหลอ่อนมาก ทำให้น้ำ ในแม่น้ำมีรสจืดไปได้ไกล (จากหน้าเมืองบางกอก) ถึง 2 หรือ 3 ลี้ ในลางขณะของวัน และลางก็จืดไปได้ตั้งลี้ ทางด้านใต้ แต่ไม่ว่าในฤดูกาลไหนประเทศสยามมีน้ำขึ้นครั้งหนึ่งเท่านั้นใน 24 ชั่วโมง ในเดือนมกราคม กระแสลมผันไปทางทิศตะวันออกแล้วและในเดือนกุมภาพันธ์ก็พัดมาจากทิศตะวันออกกับทิศใต้

ในฤดูที่กระแสลมตั้งทางทิศตะวันตกหรือพัดไปสู่ทิศตะวันตกมักจะมีเหตุการณ์ใหญ่โตเกิดขึ้นเสมอ กระแสลมในอ่าวจะรุนเรือต่างๆ อย่างรุนแรง ไปทางฝั่งตะวันออกอันเป็นเขตแดนของประเทศกัมพูชา และ บังคับมิให้ตั้งลำกลับได้ กระทั่งเป็นที่หวาดเกรงในการเดินเรือดังที่พวกพนักงานนำร่องหรือต้นหนกล่าวว่า จะไปฆ่าตัวตายเสียเปล่าๆ อันนี้ดูคล้ายจะเป็นข้อพิสูจน์ว่า กระแสลมนั้นมีส่วนอยู่เป็นอันมากในอาการของ ท้องทะเล เท่าๆ ที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้วว่า กระแสน้ำเหล่านี้ลางส่วนไหลอยู่บนผิวน้ำและภายใต้ผิวน้ำนั้น กลับไหลไปในทางตรงกันข้าม ด้วยว่าน้ำชั้นบนนั้นตีเข้ากระทบฝั่งอยู่มิได้ขาดสาย แล้วม้วนตัวกลับลงใต้ผิว น้ำไหลย้อนไปตามเส้นทางเดิม โดยทำนองเดียวกันก็ดูเหมือนว่าลมจากทิศใต้นั่นแล้วเป็นฝ่ายหนุนน้ำทะเลขึ้น และทรงอยู่ถึงหกเดือนล้ำเข้าไปในแม่น้ำลำคลอง และลมจากทิศเหนือเป็นฝ่ายตีกั้นไว้แทบถึงปากน้ำมิให้น้ำ ทะเลหนุนขึ้นมาได้ในระยะเวลาเดือนหลังนั้น" (สันต์ ท. โกมลบุตร, 2548: 485-486)

นโยบายการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในสมัยกรุงศรีอยุธยามีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการ ปรับปรุงเส้นทางน้ำจากกรุงศรีอยุธยาเพื่อออกทะเลที่อ่าวไทย เช่น การขุดคลองลัดต่างๆ ซึ่ง ปราโมทย์ ไม้กลัด (2537: 16-17) ได้สรุปไว้ดังนี้

พ.ศ. 2085 ในรัชกาลสมเด็จพระไชยราชาธิราช ได้ขุดคลองลัดหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาตอนที่ไหลผ่านมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาเดิม คือ คลอง บางกอกน้อยต่อกับคลองบางกอกใหญ่ในปัจจุบัน

พ.ศ. 2151 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ได้ขุดคลองลัดเกร็ดใหญ่ ปัจจุบันเป็นแม่น้ำ เจ้าพระยา ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาเดิม คือ คลองเชื่อมคลองลาดพร้าว อ้อมต่อกับคลองบางหลวงเชียงรากใน เขตจังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2178 ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้ขุดคลองลัดบริเวณตลาดขวัญ ปัจจุบันกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ตอนที่ผ่านจังหวัดนนทบุรี ส่วนแม่น้ำเจ้าพระยาเดิม กลายเป็นคลอง แม่น้ำอ้อมต่อกับคลองสุวรรณมาลี และมาต่อกับคลองบางกรวย

พ.ศ. 2215 ขุดคลองลัดเกร็ดน้อยตอนปลายกรุงศรีอยุธยา ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ได้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำธารทองแดง

นอกจากนี้ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีการสร้างอ่างเก็บน้ำที่ทะเลชุบศรและ อ่างเก็บน้ำห้วยซับเหล็กนอกเมืองลพบุรีซึ่งมีระดับสูงกว่าตัวเมืองและวางท่อน้ำเพื่อนำน้ำเข้าไปยัง พระราชวังในตัวเมืองลพบุรี (กรมชลประทาน, 2529 : 291)

3.3 นโยบายน้ำในสมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2310-2325)

ในสมัยกรุงธนบุรี พระเจ้ากรุงธนบุรีต้องทรงทำศึกสงครามกับพม่าถึง 10 ครั้ง จึงทรงหาเวลายากที่จะพัฒนาบ้านเมือง ถึงกระนั้นก็ดี พระองค์ทรงทำนุบำรุงการป้องกันราชธานี โดยอาศัยการขุดคลองเป็นวิธีหนึ่ง กรุงธนบุรี ตั้งอยู่ทั้งสองฝั่งลำแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเดียวกับเมืองพิษณุโลก พระเจ้าตากสินมหาราชโปรดให้ขุดคลองหลอดเป็นคูพระนครฝั่งตะวันตกที่เรียกกันว่า คลองบ้านขมิ้นตอนหนึ่ง คลองบ้านช่างหล่อตอนหนึ่ง คลองบ้านหม้อตอนหนึ่ง และคลองวัดท้ายตลาด ตอนออกคลองบางกอกใหญ่อีกตอนหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน 2521 : 9051) คลองนี้ขุดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2314 (คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี 2525 ค : 615)

3.4 นโยบายน้ำในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ระหว่าง พ.ศ.2325-2435

(1) นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 1 (พ.ศ.2325-2352)

นโยบายน้ำในรัชสมัยนี้เป็นนโยบายการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำ โดยการขุดคลองเพื่อประโยชน์ในทางคมนาคมเป็นส่วนใหญ่ได้มีการขุดคลองคูเมือง คูพระนครด้านตะวันออก ตั้งแต่บางลำพูตลอดมาออกแม่น้ำข้างใต้เหนือวัดสามปลื้ม ยาว 85 เส้น 13 วา กว้าง 10 วา ลึก 5 ศอก พระราชทานชื่อว่า คลองรอบกรุง ด้านแม่น้ำ ตั้งแต่ปากคลองรอบกรุงด้านใต้ ไปจดปากคลองข้างเหนือ ยาว 91 เส้น 16 วา รวมทางรอบพระนคร 177 เส้น 9 วา แล้วขุดคลองหลอดจากคลองคูเมืองเดิมสองคลองไปบรรจบคลองรอบกรุงที่ขุดใหม่ และขุดคลองใหญ่เหนือวัดสะแกอีกคลองหนึ่ง พระราชทานนามว่าคลองมหานาค เป็นที่สำหรับประชาชนชาวพระนครจะได้ลงเรือไปประชุมเล่นเพลงและสักวาในเทศกาลฤดูน้ำ เหมือนอย่างครั้งกรุงศรีอยุธยาเก่า (เจ้าพระยาทิพากรวงศ์, 2530: 74-75)

คลองรอบกรุงคลองหลอด และคลองมหานาคดังกล่าวนี้ได้เริ่มขุดในปี 2326 (คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี , 2525 ค : 607) คลองหลอดซึ่งได้ขุดเชื่อมระหว่างคลองรอบกรุงกับคูเมืองเดิมทั้งสองคลองในปัจจุบันคือ คลองเทพธิดาราม และคลองวัดสุทัศน์ ส่วนคูเมืองเดิมเรียกคลองหลอด (ปราโมทย์ ไม้กลัด, 2537 : 20)

(2) นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 2 (พ.ศ. 2352-2367)

นโยบายน้ำและเหตุการณ์ที่สำคัญในรัชสมัยนี้สรุปได้ตามลำดับเวลา ดังนี้

พ.ศ. 2356 ได้สร้างทำนบกั้นลำน้ำที่เมืองอ่างทอง เพื่อที่จะให้สายน้ำไหลเข้าทางคลองบางแก้วซึ่งตื้นเขิน ให้กลับใช้เรือเดินได้ตลอดปี ดังก่อนแต่ทำนบต้านแรงน้ำไม่อยู่ สายน้ำจึงได้ไหลลงมาทางเมืองอ่างทองเช่นเดิมจนตราบเท่าทุกวันนี้ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525 : 24)

พ.ศ. 2357 ได้ทำการขุดคลองลัดหลวง เมืองนครเขื่อนขัณฑ์ หรือจังหวัดสมุทรปราการในปัจจุบัน (กรมชลประทาน,2529 : 299)

พ.ศ. 2360 ได้ทำการขุดคลองสุนัขหอนเชื่อมคลองแม่กลอง (แม่น้ำแม่กลอง) และคลองท่าจีน (แม่น้ำท่าจีน) (กรมชลประทาน, 2529 : 300)

นโยบายน้ำในรัชสมัยนี้ เป็นนโยบายการพัฒนาการคมนาคมทางน้ำ โดยการขุดคลองเพื่อการคมนาคม

(3) นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 3 (พ.ศ. 2367-2394)

นโยบายน้ำและเหตุการณ์ในรัชสมัยนี้สรุปได้ตามลำดับเวลา ดังนี้

พ.ศ. 2371 ได้มีการขุดแต่งคลองสุนัขหอนแขวง เมืองสมุทรสาคร และสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นคลองขนาดเล็ก ให้สามารถใช้เป็นเส้นคมนาคมได้สะดวกขึ้น (กรมชลประทาน, 2529: 300)

พ.ศ. 2374 ได้มีการขุดแต่งคลองบางบอนจากวัดปากน้ำไปจนถึงท้องที่บางขุนเทียน และบางขุนเทียนไปจนถึงวัดเลา (กรมชลประทาน, 2529: 301)

พ.ศ. 2374 ได้มีการติดตั้งเสาหิน เพื่อวัดระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา ที่คลองเมืองหน้าพระราชวังโบราณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายหลังมีน้ำท่วมใหญ่ ทำให้ประเทศไทยมีข้อมูลสถิติน้ำมาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2380 ได้มีการขุดคลองแสนแสบจากหัวหมากไปจนถึงบางขนาก (กรมชลประทาน, 2529: 301)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2525: 24) ได้กล่าวถึงข้ออ้างอิงที่เกี่ยวกับการปิดน้ำหรือกั้นทำนบตามคลองต่างๆ เพื่อไว้ทำนาในรัชกาลที่ 3 ดังข้อความตอนหนึ่งว่า ***"ทรงพระราชวิตกแต่นาแขวงกรุงเก่า แขวงเมืองอ่างทอง แขวงเมืองลพบุรี แขวงเมืองสระบุรี แขวงเมืองนครนายก หัวเมืองทั้งนี้เนื้อที่นามีมาก น้ำที่กรุงเก่าที่เมืองอ่างทองก็ลดอยู่แล้ว การปิดน้ำต้องรีบทำอย่างให้ทันน้ำในท้องทุ่งไหลบ่าออกได้ การปิดน้ำเป็นการแผ่นดินการใหญ่สำคัญ ให้เจ้าพระยาพระคลัง เจ้าพระยาพลเทพ เจ้าพระยามหาโยธา พระยาราชสุภาวดี พระยาสุรเสนา ตรวจตราดูแลกำชับกำชาข้าราชการ เจ้าเมือง กรมการ ให้ตั้งใจช่วยราษฎรแขวงกรุงเก่า แขวงเมืองลพบุรี แขวงเมืองอ่างทอง ปิดคลองลงทำนบดินยกคันคลองบรรจบที่สูงที่ยังไม่ทำแล้วก็เร่งรัดทำให้แล้ว ที่แห่งใดตำบลใด จะต้องไขน้ำ ปิดน้ำ ยกคันกั้นน้ำ ก็ให้ทำให้ทั่วทุกตำบลให้ผู้ใหญ่แยกไปตรวจทุกหน้าที่ และบัดนี้น้ำก็เคลื่อนลดอยู่แล้ว ถ้าการปิดน้ำช้าไป น้ำในท้องนาจะไหลออกเสีย ให้เร่งทำให้แล้วโดยเร็ว ทำให้มั่นคงขังน้ำในท้องนาไว้ให้จงได้ให้มีน้ำเลี้ยงต้นข้าวอยู่จนกว่าจะออกรวงสุก และที่เนื้อนามีน้ำอยู่น้อยนั้น ก็เห็นว่าน้ำจะไม่เลี้ยงต้นข้าวอยู่จนออกรวงก็อย่าให้ทอดอาลัยเสีย ถ้ามีที่ปิดที่กั้นน้ำควรจะทำก็อย่าให้ละความเพียรให้ปิดกั้นขังน้ำไว้ให้ราษฎรเจ้าของนามีความเพียรวัดสาดน้ำเข้าในนา และเอาถ่อแทงท้องนาให้เป็นช่องเป็นหลุมให้น้ำขังอยู่ได้ เมื่อฝนตกเพิ่มเติมลงมาน้ำในไม่ไหลออกได้ก็พอจะได้ผลบ้าง ผลเมล็ดข้าวจะได้มากขึ้น ด้วยข้าวไม่สู้มีราคาแพงมากแล้ว สมณชีพราหมณ์อาณาประชาราษฎร์ไม่ได้รับความเดือดร้อน ก็จะเป็นพระเกียรติยศในใต้ฝ่าละอองฯ สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว และเป็นกองการกุศลผลประโยชน์เสนาบดี ข้าราชการเจ้าเมืองกรมการ ผู้ซึ่งปิดกั้นน้ำเลี้ยงต้นข้าวไว้ได้"***

กรมชลประทาน (2529 : 301) ได้รายงานไว้ว่าในรัชสมัยนี้ได้มีการขุดคลองขนาดใหญ่ ขนาดเล็กประมาณ 100 คลอง ในเขตพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และลพบุรี

นโยบายน้ำในรัชสมัยนี้ เป็นนโยบายการพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งเพื่อการเกษตร และการคมนาคม รวมทั้งนโยบายการจัดเก็บข้อมูลน้ำท่า

วันที่ 24 กรกฎาคม 2387 ดร. แดน บีช แบรดลีย์ (หมอบรัดเล) ได้ตีพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุ (The Bangkok Recorder) เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกของสยาม มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการขุดคลองหลายแห่งไว้ดังนี้

“ก็ที่เรียกบางกองนั้น, คือแต่เดิมลำน้ำใหญ่, แต่วังน่าลงมาจนถึงวังกรมหลวงวงษาไม่มี, เป็นแผ่นดิน. แม่น้ำเข้าไปตรงน่าวังน่า, แล้วเลี้ยวลงวัดขี้เหลกตลิ่งชัน แล้วเลี้ยวมาถึงป้อมวังกรมหลวงวงษา เรือกะเชียงเรือแจวมาแต่วังน่า, ถึงวังกรมหลวงวงษา, ทางแต่เช้าจนเยน, เวลาเช้าหุงเข้าอยู่น่าวังน่า ลืมม่อไหไว้, ล่องเรือมาถึงน่าวังกรมหลวงวังษา, จะหุงข้าวเยนกิน, นึกได้ว่าลืมม่อไว้ จอดเรือเข้าเดินบกไป เอาม่อมาหุงเข้าเยนกินทันได้ ที่ริมป้อมวังกรมหลวงวงษานั้น มีคลองหนึ่งปากคลองเข้าไปข้างเหนือ, แล้วคดเคี้ยวไปในสวนวนเวียนอยู่,แล้วปลายคลองไปทะลุออกที่น่าวังหลัง. ก็ปากคลองข้างล่างนั้นชื่อบางกอกใหญ่, ข้างบนชื่อบางกอกน้อย. บางนั้นแปลว่าคลอง, คลองบนกับคลองล่างเรียกบางกอกเหมือนกัน. ถ้าจะเปรียบเดี๋ยวนี้ เหมือนกับปากลัดแลบางกรวย, ปากลัดก็เรียกว่าปากลัดบน, ปากลัดล่าง. ที่บางกรวยนั้นปากที่ออกแม่น้ำใหญ่เรียกบางกรวยนอก, ปากที่ออกแม่น้ำน้อยเรียกบางกรวยใน. ถึงปากเตรจก็เหมือนกันนั้นฉันใด, บางกอกน้อยบางกอกใหญ่ก็เปนเช่นนั้น. แต่ลำแม่น้ำนั้นอ้อมไป.

ก็เมื่อแผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ์, โปรดให้ขุดบางกอกใหญ่ บางกอกน้อย ให้ตลุยถึงกันเปนแม่น้ำ, แล้วสร้างเมืองลงรักษาที่ขุดลัด, เหมือนอย่างแผ่นดินพระบาทสมเดจ์พระพุทธเลิศหล้านภาไลย, สร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์, เขียนเปนสังสกฤฎแต่ Nagar แต่เขื่อนขันธ์นั้นเปนคำไทย,จะเขียนเปนคำไทยก็ได้ ที่เดี๋ยวนี้เรียกว่าเมืองปากลัดนั้น.

ครั้นสร้างเมืองลงที่บางกอกขุดลัดแล้วนั้น, ตั้งชื่อว่าเมืองธนบุรี การที่ขุดอย่างนี้ถึงนานกว่าสามร้อยปีมาแล้วดูก็เหนจริงดอก, ด้วยลำน้ำก็ยังแคบกว้าข้างบนข้างล้างไม่ใช่ฤา, กว้างเพียงสี่เส้นเสศไม่ถึงห้าเส้น ครั้นทางลัดมีขึ้นแล้ว, น้ำลงเสียทางลัด, แม่น้ำเก่าก็แห้งไป.....” (วินัย พงศ์ศรีพียร, 2556 : 218)

(4) นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 4 (พ.ศ. 2394 – 2411)

นโยบายน้ำและเหตุการณ์ที่สำคัญในรัชสมัยนี้สรุปได้ตามลำดับเวลา ดังนี้

วันที่ 25 ตุลาคม 2394 ได้มีการขุดคลองผดุงกรุงเกษมเพื่อขยายพระนครออกไปอีกชั้นหนึ่ง โดยปากคลองขุดทางทิศใต้ออกไปจนถึงริมวัดแก้วฟ้า ปากคลองทางทิศเหนือออกไปจนจรดวัดเทวราชกุญชร ขุดคลองนี้เสร็จเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2395 เป็นคลองที่ขุดขึ้นเป็นคูพระนครคลองสุดท้าย (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2525 : 28)

ได้มีการทำสนธิสัญญาเบาริง (Bowring treaty) กับประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2398 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ได้เปลี่ยนระบบเศรษฐกิจดั้งเดิมที่มีลักษณะ *“แบบพึ่งตนเองและสามารถยังชีพได้”* ไปสู่เศรษฐกิจแบบการค้าและมีความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยสินค้าจากโลกภายนอก ภายหลังสนธิสัญญาเบาริง ได้มีการอนุญาตให้ส่งข้าวขายต่างประเทศได้ ข้าวได้กลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ จากปริมาณการส่งออกข้าวเป็นสินค้าออกในปี พ.ศ. 2393 มีเพียงร้อยละ 5 ได้เพิ่มเป็นร้อยละ 50 ของสินค้าออกทั้งหมด ใน พ.ศ. 2450 (Ingram, 1971 : 41) ได้มีการเปิดพื้นที่ใหม่โดยการขุดคลองหลายสายเพื่อการทำเกษตร เช่น คลองมหาสวัสดิ์ คลองภาษีเจริญ และคลองดำเนินสะดวก นอกจากการปลูกข้าวเป็นสินค้าออกแล้ว ได้มีการปลูกอ้อยเพื่อทำน้ำตาลในบริเวณสองฝั่งคลองมหาสวัสดิ์ที่ขุดขึ้นใหม่ด้วย (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525 : 33)

พ.ศ. 2399 ได้มีการขุดสระปทุมวัน ริมคลองแสนแสบขึ้น 2 สระ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525: 31)

---

* ใช้ข้อความต้นฉบับเดิม

พ.ศ. 2400 ได้มีการขุดคลองถนนตรง เริ่มจากคลองผดุงกรุงเกษมตรงหัวลำโพง ไปถึงพระโขนง คลองถนนตรงเดิม เรียกว่า คลองวัวลำพอง ต่อมาเปลี่ยนเป็นคลองหัวลำโพง ในปัจจุบันได้ถมเพื่อขยายถนน (กรมชลประทาน, 2529 : 302)

ในปีเดียวกันได้มีการขุดคลองมหาสวัสดิ์ ตั้งแต่วัดชัยพฤกษมาลา จังหวัดนนทบุรี โดยมีปากคลองติดต่อกับคลองบางกอกน้อยผ่านไปยังพื้นที่ในเขตเมืองนครชัยศรี (จังหวัดนครปฐม) เพื่อช่วยพัฒนาให้ที่ดินที่เดิมรกร้างว่างเปล่าให้กลายเป็นพื้นที่นาในบริเวณทุ่งราบลุ่มน้ำใหม่ (กรมชลประทาน, 2529 : 302)

พ.ศ. 2404 ได้ทำการขุดคลองสีลม จากคลองบางรักมาถึงคลองถนนตรง ปัจจุบันได้ถมเพื่อขยายถนน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525 : 30)

เดือนสิงหาคม 2407 มีปรากฏการณ์น้ำไหลมาจากเหนือมีสีแดง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2525: 32) ได้รายงานไว้ ดังนี้

“ไปตักน้ำค้างคืนไว้น้ำก็ใสเป็นปกติ มีแต่ตะกอนเป็นดินแดงอยู่ก้นตุ่มและอ่าง ผู้มีปัญญาก็พิจารณาดูว่าจะเป็นเหตุอย่างไร ลำแม่น้ำอื่นๆ จึงไม่เป็น มาเป็นที่ลำแม่น้ำกรุงเทพมหานครแห่งเดียว สืบได้ความว่าฝนข้างเหนือแล้ง มีแต่ฝนฝ่ายเมืองกำแพงเพชร ระแหง น้ำพ่นนองลงมาข้างแควนั้นมาก ดินที่แผ่นดินนั้นแดง แล้วน้ำจึงได้แดงไปแควอื่นๆ น้ำน้อยไม่เจือกันลงมาได้ มีแต่น้ำแควเดียวจึงได้แดงมากกว่าทุกปี ปีที่เรียกว่าน้ำโขลงอยู่มานั้นสีแดงเรื่อๆ เพราะน้ำแดงอื่นปะปนระคนกันลงมา จึงเรียกว่าน้ำอาบโคธรรมดา ก็น้ำครั้งนี้แดงประมาณ 7 วัน 8 วันก็ค่อยๆ จางไปทีละน้อยก็หายไป เพราะน้ำแควอื่นๆ มามากขึ้นเจือกันเข้าก็จางออกไปคิดดูก็ไม่มีเหตุสิ่งไร แต่มีฝนแล้งน้ำน้อย ทำนาไม่ได้ด้วยกันทุกแห่ง ปลายปีนั้นข้าวแพง”

การวัดระดับน้ำที่เสาหิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาบันทึกไว้ว่า ในปี 2407 เป็นปีที่มีระดับน้ำต่ำสุดในรัชสมัยรัชกาลที่ 4

พ.ศ. 2409 ได้มีการขุดคลองภาษีเจริญ เริ่มจากคลองบ้านดอนไก่ดี จังหวัดสมุทรสาคร ไปเชื่อมกับคลองบางกอกใหญ่ ในปีเดียวกัน ได้มีการขุดคลองดำเนินสะดวก เริ่มตั้งแต่แม่น้ำนครชัยศรีไปเชื่อมกับแม่น้ำแม่กลองที่บางนกแขวก (กรมชลประทาน, 2529: 302–303)

พ.ศ. 2411 ได้มีการขุดคลองบางลี่ ที่จังหวัดสมุทรสาครไปจดคลองยี่สาน ในปีเดียวกันได้มีการขุดคลองที่วัดขุน จังหวัดสมุทรสงคราม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525: 30–31)

นโยบายน้ำในรัชสมัยนี้ เป็นทั้งนโยบายการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการคมนาคม

(5) นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2411 – 2435

นโยบายน้ำและเหตุการณ์ที่สำคัญในสมัยนี้ มีผลต่อการพัฒนาการเกษตร ซึ่งสรุปตามลำดับเวลาดังนี้

พ.ศ. 2412 ได้มีการขุดคลองเปรมประชากร เริ่มจากคลองผดุงกรุงเกษมตอนหน้าวัดโสมนัสวรวิหารไปทะลุตำบลเกาะใหญ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้วเสร็จในปี 2413 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525: 36)

พ.ศ. 2413 ได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติธรรมเนียมคลอง” เพื่อเป็นการรักษาการคมนาคมทางคลองให้คงอยู่เพื่อการขนส่งสินค้า

พ.ศ. 2419 ได้มีการขุดคลองนครเนื่องเขตร์เพื่อเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับฉะเชิงเทรา แล้วเสร็จในปี 2520 (กรมชลประทาน, 2529: 304)

พ.ศ. 2420 ได้มีการออกกฎระเบียบในการขุดคลองเรียกว่า “ประกาศขุดคลอง” ประกาศฉบับนี้จะพิจารณาถึงผู้ขอจองที่ดินว่ามีความสามารถจะทำประโยชน์กับพื้นที่จับจองได้หรือไม่ จากนั้นจึงจะออกโฉนดจองให้ ซึ่งใจความสำคัญของประกาศดังกล่าวอยู่ที่การให้ราษฎรผู้ประสงค์ที่จะทำนา ใช้ประโยชน์พื้นที่ริมคลองให้ได้มากที่สุด และยังจะต้องช่วยลงแรง หรือออกเงินช่วยในการขุดคลองด้วย ซึ่งรัฐบาลได้ใช้นโยบายเช่นนี้กับโครงการขุดคลองต่างๆ ที่อยู่ทางบริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา (กรมชลประทาน, 2529: 304)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2525: 37) ได้สรุปการขุดคลองต่างๆ ในช่วงปี 2421 – 2435 ไว้ดังนี้

พ.ศ. 2421 ได้มีการขุดคลองทวีวัฒนา ในปีเดียวกันได้เริ่มขุดคลองนราภิรมย์ แล้วเสร็จปี พ.ศ. 2433

พ.ศ. 2422 ได้เริ่มขุดคลองประเวศบุรีรมย์แล้วเสร็จในปี 2423

พ.ศ. 2424 ได้มีการขุดคลองนิยมยาตรา

พ.ศ. 2431 ได้มีการขุดคลองหลวงแพ่ง คลองอุดมชนจรและคลองบางพลีใหญ่ โดยภาคเอกชน

พ.ศ. 2433 ได้มีการขุดคลองพระพิมล โดยภาคเอกชน

พ.ศ. 2433 ได้เริ่มขุดคลองรังสิตโดยบริษัทขุดคลองแลคูนาสยาม

พ.ศ. 2435 ได้เริ่มขุดคลองพระยาบันลือ

ผลจากการขุดคลองเหล่านี้ นอกจากทำให้การคมนาคมสะดวกยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการขยายพื้นที่การเกษตรบริเวณสองฝั่งคลองด้วย นโยบายน้ำในรัชสมัยนี้เป็นทั้งนโยบายการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการคมนาคม นโยบายที่สำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมของประเทศ

วันที่ 1 เมษายน 2435 ได้มีการปรับปรุงกรมนาขึ้นเป็น “กระทรวงเกษตรพนิชการ” โดยมีข้อความปรากฏในประกาศกระแสพระบรมราชโองการความว่า *“.... กระทรวงเกษตรธิการที่ได้บังคับการโรงภาษีสินค้าเข้าออกนั้น ให้ยกไปขึ้นกระทรวงการคลัง ให้คงแต่เกษตรพานิชและเกษตรกร ....”* (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525 : 6) ซึ่งมีหน้าที่หลักดังนี้

“(1) มีน่าที่ ที่จะต้องคิดจัดการให้ที่ดินซึ่งเป็นป่าดงพงแซมรกร้างว่างเปล่าอยู่ไม่เปนประโยชน์ให้มีผู้เลิกรั้งกลับเปนที่มีประโยชน์ขึ้น

(2) มีน่าที่ ที่จะต้องวิดน้ำเข้านา (เมื่อเวลาน้ำน้อย) ขุดบึง, บาง, คลอง แลไขนา (เมื่อน้ำมากเกินความต้องการของการทำนา)” (เจ้าพระยาวงษานุประพัทธ์, 2484: 35)

จากหลักฐานแผนที่ ร.ศ. 120 และ 124 พบว่าในเขตจังหวัดปทุมธานีในขณะนั้นมีชุมชนตั้งอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาหรือบริเวณอำเภอสามโคกในปัจจุบัน ส่วนทางด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยายังคงเป็นที่รกร้างว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2431 ได้มีการให้สัมปทาน แก่ “บริษัทขุดคลองและคูนาสยาม” ทำการขุดคลอง “รังสิตประยูรศักดิ์” รวมทั้งคลองแยกและคลองซอย รวม 43 คลอง ความยาวรวมทั้งสิ้น 33,400 เส้น (ปิยนาถ บุนนาค, 2537 :42) คลองใหญ่ (คลองรังสิต) กว้าง 8 วา ยาว 1,370 เส้น คลองแยกกว้าง 3 -5 วา คลองรังสิตประยูรศักดิ์ที่ทำการขุดนี้อยู่ในบริเวณท้องทุ่งหลวงหรือทุ่งรังสิต ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา มีคลองเปรมประชากรเป็นเขตอยู่

ทางด้านตะวันตก แม่น้ำเมืองนครนายกคั่นอยู่ด้านตะวันออก ด้านใต้มีคลองแสนแสบ คลองบางขนากเป็นเขตส่วนด้านเหนือจดอยุธยา สระบุรี และนครนายก

การให้สัมปทานครั้งนี้มีระยะเวลาดำเนินงาน 25 ปี โดยมีเงื่อนไขให้บริษัทเป็นผู้ออกทุนทั้งหมด รัฐจะยกกรรมสิทธิ์ที่ดินสองฝั่งคลองที่ไม่มีผู้ใดจับจอง โดยวัดตั้งแต่ฝั่งคลองขึ้นไปฟากละ 40 เส้น (1,600 เมตร) ทั้งสองฝั่งคลองตลอดลำคลองใหญ่และ 25 เส้น (1,000 เมตร) ทั้งสองฝั่งฟากคลองตลอดลำคลองเล็ก บริษัทจะขายให้ผู้ใดก็ได้ตามความปรารถนา แต่ต้องเหลือที่ริมฝั่งทั้ง 2 ข้างๆ ละ 6 วา เพื่อให้เป็นที่สาธารณ บริษัทเป็นผู้รักษาคลองและเก็บเงินจากเรือที่ผ่านไปมาโดยแบ่งให้รัฐบาลร้อยละ 20 ของเงินที่เก็บได้ทั้งหมด โดยได้เริ่มขุดในปี พ.ศ. 2433 ในปี พ.ศ. 2436 ได้ทำสัญญาใหม่และเลื่อนกำหนดขุดคลองรังสิตให้เสร็จต่อไปอีก 5 ปี จาก พ.ศ. 2438 เป็น พ.ศ. 2443 แล้วเสร็จทั้งหมด พ.ศ. 2447 ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพิธีเปิดคลองรังสิตประยูรศักดิ์ ประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ และเสาวภาผ่องศรี เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2439 (ร.ศ.115) และต่อมาได้โอนกิจการของบริษัทมาเป็นของรัฐบาลเมื่อ พ.ศ. 2458 เป็นต้นมา (อุดม สกุลพราหมณ์ และนิพัฒน์ ปัจฉิมพิหงส์, 2537 : 241) เมื่อบริษัททำการขุดคลองแล้วเสร็จ ที่รกร้างว่างเปล่าก็กลายเป็นที่นาอุดมสมบูรณ์ ดังปรากฏในรายงานประชุมชาวนาในชุดคลองรังสิต ณ กระทรวงเกษตราธิการ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2452 ว่า

“ท้องทุ่งหลวงตั้งแต่เมื่อก่อน เมื่อ ร.ศ.117 ขึ้นไป เราคงจำได้ว่าที่นั้นรกร้างสำหรับแต่เป็นที่ช้างอาศัยเท่านั้น ครั้นเมื่อได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ บริษัทขุดคลองนาในท้องทุ่งนั้นแล้ว บริษัทได้ขุดคลองใหญ่น้อยลง เปิดท้องทุ่งนั้นให้กลายเป็นที่นานับหมื่นไร่และมีผู้คนไปตั้งทำนาเป็นอันมาก”

เอกสารอ้างอิง

1. กรมชลประทาน. 2529. ***84 ปีชลประทาน.*** โรงพิมพ์บริษัทสารมวลชนจำกัด กรุงเทพมหานคร.

2. กรมศิลปากร. 2515. ***ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ 1 จารึกกรุงสุโขทัย*** พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน. พระราชทานเพลิงศพ พระราชประสิทธิคุณ ณ สุสานวัดราชธานี จังหวัดสุโขทัย 8 เมษายน 2515.

3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2525. ***วิวัฒนาการด้านการเกษตรกรุงรัตนโกสินทร์***. จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาคพิมพ์ กทม.

4. กระมล ทองธรรมชาติ, วิทย์ วิศทเวทย์, สวาท เสนาณรงค์, สืบแสง พรหมบุญ, เสถียรพงษ์ วรรณปก และ ณรงค์ พ่วงพิศ. 2533. ***ประเทศของเรา 1-2.*** บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด กทม.

5. คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี. 2525ค. ***จดหมายเหตุการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์.*** จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี พุทธศักราช 2525 อมรินทร์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.

6. เจ้าพระยาทิพากรวงศ์. 2530. ***พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1.*** องค์การค้าคุรุสภา พระนคร.

7. เจ้าพระยาวงษานุประพันธ์. 2484. ***ประวัติกระทรวงเกษตราธิการ***. พิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2550 อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด กรุงเทพฯ.

8. ปิยนาถ บุนนาค. 2537. ***คลองประวัติศาสตร์ในอดีต.*** ในเอกสารอาศรมความคิด เรื่อง คลองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

9. ประเสริฐ ณ นคร. 2521. ***มังรายศาสตร์หรือกฎหมายพระเจ้ามังราย.*** โรงพิมพ์แสงรุ้งการพิมพ์ กรุงเทพฯ.

10. ปราโมทย์ ไม้กลัด. 2537. ***การขาดแคลนน้ำ: วิกฤตใหม่ของสังคมไทยและแนวทางแก้ไข.*** เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร.

11. พิธินัย ไชยแสงสุขกุล และอรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. 2531. ***กฎหมายล้านนาโบราณ ภาคงานวิจัยที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาบทบัญญัติ.*** สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

12. เยาวนุช เวศร์ภาดา และวันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์. 2543. ***ข้าววัฒนธรรมแห่งชีวิต.*** สำนักพิมพ์โมทิฟ กทม.

13. ราชบัณฑิตยสถาน. 2521. ***สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตสถาน เล่ม 14.*** โรงพิมพ์กรุงเทพมหานคร.

14. วินัย พงศ์ศรีเพียร. 2556. ***กรุงเทพมหานครในฐานะศูนย์กลางแห่งภูมิปัญญาไทย.*** ใน 230 ปี ศรีรัตนโกสินทร์มรดกแห่งความทรงจำกรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์อุษาคเนย์ กรุงเทพหานคร.

15. วิสันธนี โพธิสุนทร. 2528. ***ภูมิหลังศรีสัชนาลัย.*** โรงพิมพ์วิคตอรี่เพาเวอร์พอยท์ กรุงเทพมหานคร.

16. สันต์ ท.โกมลบุตร. 2548. ***จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม.*** โสภณการพิมพ์ กรุงเทพฯ.

17. อุดม สกุลพราหมณ์ และนิพัฒน์ ปัจฉิมพิหงส์. 2537. ***กรมชลประทานกับการรักษาคลอง : คลองเปรมประชากร.*** ในเอกสารอาศรมความคิดเรื่อง คลองในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

18. Ingram, J. C. 1971. ***Economic Change in Thailand 1850-1970.*** Stanford University Press. California.

บทที่ 4

นโยบายน้ำภายหลังมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ

บทที่ 4

นโยบายน้ำภายหลังมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ

นโยบายน้ำในบทนี้จะครอบคลุม 2 ระยะ คือ

1. นโยบายน้ำ ภายหลังการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ (พ.ศ. 2435-2475)
2. นโยบายน้ำภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ พ.ศ. 2475-2504

4.1 นโยบายน้ำภายหลังการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการ (พ.ศ. 2435-2475)

ภายหลังวันที่ 1 เมษายน 2435 ซึ่งมีการสถาปนากระทรวงเกษตรพนิชการแล้ว ยังคงอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึง พ.ศ. 2453 ได้มีนโยบายน้ำเพื่อการเกษตร และเหตุการณ์ที่สำคัญ สรุปได้ตามลำดับเวลาดังนี้

พ.ศ. 2442 มีพระบรมราชโองการจัดตั้งกระทรวงเกษตราธิการ

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2442 เจ้าพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ได้ไปตรวจราชการที่ทุ่งรังสิตพบว่า มีความจำเป็นต้องดำเนินการด้านการชลประทาน จึงได้นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พิจารณาจ้างนายช่างชลประทานชาวต่างประเทศมาแก้ไขงาน จัดหาน้ำในทุ่งบริเวณนี้ให้ดีขึ้น พร้อมกันนั้นที่ปรึกษาการคลัง นายซี ริเว็ต คาร์แนค ได้ทูลเกล้าฯ ถวายข้อเสนอเพิ่มว่ารัฐบาลสมควรเข้าไปจัดระบบชลประทานเสียเอง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริเห็นชอบตามรายงานของเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการและข้อเสนอของกระทรวงการคลัง ต่อมาได้มีการจ้างนาย เย โฮมัน วัน เดอร์ ไฮเด วิศวกรชลประทานชาวฮอลันดา ซึ่งได้เดินทางมาถึงประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2445 หลังจากนั้นได้จัดทำ “รายงานทั่วไปเกี่ยวกับการชลประทานและการระบายน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง (General Report on Irrigation and Drainage in the Lower Menam Valley) มีสาระเกี่ยวกับการช่วยเหลือพื้นที่ราบลุ่มสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างจำนวนมากไปจนจดทะเลนั้น ควรจัดทำโครงการทดน้ำขนาดใหญ่ โดยสร้างเขื่อนทดน้ำปิดกั้นแม่น้ำเจ้าพระยาที่เมืองชัยนาท เพื่อทดน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาให้สูงขึ้น แล้วปล่อยให้ไหลหลากเข้าไปตามคลอง ซึ่งจะได้ขุดใหม่ ให้น้ำไหลไปสู่ไร่นาได้ทุกฤดูกาลตลอดลงมาจนถึงริมทะเล” (กรมชลประทาน, 2529: 26-27)

วันที่ 13 มิถุนายน 2445 ได้มีการจัดตั้งกรมคลอง โดยมีนาย เย โฮมัน วัน เดอร์ ไฮเด เป็นเจ้ากรม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525 : 38)

วันที่ 14 ตุลาคม 2445 ได้มีการตราพระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ.121 โดยมีพระราชโองการประกาศให้ทราบทั่วกันว่า *“การเพาะปลูกก็ดี การค้าขายไปมาก็ดี ในพระราชอาณาเขตนี้ทางน้ำลำคลองเป็นสำคัญ และในเวลานี้คลองก็มีอยู่แล้วเป็นอันมาก แต่ชำรุดตื้นเขินไปเสียโดยมาก เหตุเพราะยังมิได้จัดการรักษาให้พอเพียง ทรงพระราชดำริจะบำรุงและรักษาคลองเก่าที่มีอยู่แล้ว และที่จะขุดขึ้นใหม่ให้เรียบร้อยถาวร เพื่อให้เป็นประโยชน์และสะดวกแก่ธุระของราษฎรยิ่งขึ้น ”* (กรมชลประทาน 2534 : 1)

วันที่ 13 กรกฎาคม 2452 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประกาศพระบรมราชโองการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมสุขาภิบาลจัดการที่จะนำน้ำมาใช้ในพระนครตามแบบอย่างที่สมควรแก่ภูมิประเทศการที่จะต้องจัดทำนั้นคือ

- ให้ตั้งทำที่น้ำขังที่คลองเชียงราก แขวงเมืองปทุมธานี อันเป็นที่พ้นเขตน้ำเค็มขึ้นถึงทุกฤดู
- ให้ขุดคลองแยกจากที่ขังน้ำนั้นเป็นทางน้ำลงมาถึงคลองสามเสนฝั่งเหนือ ตามแนวทางรถไฟ
- ตั้งโรงสูบขึ้น ณ ที่ตำบลนั้น สูบน้ำขึ้นยังที่เกรอะกรองตามวิธีให้น้ำสะอาดบริสุทธิ์ปราศจากสิ่งซึ่งจะเป็นเชื้อโรคแล้วจำหน่ายน้ำไปในที่ต่างๆ ตามควรแก่ท้องที่ของเขตพระนคร (การประปานครหลวง, 2558: 1)

นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2453-2468)

พ.ศ. 2455 ได้มีการยุบกรมคลอง แล้วโอนกิจการทั้งหมดของคลองไปขึ้นอยู่กับกรมทางในกระทรวงโยธาธิการ (กรมชลประทาน 2529 : 29)

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดกิจการการประปากรุงเทพฯ โดยมีพระราชดำรัสให้เห็นถึงความสำคัญของน้ำที่สะอาดของกิจการประปาตอนหนึ่งว่า *...ท่านทั้งหลายที่ได้ช่วยเราทำการอันนี้ให้สำเร็จไปได้ ควรรู้สึกปลื้มใจว่า ได้ทำการอันเป็นประโยชน์และกุศลอย่างยิ่ง เพราะน้ำซึ่งใสสะอาดบริสุทธิ์ใครๆ ย่อมรู้อยู่แล้วทั้งในโบราณและบัดนี้ว่า เป็นของจำเป็นเพื่อประโยชน์และเพื่อความสุขสำหรับป้องกันโรคอันตรายของมนุษย์ น้ำใสสะอาดย่อมเป็นเครื่องบำบัดโรคได้ดีกว่าโอสถหรือเภสัชทั้งหลาย...* (วิกิพีเดีย, 2558: 2)

ใน พ.ศ. 2457 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 31 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2457 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำบัญญัติไว้ในมาตรา 117 ดังนี้

“มาตรา 117 ห้วย คลอง และลำน้ำต่างๆ ย่อมเป็นของที่รัฐบาลปกปักรักษา เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องตรวจตราอย่าให้เสีย และอย่าให้ผู้ใดทำให้เสียสาธารณประโยชน์ ถ้าจะต้องซ่อมแซมตกแต่งให้กรมการอำเภอเรียกราษฎรช่วยกันทำอย่างกับปิดน้ำ ฉะนั้น”

วันที่ 30 กันยายน 2457 ได้มีการจัดตั้งกรมทดน้ำขึ้นในกระทรวงเกษตร (กรมชลประทาน, 2529 : 309)

พ.ศ. 2458 กิจการของบริษัทขุดคลองแลคูนาสยาม ได้โอนมาเป็นของรัฐบาล (กรมชลประทาน, 2529: 315)

พ.ศ. 2465 ได้เริ่มการก่อสร้างโครงการเชียงราก – คลองด่าน ซึ่งเสร็จสมบูรณ์ในปี 2474 (กรมชลประทาน, 2529: 331,334)

พ.ศ. 2466 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานแม่น้ำสุพรรณตอนโครงการโพธิ์พระยา ซึ่งแล้วเสร็จในปี 2468 (กรมชลประทาน, 2529: 337)

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จราชดำเนินทรงเปิดเขื่อนพระรามหก (กรมชลประทาน, 2529: 319)

นโยบายน้ำในสมัยรัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468-2475)

วันที่ 21 มีนาคม 2470 ได้มีประกาศกระทรวงเกษตราธิการเปลี่ยนนาม “กรมทดน้ำ” เป็น “กรมชลประทาน” ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 44 หน้า 4159 พ.ศ. 2470 (กรมชลประทาน, 2529 : 34)

พ.ศ 2471 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการแม่แฝก จังหวัดเชียงใหม่ แล้วเสร็จในปี 2479 (กรมชลประทาน 2529 : 340)

พ.ศ. 2472 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานแม่น้ำสุพรรณตอนโครงการมะขามเฒ่า แล้วเสร็จในปี 2478 (กรมชลประทาน, 2529: 348)

4.2 นโยบายน้ำภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 - 2503

เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2475 พระยามโนปกรณ์นิธิธาดา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 2 ต่อสภาผู้แทนราษฎร ในนโยบายทางเกษตรพาณิชย์มีข้อความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

"อนึ่ง ในการที่รัฐบาลได้ตั้งกรรมการเผยแพร่กรุงเทพฯ เป็นเมืองท่าสำคัญมากขึ้นนั้น เท่าที่กรรมการได้ปรึกษาเรื่องนี้มาแล้วในระยะเวลาสั้นนี้ ปรากฏว่าไม่เป็นปัญหาอีกต่อไปแล้ว ว่าจะต้องขุดร่องน้ำที่สันดอน และในชั้นต้นจะได้ลงมือขุดสันดอนตอนกลางและตอนนอกลงไปลึกระหว่างสองกับห้าฟิต เพื่อเป็นการทดลองให้ทราบผลการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ และอาการที่สันดอนจะตื้นขึ้นประการใดบ้าง ในการที่ต้องทดลองทีละน้อยก่อนเช่นนี้ ก็เพราะเป็นห่วงชาวนา การขุดตอนต้นนี้ถึงแม้ว่าจะเป็นการทดลองก็ย่อมเป็นประโยชน์แก่การเดินเรือค้า โดยที่เรือลำเลียงจะสามารถผ่านสันดอนได้ทุกขณะ ทั้งจะสามารถบรรทุกสินค้าเพิ่มขึ้นได้ในเรือขนาดใหญ่ ซึ่งผ่านสันดอนไปมาอีกเป็นอันมากด้วย นอกนั้นเมื่อเรือใหญ่เข้ามาบรรทุกได้ก็เป็นการทุ่นค่าบรรทุกเรือลำเลียง ทั้งนี้เป็นทางหนึ่งที่ช่วยขยับราคาข้าวให้สูงขึ้นได้"
(สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540 : 11)

ต่อมาเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2476 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการ ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 5 ในรายละเอียดแห่งนโยบายเศรษฐกิจของราชการส่วนเกษตร ต่อสภาผู้แทนราษฎรไว้ ดังนี้

"2. กรมชลประทาน

สกีมก่อสร้างนครนายก จะจัดทำต่องานที่ค้างมา งดงานฝั่งซ้ายตอนใต้ไว้ก่อนใน 2 ปีแรก จะเริ่มจ่ายน้ำในคลองฝั่งขวา งานฝั่งนี้จะแล้วเสร็จบริบูรณ์ในปีที่ 3 นี้ งานชลประทานที่คลองเมืองจะเสร็จเป็นส่วนมาก และจะแล้วเสร็จบริบูรณ์ในปีที่ 4 เนื้อที่ที่จะได้ประโยชน์จากงานคลองฝั่งขวาประมาณ 366,812 ไร่ จากงานคลองเมืองประมาณ 52,688 ไร่ รวม 419,900 ไร่"

สกีมก่อสร้างสุพรรณ ตามสกีม– สุพรรณน้อย กำหนดให้มีประตูระบายใหญ่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา เรียกว่าประตูระบายที่ 1 ขุดคลองมะขามเฒ่าตอนต้นกั้นเขื่อน เป็นประตูระบายที่ 2 ใต้อำเภอเดิมบาง ตรงคลองกระเสียวทำเขื่อนประตูระบายที่ 3 ณ วัดพร้าวเหนือสุพรรณ ทำคันกั้นน้ำท่วมฝั่งแม่น้ำสุพรรณ ในอำเภอสองพี่น้อง และบางปลาม้า ได้เริ่มงานประตูที่ 3 เมื่อปี 2465 และใช้การได้เมื่อปี 2470 แล้วจึงลงมือทำประตูระบายที่ 1 ต่อมาซึ่งใช้การได้บ้างใน พ.ศ. นี้แต่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ทีเดียว ตั้งแต่ปีหน้าจะดำเนินงานที่ค้างนี้ต่อไป และจะให้แล้วเสร็จตามสกีมสุพรรณนี้ในเวลา 4 ปีข้างหน้า

สกีมก่อสร้างพายัพ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนสกีมแม่แฝก จะต่องานที่ยังค้างอยู่ให้เสร็จในปี 2477 เมื่อเสร็จแล้วจะได้รับผล คือ ที่นาที่อยู่ระหว่างเชิงเขากับฝั่งแม่น้ำปิงซีกตะวันออก จะได้น้ำจากคลองส่งน้ำตลอด และน้ำในลำน้ำแม่กวงก็จะมีสำหรับการทำนามากขึ้นกว่าเดิม จะควบคุมได้ 68,000 ไร่ จะบุกเบิกที่ได้ใหม่อีก 20,000 ไร่ ซึ่งจะเป็นนาดีถึง 12,000 ไร่

สกีมแม่ปิงเก่า ได้สำรวจแล้ว เหมืองของราษฎรอันมีอยู่แล้วใกล้อำเภอหางดงในบริเวณนาอันคาบเกี่ยวระหว่างเชียงใหม่กับลำพูน แต่มีภาระประจำปีด้วยเรื่องทรายไหลมาทับถม จะแก้ได้ก็ด้วยวิธีกั้นฝายถาวรตรงใต้แยกแม่ปิงเก่าและแม่ปิงใหม่ ให้มีประตูระบายทรายทางปากเหมือง และตบแต่งเหมืองจีนเสมียนของเก่าให้ดี ทั้งให้มีประตูระบายทรายบังคับน้ำได้ตรงทางแยกแม่ปิงเก่าต้องกั้นทำนบเตี้ยๆ ให้น้ำไหลข้ามได้ในเวลาน้ำมาก เหมืองเก่าของราษฎรที่รับน้ำจากแม่ปิงเก่านี้ 4 สาย ก็จะจัดให้ได้น้ำมากขึ้น งานทั้งหมดนี้จะทำให้แล้วเสร็จได้ในเวลา 2 ปี โดยใช้เงินประมาณ 250,000 บาท

สกีมแม่วัง ลำปางเป็นที่ซึ่งทำนาไม่สู้จะได้ผล เดือดร้อนกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคพายัพ จะต้องแก้ด้วยวิธีกั้นฝายถาวรเหนือลำปางใกล้ปากเหมือง และขุดคลองส่งน้ำเลียบเนินเขาตามฝั่งซ้ายของแม่น้ำวังจนใกล้วัดเสด็จ และขุดคลองฝั่งขวาอีกสายหนึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นาราว 50,000 ไร่ งานนี้ได้เริ่มสำรวจและลงมือทำการบ้างเล็กน้อยแล้ว และจะแล้วเสร็จได้ใน 4 ปีข้างหน้านี้

สกีมก่อสร้างแม่น้ำน้อย สกีมนี้เป็นสกีมใหญ่ทำนองเดียวกับสกีมสุพรรณ ต้องการทุนมาก จึงเลือกทำที่คลองกระทุ่มโพรงก่อน เพื่อป้องกันมิให้น้ำในลำน้ำเจ้าพระยาไหลลงคลองกระทุ่มโพรงไปท่วมทุ่งนาให้เสียหาย ถ้าทำประตูระบายในคลองนี้เสร็จก็จะกันน้ำท่วมได้ แต่ต้องทำประตูน้ำด้วยเพื่อเรือสัญจร

สกีมก่อสร้างเพ็ชรบุรี สกีมนี้จะเป็นประโยชน์แก่นาประมาณ 350,000 ไร่ สิ่งที่กำหนดจะทำ คือ กั้นเขื่อนขวางแม่น้ำเพ็ชรบุรีที่เหนือวัดท่าไข่ ขุดคลองส่งน้ำใหญ่ฝั่งซ้ายและขวา งานใน 4 ปีแรก คือ สร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำ และขุดคลองฝั่งซ้าย (บริเวณตะวันตก) ก่อน

สกีมก่อสร้างภาคอีสาน สกีมนี้ยังกำลังสำรวจโดยทั่วไปยังไม่ได้กะการแน่นอน แต่กิจที่จะต้องทำก็คือ สร้างเขื่อนและทำนบเล็กๆ กั้นลำน้ำลำธารต่างๆ เมื่อเสร็จการสำรวจแล้วก็จะได้ลงมือสร้างตามความจำเป็น และความด่วนเป็นแห่งๆ ไปตามแต่จะทำได้

การสร้างทำนบถาวรตามปากคลองในบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีที่นาเป็นอันมากอาศัยน้ำในลำคลองที่เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งฝ่ายปกครองป่าวร้องราษฎรให้ช่วยทำทำนบชั่วคราวปิดปากคลองแทบทุกปี ถ้าไม่ทำก็ไม่มีน้ำพอหล่อเลี้ยงต้นข้าวทุกๆ ปากคลองนี้ควรมีประตูระบายน้ำ แต่จะทำคราวเดียวทั้งหมดก็มากมายเกินไป จะต้องเลือกทำแต่ที่คลองสำคัญๆ เพียงปีละ 3 – 4 คลอง จัดการลอกคลองและบำรุงคลองเก่ารวม 33 คลอง ในเวลา 7 ปี แต่ในระยะเวลา 4 ปี จะเลือกทำคลองที่สำคัญแก่การเศรษฐกิจตามที่จะทำได้" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม50 หน้า 2729 วันที่ 31 ธันวาคม 2476)

พ.ศ. 2476 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานแม่วัง แล้วเสร็จในปี 2480 ส่งน้ำได้ในปี 2492 ในปีเดียวกันได้เริ่มก่อสร้างโครงการนครนายก (กรมชลประทาน, 2529 : 342, 344)

วันที่ 23 กันยายน 2477 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พ.ศ. 2477 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 51 หน้า 572 – 584 โดยมีเหตุผลเพื่อคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของราษฎรส่วนมาก

เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2477 พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 6 ต่อสภาผู้แทนราษฎร ในหลักเศรษฐกิจของชาติ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"4. จัดวางแผนส่งเสริมการชลประทาน และประสานการขนส่งของประเทศเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูก และการค้าให้ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น โดยดำเนินการเป็นชั้นๆ ไปตามกำลังทรัพย์และความจำเป็น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 51 หน้า 2034 วันที่ 24 กันยายน 2477)

พ.ศ. 2478 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานลุ่มน้ำสุพรรณ ตอนโครงการสามชุก แล้วเสร็จปี 2480 (กรมชลประทาน, 2529 : 348)

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2478 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนังแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2478 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 52 หน้า 1515

วันที่ 13 กันยายน 2480 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2480 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 54 หน้า 1052

พ.ศ. 2480 ได้เริ่มก่อสร้างโครงการชลประทานแม่ปิงเก่า แล้วเสร็จในปี 2484 (กรมชลประทาน, 2529 : 349)

และต่อมาเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2480 พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 8 มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทานในนโยบายการเกษตร ดังนี้

"4. จัดทำงานก่อสร้างการชลประทานที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ และจัดวางโครงการชลประทานต่อไปตามกำลังทรัพย์ และความจำเป็น และประสานการขนส่งของประเทศ เพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกและการค้าให้ได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 55 หน้า 3318 วันที่ 2 มกราคม 2481)

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2481 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 9 ในส่วนของกระทรวงเกษตราธิการเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"(2) ในการชลประทาน จะทำงานก่อสร้างสิ่งที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ และจัดวางโครงการชลประทานต่อไป ในภาคใดที่ยังไม่สามารถจัดวางโครงการใหญ่ได้ ก็จะจัดวางโครงการย่อยตามลำดับความจำเป็น" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540 : 49)

วันที่ 26 ตุลาคม 2482 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 53

วันที่ 3 มกราคม 2484 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติรักษาคลอง(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2483 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 2 หน้า 34

และเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2485 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 10 ในนโยบายของกระทรวงเกษตราธิการ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

" 3. จะทำงานก่อสร้างการชลประทานที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ โครงการต่อไปในภาคใดที่ยังไม่สามารถจัดวางโครงการใหญ่ได้ ก็จะจัดวางโครงการย่อยตามลำดับความจำเป็น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 หน้า 518 วันที่ 17 มีนาคม 2485)

วันที่ 22 กันยายน 2485 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 62

เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2489 นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 15 ต่อสภาผู้แทนราษฎรในส่วนของนโยบายการเกษตร มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"จะได้ก่อสร้างการชลประทาน เพื่อช่วยเหลือการกสิกรรม" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 62 ตอนที่ 16 หน้า 370 วันที่ 25 มีนาคม 2489)

และต่อมาเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2489 นายปรีดี พนมยงค์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 16 ต่อรัฐสภาในส่วนของการเกษตรเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"จะได้ก่อสร้างการชลประทานบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และโครงการอื่นๆ ตลอดจนสนับสนุนการชลประทานท้องที่" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540 : 83)

เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2489 พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 17 ต่อรัฐสภา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทานในนโยบายการเกษตร ดังนี้

"จะจัดการก่อสร้างการชลประทานตามโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการอยู่นี้ให้แล้วเสร็จสิ้นไป รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนการชลประทานราษฎร์ หรือการชลประทานท้องที่ด้วย จะเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยาตามที่รัฐบาลชุดเก่าได้ดำริไว้" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540 : 90)

และต่อมาเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2490 พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 18 ต่อรัฐสภา มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทานในนโยบายเกษตร ดังนี้

"จะได้เร่งรัดการก่อสร้างชลประทานตามโครงการต่างๆ และจะได้เริ่มงานโครงการเขื่อนเจ้าพระยา ส่วนการชลประทานราษฎร์ และชลประทานท้องที่ ก็จะได้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้มากยิ่งขึ้น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 64 ตอนที่ 26 หน้า 1464 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2490)

เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2490 นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 20 ต่อรัฐสภา ในส่วนของนโยบายเกษตร มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"2) ในการชลประทาน

ก. จะได้ส่งเสริมและขยายการชลประทานท้องถิ่น และควบคุมงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ข. ชลประทานหลวงจะดำเนินการตามโครงการที่มีอยู่ ส่วนภาคที่ยังไม่มีโครงการจะเริ่มดำเนินการวางไว้ต่อไป" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 65 ตอนที่ 14 หน้า 870 วันที่ 9 มีนาคม 2491)

เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2492 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 22 ต่อสภาผู้แทนราษฎร ในส่วนของนโยบายการเกษตรเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"ชลประทานราษฎร์ จะได้ขยายให้ทั่วราชอาณาจักรโดยด่วน และควบคุมงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ชลประทานหลวง จะได้เร่งรัดงานตามโครงการที่ได้ดำเนินการอยู่ให้เสร็จเร็วยิ่งขึ้น ส่วนท้องที่ที่ยังไม่มีโครงการก็จะเริ่มดำเนินการต่อไป และจะได้ส่งเสริมการส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกด้วยวิธีอื่นให้เพียงพอ

คลองจะได้จัดการลอกให้ใช้เป็นทางส่งน้ำสำหรับการเพาะปลูก และการลำเลียงขนส่งและจะได้ขุดคลองเพิ่มขึ้นอีก" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 66 ตอนที่ 19 หน้า 3422 วันที่ 19 กรกฎาคม 2492)

และเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2494 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 24 ต่อสภาผู้แทนราษฎรในทางเศรษฐกิจและที่เกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"(ข) ส่งเสริมช่วยเหลือการประกอบอาชีพของประชาราษฎร์ในการผลิตพืชพันธุ์ ธัญญาหาร และการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นผลดีดังเช่น ในเรื่องการหาทุน การชลประทาน เครื่องจักรทุ่นแรง ปุ๋ย เป็นต้น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 68 ตอนที่ 79 หน้า 5871 วันที่ 26 ธันวาคม 2494)

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2495 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 25 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"ค) ขยายการส่งเสริมช่วยเหลือการประกอบอาชีพของประชาราษฎร์ในการผลิตพืชพันธุ์ ธัญญาหารสำหรับมนุษย์และสัตว์ ตลอดทั้งการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นผลดี ดังเช่น การชลประทาน ปุ๋ย พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เหล่านี้เป็นต้น" (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 69 ตอนที่ 26 หน้า 1026 วันที่ 22 เมษายน 2495)

พ.ศ. 2496 รัฐบาลได้อนุมัติให้กรมโยธาธิการ ดำเนินการก่อสร้างการประปาขึ้น ณ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ โคกกระเทียม ใช้ชื่อว่า "การประปาพิบูลสงคราม" เพื่อผลิตและจำหน่ายน้ำให้ประชาชนและได้ขยายไปยังต่างจังหวัดในปี พ.ศ. 2497 รวม 6 แห่ง คือ เชียงใหม่ ขอนแก่น อุดรธานี ราชบุรี นครศรีธรรมราช และภูเก็ต (วิกิพีเดีย, 2558: 1)

วันที่ 12 ตุลาคม 2497 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 71 ตอนที่ 64 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ซึ่งประกาศใช้อยู่ในขณะนี้ยังมีข้อความขาดตกบกพร่องอยู่หลายประการ ไม่เหมาะสมแก่การดำเนินงาน และการควบคุมการชลประทานหลวง ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวาง จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อเป็นการเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2500 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเขื่อนเจ้าพระยา (กรมชลประทาน, 2529 : 370)

และต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2500 จอมพลแปลก พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 26 มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

“9. รัฐบาลนี้ส่งเสริมช่วยเหลือการประกอบอาชีพของราษฎร ในการผลิตทางการเกษตรกรรมทั้งปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนขยายการชลประทาน และเครื่องทุ่นแรงให้มีผลดียิ่งขึ้น” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอนที่ 36 หน้า 931 วันที่ 9 เมษายน 2500)

เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2500 นายพจน์ สารสิน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล คณะที่ 27 ในส่วนที่เกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์ต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

“13. ในส่วนที่เกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์ รัฐบาลนี้จะส่งเสริมช่วยเหลือการประกอบอาชีพของราษฎร การผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหาร การเลี้ยงสัตว์ โดยอาศัยการชลประทานและอื่นๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น จะส่งเสริมการสหกรณ์ทั่วประเทศ” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 74 ตอนที่ 83 หน้า 2397 วันที่ 1 ตุลาคม 2500)

วันที่ 10 ตุลาคม 2500 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องการเวนคืนที่ดินของทางราชการว่า

“1. กระทรวงทบวงกรมใดจะเวนคืนที่ดินเพื่อราชการอะไร ให้กระทรวงทบวงกรมนั้นจัดทำโครงการที่จะใช้ที่ดินที่จะเวนคืนนั้นให้ถี่ถ้วน และให้กำหนดที่ดินที่จะเวนคืนอย่างประหยัด เพื่อให้ราษฎรเดือดร้อนน้อยที่สุด และต้องเตรียมงบประมาณเกี่ยวกับการนั้นให้เรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณเงินค่าทดแทนที่ดินที่จะเวนคืน แล้วให้ปรึกษาทำความตกลงกับราษฎรเจ้าของที่ดินที่จะต้องใช้ตามโครงการนั้นเสียก่อน ถ้าตกลงซื้อขายกันได้ก็ไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติเวนคืน หากตกลงซื้อขายกันไม่ได้และทางราชการจำเป็นต้องใช้ที่ดินนั้นจึงออกพระราชบัญญัติเวนคืน

2. เมื่อได้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนที่ใดแล้ว ให้ดำเนินการเข้าครอบครองที่ดินและจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินเสร็จไปโดยเร็วที่สุด แล้วดำเนินการเพื่อใช้ที่ดินนั้นตามโครงการที่ได้วางไว้”

และเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2501 พลโทถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 28 ต่อสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

“9. รัฐบาลนี้จะส่งเสริมช่วยเหลือการประกอบอาชีพและการศึกษาของราษฎรที่เกี่ยวกับการเกษตร คือ การผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหาร การเลี้ยงสัตว์ การชลประทาน การป่าไม้ และการประมง ให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอนที่ 4 หน้าพิเศษ 3 วันที่ 10 มกราคม 2501)

วันที่ 7 พฤษภาคม 2501 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องราษฎรขาดแคลนน้ำบริโภค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอให้ดำเนินการช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำเพื่อให้ประชาชนได้คลายทุกข์ยาก โดยให้ทำความตกลงกับกระทรวงกลาโหมและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วันที่ 21 พฤษภาคม 2501 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องให้แปรญัตติ เรื่องการขุดลอกคลองประปา เกี่ยวกับการแปรญัตติงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2501 ว่าเพื่อความรวดเร็วให้ถือเป็นหลักการว่าการขอแปรญัตติงบประมาณนั้นให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการต่อไป โดยให้กระทรวงทบวงกรมที่จะขอแปรญัตติส่งเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยตรง ตามที่ได้รับทราบมติไปจากที่ประชุมแล้ว ให้แปรญัตติเรื่องขุดลอกคลองประปา ให้แปรญัตติเรื่องการช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์

วันที่ 28 พฤษภาคม 2501 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเรื่องการตัดสินการประกวดราคาการรับเหมาสร้างเขื่อนภูมิพล ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอให้กรมชลประทานดำเนินการเจรจาทำสัญญาการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลกับบริษัท Brown and Root S.A. และบริษัท Utah International Inc.

วันที่ 8 ตุลาคม 2501 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องการสำรวจค้นคว้าและศึกษาสภาพฯ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ด้วยตามที่กระทรวงเกษตรและกระทรวงศึกษาธิการเสนอ เรื่องการสำรวจค้นคว้า และศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของพืชและสัตว์ที่อาจเปลี่ยนในทางภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับการสร้างอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลว่าพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำปิง ตั้งแต่ราวสูบน้ำแม่แจ่ม ในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ลงมาจนถึงเขื่อนภูมิพล เหนือที่ว่าการกิ่งอำเภอสามเงา จังหวัดตาก ซึ่งอยู่ในระยะสูงกว่าระดับน้ำทะเล 260 เมตร เป็นที่น้ำจะท่วม ในบริเวณที่ดินดังกล่าวนี้ ทราบว่ามีโบราณวัตถุสถานเกี่ยวเนื่องในทางประวัติศาสตร์โบราณคดีหลายแห่ง แต่กรมศิลปากรยังมิได้สำรวจตรวจค้นไว้เลย สมควรจะได้ร่วมทำการสำรวจตามหลักการของกระทรวงเกษตร โดยค่าใช้จ่ายในงบประมาณที่กรมชลประทานจะได้กำหนดขึ้น

วันที่ 13 ตุลาคม 2501 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับรายงานเรื่องการโฆษณาเผยแพร่โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงส่วนล่างว่าให้ส่งกระทรวงการคลังพิจารณารายละเอียดแล้วเสนอความเห็นอีกครั้ง

วันที่ 10 เมษายน 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องการพัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขงและอ่างเก็บน้ำตามที่ท่านนายกรัฐมนตรีเสนอให้พัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขงไปเรื่อยๆ จะรอคอยความช่วยเหลือไม่ได้ และให้ขุดคลองหรือทางส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำ เพื่อเอาน้ำไปช่วยในการเพาะปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมอบให้กระทรวงเกษตรรับไปพิจารณา

วันที่ 1 พฤษภาคม 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องเกี่ยวกับการขุดลอกคลองนั้นให้ชักชวนราษฎรที่ได้รับประโยชน์ช่วยกันขุดคลองวันละเล็กละน้อยในที่ดินริมคลองของราษฎร ไม่ให้เป็นการบังคับ หรือจะให้ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากคลองต่างๆ ช่วยออกเงินค่าขุดลอกคลอง คิดตามเนื้อที่ และคลองที่อยู่ในโครงการชลประทานราษฎร์ที่ให้ผู้ได้รับประโยชน์ช่วยกันขุดลอกคลองหรือออกเงินค่าลอกคลอง ส่วนคลองที่เป็นหน้าที่ของกรมชลประทานก็ให้กรมชลประทานจัดทำโดยใช้งบประมาณแผ่นดิน

วันที่ 17 มิถุนายน 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องตามที่กระทรวงเกษตรรายงานเรื่อง การขุดคลองเพื่อป้องกันน้ำเค็มฝั่งธนบุรี มีโครงการคือ การนำน้ำจืดมาให้ทุ่งและสวนฝั่งธนบุรี โดยอาศัยคลองแทนอาศัยแม่น้ำเจ้าพระยา และแผนการเอาน้ำจืดมาใช้การประปา

วันที่ 5 สิงหาคม 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการเปิดคลองส่งน้ำสายใหญ่ชัยนาท - ป่าสัก ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ

วันที่ 5 สิงหาคม 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรเสนอรายงานเรื่องการจัดสรรที่ดิน (Land Use and Management) ในเขต Watershed ของอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และให้กระทรวงเกษตรเป็นเจ้าของเรื่องร่วมกับกระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการตามคำสั่ง ของท่านนายกรัฐมนตรีต่อไป

วันที่ 30 กันยายน 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่องการเกิดอุทกภัยในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ว่าให้กระทรวงทบวงกรมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการนี้ พิจารณาหาทางแก้ไขและช่วยเหลือ ให้เป็นที่เรียบร้อยอย่าให้เกิดบกพร่องขึ้นได้

วันที่ 28 ตุลาคม 2502 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กรมชลประทานได้ตกลงกับนายกเทศมนตรีและนายช่างใหญ่ ของเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ เพื่อปฏิบัติงานการป้องกันน้ำเอ่อในกรุงเทพฯ เนื่องจากน้ำทะเลหนุนในเวลาน้ำขึ้นร่วมกัน

วันที่ 5 มกราคม 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับรายงานความเสียหายของการทำนาเนื่องจากอุทกภัยและการช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูกว่าสำหรับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อซื้อพันธุ์ข้าวปลูกเตรียมไว้ช่วยเหลือชาวนากรณีฉุกเฉินในปี 2503 ภายในวงเงิน 4 ล้านบาท นั้น ให้เป็นไปตามงบประมาณที่ได้ตั้งไว้ ถ้าไม่พอก็เจียดจ่ายจากรายการอื่นเท่าที่จะทำได้ตามกฎหมายโดยให้ติดต่อทำความตกลงเกี่ยวกับเรื่องนี้กับสำนักงบประมาณ ส่วนการเบิกจ่ายค่าพาหนะเบี้ยเลี้ยงและค่าที่พักของข้าราชการที่ได้ดำเนินงานช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูกแก่กสิกรชาวนาให้เบิกจ่ายได้จากหน่วยราชการซึ่งเป็นเจ้าสังกัดและสำหรับการเก็บภาษีการค้าแก่สหกรณ์ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูก ให้กระทรวงการคลังพิจารณาหาทางยกเว้นให้

วันที่ 14 มกราคม 2503 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำปรารภในเอกสาร “โครงการพัฒนาการของรัฐสำหรับประเทศไทย (A Public Development Program for Thailand)” ซึ่งเป็นรายงานการสำรวจของธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) ไว้ว่า พยายามที่จะทำทุกทาง ที่จะพัฒนาเศรษฐกิจให้บรรลุเป้าหมายคือการกินดีอยู่ดีของประชาชนคนไทยทุกคน จึงจำเป็นที่จะต้องทราบข้อเท็จจริงของสถานการณ์เศรษฐกิจแขนงสำคัญของประเทศไทยละเอียดทุกแขนง รายงานการสำรวจของธนาคารโลกจึงมีประโยชน์มาก และในรายงานฉบับดังกล่าวนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานดังนี้

“ การชลประทานกำลังมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางเกษตรของประเทศไทย นอกจากนั้นยังสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตโดยการขยายเนื้อที่เพาะปลูกและช่วยให้ปลูกพืชหมุนเวียนได้ดีขึ้น ยิ่งกว่านั้นกรมชลประทานยังมีหน่วยงาน ความชำนาญและกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าดำเนินการเหล่านี้ด้วย คณะสำรวจจึงสนับสนุนให้การชลประทานเป็นงานสำคัญในโครงการพัฒนาเกษตรกรรมในอนาคต

ปริมาณน้ำฝนที่ประเทศไทยได้รับจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และจากหางลมใต้ฝุ่นซึ่งพัดเข้ามาจากมหาสมุทรแปซิฟิคทางชายฝั่งเอเชียตะวันออกนั้น โดยทั่วไปก็เพียงพอสำหรับการเพาะปลูกอยู่แล้ว ปัญหาอยู่ที่ว่าฝนตกไม่สม่ำเสมอและตกหนักในฤดูฝน ฤดูอื่นไม่ค่อยมีฝนเลย นอกจากในภาคใต้ซึ่งนับว่าไม่มีหน้าแล้งแล้ว ภาคอื่นๆ ในฤดูฝน (โดยปกติระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) มีน้ำเหลือเฟือจนมักจะท่วมเสมอ แต่ในฤดูอื่นท้องที่ส่วนใหญ่มีน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก ยิ่งไปกว่านั้นระยะเวลาและปริมาณน้ำฝนแต่ละปีก็เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้กำหนดเวลาการเพาะปลูกต้องเสียไป และทำให้การผลิตทางเกษตรโดยเฉพาะข้าวได้รับความเสียหาย

งานชลประทานเท่าที่ได้ดำเนินมาแล้ว ส่วนใหญ่มีจุดหมายที่จะจ่ายน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น งานชลประทานเหล่านี้ได้ช่วยป้องกันอุทกภัยและที่สำคัญที่สุดก็ต้องช่วยให้ที่ดินที่อยู่สูงได้รับน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกตามฤดูกาลและช่วยลดปริมาณน้ำซึ่งที่ดินที่อยู่ต่ำได้รับมากเกินไป นอกจากนั้นยังมีการดำเนินงานเพื่อขังน้ำไว้ใช้ได้นานโดยเฉพาะด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำในภาคอีสานด้วย อย่างไรก็ตามโครงการเหล่านี้เป็นแต่เพียงโครงการย่อย ขณะนี้กำลังเริ่มโครงการใหญ่เป็นโครงการแรก เพื่อเก็บกักน้ำซึ่งแตกต่างจากการผันกระแสน้ำจากแม่น้ำ โครงการนี้จะควบคุมระดับน้ำได้ตลอดปีและป้องกันอุทกภัย ตลอดจนให้ไฟฟ้าพลังน้ำด้วย" (ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) (2503: 46-47)

นอกจากนี้ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะ และ วิวัฒนาการ (ธนาคารโลก) (2503 : 64-66) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการเก็บภาษีสำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการชลประทาน ไว้ดังนี้

"ในปัจจุบันประเทศไทยต่างกับประเทศอื่นที่ไม่ได้คิดค่าธรรมเนียมหรือเก็บภาษีสำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากการชลประทาน ในกรณีที่ประโยชน์ที่ได้รับเห็นได้ จากการที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น การเก็บค่าธรรมเนียมก็เป็นการสมควรอย่างไม่มีปัญหา ตามลักษณะของระบบการชลประทานในประเทศไทยไม่อาจเก็บค่าธรรมเนียมตามปริมาณน้ำที่ใช้ได้ ด้วยเหตุนี้คณะสำรวจฯ จึงขอเสนอให้เก็บภาษีจากเนื้อที่ที่ได้รับการชลประทานเพิ่มขึ้นจากภาษีที่ดิน (ภาษีบำรุงท้องที่) ซึ่งขณะนี้เก็บอยู่เป็นประจำในอัตราต่ำอย่างไรก็ดีปัญหามีอยู่ว่า เนื้อที่ที่ได้รับการชลประทานส่วนใหญ่ได้รับน้ำไม่แน่นอนและในด้านการบริหารไม่อาจจะเพิ่มลดภาษีการชลประทานตามการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำที่ได้รับแต่ละปีได้ จากจำนวนเนื้อที่ซึ่งได้รับการชลประทานภายใต้การควบคุมของกรมชลประทาน ในปัจจุบัน 8.5 ล้านไร่ เนื้อที่ที่ได้รับน้ำแน่นอนและเพียงพอตรงตามเวลาที่ต้องการทุกปีคงจะมีไม่เกิน 2 ล้านไร่ นอกนั้นได้รับบริการชลประทานไม่แน่นอนสม่ำเสมอกันทุกปี"

เพื่อเป็นหลักในการเก็บภาษีตามที่ได้แนะนำ คณะสำรวจฯขอเสนอให้กรมชลประทานจำแนกเนื้อที่ถือครองทั้งหมดในบริเวณที่ได้รับการชลประทานออกเป็น 4 ประเภท ตามปริมาณน้ำที่ได้รับจากโครงการชลประทานคือ *ก) เป็นเนื้อที่ซึ่งได้รับน้ำอย่างเพียงพอสำหรับปลูกพืชทั้งในฤดูฝนและในฤดูแล้ง ข) เนื้อที่ที่ได้รับน้ำเพียงพอสำหรับปลูกพืชได้ครั้งเดียว ค) เนื้อที่ที่ได้รับน้ำเพียงพอสำหรับปลูกพืชได้ครั้งเดียวนอกจากในปีที่แล้งผิดปกติและ ง) เนื้อที่ที่ได้รับน้ำไม่แน่นอนสำหรับปลูกพืชครั้งเดียวแม้แต่ในปีปกติ*

ในปัจจุบันมีเนื้อที่จำนวนน้อยที่เข้าอยู่ในข่ายประเภทแรก แต่เมื่อโครงการเขื่อนยันฮีสร้างเสร็จแล้วจะมีเนื้อที่จำนวนมากเข้าเกณฑ์อยู่ในประเภทที่หนึ่ง เมื่อถึงเวลานั้นแล้ว คณะสำรวจฯ ขอเสนอให้เก็บค่าบริการชลประทานรายปีในอัตรา 20 บาทต่อไร่ เงินจำนวนนี้จะเป็นเพียงส่วนน้อยของรายได้ที่กสิกรจะได้รับเพิ่มขึ้น ในทำนองเดียวกันขอเสนออัตรา 15 บาท สำหรับที่ถือครองประเภทที่สอง และ 5 บาท สำหรับที่ถือครองประเภทที่สาม คณะสำรวจฯเสนอไม่ให้เก็บค่าบริการชลประทานสำหรับที่ถือครองประเภทที่สี่ คณะสำรวจฯขอเสนอให้กรมชลประทานเริ่มทำการจำแนกที่ดินเสียแต่บัดนี้ เพื่อให้ออกกฎหมายที่จำเป็นและเริ่มเก็บภาษีตามที่ได้เสนอนี้ใน พ.ศ. 2503 และควรจะเก็บภาษีจากเนื้อที่ที่ได้รับการชลประทานได้ทั้งหมดตั้งแต่ พ.ศ. 2505 เป็นต้นไป

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องการจัดซื้อเครื่องจักรเจาะบ่อน้ำบาดาลให้กระทรวงการคลังจ่ายเงินทดรอง จำนวน 286,000 บาท ในปี 2503 สมทบกับเงินงบประมาณของกรมโยธาเทศบาลปี 2503 จำนวน 1,914,000 บาท ซึ่งตั้งไว้เพื่อชดใช้เงินที่ กระทรวงการคลังได้ทดรองจ่ายไป

แล้วในปี 2502 โดยรอการชดใช้ไว้ก่อนรวมกับเงิน 286,000 บาทดังกล่าว รวมเป็นเงิน 2,200,000 บาท ไปจัดซื้อเครื่องจักรเจาะบ่อน้ำบาดาลทั้งอุปกรณ์ เพื่อกรมโยธาเทศบาลได้รับดำเนินการ แล้วตั้งงบประมาณปี 2504 ชดใช้ให้ต่อไป ตามที่สำนักงบประมาณเสนอ

วันที่ 15 มีนาคม 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเรื่องการช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอย ให้แก้ปัญหาและวางหลักการช่วยเหลือประชาชนในถิ่นทุรกันดารซึ่งขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคในฤดูแล้งประจำปี 2504 โดยให้ส่วนราชการต่างๆ ร่วมมือกันจัดหาน้ำ บรรทุกน้ำแจกจ่ายแก่ประชาชน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 5 กรกฎาคม 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องเกี่ยวกับแผนงานการลดค่าน้ำประปาในส่วนภูมิภาค โดยให้ลดค่าน้ำประปาลงเหลือลูกบาศก์เมตรละ 2 บาท ทั่วราชอาณาจักร โดยให้รัฐบาลชำระต้นเงินและดอกเบี้ยให้แทน สำหรับบางจังหวัดที่เก็บต่ำกว่าลูกบาศก์เมตรละ 2 บาท อยู่แล้ว ไม่ให้ขึ้นราคาขึ้นไปอีก แต่จะลดลงต่ำกว่าที่เก็บอยู่แล้วก็ได้

วันที่ 6 กันยายน 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบงบประมาณรายจ่าย งบก่อสร้างชลประทานราษฎร์ ปี 2504 ตามที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเสนอ ให้แยกงบประมาณรายจ่าย งบก่อสร้างชลประทานราษฎร์ไปตั้งไว้ทางกระทรวงมหาดไทย

วันที่ 4 ตุลาคม 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการสร้าง โครงการเขื่อนเจ้าพระยาและโครงการเขื่อนภูมิพล ว่าให้ยกเลิกคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2503 คงให้มีคณะกรรมการพิจารณาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนภูมิพลคณะเดียว ประกอบด้วยคณะกรรมการตามรายชื่อที่กระทรวงเกษตรเสนอ สำหรับเบี้ยประชุมนั้นให้ กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาก่อน

วันที่ 11 ตุลาคม 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการเรื่องร่างพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2503 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องรายงานเกี่ยวกับการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลล่าช้ากว่ากำหนด ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ

วันที่ 24 มิถุนายน 2504 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก (กรมชลประทาน, 2529: 388)

วันที่ 18 กรกฎาคม 2504 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในการออกสัมปทานทำการประปา ในเขตตลาดลำนารายณ์ ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล ให้แก่นายนิยม วรปัญญา ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และในสัมปทานให้มีข้อความ ควบคุมทางอนามัยเช่นรายที่อนุมัติไปก่อนๆ นั้นด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. การประปานครหลวง. 2558. ***ประวัติ/ภาระหน้าที่. mwa.co.th*** สืบค้นวันที่ 12 มกราคม 2529.

2. กรมชลประทาน. 2529. ***84 ปีชลประทาน.*** โรงพิมพ์บริษัทสารมวลชนจำกัด กรุงเทพมหานคร.

3. กรมชลประทาน. 2534. ***รวมกฎหมายเกี่ยวกับการชลประทาน***. กองกฎหมายและที่ดิน.

4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2525. ***วิวัฒนาการด้านการเกษตรกรุงรัตนโกสินทร์***. จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์ กทม.

5. ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและวิวัฒนาการ (ธนาคารโลก). 2503. ***โครงการพัฒนาการของรัฐสำหรับประเทศไทย.*** กองการพิมพ์สลากกินแบ่งรัฐบาล.

6. วิกิพีเดีย. 2558. ***การประปาส่วนภูมิภาค.*** www.wikipedia.org. สืบค้นวันที่ 10 มกราคม 2559.

7. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	10 ตุลาคม 2500	การเวนคืนที่ดินของทางราชการ
2	7 พฤษภาคม 2501	ราษฎรขาดแคลนน้ำบริโภค
3	21 พฤษภาคม 2501	ให้แปรญัตติ เรื่องการขุดลอกคลองประปา
4	28 พฤษภาคม 2501	การตัดสินการประกวดราคาการรับเหมาสร้างเขื่อนภูมิพล
5	8 ตุลาคม 2501	การสำรวจค้นคว้าและศึกษาสภาพ ฯ ในบริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล
6	13 ตุลาคม 2501	การโฆษณาเผยแพร่โครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงส่วนล่าง
7	10 เมษายน 2502	การพัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขงและอ่างเก็บน้ำ
8	1 พฤษภาคม 2502	การขุดลอกคลอง
9	17 มิถุนายน 2502	การขุดคลองเพื่อป้องกันน้ำเค็มฝั่งธนบุรี
10	5 สิงหาคม 2502	การเปิดคลองส่งน้ำสายใหญ่ชัยนาท - ป่าสัก
11	5 สิงหาคม 2502	การจัดสรรที่ดิน (LAND USE AND MANAGEMENT) ในเขต WATERSHED ของอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
12	30 กันยายน 2502	(1) เกิดอุทกภัยในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง (2) การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในเกาะไต้หวัน (3) ใต้ฝุ่นผ่านประเทศญี่ปุ่นก่อให้เกิดความเสียหายมาก
13	28 ตุลาคม 2502	การป้องกันน้ำเอ่อในกรุงเทพฯ เนื่องจากน้ำทะเลหนุนในเวลาน้ำขึ้น
14	5 มกราคม 2503	รายงานความเสียหายของการทำนาเนื่องจากอุทกภัยและการช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูก
15	2 กุมภาพันธ์ 2503	การจัดซื้อเครื่องจักรเจาะบ่อน้ำบาดาล
16	15 มีนาคม 2503	การช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอย
17	5 กรกฎาคม 2503	แผนงานการลดค่าน้ำประปาในส่วนภูมิภาค
18	6 กันยายน 2503	งบประมาณรายจ่ายงบก่อสร้างชลประทานราษฎร์ ปี 2504
19	4 ตุลาคม 2503	การปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างโครงการเขื่อนเจ้าพระยาและโครงการเขื่อนภูมิพล
20	11 ตุลาคม 2503	ร่างพระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. ....
21	22 พฤศจิกายน 2503	การก่อสร้างเขื่อนภูมิพล
22	18 กรกฎาคม 2504	นายนิยม วรปัญญา ขอสัมปทานทำการประปา

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. 121
2. พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457
3. พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง พ.ศ. 2477
4. พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนังแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2478
5. พระราชบัญญัติควบคุมการเหมืองฝายและพนัง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2480
6. พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2480
7. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485
8. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497

บทที่ 5

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509)

บทที่ 5

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509)

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 ระยะที่หนึ่ง (พ.ศ. 2504–2506) ได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานในบทที่ 2 นโยบายของพัฒนาการเศรษฐกิจในหน้า 20 ดังนี้

"1. เกษตรกรรม

(1) เพิ่มปริมาณการผลิตด้านเกษตรกรรม โดยขยายการชลประทาน ความสำคัญอันดับแรก ได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการชลประทานเขื่อนเจ้าพระยา และเขื่อนภูมิพลให้เสร็จ และได้ผลแก่การเกษตรสมบูรณ์ตามโครงการ นอกจากนี้ ก็ดำเนินงานตามโครงการชลประทานแก่งกระจานและโครงการชลประทานสำคัญอื่นๆ ให้บังเกิดผลแก่เกษตรกรรม"

ในบทที่ 4 แนวทางพัฒนาการเศรษฐกิจด้านต่างๆ ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาการเกษตรกรรมในสาขาชลประทาน ดังนี้

"(2) การชลประทาน

การดำเนินงานพัฒนาการด้านชลประทานในสามปีข้างหน้า มีความมุ่งหมายที่จะเร่งดำเนินงานตามโครงการที่มีอยู่แล้วให้เสร็จไปตามกำหนดเวลา โดยเฉพาะคือ การดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ซึ่งจะต้องขุดคลองส่งน้ำให้สมบูรณ์เพื่อจะได้จ่ายน้ำให้แก่เกษตรกร กับก่อสร้างเขื่อนภูมิพลให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การชลประทานและพลังงานไฟฟ้าตามที่คาดหมายไว้ ในระยะสามปีหลังจะเริ่มดำเนินงานการชลประทานตามโครงการที่สำคัญใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรรมหลายโครงการ ได้แก่ โครงการแม่แตง (เชียงใหม่) โครงการกำแพงเพชร (นครสวรรค์) การขยายและปรับปรุงโครงการทุ่งฝั่งตะวันตก (อยุธยา) โครงการแม่กลองใหญ่ (กาญจนบุรี) โครงการเสาธง (นครศรีธรรมราช) กับโครงการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีงานสำคัญๆ ได้แก่ โครงการลำปาว และโครงการลำพระเพลิง นอกจากนั้นจะมีการดำเนินงานโครงการคันและคูน้ำ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำจากโครงการชลประทานต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ โครงการคันและคูน้ำนี้ ควรเริ่มในเขตชลประทานเขื่อนเจ้าพระยา และในจังหวัดภาคกลางที่ได้ประโยชน์จากการชลประทานก่อน

ใน พ.ศ. 2503 ประมาณว่ามีพื้นที่ที่ได้รับการชลประทาน 9 ล้านไร่ การดำเนินงานตามโครงการชลประทานในระยะหกปีจะช่วยให้มีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานประมาณ 12 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 20 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้นของประเทศในขณะนี้

อนึ่ง เมื่อการก่อสร้างตามโครงการชลประทานได้ผลบริบูรณ์ และสามารถจ่ายน้ำให้แก่เกษตรกรโดยทั่วถึงในท้องที่เขตของการชลประทานแล้ว ก็ควรจะได้มีการเก็บค่าน้ำจากเกษตรกรในท้องที่นั้นๆ เป็นค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์การชลประทานด้วย จะเป็นการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของรัฐบาลได้เป็นอันมาก เพราะค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษานับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุกที โดยวิธีนี้รัฐบาลจะสามารถเจียดจ่ายเงินไปก่อสร้างงานชลประทานให้กว้างขวางยิ่งขึ้นไปอีกได้" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2503: 51–52)

วันที่ 6 มีนาคม 2505 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องการศึกษาปัญหาการเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยขอให้ ศาสตราจารย์ A.D. Benham แห่งบัณฑิตวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ สปอ. ช่วยศึกษาค้นคว้า ด้วย ตามที่ กระทรวงเกษตรเสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 27 มีนาคม 2505 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. 2505 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 79 ตอนที่ 29 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ *"โดยที่พระราชบัญญัติคันนาและคูน้ำ พุทธศักราช 2484 ไม่มีผลตามเจตนาที่ตรากฎหมายนั้นขึ้นไว้ เพราะในปัจจุบันนี้การเกษตรกรรมบางท้องที่ ไม่ได้ทำนาอย่างเดียว แต่มีทั้งการทำไร่ และการทำนา ในทุ่งเดียวกัน ในเวลาเดียวกัน ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติคันและคูน้ำขึ้นใหม่ แทนพระราชบัญญัติคันนาและคูน้ำที่ยกเลิกไป"*

พ.ศ. 2505 รัฐบาลไทยได้ทำการกู้เงินจากธนาคารโลกเพื่อพัฒนาการเกษตรและการชลประทานในพื้นที่ภาคกลางของประเทศ โดยมีเงื่อนไขให้ใช้ในโครงการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ครั้งที่ 3 เป็นจำนวนเงิน 1,500 ล้านบาท นอกจากนั้นยังมีเงื่อนไขให้ใช้ในกิจการต่างๆ ด้วยดังนี้

1. ก่อสร้างคลองส่งน้ำเป็นระยะทาง 20,000 กิโลเมตร
2. ก่อสร้างเขื่อนกั้นน้ำขนาดเล็ก และทำการปรับปรุงระบบการชลประทานให้สามารถส่งน้ำไปยังไร่นาของเกษตรกร
3. ทำการปรับระดับพื้นที่แปลงนาของเกษตรกร เพื่อให้มีความสะดวกในการส่งน้ำและการระบายน้ำ
4. จัดตั้งสถานีทดลองการเกษตรขึ้นเพื่อทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิจัยในด้านการเกษตรทุกสาขา ตลอดจนทำการส่งเสริมเผยแพร่เทคนิคและวิชาการเกษตรสมัยใหม่ออกสู่มือเกษตรกรที่อยู่ในเขตของโครงการให้ทั่วถึง

การดำเนินงานให้เป็นไปตามที่รัฐบาลได้ตกลงไว้กับธนาคารโลก รัฐบาลไทยได้แยกกิจกรรมดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมในข้อ 1-3 มอบให้กรมชลประทาน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติรับไปดำเนินการ ส่วนกิจกรรมในข้อ 4 กระทรวงเกษตรรับดำเนินการ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2525: 101 - 102)

วันที่ 16 ตุลาคม 2505 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติในหลักการเรื่องให้กู้เงินจากธนาคารโลกสำหรับโครงการ แก่งกระจานและโครงการคันนาคูน้ำได้ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 16 เมษายน 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องการช่วยเหลืออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล ให้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการช่วยเหลืออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วม เหนือเขื่อนภูมิพล ประกอบด้วย นายพ่วง สุวรรณรัฐ เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีก 13 ท่าน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 6 สิงหาคม 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องเกี่ยวกับโครงการชลประทานในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด ฯลฯ ซึ่งอธิบดีกรมชลประทานได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในบริเวณ ท้องที่อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีนั้น ได้มีโครงการท่าลาดเพื่อช่วยการทำนาและบริโภคใช้สอยอยู่แล้ว ตามที่สำนักบริหารของนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 6 สิงหาคม 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการน้ำบาดาล ประกอบด้วย อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี เป็นประธานกรรมการ และกรรมการท่านอื่นอีก 15 ท่าน ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 3 กันยายน 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ เกี่ยวกับ โครงการขยายงานอนุรักษ์ดินและน้ำ ว่าควรสนับสนุนให้ขยายงานตามกำลังงบประมาณ และเจ้าหน้าที่วิชาการ ซึ่งในขณะนี้มีจำกัด สำหรับปีงบประมาณ 2507 ก็ได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว 3.88 ล้านบาท (ขอตั้ง 7.95 ล้านบาท) ถ้าจะขยายเพิ่มขึ้นอีกถึง 7 แห่งแล้ว เห็นว่าถ้าสำนักงบประมาณไม่สามารถหาเงินมาให้ได้ก็ ให้ทยอยกันจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีกปีละ2 แห่ง ดังนี้ จังหวัดกาฬสินธุ์ และอุดรธานี จังหวัดอุบลราชธานีและนครพนม จังหวัดระยองและจันทบุรี ทั้งนี้ เพื่อยึดหลักการพัฒนาให้อยู่ในแหล่งเดียวกัน เห็นควรหาทางขอความช่วย เหลือจากต่างประเทศมาเพื่อโครงการนี้โดยเฉพาะ และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 8 ตุลาคม 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอเรื่องการช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการสร้างการชลประทานและการพลังงาน โดยกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เสนอว่า ด้วยกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้รับรายงานจากกรมชลประทานว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2479 ที่ดินบ้านเรือนและต้นไม้ที่อยู่นอกเขตการเวนคืนไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจ่ายเงินค่าทดแทนให้ แต่ปรากฏว่าการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ นั้น มักจะกระทบกระเทือนทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณเขตเวนคืนด้วยเป็นอย่างมาก ดังเช่น ที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ถึงแม้กรมชลประทานจะได้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ไร่นาที่ทำกิน ในเขตเวนคืน ซึ่งจะถูกน้ำท่วมเมื่อการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลเสร็จแล้วก็ตาม แต่ราษฎรที่อยู่เป็นหย่อมๆ ตามเนินเขาพ้นเขตน้ำท่วม 5 ตำบล รวม 787 ครอบครัว ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ ซึ่งจะได้รับเงินค่าทดแทน เพราะอยู่นอกเขตน้ำท่วม ก็ยังได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เพราะที่ทำกินจะถูกน้ำท่วมหมด คงเหลือเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเท่านั้น นอกจากนี้ยังจะได้รับความลำบากเกี่ยวกับการไปมาติดต่อกับชุมชนอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งผลที่สุดราษฎรเหล่านั้นก็จะตั้งบ้านเรือนอยู่ต่อไปไม่ได้ เพราะเมื่อไม่มีที่ทำกินแล้วก็จำเป็นต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น ซึ่งกรมชลประทานเห็นใจราษฎรเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง และประสงค์จะจ่ายเงินค่าทดแทนให้แต่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการให้อำนาจได้ จึงขอให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติพิจารณา

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พิจารณาแล้วจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินในเรื่องนี้ขึ้นไว้ดังต่อไปนี้ คือ

“1. ทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่นอกเขตการเวนคืน แต่ปรากฏว่าจะต้องได้รับผลกระทบกระเทือนจากการดำเนินการตามโครงการ ดังเช่น กรณีที่กรมชลประทานเสนอมานั้น ก็ให้พิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนให้ด้วย

2. ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเพื่อสงเคราะห์ราษฎรที่ถูกเวนคืนที่ดินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของรัฐ ตลอดจนราษฎรที่อยู่นอกเขตการเวนคืน แต่จะต้องถูกกระทบกระเทือนได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการเวนคืนนั้นด้วย”

วันที่ 14 ตุลาคม 2506 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่องโครงการช่วยเหลือชาวนาที่นาเสียหายในปี 2506 ว่าให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือชาวนาที่นาเสียหาย ประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานและกรรมการอื่นๆ 10 ท่าน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอโดยให้เพิ่มผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี 1 นาย ส่วนการเงินที่จะต้องใช้จ่ายเพื่อการนี้เนื่องจากในงบประมาณปี 2507 กรมชลประทานและกรมการข้าวได้รับงบประมาณเป็นค่าสูบน้ำและค่าจัดซื้อพันธุ์ข้าวปลูกช่วยเหลือชาวนา 5 ล้านบาทและ 6 แสนบาท ตามลำดับ นอกจากนั้นกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยก็ได้รับงบประมาณดำเนินงาน

ตามโครงการชลประทานราษฎร์ช่วยเหลือชาวนาอีกปีละประมาณ 6 ล้านบาท จึงให้ใช้จ่ายจากงบประมาณของกรมทั้งสามดังกล่าวไปก่อน

วันที่ 19 ธันวาคม 2506 พลเอกถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 30 ต่อรัฐสภา มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชลประทาน ดังนี้

"รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาประเทศในกิจการอันเป็นสาขาที่มีความสำคัญ คือ การชลประทาน การทางหลวง การทรัพยากรธรณี การพัฒนาที่ดิน การพลังงาน กับการสหกรณ์ ซึ่งได้มารวมและก่อตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเพื่อให้มีการประสานงาน และควบคุมการตรวจสอบผลงาน โดยมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะรัฐบาลถือว่าโครงการพัฒนาต่างๆ อันเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 155)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ระยะที่สอง (พ.ศ. 2507-2509) มีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำในบทที่ 6 การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ดังนี้

"(3) เพื่อพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นคุณค่าในการเกษตร อันได้แก่เนื้อที่ดิน ป่าไม้ น้ำ และอื่นๆ เพื่อให้นำมาใช้ให้ได้ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยแท้จริงและถาวร โดยคำนึงถึงหลักอนุรักษ์

โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

(1) เร่งสร้างรากฐานเพื่อพัฒนาการเกษตร ได้แก่ การชลประทาน พลังงาน การขนส่ง และคมนาคม สำหรับการชลประทาน ได้แก่ การสร้างเขื่อนเก็บน้ำขนาดใหญ่ขึ้นในภาคเหนือ คือเขื่อนภูมิพลที่จังหวัดตาก และเขื่อนท่าปลา ที่จังหวัดอุตรดิตถ์ เขื่อนระบายน้ำ ที่แม่น้ำแม่กลอง จังหวัดกาญจนบุรีและเขื่อนอื่นๆ ตลอดจนอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนาทรัพยากรทางน้ำจะให้ผลประโยชน์ในด้านพลังงานไฟฟ้า และด้านอื่นๆ ด้วย" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2507: 47-48)

นอกจากนี้ ในโครงการพัฒนาการเกษตร ได้กล่าวถึงโครงการชลประทาน ดังนี้

"18. โครงการที่สำคัญในด้านการชลประทาน ในระยะแผนพัฒนา มีดังต่อไปนี้

1) โครงการยันฮี การก่อสร้างเขื่อนภูมิพล จะเสร็จลงใน พ.ศ. 2507 ตรงตามจุดหมายโครงการยันฮี เป็นโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย และเขื่อนภูมิพลเป็นเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พลังงานไฟฟ้าที่จะผลิตได้มีปริมาณ 560,000 กิโลวัตต์ และจะเริ่มผลิต 140,000 กิโลวัตต์ ใน พ.ศ. 2507 นี้ ผลประโยชน์ที่จะได้รับนอกจากพลังงานไฟฟ้าแล้ว ได้แก่ การให้น้ำในเขตโครงการเจ้าพระยาในฤดูฝน 1.5 ล้านไร่ และฤดูแล้ง 2 ล้านไร่ นอกจากนั้นจะให้ประโยชน์ในการป้องกันอุทกภัยในเขตกำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ และจะช่วยในด้านการประมง และการขนส่งทางน้ำด้วย มูลค่าของโครงการทั้งหมดประมาณ 3,500 ล้านบาท ในจำนวนนี้ 1,500 ล้านบาท จะได้จากรายได้ของโครงการเอง

2) โครงการท่าปลาเป็นโครงการเอนกประสงค์สำคัญที่สองรองจากโครงการยันฮีจะเริ่มการก่อสร้างเขื่อนใน พ.ศ. 2508 จากผลการสำรวจประมาณว่าจะสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 250,000 กิโลวัตต์ และจะให้ประโยชน์แก่โครงการเจ้าพระยาในด้านการชลประทานในฤดูฝน 1.5 ล้านไร่ และฤดูแล้ง 2.5 ล้านไร่ นอกจากนั้นจะทำการป้องกันอุทกภัยในทุ่งพิษณุโลกได้อีกประมาณ 3 ล้านไร่ โครงการนี้จะขอกู้เงินจากธนาคารโลก มูลค่าก่อสร้างขั้นแรกเป็นเงินประมาณ 1,200 ล้านบาท

3) โครงการแม่กลองใหญ่ เป็นโครงการชลประทานพัฒนาภาคกลางที่ใหญ่ที่สองรองจากโครงการเจ้าพระยา ตามแผนโครงการจะสร้างเขื่อนระบายน้ำ ที่อำเภอท่าม่วง กาญจนบุรี ซึ่งได้เนื้อที่ชลประทานประมาณ 2,427,000 ไร่ ในบริเวณ 7 จังหวัด ต่อเนื่องกับโครงการลุ่มน้ำเจ้าพระยาทางตะวันออก และโครงการเพชรบุรีทางใต้ เป็นเนื้อที่ชลประทานผืนใหญ่รวมกันแล้วประมาณ 8 ล้านไร่ โครงการนี้จะขอกู้ธนาคารโลกประมาณ 27 ล้านเหรียญและใช้เงินบาท 840 ล้านบาท งานก่อสร้างแบ่งเป็น 3 ขั้น ขั้น 2 และ 3 จะสร้างเขื่อนกักน้ำที่เขากวางและแก่งเรียงบนลำน้ำแควน้อย และแควใหญ่ในระยะต่อไป

4) โครงการเจ้าพระยา โครงการเจ้าพระยาเป็นโครงการก่อสร้างที่สำคัญที่สุดในด้านการเกษตร โครงการนี้ได้เริ่มต้นด้วยการก่อสร้างเขื่อนชัยนาท โดยกู้เงินจากธนาคารโลก 18 ล้านเหรียญ เมื่อ พ.ศ. 2496 และได้ใช้งบประมาณแผ่นดินสมทบอีก 1,000 ล้านบาท ในระยะ 3 ปีแรก ได้ขุดคลองใหญ่ส่งน้ำในบริเวณโครงการ 11 เขต และได้เริ่มงานขุด คันคูน้ำใน พ.ศ. 2505 โดยใช้กู้เงินจากธนาคารโลก 3.4 ล้านเหรียญ ใน พ.ศ. 2506 งานขุดคันคูน้ำนี้คาดว่าจะเสร็จสิ้นลงใน พ.ศ. 2510 ในเนื้อที่ 5 ล้านไร่ ในระยะ 3 ปีหลังนี้ จะเริ่มงานตามโครงการระบายน้ำและปรับปรุงการส่งน้ำให้สมบูรณ์ เนื้อที่ในบริเวณโครงการเจ้าพระยาเป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย เมื่อได้รับประโยชน์จากการชลประทานสมบูรณ์แล้ว คาดว่าจะสามารถผลิตข้าวได้ปีละไม่ต่ำกว่า 1.8 ล้านตัน โดยเฉลี่ยผลผลิต 3 ไร่ต่อเกวียน

19. นอกจากการก่อสร้างโครงการชลประทานหลวง ชลประทานทั่วไป และอ่างเก็บน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ในระยะ 3 ปีหลัง กรมชลประทานจะได้ทำการสำรวจตามโครงการชลประทาน ที่สำคัญอื่นๆ อีกคือ โครงการเขื่อนกื๊ด เชียงใหม่ โครงการแก่งหลวง สุโขทัย โครงการกำแพงเพชร โครงการลำชี ชัยภูมิ และโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อการก่อสร้างในโอกาสต่อไป สรุปได้ว่าในระยะของแผนพัฒนา 6 ปีนี้ กิจการการชลประทานของประเทศไทยได้เจริญรุ่งเรืองอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เป็นการวางรากฐานพัฒนาการเกษตรที่มั่นคงสำหรับอนาคต"
(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2507 : 73-74)

วันที่ 28 มกราคม 2507 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเรื่องการก่อสร้างตามโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่โดยกู้เงินจากธนาคารโลก ให้กรมชลประทานดำเนินการตามโครงการแม่กลองใหญ่ระยะที่ 1 ส่วนระยะ ที่ 2 และที่ 3 นั้น ให้รอไว้พิจารณาดำเนินการเมื่อถึงระยะเวลาอันเหมาะสม โดยให้ขอกู้เงินจากธนาคารโลก มาดำเนินการสำหรับระยะที่ 1 และให้เจรจาให้ได้เงื่อนไขที่ดีที่สุด ตามนัยแห่งข้อเสนอของ อ.พ.น. แต่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารโลกให้กู้สำหรับส่วนหนึ่งของโครงการหลวง 8 ปี ตามที่ประธานกรรมการบริหารสภาพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติ เกี่ยวกับเรื่องการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล อำเภอ ฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ว่าให้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินในเขตน้ำท่วมฯ ซึ่งไม่ต้องการที่ดินที่จัดสรรได้ ส่วนการจัดนิคมที่ตำบลดอยเต่า อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรับผู้อพยพจากเขตน้ำท่วมนั้น โดยที่จะจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แล้ว จึงไม่ต้องขยายเนื้อที่ของนิคมเพิ่มขึ้นอีก

วันที่ 17 มีนาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายทวี แรงขำ) เป็นประธานกรรมการ พิจารณาปรับปรุงรวมโครงการจัดหาน้ำสะอาดในชนบทเพื่อให้ประชาชนอุปโภคและบริโภค ของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทยเข้าเป็นโครงการเดียวกัน

วันที่ 17 พฤษภาคม 2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก (กรมชลประทาน, 2529: 393)

วันที่ 21 กรกฎาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กรมประมง กรมการข้าว กรมกสิกรรม และกรมปศุสัตว์ ดำเนินการปลูกสร้าง และใช้ที่ดินในบริเวณใต้เขื่อนเจ้าพระยา ตามที่กรมชลประทานได้แบ่งสรรให้แล้ว เพื่อประโยชน์ของทางราชการอันเกี่ยวกับการชลประทานและการใช้น้ำได้ตลอดไป โดยไม่มีกำหนดและให้ดำเนินการต่อไปตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 4 สิงหาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องให้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดลุ่มน้ำ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ 9 ท่าน กรรมการและเลขานุการ 1 ท่าน ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 18 สิงหาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องขอใช้พื้นที่เพื่ออพยพราษฎรจากเขตน้ำท่วมโครงการเขื่อนลำน้ำพองจังหวัดขอนแก่น ให้ใช้เขตป่าโคกสูง-บ้านดง เป็นที่เกษตรกรรมเพื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอได้ โดยให้เอาเฉพาะที่ๆ จะใช้ในการเกษตรกรรมได้ โดยตกลงกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 25 สิงหาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ใช้บริเวณห้วยคอกม้า ดอยปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการจัดลุ่มน้ำได้ ตามที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เสนอ

วันที่ 25 สิงหาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการประหยัดน้ำลุ่มแม่น้ำปิง ในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ตามที่ประธานกรรมการบริหาร สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ และเห็นชอบตามความเห็น ของคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติไปพิจารณาสั่งการต่อไป

วันที่ 13 ตุลาคม 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินการตามโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ โดยกู้เงินจากธนาคารโลก ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ สำหรับคณะผู้แทนที่จะไปเจรจากู้เงินนั้น ถ้าจะลดเจ้าหน้าที่กรมชลประทานลงได้สักคนหนึ่ง ก็ขอให้ลดลงด้วย

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2507 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สำหรับงบประมาณที่จะต้องใช้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยรีบด่วนทันทีนั้น ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ทันทีจากเงินงบกลาง และจากงบประมาณของกระทรวงทบวง กรมที่เกี่ยวข้องตามที่เสนอ ส่วนการให้ความช่วยเหลือโดยรีบด่วนรองลงมาให้สำนักงบประมาณรับไปพิจารณาเรื่องการเงิน และเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

วันที่ 31 ธันวาคม 2507 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติชลประทานหลวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2507 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81 ตอนที่ 124 (ฉบับพิเศษ) โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันนี้ กิจการชลประทานได้ขยายตัวกว้างขวางขึ้น เพื่อให้ได้ผลตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ แต่ปรากฏว่าบทบัญญัติบางมาตราแห่งกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวงฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่เหมาะสมแก่การดำเนินงานก่อสร้าง การบำรุงรักษา และการควบคุม ตลอดจนอัตราโทษ อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่มีน้อย ไม่พอเพียงที่จะใช้ในการระงับปราบปรามผู้กระทำผิดให้ได้ผลอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

วันที่ 14 เมษายน 2508 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องการจัดตั้งสมาคมชลประทานราษฎร์ และให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ให้ความร่วมมือและใช้สมาคมชลประทานราษฎร์ หรือสมาคมอาชีพอื่นใดที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่เป็นศูนย์ที่จะให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับงาน ในหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรม ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 31 สิงหาคม 2508 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องเกี่ยวกับโครงการลำโดมน้อย ตามที่การพลังงานแห่งชาติเสนอว่า ให้แปรญัตติงบประมาณปี 2509 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรายละเอียดโครงการนี้ตามกำลังเงินก่อน และในขณะเดียวกันให้ส่งโครงการนี้ให้คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติรับไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยขอให้พิจารณาเปรียบเทียบว่า หากจะสร้างเขื่อนกั้นน้ำตรงบริเวณที่การพลังงานแห่งชาติเสนอ ซึ่งจะสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 15,000 กิโลวัตต์ แบบแกสเทอร์ไบน์ มาติดตั้งเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าจำหน่ายแก่สามจังหวัดแล้ว วิธีใดจะต้องลงทุนและได้ประโยชน์มากน้อย แตกต่างกันอย่างใดในการพิจารณาเปรียบเทียบดังกล่าวมานี้ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเมื่อติดตั้ง เครื่องกระแสไฟฟ้าแล้วด้วย กับให้เชิญผู้แทนกระทรวงเกษตร กระทรวงมหาดไทย กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน และการพลังงานแห่งชาติมาร่วมพิจารณาด้วย

วันที่ 25 มกราคม 2509 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยตามความเห็นของสำนักงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องขอปิดทำนบ ทำคันปิดกั้นเพื่อป้องกันน้ำรั่วไหลในระยะน้ำลดว่า กรมชลประทานได้ดำเนินการปิดทำนบไปก่อนแล้ว โดยอ้างว่าเป็นกรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องกระทำ เพื่อรักษาผลผลิตของข้าวของชาวนาไว้และได้เจียดจ่ายจากงบประมาณของกรมชลประทานเองมาดำเนินการไปก่อน ซึ่งสำนักงบประมาณเห็นสมควรให้กรมชลประทานใช้เงินงบประมาณของกรมชลประทานเองดำเนินงานนี้ต่อไป หากกรมชลประทานมีความจำเป็น ต้องใช้จ่ายเงินจำนวนที่ได้เจียดจ่ายไปนั้น สำนักงบประมาณก็จะพิจารณาชดใช้ให้จากงบหนึ่งงบใดภายหลัง

วันที่ 8 มีนาคม 2509 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินการปรับปรุงการประปากรุงเทพและธนบุรีตามแผนการระยะรีบด่วน โดยใช้เงินงบประมาณ 18,495,900 บาท โดยให้ดำเนินการจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษามาวางแผนระยะกลางและระยะยาว เพื่อป้องกันความขาดแคลนของน้ำประปาในเขตเทศบาลนครกรุงเทพและธนบุรี และในระหว่างที่ดำเนินการจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษามาวางแผนให้การประปากรุงเทพการประปาธนบุรี และกรมชลประทานทำการศึกษาค้นคว้า ตามแผนการระยะกลางไปพลางก่อน ตามที่ประธานคณะกรรมการพิจารณาป้องกันน้ำประปาขาดแคลนในเขตเทศบาลกรุงเทพและธนบุรีเสนอ

วันที่ 10 พฤษภาคม 2509 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการสอบสวนข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการชดเชยค่าที่ดินให้แก่ราษฎร ที่อพยพออกจากเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล ที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ ว่ากรมชลประทานได้จ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินให้แก่ราษฎรที่อพยพจากบริเวณ เขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพลไปหมดสิ้นแล้ว เมื่อเดือนกันยายน 2508 โดยมีคณะกรรมการซึ่งมีข้าราชการในท้องที่รวมอยู่ด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. กรมชลประทาน. 2529. ***84 ปีชลประทาน.*** โรงพิมพ์บริษัทสารมวลชนจำกัด กรุงเทพมหานคร.

2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2525. ***วิวัฒนาการด้านการเกษตรกรุงรัตนโกสินทร์***. จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาคพิมพ์ กทม.

3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

4. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2503. ***แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 -2509).*** มปท.

5. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ. 2507. ***แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ระยะสอง (พ.ศ. 2507-2509).*** มปท.

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	6 มีนาคม 2505	การศึกษาปัญหาการเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2	16 ตุลาคม 2505	เงินกู้จากธนาคารโลกสำหรับโครงการแก่งกระจานและโครงการคันนาคูน้ำ
3	16 เมษายน 2506	การช่วยเหลืออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล
4	6 สิงหาคม 2506	โครงการชลประทานภาคตะวันออก
5	6 สิงหาคม 2506	แต่งตั้งคณะกรรมการน้ำบาดาล
6	3 กันยายน 2506	โครงการขยายงานอนุรักษ์ดินและน้ำ
7	8 ตุลาคม 2506	การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการสร้างการชลประทานและการพลังงาน
8	14 ตุลาคม 2506	โครงการช่วยเหลือชาวนาที่นาเสียหายในปี 2506
9	28 มกราคม 2507	การก่อสร้างตามโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่โดยกู้เงินจากธนาคารโลก
10	19 กุมภาพันธ์ 2507	การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
11	17 มีนาคม 2507	โครงการจัดให้มีบ่อน้ำกินที่ถูกสุขลักษณะ
12	21กรกฎาคม 2507	พระราชกระแสเกี่ยวแก่เกษตร
13	4 สิงหาคม 2507	ตั้งกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดลุ่มน้ำ
14	18 สิงหาคม 2507	ขอใช้พื้นที่เพื่ออพยพราษฎรจากเขตน้ำท่วมโครงการเขื่อนลำน้ำพองจังหวัดขอนแก่น
15	25 สิงหาคม 2507	โครงการเกี่ยวกับการใช้ลุ่มน้ำห้วยคอกม้า ดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ทำการวิจัยการจัดการลุ่มน้ำ
16	25 สิงหาคม 2507	โครงการประหยัดน้ำลุ่มแม่น้ำปิงในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน
17	13 ตุลาคม 2507	การก่อสร้างโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่โดยกู้เงินจากธนาคารโลก
18	17 พฤศจิกายน 2507	การช่วยเหลือผู้ประสบภัยอุทกภัย
19	14 เมษายน 2508	การจัดตั้งสมาคมชลประทานราษฎร์
20	31 สิงหาคม 2508	โครงการลำโดมน้อย
21	25 มกราคม 2509	ขอปิดทำนบ ทำคันปิดกั้นเพื่อป้องกันน้ำรั่วไหลในระยะน้ำลด
22	8 มีนาคม 2509	การพิจารณาป้องกันน้ำประปาขาดแคลนในเขตเทศบาลนครกรุงเทพ-ธนบุรี
23	10 พฤษภาคม 2509	การสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการชดเชยค่าที่ดินให้แก่ราษฎรที่อพยพออกจากเขตน้ำท่วมเหนือเขื่อนภูมิพล ที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติคันและคูน้ำ พ.ศ. 2505
2. พระราชบัญญัติชลประทานหลวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2507

บทที่ 6

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514)

บทที่ 6

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514)

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) มีนโยบายน้ำอยู่ในบทที่ 7 การพัฒนาส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น หน้า 106 ดังนี้

"2.2.1 งานเศรษฐกิจชนบท

.....

(3) โครงการจัดน้ำ และที่ดินเพื่อให้ราษฎรในระดับหมู่บ้านได้มีที่ดิน ที่สามารถประกอบอาชีพในทางเกษตร และอาชีพอื่นๆ ได้สะดวก จึงเป็นการจำเป็นที่จะจัดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงเรื่องน้ำ และจัดที่ดินในระดับหมู่บ้านให้เหมาะสม เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และเป็นหนทางที่จะเพิ่มรายได้ดีขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะส่งเสริมระบบธุรกิจให้กับราษฎรต่อไป

.....

.....

2.2.2 งานด้านสังคมและสาธารณูปโภค

.....

.....

(2) โครงการน้ำอุปโภคบริโภค ดำเนินการร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดให้ราษฎรในชนบทได้มีน้ำบริโภคและใช้สอยอย่างทั่วถึง และป้องกันโรคต่างๆ ด้วยระบบการประปาจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องที่นั้นๆ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนองบึง สระอ่างเก็บน้ำ รวมทั้งน้ำฝนตามธรรมชาติด้วย และด้วยการขุดบ่อขึ้นใหม่เพื่อนำน้ำบาดาลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ตามวิทยาการแผนใหม่ โดยร่วมมือและสนับสนุนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเช่น กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี กรมชลประทาน และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2509: 105-106)

ในบทที่ 9 การเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายน้ำอยู่ในวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนาการเกษตร หน้า 121 ดังนี้

"3.1 เร่งปรับปรุงขยายพื้นฐานทางการเกษตรให้มั่นคง และสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่เกษตรกร ได้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาการชลประทาน และเส้นทางคมนาคม

3.2 พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าในการเกษตร เพื่อให้สามารถนำมาใช้ให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยแท้จริงและถาวร อันได้แก่ การพัฒนาและอนุรักษ์ป่าไม้ การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาที่ดิน และการบำรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน"

ในบทที่ 9 หน้า 135-138 ได้กล่าวถึงโครงการชลประทานและป้องกันอุทกภัย ดังนี้

"7. ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้ จะดำเนินงานตามโครงการชลประทานต่างๆ ซึ่งเมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะทำให้เนื้อที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 9.1 ล้านไร่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากการก่อสร้างโครงการชลประทานต่างๆ ต้องใช้เวลาและเงินมาก ในระยะ 5 ปีของแผน จึงมิอาจดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ทุกโครงการได้ เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2514 เป้าหมายเนื้อที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น ได้กำหนดไว้

ประมาณ 3.3 ล้านไร่ เมื่อรวมกับเนื้อที่ที่ได้รับการชลประทาน ได้ผลแล้ว 11.7 ล้านไร่ ในปัจจุบันจะได้เนื้อที่ที่ได้รับการชลประทาน เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2514 ประมาณ 15 ล้านไร่ เนื้อที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวอาจแยกตามประเภทของการชลประทานได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชลประทานหลวง	*2,200,500*	*ไร่*
ชลประทานทั่วไป	*500,000*	*ไร่*
อ่างเก็บน้ำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	*146,000*	*ไร่*
ประหยัดน้ำภาคเหนือ	*460,000*	*ไร่*
รวมทั้งสิ้น	*3,306,500*	*ไร่*

8. โครงการพัฒนาการชลประทาน ประกอบด้วยโครงการที่สืบเนื่องมาจากโครงการในแผนแรกและโครงการที่ริเริ่มใหม่ในระยะของแผนนี้โครงการชลประทานที่สำคัญที่จะเริ่มการก่อสร้างในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจมี ดังนี้

8.1 โครงการเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นโครงการเขื่อนกักน้ำเอนกประสงค์ปิดกั้นแม่น้ำน่านพร้อมทั้งมีทำนบปิดช่องเขาขาดอีก 7 แห่ง จากผลของการสำรวจประมาณว่าจะสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ราว 9,000 ล้าน ม.^{3} เพื่อส่งน้ำลงมาช่วยชลประทานแก่โครงการเจ้าพระยาในฤดูแล้งได้อีกในพื้นที่ 2.1 ล้านไร่ ป้องกันอุทกภัยในพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำน่าน เรียกกันว่าเนื้อที่สามเหลี่ยมตอนบนประมาณ 3 ล้านไร่ และเมื่อก่อสร้างเขื่อนทดน้ำอีก 2 แห่งคือ ที่อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก พร้อมทั้งระบบส่งน้ำเสร็จแล้วจะสามารถให้การชลประทาน แก่พื้นที่สามเหลี่ยมตอนบนนี้ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 240,000 กิโลวัตต์ อีกด้วย มูลค่าก่อสร้างเฉพาะตัวเขื่อนสิริกิติ์ 1,426 ล้านบาท เป็นเงินกู้จากธนาคารโลกอีกส่วนหนึ่งประมาณ 500 ล้านบาท โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินงานเตรียมการก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 จะเริ่มการก่อสร้างอย่างจริงจังได้ในปี พ.ศ. 2510 เหตุที่การก่อสร้างต้องล่าช้าไปนี้เพราะต้องรอการอนุมัติเงินกู้จากธนาคารโลก การก่อสร้างตัวเขื่อนกำหนด จะแล้วเสร็จใน ปี พ.ศ. 2514

8.2 โครงการเขื่อนอุตรดิตถ์ และพิษณุโลก มีลักษณะเป็นเขื่อนทดน้ำสองเขื่อนพร้อมกับระบบส่งน้ำ เพื่อนำน้ำที่เก็บไว้ที่เขื่อนผาซ่อมมาใช้เพื่อการชลประทานในพื้นที่ 3 ล้านไร่ ในเนื้อที่สามเหลี่ยมตอนบน ส่วนที่อยู่บนลุ่มน้ำน่านในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ซึ่งเป็นที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกอย่างยิ่ง เขื่อนทดน้ำอุตรดิตถ์ มีระบบส่งน้ำประกอบด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้ง 2 ฝั่ง ยาว 130 กม. สามารถส่งน้ำเพื่อการชลประทานในเนื้อที่ราว 1 ล้านไร่ ในฤดูฝน และสำหรับปลูกพืชในฤดูแล้ง อีกประมาณ 4 แสนไร่ ส่วนเขื่อนทดน้ำพิษณุโลก มีระบบส่งน้ำในพื้นที่กว้างขวางกว่า คือ มีคลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้ง 2 ฝั่งยาว 280 กม. และคลองซอยอีกยาว 650 กม. เนื้อที่ที่ได้รับการชลประทานในฤดูฝนราว 2 ล้านไร่ และในฤดูแล้งอีก 9 แสนไร่ เขื่อนทดน้ำทั้ง 2 แห่งนี้ คาดว่าจะเริ่มเตรียมงานก่อสร้าง ในปี พ.ศ. 2514 และกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2519 ราคาก่อสร้างของเขื่อนทั้งสองนี้รวมทั้งระบบส่งน้ำ รวมทั้งสิ้นประมาณ 2,600 ล้านบาท รวมเงินตราต่างประเทศ ซึ่งคาดว่าจะขอกู้จากต่างประเทศ 780 ล้านบาท

8.3 โครงการแม่กลองใหญ่ เป็นโครงการชลประทานในภาคกลางที่ใหญ่เป็นที่สองรองจากโครงการเจ้าพระยาใหญ่ การดำเนินงานในระยะแรกเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 ซึ่งเป็นการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำที่อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พร้อมกับจัดระบบส่งน้ำในเนื้อที่ 1 ล้านไร่ งานในระยะแรกนี้จะเสร็จสิ้นลงในปี พ.ศ. 2513 งานระยะที่สอง เป็นการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำบนแควใหญ่ ที่วังมะสัง ซึ่งจะเก็บกักน้ำได้ 6,000 ล้าน ม.^{3} เพื่อบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำแม่กลอง และส่งน้ำสำหรับการชลประทานในทุ่งแม่กลองในฤดูแล้งอีก 1 ล้านไร่ พร้อม

กันนี้ จะจัดสร้างระบบส่งน้ำเพิ่มขึ้นอีก 1.4 ล้านไร่ พร้อมทั้งดาดคอนกรีตคลองส่งน้ำอีกด้วย การดำเนินงานตามโครงการในระยะที่สองนี้ จะเริ่มในปี พ.ศ. 2513 และกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2517 ราคางานในระยะที่สองนี้รวมประมาณ 1,000 ล้านบาท เป็นส่วนของเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะขอกู้จากต่างประเทศราว 380 ล้านบาท สำหรับในด้านพลังงานนั้น การไฟฟ้ายันฮีกำลังดำเนินการสำรวจ และวางแผนงานเพื่อผลิตพลังไฟฟ้าอยู่ในบริเวณเดียวกัน

8.4 โครงการเขื่อนปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำบนแม่น้ำปราณ มีขนาดความจุน้ำ 300 ล้าน ม.^{3} ประกอบด้วยระบบส่งน้ำในทุ่งปราณ ทุ่งสามร้อยยอด และทุ่งกุย มีคลองส่งน้ำสายใหญ่สองฝั่งยาว 82 กม. และคลองซอยอีกมีความยาวรวม 171 กม. โครงการนี้นอกจากจะอำนวยประโยชน์ในด้านการส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกราว 170,000 ไร่ ได้ตลอดปีแล้ว ยังช่วยป้องกันอุทกภัยในทุ่งปราณ ซึ่งตามปกติมีน้ำท่วมอยู่เป็นประจำทุกปี และยังช่วยชะล้างความเค็มของดินในทุ่งสามร้อยยอด ให้สามารถใช้ทำการเพาะปลูกได้ผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย การเตรียมการก่อสร้างจะเริ่มในปี พ.ศ. 2510 และจะเสร็จในปี พ.ศ. 2515 มูลค่าการก่อสร้างทั้งสิ้น ประมาณ 250 ล้านบาท คาดว่าจะขอกู้จากต่างประเทศส่วนหนึ่ง เป็นมูลค่าประมาณ 80 ล้านบาท

8.5 โครงการเขื่อนกื๊ด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำบนแม่แตงมีขนาดความจุน้ำราว 300 ล้าน ม.^{3} วัตถุประสงค์ส่วนใหญ่เพื่อเก็บกักน้ำในแม่แตงไว้ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่สองฝั่งลำน้ำปิง ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน และส่งน้ำช่วยการเพาะปลูกพืชในฤดูแล้งในเขตโครงการเขื่อนทดน้ำแม่แตง และโครงการแม่ปิงเก่าได้อีกราว 1 แสนไร่ อนึ่ง หากมีความจำเป็นอาจผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ประมาณ 40,000 กิโลวัตต์อีกด้วย ราคาค่าก่อสร้างเขื่อนไม่รวมค่าติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าประมาณ 300 ล้านบาท จะขอกู้จากต่างประเทศด้วยส่วนหนึ่งราว 120 ล้านบาท กำหนดเริ่มดำเนินงานก่อสร้างในปี พ.ศ. 2512 และจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2516

8.6 โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระยะของแผนฉบับนี้ มีโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อช่วยการชลประทานในภาคนี้ อันเป็นโครงการใหม่อยู่หลายโครงการด้วยกัน กล่าวคือ เขื่อนน้ำอูน จังหวัดสกลนคร เขื่อนชีบน จังหวัดชัยภูมิ เขื่อนมูลบน จังหวัดนครราชสีมา และเขื่อนน้ำยัง จังหวัดร้อยเอ็ด โครงการที่จะเริ่มดำเนินงานก่อสร้างในระยะต้นของแผน คือ ในปี พ.ศ. 2510 ได้แก่ โครงการเขื่อนน้ำอูน ซึ่งเป็นเขื่อนเก็บกักน้ำบนลำน้ำอูน ซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำสงคราม เขื่อนนี้จะมีขนาดความจุของน้ำ 475 ล้าน ม.^{3} มีระบบส่งน้ำ คือ คลองส่งน้ำสายใหญ่ทั้งสองฝั่ง ยาวรวม 54 กม. และคลองซอยอีก มีความยาวรวม 62 กม. โครงการนี้ จะช่วยบรรเทาอุทกภัยในลุ่มน้ำอูน และให้การชลประทานแก่การเพาะปลูกในพื้นที่ 160,000 ไร่ ในฤดูฝน และ 102,000 ไร่ ในฤดูแล้ง กำหนดการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2514 ราคาค่าก่อสร้างทั้งสิ้นราว 250 ล้านบาท เป็นเงินตราต่างประเทศส่วนหนึ่งราว 60 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะขอกู้จากต่างประเทศ ส่วนเขื่อนชีบน เขื่อนมูลบน และเขื่อนน้ำยังนั้น เป็นเขื่อนลักษณะเดียวกับเขื่อนน้ำอูน เขื่อนทั้งสามจะช่วยบรรเทาอุทกภัย และขยายเนื้อที่ชลประทานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อีกประมาณ 5 แสนไร่ การก่อสร้างเขื่อนทั้งสามนี้จะเริ่มในระยะปลายของแผน คือ ในปี พ.ศ. 2513 และกำหนดเสร็จในปี พ.ศ. 2518 ราคาค่าก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 800 ล้านบาท ส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศราว 180 ล้านบาท จะขอกู้จากต่างประเทศต่อไป

9. ในด้านชลประทานทั่วไปมีโครงการก่อสร้างเหมืองฝายขนาดย่อมอีกหลายแห่ง เพื่อช่วยเหลือการเพาะปลูกในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทานหลวง ซึ่งจะทำให้มีเนื้อที่ชลประทานเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 500,000 ไร่ ในระยะของแผนนี้ และมีโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และคลองส่งน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกไม่น้อยกว่า 32 อ่าง ซึ่งจะเสร็จสมบูรณ์ใช้การได้จำนวน 30 อ่าง ภายในระยะของแผน อนึ่งเพื่อให้ระบบส่งน้ำมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สามารถส่งน้ำไปช่วยการเพาะปลูกได้เต็มที่ จึงจัดให้มีการ

สร้างคัน และคูน้ำ ในพื้นที่ 4.5 ล้านไร่ ในเขตโครงการชลประทานที่สำคัญๆ เช่น แม่แตง แม่ยม ลำปาว และแม่กลองใหญ่อีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีโครงการดาดคอนกรีตคลองส่งน้ำในเขตชลประทานเดิมตามความจำเป็นเพื่อป้องกันการรั่วซึม และการพังทลายของลำคลองอันจะทำให้การส่งน้ำมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และประหยัดค่าบำรุงรักษาลงได้มาก" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2509: 135-138)

ในบทที่ 14 การพัฒนาสังคมและสาธารณูปการ ได้มีโครงการเกี่ยวกับน้ำในข้อ 5.1 หน้า 235 ดังนี้

"5.1 การพัฒนาชนบท

1) โครงการจัดหาน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร น้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภคยังขาดแคลนอยู่ตามชนบททั่วไป ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน ตามโครงการใหม่จะสามารถจัดหาน้ำสะอาดสนองความต้องการได้พอเพียงในจำนวนประมาณ 20,000 หมู่บ้านในจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 50,000 หมู่บ้าน โดยจะเร่งดำเนินการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพิเศษ แหล่งน้ำที่จะจัดหามีหลายชนิด รวมทั้งการประปาหมู่บ้านและบ่อน้ำต่างๆ สำหรับวิธีการดำเนินงานนั้นจะร่วมกันระหว่างหน่วยราชการต่างๆ คือ กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาเทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีคณะกรรมการบริหารเพื่อประสานงานในระยะ 5 ปี คาดว่าจะต้องใช้เงินตามโครงการนี้ประมาณ 430 ล้านบาท

---

3) โครงการชลประทานราษฎร์ กรมการปกครองจะดำเนินงานจัดสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก เพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมอาชีพ และให้รับกับระบบส่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ โดยถือหลักดำเนินการร่วมกันกับประชาชน นอกจากนั้น จะพยายามจัดตั้งสมาคมชลประทานราษฎร์ให้ครบทุกอำเภอในเขตชลประทาน" (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2509: 235)

วันที่ 10 มกราคม 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องการกู้เงินธนาคารโลกเพื่อสร้างเขื่อนผาซ่อม จ.อุตรดิตถ์ ดังนี้

1. ให้กระทรวงการคลังกู้เงินจากธนาคารโลกเพื่อใช้จ่ายตามโครงการก่อสร้างเขื่อนผาซ่อม ภายในวงเงิน 26 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่หากธนาคารโลกสามารถให้กู้ได้น้อยกว่า 26 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แล้วส่วนที่ขาดซึ่งจะต้องเป็นส่วนที่น้อยให้เจรจาขอกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป

2. การกู้เงินตามข้อ 1 ให้มีอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี ค่า Commitment Charge ไม่เกินร้อยละ 3/8 ต่อปี โดยให้มีกำหนดเวลาให้ชำระคืนต้นเงินไม่ต่ำกว่า 20 ปี ทั้งนี้ ให้นับรวมทั้งระยะเวลาปลอดหนี้ไม่ต่ำกว่า 3 ปีด้วย

3. สำนักงบประมาณจัดสรรเงินจากงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปี เพื่อจ่ายสมทบตามโครงการ

4. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินกับธนาคารโลกตลอดจนเอกสารอื่นๆ อันเกี่ยวข้องกับสัญญากู้เงินดังกล่าว

5. แต่งตั้งคณะผู้แทนไทยไปเจรจากู้เงินจากธนาคารโลก ณ กรุงวอชิงตัน รวม 6 ท่าน ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ และให้มีผู้แทนสำนักงบประมาณเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ส่วนการเงินในการไปประชุมและการเจรจารายละเอียดให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการศูนย์สารนิเทศและปฏิบัติราชการเกี่ยวกับผลการพิจารณาปัญหาราษฎรในเขตโครงการเขื่อนผาซ่อมและลำปาง ว่าหน่วยราชการต่างๆ ได้พยายามร่วมมือประสานงานบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับราษฎรอย่างดียิ่ง แต่เนื่องจาก

มีปัญหาบางประการที่สมควรขอรับความเห็นชอบหรือสนับสนุนทางนโยบายจากคณะรัฐมนตรีเสียก่อนที่จะได้แจ้งให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องให้กระทรวงการคลังกู้เงินจากธนาคารโลก เพื่อสร้างเขื่อนผาซ่อม จังหวัดอุตรดิตถ์ โครงการแม่น้ำน่าน ภายในวงเงิน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และส่วนที่ขาดให้เจรจาขอกู้ได้จากธนาคารแห่งประเทศไทย ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ว่าให้กรมการข้าวกระทรวงเกษตรจัดซื้อพันธุ์ข้าวปลูก รวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแจกจ่ายช่วยเหลือชาวนาผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคใต้ รวม 8 จังหวัดเป็นเงินทั้งสิ้น 2,914,473 บาท

วันที่ 7 มิถุนายน 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องโครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี ตามที่ คณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติเสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการกู้เงินจากต่างประเทศ จำนวน 129.5 ล้านบาท (ประมาณ 6.226 ล้านเหรียญอเมริกัน) ตามโครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย ของการพลังงานแห่งชาติ แต่แหล่งที่จะกู้เงินขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาที่อื่นด้วย

วันที่ 27 มิถุนายน 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก ว่าให้คณะกรรมการวางแผนพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก พ้นหน้าที่ได้ และให้คณะกรรมการฯ ส่งผลการสำรวจให้กระทรวง ทบวง กรม และคณะกรรมการพัฒนาภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

วันที่ 8 สิงหาคม 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเรื่องการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเขื่อนผาซ่อม โครงการแม่น้ำน่าน จ. อุตรดิตถ์ โดยให้ ม.ล.เชิงชาญ กำภู และคณะเดินทางไปยังกรุงวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา ตั้งแต่วันที่ 12 - 29 สิงหาคม 2510 เพื่อปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกและบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา เกี่ยวกับการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเขื่อนผาซ่อม โครงการแม่น้ำน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 15 สิงหาคม 2510 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 84 ตอนที่ 75 โดยมีเหตุผลดังนี้

“ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การประปาในเขตจังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ในปัจจุบันได้แยกดำเนินการเป็นสี่แห่ง ทำให้เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและบริการ การประปาไม่ดีพอ ฉะนั้น เพื่อเป็นการประหยัดและให้มีการบริการการประปาที่ดียิ่งขึ้น จึงสมควรที่จะปรับปรุงการประปาในเขตจังหวัดดังกล่าวเสียใหม่ โดยรวมการดำเนินการการประปาทั้งสี่แห่งนี้เป็นการประปานครหลวง”

วันที่ 6 กันยายน 2510 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการเจรจากู้เงินจาก AID เพื่อก่อสร้างโครงการลำน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงนามในสัญญาเงินกู้ ตลอดจนเอกสารต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับสัญญาเงินกู้ เพื่อก่อสร้างโครงการลำน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 2 มกราคม 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องให้กรมชลประทานดำเนินการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรสำหรับโครงการเจ้าพระยาใหญ่ จะต้องเริ่มดำเนินการก่อนวันที่ 1 มกราคม 2511 และแล้วเสร็จก่อนสิ้นเดือนกันยายน 2512 เพื่อค้นหาปัญหาต่างๆ ทางด้านเกษตรกรรม เศรษฐกิจและด้านเทคนิค อันเป็นอุปสรรคต่อการขยายงานด้านการปลูกพืชครั้งที่สองในพื้นที่ตอนบนของโครงการเจ้าพระยาใหญ่ และวางแผนงานอย่างละเอียดสำหรับการพัฒนาการเกษตร ในพื้นที่นี้ โดยเน้นหนักไปในเรื่องการปลูกพืชสอง

ครั้ง การปรับปรุงและขยายอุปกรณ์เพื่อการชลประทานและระบายน้ำ รวมทั้งการขนส่ง และโครงการชลประทานลุ่มแม่น้ำน่าน โดยเริ่มงานก่อนวันที่ 1 มกราคม 2511 และให้แล้วเสร็จภายในสิ้นปี 2512 ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องการจ้างวิศวกรที่ปรึกษาโครงการแม่น้ำน่านเขื่อนผาซ่อม ให้กรมชลประทาน จ้างบริษัท Engineering Consultants, Inc., Denver Colorado, U.S.A. เป็นที่ปรึกษางานเขื่อนผาซ่อม โครงการแม่น้ำน่าน และอนุมัติให้ผูกพันงบประมาณได้จนกว่าจะเสร็จงานก่อสร้างในปี 2514 ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องการประกันภัยพิเศษเนื่องในการก่อสร้างเขื่อนผาซ่อม ให้ผู้รับเหมาทำประกันความเสียหายกับบริษัทประกันภัย เท่าที่จะประกันได้ คือ ความเสียหายทุกชนิดในกรณีจลาจล อลหม่าน วุ่นวาย และความไม่สงบ และความเสียหายในด้านการบาดเจ็บและเสียชีวิตของผู้รับเหมาในกรณีภัยพิเศษ คือ การสงคราม การรุกราน กบฏ ยึดอำนาจ และอนุมัติเป็นกรณีพิเศษให้กรมชลประทานรับรองชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สิน และความเสียหายอื่นๆ ของผู้รับเหมา ที่ประกันกับบริษัทประกันภัยไม่ได้ ในกรณีที่เกิดภัยพิเศษต่างๆ ที่กระทรวงการคลังแจ้งมา คือ การสงคราม การรุกราน กบฏ การยึดอำนาจ ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของสำนักงบประมาณว่าควรให้ความช่วยเหลือ ชาวนาที่ประสบความเดือดร้อนและเสียหายจากสภาวะฝนแล้งผิดปกติทำให้การทำนาในบางท้องที่ เกิดความเสียหายจากรายงานของจังหวัดต่างๆ รวม 16 จังหวัด สำหรับเงินงบประมาณที่จะซื้อพันธุ์ข้าวให้ใช้เงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือชาวนาที่ได้รับคืนจากชาวนามาดำเนินการก่อน แต่ถ้าเงินทุนหมุนเวียนช่วยเหลือชาวนาที่ได้รับคืนจากชาวนาไม่พอก็ให้สำนักงบประมาณจัดหาให้

วันที่ 13 มีนาคม 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องเงินกู้เพื่อการก่อสร้างโครงการเอนกประสงค์น้ำพอง ให้การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือรับภาระหนี้เงินกู้ เพื่อการก่อสร้างโครงการเอนกประสงค์น้ำพอง ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ ดังนี้

1. ให้การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือชำระหนี้ให้กระทรวงการคลังปีละ 7.5 ล้าน โดยเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2512 เป็นต้นไปจนถึงวันที่ 30 กันยายน 2526 เงินที่ชำระในระยะเวลาดังกล่าวในข้อนี้ให้ถือว่าเป็นการชำระต้นเงินกู้ จำนวน 275,600,000 บาท ซึ่งกู้จากรัฐบาลสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

2. กระทรวงการคลังจะเริ่มคิดดอกเบี้ยจากต้นเงินที่เหลือจากการชำระตามข้อ 1 ในอัตราร้อยละ3 ต่อปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2526 เป็นต้นไป

3. การไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือจะชำระเงินต้นที่เหลือจากการชำระให้กระทรวงการคลังตามข้อ 1 และดอกเบี้ยคิดคำนวณจากต้นเงินตามข้อ 2 ให้กระทรวงการคลังเป็นรายปีๆ ละ 7.5 ล้านบาท ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 เป็นต้นไป โดยถือหลักการให้ชำระดอกเบี้ยก่อน เหลือเท่าใดจึงผ่อนคืนต้นเงิน สำหรับกำไรให้ปฏิบัติการส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามระเบียบ

วันที่ 22 ตุลาคม 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่องหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการชลประทานราษฎร์ และการสังคมสงเคราะห์ว่าให้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสุขาภิบาล ยังคงมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการชลประทานราษฎร์และการสังคมสงเคราะห์ โดยตีความมาตรา 31 (20) ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2511 และมาตรา 25 (20) ของพระราชบัญญัติสุขาภิบาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511 ในเรื่อง

“กิจการอื่นๆ ซึ่งจำเป็นเพื่อประโยชน์ของราษฎร์และท้องถิ่น ฯลฯ” ได้หรือไม่ ก็ให้เสนอแก้กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด และสุขาภิบาลต่อไป

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรี เรื่องเกี่ยวกับเรื่องราษฎรได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดแคลนน้ำทำนา (ในท้องที่จังหวัดต่างๆ) ว่าให้คณะกรรมการพิจารณาข้อควรดำเนินการเพื่อบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนต่างๆ อันเนื่องจากฝนแล้ง ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเป็นประธาน รีบพิจารณาทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาว โดยให้กรมชลประทานรวบรวมคำร้องต่างๆ ที่สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรีได้ส่งมาให้พิจารณามาเสนอคณะกรรมการนี้พิจารณาด้วย แล้วรายงานผลทุกระยะ และเพื่อแก้ปัญหารีบด่วนเฉพาะหน้าให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ รวบรวม เครื่องสูบน้ำไปช่วยเหลือ ถ้าไม่มีพอก็ให้รีบติดต่อสำนักงบประมาณจัดหาเงินเพื่อซื้อเครื่องสูบน้ำไปช่วยเหลือภายในสัปดาห์นี้ด้วย

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องการดำเนินการเพื่อบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนในด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากฝนแล้ง ให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณจากงบกลางให้แก่กรมสหกรณ์ที่ดิน 725,150 บาท กรมพัฒนาที่ดิน 1,224,800 บาท กับให้สำนักงบประมาณและกรมชลประทานร่วมกันพิจารณา จัดซื้อเครื่องสูบน้ำพร้อมเครื่องยนต์ขนาดกลางโดยรีบด่วนที่สุดเป็นการเพิ่มเติมตามข้อเสนอของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติในข้อ 3. เรื่องงบประมาณซื้อเครื่องสูบน้ำใหม่ ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 13 ธันวาคม 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับเรื่องการจัดที่ดินในเขตน้ำท่วมบริเวณอ่างเหนือเขื่อนหนองหวาย โครงการชลประทานน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ว่าจากการชี้แจงของเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน ซึ่งได้ชี้แจงว่า การจัดซื้อที่ดินดังกล่าวถ้าซื้อในระดับต่ำก็เป็นการประหยัดเงินค่าที่ดินได้มาก และราษฎรเจ้าของที่ดินก็พอใจ แม้ในบางโอกาสอาจจะถูกน้ำท่วมได้ แต่กรณีเช่นนี้นานปีจึงจะมีสักครั้งหนึ่ง และการซื้อที่ดินนี้กรมชลประทานได้จ่ายเงินซื้อ ที่ดินไปแล้วในระดับต่ำสุด คือ +164 ร.ท.ก. เป็นเงิน 5,600,000 บาทแล้ว เห็นควรเลือกระดับ +164 ร.ท.ก. เพราะได้พิจารณาเห็นว่า ไม่ต้องจ่ายเงินค่าที่ดินเพิ่มขึ้นอีกจากที่ได้จ่ายไปแล้ว และราษฎรที่อยู่เหนือระดับดังกล่าวก็ไม่ต้องเดือดร้อนในการที่จะต้องย้ายออกจากแหล่งที่ทำกินเดิม

วันที่ 30 ธันวาคม 2511 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องฝนแล้งในภาคใต้เกี่ยวกับรายงานของกรมอุตุนิยมวิทยา ว่าต่อไปนี้ฝนในภาคใต้จะตกน้อยลงอาจจะทำให้ภาคใต้ประสบกับความแห้งแล้งมากในระยะต่อไปเป็นที่น่าวิตกว่าการทำนาในภาคใต้จะได้รับความกระทบกระเทือนมาก จึงได้ขอความร่วมมือให้ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเตรียมเครื่องสูบน้ำไว้พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ชาวนาในภาคใต้ได้ทันท่วงที ตามที่คณะกรรมการพิจารณาเสนอข้อควรดำเนินการเพื่อบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนในด้านต่างๆ อันเนื่องมาจากฝนแล้งเสนอ

วันที่ 8 มกราคม 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องโครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี ของการพลังงานแห่งชาติ ให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการก่อหนี้กับต่างระเทศ เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย จังหวัดอุดรธานี ของการพลังงานแห่งชาติกับให้รับข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการ พิจารณาการก่อหนี้กับต่างประเทศไปประกอบการพิจารณา

วันที่ 25 มีนาคม 2512 จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 31 ต่อรัฐสภาในนโยบายข้อที่ 5 และข้อที่ 8 มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชลประทาน และการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

"5. รัฐบาลนี้จะเน้นหนักเป็นพิเศษในงานด้านชลประทานการก่อสร้าง และบูรณะทางหลวงให้ทั่วถึงทุกภาค ปรับปรุงขยายงานด้านพลังงานไฟฟ้าให้เพียงพอกับความต้องการทางด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม และครัวเรือนอยู่เสมอ รวมทั้งจะส่งเสริมสหกรณ์เอนกประสงค์ให้มีมากขึ้น

.....

.....

8. รัฐบาลนี้จะส่งเสริมการเกษตรอันเป็นอาชีพหลักของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ ให้มีประสิทธิภาพในการผลิต ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ จะจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น และจะส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักใช้น้ำชลประทานที่รัฐบาลได้จัดสร้างขึ้นแล้วให้บังเกิดผลมากที่สุด จะช่วยเหลือเกษตรกรในด้านวิชาการต่างๆ อันทันสมัย ช่วยให้มีตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตผลที่เกษตรกรผลิตได้ ช่วยให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตให้เหมาะสม รวมทั้งหาทางป้องกันมิให้ถูกกดราคา จะเพิ่มทุนธนาคารเพื่อการเกษตร เพื่อให้ธนาคารดังกล่าวขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 161)

พ.ศ. 2512 กรมชลประทานได้ปรับปรุง "สรีดภงส์" หรือทำนบดินที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 กรุงสุโขทัยเป็น "อ่างเก็บน้ำพ่อขุนรามคำแหง" หรือ "อ่างเก็บน้ำสรีดภงส์" (ปราโมทย์ ไม้กลัด, 2537: 14)

วันที่ 6 พฤษภาคม 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติให้เชิญประธานคณะกรรมการเตรียมการก่อสร้างปรับปรุงระบบระบายน้ำจังหวัดพระนครไปชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องการรวมกิจการประปา และระบายน้ำเป็นหน่วยงานเดียวกันในเขตนครหลวงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 17 มิถุนายน 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามโครงการสร้างบ่อเก็บน้ำฝนทั่วประเทศที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาภาคต่างๆ กรมชลประทาน และสำนักงบประมาณร่วมกันพิจารณาดำเนินการเป็นปีๆ ไป ตามกำลังเงินงบประมาณของชาติที่จะอำนวยให้ได้

วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้ความช่วยเหลือชาวนาที่ได้รับความเสียหายในต้นฤดูการทำนา ปี 2512 ตามคำร้องเรียนของชาวนาในท้องที่อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามที่กระทรวงเกษตรเสนอส่วนวิธีปฏิบัตินั้น ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 22 กรกฎาคม 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและขออนุมัติเรื่องการใช้พื้นที่ป่าภูวงและป่าล้อมข้าว เพื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองอพยพราษฎรออกจากเขต น้ำท่วมตามโครงการชลประทานลำน้ำอูน ตามความเห็นของกระทรวงเกษตรเกี่ยวกับการขออนุมัติใช้พื้นที่ป่าภูวงและป่าล้อมข้าว เพื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองอพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมตามโครงการชลประทานลำน้ำอูนว่าเมื่อคณะกรรมการพิจารณาพื้นที่เพื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองช่วยเหลืออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมตามโครงการชลประทานลำน้ำอูน และคณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินได้ให้ความเห็นชอบในการที่จะจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง ตามที่กระทรวงมหาดไทยขออนุมัติมาแล้ว กระทรวงเกษตรก็ไม่ขัดข้องประการใด

วันที่ 2 กันยายน 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเรื่องใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายสร้างบ่อเก็บน้ำฝน ให้กรมชลประทานทำการโอนลดเงินหมวดเงินเดือนของงบต่างๆ จำนวน 3,840,000 บาท นำมาเพื่อเป็นหมวดรายจ่ายอื่น งบก่อสร้างกรมชลประทานทั่วไป เพื่อสร้างบ่อเก็บน้ำฝน จำนวน 48 บ่อๆ ละ 80,000 บาท เป็นเงิน 3,840,000 บาท และหากดำเนินการใช้จ่ายจำนวนนี้ไม่ทันในปีงบประมาณ 2512 ก็ขออนุมัติให้เบิกตัดฝากได้ ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 23 กันยายน 2512 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยในหลักการของโครงการสูบน้ำแม่น้ำโขง ตามที่ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ และให้ส่งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติรับไปพิจารณารายละเอียดของโครงการร่วมกับการพลังงานแห่งชาติ กับให้พิจารณาด้วยว่าจะสมควรใช้เงินเพื่อดำเนินงานตามโครงการนี้ จากแหล่งใด ประการใด โดยให้พร้อมที่จะดำเนินการได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2514 เป็นต้นไป

วันที่ 13 มกราคม 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในการก่อสร้างเขื่อนต่างๆ ต่อไป โดยให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม ว่าจะใช้วิธีการประกวดราคาหรือจะมอบให้กรมชลประทานดำเนินการเอง และในกรณีที่มีการประกวดราคา ก็ให้กรมชลประทานรับผิดชอบในการกำกับการดำเนินงาน ส่วนงานของกรมชลประทานในระยะปัจจุบันนี้นั้น ให้เน้นหนักไปในเรื่องที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในการจัดสรรน้ำ ระบบการส่งน้ำและงานบำรุงรักษาบรรดาเขื่อนต่างๆ ที่ได้สร้างเสร็จแล้ว โดยให้กรมชลประทานเร่งรัดการทำคันและคูน้ำให้สมบูรณ์โดยเร็ว ยกเว้นในกรณีของคันและคูน้ำที่สหกรณ์ได้รับไปดำเนินการแล้ว จะให้กรมชลประทานดำเนินงานในเรื่องการสร้างสระน้ำฝนและงานชลประทานอื่นๆ ตามความต้องการของประชาชนซึ่งรัฐบาลจะได้สั่งการต่อไป ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 3 มีนาคม 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้สร้างเขื่อนกักเก็บน้ำเอนกประสงค์โครงการแควใหญ่ เขื่อนที่ 1 ณ บ้านเจ้าเณร โดยเริ่มงานก่อสร้างตามโครงการนี้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2513 เป็นต้นไปโดย ใช้งบประมาณประจำปีของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยไปก่อนและในการดำเนินงานนี้ให้กรมชลประทานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยร่วมกันดำเนินการและให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมีอำนาจเชิญผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและบุคคลภายนอกมาร่วมให้คำปรึกษาแนะนำได้ตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในการให้ความช่วยเหลือพันธ์ข้าวปลูกแก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ราชบุรี เชียงราย และยะลา โดยคิดเป็นเงินค่าพันธุ์ ข้าวปลูกและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดำเนินการทั้งสิ้น 5,600,685 บาท โดยให้ใช้จ่ายจากเงินงบกลาง ในงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2513 ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ และให้แจ้งคณะกรรมการช่วยเหลือชาวนาทราบด้วย

วันที่ 7 เมษายน 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องหน่วยงานโครงการชลประทานแม่น้ำยมขอกันพื้นที่ป่าตามแนวเหมืองส่งน้ำ ให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติบริเวณที่จะก่อสร้างเหมืองส่งน้ำและกันพื้นที่ป่าตามแนวเขตเหมืองส่งน้ำออกจากเขตป่าที่จะรักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ เพื่อให้โครงการชลประทานแม่ยมก่อสร้างเหมืองส่งน้ำต่อไป ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 21 เมษายน 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องการป้องกันโรคบริเวณอ่างเก็บน้ำ และให้ส่วนราชการที่เป็นเจ้าของอ่างเก็บน้ำนั้นๆ ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขเสนอ

วันที่ 2 มิถุนายน 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับผลการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาเรื่องการแก้ไขความเดือดร้อนของเจ้าของที่ดินที่ถูกนำที่ดินไปใช้ราชการ ไปถือปฏิบัติต่อไป ดังนี้ (1) ให้ทางราชการออกค่าธรรมเนียมต่างๆ ให้ (2) การร่วมรังวัดและแบ่งหักที่ดินยึดหลักให้เจ้าของที่ดินได้รับประโยชน์รวดเร็ว (3) การจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้รวมค่าเสียหายอื่นๆ ด้วย และ (4) จัดการเรื่องการครอบครองในที่ดินเขตป่าสงวนของส่วนราชการให้ชัดเจน

วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการขอพันธุ์ข้าวปลูกช่วยเหลือชาวนาที่ประสบภัยธรรมชาติ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ราชบุรี เชียงราย และยะลา ตามที่กระทรวงการคลังเสนอว่าให้ส่งเรื่องนี้ให้กระทรวงเกษตรรับไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อน

วันที่ 30 มิถุนายน 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องขออนุมัติเงินสร้างอ่างเก็บน้ำฝนที่นิคมสร้างตนเองกิ่วลม จังหวัดลำปาง ให้ใช้เงินงบกลางของงบประมาณรายจ่ายปี 2513 จำนวน 110,558 บาท เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำฝนที่นิคมสร้างตนเองกิ่วลม จังหวัดลำปาง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตร ตามที่ประธานกรรมการพัฒนาภาคเหนือเสนอ

วันที่ 27 ตุลาคม 2513 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการแผนหลักโครงการระบายน้ำ น้ำโสโครก และป้องกันน้ำท่วม สำหรับจังหวัดพระนครและธนบุรี และข้อเสนอแนะของวิศวกรที่ปรึกษาตามโครงการก่อสร้างระบบระบายน้ำโสโครก และป้องกันน้ำท่วมสำหรับพระนครและธนบุรี และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ถือแผนหลักเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานต่อไป และอนุมัติในหลักการจัดลำดับความสำคัญของการปรับปรุงก่อสร้างพื้นที่บริเวณโครงการพระราม 4 ก่อน และพื้นที่ในเขตบริเวณอำเภอชั้นในส่วนกลางนครหลวงต่อไป กับให้เปลี่ยนแปลงกรรมการในคณะกรรมการเตรียมการก่อสร้างปรับปรุงระบบระบายน้ำจังหวัดพระนครได้ตามที่ประธานกรรมการฯ เสนอ โดยให้เพิ่มผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกรรมการด้วยอีก 1 คน

วันที่ 1 มิถุนายน 2514 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับขอให้พิจารณาระงับการก่อสร้างเขื่อนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ว่าให้กระทรวงเกษตรและกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พิจารณาร่วมกันแล้วเสนอความเห็นมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 15 มิถุนายน 2514 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่องการขออนุมัติจ้างผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานแปรสภาพและรักษาลำน้ำว่าให้ดำเนินการ ตามความเห็นของสำนักงบประมาณว่าให้กรมชลประทานรีบดำเนินการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ในการนี้ให้รับงานจากผู้เชี่ยวชาญชาวฝรั่งเศสได้ในปีงบประมาณ 2516

เอกสารอ้างอิง

1. ปราโมทย์ ไม้กลัด. 2537. ***การขาดแคลนน้ำ: วิกฤตใหม่ของสังคมไทยและแนวทางแก้ไข.*** เอกสารวิจัยส่วนบุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. กรุงเทพมหานคร.

2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

3. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2509. ***แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514).*** สำนักนายกรัฐมนตรี มปท.

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	10 มกราคม 2510	การกู้เงินธนาคารโลกเพื่อสร้างเขื่อนผาซ่อม จ.อุตรดิตถ์
2	7 กุมภาพันธ์ 2510	ผลพิจารณาปัญหาราษฎรในเขตโครงการเขื่อนผาซ่อมและลำปาง
3	7 กุมภาพันธ์ 2510	การกู้เงินธนาคารโลกเพื่อสร้างเขื่อนผาซ่อม จ.อุตรดิตถ์
4	21 กุมภาพันธ์ 2510	จังหวัดภาคใต้ที่ประสบอุทกภัยขอความช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูกในการทำนา
5	7 มิถุนายน 2510	เรื่องโครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี
6	27 มิถุนายน 2510	การพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก
7	8 สิงหาคม 2510	การประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างเขื่อนผาซ่อมโครงการแม่น้ำน่าน จ. อุตรดิตถ์
8	6 กันยายน 2510	การเจรจากู้เงินจาก AID เพื่อก่อสร้างโครงการลำน้ำอูน จังหวัดสกลนคร
9	2 มกราคม 2511	การจัดวางโครงการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ตอนส่วนบนของโครงการเจ้าพระยาใหญ่
10	6 กุมภาพันธ์ 2511	การจ้างวิศวกรที่ปรึกษาโครงการแม่น้ำน่านเขื่อนผาซ่อม
11	20 กุมภาพันธ์ 2511	การประกันภัยพิเศษเนื่องในการก่อสร้างเขื่อนผาซ่อม
12	27 กุมภาพันธ์ 2511	การช่วยเหลือพันธุ์ข้าวปลูกในฤดูการทำนาปี 2511
13	13 มีนาคม 2511	เงินกู้เพื่อการก่อสร้างโครงการเอนกประสงค์น้ำพอง
14	22 ตุลาคม 2511	หน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินกิจการชลประทานราษฎร์และการสังคมสงเคราะห์
15	5 พฤศจิกายน 2511	ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดแคลนน้ำทำนา (ในท้องที่จังหวัดต่างๆ)
16	12 พฤศจิกายน 2511	การดำเนินการเพื่อบรรเทาความเสียหายและความเดือดร้อนในด้านต่างๆอันเนื่องมาจากฝนแล้ง
17	13 ธันวาคม 2511	การจัดซื้อที่ดินในเขตน้ำท่วมบริเวณอ่างเหนือเขื่อนหนองหวาย โครงการชลประทานน้ำพองจังหวัดขอนแก่น
18	30 ธันวาคม 2511	ฝนแล้งในภาคใต้
19	8 มกราคม 2512	โครงการก่อสร้างเขื่อนเอนกประสงค์ลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี ของการพลังงานแห่งชาติ
20	6 พฤษภาคม 2512	การรวมกิจการประปา และระบายน้ำเป็นหน่วยงานเดียวกันในเขตนครหลวง
21	17 มิถุนายน 2512	โครงการสร้างบ่อเก็บน้ำฝนทั่วประเทศ
22	1 กรกฎาคม 2512	อนุมัติในหลักการให้ความช่วยเหลือชาวนาที่ทำนาได้รับความเสียหายในต้นฤดูการทำนาปี 2512
23	22 กรกฎาคม 2512	ขออนุมัติใช้พื้นที่ป่าภูวงและป่าล้อมข้าว เพื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองอพยพราษฎรออกจากเขต น้ำท่วมตามโครงการชลประทานลำน้ำอูน
24	2 กันยายน 2512	ขออนุมัติใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายสร้างบ่อเก็บน้ำฝน
25	23 กันยายน 2512	โครงการสูบน้ำแม่น้ำโขง
26	13 มกราคม 2513	นโยบายเกี่ยวกับการปลูกสร้างเขื่อนต่างๆ
27	3 มีนาคม 2513	ผลการพิจารณาเกี่ยวกับโครงการแควใหญ่เขื่อนที่ 1
28	10 มีนาคม 2513	การขอพันธุ์ข้าวปลูกช่วยเหลือชาวนาที่ประสบภัยธรรมชาติ
29	7 เมษายน 2513	หน่วยงานโครงการชลประทานแม่น้ำยมขอกันพื้นที่ป่าตามแนวเหมืองส่งน้ำ
30	21 เมษายน 2513	การป้องกันโรคบริเวณอ่างเก็บน้ำ
31	2 มิถุนายน 2513	การแก้ไขความเดือดร้อนของเจ้าของที่ดินที่ถูกนำที่ดินไปใช้ราชการ
32	2 มิถุนายน 2513	การขอพันธุ์ข้าวปลูกช่วยเหลือชาวนาที่ประสบภัยธรรมชาติ
33	30 มิถุนายน 2513	ขออนุมัติเงินสร้างอ่างเก็บน้ำฝนที่นิคมสร้างตนเองกิ่วลม จังหวัดลำปาง

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
34	27 ตุลาคม 2513	การดำเนินงานตามโครงการระบายน้ำ น้ำโสโครกและป้องกันน้ำท่วมสำหรับบริเวณพระนคร และธนบุรี
35	1 มิถุนายน 2514	ขอให้พิจารณาระงับการก่อสร้างเขื่อนในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
36	15 มิถุนายน 2514	ขออนุมัติจ้างผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานแปรสภาพและรักษาลำน้ำ

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510

บทที่ 7

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519)

บทที่ 7

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519)

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) มีนโยบายและมาตรการในด้านการชลประทานโดยกล่าวถึงในบทที่ 8 การเกษตรและชลประทาน หน้า 254-258 ดังนี้

"(ก) เน้นหนักในการเร่งการก่อสร้างเพิ่มเติมตามโครงการชลประทานต่างๆ ให้เสร็จสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบคลองส่งน้ำ และคลองระบายน้ำตลอดจนการสร้างคันและคูน้ำเพื่อเร่งรัดการเพิ่มผลผลิต และการขยายเนื้อที่เพาะปลูก 2 ครั้งในเขตชลประทานสำหรับโครงการชลประทานใหม่ขนาดใหญ่ให้พิจารณารอการก่อสร้างไว้ก่อน

(ข) ให้มีการประสานงาน และการปฏิบัติงานสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างกระทรวงเกษตรและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ และสำนักงานปลัดกระทรวง ตามแผนประสานงานซึ่งได้จัดทำขึ้นร่วมกัน

(ค) เร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร การอุปโภคบริโภคในเขตที่ขาดแคลนน้ำ

และมีมาตรการดำเนินการ ดังนี้

(ก) การวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำในประเทศไทย ยังขาดการวางแผนที่ครอบคลุมทุกด้าน (Comprehensive Planning) และการวางแผนที่ติดต่อประสานกับทุกระดับ ในด้านการวางแผนสมบูรณ์แบบนั้น จะเห็นได้ว่าโดยทั่วไปมิได้วางแผนพัฒนาทั้งแหล่งน้ำเพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ พร้อมกัน แต่มักจะมองแต่เฉพาะการก่อสร้างเขื่อนและอาคารต่างๆ เป็นใหญ่ ซึ่งตามความเป็นจริงนั้น การก่อสร้างเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนงานเท่านั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาถึงการรักษาต้นน้ำลำธาร การส่งน้ำให้ทั่วถึง ตลอดจนการใช้น้ำให้เป็นประโยชน์สูงสุดด้วย ส่วนในด้านวางแผนประสานงานนั้น การวางแผนชลประทาน ปัจจุบันยังขาดการประสานงาน และการชักจูงให้หน่วยงานอื่นมาร่วมด้วย เพื่อปฏิบัติงานพร้อมกันไปทุกระดับ ไม่ให้มีการขาดช่วง หรือเหลื่อมล้ำกันได้

นอกจากนั้น เมื่อมองในระดับประเทศแล้วการวางแผนชลประทานยังขาดแม่บท (Master Plan) ที่จะยกลุ่มน้ำทุกลุ่มน้ำมาพิจารณาพร้อมกัน และจัดอันดับความสำคัญให้ถูกต้องและชัดแจ้ง การก่อสร้างเขื่อนเป็นแห่งๆ ไปโดยไม่คำนึงถึงโครงการที่สร้างแล้วที่กำลังสร้างหรือจะสร้างต่อไปย่อมทำให้ไม่สามารถเห็นภาพโดยสมบูรณ์เป็นการยากแก่การพิจารณา

(ข) เร่งรัดการเกษตรชลประทาน โดยให้ความสำคัญแก่การพัฒนาระบบส่งน้ำให้สมบูรณ์ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เร่งการสร้างระบบส่งน้ำ สำหรับโครงการที่มีอยู่แล้วให้เสร็จสิ้นไปโดยด่วน รวมทั้งการสร้างคันคูน้ำด้วย โครงการที่เห็นได้ชัดว่าเร่งด่วน ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำใน ภาคอีสาน นอกจากการส่งน้ำแล้ว จะต้องเร่งโครงการระบายน้ำ และปราบที่ดิน ซึ่งเวลานี้เพิ่งเริ่มงานเท่านั้น

2. เพิ่มงบประมาณเพื่อการส่งน้ำและบำรุงรักษา ตลอดจนงบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก รวมทั้งแหล่งน้ำบาดาล กรมชลประทานควรมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้และมีโครงการเฉพาะเรื่องนี้ด้วย

(ค) กำหนดหลักเกณฑ์ในการเริ่มโครงการใหม่ให้แน่นอน ในขณะที่รัฐบาลกำลังเน้นหนักการสร้างโครงการที่ทำอยู่แล้วให้เสร็จสมบูรณ์ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องริเริ่มโครงการใหม่บ้างเป็นบางโครงการในเมื่อฐานะการเงินอำนวยให้ มิฉะนั้นแล้วจะเกิดการขาดดุลขึ้น เนื่องด้วยการก่อสร้างตามโครงการใหม่ต้องใช้เวลากว่าจะเกิดผล กล่าวคือ ในบางท้องที่ได้รับการชลประทานสมบูรณ์ แต่ในบางแห่งราษฎรไม่ได้รับความช่วยเหลือ การเพิ่มผลผลิตมิอาจทำได้ หลักเกณฑ์ดังกล่าว ได้แก่

1) เป็นเขตที่มีความแห้งแล้ง ขาดการชลประทานแต่มีแหล่งน้ำ ซึ่งพร้อมจะพัฒนาได้ทันที มีเนื้อที่เพาะปลูกและจำนวนเกษตรกรมาก กับทั้งได้มีการสำรวจที่แน่นอนเชื่อถือได้ว่าจะให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจคุ้มค่า หรือโครงการที่พิสูจน์แล้วว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการถึงแม้ว่าประโยชน์ในทางเศรษฐกิจอาจต่ำกว่าที่ควร

2) เงินลงทุนไม่เกินความสามารถของประเทศ ในกรณีที่อาจต้องกู้เงินจากภายนอก แหล่งให้กู้ต้องเป็นที่เชื่อถือได้ และยืนยันว่าเห็นด้วยที่จะเริ่มโครงการดังกล่าว

(ง) การจัดการและการใช้น้ำ ถึงแม้ว่าชลประทานในประเทศไทยจะได้ดำเนินการมาแล้วหลายปี แต่เกษตรกรไทยที่เข้าใจหลักการจัดการ และการใช้น้ำยังมีน้อย แม้แต่ในภาคเหนือซึ่งดีกว่าภาคอื่นก็ยังปรากฏว่าการใช้น้ำยังไม่เป็นไปโดยประหยัด ทำให้สูญเสียน้ำไปโดยไม่ควรเป็นอันมาก นอกจากนั้นหลักการใช้น้ำจะมีผลสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการส่งน้ำถึงไร่นา โดยเกษตรกรจัดทำคันนา คูน้ำ หรือเหมืองไส้ไก่ให้ทั่วในพื้นที่ของตน ซึ่งปรากฏว่าราษฎรส่วนมากยังไม่เข้าใจความจำเป็นในเรื่องนี้ กลับคิดไปว่าเป็นหน้าที่ของกรมชลประทานจะต้องส่งน้ำให้ถึงตัว สถาบันเกษตรกรที่มีอยู่แล้ว เช่น สหกรณ์ที่ดิน และสมาคมชลประทานราษฎร์ ยังมิอาจช่วยให้เกษตรกรเข้าใจเรื่องนี้อย่างแท้จริง จึงควรเร่งรัดจัดให้สถาบันเกษตรกรที่มีอยู่แล้ว ให้เข้าใจในหลักการเกษตรโดยใช้น้ำชลประทาน (Irrigation Agronomy) ในเขตที่มีการชลประทานแล้ว

โครงการชลประทานที่สำคัญ

โครงการพัฒนาการชลประทาน ประกอบด้วยโครงการที่สืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 เป็นส่วนใหญ่ และมีบางโครงการที่ริเริ่มใหม่ในระยะของแผนฉบับนี้

งานต่อเนื่อง

1. เขื่อนวชิราลงกรณ์ และระบบการส่งน้ำ เป็นโครงการที่สำคัญในภาคตะวันตกเริ่มดำเนินงานระยะแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 เป็นการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำ พร้อมกับระบบส่งน้ำเพื่อช่วยเหลือเนื้อที่เพาะปลูกในฤดูฝน 2,519,000 ไร่ และกำหนดแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2520 นอกจากนี้โครงการนี้ยังช่วยบรรเทาอุทกภัย และเพิ่มทางขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

2. เขื่อนเก็บน้ำปราณบุรี และระบบการส่งน้ำ เป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำปราณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีขนาดความจุน้ำ 445 ล้านลูกบาศก์เมตร โครงการนี้นอกจากจะช่วยอำนวยประโยชน์ในด้านการส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน 220,000 ไร่ และในฤดูแล้ง 144,000 ไร่ และยังช่วยป้องกันอุทกภัยในทุ่งปราณ เริ่มเตรียมการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2510 และจะแล้วเสร็จในระยะปลายของแผน

3. เขื่อนเก็บน้ำอูน และระบบการส่งน้ำ เป็นโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดสกลนคร โครงการนี้เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 อันเป็นระยะเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 เป็นเขื่อนเก็บกักน้ำบนลำน้ำอูน มีขนาดความจุของน้ำ 524 ล้านลูกบาศก์เมตร พร้อมทั้งระบบส่งน้ำเพื่อช่วยการชลประทานในฤดูฝนได้เนื้อที่ 200,000 ไร่

และในฤดูแล้ง 100,000 ไร่ กำหนดจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2517 นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันอุทกภัยให้แก่บริเวณลุ่มน้ำอูน และห้วยปลาหางอีกด้วย

4. เขื่อนทดน้ำปัตตานี และระบบการส่งน้ำเป็นโครงการสร้างเขื่อนทดน้ำและระบบการส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน 300,000 ไร่ เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 กำหนดจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2520 และเมื่อก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำบางลางอีก 1 แห่ง ซึ่งเป็นโครงการเอนกประสงค์แล้วเสร็จจะมีขนาดจุน้ำได้ 870 ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝนได้ 300,000 ไร่ และสามารถผลิตไฟฟ้าได้ 36,000 กิโลวัตต์

5. เขื่อนสิริกิติ์ เป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำเอนกประสงค์ มีขนาดจุน้ำ 10,500 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อส่งน้ำมาช่วยชลประทานในฤดูฝน 1,551,000 ไร่ และในฤดูแล้งจะสามารถส่งน้ำมาช่วยในโครงการเจ้าพระยาใหญ่ 2.5 ล้านไร่ และในโครงการอุตรดิตถ์ พิษณุโลก อีก 300,000 ไร่ และนอกจากนี้ยังสามารถผลิตไฟฟ้าได้อีก 500,000 กิโลวัตต์ เริ่มเตรียมการก่อสร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2507 จะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2515

6. งานชลประทานราษฎร์ ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 นี้ จะเน้นหนักในด้านการชลประทานขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโครงการที่ให้ผลถึงมือเกษตรกรโดยตรง และรวดเร็ว งานที่สำคัญๆ คือ

(ก) คันคูน้ำจัดทำเหมืองไส้ไก่ หรือร่องหนู หรือคันนาคู่ ในเขตโครงการชลประทาน เนื้อที่ 1,264,700 ไร่ โดยจัดระบบการจ่ายน้ำให้ไหลไปสู่แปลงเพาะปลูกได้รวดเร็วและประหยัดน้ำชลประทาน

(ข) อ่างเก็บน้ำในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 จะดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำในจังหวัดตามภาคต่างๆ เพื่อเก็บกักน้ำได้ 300 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรกรรมในพื้นที่นอกเขตชลประทานหลวง ประมาณ 1,500,000 ไร่

(ค) เหมืองฝายจะดำเนินการสร้างฝายทดน้ำ และระบบส่งน้ำขึ้นสู่แปลงเพาะปลูกสามารถใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรมได้เป็นพื้นที่ 600,000 ไร่ ในระยะเวลา 5 ปี

งานใหม่

โครงการขนาดใหญ่ที่จะเริ่มในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3

1. โครงการอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี เป็นโครงการเสริมเขื่อนของอ่างเก็บน้ำบางพระเดิม ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่แห่งแรกของภาคตะวันออก จัดสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2496 และก่อสร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2502 เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 19,345,000 บาท มีขนาดจุน้ำ 22 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อเก็บไว้สำหรับบรรเทาความขาดแคลนน้ำใช้เพื่อการบริโภค อุตสาหกรรม การกสิกรรม และอื่นๆ ขณะนี้เนื่องจากความเจริญในด้านอุตสาหกรรม และความหนาแน่นของประชาชนในจังหวัดชลบุรี เป็นไปอย่างรวดเร็วมาก ปริมาณน้ำที่เก็บกักไว้มีไม่พอกับความต้องการ โดยเฉพาะความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ที่กำลังจะเกิดขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เคมีจากปิโตรเลียม เป็นต้น ซึ่งจะต้องการใช้น้ำประมาณปีละ 20 ล้านลูกบาศก์เมตร จำเป็นต้องปรับปรุงให้อ่างเก็บน้ำมีความจุเพิ่มขึ้นจนเพียงพอแก่ความต้องการ โดยเสริมเขื่อนของอ่างเก็บน้ำให้มีขนาดความจุ 100 ล้านลูกบาศก์เมตร การเตรียมงานเบื้องต้นได้เริ่มในปี พ.ศ. 2514 และทำการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2515 กำหนดจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2516 ค่าใช้จ่ายของโครงการเป็นเงินประมาณ 229 ล้านบาท

2. การพัฒนาการเกษตรชลประทานในเขตโครงการเจ้าพระยาใหญ่ ให้มีพื้นที่สำหรับการเพาะปลูกฤดูฝน 3,340,730 ไร่ สำหรับการเพาะปลูกในฤดูแล้ง 1,305,000 ไร่ โครงการชลประทานในภาคอีสานสำหรับการเพาะปลูกฤดูฝน 707,300 ไร่ ฤดูแล้ง 490,000 ไร่ โครงการชลประทานภาคใต้ สำหรับเพาะปลูกฤดูฝน 330,000 ไร่ ฤดูแล้ง 100,000 ไร่ และโครงการชลประทานภาคเหนือฤดูฝน 88,875 ไร่ ฤดูแล้ง 62,400 ไร่ รวมทั้งสิ้นพื้นที่ปฏิบัติการในฤดูฝน 4,466,905 ไร่ และฤดูแล้ง 1,957,400 ไร่ ทั้งนี้เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ดี มีเขื่อนเก็บกักน้ำ และคันคูน้ำ เรียบร้อยเป็นส่วนใหญ่การดำเนินการจะอยู่ภายใต้ขอบเขตวงเงินและความเหมาะสมและมีการจัดทำโครงการดำเนินการเป็นแห่งๆ ไป"
(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2514: 254-258)

วันที่ 13 กรกฎาคม 2515 สภาบริหารคณะปฏิวัติมีมติเห็นชอบให้กรมชลประทานเสริมเขื่อนของอ่างเก็บน้ำบางพระให้เก็บน้ำได้ประมาณ 100 ล้าน ลูกบาศก์เมตรตามโครงการเดิม และให้ขยายเขตแล้วเสร็จของโครงการออกไปอีกตามความจำเป็นไม่เกิน 2 ปี และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ตามความเหมาะสมกับให้รับข้อสังเกตว่าการบริหารงานอ่างเก็บน้ำนี้จะมอบให้ส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการจะได้หรือไม่

วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2515 สภาบริหารคณะปฏิวัติมีมติอนุมัติเงินงบกลาง รายการเงินเพิ่มทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรประจำปี 2515 ให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อช่วยเหลือเป็นค่าพันธ์ข้าวปลูกแก่เกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ

วันที่ 27 กรกฎาคม 2515 สภาบริหารคณะปฏิวัติลงมติอนุมัติหลักการการยกเว้นภาษีการค้าแก่การประปานครหลวงโดยให้กระทรวงมหาดไทยร่างประกาศของคณะปฏิวัติเสนอสภาบริหารคณะปฏิวัติพิจารณา

วันที่ 10 ตุลาคมพ.ศ. 2515 สภาบริหารคณะปฏิวัติเห็นชอบและอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จ่ายเงินช่วยเหลือพันธุ์พืชแก่ผู้ประสบภาวะฝนแล้ง ภายในวงเงิน 1 ล้านบาท จากยอดเงิน 5 ล้านบาท

วันที่ 2 มกราคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการในเรื่องการรักษาความสะอาดและการดำเนินการเกี่ยวกับท่อระบายน้ำข้างถนน โดยให้ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ และเจ้าของเรื่องกับให้ประธานกรรมการมีอำนาจเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นกรรมการได้ตามที่เห็นสมควร ตามที่รองนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติเรื่องเงื่อนไขธนาคารโลกในการขอกู้เงินสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศสำหรับโครงการ พัฒนาการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน ให้คณะผู้แทนไทยที่จะไปเจรจาขอกู้เงินจาก IDA สำหรับโครงการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบนตอบรับเงื่อนไขในการกู้เงิน 8 ข้อ ของธนาคารโลกได้ภายในขอบเขตของหลักการที่ได้เสนอมานี้ และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรชลประทานตามที่เสนอ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงานและการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในเนื้อที่ชลประทานทั้งประเทศ รวมทั้งพิจารณามาตรการและข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อเสนอแนะแก่รัฐบาล ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 3 เมษายน 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการบริหาร สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติให้สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปัตตานี และดำเนินการให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาทางด้านการชลประทานด้วย และความเห็นของคณะอนุกรรมการการพิจารณาการก่อหนี้กับต่างประเทศที่เห็นว่าในหลักการเห็นควรให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยกู้เงินจากต่างประเทศ แหล่งเงินกู้ควรดำเนินการกู้จากกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการแห่งประเทศญี่ปุ่นตามที่ประธานอนุกรรมการพิจารณาการก่อหนี้กับต่างประเทศรายงาน

วันที่ 10 เมษายน 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กู้เงินจากธนาคารโลกเพื่อใช้สำหรับโครงการการปรับปรุงกิจการการประปาของการประปานครหลวง โดยแต่งตั้งคณะผู้แทนไทยไปเจรจากู้เงินและลงนามในสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันกับธนาคารโลก รวม 8 ท่าน และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญาค้ำประกันเงินกู้ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในนามราชอาณาจักรไทย ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 1 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบนระยะที่หนึ่ง และโครงการพัฒนาการเกษตรอื่นๆ ให้กระทรวงมหาดไทยให้ความร่วมมือสำหรับเรื่องการสำรวจรังวัดและการออกหลักฐานกรรมสิทธิ์ที่ดิน ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงศึกษาธิการส่งรายชื่อโครงการที่เห็นควรกู้เงินจาก ไอดีเอ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำมาบประชันอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และอนุมัติให้รีบดำเนินการซื้อที่ดินที่จะต้องใช้ตามโครงการนี้ โดยใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการในระยะต้น จากงบกลาง จำนวน 27 ล้านบาท และขอความสนับสนุนงบประมาณในด้านนี้ตามโครงการสำหรับปีต่อๆ ไป หากไม่สามารถจัดสรรเงินงบกลางให้ได้ ขอให้ตั้งงบประมาณให้ตั้งแต่ปี 2517 ด้วย

วันที่ 15 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง กำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการส่งเสริมอ่างเก็บน้ำบางพระเป็นการชลประทานที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการก่อสร้างที่เร่งด่วน โดยมีสาระสำคัญคือ สร้างเสริมอ่างเก็บน้ำบางพระในท้องที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สำหรับเก็บกักน้ำให้ได้มากขึ้น และอนุมัติให้ดำเนินการประกาศใช้ต่อไปได้

วันที่ 15 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดให้การก่อสร้างการชลประทาน โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดอุดรธานี เป็นการชลประทานที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการก่อสร้างที่เร่งด่วน (โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการขุดคลองระบายน้ำ เพื่อประโยชน์ในการชลประทานตามโครงการป้องกันอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการประกาศใช้ต่อไปได้

วันที่ 15 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินงานโรงเรียนการชลประทานต่อไป โดยให้กรมชลประทานปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรสอนเสียใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและความต้องการกำลังคนของกรมชลประทาน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 22 พฤษภาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการขจัดน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณแม่น้ำแม่กลอง ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการนี้ให้ใช้เงินรักษาระดับราคาน้ำตาลที่มีเหลืออยู่ไปก่อน แล้วเรียกเก็บจากโรงงานมาชดใช้ต่อไป

วันที่ 2 ตุลาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณเกี่ยวกับเรื่องขออนุมัติงบประมาณค่าก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยชะโนด จังหวัดนครพนม ว่าให้กรมชลประทานเป็นเจ้าของงบประมาณเงินค่าก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยชะโนดตลอดจนค่าคุ้มครองงานในกองทัพภาคที่ 2 และกอ.ปค. เขต 2 เป็นผู้ดำเนินการ โดยใช้แบบก่อสร้างของชลประทาน และให้กรมชลประทานควบคุมงานด้านเทคนิค ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เนื่องจากเงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินและจำเป็น และเงินทุนสำรองจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2516 ไม่มีเหลืออยู่ และปรากฏว่าในขณะนี้ยังไม่ได้ทำการสำรวจธรณีฐานรากของพื้นที่ๆ จะสร้างตัวทำแบบ และออกแบบรายละเอียดการ

ก่อสร้างจึงเห็นว่าในปีงบประมาณ 2516 นี้ ควรจะได้ดำเนินการสำรวจขั้นละเอียดและออกแบบรายละเอียดการก่อสร้าง ซึ่งจะใช้เงินงบประมาณไม่มากนักพอที่จะเจียดจ่ายจากเงินงบประมาณของกรมชลประทานได้ให้เสร็จเรียบร้อยเสียก่อน เมื่อกรมชลประทานสามารถแสดงรายละเอียดและประมาณค่าใช้จ่ายการก่อสร้างได้ให้แน่นอนแล้ว ควรจัดตั้งไว้ในงบประมาณประจำปีของกรมชลประทานตามความจำเป็นของแต่ละปีต่อไป

วันที่ 9 ตุลาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่อง เทศบาลกู้เงินเพื่อปรับปรุงกิจการประปาโดยให้เทศบาลได้กู้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีเหมือนอย่างเดิม คือมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี และมีระยะการชำระหนี้ยาว หรือให้ออกพระราชบัญญัติให้กระทรวงการคลังมีอำนาจกู้เงินแทนเทศบาลและนำเงินให้เทศบาลกู้ต่อ โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้รับชำระดอกเบี้ยที่สูงกว่าอัตราที่เทศบาลสามารถรับภาระได้ คือ ร้อยละ 2 ต่อปี

วันที่ 9 ตุลาคม 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้กรมส่งเสริมการเกษตรใช้จ่ายเงินค่าพันธุ์พืช จำนวน 5 ล้านบาท เพื่อจัดซื้อพันธุ์พืชช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2516 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการตามโครงการขจัดน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณแม่น้ำแม่กลอง ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และรับหลักการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม และให้เสนอรายละเอียดมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานการที่รัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้เดินทางไปตรวจสอบสถานการณ์เกี่ยวกับอหิวาตกโรค และน้ำเสียในแม่น้ำแม่กลองที่จังหวัดสมุทรสงครามพร้อมกับคณะ เพื่อหาทางแก้ไขให้สถานการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขจึงดำเนินการวางแผนงานขึ้นทั้งแผนเฉพาะหน้า และแผนระยะยาว เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมสุขภาพอนามัยของชาวจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ

วันที่ 5 มีนาคม 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติต่อเนื่องกับวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2517 เรื่อง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษและการขุดคลองกระโดยแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น เพื่อตรวจพิจารณาโครงการพัฒนาต่างๆ โดยละเอียดถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 30 เมษายน 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบในข้อเสนอของ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เกี่ยวกับเรื่องน้ำมันรั่วไหลลงทะเล กับน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลอง ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรวบรวมเสนอ 10 ข้อนั้น และให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติรีบดำเนินการให้หน่วยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการในรายละเอียด ตามข้อเสนอนั้นให้ได้ผลดีในโอกาสแรก กับตามข้อ 8 นอกจากที่กล่าวไว้โดยย่อแล้ว ให้มหาวิทยาลัยที่พร้อมได้เปิดการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระดับปริญญาโท และเปิดการฝึกสอน การอบรมระยะสั้นไปพร้อมกันในโอกาสแรกด้วย

วันที่ 16 กรกฎาคม 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการเรื่องการช่วยเหลือราษฎรประสบภาวะฝนแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 กรกฎาคม 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการต่างๆ ในการช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้ง และอนุมัติให้ช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภาวะฝนแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ส่วนการเงินให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 6 สิงหาคม 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการเพิ่มเติมให้นำเงินที่เหลือจากค่าพันธุ์พืชช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 5 ล้านบาท มาช่วยเหลือเกษตรกรจังหวัดภาคเหนือ และจังหวัดภาคอื่นๆ ที่ประสบภัยธรรมชาตินอกเหนือจากอุทกภัยได้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ส่วนการตัดฝากงบประมาณที่อาจจะมีเหลือนั้นให้ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ

วันที่ 7 ตุลาคม 2517 ได้มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 91 ตอนที่ 69 หมวด 5 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 มีส่วนเกี่ยวข้องกับน้ำดังนี้

"มาตรา 77 รัฐพึงบำรุงรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อม และความงามทางธรรมชาติ รวมทั้งป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธาร และน่านน้ำ"

วันที่ 8 ตุลาคม 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติให้รอการก่อสร้างตามโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำมาบประชันไว้ก่อนและให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พยายามเจรจาทำความตกลงในปัญหาเรื่องที่ดินต่อไป

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2517 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงการคลังยืมเงินจากกองทุนพิเศษของธนาคารพัฒนาเอเชีย ภายในวงเงินไม่เกิน 5 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ เพื่อใช้จ่ายตามโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานหนองหวาย ตามเงื่อนไขปกติของธนาคาร และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญายืมเงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องในนามประเทศไทยกับธนาคารพัฒนาเอเชีย ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ สำหรับคณะผู้แทนไทยให้ประกอบด้วย นายเถลิง ธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน ม.ล. ปิลันธ์ มาลากุล รองอธิบดีกรมชลประทาน เป็นรองหัวหน้าคณะผู้แทนและคณะผู้แทน อีก 4 ท่าน

วันที่ 21 มกราคม 2518 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณในรูปเงินเพิ่มทุนประเภท "นอกโครงการแผนหลัก" ปีละ 30 ล้านบาท ให้แก่การประปานครหลวง ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2518 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ รวม 3 ประการ ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับการเงินให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ติดต่อทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ โดยให้ดำเนินการช่วยเหลือ ภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2518 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2518 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 33 ฉบับพิเศษ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้กิจการชลประทานได้ขยายตัวกว้างขวางขึ้นนอกจากการใช้น้ำเพื่อเกษตรกรรมแล้ว มีการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานเพื่อกิจการโรงงาน การประปาการอุตสาหกรรม และกิจการอื่นด้วย แต่ปรากฏว่าบทบัญญัติบางมาตราแห่งกฎหมายว่าด้วยการชลประทานหลวง ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่อาจเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ประกอบกิจการโรงงาน การประปา และกิจการอื่น เป็นการตอบแทนได้ กับเพื่อประโยชน์แก่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในส่วนที่เกี่ยวกับการชลประทาน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 92 ตอนที่ 40 หน้า 39-47 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำในการกำหนดประเภทและขนาดโครงการที่จะต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในมาตรา 17 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา 17 ให้นายกรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษากำหนด

(1) ประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษา และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะเตรียมงาน และต้องเสนอรายงานนั้นต่อสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการ

(2) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันมิใช่เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

(3) วิธีการที่จะใช้ในการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม”

วันที่ 6 มีนาคม 2518 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 35 ต่อสภาผู้แทนราษฎรที่เกี่ยวกับการชลประทาน ในนโยบายทางเศรษฐกิจ ข้อที่ 5 ดังนี้

“รัฐบาลนี้ จะเร่งดำเนินโครงการชลประทานขนาดเล็ก และชลประทานย่อยเพื่อให้แพร่หลายทั่วประเทศ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรอย่างทั่วถึงโดยเร็ว และจะดำเนินโครงการชลประทานขนาดใหญ่เฉพาะที่กำลังดำเนินการอยู่แล้วเท่านั้น เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปแต่ละโครงการภายในระยะเวลาอันควร ” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 180)

และเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2518 หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี ก็ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 36 ต่อสภาผู้แทนราษฎร และมีแผนปฏิบัติการสำหรับเขตชนบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

“ก. บรรเทาความทุกข์ยากเฉพาะหน้า

เป็นที่ทราบกันอยู่ว่า ชาวไร่ ชาวนาของเรา ส่วนใหญ่กำลังทุกข์ยาก ด้วยเหตุที่การเพาะปลูกได้ผลน้อย เพราะขาดน้ำบ้าง เพราะน้ำท่วมบ้าง ศัตรูพืชก็รังควาญมาก ยิ่งหนี้สินด้วยแล้วส่วนมากก็มีท่วมท้นล้นตัวทีเดียว แผนปฏิบัติการรีบด่วนของรัฐบาลชุดนี้จึงอยู่ที่ช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้นทันที เพื่อจะได้บรรเทาความทุกข์ยากของชาวไร่ ชาวนาลงบ้างอย่างฉับพลัน กล่าวคือ จะจัดสรรเงินงบประมาณมอบหมายให้สภาตำบลใช้จ่ายแรงงานในท้องถิ่น ขุดคูคลอง ทำฝายเก็บน้ำ เป็นต้น ทั้งนี้โดยกำหนดหมายไว้ว่าบริเวณซึ่งกำลังเดือดร้อนเพราะถูกภัยธรรมชาติเช่น ในเขตอีสาน ภาคใต้ และที่ราบภาคกลาง จะเป็นเขตที่ได้รับความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เป็นพิเศษ” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 189)

วันที่ 28 มิถุนายน 2518 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2518 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 90 ตอนที่ 75 โดยมีเหตุผลดังนี้

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2518 คือ เนื่องจากการประปานครหลวงยังมีโครงการปรับปรุงและขยายกิจการประปาอยู่อีกหลายโครงการที่จะต้องดำเนินการ สมควรให้อำนาจแก่การประปานครหลวงออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนสำหรับจัดหาทุนมาใช้ดำเนินการตามโครงการปรับปรุงและขยายกิจการประปาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น”

วันที่ 16 มีนาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเดิมเกี่ยวกับงานก่อสร้างโครงการห้วยหลวงเสียใหม่ โดยขอมติคณะรัฐมนตรี ให้กรมชลประทาน ดำเนินการก่อสร้างโครงการห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี ต่อไปได้ตามแผนงานที่วางไว้ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ต่อไป ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้กระทรวงมหาดไทย ปรับปรุงนิคมสร้างตนเองห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (พันเอก ประกอบ ประยูรโภคราช) รับทราบไปจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ 30 เมษายน 2519 หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 37 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีนโยบายทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการชลประทาน ดังนี้

"7. จะเร่งดำเนินการโครงการชลประทานขนาดเล็ก ให้แพร่หลายทั่วประเทศ สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งขาดแคลนน้ำจะพัฒนาการชลประทาน และคลองส่งน้ำให้กว้างขวางยิ่งขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 209)

วันที่ 13 กรกฎาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวนาชาวไร่ โดยการจัดหาพันธุ์ข้าวและพันธุ์พืชไปแจกจ่ายให้แก่ชาวนาชาวไร่ ที่ได้รับความเสียหายเพื่อทำการปลูกใหม่โดยด่วน ตามที่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสนอ และในขั้นแรกนี้ให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินเพื่อการนี้ให้ในวงเงิน 30 ล้านบาทก่อน

วันที่ 20 กรกฎาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความช่วยเหลือแก่ชาวนาชาวไร่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาความแห้งแล้งในภาคต่างๆ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับเงิน 32 ล้านบาท ให้จ่ายจากเงินทุนสำรองจ่าย ส่วนภาคเหนือมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายไกรสร ตันติพงศ์) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายชูสง่า ฤทธิประศาสน์) ภาคกลางและภาคตะวันตกมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายบรรหาร ศิลปอาชา) ภาคใต้มอบให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุรินทร์ มาศดิตถ์) และภาคตะวันออกมอบให้รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรับไปสำรวจความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือ เสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 27 กรกฎาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคเหนือ ในภาวะฝนทิ้งช่วงตามที่เสนอ โดยให้ปรับปรุงวงเงินช่วยเหลือสำหรับภาคกลางและภาคตะวันตก จาก 6,992,000 บาท เป็น 7,392,000 คน สำหรับ การจัดทำฝนหลวงในจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งขออนุมัติเงินจำนวน 3 ล้านบาทนั้น ให้ขอใช้เครื่องบิน C 123 กองทัพอากาศจำนวน 3 เครื่อง ไปดำเนินการและเมื่อดำเนินการไปแล้ว 7 วัน ให้ถอนไป ช่วยทำฝนหลวงในจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 เครื่อง โดยแบ่งจ่ายเงินทำฝนหลวงให้แก่กองทัพอากาศเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงานภายในวงเงิน 2 ล้านบาท เงินค่าใช้จ่ายเพื่อการนี้ทั้งสิ้นให้ใช้จากเงินคงคลัง

วันที่ 10 สิงหาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุรินทร์ มาศดิตถ์) เสนอเกี่ยวกับความช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ภาคใต้ เนื่องจากภาวะฝนแล้ง 2519 ทั้งนี้ ภายในวงเงิน 2,180,000 บาท ส่วนเงินที่ยังคงเหลืออยู่ประมาณ 10 ล้านบาทนั้น จะใช้จ่ายอย่างใดแล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 24 สิงหาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินจำนวน 3 ล้านบาท ให้แก่สำนักงานปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อปฏิบัติการ ในจุดแห้งแล้งทางภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคเหนือในภาวะฝนทิ้งช่วง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 29 กันยายน 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องขออนุมัติว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อจัดทำรายงานความเหมาะสมโครงการน้ำหมัน น้ำสาน และน้ำเลย ให้ว่าจ้างบริษัท SEATEC ทำการศึกษาและจัดทำรายละเอียด โครงการน้ำหมัน โครงการน้ำสาน และโครงการน้ำเลย ในวงเงิน 1,292,500 บาท โดยวิธีพิเศษ ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2514. ***แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515–2519).*** สำนักนายกรัฐมนตรี มปท.

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	13 กรกฎาคม 2515	การเสริมเขื่อนของอ่างเก็บน้ำบางพระ
2	13 กรกฎาคม 2515	ขออนุมัติเงินงบช่วยเหลือเกษตรกรปี 2515 ช่วยเหลือเป็นพันธุ์ข้าวปลูกแก่เกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ
3	27 กรกฎาคม 2515	ยกเว้นภาษีการค้าแก่กิจการประปานครหลวง
4	10 ตุลาคม 2515	ขออนุมัติขอเงินช่วยเหลือพันธุ์พืชแก่ผู้ประสบภาวะฝนแล้ง
5	2 มกราคม 2516	การรวมกิจการประปาและระบายน้ำเป็นหน่วยงานเดียวกัน
6	23 มกราคม 2516	เงื่อนไขธนาคารโลกในการขอกู้เงินสมาคมพัฒนาการระหว่างประเทศสำหรับโครงการ พัฒนาการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน
7	3 เมษายน 2516	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปัตตานี
8	10 เมษายน 2516	การกู้เงินจากธนาคารโลกเพื่อใช้สำหรับโครงการปรับปรุงกิจการประปานครหลวง
9	1 พฤษภาคม 2516	ผลการเจรจาขอกู้เงินจากธนาคารโลก
10	15 พฤษภาคม 2516	โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำมาบประชัน อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี
11	15 พฤษภาคม 2516	กำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการสร้างเสริมอ่างเก็บน้ำบางพระเป็นชลประทานที่เร่งด่วน
12	15 พฤษภาคม 2516	กำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการป้องกันอุทกภัยที่เร่งด่วน
13	15 พฤษภาคม 2516	การดำเนินงานโรงเรียนการชลประทาน
14	22 พฤษภาคม 2516	โครงการขจัดน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณแม่น้ำแม่กลอง
15	2 ตุลาคม 2516	ขออนุมัติงบประมาณค่าก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยชะโนด จังหวัดนครพนม
16	9 ตุลาคม 2516	เทศบาลกู้เงินเพื่อปรับปรุงกิจการประปา
17	9 ตุลาคม 2516	การพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
18	13 พฤศจิกายน 2516	การขจัดความโสโครกของน้ำทิ้งจากโรงงาน
19	5 กุมภาพันธ์ 2517	ปัญหาน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลอง
20	5 มีนาคม 2517	สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และการขุดคลองกระ
21	30 เมษายน 2517	น้ำมันรั่วไหลลงทะเลกับน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลอง
22	16 กรกฎาคม 2517	การช่วยเหลือราษฎรประสบภาวะฝนแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
23	23 กรกฎาคม 2517	การช่วยเหลือราษฎรในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประสบภาวะฝนแล้ง
24	6 สิงหาคม 2517	ขอให้พิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ
25	8 ตุลาคม 2517	โครงการสร้างอ่างเก็บน้ำมาบประชัน
26	12 พฤศจิกายน 2517	โครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานหนองหวาย
27	21 มกราคม 2518	ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณในรูปเงินเพิ่มทุนประเภท "นอกโครงการแผนหลัก" ปีละ 30 ล้านบาท ให้แก่การประปานครหลวง
28	4 กุมภาพันธ์ 2518	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้
29	16 มีนาคม 2519	โครงการห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี
30	13 กรกฎาคม 2519	การช่วยเหลือชาวนาชาวไร่เนื่องจากการขาดน้ำ
31	20 กรกฎาคม 2519	การช่วยเหลือชาวนาชาวไร่เนื่องจากการขาดน้ำ
32	27 กรกฎาคม 2519	การช่วยเหลือเกษตรกรภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคเหนือในภาวะฝนทิ้งช่วง
33	10 สิงหาคม 2519	การช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ภาคใต้เนื่องจากภาวะฝนแล้ง

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
34	24 สิงหาคม 2519	ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรภาคตะวันออกภาคตะวันตก ภาคกลางและภาคเหนือในภาวะฝนทิ้งช่วง
35	29 กันยายน 2519	ขออนุมัติว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อจัดทำรายงานความเหมาะสมโครงการน้ำหมัน น้ำสาน และน้ำเลย

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517
2. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2518
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2518
4. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2518

บทที่ 8

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)

บทที่ 8

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524)

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ได้มีนโยบายการใช้น้ำในข้อ 3.3 และมาตรการและนโยบายการพัฒนาในข้อ 3.4 ดังนี้

"3.3 นโยบายการใช้น้ำ

การใช้แหล่งน้ำสำหรับโครงการเอนกประสงค์ ควรจะจัดลำดับความสำคัญของการใช้โดยทั่วๆ ไปดังนี้

3.3.1 เพื่อการเกษตรกรรม

เนื่องจากเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศขึ้นอยู่กับผลิตผลด้านเกษตร เป็นสำคัญจึงควรที่จะมุ่งพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะโครงการชลประทานเจ้าพระยาตอนบน และการชลประทานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีพื้นที่ในเขตชลประทานเพียง 1.4 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 4 ของพื้นที่เพาะปลูกของภาคทั้งๆ ที่ในภาคนี้มีลุ่มน้ำใหญ่น้อยอยู่ถึง 2 ลุ่มน้ำ และมีอยู่หลายลุ่มน้ำที่ยังมิได้มีการพัฒนาในเรื่องแหล่งน้ำเพื่อการชลประทานอย่างเต็มที่ เช่น ลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูลเป็นต้น" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2519: 172)

3.4 มาตรการและนโยบายการพัฒนา

(1) จัดให้มีหน่วยงานกลางในระดับสูง เพื่อทำการศึกษาและดำเนินการวางแผนในเรื่องการจัดทำแผนและโครงการแหล่งน้ำร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ปริมาณน้ำที่จะต้องใช้สำหรับกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน หรือโครงการพัฒนาประเทศในสาขาต่างๆ ทั้งนี้ โดยให้มีการทดสอบที่แน่นอนถึงปริมาณน้ำและแหล่งน้ำทั้งหมดที่มีอยู่ และปริมาณน้ำที่ต้องการใช้ในแต่ละสาขา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้ทราบถึงปริมาณและแผนการใช้น้ำในอนาคตของกิจกรรมต่างๆ โดยการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นตามขั้นตอน ดังนี้

ก. จัดให้มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งน้ำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำ

ข. วางแผนการใช้และการพัฒนาแหล่งน้ำทั่วประเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกันกับการพัฒนาในกิจกรรมสาขาต่างๆ

ค. คัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของโครงการศึกษา และปฏิบัติการเกี่ยวกับแหล่งน้ำและเร่งรัดให้มีการจัดโดยรีบด่วนหลังจากการศึกษาได้เสร็จสิ้นแล้ว

ง. จัดทำแผนอนุรักษ์แหล่งน้ำให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด

จ. วางแผนการบริหารการควบคุมการใช้แหล่งน้ำให้เป็นไปอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

(2) จัดให้มีโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำที่จำเป็นตามลุ่มน้ำ และต้นน้ำลำธารต่างๆ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และดิน โครงการพัฒนาต่างๆ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการจะต้องมีการศึกษาถึงผลได้ผลเสียที่อาจจะกระทบกระเทือนต่อสภาพสิ่งแวดล้อมของบริเวณที่จะก่อสร้างดังกล่าว

นอกจากนี้ ควรมีโครงการเร่งรัดการดำเนินการขุดลอกคู คลอง หนอง บึงต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ประโยชน์ได้

(3) ปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ เพื่อควบคุมการทิ้งขยะและของโสโครกลงในน้ำเพื่อการอนุรักษ์น้ำและแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมไม่ให้เป็นพิษอีกด้วย

(4) เร่งศึกษาสำรวจและวางแผนเพื่อบรรเทาอุทกภัยในท้องที่ต่างๆ ทั่วประเทศและวางโครงการเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการปลูกป้องกันรักษาป่าจะเป็นโครงการแก้ปัญหาในระยะยาว สำหรับในภาวะการณ์ปัจจุบันจำเป็นต้องมีโครงการศึกษาสำรวจลุ่มน้ำใหญ่ๆ โดยเร่งรีบให้ทราบถึงสภาพของลำน้ำระดับน้ำและปริมาณน้ำในลุ่มน้ำต่างๆ พร้อมทั้ง ใช้วิชาการสมัยใหม่ทำการวางแผนป้องกันอุทกภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและคาดการณ์ล่วงหน้าถึงอุทกภัยอาจจะเกิดขึ้นได้ ตลอดทั้งการศึกษาวางแผนจัดทำคลองระบายเป็นทางน้ำที่จะระบายน้ำจากลุ่มน้ำใหญ่ๆ ออกไปสู่ทะเลโดยไม่ผ่านบริเวณชุมชนในกรณีที่เกิดฝนตกมากผิดปกติ และใช้ประโยชน์จากทางระบายน้ำเหล่านี้ในการส่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชไร่ในฤดูแล้งด้วย เป็นต้น

(5) เร่งวางโครงการช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำไว้ล่วงหน้าโดยเร่งทำแผนจังหวัดให้ทราบถึงการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งว่ามีหมู่บ้านและตำบลใดจำเป็นต้องวางโครงการระยะสั้นและระยะยาวที่จะแก้ไขแล้วรวบรวมเสนอรวมไว้ในงบประมาณประจำปีต่อไป การทำโครงการช่วยเหลือนี้จะต้องทำให้เสร็จภายในปี 2521 เพื่อให้ทันการจัดงบประมาณตั้งแต่ปี 2521 เป็นต้นไป" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2519: 172, 174-175)

วันที่ 29 ตุลาคม 2519 นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 39 ต่อรัฐสภาที่เกี่ยวข้องกับการชลประทาน ในนโยบายด้านการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

"จะสนับสนุนเกษตรขนาดเล็ก กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร ให้มีขีดความสามารถในการผลิตสูงขึ้น จัดให้มีบริการปัจจัยการผลิต เช่น การจัดระบบการเกษตร การชลประทานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการชลประทานขนาดเล็กให้ทั่วถึงทุกท้องที่" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 219)

วันที่ 8 ธันวาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชัน ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอส่วนการเงินให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 29 ธันวาคม 2519 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำคลองท่าด่าน (ตอนล่าง) โดยให้ดำเนินการไปตามขั้นตอน ส่วนงบประมาณในการเริ่มดำเนินการในขั้นต้น ให้ใช้งบประมาณของกรมชลประทานก่อน

วันที่ 19 มกราคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับโครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชันอีกครั้งหนึ่ง โดยให้กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำมาบประชันได้ไปพลางก่อน ส่วนงบประมาณที่จะดำเนินการในปี 2520 นี้ ให้เจียดจ่ายจากงบประมาณของกรมชลประทาน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 26 มกราคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้นำรถยนต์บรรทุกน้ำชนิดมีถังน้ำในตัวที่ได้รับเพิ่มจำนวน 31 คัน ไปปฏิบัติงานตามโครงการช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้ง ในจังหวัดต่างๆ ในภาคอีสานที่ได้รับความขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอย จำนวน 15 จังหวัด ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงการคลังกู้เงินจากกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการแห่งประเทศญี่ปุ่น ในวงเงิน 1,560 ล้านเยน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2.75 ต่อปี ระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ 25 ปี รวมเวลาปลอดหนี้ 7 ปี และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายลงนามในสัญญากู้เงินและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 2 มีนาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติว่าการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำของการประปานครหลวงเป็นการประกวดราคานานาชาติ ซึ่งได้ รับการยกเว้นโดยไม่ต้องต่อรองราคา ตามมติคณะรัฐมนตรี ตามหนังสือที่ สร.0203/ว. 29 ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2520 อยู่แล้วซึ่งไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

วันที่ 4 พฤษภาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ในโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน ระยะที่ 2 ที่จะขอกู้เงินจากธนาคารโลกมาดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และเนื่องจากโครงการฯ นี้มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะค่าเงินสำรองเพื่อสำหรับเนื้องานและราคาที่เพิ่มขึ้นในอนาคต สมควรให้กระทรวงการคลัง และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกันพิจารณาปรับปรุงค่าเงินสำรองเผื่อสำหรับเนื้องาน และราคาที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตในเกณฑ์ที่เหมาะสมในขั้นเจรจารายละเอียดเงินกู้กับธนาคารโลก โดยเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 4 ปี

วันที่ 18 พฤษภาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายการประปาเทศบาลตำบลหัวหิน และอนุมัติเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในปี 2520 ตามโครงการในวงเงินทั้งสิ้น 15,099,000 บาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 25 พฤษภาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติปรับปรุงราคาก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำเขื่อนบ้านเจ้าเณรจาก 3,416 ล้านบาท เป็น 4,424.97 ล้านบาท โดยให้เพิ่มเงินกู้ต่างประเทศจากเดิม 2,442.5 ล้านบาท และใช้เงิน รายได้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) 590.641 ล้านบาท ส่วนเงินภาษีอากรขาเข้า จำนวน 133 ล้านบาท ให้ใช้เงินรายได้ของ กฟผ. แต่ถ้าฐานะการเงินของ กฟผ. ไม่อำนวยก็ให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินให้เท่าที่จำเป็นเป็นปีๆ ไป และให้คณะกรรมการนโยบายหนี้เงินกู้ต่างประเทศพิจารณาต่อไปด้วย ทั้งนี้ ตามมติคณะกรรมการบริหารฯ

วันที่ 2 มิถุนายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้ฝ่ายไทยสนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการชั่วคราวเกี่ยวกับโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง โดยรัฐบาลลาว เวียดนาม และไทย ซึ่งจะมีการเจรจาที่เวียงจันทร์ โดยเร็วที่สุด เพื่อเป็นโอกาสอันดีให้ประเทศผู้เข้าร่วมโครงการ คือ ลาว เวียดนามและไทย ได้พยายามหาทางเจรจาทำความตกลงขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการนี้โดยเร็ว ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

วันที่ 29 มิถุนายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมวิเทศสหการลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนโครงการให้ความช่วยเหลือในรูปให้เปล่าของรัฐบาลญี่ปุ่น เพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเกษตรในเขตชลประทาน ส่วนเรื่องขออนุมัติในหลักการให้กรมวิเทศสหการลงนามในหนังสือแลกเปลี่ยนร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น เกี่ยวกับโครงการทำนองเดียวกันนี้ซึ่งจะมีขึ้นในโอกาสต่อไป โดยไม่ต้องเสนอขออนุมัติเป็นรายโครงการนั้น เห็นว่าน่าจะอนุมัติได้ แต่ให้เสนอเรื่องให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดผู้สั่งราชการกรมวิเทศสหการพิจารณาให้ความเห็นชอบ การลงนามเป็นคราวๆ ไป ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 28 กรกฎาคม 2520 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 94 ตอนที่ 69 (ฉบับพิเศษ) โดยมีเหตุผลว่าเนื่องจากในปัจจุบันนี้มีการเจาะน้ำบาดาล และการใช้น้ำบาดาลกันอย่างกว้างขวาง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต แต่ยังไม่มีการควบคุมให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักวิชาการ จนปรากฏว่าแหล่งน้ำบาดาลบางแห่งเกิดขาดแคลน หรือเสียหาย ซึ่งถ้าปล่อยให้มีสภาพเช่นนี้อยู่ต่อไปอาจเกิดความเสียหายต่อทรัพยากรของชาติ หรือทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ หรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สิน หรือสุขภาพของประชาชน สมควรมีมาตรการป้องกันอันเหมาะสม เพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

วันที่ 8 สิงหาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอการปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปาของการประปานครหลวงและขอให้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยการขึ้นอัตราค่าน้ำประปาว่าในหลักการยังไม่สมควรปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปา ให้ดำเนินการขอแปรญัตติเงินอุดหนุนให้แก่การประปานครหลวงต่อไป ถ้าแปรญัตติตามข้อ 2 ไม่ได้ให้ดำเนินการขอจากเงินงบกลางปี 2521 และถ้าไม่ได้เงินงบกลาง ให้กระทรวงมหาดไทยจัดหาเงินกู้มาเพิ่มทุนการประปานครหลวงต่อไป

วันที่ 10 สิงหาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องขออนุมัติเงินสูบน้ำช่วยเหลือชาวนาชาวสวน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอหลักการเปลี่ยนแปลงเงินค่าก่อสร้างงานตามโครงการพระราชดำริภาคใต้ซึ่งยังมีเหลืออยู่จำนวน 16,830,000 บาท เป็นค่าสูบน้ำช่วยเหลือชาวนาชาวสวน

วันที่ 10 สิงหาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติให้แก้ไขมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปาของการประปานครหลวงและขอให้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยการขึ้นอัตราค่าน้ำประปา เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2520 เป็นดังนี้

1. ในหลักการยังไม่สมควรปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปา
2. อนุมัติให้กระทรวงมหาดไทยกู้เงินเพื่อเพิ่มทุนให้แก่การประปานครหลวง ประเภทหมวดค่าใช้จ่ายรายจ่ายอื่นได้เท่าที่จำเป็น ภายในวงเงิน 247 ล้านบาท

วันที่ 17 สิงหาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการการเจรจากู้เงินสำหรับโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน ระยะที่ 2 และให้ดำเนินการตามโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด โดยลดระยะเวลาดำเนินงานจาก 5 ปี เป็น 4 ปี กับให้ดำเนินการตามข้อสังเกตของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าการจ้างบริษัทที่ปรึกษาตามโครงการเงินกู้ควรพิจารณาจ้างบริษัทคนไทย

วันที่ 31 สิงหาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องโครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบริเวณโครงการชลประทานน้ำอูน ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปชี้แจงเกี่ยวกับโครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบริเวณโครงการชลประทานน้ำอูนของสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย

วันที่ 14 กันยายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติโครงการค้นคว้าทดลองการใช้น้ำชลประทานของพืช ของกรมชลประทาน ให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ โดยให้คงสถานีเก่าไว้ตามเดิม ในด้านงบประมาณและอัตรากำลังควรพิจารณาจัดสรรให้ตามความสำคัญของงาน และกรมชลประทานควรจะร่วมมือกับกรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรอย่างใกล้ชิด กับให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติไปพิจารณาด้วย

วันที่ 28 กันยายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ สำหรับคณะกรรมการอำนวยการหมายเลข 2, 3 และ 4 ให้แต่งตั้งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นรองประธานกรรมการ และแต่งตั้ง นายทวีศักดิ์ ปิยะกาญจน์ ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นกรรมการเพิ่มขึ้น กับให้แต่งตั้งรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หนึ่งท่านเป็นกรรมการกลางรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารเพิ่มขึ้น

วันที่ 19 ตุลาคม 2520 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเรื่อง การจัดสรรที่ดินเพื่ออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมเนื่องจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน จากการเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

"ซึ่งเสนอว่า การก่อสร้างโครงการชลประทานต่างๆ ในขณะนี้ ปรากฏว่าบริเวณที่เก็บกักน้ำเหนือเขื่อนหรือฝาย หรือบริเวณที่สร้างหัวงานของโครงการนั้นๆ มีที่ดินและทรัพย์สินของราษฎรถูกเขตชลประทานจำนวนมาก ทำให้ได้รับความเดือดร้อน แม้ทางราชการจะได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ในราคาที่ยุติธรรมแล้วก็ตาม แต่การที่จะไปหาซื้อที่ดินทดแทนเพื่อประกอบอาชีพใหม่หาได้ยาก จึงเป็นการสมควรที่จะต้องช่วยเหลือพวกที่มีที่ดิน ซึ่งถูกเขตชลประทานดังกล่าวนอกเหนือจากการจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สินให้ในราคาที่เป็นธรรม โดยการช่วยเหลือจัดสรรที่ดินให้อพยพไปตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพได้ใหม่ควบคู่กันไปอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้มติคณะรัฐมนตรีที่มีอยู่ปัจจุบันให้กรมชลประทานมีหน้าที่จ่ายค่าทดแทน ส่วนหน้าที่จัดตั้งนิคมสร้างตนเองให้กรมประชาสงเคราะห์รับผิดชอบเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่อยู่ในหลักเกณฑ์ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์จะต้องดำเนินการเป็นงานใหญ่มาก จึงน่าจะเป็นการเหลือมือที่จะรับงานจัดสรรอพยพราษฎรที่ถูกเขตน้ำท่วมตามโครงการต่างๆ ของกรมชลประทานได้ทันการ และโดยที่กรมชลประทานเองก็มีเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในงานของโครงการก่อสร้างนั้นๆ อยู่แล้ว ทั้งมีเจ้าหน้าที่สำรวจพื้นที่ก่นถาง จัดหาแหล่งน้ำ วางผังบริเวณหมู่บ้านได้ทันที หากได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการจัดตั้งนิคมช่วยเหลือผู้ต้องอพยพจากเขตน้ำท่วมด้วย การจัดสรรที่ดินอพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วมโครงการเขื่อนภูมิพลก็จะสะดวกรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ เพราะกรมชลประทานมีแผนงานก่อสร้าง เป็นขั้นตอนตามระยะเวลาของโครงการนั้นๆ ซึ่งย่อมทราบกำหนดเวลาการเข้าใช้ที่ดินหรือการเก็บกักน้ำได้ดี จะได้ดำเนินการประชุมราษฎรเพื่อเลือกหาที่อยู่ใหม่และจัดสรรที่ดินให้อพยพได้ทันการไม่เดือดร้อน

ฉะนั้น กรมชลประทานจึงเห็นสมควรขออนุมัติคณะรัฐมนตรีเป็นหลักการดังนี้

1. เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีที่ดินถูกเขตชลประทาน บริเวณหัวงานหรือบริเวณเขตน้ำท่วมหมดทั้งแปลงหรือเหลืออยู่น้อยจนไม่สามารถที่จะอยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพได้ นอกจากจะได้รับเงินค่าทดแทนทรัพย์สินแล้ว ให้กรมชลประทานมีอำนาจหน้าที่จัดสรรที่ดินให้อยู่อาศัยด้วย โดยจัดสรรให้ครอบครัวละไม่เกิน 10 ไร่

2. ให้มีคณะกรรมการจัดสรรที่ดินอพยพราษฎร ซึ่งถูกเขตชลประทาน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด นายอำเภอท้องที่ ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมประชาสงเคราะห์ ผู้อำนวยการกอง กองกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน นายช่างผู้ควบคุมโครงการชลประทาน หัวหน้างานรังวัดที่ดิน กรมชลประทาน หัวหน้างานจัดหาที่ดิน กรมชลประทาน

3. ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

3.1 ดำเนินการเรื่องการถอนสภาพที่ดินที่จะจัดสรรให้ชอบด้วยกฎหมายและกำหนดเขตบริเวณสถานที่ที่จะใช้ที่ดินเพื่อจัดสรรให้ราษฎรอพยพ

3.2 กำหนดหลักการครอบครัวที่มีสิทธิหรือไม่มีสิทธิที่จะอพยพเข้าไปอยู่ในที่ดินจัดสรร

3.3 กำหนดแผนผังที่จัดสรรและวิธีการจัดแปลงที่ดินให้ราษฎรเข้าไปอยู่อาศัยและทำกิน

4. ให้ราษฎรผู้ได้รับมอบที่ดินจัดสรรมีสิทธิเกี่ยวกับที่ดินที่กรมชลประทานจัดสรรให้ตามความในมาตรา 30 และ 31 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 334 วันที่ 13 ธันวาคม 2515" ซึ่งคณะรัฐมนตรีแก้ไขให้จัดสรรให้ครอบครัวละประมาณ 10 ไร่

วันที่ 1 ธันวาคม 2520 พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 40 ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานในนโยบายเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ข้อ 1 ดังนี้

"1. ส่งเสริมประสิทธิภาพของการผลิตด้านเกษตรสาขาต่างๆ ให้มีผลผลิตเพียงพอแก่การอุปโภคบริโภคในประเทศ และส่งออกไปต่างประเทศ ในการนี้จะได้เน้นหนักการเร่งรัดพัฒนางานชลประทานและแหล่งน้ำ การปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์พืช และขยายการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการร่วมมือกับต่างประเทศในการทำประมง" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 228)

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยและอนุมัติตามที่ประธานคณะกรรมการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้งเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง โดยการใช้งบสงเคราะห์เกษตรกร หรืองบกลางมาดำเนินการ ในวงเงิน 10 ล้านบาท เป็นการเร่งด่วน สำหรับงบกลางในการจัดหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้แก่ราษฎรในงบประมาณปี 2521 วงเงิน 5 ล้านบาท ให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบกลางให้ต่อไปกับให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณาเปลี่ยนแปลงงบประมาณเครื่องจักรและเครื่องทุนแรงอื่นๆ เป็นค่าแรงงานได้ตามความจำเป็น

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับการจัดหาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ให้แก่ราษฎรและให้กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 7 ธันวาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอโครงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการช่วยเหลือราษฎรขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้งของกรมประชาสงเคราะห์ โดยขอจัดซื้อถังน้ำขนาด 400 แกลลอน ไปประจำที่ศูนย์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยประจำภาคต่างๆ รวม 4 ศูนย์ๆ ละ 100 ถัง เพื่อจัดส่งไปติดตั้งตามหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำและจัดซื้อรถบรรทุกน้ำที่มีถังน้ำในตัวจำนวน 8 คัน ใช้งบประมาณดำเนินงานตามโครงการฯ 3,520,000 บาท โดยให้จ่ายจากงบประมาณของกรมประชาสงเคราะห์ และโครงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการช่วยเหลือราษฎรขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้ง ของกรมการปกครอง ที่เสนอขอจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำให้แก่จังหวัดที่ขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้ง 19 จังหวัด รวม 23 คัน งบประมาณ 6,440,000 บาท ให้ตกลงเกี่ยวกับการเงินกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 20 ธันวาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและอนุมัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอทั้ง 3 ข้อ สำหรับการพิจารณาสั่งการจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร 20 ล้านบาท ที่ตั้งไว้ทางสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2520 ซึ่งยังมีเหลืออยู่เป็น จำนวน 9,340,420 บาท ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้ง

วันที่ 27 ธันวาคม 2520 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการดำเนินงานของคณะกรรมการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้ง ที่ได้สั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ และอนุมัติในหลักการมาตรการช่วยเหลือผู้ประสบความเดือนร้อนในระยะต่อไป โดยแยกออกได้เป็น 2 ประการ ตามที่คณะกรรมการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้งเสนอ โดยให้เพิ่มหลักการให้เกษตรกรผู้กู้ ชำระคืนเงินกู้เป็นผลิตผลของตนได้ด้วย

วันที่ 10 มกราคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงการคลังรับเรื่องการขอให้ยกฐานะของการประปาส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจไปพิจารณา ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 17 มกราคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างประกาศกำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงเป็นการชลประทานที่เร่งด่วน พร้อมบันทึกคำชี้แจงรายละเอียดประกอบร่างประกาศ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 24 มกราคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการการกำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชันเป็นการชลประทานที่เร่งด่วน และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 18 เมษายน 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติในหลักการ การกำหนดแนวนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ รวม 6 ข้อ

วันที่ 18 เมษายน 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบและอนุมัติการสงเคราะห์เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยปี 2518 และปี 2519 สำหรับการเงินเกี่ยวกับข้าวสารและปุ๋ยโดยให้ถือเป็นรายจ่ายของกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และหักจากหนี้เงินยืมที่องค์การตลาดเพื่อการเกษตร จะต้องนำส่งคืนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรตามโครงการต่างๆ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 9 พฤษภาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องการพิจารณาปรับปรุงการประปาภูมิภาคโดยให้รวมงานประปาภูมิภาค งานประปาชนบท และงานออกแบบ ก่อสร้างประปา ในกรมโยธาธิการ มหาดไทย และกรมอนามัย สาธารณสุข จัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจ ส่วนรายละเอียดมอบให้สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์รับไปพิจารณาจัดทำและเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 11 กรกฎาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สินให้แก่ราษฎร ซึ่งส่วนใหญ่ทำกินอยู่ในเขตที่ดินที่ไม่มีหนังสือสำคัญ สำหรับที่ดินและไม่สามารถออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินได้เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ครอบครองที่ดินทำกินตามความเป็นจริง เพื่อผลทางด้านศีลธรรม ตลอดจนเป็นการช่วยเหลือบรรเทาความเสียหายให้แก่ราษฎรที่จะต้องอพยพออกจากที่ดินสงวนของทางราชการ ตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเสนอ

วันที่ 15 สิงหาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ดังนี้ เห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินช่วยเหลือเพื่อการนี้ไปแล้ว และให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและสำนักงบประมาณรับไปพิจารณาตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เกี่ยวกับกรณีที่เงินงบประมาณไม่พอจ่าย ให้อนุมัติในหลักการให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ปลัดกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจพิจารณาสั่งจ่ายเงินงบประมาณและให้ส่วนราชการและหน่วยงานในจังหวัดท้องที่เกิดเหตุน้ำท่วม และในจังหวัดใกล้เคียงให้ความร่วมมือสนับสนุนทั้งกำลังคน วัสดุ ยานพาหนะ และเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเมื่อได้รับ

การร้องขอสำหรับส่วนกลาง ให้กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจให้ความช่วยเหลือสนับสนุนตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 26 กันยายน 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติกู้เงินจากธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการเกษตรในวงเงิน 35 ล้านดอลล่าร์สหรัฐฯ และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนด ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ

วันที่ 3 ตุลาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินงานจัดทำโครงการเอนกประสงค์ได้ โดยขอความช่วยเหลือจากธนาคารพัฒนาเอเชีย และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งผลของการดำเนินงานในการปรับปรุงรายงานความเหมาะสมในการลงทุนให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาถึงความเหมาะสมของการลงทุนและอนุมัติให้กระทรวงการคลังขอกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย ในวงเงินไม่เกิน 1.38 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในส่วนของเงินบาทสมทบ 28 ล้านบาท ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาจัดสรรจากงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำปี 2522 แล้วแจ้งให้กรมวิเทศสหการทราบเกี่ยวกับความช่วยเหลือของ UNDP ต่อโครงการนี้ในวงเงิน 200,000 เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อไป

วันที่ 3 ตุลาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้มีอำนาจก่อหนี้ผูกพันในกรณีที่งบประมาณที่ตั้งไว้เพื่อการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือไม่พอจ่าย โดยให้พิจารณาสั่งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้ คือ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ภายในวงเงินไม่เกิน 300,000 บาท ปลัดกระทรวงมหาดไทยภายในวงเงินไม่เกิน 600,000 บาท และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ภายในวงเงิน 1,000,000 บาท ทั้งนี้ เมื่อได้ก่อหนี้ผูกพันไปแล้ว ให้แจ้งให้สำนักงบประมาณทราบภายในกำหนด 10 วัน นับแต่วันที่ได้ก่อหนี้ เพื่อสำนักงบประมาณจะได้จัดหาเงินยอดใดยอดหนึ่งเตรียมไว้จ่ายตามข้อผูกพันโดยให้รวมถึงการช่วยเหลือราษฎรในทุกภาคที่ประสบอุทกภัยด้วย

วันที่ 17 ตุลาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการปรับปรุงกิจการประปา ตามแผนหลักระยะแรก ช่วงที่ 2 และอนุมัติในหลักการให้การประปานครหลวงปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปาในเดือนกรกฎาคม 2522 และให้มีการทบทวนอัตราค่าน้ำทุก 2 ปี เพื่อให้การประปานครหลวงสามารถดำเนินงานโดยรัฐบาลมิต้องรับภาระให้เงินอุดหนุนต่อไป และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนในรูปเงินทุนเพื่อสมทบในโครงการนี้ตามความจำเป็นและกำลังเงินงบประมาณแต่ละปี ตามความเห็นของกระทรวงการคลังและคณะกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ กับให้การประปานครหลวงรับข้อสังเกตของคณะกรรมการบริหารไปพิจารณาดำเนินการด้วย โดยให้การประปานครหลวงขึ้นอัตราค่าน้ำพร้อมกันนั้นก็ให้รีบดำเนินการแก้ไขปัญหาสูญเสียน้ำโดยด่วนที่สุด เพื่อการประปานครหลวงจะมีรายได้เพิ่มขึ้นและให้การประปานครหลวงรีบปรับปรุงบริการประชาชนให้ดีเสียก่อนที่จะขอขึ้นอัตราค่าน้ำ

วันที่ 31ตุลาคม 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอแผนช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยปี 2521/2522 ระยะที่ 1 ดังนี้ อนุมัติเงินค่าใช้จ่ายจากงบใดงบหนึ่งภายในวงเงิน 50 ล้านบาท โดยมีเงื่อนไขให้สามารถเบิกจ่ายได้โดยทันที กับให้ประธานคณะกรรมการฟื้นฟูอาชีพมีอำนาจเปลี่ยนแปลงรายการได้ตามความจำเป็นและนำเสนอคณะกรรมการฟื้นฟูหลังภาวะน้ำท่วมทราบต่อไป และมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการฟื้นฟูภาวะหลังน้ำท่วม สั่งการแทนคณะรัฐมนตรีได้ทุกประการในเรื่องที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูภาวะหลังน้ำท่วม ปี 2521/2522 สำหรับการเงินให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติ แนวทางการเร่งรัดโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือและให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติเร่งรัดจัดทำโครงการขึ้นบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ตั้งแต่ปี 2522 เป็นต้นไป และจัดหาอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับปริมาณงานและหน้าที่รับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น เพื่อเร่งรัดโครงการนี้ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเร็วยิ่งขึ้น ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2521 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และให้กำหนดอัตราค่าน้ำประปาสำหรับระบบประปาอิสระ ซึ่งการประปานครหลวงจะรับโอนจากหน่วยงานต่างๆ ในอัตราลูกบาศก์เมตรละ 2 บาท ไปพลางก่อนได้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 2 มกราคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติให้รอการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแหล่งน้ำแห่งชาติ พ.ศ. .... ไว้ก่อน

วันที่ 23 มกราคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่คณะกรรมการฟื้นฟูภาวะหลังน้ำท่วม (คณะกรรมการ กฟท.) การซื้อเครื่องสูบน้ำ 255 เครื่องเป็นเงิน 27,150,000 บาท และค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำ เป็นเงิน 18,310,000 บาทรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 45,460,000 บาท โดยอาศัยหลักเกณฑ์การพิจารณาซึ่งสำนักงบประมาณได้กำหนดให้กับกรมชลประทานในการซื้อเครื่องสูบน้ำและการใช้จ่ายในการสูบน้ำในปีงบประมาณ 2522 โดยให้จ่ายจากเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และให้เป็นเงินจ่ายขาด

วันที่ 30 มกราคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ โอนค่าภาษี เครื่องจักร เครื่องมือสำหรับโครงการชลประทานขนาดเล็กโดยให้กรมศุลกากร กระทรวงการคลังผ่อนผันให้กรมชลประทานออกของ คือ เครื่องจักร เครื่องมือที่กรมชลประทาน ดำเนินการจัดซื้อด้วยเงินกู้จากกองทุนความร่วมมือทางเศรษฐกิจโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น มาใช้ก่อนแล้วให้กรมชลประทานชำระค่าอากร ศุลกากรขาเข้า และภาษีอื่นที่ต้องชำระของให้กรมศุลกากรในปีงบประมาณ 2523 และให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณ ค่าภาษีเครื่องจักรเครื่องมือ รวมทั้งเงินเพิ่มที่ต้องจ่ายให้กับกรมศุลกากร ตามมาตรา 112 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 และมาตรา 89 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรประมาณ 110 ล้านบาท ให้กับกรมชลประทานในปีงบประมาณ 2523 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการดำเนินการก่อสร้างคันกั้นน้ำเค็มโครงการแม่กลองใหญ่ในท้องที่ ตำบลกระดังงา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที และตำบลท่าคา จังหวัดสมุทรสงครามให้เป็นการชลประทานที่เร่งด่วนเพื่อป้องกันน้ำเค็มมิให้เข้าทำความเสียหายแก่พื้นที่เพาะปลูกของราษฎร โดยอาศัยอำนาจความในมาตรา 12 ทวิแห่ง พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 146 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2515 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ แผนการปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2522 เพื่อสอดคล้องกับปีเกษตรกรเสร็จเรียบร้อยแล้ว สาระสำคัญของแผนสรุปได้ดังนี้ คือกำหนดเนื้อที่ปลูกพืช 8 ล้านไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่การทำนาปรัง 4 ล้านไร่ และปลูกพืชไร่ 4 ล้านไร่ โดยลำดับความสำคัญของพืชไร่ที่จะปลูก คือ พืชน้ำมัน (เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง) ถั่วเขียว ข้าวโพด กระเทียม หอม ยาสูบ และผักต่างๆ สำหรับเงินงบประมาณในการนี้ส่วนหนึ่งจะตั้งงบทาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ทางด้านสินเชื่อ) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2522 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 26 โดยมีเหตุผลดังนี้

"โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะปรับปรุง และขยายกิจการประปาในส่วนภูมิภาคให้ดียิ่งขึ้น ในการนี้สมควรโอนกิจการประปาในส่วนภูมิภาค และหน่วยงานก่อสร้างประปาภูมิภาคของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย กิจการประปาชนบท และหน่วยก่อสร้างประปาชนบทของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ไปจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจเรียกว่า "การประปาส่วนภูมิภาค" สังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตจัดส่ง และจำหน่ายน้ำประปาในส่วนภูมิภาค จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น"

วันที่ 6 มีนาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยให้กรมศุลกากร ผ่อนผันการเรียกเก็บภาษีออกของสำหรับท่อ พี.วี.ซี. และอุปกรณ์วงเงิน 36,564,000 บาท โดยขอให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณ ให้ในปีงบประมาณ 2523 และอนุมัติในหลักการให้ใช้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรไปก่อน และให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณชดเชยให้แก่กรมชลประทาน ในปีงบประมาณ 2523 ส่วนรายละเอียดรวมทั้งงบประมาณสมทบอื่นๆ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 3 เมษายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบการลงนามในการทำสัญญาโครงการร่วมระหว่างรัฐบาลไทยกับธนาคารโลกและ กองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการเกษตรกรรมในโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 2 ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 17 เมษายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม และให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 17 เมษายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติและให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติ ในเรื่องนโยบายและแผนการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย จากอุตสาหกรรม เครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์บริสุทธิ์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 20 เมษายน 2522 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 ในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม 96 ตอนที่ 55 โดยมีเหตุผลดังนี้

"เนื่องจากพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมแก่การปฏิบัติงานของการประปานครหลวง และในปัจจุบันเอกชนในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ได้ดำเนินการสร้างระบบการผลิต จัดส่ง ซึ่งอาจเป็นผลเสียแก่ประชาชนผู้ใช้น้ำประปานั้นได้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติดังกล่าวให้การประปานครหลวงสามารถปฏิบัติงานได้โดยคล่องตัวในฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ และให้การประปานครหลวงสามารถควบคุมมาตรฐานเกี่ยวกับการผลิตจัดส่งและจำหน่ายน้ำประปาของเอกชนในท้องที่ดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น"

วันที่ 1 พฤษภาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยและอนุมัติให้ระงับการก่อสร้างเขื่อนปิดห้วยแม่ละมุ่น ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 20 สิงหาคม 2517 และอนุมัติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิต ใช้พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สลักพระ จังหวัดกาญจนบุรี สำหรับตัดถนนเลียบห้วย แม่ละมุ่นระดับไม่เกิน +200 เมตร และให้การไฟฟ้า ฝ่ายผลิต จัดสรรเงิน จำนวน10 ล้านบาท ให้กรมป่าไม้เพื่อนำไปใช้ดำเนินงานป้องกันรักษาป่าไม้และการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เฉพาะรายการที่จำเป็น เพื่อดำเนินงานในปีงบประมาณ 2522 เป็นเงินเพียง 4,498,000 บาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับการเงินที่จะใช้ในการป้องกันรักษาป่าที่ยังขาดอยู่ให้กรมป่าไม้ขอตั้งงบประมาณในปี 2523 ต่อไป

และวันที่ 7 มิถุนายน 2522 พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 41 ต่อรัฐสภา ที่เกี่ยวกับการชลประทานในนโยบายทางเศรษฐกิจ ดังนี้

“4.1.1 การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน จะเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำทุกขนาดในพื้นที่เพาะปลูกที่แห้งแล้งทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจะเน้นหนักโครงการชลประทานขนาดเล็กที่จะถึงมือประชาชนโดยตรงรวมทั้งการป้องกันน้ำท่วม”

.....

.....

4.1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติได้แก่ที่ดิน ป่าไม้ และแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อให้สามารถรักษาไว้ได้เป็นการถาวร และให้มีการนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ

.....

.....

4.15.12 โครงการพัฒนาเกษตรภาคเหนือจะพัฒนาการเกษตร และสังคมบนที่สูงในภาคเหนือ โดยทำการพัฒนาด้านการชลประทาน การปลูกป่าและการพัฒนาเกษตรสังคมบนที่สูงให้มีการพัฒนาชนบทเบ็ดเสร็จ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากแก่การพัฒนาชนบท ตามนโยบายของรัฐบาล โครงการนี้จะครอบคลุมเกษตรกรอย่างน้อย 15,000 ครอบครัว” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 239, 240, 246)

วันที่ 3 กรกฎาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการประชุมวางแผนโครงการจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ 3 ที่จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ 14-15 มีนาคม 2522 เพื่อพิจารณารายงานการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับให้กระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องยึดถือและปฏิบัติตามผลการประชุมวางแผนโครงการจัดน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ 3 ต่อไป

วันที่ 3 กรกฎาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยใช้จ่ายเงินจากงบสำรวจและขยายแหล่งผลิตของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเพื่องานสำรวจเพิ่มเติมและออกแบบโครงการตามความจำเป็นได้ในวงเงินไม่เกิน 20 ล้านบาท ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 17 กรกฎาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของสำนักงานพลังงานแห่งชาติ ซึ่งได้จัดตั้งคณะกรรมการและศูนย์ประสานงานและเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการและปฏิบัติการตามนโยบายสำคัญที่จะพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศได้ทั่วถึงโดยเร็วและปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาลโดยสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่เกษตรกรโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 18 กันยายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติโครงการแม่กืมหลวง เพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังน้ำทดแทนการ ผลิตจากเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดีเซลของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) โดยให้ก่อสร้างฝายและอ่างเก็บน้ำพร้อมกับโรงไฟฟ้าและสายส่งขึ้นในบริเวณอำเภอฝางและแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ เงินลงทุนทั้งสิ้น 168.4969 ล้านบาทระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันที่ 25 กันยายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้กรมชลประทานทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างระบบการส่งน้ำ โครงการอ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณปี 2522 จำนวน 1,309,010 บาท และงบประมาณปี 2523 จำนวน 10,900,000 บาท ส่วนที่เหลือจะได้พิจารณาจัดสรรให้ตามความจำเป็นในปีงบประมาณ 2524 ต่อไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 9 ตุลาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการพัฒนาน้ำใต้ดินจังหวัดสุโขทัย โดยให้กรมชลประทานแก้ไขสัญญากับบริษัท เซาธ์เวสต์ไพพ์แอนด์ซัพพลาย โดยให้บริษัทดำเนินการก่อสร้างระบบการส่งน้ำรวมทั้งการสำรวจและออกแบบในราคาบ่อละ 35,200 เหรียญสหรัฐฯ รวม 100 บ่อ เป็นเงิน 3,520,000 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 73.90 ล้านบาท โดยให้อธิบดีกรมอัยการเป็นผู้ตรวจสอบร่างสัญญาที่แก้ไขสัญญาเดิม โดยให้กรมชลประทานติดต่อกับอธิบดีกรมอัยการโดยตรงต่อไป ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับเงินที่จะใช้ในการนี้ที่ยังขาดอยู่จำนวน 54.4 ล้านบาท ให้ใช้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

วันที่ 22 ตุลาคม 2422 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานโครงการแม่กลองระยะที่ 2 และโครงการปัตตานี และอนุมัติให้กระทรวงการคลังดำเนินการกู้เงินจากธนาคารโลกในวงเงิน 80 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา เห็นควรให้สำนักงบประมาณให้การสนับสนุนโครงการทั้งสอง โดยพิจารณางบประมาณสมทบให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติตามโครงการให้สามารถปฏิบัติตามแผนงานของโครงการที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้การสนับสนุนโครงการพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ต้องการเพิ่ม ให้แก่หน่วยงานที่ปฏิบัติตามโครงการเพื่อให้มีกำลังเจ้าหน้าที่เพียงพอในการปฏิบัติงานตาม โครงการได้ตามความเหมาะสม ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้กรมชลประทานซื้อเครื่องสูบน้ำจำนวน 407 เครื่อง ภายในวงเงินไม่เกิน 50 ล้านบาท และให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ 4 ล้านบาท เป็นค่าน้ำมันสูบน้ำในเขตสหกรณ์การเกษตรที่ประสบภัยแล้งจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อใช้ในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

วันที่ 25 ธันวาคม 2522 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ของกรมพัฒนาที่ดิน และอนุมัติให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้แก้ไขความเห็นข้อ 3. 2(2) เป็นดังนี้ “(2) ให้ใช้แรงงานทดแทนเครื่องจักรให้มากที่สุด ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ”

วันที่ 22 มกราคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ จัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ให้กรมชลประทานยืมเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการตามโครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัยเพื่อจัดซื้อท่อกรุเพิ่มเติม เป็นจำนวน 1,876,780 บาท โดยไม่เสียดอกเบี้ยกับให้กรมชลประทานตั้งงบประมาณปี 2524 ชดใช้คืนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรต่อไป ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน ส่วนการเงินที่จะใช้ในปี 2523 ตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอในข้อ 1,2 และ 3 โดยให้ใช้เงินกองทุนสงเคราะห์ตามมติคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนี้เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2523 สำหรับการเงินที่จะใช้ในปี 2524 จำนวน 90.37 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้กรมชลประทาน ตั้งงบประมาณปี 2524 ต่อไป

วันที่ 20 มีนาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะฝนแล้ง ซึ่งมีความจำเป็นรีบด่วน ในวงเงิน 88 ล้านบาท สำหรับการเงินที่จะใช้ในการนี้ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณและกระทรวงการคลัง ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และผู้อำนวยการสำนักงบประมาณรับทราบไปจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

วันที่ 28 มีนาคม 2523 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 42 ต่อรัฐสภา ที่เกี่ยวกับการชลประทานในนโยบายทางเศรษฐกิจโดยมีแนวทางการดำเนินนโยบายระยะสั้น ดังนี้

“3. ปัญหาความแห้งแล้ง

ปัญหาความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นในช่วงที่แล้ว และอาจจะมีขึ้นอีกในช่วงปีนี้ ซึ่งจะสร้างความชะงักงันให้แก่การทำมาหากินของประชาชนในชนบท ต้องได้รับการแก้ไขทุกวิถีทาง และรีบด่วนที่สุด ในการแก้ปัญหานี้ รัฐบาลจะเร่งปรับแผนการปล่อยน้ำจากเขื่อนใหม่ จะระดมการใช้เครื่องสูบน้ำจากแม่น้ำใหญ่ทั่วทุกสาย และจะเพิ่มเครื่องมือเข้าร่วมทำฝนเทียมเข้าช่วยอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ จะได้จัดเตรียมเมล็ดพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรรม ควบคู่ไปกับการสร้างอ่าง หรือแหล่งเก็บน้ำอย่างรวดเร็วด้วย” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 265)

วันที่ 14 เมษายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (พลตรีประมาณ อดิเรกสาร) รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการนำทรัพยากรแหล่งน้ำมาพัฒนา เพื่อประโยชน์ในด้านต่างๆ และให้มีอำนาจสั่งการแก่หน่วยงานต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกแห่ง ตลอดจนแม่น้ำโขง แม่น้ำสาละวิน และหรือลำน้ำอื่นๆ มาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และโดยเร่งด่วนที่สุด ในการนี้ให้ใช้ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจในภาวะฝนแล้งเป็นเครื่องมือในการติดต่อสั่งการ และพิจารณาแต่งตั้งกรรมการหรือคณะทำงานในศูนย์บัญชาการฯ เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

วันที่ 13 พฤษภาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการดำเนินงานตามแผนโครงการจัดสรรน้ำประปาเพื่ออุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้งบลงทุนสำรองราคาและกรณีจำเป็นเร่งด่วน ปีงบประมาณ 2523 ภายในวงเงินไม่เกิน 5 ล้านบาท ของการประปานครหลวง เพื่อดำเนินการโครงการนี้ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 10 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เปิดการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำบ้านทุ่งขามได้ ในปีงบประมาณ 2523 โดยจะเริ่มงานสำรวจและออกแบบให้เสร็จและดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2524 ตามที่เสนอ

วันที่ 10 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอาณัติ อาภาภิรม) เป็นหัวหน้าคณะพร้อมด้วย เลขาธิการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงบประมาณ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม (พรรคชาติไทย) ไปดูสถานที่และหาทางแก้ไข แล้วนำมาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในวันอังคารที่ 17 มิถุนายน 2523 อีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 17 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกำหนดการก่อสร้างการชลประทานโครงการพิษณุโลก เฉพาะในท้องที่ จังหวัดพิจิตร เป็นการชลประทานที่เร่งด่วน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 146 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2515 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 17 มิถุนายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานและการปฏิบัติการในเรื่องการแก้ไขปัญหาน้ำเค็มจากบ่อเกลือ จังหวัดมหาสารคามและร้อยเอ็ด ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอาณัติ อาภาภิรม) ประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจในภาวะฝนแล้งเสนอสำหรับการเงินที่จะใช้ในการนี้ จำนวน 6 ล้านบาทนั้น ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ต่อไป กับมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอที่เกี่ยวข้องดูแลเรื่องภาวะสิ่งแวดล้อมอันเนื่องจากการทำบ่อเกลือในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

วันที่ 22 กรกฎาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานเปิดการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยโป่งจ้อ ได้ในปีงบประมาณ 2523 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับการเงินให้เป็นไปตามความเห็นของ สำนักงบประมาณ หากกรมชลประทานจะเร่งปิดโครงการตามแผนเดิม คือให้แล้วเสร็จในปี 2524 เห็นควรให้เสนอขอแปรญัตติเพิ่มต่อไป

วันที่ 25 กรกฎาคม 2523 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 97 ตอนที่ 113 (ฉบับพิเศษ) โดยมีเหตุผลในการประกาศพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากที่ดินสำหรับใช้เพื่อเกษตรกรรมเป็นจำนวนมากอยู่ห่างทางน้ำหรือแหล่งน้ำ ไม่สามารถชักน้ำจากทางน้ำ หรือแหล่งน้ำมาใช้เพื่อการประกอบเกษตรกรรมได้อย่างทั่วถึง สมควรให้สิทธิแก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองที่ดินที่อยู่ห่างทางน้ำ หรือแหล่งน้ำเหล่านั้น ทำทางน้ำผ่านที่ดินของผู้อื่นได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

วันที่ 26 สิงหาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ทำการแผ้วถางป่าและทำไม้บริเวณพื้นที่ป่าโครงการไม้กระยาเลย แม่น้ำรันตี-ห้วยปงปี-ปากคลอง (กจ.4) จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นป่าปิดตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 9 มกราคม 2522 เฉพาะที่จะถูกน้ำท่วมเนื่องจากโครงการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวนไม่เกิน 53,612.5 ไร่ โดยให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการเอง

วันที่ 26 สิงหาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอาณัติ อาภาภิรม) เป็นผู้ตอบกระทู้ ถามที่ 112 เรื่อง เขื่อนจุฬาภรณ์ (เขื่อนน้ำพรหม) ของนายสีหนาท ฤาชา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ (เนื่องจากราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอคอนสาร อำเภอภูเขียว อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ ได้รับความเดือดร้อนจากการ

ปฏิบัติหน้าที่ของเขื่อนฯ ที่ปิดกั้นน้ำเพื่อการไฟฟ้าทำให้ราษฎรขาดแคลนน้ำกิน น้ำใช้ ฯลฯ) ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

วันที่ 2 กันยายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ทำการศึกษาสำรวจและจัดทำรายงานความเหมาะสมของโครงการผันน้ำอิง-ยม-น่าน ตามแผนโดยเร็วต่อไป ตามที่ประธานคณะกรรมการวางแผนและเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำเสนอ

วันที่ 9 กันยายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการและให้มีการบูรณะแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ โดยเริ่มจาก 3 แหล่งได้แก่ บึงบรเพ็ด กว๊านพะเยา และหนองหาน และมอบหมายให้สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกรมวิเทศสหการ จัดหางบประมาณหรือแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการศึกษา สำรวจ และ จัดทำโครงการตลอดจนเพื่อการพัฒนาโครงการในโอกาสต่อไป และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการบูรณะแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ โดยให้เพิ่มผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัยและผู้แทนสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เช่น AIT เป็นกรรมการด้วย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 30 กันยายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้ นายอาณัติ อาภาภิรม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำเหล่านี้ให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยมีอำนาจสั่งการหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการจัดสรรน้ำทุกหน่วย

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอเรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยในภาคต่างๆ ของประเทศโดยให้ความช่วยเหลือปุ๋ยข้าวในฤดูการทำนาปรัง ประมาณ 101,000,000 บาท จากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร โดยมีการกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระหนี้คืนภายในเวลา 2 ปี โดยไม่คิดดอกเบี้ยทั้งนี้ ให้ทำความตกลงกับคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรต่อไป ส่วนค่าใช้จ่ายตันละ 350 บาท นั้นอนุมัติเป็นเงินจ่ายขาดตามหลักการที่เคยปฏิบัติมา

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองสังข์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กรมชลประทาน เปิดงานก่อสร้างฝายทดน้ำคลองสังข์ ได้ตั้งแต่ปี 2524 โดยให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็น มอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปพิจารณารายละเอียดของโครงการนี้ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

วันที่ 16 ธันวาคม 2523 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยและอนุติให้กระทรวงการคลัง และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังนี้ ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยทำการศึกษารายละเอียดความเหมาะสมขั้นสุดท้าย รวมทั้งการออกแบบและจัดเตรียมเอกสารประมูลสำหรับโครงการผันน้ำจังหวัดเลยและเพชรบูรณ์ต่อไปได้ ทั้งนี้การดำเนินงานขั้นการออกแบบ และจัดเตรียมเอกสารประมูลให้กระทำได้ เมื่อโครงการนี้มีความเหมาะสม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นแรก และขั้น ที่สองรวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 6.5 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกาให้กู้จากธนาคารพัฒนาเอเชียไปพร้อมกันทั้งสอง ขั้นตอนหากผลการศึกษาขั้นแรกปรากฏว่าโครงการไม่มีความเหมาะสมก็ให้ล้มเลิกการดำเนินงานและตัดเงินกู้ ส่วนที่สองออกไป กับให้กระทรวงการคลังเป็นผู้เจรจา และค้ำประกันเงินกู้รายนี้

วันที่ 6 มกราคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินกู้สินเชื่อผู้ขายสำหรับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนเขาแหลมให้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินการทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันแบบซื้อเชื่อค่าวัสดุอุปกรณของโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลมจากบริษัท Marubeni Corporation แห่งประเทศญี่ปุ่น ในวงเงิน 441,893,643 บาท โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ให้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยทำสัญญาก่อหนี้แบบซื้อเชื่อเพิ่มเติมอีก 6.63 ล้านบาท ในกรณีที่จะต้องจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมและให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกันและให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญาค้ำประกันตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 6 มกราคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยโครงการสูบน้ำในเนื้อที่เกษตรโครงการผามอง ระยะที่ 1 และเห็นควรให้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 และดำเนินการต่อไป ส่วนเงินบาทสมทบจำนวน 119 ล้านบาท เห็นควรมอบให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามความจำเป็นในแต่ละปีต่อไป และควรจะได้มีการพิจารณาวางหลักเกณฑ์การเก็บค่าน้ำจากเกษตรกรให้ความยุติธรรมเป็นหลักเกณฑ์เดียวกันต่อไป ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

วันที่ 20 มกราคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำแจ่มตามความช่วยเหลือของ USAID ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอแต่งบประมาณที่จะจ่ายสมทบให้เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2525 โดยให้ส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอขอตั้งงบประมาณปี 2525 และปีต่อๆ ไป ตามข้อผูกพัน ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ สำหรับเงินช่วยเหลือที่จะได้รับในปี 2524 ให้นำมาดำเนินการในเรื่องการสำรวจที่จำเป็น ตามโครงการไปก่อน

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2524 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบนโยบายและมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งในบทที่ 2 การจัดการทรัพยากรธรรมชาตินั้น มีนโยบายและมาตรการด้านน้ำผิวดิน ในหน้า 47-48 ดังนี้

"เนื่องจากในปัจจุบันคุณภาพของน้ำผิวดินของประเทศได้เสื่อมโทรมลงเป็นอันมาก จนทำให้ปริมาณน้ำที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ลดน้อยลงและก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมหาศาล รัฐจึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการน้ำผิวดินไว้ ดังนี้

นโยบาย 1 รักษาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ

มาตรการ 1. จำแนกประเภทของแหล่งน้ำ เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ต่างๆ กัน

2. กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งน้ำ ในข้อ 1.

3. ตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ

4. วางแผนและประสานการดำเนินงานของหน่วยราชการและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อการรักษาคุณภาพน้ำ

5. กำหนดมาตรการป้องกันการเสื่อมโทรมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ

6. สนับสนุนการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการกำจัดน้ำโสโครก และการแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ

นโยบาย 2 ฟื้นฟูคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม

มาตรการ 1. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับของเสียจากแหล่งชุมชน

1.1 เร่งรัดให้มีการกำจัดน้ำเสียจากแหล่งชุมชน

1.2 กำหนดมาตรฐานและควบคุมคุณภาพน้ำทิ้ง

1.3 ควบคุมการทิ้งขยะมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำ

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอุตสาหกรรม

กำหนดมาตรการควบคุมของเสียจากโรงงานให้ได้ผลในทางปฏิบัติ ตลอดจนให้มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

2.1 ปรับปรุงมาตรฐานน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน

2.2 สนับสนุนการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพื่อแก้ปัญหาน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีโรงงานกำจัดน้ำเสียรวม

2.3 เร่งรัดให้โรงงานอุตสาหกรรม มีระบบการกำจัดน้ำเสียและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย

2.4 ส่งเสริมให้มีระบบใช้น้ำหมุนเวียน และ/หรือนำน้ำที่ใช้แล้วไปใช้ในกิจการอื่นตามเหมาะสม

3. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่

3.1 กำหนดมาตรการควบคุมปริมาณตะกอนจากการทำเหมืองแร่หรือแต่งแร่ให้ได้ผลในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น ตลอดจนให้มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ปรับปรุงระบบหรือวิธีการทางการเก็บกักขังมูลดินทราย หรือน้ำขุ่นข้นจากเหมืองแร่หรือโรงแต่งแร่เพื่อลดปริมาณตะกอนและสารที่อาจจะเป็นพิษที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.3 ส่งเสริมให้มีระบบใช้น้ำหมุนเวียน/หรือนำน้ำที่ใช้แล้วไปในกิจการอื่นตามเหมาะสม

4. ในส่วนที่เกี่ยวกับเกษตรกรรม

4.1 เร่งรัดการควบคุมการใช้วัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตร และปุ๋ยอันมีส่วนทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

4.2 ปรับปรุงวิธีการทางการเกษตรกรรม เพื่อลดปริมาณตะกอนและสารเป็นพิษที่ไหลลงสู่แหล่งน้ำ” (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2526: 47-48)

ในส่วนของน้ำใต้ดินในหน้า 50 ได้มีนโยบายและมาตรการดังนี้

“เพื่อรักษาคุณภาพและปริมาณน้ำของน้ำใต้ดิน รัฐจึงกำหนดนโยบายและมาตรการด้านน้ำใต้ดินไว้ ดังนี้

นโยบาย ส่งเสริมให้มีการรักษาปริมาณและคุณภาพน้ำใต้ดิน

มาตรการ 1. ให้การศึกษาด้านสุขาภิบาลแก่ประชาชนผู้ใช้น้ำบ่อ ในการป้องกันมิให้สิ่งปฏิกูลจากภายนอก ตก ซึม หรือไหลลงในบ่อหรือในแหล่งน้ำใต้ดิน

2. ควบคุมการสร้างระบบระบายของเสียลงในดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างส้วมซึม

3. ควบคุมการฝังขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลอื่นๆ ลงในดิน

4. ควบคุมการเททิ้งขยะมูลฝอย จากอาคารบ้านเรือน หรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมลงบนผิวดิน เพราะฝนอาจชะล้างสิ่งสกปรกเหล่านี้ลงสู่แหล่งน้ำใต้ดินได้

5. เร่งรัดการควบคุมการใช้น้ำ เพื่อการเกษตรให้มีระบบการถ่ายเทของน้ำที่ไม่ก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณแร่ธาตุขึ้นในน้ำใต้ดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ความเค็ม

6. *เร่งรัดการควบคุมการใช้วัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตร และปุ๋ยอันมีส่วนให้เกิดการชะล้างลงไปในดิน*
7. *ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับป้องกันความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำใต้ดิน*
8. *ควบคุมการนำน้ำบาดาลขึ้นมาใช้”* (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2526: 50)

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยทั้ง 5 รายการ ดังนี้ อาคารชลประทานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทานอาคารชลประทานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมส่งเสริมสหกรณ์การบูรณะซ่อมแซมถนน พร้อมวางท่อของหน่วยสหกรณ์ของนิคมที่ประสบอุทกภัยการสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรในเขตพื้นที่ดำเนินการของกรมส่งเสริมสหกรณ์,การช่วยเหลือค่าไถที่เพิ่มเติมให้แก่เกษตรกรที่ประสบอุทกภัย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอรับไปหารือกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 3 มีนาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองสังข์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และอนุมัติให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาความเหมาะสมก่อนลงทุนสำหรับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองสังข์ให้กับกรมชลประทาน แล้วให้ส่งคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจพิจารณาต่อไป ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอสำหรับการเงินที่จะใช้ให้ใช้จากงบประมาณของกรมชลประทาน

วันที่ 17 มีนาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการประชุมการประสานงานและเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการฯ ดังนี้ ให้แก้ไขรูปแบบการประสานงานและเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำที่กำหนดไว้ และให้ดำเนินงานตามขั้นตอน และการประสานงานของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กตามรูปแบบการบริหารโครงการให้เกิดประโยชน์และบรรลุผลและนโยบายของรัฐบาลที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

วันที่ 21 เมษายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานชลประทานที่ 9 กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าโคกสูง ตำบลหนองแวง อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน ตามโครงการพระราชดำริ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 28 เมษายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการเกษตรชลประทานแม่กลองฝั่งซ้าย-มาลัยแมน ส่วนที่ 1 และอนุมัติให้ดำเนินการ ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 4 ข้อ โดยให้กรมชลประทานดำเนินตามโครงการพัฒนาเกษตรฯ และให้กระทรวงการคลังขอกู้เงินจากธนาคารโลกจำนวน 1,140 ล้านบาท โดยให้สำนักงบประมาณจัดสรรให้เป็นรายปีตามโครงการ เพื่อลดภาระงบประมาณแผ่นดิน จึงสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนในการพัฒนาประเทศ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานงานกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และสถาบันการเงินเอกชน เพื่อกำหนดแนวทางการร่วมลงทุนให้ผู้แทนรัฐบาลไทยไปเจรจาเงินกู้กับธนาคารโลก แจ้งให้ธนาคารโลกทราบถึงนโยบายที่จะให้สถาบันการเงินในประเทศร่วมลงทุนในการพัฒนาแปลงนาตามโครงการนี้ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมปัญหานิเวศน์วิทยาที่อาจเกิดขึ้นกับโครงการนี้ รวมทั้งวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นด้วย

วันที่ 30 เมษายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินการก่อสร้างโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่หมู่บ้านสันติและหมู่บ้านคอกช้าง จังหวัดปัตตานี สำหรับเงินลงทุน ให้ใช้เงินกู้กองทุนประเทศคูเวต 40 ล้านบาท และเงินรายได้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยหรือเงินกู้ธนาคารพาณิชย์จำนวน 29 ล้านบาท

วันที่ 19 พฤษภาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับความช่วยเหลือของประชาคมยุโรปต่อโครงการพัฒนาชนบทของไทยประจำปีงบประมาณ 2523 โครงการสูบน้ำในเนื้อที่เกษตร โครงการผามองระยะที่ 1 โครงการห้วยโมง และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปโดยการรับความช่วยเหลือจากประชาคมยุโรปและรัฐบาลเบลเยี่ยมในโครงการห้วยโมง และให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการในการลงนามในความตกลงทางการเงินระหว่างไทยกับประชาคมยุโรป เพื่อรับความช่วยเหลือในโครงการ และในหนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างไทยกับเบลเยี่ยม ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

วันที่ 2 มิถุนายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอทั้ง 4 ข้อ โดยให้กู้เงินจากธนาคารโลก จำนวนเทียบเท่า กับ 57 ล้านดอลลาร์สรอ. ตามเงื่อนไข ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องในโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานแม่กลองฝั่งซ้าย-มาลัยแมน ส่วนที่ 1 กับธนาคารโลก ในนามราชอาณาจักรไทย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญากู้เงิน และสำหรับข้อเสนอ ข้อ 4 ถ้าจำเป็นต้องเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 23 ธันวาคม 2523 เกี่ยวกับแนวการกำหนด ส่วนราชการและอัตรากำลังในกระทรวงทบวงกรม ฝ่ายพลเรือนต่อไป (หนังสือที่ นร.0203/ว.245 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2523) เสนอ

วันที่ 2 มิถุนายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ 9 มกราคม 2522 มาใช้บังคับแก่การอนุญาตให้สำนักงานชลประทานที่ 4 เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่านายูง และป่าน้ำโสม ท้องที่ ตำบลบ้านหยวก อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ 549 ไร่ 3 งาน 6 ตารางวา เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยทรง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 7 กรกฎาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินกู้สินเชื่อผู้ซื้อสำหรับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเขื่อนเขาแหลมโดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยกู้เงินจาก NITSUI TRUST FINANCE (HONG KONG) LIMITED ร่วมกับROYAL BANK OF CANADA (ASIA) LIMITED ในวงเงิน 10 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยสาระสำคัญของสัญญาเงินกู้เป็นไปตามที่กำหนดไว้และให้ กระทรวงการคลังค้ำประกันเงินกู้ดังกล่าวโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายลงนามในการค้ำประกันเงินกู้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 6 สิงหาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานของคณะกรรมาธิการสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมพิจารณาสอบสวนและศึกษาปัญหาน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลอง เนื่องจากโรงงานน้ำตาลธนบุรีมีน้ำทิ้งมากในฤดูหีบอ้อยปี 2524 ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มีมาตรการควบคุม โดยจัดส่งเจ้าหน้าที่ควบคุมโรงงานน้ำตาลในบริเวณแม่น้ำแม่กลองตลอดเวลาฤดูหีบอ้อยปี 2524-2525ป้องกันมิให้มีการระบายน้ำเสียลงในแม่น้ำแม่กลองโดยเด็ดขาด ป้องกันการพังของคันดินบ่อเก็บน้ำเสียของโรงงานน้ำตาล ประสานงานกับจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี ในการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และให้โรงงานต้องมีวิศวกรสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน เพื่อดูแลมิให้เกิดสภาวะแวดล้อมเป็นพิษขึ้น ให้มีกฎหมายลงโทษ ซึ่งกรมโรงงาน

อุตสาหกรรมกำลังดำเนินการอยู่และเมื่อมีการสอบสวนพบว่าการลงโทษเจ้าหน้าที่จะไม่เป็นธรรม ในกรณีที่จะให้รับผิดชอบในเรื่องปลายเหตุตามที่ กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ

วันที่ 25 สิงหาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้กรมชลประทาน (โดยสำนักงานชลประทานที่ 4) เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ, ป่าบะยาว, ป่าหัวนาคำ, ป่านายูง, ป่าหนองกุงทับม้า และป่าหนองหญ้าไชย ท้องที่ ตำบลหนองนกเขียน อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก 2 แห่ง รวมเนื้อที่ 57 ไร่ 2 งาน 4 ตารางวา ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 15 กันยายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอทั้ง 3 ข้อ คือให้กระทรวงการคลังกู้เงินจากกองทุนโอเปค ในวงเงิน 21.8 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา เพื่อโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเชี่ยวหลานและให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตกู้เงินนี้จากกระทรวงการคลังตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาเงินกู้ระหว่างกระทรวงการคลังกับกองทุนฯ โดยมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 9.6 ต่อปี โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายลงนามในสัญญาเงินกู้และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 22 กันยายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 9 มกราคม 2522 มาใช้บังคับแก่การอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติ เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยดอกเข็ม แม่อิงฝั่งขวา ท้องที่ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เนื้อที่ 91 ไร่ 50 ตารางวา เพื่อพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนห้วยแม่ผง ตามวัตถุประสงค์ต่อไป ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 27 กันยายน 2524 ได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน (ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2524) เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษาและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อมในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษหน้า 3 เล่มที่ 98 ตอนที่ 158 ในประกาศฉบับนี้ได้กำหนดให้เขื่อนเก็บกักน้ำหรืออ่างเก็บน้ำที่มีปริมาตรเก็บกัก 100 ล้านลูกบาศก์เมตร ขึ้นไปหรือมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป ต้องมีการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งโครงการชลประทานที่มีพื้นที่ชลประทานตั้งแต่ 80,000 ไร่ ขึ้นไปด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2519. ***แผนการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 – 2524).*** โรงพิมพ์เรืองแสงการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร.

2. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. 2526. ***นโยบายและมาตรการการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ.*** หน้า 47-48 และ 50.

3. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	8 ธันวาคม 2519	โครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชัน
2	29 ธันวาคม 2519	ขออนุมัติเปิดโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำคลองท่าด่าน (ตอนล่าง)
3	19 มกราคม 2520	โครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชัน
4	26 มกราคม 2520	โครงการช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้ง
5	16 กุมภาพันธ์ 2520	โครงการปรับปรุงขยายกิจการประปาเชียงใหม่
6	2 มีนาคม 2520	การก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำของการประปานครหลวง
7	4 พฤษภาคม 2520	โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตอนบน ระยะที่ 2 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8	18 พฤษภาคม 2520	โครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายการประปาเทศบาลตำบลหัวหิน
9	25 พฤษภาคม 2520	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ขอปรับปรุงราคาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนบ้านเจ้าเณร
10	2 มิถุนายน 2520	คณะกรรมการโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง
11	29 มิถุนายน 2520	หนังสือแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในรูปให้เปล่าของรัฐบาลญี่ปุ่นเพื่อจัดตั้ง ศูนย์ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเกษตรในเขตชลประทาน
12	8 สิงหาคม 2520	การปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปาของการประปานครหลวงและขอให้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยการขึ้นอัตราค่าน้ำประปา
13	10 สิงหาคม 2520	ขออนุมัติเงินสูบน้ำช่วยเหลือชาวนาชาวสวน
14	10 สิงหาคม 2520	การปรับปรุงอัตราค่าน้ำประปาของการประปานครหลวง และขอให้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อชดเชยการขึ้นอัตราค่าน้ำประปา
15	17 สิงหาคม 2520	การเจรจากู้เงินสำหรับโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนบน ระยะที่ 2
16	31 สิงหาคม 2520	โครงการพัฒนาชนบทแบบผสมผสานบริเวณโครงการชลประทานน้ำอูน ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
17	14 กันยายน 2520	โครงการค้นคว้าทดลองการใช้น้ำชลประทานของพืช ของกรมชลประทาน
18	28 กันยายน 2520	การดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทลุ่มแม่น้ำแม่กลอง
19	19 ตุลาคม 2520	การจัดสรรที่ดินเพื่ออพยพราษฎรออกจากเขตน้ำท่วม เนื่องจากการก่อสร้างโครงการ
20	22 พฤศจิกายน 2520	ผลงานและข้อเสนอของคณะกรรมการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้ง
21	29 พฤศจิกายน 2520	การจัดหาแหล่งน้ำกินน้ำใช้ให้แก่ราษฎร
22	7 ธันวาคม 2520	ขออนุมัติหลักการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในการช่วยเหลือราษฎรขาดแคลนน้ำบริโภคและใช้สอยในฤดูแล้ง
23	20 ธันวาคม 2520	การดำเนินงานให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ
24	27 ธันวาคม 2520	มาตรการแก้ไขสภาวะความแห้งแล้ง
25	10 มกราคม 2521	ขอให้ยกฐานะกองประปาภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจ
26	17 มกราคม 2521	ร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ประกาศกำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงเป็นการชลประทานที่เร่งด่วน
27	24 มกราคม 2521	ประกาศกำหนดให้การก่อสร้างการชลประทานโครงการอ่างเก็บน้ำมาบประชันเป็นการชลประทานที่เร่งด่วน
28	18 เมษายน 2521	การกำหนดแนวนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ
29	18 เมษายน 2521	การสงเคราะห์เกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย ปี 2518/2519

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
30	9 พฤษภาคม 2521	การพิจารณาปรับปรุงการประปาภูมิภาคโดยให้รวมงานประปาภูมิภาค
31	11 กรกฎาคม 2521	ขออนุมัติในหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินให้แก่ราษฎรที่อยู่ในเขตโครงการก่อสร้างไฟฟ้าพลังน้ำปัตตานี
32	15 สิงหาคม 2521	การช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ
33	26 กันยายน 2521	โครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 2
34	3 ตุลาคม 2521	ความช่วยเหลือจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) โครงการชลประทานกื้ด
35	3 ตุลาคม 2521	การช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ
36	17 ตุลาคม 2521	โครงการปรับปรุงกิจการประปาตามแผนหลักระยะแรกช่วงที่สอง
37	31 ตุลาคม 2521	แผนฟื้นฟูอาชีพหลังภาวะน้ำท่วม ปี 2521/2522
38	14 พฤศจิกายน 2521	แนวทางการเร่งรัดโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
39	21 พฤศจิกายน 2521	กำหนดอัตราราคาค่าน้ำประปาสำหรับระบบประปาอิสระ
40	2 มกราคม 2522	ร่างพระราชบัญญัติแหล่งน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ....
41	23 มกราคม 2522	กรมชลประทานขออนุมัติซื้อเครื่องสูบน้ำ
42	30 มกราคม 2522	ค่าภาษีเครื่องจักรเครื่องมือ โครงการชลประทานขนาดเล็ก
43	13 กุมภาพันธ์ 2522	กำหนดการก่อสร้างคันกั้นน้ำเค็มโครงการแม่กลองใหญ่ในท้องที่ตำบลกระดังงา ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที และตำบลท่าคา อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงครามเป็นการชลประทานที่เร่งด่วน
44	27 กุมภาพันธ์ 2522	แผนการปลูกพืชฤดูแล้งปี 2522
45	6 มีนาคม 2522	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย
46	3 เมษายน 2522	โครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 2
47	17 เมษายน 2522	มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปานครหลวง
48	17 เมษายน 2522	นโยบายและแผนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากอุตสาหกรรมเครื่องดื่มที่มีอัลกอฮอล์และอัลกอฮอล์บริสุทธิ์
49	1 พฤษภาคม 2522	ขอระงับการสร้างเขื่อนปิดห้วยแม่ละมุ่น
50	3 กรกฎาคม 2522	ผลการประชุมวางแผนโครงการจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบททั่วราชอาณาจักรครั้งที่ 3
51	3 กรกฎาคม 2522	ขอความเห็นชอบในการใช้เงินเพื่อสำรวจเพิ่มเติมและออกแบบโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนหลังสวนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
52	17 กรกฎาคม 2522	การดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรให้สำเร็จตามนโยบายของรัฐบาล (โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า)
53	18 กันยายน 2522	โครงการแม่กืมหลวง ของสำนักงานพลังงานแห่งชาติ
54	25 กันยายน 2522	ขออนุมัติทำสัญญาผูกพันข้ามปีงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2523-2524 เพื่อก่อสร้างระบบ ส่งน้ำโครงการอ่างเก็บน้ำเชียงไกร อ.โนนไทยจ.นครราชสีมา
55	9 ตุลาคม 2522	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย
56	22 ตุลาคม 2522	โครงการพัฒนาเกษตรชลประทาน โครงการแม่กลอง ระยะที่ 2 และโครงการปัตตานี
57	13 พฤศจิกายน 2522	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
58	25 ธันวาคม 2522	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กของกรมพัฒนาที่ดิน
59	22 มกราคม 2523	ขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ให้กรมชลประทานยืมเพิ่มเติม เพื่อดำเนินการตามโครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย
60	26 กุมภาพันธ์ 2523	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน
61	20 มีนาคม 2523	ขอเงินช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะฝนแล้ง
62	14 เมษายน 2523	การแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนในปี 2523

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
63	13 พฤษภาคม 2523	การดำเนินงานตามแผนโครงการจัดสรรน้ำประปาเพื่ออุตสาหกรรม
64	10 มิถุนายน 2523	ขออนุมัติเปิดการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำบ้านทุ่งขามในปีงบประมาณ 2523
65	10 มิถุนายน 2523	ความเสียหายอันเกิดจากน้ำเค็มบ่อเกลือในจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดร้อยเอ็ด
66	17 มิถุนายน 2523	กำหนดการก่อสร้างการชลประทานโครงการพิษณุโลก เฉพาะในท้องที่จังหวัดพิจิตร เป็นการชลประทานที่เร่งด่วน
67	17 มิถุนายน 2523	การแก้ไขปัญหาน้ำเค็มจากบ่อเกลือในจังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดร้อยเอ็ด
68	22 กรกฎาคม 2523	ขออนุมัติก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยโป่งจ้อ
69	26 สิงหาคม 2523	โครงการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลม อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
70	26 สิงหาคม 2523	กระทู้ถามที่ 112 (เรื่องเขื่อนจุฬาภรณ์)
71	2 กันยายน 2523	รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวางแผนและเร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำ
72	9 กันยายน 2523	การบูรณะแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่
73	30 กันยายน 2523	การจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ
74	4 พฤศจิกายน 2523	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย
75	18 พฤศจิกายน 2523	ขออนุมัติเปิดงานก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองสังข์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีงบประมาณ 2524
76	16 ธันวาคม 2523	โครงการผันน้ำ จังหวัดเลย
77	6 มกราคม 2524	สินเชื่อผู้ขายสำหรับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม
78	6 มกราคม 2524	โครงการสูบน้ำในเนื้อที่เกษตรโครงการผามอง ระยะที่ 1
79	20 มกราคม 2524	การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่มตามความช่วยเหลือของ USAID
80	3 กุมภาพันธ์ 2524	นโยบายและมาตรการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
81	10 กุมภาพันธ์ 2524	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย
82	3 มีนาคม 2524	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำคลองสังข์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
83	17 มีนาคม 2524	ผลการประชุมการประสานงานและเร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำ
84	21 เมษายน 2524	กรมชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี
85	28 เมษายน 2524	โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองฝั่งซ้าย-มาลัยแมน ส่วนที่ 1
86	30 เมษายน 2524	โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กที่หมู่บ้านสันติและหมู่บ้านคอกช้าง จังหวัดปัตตานี
87	19 พฤษภาคม 2524	ความช่วยเหลือของประชาคมยุโรปต่อโครงการพัฒนาชนบทของไทยประจำปีงบประมาณ 2523 โครงการสูบน้ำในเนื้อที่เกษตรโครงการผามองระยะที่ 1 โครงการห้วยโมง
88	2 มิถุนายน 2524	โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองฝั่งซ้าย-มาลัยแมนส่วนที่ 1
89	2 มิถุนายน 2524	ขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำทรงตามโครงการพระราชดำริอำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี
90	7 กรกฎาคม 2524	เงินกู้สินเชื่อผู้ซื้อสำหรับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเขื่อนเขาแหลม
91	6 สิงหาคม 2524	รายงานของคณะกรรมาธิการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพิจารณาสอบสวนและศึกษาปัญหาน้ำเน่าในแม่น้ำแม่กลอง
92	25 สิงหาคม 2524	กรมชลประทาน (โดยสำนักงานชลประทานที่4) ขออนุญาตใช้พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ท้องที่จังหวัดอุดรธานี
93	15 กันยายน 2524	เงินกู้กองทุนโอเปคเพื่อโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเชี่ยวหลาน

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
94	22 กันยายน 2524	สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อพัฒนาโครงการ ไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนห้วยแม่ผง ท้องที่จังหวัดพะเยา

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
2. พระราชบัญญัติการประปาภูมิภาค พ.ศ. 2522
3. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522
4. พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523

ประกาศ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องมีรายงานเกี่ยวกับการศึกษา และมาตรการป้องกัน และแก้ไขผลกระทบกระเทือนต่อสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2524

บทที่ 9

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

บทที่ 9

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ได้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานในแนวนโยบาย และมาตรการการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

"4.2.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) เร่งปรับปรุงและขยายพื้นที่ในเขตชลประทานที่มีอยู่เดิม ประมาณ 16 ล้านไร่ ให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่โดยเฉพาะการเพาะปลูกในฤดูแล้ง

(2) เร่งดำเนินการพัฒนาลุ่มน้ำซึ่งยังไม่มีการพัฒนามาก เพื่อนำน้ำมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำป่าสัก ลุ่มน้ำสะแกกรัง ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำระยอง และลุ่มน้ำจันทบุรี

(3) เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ให้กระจายออกไปในพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทานเพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำเสริมที่จะช่วยลดภาวะความไม่แน่นอนของธรรมชาติ

(4) ดำเนินการสำรวจเพื่อวางแผนผันน้ำจากแม่น้ำโขงเข้ามาเพิ่มเติม ได้แก่ ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับใช้ประโยชน์ด้านชลประทานในระยะยาว

(5) ดำเนินการเก็บเงินค่าน้ำจากพื้นที่ในเขตชลประทาน เพื่อให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพประการหนึ่ง และเพื่อให้สามารถเก็บเงินลงทุนคืนกลับมาใช้เร่งรัดการขยายพื้นที่เขตชลประทานต่อไป อีกประการหนึ่ง

(6) ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และกลไกการบริหารงานของหน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในระดับนโยบายและระดับหน่วยงานปฏิบัติ เพื่อให้สามารถประสานการพัฒนาแหล่งน้ำของประเทศ ให้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นระบบในแต่ละลุ่มน้ำ ทั้งกระจายอำนาจออกไปสู่ระดับท้องถิ่นสำหรับโครงการขนาดเล็ก เพื่อให้จังหวัดสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานตามโครงการ ตั้งแต่การริเริ่มโครงการ การก่อสร้างและการบำรุงรักษา

.....

.....

4.2.7 การอนุรักษ์ทรัพยากร และสภาวะสิ่งแวดล้อม

(1) กำหนดให้มีการศึกษา และวางมาตรการแก้ไขผลกระทบต่อสภาวะสิ่งแวดล้อมจากโครงการก่อสร้างเขื่อน หรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

(2) วางแผนการจัดสรรน้ำอย่างเป็นระบบสำหรับลุ่มน้ำที่สำคัญๆ เช่น ลุ่มน้ำเจ้าพระยา และแม่กลอง โดยให้มีปริมาณน้ำเพียงพอที่จะใช้สำหรับการไล่น้ำเสีย และน้ำเค็ม ทั้งนี้สำหรับลุ่มน้ำเจ้าพระยานั้นให้จัดสรรน้ำโดยให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกทม. ด้วย

(3) อนุรักษ์และรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำมิให้เกิดมลพิษที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อผลผลิตการเกษตร และเป็นพิษต่อการมีชีวิตอยู่ของสัตว์น้ำ" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524: 60-61, 67-68)

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าที่ดินบริเวณอ่างเก็บน้ำโครงการแม่งัด จังหวัดเชียงใหม่และบริเวณอ่างเก็บน้ำแม่สาน จังหวัดลำพูน ซึ่งราษฎรถือครองที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยวิธีสละสิทธิครอบครองเป็นกรณีพิเศษ เช่นเดียวกับโครงการน้ำอูน จังหวัดสกลนคร ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2522 มาใช้บังคับแก่การอนุมัติให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างโครงการเขื่อนเขาแหลม จังหวัดกาญจนบุรี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ดำเนินการกันพื้นที่ดังกล่าวออกจากเขตป่าสงวนต่อไป

วันที่ 1 ธันวาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ ตามแผนงานปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมในกรุงเทพมหานคร และให้การประปานครหลวง เป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงระบบประปาโดยรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นรายปีตามความเหมาะสม โดยเฉพาะในส่วนที่ประชาชนใช้ร่วมกัน สำหรับการปรับปรุงในส่วนที่ใช้เป็นส่วนบุคคลในรายที่ยากจนจริง และมีความจำเป็นรัฐบาลจะจัดหางบประมาณช่วยเหลือค่าใช้จ่ายโดยให้การประปานครหลวง จัดเก็บเงินจากบุคคลผู้ใช้ประโยชน์ในส่วนนั้นๆส่งคืนคลังในภายหลัง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอ

วันที่ 29 ธันวาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม โดยให้กระทรวงการคลัง ค้ำประกันการซื้อเชื่อของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ดังนี้ ร้อยละ 85 ของสัญญาและสำรองราคาเพิ่มงานในวงเงิน 507,501,569.93 เยน หรือประมาณ 50.7 ล้านบาทรวมดอกเบี้ย ระหว่างการก่อสร้างและการผ่อนชำระที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิต จะทำกับบริษัทนิชิเมน จำกัด เพื่อซื้อ Auxiliary Electrical and Mechanical Equipment, ร้อยละ 85 ของสัญญา และสำรองราคาเพิ่มงาน ส่วนที่เป็นเงินเยนในวงเงิน 614,908,402.50 เยนหรือประมาณ 61.49 ล้านบาทรวมดอกเบี้ยระหว่างการก่อสร้างและการผ่อนชำระที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะทำกับบริษัทมิตซุย จำกัด เพื่อซื้อ Hydraulic Equipments และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมาย เป็นผู้ลงนามค้ำประกัน ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 29 ธันวาคม 2524 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานเปิดโครงการก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายก จังหวัดนครนายก และโครงการลำปะเทีย จังหวัดบุรีรัมย์ ในปีงบประมาณ 2525 สำหรับค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณ 2525 ให้สำนักงบประมาณจัดสรรให้จากเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายตามความจำเป็นตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 5 มกราคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้จัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติเพิ่มเติมดังนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจำนวน 30 ล้านบาท กรมปศุสัตว์ฯ 9 ล้านบาท กรมประมง 1 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น จำนวน 50 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนการดำเนินงานการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขี่ยวหลาน โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ดำเนินการตามแผนการแก้ไขฯ โดยให้มีค่าใช้จ่ายของแผนงานที่อนุมัติเพิ่มจำนวน 65.10 ล้านบาท ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สำหรับเงินลงทุนส่วนที่เพิ่มขึ้นนี้ให้กำหนดจ่ายจากเงินรายได้ของ กฟผ. ส่วนในกรณีที่จะมีงานซึ่งต้องดำเนินงานต่อเนื่องภายหลังจากที่แผนการแก้ไขนี้แล้วเสร็จ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดทำแผนการดำเนินงานต่อเนื่อง โดยให้สำนักงบประมาณให้ความสนับสนุนในการจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็น และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 30 มีนาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันค่าถางป่าบริเวณอ่างเก็บน้ำโครงการกระเสียว และให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณของกรมชลประทานชำระให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ส่วนที่เหลือได้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ทั้ง 2 ข้อเป็นกรณีพิเศษ

วันที่ 8 กรกฎาคม 2525 ได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พ.ศ. 2524 ระเบียบดังกล่าวมี 3 หมวด คือ หมวด 1 ข้อความทั่วไป หมวด 2 หน้าที่ความรับผิดชอบ หมวด 3 งบประมาณ การบำรุงรักษาและควบคุมตรวจสอบติดตามในระเบียบนี้ได้ให้คำจำกัดความ แหล่งน้ำขนาดเล็ก การบริหารการใช้น้ำ และการบำรุงรักษาไว้ดังนี้

“แหล่งน้ำขนาดเล็ก หมายความว่า แหล่งน้ำที่ได้จากงานและสิ่งก่อสร้างดังต่อไปนี้ อ่างเก็บน้ำ ขุดลอกหนองและบึงธรรมชาติ สระเก็บน้ำ เก็บกักลำน้ำธรรมชาติ ทดและผันน้ำ สูบน้ำ คลองส่งน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล ระบายน้ำออกจากที่ลุ่ม ป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูก ป้องกันน้ำเค็ม และปรับปรุงพื้นที่ชายทะเลเพื่อการเพาะปลูก เขื่อนเก็บกักน้ำ อาคารระบายน้ำล้น ท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ฝาย ประตูระบายน้ำ สถานีสูบน้ำ คลองระบายน้ำ คันกั้นน้ำ และท่อระบายน้ำ เป็นต้น” ซึ่งได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2524

“การบริหารการใช้น้ำ” หมายความว่า การจัดระเบียบการใช้น้ำจากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ราษฎรมากที่สุดด้วยความยุติธรรม รวมทั้งการไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทเกี่ยวกับการใช้น้ำของราษฎร ทั้งนี้ โดยอาจจะได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่หน่วยส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่อง หรือคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.)

“การบำรุงรักษา” หมายความว่า การดูแล บำรุงรักษา ซ่อมแซม โครงการ แหล่งน้ำขนาดเล็กให้อยู่ในสภาพดี และสามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หรือเงินของประชาชนที่ได้รับประโยชน์บริจาคให้ภายในขีดความสามารถของหน่วยงานแต่ละระดับ หากเกินขีดความสามารถให้ขอรับการสนับสนุนและขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

วันที่ 27 เมษายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 มกราคม 2518 มาใช้บังคับแก่การให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาชนบทเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่ออน ท้องที่ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ผาแหน ตามโครงการพระราชดำริ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 27 เมษายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง แต่งตั้งคณะผู้แทนไทยเพื่อเจรจากู้เงินจากธนาคารโลกในวงเงิน 170 ล้านเหรียญสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้ในโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบนเขื่อนน้ำโจนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต โดยมีกระทรวงการคลังค้ำประกัน และเงื่อนไขสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันสรุปได้ 5 ข้อ ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ ในการเจรจาเงินกู้คณะผู้แทนไทยเจรจาผ่อนผันคลายเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้อย่าให้ต้องทบทวนอัตราค่าไฟทุก 3 เดือนด้วย

วันที่ 11 พฤษภาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการและให้กำหนดเป็นนโยบายได้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอดังนี้ รัฐบาลจะไม่อพยพราษฎรที่ตั้งหลักแหล่งทำกินอยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม และอนุญาตให้ราษฎรที่อาศัยใช้ที่ดินเฉพาะที่เหมาะแก่การเกษตรครอบครัวละไม่เกิน 15 ไร่โดยไม่ออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ แต่จะออกใบทะเบียนรับรองว่าเป็นราษฎรที่อยู่อาศัยในโครงการแต่เดิมแล้ว และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน และให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคเหนือเป็นสำนักงานปฏิบัติงานและประสานงาน กับให้มีคณะกรรมการบริหารโครงการระดับจังหวัดที่ จังหวัดเชียงใหม่

โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานโดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดูแลและกำกับการบริหารงานตามข้อตกลงระหว่างไทย-สหรัฐฯ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 25 พฤษภาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการซ่อมแซมอาคารชลประทานที่เสียหายจากอุทกภัยในภาคตะวันตกและภาคใต้ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมเป็นการถาวรได้ในวงเงิน 35,233,500 บาท สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการเงินที่จะใช้ในการนี้ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 25 พฤษภาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติตามมติคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้มีการปรับปรุงราคาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม เป็น 9,000 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายลงทุนตามโครงการฯ เห็นควรให้ใช้เงินกู้ต่างประเทศจำนวน 3,493.37 ล้านบาท โดยให้กู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ สินเชื่อผู้ขายหรือธนาคารพาณิชย์ โดยให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกัน และเงินบาทอีกจำนวน 5,506.63 ล้านบาท ให้ดำเนินการโดยให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณสมทบในโครงการสร้างเขื่อนและค่าภาษีอากรขาเข้า ตามความจำเป็นในแต่ละปี และส่วนที่เหลือให้ใช้จากเงินรายได้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย หรือเงินกู้ภายในหรือต่างประเทศ และให้ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อนในกรณีที่มีการกู้เงิน

วันที่ 8 มิถุนายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานเปิดโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำช่องแสมสาร จังหวัดชลบุรีในปีงบประมาณ 2526 และให้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณปี 2526 จำนวน 7,000,000 บาทตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งงบประมาณปี 2526 เพื่อดำเนินการต่อไป

วันที่ 13 กรกฎาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ จัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เป็นเงินจ่ายขาดจำนวน 20 ล้านบาท ให้ศูนย์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อกันไว้จัดสรรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ภาวะฝนแล้ง) ต่อไปตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 27 กรกฎาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับโครงการศึกษาเพื่อกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศไทยและอนุมัติให้ดำเนินการตามมติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 3 ข้อ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดำเนินงาน โดยให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณรายจ่ายตามความจำเป็นในแต่ละปีและกำหนดมาตรฐานต่างๆ โดยให้ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปรึกษากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาและบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอและรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีว่าสมควรพิจารณาปรับปรุงคณะกรรมการและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี

วันที่ 27 กรกฎาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดำเนินการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศไทย

วันที่ 3 สิงหาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและรักษาแหล่งน้ำดิบและคลองประปา พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาโดยให้พิจารณาด้วยว่า บทบัญญัติตามร่างพระราชบัญญัติฯ สามารถนำไปแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ได้หรือไม่ ถ้าได้ก็ให้ยกร่างแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอมาเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้เฉพาะภายในเขตอำนาจของการประปานครหลวงเท่านั้น

วันที่ 3 สิงหาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานใช้เงินปรับลดประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2525 ของกรมชลประทาน จำนวน 51,036,500 บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะฝนแล้ง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 10 สิงหาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่อง การขออนุมัติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท โดยให้รอไว้พิจารณารวมกับแผนพัฒนาพลังงานไฟฟ้าของประเทศ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 21 กันยายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเป็นเงินจ่ายขาดในวงเงิน 40 ล้านบาท ให้ศูนย์ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 4 ตุลาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จัดตั้งคณะทำงานประกอบด้วยนายสมหมาย ฮุนตระกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน นาวาอากาศโท ทินกร พันธุ์กระวี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน นายเกษม สุวรรณกุล รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายมีชัย ฤชุพันธุ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และนายเสนาะ อูนากูล เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขานุการ เพื่อพิจารณาศึกษารายละเอียดโครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบนเขื่อนน้ำโจนเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งภายใน 3 เดือน

วันที่ 19 ตุลาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เกษตรกรที่ใช้เครื่องสูบน้ำเพื่อการเกษตรและไม่ได้อยู่ในโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ของสำนักงานพลังงานแห่งชาติที่ใช้อัตราค่าไฟฟ้าประเภทสูบน้ำเพื่อการเกษตรอยู่แล้ว ให้ต้องใช้เครื่องสูบน้ำที่มีกำลังรวมกันแล้วไม่ต่ำกว่า 25 แรงม้า เพื่อเป็นการสะดวกแก่การควบคุม ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอส่วนที่ไม่ให้ใช้เครื่องสูบน้ำระหว่างเวลา 18.00-21.00 น. นั้นเนื่องจากระยะเวลาดังกล่าวมีประชาชนใช้ไฟฟ้ามากทำให้หน่วยรับซื้อกระแสไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพิ่มสูงขึ้นเป็นผลให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ 14 มกราคม 2518, 9 มกราคม 2522 มาใช้บังคับแก่สภาตำบลเชียงดาว เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเชียงดาว เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่มาด ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้เพิ่มวงเงินค่าใช้จ่ายบริษัทที่ปรึกษา (บริษัทโฮเวอร์ด อัมฟรีส์แอนด์พาร์ตเนอร์) เป็นวิศวกรที่ปรึกษาโครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัยได้เป็นเงิน 2,100,000 บาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2518 มาใช้บังคับแก่การให้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าขุนแม่กวงท้องที่ ตำบลแม่โปง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

เนื้อที่ 200 ไร่ เพื่อการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยก้า ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่เตียน และอนุมัติให้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปพิจารณาทบทวนโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กน้ำแม่นาว ของสำนักงานการพลังงานแห่งชาติหรือไม่อย่างไร หากซ้ำซ้อนหรือเป็นอุปสรรคสมควรจะดำเนินการโครงการใดจึงจะเหมาะสม แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 7 ธันวาคม 2525 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ให้เปลี่ยนชื่อคลองหลอด เป็นคลองคูเมืองเดิม คลองบางลำพู-คลองโอ่งอ่าง เป็นคลองรอบกรุง คลองวัดเทพธิดาเป็น คลองหลอดวัดราชนัดดา คลองวัดราชบพิธ (คลองสะพานถ่าน) เป็นคลองหลอดวัดราชบพิธ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 25 มกราคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการจัดสรรเงินให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 20 ล้านบาท เพื่อสมทบกับเงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอีกส่วนหนึ่งเพื่อให้สินเชื่อเกษตรกรที่เสียหายเนื่องจากโรคระบาดสัตว์น้ำจืด และส่วนที่เหลือ 20ล้านบาทเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาลูกปลาจัดหาเวชภัณฑ์เพื่อรักษาโรคปลาการจัดหาสารเคมีและการหาข้อมูลผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจประมงในระยะยาวหากจะมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นในภายหลังเพื่อดำเนินการตามเป้าหมายจุดประสงค์เดิมให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์น้ำจืดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาโรคระบาดสัตว์น้ำจืดมีอำนาจเจียดจ่ายวงเงิน 40 ล้านบาท ได้ตามความจำเป็นและอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 1 มีนาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ลดทุนโครงการก่อสร้างเขื่อนห้วยกุ่ม จำนวน 15,614,030.73 บาท ที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยนำไปใช้สำหรับค่าก่อสร้างงานอพยพราษฎร ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 15 มีนาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่องในหลักการป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุด ในเขตกรุงเทพมหานคร ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอสำหรับการปรับปรุงอัตราค่าใช้น้ำบาดาลให้ใกล้เคียงกับอัตราค่าใช้น้ำประปา จะกระทำได้ต่อเมื่อดำเนิน การขยายเขตบริการประปาในเขตวิกฤตอันดับ 1 และ 2 บรรจุผลก่อน

วันที่ 29 มีนาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างและออกแบบแปลนการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำใหม่ตามข้อเสนอของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้งบประมาณจำนวน 1,780,000 บาทจากงบประมาณ กสช. 2526 ให้จังหวัดเพื่อรวมกับงบประมาณที่เหลืออยู่เป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ตามที่กรรมการและเลขานุการ กสช.เสนอและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธ์) เสนอเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษว่าไม่ให้เรียกร้องค่าเสียหายกับผู้รับจ้างโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยคล้าวังหิน เนื่องจากเป็นเหตุสุดวิสัยจะป้องกันได้ทันท่วงที

วันที่ 5 เมษายน 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานเปิดการก่อสร้างโครงการฝายเหมืองดั้ง จังหวัดลำพูน ในปีงบประมาณ 2526 ได้โดยให้เจียดจ่ายเงินงบประมาณปี 2526 ของกรมชลประทานจำนวน 2,675,000 บาท รวมกับเงินสมทบของราษฎรอีก 1,325,000 บาท และขอตั้งงบประมาณปี 2527 จำนวน 4,180,000 บาท เป็นค่าก่อสร้างต่อไปจนแล้วเสร็จ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

และวันที่ 20 พฤษภาคม 2526 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 43 ต่อรัฐสภา มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการชลประทานในนโยบายเศรษฐกิจ ดังนี้

"จะช่วยเหลือเกษตรกรในท้องที่แห้งแล้งโดยการจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำในระดับไร่นาอย่างกว้างขวาง" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 283

วันที่ 24 พฤษภาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงวงเงินที่เหลือจากการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยมาให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภาวะฝนแล้งได้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และอนุมัติในหลักการให้ใช้เงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภาวะฝนแล้งในวงเงิน 85 ล้านบาท โดยให้กระทรวงมหาดไทยและคณะกรรมการป้องกันภัยพลเรือนแห่งชาติทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 31 พฤษภาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้มีการจัดประชุมสัมนาทางวิชาการด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ ตามความเห็นสำนักงบประมาณ โดยให้ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาแล้ว เข้าร่วมประชุมได้โดยไม่ถือเป็นวันลา โดยเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากต้นสังกัด ส่วนค่าใช้จ่ายในการประชุมให้ใช้จ่ายภายในวงเงิน 211,600 บาท โดยเบิกจ่ายงบประมาณปี 2526 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็น และให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทำความตกลงในรายละเอียดค่าใช้จ่ายกับสำนักงบประมาณต่อไป สำหรับกรณีที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเดินทางไปประชุมที่เกี่ยวกับการดำเนินงานนี้ในต่างประเทศได้ตามความจำเป็นนั้น เห็นควรอยู่ในดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจอนุมัติเดินทางไปต่างประเทศแล้วแต่กรณี สำหรับค่าใช้จ่ายทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเป็นคราวๆ ไป

วันที่ 7 มิถุนายน 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติในหลักการให้ดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินทั้ง 5 ข้อ เว้นแต่องค์ประกอบของคณะกรรมการและสำนักงานแหล่งน้ำแห่งชาติมอบให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ) พิจารณาตัวบุคคล ผู้ที่สมควรจะแต่งตั้งกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีนายอาณัติ อาภาภิรม กับนายสาวิตต์ โพธิวิหค ร่วมเป็นกรรมการเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และในระยะเริ่มแรกให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการในการดำเนินงานของคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานแหล่งน้ำแห่งชาติเป็นการถาวรขึ้นต่อไป

วันที่ 30 มิถุนายน 2526 ได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 118/2526 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ ให้ศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ

วันที่ 19 กรกฎาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย ให้ใช้เงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 54.4 ล้านบาท เป็นเงินยืมไม่เสียดอกเบี้ย โดยให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณใช้คืนกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรต่อไป

วันที่ 19 กรกฎาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร) เป็นประธาน และกรรมการอื่นอีก 15 คน มีอำนาจหน้าที่ 5 ประการ ซึ่งนายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 118/2526 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2526 ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (เรืออากาศโท ศุลี มหาสันทนะ) เสนอ

วันที่ 11 ตุลาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบโครงการก่อสร้างทำนบกั้นน้ำ ในคลองแสนแสบตามพระราชดำริโดยกรมชลประทานได้ร่วมกับกรุงเทพมหานคร ในการแก้ไขโดยได้ทำการปิดทำนบในคลองแสนแสบตรงบริเวณก่อนที่คลองบางกะปิบรรจบกับคลองแสนแสบ และพิจารณาเสริมตลิ่งคลองแสนแสบตั้งแต่ทำนบที่จะปิดใหม่ไปทางทิศตะวันตกจนถึงประตูน้ำปทุมวัน ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ร.ต.ท.ชาญ มนูธรรม) เสนอ

วันที่ 24 ตุลาคม 2526 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 100 ตอนที่ 170 (ฉบับพิเศษ) โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการใช้น้ำในการเพาะปลูกของเกษตรกรในบางท้องที่มีปัญหามาก กล่าวคือ เกษตรกรที่อยู่ทางต้นน้ำมักจะกักตุนน้ำไว้มากเกินความจำเป็น ทำให้เกษตรกรที่อยู่ห่างจากทางน้ำ หรือปลายทางน้ำ ไม่มีน้ำใช้เพาะปลูกได้เพียงพอ จึงมีการทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำแม้จะได้มีกฎหมายลงโทษแก่บุคคลผู้กักเก็บน้ำไว้แล้วก็ตาม แต่โทษที่กฎหมายกำหนดไว้นั้น เบาบางมาก คือ ปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือจำคุกไม่เกินสิบห้าวัน หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้กระทำผิดจึงไม่กลัวเกรงอาญาแผ่นดิน ยังคงกักตุนน้ำไว้ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน และในทางปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในการนี้นั้นเจ้าหน้าที่มีการลงโทษโดยวิธีปรับเพียงสถานเดียว สมควรเพิ่มโทษและลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดในการนี้ให้สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการโครงการปรับปรุงระบบบริหารและพัฒนา กปภ. ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สำหรับค่าใช้จ่ายตามโครงการฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง โดยให้พิจารณาตัดทอนรายจ่ายให้ใช้เงินน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะการจ้างที่ปรึกษาชาวต่างประเทศและให้จัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายในเรื่องครุภัณฑ์ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้ชัดเจน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้เชิญรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายสุธี สิงห์เสน่ห์) ไปร่วมพิจารณาด้วย

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามความเห็นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เพิกถอนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองแสงบางส่วนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและให้มีการทำไม้ออก ก่อนที่การดำเนินการเพิกถอนจะเสร็จสิ้นเพื่อให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเข้าดำเนินการก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าเขื่อนเชี่ยวหลานและให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยด้วย

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้แก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2526 เพื่อป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำบาดาล และแผ่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อ จ. ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ ให้คณะกรรมการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณีดำเนินการเก็บค่าน้ำบาดาลกับผู้ใช้ที่ประกอบการธุรกิจการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม สำหรับบ้านอาศัยให้เก็บค่าน้ำบาดาลเฉพาะที่การประปานครหลวงบริการไปถึงแล้ว

วันที่ 6 ธันวาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการโครงการเพิ่มเติมสำหรับการป้องกันน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้ง 11 โครงการ ตามที่คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพฯ เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้คณะกรรมการฯ จัดทำรายละเอียดแต่ละโครงการให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็นโดยให้คำนึงถึงหลักประหยัดด้วย สำหรับโครงการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร 7 โครงการ นั้น ให้ใช้เงินตามโครงการพัฒนาระบบระบายน้ำประจำปีงบประมาณ 2527 ของกรุงเทพมหานคร (200 ล้านบาท) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้

มีมติเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2526 อนุมัติโครงการไปแล้ว เท่าที่จะทำได้และในกรณีที่คณะกรรมการฯ เห็นควรเปลี่ยนวงเงินค่าใช้จ่ายในแต่ละโครงการ ให้คณะกรรมการฯ นำเสนอรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร) พิจารณาก่อนส่งให้สำนักงบประมาณพิจารณาตามข้อ 1 ต่อไป สำหรับโครงการศึกษาสภาพความเสียหายจากปัญหาน้ำท่วมบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งคณะกรรมการฯ นำเสนอเพิ่มเติมในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีนั้น โดยที่กระทรวงทบวงกรมต่างๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรู้ถึงสถาพความเสียหายในความรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงให้กระทรวงทบวงกรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว รายงานผลความเสียหายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติรวบรวมข้อมูลเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติใช้เป็นข้อมูลต่อไป

วันที่ 6 ธันวาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการปรับปรุงเขื่อนอุบลรัตน์เพื่อป้องกันน้ำล้นสันเขื่อนและปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมเหนือและท้ายเขื่อน และอนุมัติให้ดำเนินการตามมติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับค่าใช้จ่ายในส่วนเงินบาทสมทบจำนวน 244.9 ล้านบาท ให้ใช้จากรายได้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยทั้งหมด ส่วนค่าใช้จ่ายในส่วนที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปประสานงานกับคณะกรรมการนโยบายหนี้เงินกู้ต่างประเทศ พิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไปด้วย

วันที่ 13 ธันวาคม 2526 คณะรัฐมนตรีมีมติให้คงถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2521 ให้โอนกิจการประปาในสังกัดกรมโยธาธิการ (การประปาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล) มาสังกัดการประปาส่วนภูมิภาค

วันที่ 10 มกราคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยเนื่องจากน้ำท่วม และให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากำหนดนโยบายพัฒนาไฟฟ้า โดยให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดเขตพื้นที่น้ำท่วมขัง ส่วนค่าใช้จ่ายในการขอไฟฟ้าและค่าไฟฟ้าที่หน่วยราชการ (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ใช้สูบน้ำช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น ให้ใช้งบประมาณของหน่วยราชการดังกล่าวก่อน หากไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจัดสรรงบได้ ก็ให้เสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบกลางให้ต่อไป

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เรื่อง ขอแก้ไขเพิ่มเติมหลักการในการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทาน จากการเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเสนอว่า

“กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับรายงานจากกรมชลประทานว่า การจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทานหลายโครงการ มีปัญหาบางประการที่ทำให้การดำเนินงานก่อสร้างและการจัดสรรที่ดินล่าช้าไม่สำเร็จลุล่วงตามแผนงานที่วางไว้ เพราะในบริเวณหัวงาน บริเวณเขตน้ำท่วมและบริเวณเขตจัดสรรบางส่วน ครอบคลุมเข้าไปในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ป่าสงวนแห่งชาติ และป่าเตรียมการสงวน ในบริเวณดังกล่าวมีราษฎรเข้าอยู่อาศัยและทำกินอยู่ก่อนแล้ว ราษฎรเหล่านี้ส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีที่ดินเป็นของตนเองหากจะให้ออกจากที่ดินที่ครอบครองทำกินไปโดยไม่ให้ความช่วยเหลือเพราะถือว่าเป็นการครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็จะได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมากและจะต่อต้านขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อยู่ตลอดเวลา หากจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรเหล่านี้ด้วยก็จะช่วยปัญหาดังกล่าวให้หมดไปได้ นอกจากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วยังเป็นการแก้ปัญหาด้านสังคมและการปกครองได้เป็นอย่างดี เพราะที่จัดสรรเหล่านี้จะเป็นชุมชนที่เจริญ เนื่องจากมีสิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนน และ

คลองส่งน้ำที่จะช่วยส่งเสริมให้ราษฎรมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นสมควรจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมาแล้ว ทุกครอบครัวด้วย"

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมีมติ ดังนี้

"1. ให้กรมชลประทานจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ถูกเขตบริเวณหัวงาน บริเวณเขตน้ำท่วม หรือบริเวณเขตจัดสรร หมดทั้งแปลง หรือเหลืออยู่น้อยจนไม่สามารถอยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพได้ ซึ่งมีบ้านเรือนอยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว ก่อนวันที่กรมชลประทานเข้าดำเนินการสำรวจ

2. หากที่ดินนำมาจัดสรรเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าเตรียมการสงวน กรมชลประทานจะปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะดำเนินการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรตามหลักการนี้ จะไม่ออกหนังสือรับรองทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดิน ให้ผู้ได้รับจัดสรรมีเพียงสิทธิครอบครองทำกินตลอดไป ห้ามโอนให้ผู้อื่น เว้นแต่การตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม"

วันที่ 8 พฤษภาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ เนื่องจากการระบาดของตั๊กแตน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยให้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเป็นค่าสารเคมีกำจัดตั๊กแตนและศัตรูพืชอื่นในวงเงิน 40 ล้านบาท หากเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรมีไม่เพียงพอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ สำหรับค่าพันธุ์พืชจำนวน 5 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอีก 5 ล้านบาท นั้น ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็น

วันที่ 22 พฤษภาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันยกเว้นไม่นำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2518 เรื่อง การกำหนดเขตป่าต้นน้ำลำธาร - ลุ่มแม่น้ำปิง ชั้น 1 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2522 เรื่อง นโยบายการทำไม้ มาใช้บังคับแก่การอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแม่งัด ตำบลป่าไหน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อก่อสร้างโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่งัด ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 26 มิถุนายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณให้รัฐวิสาหกิจหรือผู้ที่จะได้รับโอนโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำ แม่กึมหลวงให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไปดำเนินการต่อเนื่อง แบ่งรับภาระการลงทุน ค่าก่อสร้างระบบสายส่งออกจากงบประมาณที่จัดสรรให้แก่สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ตามโครงการก่อสร้างเขื่อนพลังน้ำต่างๆ และโดยที่คณะรัฐมนตรีมีนโยบายให้ปรับปรุงบทบาทของสำนักงานพลังงานแห่งชาติ โดยให้เน้นการกำหนดนโยบายการวางแผนประสานงานพลังงานของประเทศ และบทบาทในด้านการเข้าไปดำเนินการก่อสร้างโครงการให้น้อยลงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 จึงให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติรับความเห็นของสำนักงบประมาณในข้อ 3 และข้อ 4 ไปพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง

วันที่ 10 กรกฎาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติโดยที่โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน โซนที่ 1 ระยะที่ 2 เป็นโครงการที่ลงทุนสูงมากได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจต่ำจึงให้ระงับโครงการนี้ไว้ก่อน สำหรับเงินที่ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปจะให้ความช่วยเหลือโครงการพัฒนาน้ำใต้ดินโซนที่ 1 ระยะที่ 2 ให้กระทรวงเกษตรและกระทรวงการต่างประเทศร่วมกันพิจารณากับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ขอนำไปใช้ดำเนินการโครงการอื่นที่มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงต่อไป และมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำรวจศึกษาโครงการ

พัฒนาน้ำใต้ดินโซนที่ 1 ระยะที่ 1 ซึ่งขุดบ่อน้ำใต้ดินเสร็จไป 34 บ่อ นั้นจะต้องใช้เงินจำนวนเท่าใดเพื่อให้เสร็จสมบูรณ์ และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

วันที่ 17 กรกฎาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติกู้เงินจากสถาบันเครดิตเพื่อการบูรณะแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จำนวน 16 ล้านดอยช์มาร์ค สำหรับโครงการการเกษตรชลประทานน้ำพอง ระยะที่ 2 ตามเงื่อนไขสัญญากู้เงินที่กำหนดไว้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงิน รวมทั้งเอกสารข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในนามราชอาณาจักรไทยกับสถาบันเครดิต เพื่อการบูรณะแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณปี 2528 และ 2529 เพื่อก่อสร้างระบบส่งน้ำระบบระบายน้ำ อาคารประกอบ และระบบชลประทานในแปลงนาในเขตโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแกง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวงเงิน 73,111,562.02 บาท

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามความเห็นของสำนักงบประมาณให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ เพื่อก่อสร้างทำนบดินหัวงานและอาคารประกอบในเขตโครงการแม่มาน อำเภอสูงเม่น ในวงเงิน 89,613,007 บาท และหากมีการเพิ่มงานตามสภาพของงานที่เป็นไปในระหว่างทำการก่อสร้างให้กรมชลประทานทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในเมื่อมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นภายในวงเงินไม่เกิน 10 % ของราคาค่าจ้างตามสัญญา

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณปี 2528 และ 2529 เพื่อก่อสร้างระบบส่งน้ำ ระบบระบายน้ำ อาคารประกอบและระบบชลประทานในแปลงนา ในเขตโครงการอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน จังหวัดอุบลราชธานี วงเงิน 60,563,827.57 บาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณปี 2528 และปี 2529 เพื่อก่อสร้างฝ่ายหัวงานและอาคารประกอบ พร้อมอาคารที่ทำการบ้านพักในเขตโครงการคลองตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ ในวงเงิน 27,279,560 บาท

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณปี 2528-2530 เพื่อก่อสร้างประตูระบาย และระบบชลประทาน ในเขตโครงการชลประทานขนาดกลางแม่น้ำประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอซึ่งสำนักงบประมาณเห็นควรปรับปรุงได้ในวงเงินไม่เกิน 93,219,031.45 บาท

วันที่ 25 กันยายน 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติก่อหนี้ผูกพันงบประมาณปี 2528 และปีต่อๆ ไปเพื่อก่อสร้างระบบชลประทาน โครงการน้ำแม่มาว อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในวงเงิน 258,000,000 บาท โดยจ่ายจากงบประมาณปี 2527 จำนวน 29,881,300 บาท และผูกพันงบประมาณ ตั้งแต่ปี 2528 จนกว่าจะครบกำหนดอายุของสัญญา

วันที่ 9 ตุลาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย โซน 1 ระยะที่ 2 และอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการต่อไปได้ตามความเห็นของที่ประชุมร่วมโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำแผนปฏิบัติการ (OPERATION PLAN) ให้แล้วเสร็จก่อนดำเนินการก่อสร้างโครงการฯ สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการตามโครงการฯให้กระทรวงการคลังเจรจากับประชาคมเศรษฐกิจยุโรปขอลดเงินงบประมาณสมทบลง โดยใช้เงินช่วยเหลือแทนหรือเสนอขอใช้เงินช่วยเหลือส่วนที่เหลือสำหรับกิจกรรมต่อเนื่องของโครงการ ถ้าเจรจาแล้วไม่สำเร็จให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

ปี 2528 งบกลาง ให้ตามความจำเป็นสำหรับงบประมาณที่ยังขาดอยู่ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอขอตั้งงบประมาณปี 2529 ต่อไป

วันที่ 18 ธันวาคม 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับโครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมบริเวณถนนปู่เจ้าสมิงพรายและนิคมอุตสาหกรรมบางปู และอนุมัติให้ดำเนินการ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอทั้ง 3 ข้อ สำหรับประกาศเชิญชวน ให้ระบุให้ชัดว่าเอกชนจะลงทุนโครงการ โดยไม่รับการสนับสนุนทางด้านการเงินจากรัฐบาลด้วย

วันที่ 8 มกราคม 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยในหลักการโครงการฯ และอนุมัติให้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 4 ข้อ โดยมีเงื่อนไขว่าในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งน้ำไปเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมและน้ำดื่มในย่านสำโรง และปู่เจ้าสมิงพราย ให้แยกไว้เป็นเอกเทศและหากดำเนินงานของกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นไปได้ และสามารถทำได้แล้วเสร็จก่อนการประปาฯ ก็ให้ระงับโครงการของการประปาฯ ในส่วนนั้นเสียก่อนในส่วนค่าใช้จ่ายของโครงการจะเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวนเท่าใดนั้นให้กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกันพิจารณา โดยให้พิจารณาในส่วนเงินเพิ่มทุนจากรัฐบาลด้วยว่าจะสามารถใช้เงินกู้ต่างประเทศที่มีดอกเบี้ยต่ำแทนได้หรือไม่ เพียงใดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้บำรุงรักษาและซ่อมแซมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ใช้งบประมาณตั้งแต่ 100,000 บาท ขึ้นไป ให้กับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการโดยให้จังหวัดของบประมาณตามรูปแบบ พน.3 ปกติและให้จัดสรรงบประมาณในรูปเงินอุดหนุนให้กรมการปกครองเพื่อบำรุงรักษาและซ่อมแซมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ใช้งบประมาณตั้งแต่ 5,000 บาท แต่ไม่เกิน 100,000 บาท เพื่อสมทบกับงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดและราษฎรตามหลักการ "สามประสาน" คือ รัฐบาลร้อยละ 50 ท้องถิ่นร้อยละ 30 และราษฎรร้อยละ 20 ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ โดยให้รวมถึงการปรับปรุงโครงการฯ ด้วย

วันที่ 21 พฤษภาคม 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการรูปแบบการบริหารโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานและอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ตามความเห็นและข้อเสนอแนะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในข้อ 4.1 คือ เห็นควรให้ความเห็นชอบในหลักการรูปแบบการบริหารโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทานหลังการก่อสร้าง สำหรับโครงการชลประทานขนาดกลางระยะที่ 2 เงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย และโครงการชลประทานขนาดกลางเงินกู้ธนาคารโลกนั้น เห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาทบทวน เนื่องจากจะต้องมีการประเมินโครงการโดยแหล่งเงินกู้อีกครั้งหนึ่งก่อนสำหรับในข้อ 4.2 ให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาดำเนินการโดยไม่ต้องขอรับความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากธนาคารพัฒนาเอเชีย

วันที่ 28 พฤษภาคม 2528 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยตามมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทั้ง 3 ข้อ คือ เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและให้นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำอื่นๆ เห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะมาตรการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำและให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบ ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะมาตรการ การใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำสำหรับพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ไม่มีการใช้พื้นที่ในทุกกรณีโดยเด็ดขาดส่วนราชการใช้ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1B

ถ้ามีความจำเป็นต้องอนุญาตให้ประทานบัตรหรือต่ออายุประทานบัตรการทำเหมืองแร่ ให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเสนอ คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นรายๆ ไป

วันที่ 21 มกราคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมโยธาธิการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายปี 2528 ให้กับเจ้าของที่ดินทั้ง 2 ราย เป็นเงิน 9,000,000 บาท กับให้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายปี 2529 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 25 มีนาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการลดอัตราค่าน้ำประปา ลงจากเดิมลูกบาศก์เมตรละ 5 สตางค์ แก่ผู้ใช้น้ำทุกประเภท ตั้งแต่เดือนเมษายน 2529 เป็นต้นไป เนื่องจากการไฟฟ้านครหลวงลดค่าไฟฟ้าลง ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 25 มีนาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอการเตรียมการเพื่อช่วยเหลือราษฎรในภาวะฝนแล้ง โดยให้รัฐบาลเตรียมการช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายความเดือดร้อนเกี่ยวกับการทำมาหากินโรคภัยไข้เจ็บ รวมตลอดน้ำดื่มน้ำใช้ โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินการประสานงานกับกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง และให้กระทรวงทบวงกรมต่างๆ ให้ความร่วมมือสนับสนุนทั้งในด้านเครื่องมือเครื่องจักรและงบประมาณของหน่วยงาน

วันที่ 1 เมษายน 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำความตกลงกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบพื้นที่ร่วมกัน (ห้วยซองกาเลีย ห้วยมาลัย และห้วยเขย่ง ในการจัดที่ดินให้ราษฎรตามโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลมจังหวัดกาญจนบุรี ที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ) ให้ชัดเจน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 27 พฤษภาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วย กับผลการพิจารณาทบทวนโครงการชลประทานแม่กวงและให้ กษ.จัดทำแผนชลประทาน และรูปแบบการประสานงานให้เสร็จโดยเร็วให้กรมชลประทานใช้เงินกู้เยนงวดที่ 11 และ 12 ตามที่รัฐบาลไทยได้ลงนามในสัญญาเงินกู้ไว้แล้ว ให้ กค.กู้เงินเยนงวดต่อไป เพื่อให้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2534 และค่าใช้จ่ายของโครงการนี้ให้ใช้เงินในส่วนของเงินกู้ให้มากที่สุด ตามที่ กษ.เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 10 มิถุนายน 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการให้ใช้ที่ดินบริเวณหนองงูเห่าเพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามโครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการได้ ทั้ง 3 ข้อ โดยไม่กำหนดจำนวนที่ดิน ก่อนเชิญชวนภาคเอกชนลงทุนในโครงการให้อุตสาหกรรมประสานงานกับคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ประธานคณะอนุกรรมการฝ่ายประสานงานกิจการเอกชน) แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 8 กรกฎาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณปี 2529 งบกลาง รายการสำรองจ่ายเงินเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 35 ล้านบาท ให้กรมส่งเสริมการเกษตรช่วยเหลือเป็นค่าเมล็ดพันธุ์พืชค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและค่ายาเคมีปราบศัตรูพืชรวมทั้งการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรจังหวัดที่ประสบความเสียหายในปี 2528/2529 ในจังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ และขอนแก่นตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณและอนุมัติในหลักการให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรจัดหาปุ๋ย สูตร 15-15-15 ช่วยเหลือเกษตรกรในแหล่งประสบภัยธรรมชาติตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ

วันที่ 15 กรกฎาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินงบกลาง ปี 2529 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติเพิ่มเติมในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 180,000 ไร่โดยช่วยเหลือเป็นเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวและยาเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ในวงเงิน 13,680,000 บาท โดยใช้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรไปก่อนตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 22 กรกฎาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการฯ และอนุมัติให้ดำเนินการตามความเห็นและข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 2 ข้อ โดยให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคก่อสร้างโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 221.3 ล้านบาท โดยใช้เงินตราต่างประเทศและเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากอังกฤษ สำหรับเงินบาทสมบทใช้เงินรายได้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือเงินกู้ในประเทศ และเนื่องจากโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก แม่ยะ แม่เทย แม่ปาย ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสร้างลงบนลำน้ำเดียวกับโครงการของการพลังงานฯ ให้โรงไฟฟ้าของสำนักงานพลังงานฯ ในปริมาณไม่น้อยกว่า 1.5 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 5 สิงหาคม 2529 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายรัฐบาล คณะที่ 44 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำในนโยบายเศรษฐกิจ ข้อ 4 ดังนี้

“4. จะปรับปรุงการบริหาร และการจัดการทรัพยากรที่ดิน น้ำ ป่าไม้ และประมงให้มีการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 302)

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2524. ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ 2525-2529).*** โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.

2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	3 พฤศจิกายน 2524	ขออนุมัติหลักการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเขตชลประทานโครงการแม่งัดจังหวัดเชียงใหม่ และอ่างเก็บน้ำแม่สาน จังหวัดลำพูน
2	17 พฤศจิกายน 2524	การใช้พื้นที่เพื่ออพยพราษฎรตามโครงการก่อสร้างเขื่อนเขาแหลมจังหวัดกาญจนบุรี
3	1 ธันวาคม 2524	การปรับปรุงระบบประปาในโครงการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
4	29 ธันวาคม 2524	โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม
5	29 ธันวาคม 2524	ขออนุมัติเปิดโครงการก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายกจังหวัดนครนายก และโครงการลำปะเทีย จังหวัดบุรีรัมย์
6	5 มกราคม 2525	จัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
7	9 กุมภาพันธ์ 2525	แผนการดำเนินงานการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเชี่ยวหลาน
8	30 มีนาคม 2525	ขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันค่าถางป่าบริเวณอ่างเก็บน้ำโครงการกระเสียว
9	27 เมษายน 2525	สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ออนเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่ผาแหน ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่
10	27 เมษายน 2525	เงินกู้จากธนาคารโลกโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน เขื่อนน้ำโจน ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
11	11 พฤษภาคม 2525	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่แจ่ม
12	25 พฤษภาคม 2525	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติปี 2524/2525
13	25 พฤษภาคม 2525	การปรับปรุงราคาโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม
14	8 มิถุนายน 2525	ขออนุมัติเปิดโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำช่องแสมสาร จังหวัดชลบุรี
15	13 กรกฎาคม 2525	อนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร
16	27 กรกฎาคม 2525	โครงการศึกษาเพื่อกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศไทย
17	27 กรกฎาคม 2525	ดำเนินการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่สำคัญของประเทศไทย
18	3 สิงหาคม 2525	ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและรักษาแหล่งน้ำดิบและคลองประปา พ.ศ. ....
19	3 สิงหาคม 2525	ขออนุมัติใช้เงินปรับลดงบประมาณปี 2525 เป็นค่าใช้จ่ายสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะแห้งแล้ง
20	10 สิงหาคม 2525	การขออนุมัติโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเขื่อนเจ้าพระยา จังหวัดชัยนาท
21	21 กันยายน 2525	อนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร
22	4 ตุลาคม 2525	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน เขื่อนน้ำโจน (ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)
23	19 ตุลาคม 2525	อัตราค่าไฟฟ้าสำหรับสูบน้ำเพื่อการเกษตรของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
24	2 พฤศจิกายน 2525	สภาตำบลเชียงดาวขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเชียงดาวเพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยแม่มาด ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่
25	2 พฤศจิกายน 2525	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย ภายใต้เงินกู้จากรัฐบาลสหราชอาณาจักร
26	23 พฤศจิกายน 2525	สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่กวงเพื่อการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยก้า ท้องที่จังหวัดเชียงใหม่
27	23 พฤศจิกายน 2525	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กน้ำแม่ใจและโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กน้ำแม่เตียน

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
28	7 ธันวาคม 2525	มติคณะกรรมการโครงการกรุงรัตนโกสินทร์ เรื่องการเปลี่ยนชื่อคลองหลอดและคลองบางบำพู-คลองโอ่งอ่าง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์
29	25 มกราคม 2526	ขอทบทวนมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรสืบเนื่องจากโรคระบาดสัตว์น้ำจืด
30	1 มีนาคม 2526	ขอลดทุนสำหรับค่าใช้จ่ายโครงการอพยพราษฎรเขื่อนห้วยกุ่ม
31	15 มีนาคม 2526	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานคร
32	29 มีนาคม 2526	การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยคล้าวังหิน
33	5 เมษายน 2526	ขออนุมัติเปิดการก่อสร้างโครงการฝายเหมืองดั้ง จังหวัดลำพูน
34	24 พฤษภาคม 2526	ขออนุมัติวงเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภาวะฝนแล้ง
35	31 พฤษภาคม 2526	ขออนุมัติจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านทรัพยากรแหล่งน้ำ
36	7 มิถุนายน 2526	ข้อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดตั้งหน่วยงาน แหล่งน้ำแห่งชาติ
37	19 กรกฎาคม 2526	ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรตามโครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย
38	19 กรกฎาคม 2526	การแต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ
39	11 ตุลาคม 2526	โครงการก่อสร้างทำนบกั้นน้ำในคลองแสนแสบตามพระราชดำริ
40	8 พฤศจิกายน 2526	โครงการปรับปรุงระบบบริหารและพัฒนาการประปาภูมิภาค
41	8 พฤศจิกายน 2526	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขออนุญาตเข้าดำเนินการก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าเขื่อนเชี่ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
42	15 พฤศจิกายน 2526	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุดในกรุงเทพมหานคร
43	6 ธันวาคม 2526	โครงการเพิ่มเติมสำหรับการป้องกันน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และโครงการ ศึกษาสภาพความเสียหายจากปัญหาน้ำท่วมบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
44	6 ธันวาคม 2526	โครงการปรับปรุงเขื่อนอุบลรัตน์
45	13 ธันวาคม 2526	ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการโอนกิจการประปา
46	10 มกราคม 2527	การช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยเนื่องจากน้ำท่วม
47	21 กุมภาพันธ์ 2527	ขอแก้ไขเพิ่มเติมหลักการในการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทาน
48	8 พฤษภาคม 2527	ขอความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
49	22 พฤษภาคม 2527	สำนักงานพลังงานแห่งชาติขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่งัดเพื่อก่อสร้างโครงการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่งัดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่
50	26 มิถุนายน 2527	โครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำแม่กืมหลวง
51	10 กรกฎาคม 2527	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน โซนที่ 1 จังหวัดสุโขทัย
52	17 กรกฎาคม 2527	โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานน้ำพอง ระยะที่ 2
53	25 กันยายน 2527	ขออนุมัติทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันงบประมาณข้ามปีงบประมาณ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยแกง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
54	25 กันยายน 2527	ขออนุมัติทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันงบประมาณข้ามปีงบประมาณ เพื่อก่อสร้างทำนบดินหัวงานและอาคารประกอบในเขตโครงการแม่มาน อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
55	25 กันยายน 2527	ขออนุมัติทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ โครงการอ่างเก็บน้ำพุทธอุทยาน จังหวัดอุบลราชธานี
56	25 กันยายน 2527	ขออนุมัติทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ โครงการคลองตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
57	25 กันยายน 2527	ขออนุมัติทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันข้ามปี 2528-2530 โครงการชลประทานขนาดกลางแม่น้ำประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี
58	25 กันยายน 2527	ขอผูกพันงบประมาณปี 2528 และ 2529 เพื่อว่าจ้างก่อสร้างระบบชลประทานโครงการน้ำแม่มาว อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
59	9 ตุลาคม 2527	โครงการพัฒนาน้ำใต้ดิน จังหวัดสุโขทัย โซน1 ระยะที่ 2
60	18 ธันวาคม 2527	โครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมบริเวณถนนปู่เจ้าสมิงพรายและบริเวณใกล้เคียง
61	8 มกราคม 2528	โครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก ระยะที่ 2 ช่วงแรก
62	19 กุมภาพันธ์ 2528	งบประมาณบำรุงรักษาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
63	21 พฤษภาคม 2528	รูปแบบการบริหารโครงการพัฒนาการเกษตรชลประทาน
64	28 พฤษภาคม 2528	ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดชั้นของป่าไม้ต้นน้ำลำธารและการทำเหมืองในพื้นที่ป่าปิด
65	21 มกราคม 2529	งบประมาณค่าจัดซื้อที่ดินโครงการวางท่อส่งน้ำหนองค้อ-แหลมฉบัง
66	25 มีนาคม 2529	การลดอัตราค่าน้ำประปา
67	25 มีนาคม 2529	การเตรียมการเพื่อช่วยเหลือราษฎรในภาวะฝนแล้ง
68	1 เมษายน 2529	การจัดที่ดินให้ราษฎรตามโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนเขาแหลม จังหวัดกาญจนบุรี
69	27 พฤษภาคม 2529	การพิจารณาทบทวนโครงการชลประทานแม่กวง
70	10 มิถุนายน 2529	โครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ
71	8 กรกฎาคม 2529	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติปี 2528/2529 และ ปี2529/2530
72	15 กรกฎาคม 2529	ขอความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ (ฝนทิ้งช่วง) เพิ่มเติม
73	22 กรกฎาคม 2529	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก แม่ยะ แม่เทย แม่ปาย

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก พ.ศ. 2524

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี 118/2526 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2526

บทที่ 10

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

บทที่ 10

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำในบทที่ 4 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำ ดังนี้

"(2) นโยบายและมาตรการประกอบด้วย

(2.1) สนับสนุนให้มีการประสานแผนการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ

(2.2) สนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางที่มีอยู่โดยเน้นการบริหารและการจัดการเพื่อให้การใช้น้ำสำหรับกิจกรรมต่อเนื่องเกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

(2.3) สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการยังชีพขั้นพื้นฐาน ให้กระจายกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันในการวางแผนการบริหารและการจัดการโครงการ

(2.4) สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณทรัพยากรแหล่งน้ำที่เสื่อมโทรม

(2.5) สนับสนุนให้องค์กรราษฎร เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการแหล่งน้ำ และ

(2.6) สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลทรัพยากรแหล่งน้ำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน"
(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2529: 137-138)

วันที่ 21 ตุลาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำยม น่าน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 27)

วันที่ 19 สิงหาคม 2530 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 104 ตอนที่ 164 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 บางอย่างไม่เหมาะสมและซ้ำซ้อนกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้ปรับปรุงใหม่แล้ว สมควรยกเลิกบทบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วันที่ 11 พฤศจิกายน 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลองไปยังลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับงบประมาณดำเนินการในปี 2530 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการขอแปรญัตติเพิ่มงบประมาณของกรมชลประทาน เพื่อดำเนินการตามโครงการนี้และหากไม่สามารถแปรญัตติได้ให้กรมชลประทานเจียดจ่ายเงินจากงบประมาณของกรมชลประทาน มาดำเนินการโดยให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 16 ธันวาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติคงให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจ่ายค่าชลประทานในกรณีน้ำดิบจากทางน้ำชลประทานในการผลิตน้ำประปาให้กับกรมชลประทาน ส่วนการต้องจ่ายค่าชลประทานในอัตราเท่าใด ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) หารือกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้จ่ายในอัตราที่ต่ำที่สุดเพื่อลดต้นทุนการผลิตของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วันที่ 30 ธันวาคม 2529 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี 2530 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 31,745,350 บาท ให้กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2529/2530

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ในหลักการโครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมจังหวัด สมุทรปราการตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ข้อ 2.1, 2.2 และ 2.4 สำหรับข้อ 2.3 ให้กระทรวงอุตสาหกรรมนำผลการพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และให้กระทรวงอุตสาหกรรมประสานงานกับกระทรวงคมนาคม เกี่ยวกับการใช้ที่ดินบริเวณหนองงูเห่าตามมติคณะรัฐมนตรี

วันที่ 10 มีนาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจ ให้เพิ่มกิจกรรมเป้าหมายการปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 30 โดยเพิ่มกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นเพิ่มจากกิจกรรมการปลูกข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว งาและพืชผัก ในโครงการปรับปรุงระบบการปลูกพืชครั้งที่สองในเขตชลประทานปี 2530 และให้มีการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาเงินกู้ส่วนหนึ่งจาก 200 ล้านบาท จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้เป็นเงินกู้ระยะยาวเวลา 3-5 ปี โดยมีวงเงินชดเชยดอกเบี้ย 9 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดเทคโนโลยี 2 ล้านบาท

วันที่ 17 มีนาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ให้ลดอัตราค่าน้ำประปาให้แก่ผู้ใช้น้ำประปาทุกประเภทลงลูกบาศก์เมตรละ 5 สตางค์ ในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2529 เป็นเวลา 2 เดือน และให้ปรับค่าน้ำประปาลงลูกบาศก์เมตรละ 5 สตางค์ ตลอดเฉพาะผู้ที่ใช้น้ำประปา ประเภทที่พักอาศัย ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2530 เป็นต้นไป

วันที่ 13 พฤษภาคม 2530 มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 58/2530 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีนายสาวิตต์ โพธิวิหค เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้ศูนย์วิเคราะห์และประสานแผนปกิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ

วันที่ 1 กรกฎาคม 2530 มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 87/2530 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีอธิบดีกรมชลประทานเป็นกรรมการและเลขานุการ

วันที่ 20 กรกฎาคม 2530 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 96/2530 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีอธิบดีกรมชลประทานเป็นกรรมการและเลขานุการ

วันที่ 28 กรกฎาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ เงินงบประมาณประจำปี 2530 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 60 ล้านบาท สำหรับช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2530/2531 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและหากส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสงค์จะใช้งบประมาณวงเงินเป็นจำนวนเท่าใดก็ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 11 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร เนื่องจากฝนทิ้งช่วง และให้กระทรวง ทบวง ได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติ ดังนี้ ให้ความสนใจเอาใจใส่เรื่องแผนการแก้ไขปัญหาฝนทิ้งช่วงทั้งในระยะเร่งด่วนและในระยะยาวเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป กับให้ผนึกกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการแก้ไข

ปัญหาภาวะฝนทิ้งช่วง โดยยึดถือแผนที่กำหนดเป็นหลัก และให้ควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นไปโดยประสานสอดคล้องและไม่ซ้ำซ้อนกันโดยเฉพาะให้คำนึงถึงการประหยัดและมุ่งให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นสำคัญ

วันที่ 11 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการช่วยเหลือเกษตรกร ในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากสภาวะฝนแล้ง โดยให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นจำนวน 6.2 ล้านบาท โดยให้เกษตรกรออกเพียง 2.1 ล้านบาท เป็นกรณีพิเศษ โดยเจียดจ่ายจากงบประมาณประจำปี 2530 โครงการจัดตั้งสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้ารายการค่าก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขนาดใหญ่ 50 สถานี ซึ่งมีเหลือพอที่จะนำมาใช้จ่ายเพื่อการดังกล่าวได้ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอและให้ส่งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติรับไปพิจารณา

วันที่ 11 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติเวียงโกศัยจังหวัดแพร่ และกองอำนวยการกลางผู้บัญชาการทหารสูงสุด ใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่จะทำอ่างเก็บน้ำ และพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรี ได้เคยอนุมัติให้ใช้พื้นที่ในเขตอุทยานต่างๆ ด้วย

วันที่ 11 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการกรมส่งเสริมการเกษตรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายในภาวะฝนแล้งเพิ่มเติมใน ปี 30/31 อีกประมาณ 1.5 ล้านไร่ ซึ่งจะต้องใช้เงิน 100 ล้านบาท กรมชลประทานให้ความช่วยเหลือพื้นที่นา ตั้งแต่ 50ไร่ ขึ้นไปทำให้ต้องใช้เครื่องสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่ประสบภาวะฝนแล้งเป็นจำนวนมากแต่ยังขาดอีกประมาณ 32 ล้านบาท กรมประมงช่วยเหลือเพิ่มเติมอีก 1 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติรับไปพิจารณา

วันที่ 18 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและให้ถือปฏิบัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภาวะฝนทิ้งช่วงซึ่งการปฏิบัติจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใดขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและหากพบว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่ตรงเป้าหมายควรพิจารณาลงโทษโดยเฉียบขาดโดยเฉพาะควรมีการปรับการดำเนินงานและงบประมาณให้ตรงความต้องการและสภาพข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง ตามที่รองนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 19 สิงหาคม 2530 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 104 ตอนที่ 164 โดยมีเหตุผล ดังนี้

“โดยที่พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 มีบทบัญญัติให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวให้ยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการไปแล้ว สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ให้สอดคล้องกันด้วยจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

วันที่ 19 สิงหาคม 2530 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปาภูมิภาค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 104 ตอนที่ 164 โดยมีเหตุผล ดังนี้

"โดยที่พระราชบัญญัติ การประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 มีบทบัญญัติให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวได้ยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยอนุญาโตตุลาการไปแล้ว สมควรแก้ไขพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2522 ให้สอดคล้องกันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้"

วันที่ 25 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินงบประมาณประจำปี 2530 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 17,565,500 บาท ในการจัดซื้อเครื่องสูบน้ำเพิ่มเติม เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรประสบภาวะฝนแล้ง จำนวน 150 เครื่อง และเป็นค่าปฏิบัติการสูบน้ำเป็นเวลา 30 วัน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 25 สิงหาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอทั้ง 3 ข้อ(ให้กู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม 7.8 ล้าน,ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญาเงินกู้ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาทั้ง 2 ฉบับ) และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา ดังนี้ ให้กระทรวงการคลังนำผลการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปเจรจาขอผ่อนปรนเงื่อนไข เงินกู้ที่จะบังคับให้จ้างที่ปรึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ไทยเป็นผู้พิจารณา ได้เองตามเหมาะสมและให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาว่าจำเป็นจะต้องใช้ที่ปรึกษาตามโครงการนี้หรือไม่เพียงใดถ้าจำเป็นให้พิจารณาถึงการจ้างบริษัทที่ปรึกษาไทยเข้ารับงานที่ปรึกษาเป็นเบื้องต้น

วันที่ 8 กันยายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างแนวทางการปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะตามมาตรการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำ ปิง วัง ยม และน่าน และข้อเสนอแนะให้ระงับการแต่งตั้งคณะทำงานระดับสูง เกี่ยวกับลุ่มน้ำตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอโดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยึดถือร่างแนวทางปฏิบัติงานเป็นกรอบในการปฏิบัติงานให้ประสานสอดคล้องกันต่อไป

วันที่ 8 กันยายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิต ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่รับผิดชอบการก่อสร้างแหล่งน้ำจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งน้ำขนาดต่างๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้คณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ เพื่อให้มีข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับดำเนินงาน ให้คณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติรับผิดชอบในการประสานแผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งน้ำของส่วนราชการต่างๆ สำหรับเรื่องเขื่อนยางให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานรับไปศึกษาวิจัยว่าการจัดสร้างเขื่อนยางจะก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรและให้ชี้แจงแก่ประชาชนทราบว่าการสร้างเขื่อนยางเป็นเพียงการทดลองเพื่อศึกษาว่าก่อให้เกิดผลดีอย่างแท้จริงหรือไม่เพียงใด

วันที่ 6 ตุลาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบแนวทางและผลงานการพัฒนาเขื่อนยาง ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) รับไปพิจารณาว่าจะสมควรเข้ามีส่วนร่วมในเรื่องการสำรวจ วางแผน ออกแบบ และก่อสร้างเขื่อนยาง โดยจะร่วมมือกับสถาบันชลศาสตร์ของจีนในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอหรือไม่

วันที่ 6 ตุลาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยกับโครงการจัดตั้ง และส่งเสริมสหกรณ์ผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (สำนักงานพลังงานแห่งชาติ) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและอนุมัติการจัดตั้งสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ จำนวน 50 แห่ง โดยใช้งบประมาณประจำปี 2530 ของการพลังงานแห่งชาติสำหรับการจัดตั้งสหกรณ์ผู้ใช้น้ำในปีงบประมาณ 2531 ให้สำนักงานพลังงานฯ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ ส่วนการดำเนินการตั้งแต่ปี 2532 -2534 ให้กรมส่งเสริมสกรณ์ ขอตั้งงบประมาณประจำปี สำหรับอัตราเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามโครงการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการ ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

วันที่ 13 ตุลาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน (เขื่อนน้ำโจน) ประกอบด้วย รองนายกรัฐมนตรี (พล.อ.เทียนชัย ศิริสัมพันธ์) เป็นประธานกรรมการและกรรมการร่วมอีก 39 คน โดยให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ 6 ข้อ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ลงนามแล้ว ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 27 ตุลาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการจ้างบริษัทที่ปรึกษาโครงการกระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ สรุปได้ดังนี้ โครงการดังกล่าวฯ เป็นโครงการที่ UNDP ให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในการศึกษา ความเหมาะสม โดยมีเป้าหมายให้เงินกู้จากกองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (IFAD) และ OPEC เพื่อดำเนินงานตามโครงการในการเจรจาทาบทามกู้เงินจากสถาบันการเงินทั้ง 2 แห่งนี้ และโครงการฯนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิตและการกระจายการผลิตทางการเกษตรครอบคลุมพื้นที่ 50,000 ไร่ โดยการปรับปรุงฝายและคลองส่งน้ำที่ราษฎรทำไว้เดิมให้มีสภาพถาวรและใช้ประโยชน์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจันลาและอ่างเก็บน้ำห้วยพลาญเสือ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนพื้นที่ส่วนที่อยู่อาศัย ในเขตอุทยานแห่งชาติก่อนที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำ 2 แห่งโดยรีบด่วน กับอนุมัติให้องค์การทหารผ่านศึก และองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทำไม้ออกจากพื้นที่ที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำทั้ง 2 แห่ง เฉพาะในบริเวณพื้นที่น้ำท่วมและบริเวณหัวงาน โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) ดำเนินการตามกฎหมายหลักเกณฑ์และระเบียบของทางราชการตามขั้นตอนโดยเคร่งครัดต่อไป

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการจัดทำฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเหนือเขื่อน ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำฝนหลวงเหนือเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ปรากฏว่ามีน้ำเหนือเขื่อนเพิ่มขึ้น 29 ล้านลูกบาศก์เมตร จึงเห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาเร่งรัดและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง ในบริเวณเหนือเขื่อนและอ่างเก็บน้ำต่างๆ โดยเฉพาะบริเวณเหนือเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ เพื่อให้มีน้ำปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (พล.ร.อ.สนธิ บุณยะชัย) เสนอ

วันที่ 8 ธันวาคม 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบปัญหาอุทกภัยในเขตจังหวัดภาคใต้ โดยให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องร่วมมือประสานงานในการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนโดยเร่งด่วน และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับช่วยเหลือเรื่องพันธุ์พืช และพันธุ์

กุ้งปลา แก่เกษตรกรที่มีอาชีพเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งที่ได้รับความเดือดร้อน นอกจากนี้ควรให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือด่วน

วันที่ 15 ธันวาคม 2530 คณะรัฐมนตรีลงมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้แก้ไขหลักการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2527 ดังนี้

"ให้กรมชลประทานจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ถูกเขตบริเวณหัวงาน บริเวณเขตน้ำท่วม หรือบริเวณเขตจัดสรรหมดทั้งแปลง หรือเหลืออยู่น้อยจนไม่สามารถอยู่อาศัย หรือประกอบอาชีพได้ก่อนวันที่กรมชลประทานเข้าดำเนินการสำรวจ"

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอขอแก้ไขหลักการจัดสรรเพราะมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2527 อนุมัติให้กรมชลประทานจัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินโดยชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ถูกเขตบริเวณหัวงาน บริเวณเขตน้ำท่วม หรือบริเวณเขตจัดสรรหมดทั้งแปลง หรือเหลืออยู่น้อยจนไม่สามารถอยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพได้ ซึ่งมีบ้านเรือนอยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว ก่อนวันที่กรมชลประทานเข้าดำเนินการสำรวจ โดยจัดสรรให้ครอบครัวละประมาณ 10 ไร่ นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับรายงานจากกรมชลประทานว่า การจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทานโครงการมูลบน ซึ่งคณะกรรมการจัดที่ดินอพยพราษฎรมีมติให้ใช้ที่ดินส่วนหนึ่งของป่าสงวนแห่งชาติป่าดงอีจานใหญ่ อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่เสื่อมโทรมเป็นที่จัดสรร และกรมป่าไม้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อนุมัติให้ใช้แล้วนั้น ปรากฏว่าในบริเวณที่กำหนดให้เป็นเขตจัดสรร มีราษฎรเข้าครอบครองทำกินอยู่ก่อนแล้ว 719 ราย เป็นการครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย 209 ราย ครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย 520 ราย ผู้ที่ครอบครองทำกินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเหล่านี้ส่วนมากมีบ้านเรือนอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับเขตจัดสรรแต่อยู่นอกเขตจัดสรร จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะจัดสรรที่ดินให้ได้ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น และราษฎรที่อยู่ในบริเวณที่ถูกเขตชลประทานที่ไม่ยอมย้ายออก จึงขอแก้ไขหลักการจัดสรรที่ดินเสียใหม่ โดยตัดข้อความ ***"ซึ่งมีบ้านเรือนอยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว"*** ออก

วันที่ 12 มกราคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานเพื่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวงทั้งระยะสั้นและระยะยาว และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติและดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวโดยด่วนต่อไป ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอกับเห็นชอบมาตรการขยายเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง ซึ่งขยายเพิ่มเติมอีก 150 ตารางกิโลเมตร โดยมีข้อกำหนดในทางปฏิบัติในพื้นที่ขยายตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงานเสนอ โดยตัดข้อความ "ขนาดเล็ก" ในข้อ 2 ออกและให้กระทรวงอุตสาหกรรมและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบแนวทางและผลงานการพัฒนาเขื่อนยางตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และอนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน (สำนักงานพลังงานแห่งชาติ) สำรวจและออกแบบก่อสร้างเขื่อนยาง ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "ฝายยาง" และให้คณะกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำแห่งชาติจัดวางแผนพัฒนาลุ่มน้ำ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยให้ยึดถือเอาการพัฒนาลุ่มน้ำชี และลุ่มน้ำมูลเป็นลำดับความสำคัญสูงสุดแล้วให้จัดส่งแผนดังกล่าว ให้คณะกรรมการอำนวยการโครงการน้ำพระทัยจาก

ในหลวง เพื่อดำเนินการกับให้รองนายกรัฐมนตรี (พลเรือเอก สนธิ บุญยะชัย) พิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ขออนุมัติทบทวนมติคณะรัฐมนตรี และขออนุมัติใช้เงินงบกลางฯ ปีงบประมาณ 2531 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2530/2531 ดังนี้ อนุมัติเงินงบประมาณปี 2531 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 17.8 ล้านบาท

วันที่ 29 มีนาคม 2531 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้แก้ไขมาตรการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ของลุ่มน้ำยม-น่าน ให้เหมือนกับลุ่มน้ำปิง-วัง (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 27)

วันที่ 5 เมษายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจให้ระงับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบนไว้ก่อน โดยให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรงศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ เพื่อนำเสนอรัฐบาลพิจารณาต่อไปให้คณะกรรมการแผ่นดินไหวแห่งชาติกรมอุตุนิยมวิทยาศึกษาประเด็นแผ่นดินไหวเป็นการเฉพาะ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริงและประชาสัมพันธ์เรื่องที่มีข้อยุติยอมรับกันทุกฝ่ายแล้วให้ทราบโดยทั่วกัน ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับไปพิจารณาแผนงานมาตรการงบประมาณสนับสนุน เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าในบริเวณดังกล่าวแล้วนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาต่อไป และให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยศึกษาแหล่งผลิตไฟฟ้าด้วยวิธีอื่นและเร่งรัดสำรวจ พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาเพื่อให้ทันความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชน

วันที่ 10 เมษายน 2531 มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 39/2531เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กทช.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

วันที่ 12 เมษายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2531 และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 14 เมษายน 2531 พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 60/2531 เรื่องการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

วันที่ 19 เมษายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องโครงการปฏิบัติการฝนหลวงพิเศษเพิ่มน้ำเหนือเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ในปี 2531 ของคณะปฏิบัติการที่ 2 จ่ายจากงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในวงเงิน 6,574,400 บาท สำหรับปี 2531 ส่วนการดำเนินการในปี 2532 - 2535 นั้น ขึ้นอยู่กับระดับน้ำในเขื่อนปีใดที่มีน้ำเหนือเขื่อนมาก ก็ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อการทำฝนหลวง ในปีที่มีความแห้งแล้งและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เห็นควรปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในเขื่อนแต่ไม่สามารถเจียดจ่ายจากงบประมาณปกติได้ ให้ขอเงินงบประมาณสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 เมษายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง โดยตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภาวะฝนแล้งขึ้นที่กองป้องกันฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง มีรองอธิบดีกรมการปกครอง ฝ่ายบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้อำนวยการศูนย์ สำหรับสถานการณ์ความแห้งแล้ง ถึงวันที่ 18 เมษายน 2531 จำนวน 24 จังหวัด 123 อำเภอ 408 ตำบล 2,977 หมู่บ้านนั้น ได้ช่วยเหลือไปแล้ว โดยใช้รถแจกจ่ายน้ำ 43 คัน โดยจังหวัดต่างๆ ได้อนุมัติเงินทดรองราชการเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถบรรทุกน้ำและเครื่องสูบน้ำ เป็นเงิน 60,000 บาท

วันที่ 24 พฤษภาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานการช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภาวะแห้งแล้ง และการดำเนินการช่วยเหลือราษฎรจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องและจังหวัดต่างๆ ถึงวันที่ 24 เมษายน2531 ของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้ จังหวัดที่ประสบภาวะแห้งแล้ง 24 จังหวัด ประมาณ 361,244 ครอบครัวพื้นที่การเกษตรเสียหาย 328,603 ไร่ ดำเนินการจ่ายน้ำเพื่อช่วยเหลือไปแล้ว 20 จังหวัด โดยจังหวัดต่าง ๆ อนุมัติเงินทดรองราชการเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์บรรทุกน้ำและเครื่องสูบน้ำ ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดน่าน

วันที่ 23 มิถุนายน 2531 มีประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2531 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 105 ตอนที่ 101

วันที่ 12 กรกฎาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำมูล-ชี และให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบในการดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำปิง-วัง-ยม-น่าน และมูล-ชี (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 27)

วันที่ 25 สิงหาคม 2531 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 45 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำในนโยบายเศรษฐกิจ ข้อ 5 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

“5. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อันประกอบด้วยที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ ประมง แร่ธาตุ และพลังงานในท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.2 สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบและต่อเนื่อง” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2536: 64)

วันที่ 27 กันยายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่นายกรัฐมนตรีแจ้งว่าได้เกิดอุทกภัยขึ้นในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะในเขตจังหวัดภาคกลาง และภาคใต้บางจังหวัด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรกับให้ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งรัดปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว รวมทั้งการป้องกันโรคระบาดต่างๆ การปรับปรุงคุณภาพของแหล่งน้ำ และจัดหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และปุ๋ยแจกจ่ายแก่ราษฎร ส่วนจังหวัดในภาคอีสานที่ประสบภาวะฝนแล้ง ได้แก่ ชัยภูมิ ขอนแก่น สุรินทร์ บุรีรัมย์ สกลนคร ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำฝนหลวงช่วยเหลือโดยด่วน

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่นายกรัฐมนตรีแจ้งเกี่ยวกับคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องจนมีแนวโน้มที่จะถึงจุดวิกฤต จึงขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับประสานเร่งรัดดำเนินการแก้ไข และรายงานคณะรัฐมนตรีทราบอย่างต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักในสภาวะน้ำเสีย และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน ซึ่งรองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) ประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขอรับไปพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องคุณภาพน้ำทะเลในอ่าวพัทยามีแนวโน้มเสื่อมลง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอและเห็นชอบแนวทางในการแก้ปัญหา โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่รับผิดชอบเร่งตรวจสอบและกวดขันโรงแรมและร้านอาหารต่างๆ ไม่ให้ระบายน้ำเสียและของเสียลงทะเล หากพบการทำผิดให้ลงโทษตามกฎหมายถึงขั้นปิดกิจการได้และให้ระงับการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในเขตเมืองพัทยาไว้ชั่วคราว โดยให้กระทรวงมหาดไทยเร่งขยายระบบกำจัดน้ำเสีย ของเมืองพัทยาให้สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียได้อย่างเพียงพอทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยใช้งบปี 2532 หากไม่ได้ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาปัญหาและมาตรการป้องกันความเสียหาย เนื่องจากอุทกภัยริมฝั่งแม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานกรรมการ ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน เป็นรองประธานและกรรมการอื่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีก 6 คน มีหน้าที่ประสานการดำเนินงานตามแผนและโครงการกับหน่วยงานต่างๆ และนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้จัดสรรเงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน จำนวน 500 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาคใต้ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่รวมเงินจำนวน 500 ล้านบาท ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 28 พฤศจิกายน 2531 ปฏิบัติงานประจำ ณ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาคใต้ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อที่สามารถจัดสรรงบช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว โดยให้ส่วนราชการดำเนินการจัดจ้างโดยวิธีพิเศษ และวิธีกรณีพิเศษตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) เร่งนำไม้ที่ไม่มีผู้ใดมีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายไปดำเนินการแปรรูปสำหรับแจกจ่ายให้ราษฎร

วันที่ 6 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่คณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้เสนอการจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการรองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธาน และคณะกรรมการอีก 9 ท่าน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะสภาพความเสียหายอันเกิดจากอุทกภัยภาคใต้ ให้คืนสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด อำนวยการ และประสานงาน สั่งการและกำกับดูแลศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

วันที่ 6 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอว่าตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2531 เห็นชอบในหลักการให้ตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ (ระดับรัฐบาล) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ต่อมานายกรัฐมนตรีได้ลงนามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 215/2531 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2531 เรื่อง จัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ นั้น หากจะมีการสั่งการจากศูนย์ฯ ระดับรัฐบาล ไปยังกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาคใต้ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขอให้สั่งการผ่านกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเรื่องนี้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ) ในฐานะกรรมการและเลขานุการฯ ขอรับไปปฏิบัติต่อไป

วันที่ 6 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติดังนี้มอบให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการอนุมัติ อนุญาต ยกเว้นหรือออกระเบียบเกี่ยวกับการก่อหนี้ผูกพันหรือเบิกจ่ายได้ สำหรับกรณีอุทกภัยในจังหวัดภาคใต้เป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ และให้ถือว่าการอนุมัติดังกล่าวเป็นมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป กับให้กรมทางหลวง (เขตการทางประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และสงขลา) ขออนุมัติงบประมาณในวงเงิน 51 ล้านบาท จากงบกลางฯ จำนวน 500 ล้านบาท ของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาคใต้ ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2531 เพื่อดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมทางหลวงแผ่นดินในความรับผิดชอบไปก่อน และให้สำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลางเร่งรัดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานประจำ ณ กองอำนวยการฯ เพื่อให้สามารถอนุมัติจัดสรรเงินงบกลางของกองอำนวยการฯ ไปยังจังหวัดและส่วนราชการต่างๆ ดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ สำหรับเงินบริจาคจากต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ ภาคเอกชน และองค์กรการกุศลต่างๆ ให้นำไปใช้จ่ายในการจัดหาเครื่องบริโภค เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง เป็นต้น และการจัดหายารักษาโรคและให้ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ (ระดับรัฐบาล) เป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับจำนวนเงินและสิ่งของที่ทางราชการได้รับบริจาคทั้งหมด ให้กระทรวงศึกษาธิการเร่งบูรณะซ่อมแซมโรงเรียนต่างๆ ที่ประสบอุทกภัย ให้กระทรวงมหาดไทย (กรมประชาสงเคราะห์) ให้ความช่วยเหลือเด็กกำพร้าที่บิดา มารดา เสียชีวิตด้วยเหตุอุทกภัยครั้งนี้ ให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหมร่วมกันพิจารณาจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินเพื่อเตรียมรับสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ นอกจากนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปรับปรุงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ให้สอดคล้องกับปัญหาเศรษฐกิจและสังคมในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในครั้งนี้

วันที่ 6 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดภาคใต้ ระหว่างวันที่ 22 พฤศจิกายน 2531 - 5 ธันวาคม 2531 สรุปได้ดังนี้ จังหวัดที่ประสบภัยน้ำท่วมมี 14 จังหวัด จังหวัดที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด คือ นครศรีธรรมราช สงขลา ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากน้ำท่วม จำนวน 200,732 ครอบครัว ความชำรุดเสียหายมีทั้งสิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ พื้นที่การเกษตร และสัตว์เลี้ยงเสียหาย ซึ่งหน่วยงานรวมทั้งจังหวัดต่างๆ ได้ดำเนินการช่วยเหลือด้านการเงินปัจจัย 4 ตลอดจนสาธารณูปโภค และรัฐบาลญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือ โดยมอบสิ่งของเป็นมูลค่า 6,000,000 บาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 13 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานสถานการณ์อุทกภัยในจังหวัดภาคใต้และการช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2531-12 ธันวาคม 2531 สรุปได้ดังนี้จังหวัดที่ประสบอุทกภัยมี 14 จังหวัด ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 204,541 ครอบครัว รวมทั้งพื้นที่เกษตร สิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ เสียหาย ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้ช่วยเหลือในด้านการเงินและปัจจัย 4 โดยเฉพาะจากศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ กระทรวงมหาดไทยและกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (ภาคใต้) จังหวัดสงขลา และความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐในรูปของเวชภัณฑ์

วันที่ 13 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการให้ความช่วยเหลือสินเชื่อดอกเบี้ยถูกเพื่อฟื้นฟูการเกษตรภายหลังอุทกภัยในภาคใต้ ในวงเงินสินเชื่อ 7,306 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ (ระดับรัฐบาล) และให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) เป็นประธาน และพิจารณาบุคคลที่เห็นสมควรเป็นอนุกรรมการฯ เพื่อรับเรื่องนี้ไปพิจารณาดำเนินการโดยด่วน

วันที่ 27 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการและอนุมัติความช่วยเหลือศูนย์สงเคราะห์ในความดูแลของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางเนื้อที่ประมาณ 57,071 ไร่ ส่วนวงเงินค่าใช้จ่าย ให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางทำความตกลงกับสำนักงบประมาณอีกครั้งหนึ่งสำหรับการช่วยเหลือสวนยางพารานอกความรับผิดชอบของกองทุนฯ ให้เป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งกรมฯ ได้รับอนุมัติงบประมาณไปแล้วเป็นเงิน 12.36 ล้านบาท หากงบประมาณไม่พอให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 27 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานการช่วยด้านที่อยู่อาศัยแก่ราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในภาคใต้ โดยมอบให้กรมโยธาธิการออกแบบบ้านพักอาศัยเพื่อให้ราษฎรนำไปก่อสร้างบ้านเรือนตามความเหมาะสม และได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาที่ดินสำหรับปลูกสร้างบ้านใหม่ให้ราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งประสบอุทกภัยอย่างหนักจนไม่สามารถก่อสร้างบ้านในพื้นที่เดิมได้โดยประสานงานกับการเคหะแห่งชาติ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 27 ธันวาคม 2531 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานสถานการณ์น้ำท่วมในจังหวัดภาคใต้และการช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ ตั้งแต่เริ่มจนถึงวันที่ 26 ธันวาคม 2531 สรุปได้ดังนี้ ในเบื้องต้นช่วยเหลือด้านอุปโภค-บริโภคมีหน่วยงานต่างๆ ให้ความช่วยเหลือมีการจัดที่พักให้ราษฎรผู้ประสบภัยคือ จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎานี ส่วนศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ที่กระทรวงมหาดไทยได้รับบริจาคเงินจำนวน 34,151,959.75 บาท และสิ่งของซึ่งได้จัดส่งให้จังหวัดต่างๆ รวม 10 จังหวัด และกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (ภาคใต้) จังหวัดสงขลาได้อนุมัติเงินงบกลางช่วยเหลือในด้านต่างๆ ส่วนสถานการณ์ปัจจุบัน คือ อำเภอปากพนัง อำเภอหัวไทร และอำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีน้ำท่วมขังอยู่ ส่วนจังหวัดอื่นๆ ระดับน้ำได้ลดลงสู่ภาวะปกติ

วันที่ 31 มกราคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าของเรื่องรับไปดำเนินการ ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ คือให้เร่งดำเนินการสำรวจที่ดินของทางราชการ เพื่อนำไปจัดสรรเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยเนื่องจากอุทกภัย โดยให้ครอบครัวละไม่เกิน 200 ตารางวา กับจัดสร้างที่พักอาศัยให้อพยพราษฎรที่พักในที่พักชั่วคราวที่ ตำบลกะทูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราชให้เข้าพักในที่แห่งใหม่ โดยกำหนดให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน แล้วให้รื้อถอนที่พักชั่วคราวทันที ทั้งนี้ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือสนับสนุน และประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยอย่างใกล้ชิดและให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งการในส่วนที่เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีและหรือยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานนี้

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2532 ได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2532 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 106 ตอนที่ 23 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2532 ซึ่งระเบียบนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2532 และพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามประกาศ เมื่อวันที่ 23 มกราคม 2532 มีรายละเอียดดังนี้

“เพื่อให้การบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้อง สัมพันธ์กัน และเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาสูงสุดอาศัยอำนาจนายกรัฐมนตรี ตามข้อ 9(8) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 และโดยความเห็นของคณะรัฐมนตรี จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้”

หมวดที่ 1
ความทั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2532”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2531 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2531

ข้อ 3 บรรดามติคณะรัฐมนตรี ระเบียบหรือคำสั่งใดๆ ที่ขัดแย้งหรือไม่สอดคล้องกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

(1) “ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม สำนักงาน หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

(2) “รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมาย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

(3) “แหล่งน้ำขนาดใหญ่” หมายความว่า แหล่งน้ำทุกประเภทที่มีปริมาตรเก็บกักน้ำตั้งแต่ 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่ผิวน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ชลประทานตั้งแต่ 80,000 ไร่ขึ้นไป

(4) “แหล่งน้ำขนาดกลาง” หมายความว่า แหล่งน้ำทุกประเภทที่มีปริมาตรเก็บกักน้อยกว่า 100 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือมีพื้นที่ผิวน้ำน้อยกว่า 15 ตารางกิโลเมตร หรือมีพื้นที่ชลประทานน้อยกว่า 80,000 ไร่

(5) “แหล่งน้ำขนาดเล็ก” หมายความว่า แหล่งน้ำประเภทอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล ภาชนะเก็บกักน้ำ และอื่นๆ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการก่อสร้างไม่เกิน 1 ปี และไม่มีการจ่ายค่าชดเชยสำหรับที่ดิน

หมวดที่ 2
คณะกรรมการ

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ” เรียกโดย ย่อว่า “กทช.” มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานและบุคคลซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้มีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

ข้อ 7 ให้ กทช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และนโยบายเพื่อให้มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก สนองความต้องการ

(2) ให้แนวทางและอำนวยการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ จัดทำแผนหรือโครงการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ ในส่วนที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งประสานการจัดทำแผนหรือโครงการดังกล่าว

(3) ตรวจสอบและอนุมัติแผนหรือโครงการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ แล้วแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(4) ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติตามแผนหรือโครงการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ

(5) พิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาและข้อขัดข้องเร่งด่วนที่เกิดขึ้นแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ ในระหว่างการปฏิบัติงานตามแผนหรือโครงการแล้วรายงานผลการปฏิบัติให้คณะรัฐมนตรีทราบ

(6) กำหนดลำดับความสำคัญเพื่อการจัดสรรน้ำและควบคุมการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการทั้งด้านอุปโภคบริโภค การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและอื่นๆ แล้วแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบรวมทั้งอำนวยการและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญที่กำหนด

(7) อำนวยการ ควบคุม และกำกับดูแลการตรวจสอบและการรักษาคุณภาพน้ำ

(8) รายงานผลการดำเนินงานสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ สถานภาพด้านปริมาณและคุณภาพน้ำและการใช้น้ำเพื่อสนองความต้องการด้านต่างๆ

(9) เสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการกำหนดหรือปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับการสร้างหรือสัมมนา การควบคุม ป้องกันและรักษาแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ

(10)ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(11) อำนวยการ ควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงาน

(12) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

(13) ว่าจ้างผู้ทรงคุณวุฒิหรือสถาบันเพื่อปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการ และกำหนดอัตราค่าตอบแทนได้ตามความจำเป็น

หมวดที่ 3
สำนักงานคณะกรรมการ

ข้อ 8 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า "สำนักงาน กทช." เป็นหน่วยงานภายในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในประเทศและระหว่างประเทศ พิจารณากำหนดความต้องการน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอื่นๆ และความสามารถในการสนองความต้องการดังกล่าว รวมทั้งประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

(2) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และนโยบายการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

(3) จัดเตรียมแนวทางการวางแผนหรือโครงการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ ที่คณะกรรมการจะให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ เป็นมูลฐานการวางแผนรวมทั้งประสานการจัดทำแผนหรือโครงการดังกล่าว

(4) กำกับ ดูแล การปฏิบัติตามแผนหรือโครงการสร้างหรือพัฒนาแหล่งน้ำขนาดต่างๆ ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ

(5) ศึกษาปัญหา และข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ แล้วเสนอแนะวิธีการแก้ไขต่อคณะกรรมการ

(6) พิจารณาและเสนอแนะการจัดลำดับความสำคัญเพื่อจัดสรรน้ำและควบคุมการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ โดยสอดคล้องกับความต้องการด้านอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ และอื่นๆ

(7) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานสร้าง หรือพัฒนาแหล่งน้ำ การรักษาคุณภาพน้ำและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ ตามระยะเวลาหรือตามคำสั่งของคณะกรรมการ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

(8) พิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำหรือปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนา การควบคุม การป้องกัน และรักษาแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ

(9) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(10) เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงให้มีอำนาจในการติดต่อประสานงานกับบุคคล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 9 ให้มีผู้อำนวยการสำนักงาน กทช. ตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นผู้บริหารงานของสำนักงาน กทช. และเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน กทช.

ข้อ 10 ในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งสำนักงาน กทช. นั้น หากไม่สามารถบรรจุบุคคลตามอัตรากำลังได้ ให้ขอยืมตัวข้าราชการ และ/หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มาช่วยปฏิบัติงานไปพลางก่อน ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจให้ความร่วมมือแก่สำนักงาน กทช. ด้วย และเพื่อเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มาช่วยราชการ พิจารณาบำเหน็จประจำปี หรือการเลื่อนขั้นให้ถือว่าการมาช่วยราชการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต้นสังกัดด้วย ในด้านงบประมาณ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็นเพื่อการจัดตั้งและดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติด้วย"

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ โครงการเร่งด่วนขยายกำลังผลิตน้ำที่บางเขน เพื่อแก้ไขการขาดแคลนน้ำประปาในปี 2534 และเพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตของบ้านเมือง ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอและอนุมัติให้ดำเนินการต่อไป โดยรับความเห็นของกระทรวงการคลังไปพิจารณาดำเนินการ คือค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานประมาณ 160 ล้านบาท จะใช้จากเงินรายได้ของการประปานครหลวงเองจำนวน 40 ล้านบาทเงินกู้ในประเทศ 120 ล้านบาท แต่ช่วงปี 2533-2534 ที่อยู่ระหว่างดำเนินการ การประปานครหลวงจะขาดเงินสดในมือเนื่องจากขาดรายได้ไม่เพียงพอ และภาระชำระคืนต้นเงินกู้ Long Term Credit Bank of Japan การประปานครหลวงจำต้องปรับปรุงประสิทธิภาพ

และรายได้พร้อมกับการหาเงินกู้จากแหล่งอื่น รวมทั้งการปรับอัตราค่าน้ำ ซึ่งต้องได้รับอนุมัติให้ปรับปรุงค่าน้ำได้เร็วกว่าที่กำหนดไว้เดิมในปี 2535 เพื่อนำรายได้มาใช้ลงทุนและลดภาระหนี้สิน

วันที่ 14 มีนาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงคมนาคมรับข้อเสนอของสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดหาแท้งก์น้ำและการขนส่งน้ำ เพื่อช่วยเหลือราษฎรตามสถานีรถไฟเส้นทางระหว่างจังหวัดนครราชสีมา ถึงจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจุดที่ขาดแคลนน้ำไปดำเนินการให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับข้อเสนอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเรื่องสร้างเขื่อนหรือฝายตามเส้นทางแม่น้ำยม เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกร ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงวิทยาศาสตร เทคโนโลยีและการพลังงานรับไปพิจารณาวางมาตรการและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาต้นน้ำลำธารในภาคเหนือและภาคอื่นๆ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาทบทวนระบบการวางแผน และพิจารณาทบทวนและปรับปรุงคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 14 มีนาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติในหลักการโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรับไปจัดทำรายละเอียดความเหมาะสมของโครงการฯ ภายใต้แผนการลงทุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 เสนอตามขั้นตอนต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรณีที่มีประเด็นนโยบายสำคัญเป็นพิเศษ ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

วันที่ 21 มีนาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้จัดวัสดุที่จำเป็นให้หมู่บ้านที่ขาดน้ำในภาคอีสาน หมู่บ้านละ 1 ชุดซึ่งมีประมาณ 1,000 หมู่บ้านๆ ละ 2,000 บาท เป็นเงิน 2,000,000 บาท และให้จังหวัดและอำเภอดำเนินการจัดซื้อหัวโยกสูบน้ำและท่อเอสล่อนดังกล่าว โดยในกรณีพิเศษได้แล้วให้ผู้ใหญ่บ้านหรือบุคคลที่ ผู้ใหญ่บ้านมอบหมายนำไปเจาะน้ำดื่ม ให้เสร็จวันที่ 15 พฤษภาคม 2532 ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) เสนอสำหรับเรื่องการเงินให้กระทรวงมหาดไทยตกลงกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 8 เมษายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการของแผนงานและโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงเร็ก แผนงานและโครงการก่อสร้างฝายทดน้ำในแม่น้ำมูล ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้สามารถเริ่มดำเนินการได้ในปีงบประมาณ 2533

วันที่ 8 เมษายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชรและลำคันฉู ในปีงบประมาณ 2533 และการศึกษารายงานความเหมาะสมของโครงการเขื่อนชีบนและโครงการเขื่อนยางนาดี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณปี 2533 สนับสนุนตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้เริ่มดำเนินการได้ในปีงบประมาณ 2533

วันที่ 8 เมษายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ โครงการโขง-ชี-มูล ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ โดยให้เริ่มงานสำรวจและศึกษาให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2532 และให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณปี 2532 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ทั้งนี้ให้ทำการสำรวจและออกแบบในส่วนที่สามารถจะดำเนินการได้ก่อน และให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานรับไปดำเนินการศึกษาออกแบบ

โครงการลุ่มน้ำสงคราม จังหวัดนครพนม และอนุมัติในหลักการให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชีตอนบน โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงเร็ก โครงการโขง-ชี-มูล และโครงการลุ่มน้ำสงคราม โดยมอบให้ รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) เป็นประธาน สำหรับงบประมาณตามโครงการให้พิจารณาจัดสรรจากวงเงินงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรเป็นพิเศษตามความเหมาะสมกับให้เร่งดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จภายใน 3 ปี

วันที่ 8 เมษายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอปัญหาและโครงการของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 6 จังหวัด ในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค โดยจังหวัดหนองคาย เลย มุกดาหาร นครพนม ชัยภูมิ และขอนแก่น ได้เสนอปัญหาและโครงการซึ่งเป็นความคิดริเริ่มของจังหวัดเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ดังนี้ จังหวัดหนองคาย เสนอการพัฒนาแหล่งน้ำหนองหัวช้าง หนองไข่นก เพื่อสร้างจุดสูบน้ำส่งไปยังพื้นที่เพาะปลูก จังหวัดเลย เสนอเปิดจุดผ่านแดนถาวรที่อำเภอเชียงคาน และอำเภอท่าลี่ จังหวัดมุกดาหาร เสนอการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างจังหวัดมุกดาหารกับแขวงสุวรรณเขต และโครงการสร้างทางรถไฟสายบัวใหญ่-ร้อยเอ็ด-มุกดาหาร-นครพนม จังหวัดนครพนม ได้ดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟสายอีสาน จังหวัดชัยภูมิ เสนอโครงการสร้างเขื่อนชีบน และจังหวัดขอนแก่นเสนอโครงการโขง-ชี-มูล

วันที่ 13 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องราษฎรจาก อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และ จังหวัดแพร่ จำนวน 1,200 คน ร้องเรียนขอให้ระงับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น จึงเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อเท็จจริง ตลอดจน ผลประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการดังกล่าว และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาการก่อสร้างเขื่อนแห่งนี้ จะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อป่าไม้สักบริเวณหน้าเขื่อนมากน้อยเพียงใด ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 13 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ดำเนินการศึกษารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการเปิดโครงการขนาดใหญ่ต่อไป สำหรับการใช้เงินกู้จากต่างประเทศ เพื่อดำเนินการตามโครงการดังกล่าวให้กรมชลประทาน ขอความช่วยเหลือทางวิชาการจากสถาบัน การเงินระหว่างประเทศ หรือขอใช้เงินกู้ภายใต้โครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อดำเนินการศึกษาความเหมาะสมขั้นสุดท้าย และปรับปรุงข้อมูลโครงการให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

วันที่ 13 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ดำเนินการศึกษาและก่อสร้างอาคารทดน้ำในลำน้ำยม จำนวน 10 แห่ง ในวงเงินแห่งละ 15 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างนั้น สำนักงบประมาณได้ เสนอตั้งงบประมาณ 2533 ไว้ให้แล้ว

วันที่ 13 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกณ์ (กรมชลประทาน) ดำเนินการศึกษารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการเปิดโครงการขนาดใหญ่ต่อไป สำหรับการใช้เงินกู้จากต่างประเทศเพื่อการดำเนินการโครงการดังกล่าวนั้น ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาความเหมาะสมของโครงการ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการเสียก่อน และเมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้ใช้เงินกู้จากต่างประเทศแล้ว กระทรวงการคลังก็จะนำเสนอ

คณะกรรมการนโยบายหนี้ของประเทศเพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนการก่อหนี้ฯ ประจำปีต่อไป ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ

วันที่ 13 พฤษภาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินการของกรมชลประทานและกรมป่าไม้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง โดยกรมชลประทานมีแผนงานสร้างฝาย ตามลำน้ำยม จำนวน 10 แห่ง และมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่ จังหวัดสุโขทัย เป็นโครงการขนาดกลาง 8 แห่ง ส่วนกรมป่าไม้ ได้มีมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารถูกทำลาย โดยการส่งเสริมโครงการป่าไม้ชุมชนในป่าต้นน้ำลำธารนอกเขตป่าอนุรักษ์กับมีแผนเร่งด่วน และระยะยาวในการฟื้นฟูสภาพป่า

วันที่ 13 มิถุนายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2528 โดยให้ปรับสัดส่วนวงเงินงบประมาณสมทบ งานบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นรัฐบาล : องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด : ราษฎร = 60 :20 : 20 ให้เพิ่มงบประมาณงานบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นปีละ 20 ล้านบาท โดยให้กระทรวงมหาดไทยเสนอขอแปรญัตติเพิ่มเติมงบประมาณ หรือโอนเปลี่ยนแปลงรายการเงินงบประมาณรายการเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2533 และสำหรับงบประมาณงานบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก ให้เพิ่มเงินอุดหนุนจากเดิมเป็นวงเงิน ไม่เกิน 150,000 บาท

วันที่ 4 กรกฎาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทยรับไปเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาการกำจัดน้ำเสียที่พัทยาโดยด่วนโดยไม่ให้ซ้ำซ้อนกับแผนงานการกำจัดน้ำเสีย ของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

วันที่ 4 กรกฎาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจที่มีมติให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาดำเนินการควบคุมการกำจัดน้ำเสียจากโรงแรมและอาคารชุด โดยกำหนดระยะเวลาในการปรับปรุงแก้ไขให้กับโรงแรมและอาคารชุดที่ได้มีการดำเนินการอยู่แล้วและควบคุมแบบแปลนการก่อสร้างให้มีระบบการกำจัดน้ำเสียที่ถูกต้อง และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยดูแลมิให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อแก่โครงการก่อสร้างอาคารชุดขนาดใหญ่ ซึ่งมีลักษณะฟุ่มเฟือยและเพื่อเป็นการเก็งกำไร โดยให้หันมาพิจารณาโครงการก่อสร้างอาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้มากขึ้น

วันที่ 11 กรกฎาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทาน จ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สิน ตามเงื่อนไข 4 ข้อ โดย คำว่า "เงินค่าชดเชยที่ดิน" ให้แก้ไขเป็น "เงินค่าขนย้าย "และอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับการเบิกจ่ายเงินให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง โดยแจ้งรายละเอียดรายการและอัตราการจ่ายเงินชดเชยด้วย

วันที่ 11 กรกฎาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการอนุญาตให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ห้วยทรายตอนบน อ่างเก็บน้ำห้วยหอย และอ่างเก็บน้ำห้วยหินแตก ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติเพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่อนุญาตต่อไป

วันที่ 15 สิงหาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายภิญญา ช่วยปลอด) ร่วมกับผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการชี้แจงแก่ประชาชนในท้องที่เกี่ยวกับประโยชน์และผลกระทบของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องภายใน 1 เดือน แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 5 กันยายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการแก้ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขั้นพื้นฐานถาวร โดยการพัฒนาแหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน และพื้นที่ใกล้เคียงให้เสร็จสมบูรณ์ภายในปี 2535 ซึ่งเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาแหล่งน้ำในชนบท ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 6 และให้การสนับสนุนหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละโครงการจัดทำแผนงานโครงการสำหรับงบประมาณในการดำเนินการ โดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณตามที่ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 19 กันยายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการบำบัดน้ำเสียกรุงรัตนโกสินทร์ และอนุมัติให้ดำเนินการตามที่ประธานกรรมการพัฒนากรุงเทพมหานครและปริมณฑล เสนอกับให้กระทรวงมหาดไทยรับไปประสานงานกับกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับผู้อาศัยในบริเวณที่จะดำเนินการตามโครงการด้วยและควรใช้คลองในกรุงเทพมหานครเป็นที่บำบัดน้ำเสีย โดยให้คณะกรรมการพัฒนากรุงเทพฯ เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปและให้ปี 2534 เป็นปีขจัดน้ำเสีย โดยให้ประกาศให้ทราบกันล่วงหน้าและในกรณีจำเป็นให้เสนอแนะ เพื่อนายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ โดยมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) เป็นเจ้าของเรื่อง

วันที่ 19 กันยายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ทำสัญญาผูกพันงบประมาณเพื่อว่าจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาเพื่อทำการศึกษาความเหมาะสมโครงการ โขง-ชี-มูล ในวงเงิน 65,950,000 บาท โดยใช้เงินงบประมาณของสำนักงานพลังงานแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2532 จำนวน 2,225,200 บาท เงินงบกลางปี 2532 และเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินและผูกพันงบประมาณปี 2533-2534 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ

วันที่ 27 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยให้กรมชลประทาน ก่อสร้างท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำปราณบุรีมายังเทศบาล ตำบลหัวหิน โดยใช้งบประมาณของ กรมชลประทานเป็นเงินประมาณ 160 ล้านบาท และให้มอบให้เทศบาลเป็นผู้ดูแลรักษาต่อไป

วันที่ 31 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี แล้วเห็นว่า โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุงอาจก่อให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียเช่นเดียวกับที่เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนรัชชประภา (เขื่อนเชี่ยวหลาน) จึงให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรีบเร่งหามาตรการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียเหนือเขื่อนให้ได้สำเร็จสมบูรณ์ก่อน จึงให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

วันที่ 31 ตุลาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการจัดซื้อที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้โดยตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2532 ได้มีการขอซื้อที่ดินของนายจรัญ กาญจนะ ในวงเงิน 650,000 บาท ซึ่งทางจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทำการปรับพื้นที่แปลงนี้แล้ว

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคใต้ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 27)

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2532 คณะรัฐมนตรีลงมติอนุมัติเรื่องการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้ตามที่กระทรวงการคลังเสนอทั้ง 2 ข้อ และให้ดำเนินการต่อไปได้ สำหรับปีบัญชี 2531 ถึง 2532 อนุมัติจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี 2533 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นชดเชยให้ตามความเป็นจริง ส่วนปีบัญชี 2533 ถึง 2537 ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเสนอขอตั้งงบประมาณชดเชยให้เป็นปีๆ ไปตามความเป็นจริง โดยขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมติคณะอนุกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ในการประชุม ครั้งที่ อพอ. 5/2532 วันที่ 30 ตุลาคม 2532 เกี่ยวกับมติการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเมืองพัทยา กรมโยธาธิการดำเนินการโครงการวางท่อส่งน้ำ เพื่อนำน้ำหนองค้อให้พัทยาใช้เป็นการชั่วคราว ให้ความเห็นชอบโครงการสร้างระบบผลิตน้ำประปาขนาด 700 ลบ.ม./ชม. ในบริเวณสำนักงานประปาพัทยาของการประปาส่วนภูมิภาค และมอบให้การประปาส่วนภูมิภาค เร่งรัดดำเนินการนำน้ำจากอ่างเก็บของกรมชลประทานมาใช้ชั่วคราว

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการนำราคาค่าน้ำมาคำนวณเป็นราคาต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจะปลูกพืชใดๆ ก็ตาม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ช่วยเหลือเกษตรกรในการปรับพื้นที่ที่ประสบวาตภัยในจังหวัดชุมพรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดระนอง และอนุมัติงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการชักลากต้นไม้ที่โค่นล้มพร้อมปรับพื้นที่เพาะปลูกกับค่าเบี้ยเลี้ยง ฯลฯ ของเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยตกลงรายละเอียดกับสำนักงบประมาณเพื่อขอใช้เงินคงคลังต่อไป

วันที่ 12 ธันวาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติผ่อนผันใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ในการก่อสร้างทางเพื่อความมั่นคง โดยให้กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ก่อสร้างทางเพื่อความมั่นคงในพื้นที่กองทัพภาคที่ 3 จำนวน 3 เส้นทาง ตามความเห็นชอบของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ โดยยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2529 เป็นการพิเศษเฉพาะรายและต่อไปจะไม่อนุมัติให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานใช้พื้นที่ลุ่มน้ำ ชั้นที่ 1A ไม่ว่ากรณีใด (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 28)

วันที่ 27 ธันวาคม 2532 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น โดยกรมชลประทานได้จัดตั้งคณะทำงานจัดทำรายละเอียด การดำเนินงานกับได้สำรวจพื้นที่อ่างเก็บน้ำ ท้องที่หมู่บ้านดอนแก้ว ดอนชัย และแม่เต้น อำเภอสองจังหวัดแพร่ และโครงการอ่างเก็บน้ำปี้ อำเภอ เชียงม่วน จังหวัดพะเยา เพื่อสำรวจหาพื้นที่อพยพราษฎร นอกจากนี้ กรมชลประทาน ได้จัดประชุมอธิบายรายละเอียด และประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรที่จะได้รับผลกระทบจากเขื่อนแก่งเสือเต้น รับทราบพื้นที่ที่จะอพยพ และการจ่ายค่าทดแทนต่างๆ

วันที่ 9 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเรื่องมติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รวม 3 ข้อ คือ

"1. ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ อีกทั้งให้มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำที่กระทรวงต่างๆ จะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

2. เห็นชอบกับนโยบายการพัฒนาทรัพยากรน้ำ และรูปแบบการดำเนินงาน ตลอดจนหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ

3. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการฯ ไปศึกษาทำแผนงานเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา 5 เรื่อง คือ

3.1 แผนการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมในภาพรวมของประเทศ

3.2 แผนการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเฉพาะเขต เช่น จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาในภาคตะวันออก

3.3 ศึกษามาตรการลดจำนวนหน่วยงานที่ทำงานซ้ำซ้อนกันให้น้อยลง

3.4 ให้สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และสำนักงบประมาณดูแลไม่ให้หน่วยงานต่างๆ เพิ่มงานด้านพัฒนาแหล่งน้ำซ้ำซ้อนกับงานที่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบอยู่แล้ว

3.5 ศึกษาเรื่องการตั้งสถาบันอุทกวิทยาแห่งชาติ"

นโยบายการพัฒนาทรัพยากรน้ำ แนวทางหลัก และแนวทางการดำเนินการที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีมติตามข้อ 2 มีรายละเอียดดังนี้

"นโยบาย

ปรับปรุงระบบการบริหารและการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติ และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะในชนบท โดยเร่งรัดให้มีการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำให้เป็นระบบลุ่มน้ำ ทั้งลำน้ำภายในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและสนับสนุนให้มีการบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดองค์กรการบริหารการใช้น้ำที่ชัดเจน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่

แนวทางหลัก

(1) จัดทำในรูปของกลุ่มโครงการอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ โดยจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหา

(2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ที่จะบรรจุเข้าแผนงานเพื่อของบประมาณดำเนินการจะต้องมีการศึกษาความเหมาะสมทั้งทางด้านเทคนิค สิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจมาแล้วอย่างสมบูรณ์

(3) โครงการสูบน้ำเพื่อการเกษตร จะต้องดำเนินการในลำน้ำที่มีปริมาณน้ำไหลอย่างเพียงพอสำหรับจำนวนโครงการที่จะก่อสร้างในแต่ละลำน้ำ จะต้องเหมาะสมกับศักยภาพของน้ำต้นทุนโดยไม่เกิดผลกระทบต่อปริมาณน้ำไหลต่ำสุด

(4) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่ จะต้องมีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการอย่างสมบูรณ์แบบ ส่วนโครงการขนาดกลางในขั้นแรกให้พิจารณาด้านอุทกวิทยาและสภาพภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์กำหนด สำหรับขั้นตอนในการออกแบบและก่อสร้างนั้น จะต้องวางแผนให้สามารถดำเนินการได้เป็นระยะๆ โดยให้เร่งก่อสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพก่อน (กล่าวคือเมื่อราษฎรมีความพร้อมและอ่างเก็บน้ำสามารถเก็บน้ำได้ตามแผนแล้วจึงทำการก่อสร้างระบบส่งน้ำ)

(5) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอย่างทั่วถึง โดยเน้นการดำเนินงานในพื้นที่ที่มีฝนตกน้อยกว่าปกติ และอยู่นอกเขตชลประทาน

(6) โครงการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และเพื่อการอุปโภคบริโภคที่ได้ก่อสร้างไว้แล้วจะต้องมีการจัดรูปแบบการบริหารและการจัดการ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้องค์กรราษฎร์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารและบำรุงรักษาโครงการ และหน่วยงานของรัฐให้การส่งเสริมด้านวิชาการ

(7) เพื่อให้การพัฒนาแหล่งน้ำสามารถสนองความต้องการน้ำได้ทุกด้าน การวางแผนพัฒนาจะต้องเน้นในด้านการจัดการทรัพยากรน้ำ และการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กร หรือคณะทำงานระดับลุ่มน้ำเพื่อประสานการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(8) เพื่อรองรับการขยายตัวของแหล่งชุมชน ควรกำหนดแผนการจัดหาแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา พร้อมกับมีมาตรการควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ

(9) สนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลทรัพยากรน้ำให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ

แนวทางดำเนินการ

(1) ได้รับการพิจารณาอนุมัติ แล้วถือเป็นแนวปฏิบัติของหน่วยงาน และเร่งจัดทำแผนหลักของการพัฒนาลุ่มน้ำสาขาใหญ่ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยจัดตั้งคณะทำงานหรือมอบหมายให้หน่วยราชการดำเนินการ พร้อมทั้งขอสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลและการช่วยเหลือจากต่างประเทศ

(2) เร่งรัดพัฒนาโครงการเอนกประสงค์ขนาดใหญ่ในลุ่มน้ำต่างๆ ที่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐศาสตร์ที่เหมาะสมเป็นอันดับแรก

(3) มุ่งพัฒนาโครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ทั้งที่เป็นโครงการใหม่ และดำเนินการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าตามเขื่อนต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้เต็มศักยภาพ

(4) เร่งดำเนินการก่อสร้างโครงการแหล่งน้ำขนาดกลางที่มีศักยภาพ ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนสำหรับใช้ในด้านการเกษตรและอุปโภคบริโภค

(5) เร่งก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กให้มากขึ้น และกระจายออกไปอย่างทั่วถึง เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของชาวชนบท

(6) เน้นการใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจของโครงการชลประทานที่ก่อสร้างไว้แล้ว และมีระบบส่งน้ำอย่างสมบูรณ์ โดยการปรับปรุงการบริหาร การจัดสรรน้ำ และการวางแผนการเกษตรในเขตชลประทานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(7) เน้นกิจกรรมด้านส่งเสริมฝึกอบรมด้านวิชาการและปฏิบัติการแก่กลุ่มผู้ใช้น้ำ ตลอดจนเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ใช้น้ำได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การจัดการ และบำรุงรักษาโครงการ

(8) เน้นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการพัฒนาชุมชน และอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่เมืองหลักโดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองหลักตามนโยบายของรัฐบาล

(9) เน้นการดูแลรักษา และป้องกันมิให้เกิดมลภาวะในแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมให้ไกลจากแหล่งน้ำ และควบคุมระบบการกำจัดน้ำเสียอย่างเคร่งครัด

(10) เร่งรัดการจัดตั้งหน่วยงานถาวรระดับชาติ เพื่อเป็นองค์กรหลักในการกำหนดแนวทางบริหารและกำกับดูแลการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ

(11) เร่งรัดจัดองค์กรกลางเพื่อประสานและพัฒนาระบบข้อมูลทรัพยากรน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ ทั้งนี้เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันในการวางแผนการบริหาร และจัดการโครงการ”

วันที่ 9 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติในการประชุมเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2532 ดังนี้ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ โดยศึกษาทำแผนงาน คือจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมในภาพรวมของประเทศแผนการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเฉพาะ และลดจำนวนหน่วยงานที่ทำงานซ้ำซ้อนกันให้น้อยลง ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติดูแลไม่ให้หน่วยงานต่างๆ เพิ่มงานด้านพัฒนาแหล่งน้ำซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 9 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการดังนี้ให้ขออนุมัติศึกษารายละเอียดและความเหมาะสมของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมโดยด่วน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม กับสำนักเลขานุการ กปร. เป็นผู้ดำเนินการ และให้จ้างบริษัทที่ปรึกษาดำเนินการ โดยสำนักเลขานุการ กปร. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับขอบข่ายงานประกอบการจ้างให้กรมชลประทานและสำนักเลขานุการ กปร. จัดทำขึ้น ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (8 เมษายน 2532) เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงเร็ก ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จประมาณ ร้อยละ 1.05 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (ขออนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานสำรวจ ศึกษา และก่อสร้างอาคารทดน้ำ ในลำน้ำยมและสาขา) และขณะนี้ได้ดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จประมาณร้อยละ 5.0 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุม คณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (8 เมษายน 2532) เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำลุ่มน้ำชีตอนบน และขณะนี้ได้ดำเนินการแล้วเสร็จประมาณร้อยละ 1.98 แล้ว ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (13 พฤษภาคม 2532) โครงการแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินกิจกรรมแล้วเสร็จร้อยละ 5.0 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติรามคำแหง ในท้องที่ อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำโซกขี้เหล็ก และอ่างเก็บน้ำโซกม่วงกล้วย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำแห่งนี้

วันที่ 23 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยในหลักการการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูจอง - นายอย ในท้องที่ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ห้วยพลาญเสือตอนบน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกา เพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่จะสร้างอ่างเก็บน้ำแห่งนี้

วันที่ 30 มกราคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ และให้รับข้อสังเกตและข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทย ในเรื่องการเสนอแนะนโยบายแนวทางและกำกับให้มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ การเร่งรัดกวดขันให้อาคารขนาดใหญ่จัดสร้างและดำเนินการ ระบบบำบัดน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเพิ่มมาตรการในแผนปฏิบัติการฯ ให้เมืองพัทยา

จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ เพื่อบริการและดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียและตัวระบบบำบัดน้ำเสียไปพิจารณาดำเนินการด้วย ส่วนการเงินให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องราษฎรชุมนุมคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ดังนี้

1. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์) รับไปดำเนินการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี และทำความเข้าใจแก่ประชาชนที่มาชุมนุมคัดค้าน เพื่อให้สลายตัวโดยเร็วที่สุด

2. ให้สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีไปพิจารณา โดยให้วางแผนเตรียมการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่โครงการซึ่งได้จัดเตรียมที่อยู่อาศัยสาธารณูปโภคฯ ไว้ล่วงหน้าก่อนการก่อสร้าง และให้พิจารณาประเมินทรัพย์สินด้วยความเป็นธรรม

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการน้ำเชิญและอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน เสนอสำหรับงบประมาณดำเนินการให้อนุมัติตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ส่วนโครงการน้ำเลยให้จัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมและให้กรมชลประทานรับไปพิจารณาดำเนินการพัฒนาเขื่อน และระบบจ่ายน้ำให้แก่พื้นที่การเกษตร ตามที่เสนอมา ส่วนการพิจารณาติดตั้งกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 24 เมกกะวัตต์ ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้ดำเนินการต่อไป

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกไปพิจารณาปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เมืองพัทยา และนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบโดยด่วนแล้วมอบให้กระทรวงมหาดไทย รับข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี (พลเอกเทียนชัย สิริสัมพันธ์) เกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เมืองพัทยาว่าเมื่อมีการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ควรกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจนด้วยว่าจะใช้น้ำจากที่ใดไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

วันที่ 6 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบปัญหาความแห้งแล้งในจังหวัดภาคใต้ โดยเฉพาะ อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยชี้แจง สรุปได้ดังนี้ ได้จัดประชุมคณะกรรมการป้องกันฝ่ายพลเรือน วันที่ 1 มีนาคม 2533 ได้มีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ระดมรถบรรทุกน้ำจากส่วนราชการต่างๆ ไปช่วยเหลือราษฎรที่อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และสั่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เร่งดำเนินการช่วยเหลือในเรื่อง การจัดหาน้ำอุปโภคบริโภค ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ที่ประสบความแห้งแล้ง พร้อมทั้งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการจัดทำฝนเทียมโดยการทดลองยิงบ้องไฟของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเพื่อช่วยในการจัดทำฝนเทียม โดยให้ปรึกษาทางด้านเทคนิคกับกรมสรรพาวุธทหารบก และทหารอากาศ

วันที่ 20 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบภาวะความแห้งแล้งในทุกภาคของประเทศ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการแจกจ่ายน้ำให้ราษฎรตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ กับเห็นชอบให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำของทางราชการ ในจุดที่แห้งแล้งอย่างเร่งด่วนโดยวางแผนแก้ปัญหากรณีราษฎรบุกรุกที่ดินในพื้นที่โครงการไว้ล่วงหน้า กับให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทดำเนินการจัดตั้งศูนย์จ่ายน้ำประจำหมู่บ้านและการขุดลอกแหล่งน้ำจากการเสนอของรองนายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยตามลำดับ

วันที่ 20 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่องการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ) เสนอการประสานงานและร่วมมือกันกับรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) ชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจในข้อเท็จจริง และให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) กำชับให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเร่งรัดดำเนินการทำความเข้าใจแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยและทำกินในเขตพื้นที่โครงการฯ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้รับค่าชดเชยที่เป็นธรรม และการจัดเตรียมที่อยู่ใหม่ที่มีปัจจัยบริการพื้นฐาน ให้พร้อมที่จะอพยพประชาชนไปได้

วันที่ 27 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักนายกรัฐมนตรี (กฟผ) ดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในวงเงินลงทุนโครงการ 3110 ล้านบาท โดยให้รับความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การในลักษณะไตรภาคี เพื่อร่วมกันตรวจสอบและติดตามความเปลี่ยนแปลงแปลงสิ่งแวดล้อมในระยะของการก่อสร้างและหลังก่อสร้างแล้วเสร็จไปดำเนินการด้วย และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการวางแผนพัฒนาการเกษตร พร้อมทั้งให้สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อเนื่องภายหลังการเสร็จสิ้นตามระยะเวลาของ แผนงานแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ แล้วตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็นปีๆ ไป และเห็นชอบในหลักการมาตรการป้องกัน แก้ไขน้ำเสื่อมคุณภาพในระยะเวลาสำหรับเขื่อนรัชชประภา และแม่น้ำพุมดวง และมาตรการป้องกันน้ำเสียเหนือเขื่อนแก่งกรุง ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอและอนุมัติให้ดำเนินการต่อไป และให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) รับไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ มาตรการป้องกันน้ำเสียเขื่อนแก่งกรุง

วันที่ 27 มีนาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับสถานการณ์ฝนแล้งและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ดังนี้ สถานการณ์ฝนแล้งมี 8 จังหวัด คือ จังหวัดชัยภูมิ ยโสธร กาฬสินธุ์ ฉะเชิงเทรา นครศรีธรรมราช พัทลุงและจังหวัดตรัง กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยภาวะฝนแล้ง โดยประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และน้ำดิบเพื่อการประปาที่พัทยา ฉะเชิงเทรา และปากพนัง จำนวน 7 จังหวัด 1 หน่วยงาน คือ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา ยโสธร บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด พิษณุโลก ชลบุรี และกรมโยธาธิการ รวม 507 โครงการ และกระทรวงมหาดไทยได้ประสานงานกับองค์การไจก้า ประเทศญี่ปุ่น เพื่อสนับสนุนรถบรรทุกตามโครงการเพื่อพัฒนาฟื้นฟูภาคใต้ เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2533 จำนวน 18 คัน

วันที่ 4 เมษายน 2533 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอเรื่อง ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับจ่ายเงินค่าขนย้ายบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชล้มลุก ให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินที่ถูกเขตพื้นที่จัดสรรอพยพราษฎรโครงการชลประทาน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอว่า ในพื้นที่จัดสรรที่กรมชลประทานจะดำเนินการให้กับราษฎร ที่ถูกเขตน้ำท่วมจากการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำ โดยใช้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเตรียมการสงวน ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันมาเป็นพื้นที่จัดสรรนั้น ปรากฏว่าในพื้นที่ดังกล่าวมีราษฎรเข้าครอบครองตั้งบ้านเรือน อาศัยทำกินจำนวนมาก ไม่สามารถบังคับให้ราษฎรเหล่านั้นอพยพออกมาได้ จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของทรัพย์สินต่างๆ เป็นกรณีพิเศษ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้พิจารณาแล้ว จึงเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

"1. เพื่อให้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดที่ดินอพยพราษฎรที่ถูกเขตน้ำท่วมเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรเจ้าของทรัพย์สิน จึงเห็นควรนำเรื่องเสนอขอมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของทรัพย์สินต่างๆ เป็นกรณีพิเศษดังต่อไปนี้

1.1 เจ้าของบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง และต้นไม้ยืนต้น ที่ปลูกสร้างในที่ดินที่จัดสรรซึ่งราษฎรได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ก่อนที่กรมชลประทานเข้าดำเนินการสำรวจ

1.2 เจ้าของพืชล้มลุกที่ยังไม่เก็บเกี่ยวผล ซึ่งปลูกอยู่ในที่ดินจัดสรรจะจ่ายค่าทดแทนให้เฉพาะที่เสียหายเนื่องจากการก่อสร้างเท่านั้น

1.3 ค่าขนย้ายให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในพื้นที่จัดสรร โดยได้ครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนที่กรมชลประทานจะเข้าดำเนินการสำรวจเฉพาะส่วนที่เกินจากที่คณะกรรมการจัดที่ดินอพยพราษฎรจะจัดสรรให้ตามหลักเกณฑ์ในมติคณะรัฐมนตรี

2. เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	*เป็นประธานกรรมการ*
2. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	*เป็นกรรมการ*
3. นายอำเภอท้องที่	*เป็นกรรมการ*
4. ผู้อำนวยการกองกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน	*เป็นกรรมการ*
5. นายช่างหัวหน้าโครงการชลประทาน	*เป็นกรรมการ*
6. หัวหน้าฝ่ายจัดหาที่ดิน กองกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน	*เป็นกรรมการและเลขานุการ*

ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่กำหนดราคาค่าทดแทนทรัพย์สินและบุคคลที่จะรับเงินค่าทดแทนฯ ตลอดจนแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อสำรวจตรวจสอบและจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สิน คณะกรรมการ พิจารณาผลการสำรวจทรัพย์สินของคณะอนุกรรมการ โดยถือความเห็นคณะกรรมการเป็นหลักฐานในการจ่ายเงินค่าทดแทนฯ

วันที่ 17 เมษายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการดำเนินการแก้ไขปัญหาลำน้ำเสียวใหญ่เค็มตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ คือปฏิบัติตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 4/2523 ลงวันที่ 16 มิถุนายน 2523 ห้ามการทำนาเกลือในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด และศรีสะเกษ โดยวางมาตรการแก้ปัญหาการผลิตเกลือสินเธาว์ทั้งระยะสั้นและระยะยาว กับดำเนินการปราบปรามการลักลอบทำนาเกลือในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคามอย่างเฉียบขาด เพื่อยุติการทำนาเกลือบริเวณนี้ทุกราย และให้กรมชลประทานปรับปรุงสภาพดินและการชลประทาน เพื่อสามารถใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมได้ โดยสำนักงบประมาณสนับสนุนตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเร่งตรวจพิจารณาพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่...) พ.ศ. .... และร่างกฎกระทรวง (ฉบับที่...) พ.ศ. .... ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512 (กิจการทำเกลือสินเธาว์และการประกอบกิจการอื่นที่ต่อเนื่องเป็นประเภทโรงงาน) เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

วันที่ 17 เมษายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนดำเนินงานระยะสั้นที่ให้กรมชลประทานอนุญาตให้การประปานครหลวงสูบน้ำจากคลองมหาสวัสดิ์ในช่วงปี 2535-2538 โดยการประปานครหลวงจะเป็นผู้นำน้ำจากคลองมหาสวัสดิ์ ไปใช้ที่โรงกรองน้ำฝั่งตะวันตกเอง เรื่องนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การประปานครหลวงขุดคลองประปาจากแม่น้ำท่าจีนถึงโรงกรองน้ำฝั่งตะวันตกให้แล้วเสร็จในปี 2539 ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติควบคุมคุณภาพน้ำในคลองมหาสวัสดิ์ให้เหมาะสมต่อการผลิตน้ำประปา ส่วนแผนระยะยาวให้กรมชลประทานจัดสรรน้ำจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ ให้การประปานครหลวงตั้งแต่ปี 2540 ส่วนการขุดคลองผันน้ำดิบจากเขื่อนถึงแม่น้ำท่าจีนในพื้นที่เขตคลอง 2 ซ้ายจะมีปัญหาการขยายคลองในภายหลัง กระทรวงมหาดไทยจึงเสนอให้ขุดคลองผันน้ำใหม่ที่สั้นกว่า โดยเวนคืนที่ดินใหม่ตลอดสาย ส่วนแนวเดิมสำรองไว้เผื่อมีปัญหา ตามที่คณะทำงานพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำสำรองกิจการประปาในเขตกรุงเทพมหานครและแก้ไขมลภาวะในคลองประปาเสนอ

วันที่ 24 เมษายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ เรื่องที่มีราษฎรมาชุมนุมกันที่บริเวณทำเนียบรัฐบาล โดยได้แสดงความพอใจและชื่นชมผลงานของรัฐบาลที่ผ่านมา โดยเฉพาะได้สนับสนุนรัฐบาลในการก่อสร้างเขื่อนปากมูลที่จังหวัดอุบลธานี เนื่องจากเห็นว่าเมื่อก่อสร้างเขื่อนแห่งนี้เสร็จแล้วจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในด้านต่างๆหลายประการ โดยเฉพาะจะนำความเจริญไปสู่ชนบทด้วย ตามที่นายกรัฐมนตรีรายงาน

วันที่ 1 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ แผนงาน โครงการพัฒนาแหล่งน้ำปี 2534 รวม 4 แผนงาน และโครงการย่อยของส่วนราชการต่าง ๆ ดังนี้ แผนน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค แผนน้ำเพื่อการประปาและอุตสาหกรรม แผนน้ำเพื่อการเกษตร แผนน้ำเพื่อการพลังงาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ

วันที่ 1 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับราษฎรร้องเรียนคัดค้านการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุง ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดำเนินการป้องกันปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ประชาชนให้ทราบข้อเท็จจริง ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์เสนอ และเมื่อสร้างเขื่อนเสร็จแล้ว ก่อนที่จะเก็บกักน้ำเหนือเขื่อนนายกรัฐมนตรีจะเดินทางไปดูสภาพป่าในพื้นที่เหนือเขื่อนและการดำเนินการทำไม้ออกก่อน

วันที่ 1 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ในหลักการการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาปู่ - เขาย่า เนื้อที่จำนวน 2,006 ไร่ 1 งาน เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำป่าพยอม (โครงการ พระราชดำริ) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ และเห็นชอบให้นำไม้ออกตามแนวทางที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการทำไม้ออก โดยองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นผู้ดำเนินการและขายไม้ให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ในราคา 3-4 เท่า ค่าภาคหลวง โดยมีหัวหน้าอุทยานแห่งชาติเป็นผู้ที่ควบคุมในการตัดไม้และทำไม้ออก

วันที่ 15 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเสียวใหญ่ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอโดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ส่วนการเงินให้กรมชลประทานเสนอ ขอแปรญัตติเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการฯ หากไม่อาจกระทำได้ให้ตกลงกับสำนักงบประมาณ เพื่อขอใช้งบประมาณปี 2534 งบกลางฯ ต่อไป และให้กระทรวงอุตสาหกรรม (คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณลุ่มน้ำเสียวใหญ่ฯ)

จัดให้มีการทำนาเกลือสินเธาว์ ในพื้นที่ที่มีปริมาณเกลือใต้ดินมาก เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรีที่ 24 เมษายน 2533 แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยด่วนและให้กระทรวงมหาดไทยรับผิดชอบ ในการปราบปรามการลักลอบทำนาเกลือ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักนายกรัฐมนตรี(การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) ดำเนินงานตามโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า ชลประทานและการประมงระยะเวลาดำเนินการ 4 ปี (พ.ศ.2533- 2536) ในวงเงินลงทุนทั้งสิ้น 3,880 ล้านบาท ตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำหรับค่าใช้จ่ายตามโครงการให้ดำเนินการตามความเห็นของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตั้งคณะกรรมการ 2 คณะ คือคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูลประกอบด้วย รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดูแลกองแผนงานและวิชาการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยเขต 7 เป็นกรรมการที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด อุบลราชธานี เป็นประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีก 17 คน ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบกำหนดค่าทดแทน ที่ดินและทรัพย์สินให้แก่ราษฎร และคณะกรรมการประสานงานอพยพราษฎรโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล ประกอบด้วย รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดูแลกองแผนงานวิชาการผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยเขต 7 เป็นกรรมการที่ปรึกษาและผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานฯและกรรมการอื่นอีก 21 คน มีหน้าที่คัดเลือกประชาชนให้เข้าไปอยู่ในที่จัดสรร พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎร ตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเสนอ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ รายงานการคัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่อำเภอคิรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี แก้ไขปัญหากำลังผลิตกระแสไฟฟ้าไม่เพียงพอ ได้มีกลุ่มนักศึกษาเดินทางมาชุมนุม ยื่นหนังสือคัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุง ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 15 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย , รัฐประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) และ ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่โครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุงว่าเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และมีสภาพป่าที่สมบูรณ์หรือไม่เพียงใด โดยให้เชิญตัวแทนผู้ชุมนุมคัดค้านและสื่อมวลชนร่วมเดินทางไปด้วย แล้วรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยด่วน

วันที่ 22 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจัดตั้งองค์กรในลักษณะไตรภาคี โดยเรียกชื่อว่า "คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการแก้ไขผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้า พลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง" โดยมี เรืออากาศโท โสภณ สุวรรณรุจิ ที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นรองประธานกรรมการ และมีกรรมการร่วมอีก 19 คน โดยมีหน้าที่ตรวจสอบและติดตามการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในระยะของการก่อสร้าง และหลังการก่อสร้าง ฯลฯ เป็นต้นตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 29 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ทำสัญญาก่อหนี้ผูกพันงบประมาณว่าจ้าง บริษัทวิศวกรที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้าง เขื่อนบน-ล่าง และงานโยธาอื่นๆ โครงการเอนกประสงค์ห้วยปะทาว จังหวัดชัยภูมิ ในวงเงิน 24,515,574 บาท โดยใช้งบประมาณ 2533 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ สำหรับเรื่องวงเงินที่จะขอผูกพันงบประมาณแต่ละปี ให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติตกลงกับสำนักงบประมาณอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 29 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการตรวจสอบพื้นที่ที่จะสร้างเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งได้เชิญตัวแทนผู้คัดค้านและสื่อมวลชนไปตรวจสภาพป่า โดยมีฮอลิคอปเตอร์แต่ข้อมูลจากภาคพื้นดิน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ส่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นกรมป่าไม้ ผู้คัดค้านไปสำรวจและถ่ายภาพวีดีโอเทป เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาอีกครั้ง โดยใช้เวลารวบรวมข้อมูล 12 วัน ขณะเดียวกันก็ได้มีกลุ่มนักศึกษาและผู้คัดค้านอ้างว่าพื้นที่ดังกล่าว เป็นที่ที่มีความสมบูรณ์มีป่าไม้นานาชนิด และสัตว์ป่า ซึ่งการนี้กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอข้อพิจารณาว่าสมควรจะสร้างเขื่อนหรือไม่

วันที่ 29 พฤษภาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยในหลักการ ให้กรมชลประทานใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน จังหวัดนครราชสีมา รวม 1,630 ไร่ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเตย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเฉพาะพื้นที่ที่จะก่อสร้างนี้ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ และให้นำไม้ออกจากพื้นที่ก่อสร้างได้ โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กฎหมายและระเบียบกำหนดโดยเคร่งครัด

วันที่ 11 มิถุนายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ให้การประปาส่วนภูมิภาค ดำเนินการขยายระบบประปาเมืองพัทยาตามแผนระยะกลางที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ในวงเงิน 363,968,000 บาท โดยใช้เงินรายได้ของการประปาส่วนภูมิภาคหรือเงินกู้ภายในประเทศดำเนินการครึ่งหนึ่งส่วนอีกครึ่งหนึ่งให้กระทรวงมหาดไทย (การประปาส่วนภูมิภาค) ขอแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายปี พ.ศ.2534 ทั้งนี้ขอให้การประปาส่วนภูมิภาคพิจารณาปรับอัตราค่าน้ำให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ด้วย

วันที่ 11 มิถุนายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีให้ช่วยเหลือเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ประสบวาตภัยเนื่องจากพายุไต้ฝุ่นเกย์ ซึ่งได้กำหนดนโยบายพัฒนาสับปะรดและสับปะรดกระป๋องในระยะเวลา 5 ปี โดยปี 2533 กำหนดเป้าหมายการผลิตจำนวน 1.96 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3 พร้อมทั้งได้จัดสรรหน่อพันธุ์สับปะรดให้เกษตรกร โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำรวมตัวเกษตรกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ประสบวาตภัยเนื่องจากไต้ฝุ่นเกย์ที่มีความประสงค์จะปลูกสับปะรดให้เป็นสถาบันเกษตรกรและให้สถาบันเกษตรกรทำสัญญาซื้อขายสับปะรด กับบริษัทสับปะรดไทยจำกัดและเพิ่มกำลังการผลิตสับปะรดกระป๋องของบริษัทฯ โดยช่วยเหลือด้านการเงิน

วันที่ 11 มิถุนายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ) รายงานผลการตรวจสอบพื้นที่บริเวณโครงการ ในระหว่างวันที่ 24-26 พฤษภาคม 2533 เพื่อให้โครงการเขื่อนแก่งกรุง สามารถเกิดประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่ โครงการนี้เห็นควรดำเนินการจัดทำโครงการระบบชลประทานครอบคลุมพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 240,000 ไร่ ควบคู่กันไปด้วย และให้กันเขตพื้นที่หมู่บ้านคลองวาย ซึ่งมีราษฎรอยู่ 580 ครัวเรือน ออกนอกเขตอุทยานแห่งชาติเพื่อมิให้เกิดปัญหาในระยะต่อไปงดอนุญาตการต่ออายุการทำไม้ที่เขื่อนรัชชประภาต่อไปเพื่อมิให้เกิดปัญหาในด้านการควบคุมการตัดไม้ทำลายป่า รวมทั้งข้อขัดแย้งกับราษฎรในพื้นที่เรื่องประเด็นปัญหาการตัดไม้ในป่าเพื่อใช้สอย

วันที่ 3 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนงานการจัดหาแหล่งน้ำสำรอง สำหรับกิจการประปาและอุตสาหกรรมในบริเวณ เมืองใหม่บางพลี และแนวทางแก้ไขปัญหามลภาวะในคลองประปา ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก เทียนชัย ศิริสัมพันธ์) ประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ และให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และเร่งรัดดำเนินการในส่วนที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จโดยเร็ว และให้กระทรวงมหาดไทย (การประปานครหลวง) รับความเห็นของคณะรัฐมนตรีที่เห็นควรให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังต่อเนื่องที่จะป้องกันไม่ให้ประชาชนทิ้งสิ่งของสิ่งปฏิกูล ลงในแม่น้ำลำคลอง เพราะจะทำให้น้ำดิบเสื่อมคุณภาพไปดำเนินการด้วย

วันที่ 3 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอเกี่ยวกับแผนงานและโครงการต่างๆ ที่สำคัญของรัฐบาลนั้นน่าจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ จึงให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบแผนงานและโครงการสำคัญฯ เช่น โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ออกรายการโทรทัศน์ชี้แจงผลงานและแนวทางแก้ไขปัญหาโครงการนั้นๆ ให้ประชาชนเข้าใจโดยเร็ว เพื่อยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

วันที่ 10 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2533 อีกครั้งหนึ่ง เกี่ยวกับแผนงานและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำปีงบประมาณ 2534 เป็นจำนวนเงิน ทั้งสิ้น 23,896,000 บาท โดยให้คงงานพัฒนาแหล่งน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชนไว้เช่นเดิม ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้กรมการพัฒนาชุมชนดำเนินงานในด้านการพัฒนา และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ในปีงบประมาณ 2535 ต่อไป

วันที่ 24 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และในการประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาข้อมูลการสำรวจสภาพพื้นที่บริเวณที่จะก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุงในวันอังคารที่ 31 กรกฎาคม 2533 ให้กระทรวงมหาดไทยเชิญแม่ทัพภาคที่ 4 ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานีผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย , ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) เข้าร่วมชี้แจงและให้ข้อคิดเห็นด้วย

วันที่ 24 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ ตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำแผนพัฒนาอ่างเก็บน้ำอย่างมีระบบ ให้ทบทวนบทบาทหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบกับพื้นที่อ่างเก็บน้ำให้ชัดเจนสอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน และเกื้อกูลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมกับกำหนดมาตรการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์มากที่สุด กับให้มีคณะอนุกรรมการประสานการวางแผนโครงการเขื่อนและอ่างเก็บน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำหน้าที่ควบคุมและประสานงานการใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเฉพาะจังหวัดที่มีผลกระทบจากเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ

วันที่ 24 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้คัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุง ที่จังหวัดสุราษฎร์ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง จนอาจพัฒนาไปสู่การก่อเหตุการณ์ไม่สงบได้ กับมีแนวโน้มของการปะทะกันระหว่างผู้คัดค้านและผู้สนับสนุน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ พร้อมกันนี้ได้สั่งการให้กรมตำรวจและจังหวัดเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ให้เข้มงวดยิ่งขึ้นด้วย

วันที่ 31 กรกฎาคม 2533 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เกษตรที่จะได้รับประโยชน์จากระบบชลประทาน และข้อมูลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สมควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมชลประทาน) รับไปดำเนินการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการชลประทานที่ล่าสุด โดยเฉพาะพื้นที่ชลประทานที่จะทำการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุง และขอให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ) รับไปดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมล่าสุดจากการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุงเพิ่มเติม แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

วันที่ 31 สิงหาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เกี่ยวกับสถานการณ์เกี่ยวกับพายุไต้ฝุ่นเบกกีว่าจังหวัดต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เช่น นครพนม เลย สกลนคร มีฝนตกหนักและมีน้ำท่วมไร่นาบางส่วน สำหรับทางภาคเหนือ เช่น แพร่ น่าน เชียงราย มีฝนตกพอควร ทั้งนี้ได้ขอให้จังหวัดต่างๆ ที่คาดว่าจะมีพายุพัดผ่านรายงานผลให้ทราบทุกราย

วันที่ 31 สิงหาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอรายงานเกี่ยวกับการศึกษาความเหมาะสมของโครงการจัดตั้งระบบกำจัดน้ำเสียที่รังสิต จังหวัดปทุมธานี ว่ายังหาเอกชนมาลงทุนยังไม่ได้ประกอบกับกระทรวงอุตสาหกรรมได้รับงบประมาณปี 2533 เป็นยอดเดียวกันจำนวน 4.8 ล้านบาท ในการศึกษาโครงการดังกล่าวเพื่อศึกษาความเหมาะสมเบื้องต้นพร้อมกันใน 3 โครงการ คือ โครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม โครงการจัดตั้งระบบกำจัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม และโครงการจัดตั้งระบบกำจัดกากพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับรายละเอียดเรื่องการเงินให้กระทรวงอุตสาหกรรมตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 4 กันยายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ให้คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ใช้จ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2533 งบกลางรายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุเบกกี ใน 15 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เป็นค่าซ่อมที่อยู่อาศัยของประชาชน และ พระภิกษุสามเณร และซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ งบประมาณดำเนินการให้ใช้จากเงินคงคลัง โดยให้กระทรวงมหาดไทยตกลงรายละเอียดกับ สำนักงบประมาณ

วันที่ 18 กันยายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานสถานการณ์ที่เกิดจากไต้ฝุ่น "เอ็ด" ที่ได้ผ่านเข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือทาง จังหวัดสกลนคร นครพนม และ มุกดาหารซึ่งขณะนี้ยังไม่ปรากฏความเสียหาย แต่สำหรับภาคตะวันออกและภาคใต้ เช่น ระยอง ชลบุรี โดยเฉพาะที่พัทยา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา ฯลฯ ได้เกิดการขาดแคลนน้ำอย่างมาก เพราะปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำต่างๆ ลดลง เนื่องจากฝนไม่ตก ดังนี้ จึงต้องสร้างอ่างเก็บน้ำดิบเพิ่มขึ้นให้เพียงพอ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เร่งรัดดำเนินการในเรื่องสร้างอ่างเก็บน้ำดิบ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วนต่อไป

วันที่ 15 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานว่าคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายตามมติคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อกำหนดเขตที่จะอนุญาตให้มีการทำเกลือสินเธาว์และให้ทำการสูบน้ำเค็มใต้ดิน โดยมีอธิบดีกรมทรัพยากรธรณีเป็นประธานซึ่งคณะทำงานฯ ได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ทำเกลือโดยวิธีการสูบน้ำเกลือใต้ดินได้ โดยขออนุญาตประกอบการตามกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2512 ส่วนการทำเกลืออื่นๆ ให้ถือว่าเป็นวิธีการทำเหมืองแร่ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

วันที่ 15 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมสวนส้มที่จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากพายุดีเปรสชันอีราโดยด่วน ให้กระทรวงเกษตรดำเนินการยกคันกั้นน้ำตามแนวคลองให้สูงและควบคุมการปิด - เปิดประตูระบายน้ำในคลองชลประทานหรือตั้งเครื่องสูบน้ำ เพื่อให้ระบายน้ำออกไปได้อย่างรวดเร็ว

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทย , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการคลังรับคำร้องเรียนของราษฎรในเขตพื้นที่มีนบุรี หนองจอก และลาดกระบัง ที่ได้รับความเดือดร้อนจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ในเรื่องขอให้เปิดประตูระบายน้ำทุกประตูในคลองสามวาและคลองบริวาร ฯลฯ เพื่อระบายน้ำให้เหลือจำนวนน้อยลง ให้งดเว้น การเก็บภาษีบำรุงท้องที่ปี 2533 ในพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยขอให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรผ่อนผันเรียกเก็บหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตรจากเกษตรกรในฤดูเก็บเกี่ยว 1 ปี โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ช่วยเหลือเกี่ยวกับพันธุ์ข้าว ปุ๋ย สารเคมีฯ และให้ผ่อนผันเรื่อง ค่ากระแสไฟฟ้าเหมือนกับที่ดำเนินการมาแล้วในอดีต ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ นำไปพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามอำนาจหน้าที่โดยด่วน

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ รายงานของกระทรวงมหาดไทยเรื่อง สถานการณ์เขื่อนลำมูลบนชำรุดและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย กล่าวคือระดับน้ำในเขื่อนมีปริมาณมากขึ้น เพราะอิทธิพลของพายุโซนร้อน เกิดรูรั่วของตัวเขื่อน อพยพราษฎรในกรณีที่เกิดอุทกภัยเมื่อเขื่อนพัง จัดเรือท้องแบน เครื่องอุปโภคและบริโภคให้แก่ราษฎรที่อพยพออกมา ให้การรักษาพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง ในบริเวณที่อพยพ ส่วนราษฎรที่อยู่ห่างจากเขื่อน จังหวัดนครราชสีมา ได้อพยพกลับมาเป็นบางส่วน แต่เตรียมพร้อมที่จะขนย้ายได้ทันทีที่รับแจ้งเตือนภัยจากกรมชลประทาน

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2534 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินจำเป็น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการช่วยเหลือ อพยพราษฎรผู้ประสบภัยที่บริเวณเขื่อนลำมูลบน จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเขื่อนลำมูลบนปริแตกในวงเงินจำนวน 37,151,110 บาท โดยให้ขอตกลงในรายละเอียดเรื่องการเงินกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เร่งดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม เนื่องจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ในเรื่องพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวัสดุแจกจ่ายช่วยเหลือเกษตรกร การซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหาย การหาทางผ่อนคลายหนี้สินแก่ผู้ประสบภัยตามความเหมาะสม เช่น การขยายเวลาการชำระหนี้การลดอัตราดอกเบี้ย การหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และการหาวิธีระบายน้ำจากแม่น้ำนครนายก คลองรังสิต (1-1ข) และแม่น้ำหรือคลองอื่นๆ ซึ่งมีผักตบชวา ต้นกกขึ้นอย่างหนาแน่น เพื่อให้น้ำระบายได้รวดเร็วขึ้น และให้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจฯ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์) เป็นประธาน และมีกระทรวงการคลัง , กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกรรมการร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา สภาวะภายหลังน้ำท่วม แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอว่า ในเดือนพฤศจิกายน 2533 นี้คาดว่าทางภาคใต้จะเกิดฝนตกหนักและอาจเกิดอุทกภัยขึ้นได้ จึงขอให้กระทรวงทบวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมแผนงานและโครงการ ตลอดจนดำเนินการเพื่อรับสถานการณ์โดยด่วน

วันที่ 30 ตุลาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้คณะกรรมการเฉพาะกิจช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัย จากพายุโซนร้อนอีราและโลลา รับเรื่องการช่วยเหลือชาวสวนส้มที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย จากพายุโซนร้อน-อีราและโลลา ในเขตพื้นที่ อำเภอวิหารแดง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี อำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก และจังหวัดปทุมธานี ดังนี้ ให้ระงับการทวงหนี้และของดการเสียดอกเบี้ยกับธนาคารแจ้งหนี้และให้หาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำด้วย ให้กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการเกษตรเร่งชี้แนวทางแก้ปัญหา การจัดหากิ่งพันธ์และงบประมาณสนับสนุน ซึ่งหากมีการเสียหายโดยสิ้นเชิงก็ขอให้จัดค่าชดเชยให้แก่เกษตรกรด้วย และขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งซ่อมแซมถนน สาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหาย และสำรวจหาแนวทางระบายน้ำเพื่อการระบายที่รวดเร็วต่อไป

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับเรื่องผลการเดินทางไปตรวจสภาพอุทกภัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี) สรุปว่ามีความเสียหายใน 6 อำเภอ ราษฎรเดือดร้อน 164 ครอบครัว ถนนชำรุด 64 สาย สะพาน 14 แห่ง พื้นที่การเกษตรถูกน้ำท่วม 14,000 ไร่ ซึ่งในเรื่องนี้ทางแม่ทัพภาคที่ 4 และจังหวัดนครศรีธรรมราชได้มีความพร้อมเต็มที่ในการให้ความช่วยเหลือ

วันที่ 20 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานรายงานที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลบริเวณพื้นที่ภาคกลางซึ่งเกิดอุทกภัยจากพายุโซนร้อนอีราโดยใช้ข้อมูลจากดาวเทียม LANDSAT-5 ระบบ TM ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเสียหายต่อที่อยู่อาศัยเส้นทางคมนาคมและพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้มีข้อเสนอ ดังนี้ ควรมีการศึกษาเพื่อพิจารณาเป็นแหล่งที่เหมาะสมในการสร้างอ่างเก็บกักน้ำและควรที่จะมีมาตรการที่จะอนุรักษ์ป่าต้นน้ำให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์และมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงมหาดไทยรับข้อเสนอของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานไปดำเนินการต่อไป

วันที่ 20 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่อง การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลาและอนุมัติตามที่ประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ให้ตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือฟื้นฟูตลอดจนค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมสาธารณประโยชน์สำหรับกระทรวงต่างๆ ทั้งสิ้น 421,198,775 บาท ซึ่งรายละเอียดให้สำนักงบประมาณประสานกับกระทรวงการคลัง

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสถานการณ์ภาวะน้ำท่วมภาคใต้ และเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอให้กระทรวงคมนาคม สำรวจทางเพื่อสร้างถนนใหม่แทนถนนเดิม ที่ตัดผ่านอำเภอฉวาง ซึ่งมักถูกกระแสน้ำตัดขาดเมื่อเกิดอุทกภัยและให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งดำเนินการสร้างอ่างเก็บน้ำที่อำเภอพิปูนโดยด่วนทั้งนี้ภายหลังภาวะน้ำท่วมในเขตอำเภอพิปูน ฉวาง ท่าศาลา ปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานสรุปความเสียหายและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลาเพิ่มเติม เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดได้แจกจ่ายเครื่องอุปโภค-บริโภค อนุมัติเงินทดลองราชการจัดซื้อเครื่องอุปโภค-บริโภค และค่าจัดการศพผู้เสียชีวิตและได้อนุมัติเงินทดรองราชการวงเงิน จังหวัดละ 3 ล้านบาท เพื่อซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมและสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหาย เป็นการเฉพาะหน้า รวม 14 จังหวัด ส่วนการช่วยเหลือของส่วนกลาง คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ อนุมัติเงินงบกลางรายการเงิน

สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีช่วยเหลือไป 14 จังหวัด 2 หน่วยงาน รวม 1,261 โครงการ

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติขออนุมัติผูกพันงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีก่อนได้รับอนุมัติเงินประจำงวด โดยดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์เขื่อนเก็บกักน้ำมูลบน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2533 และให้กรมชลประทานทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในรายละเอียดของการอนุมัติเงินประจำงวดเพื่อเบิกจ่ายเป็นค่าจ้างชั่วคราวค่าตอบแทน ใช้สอยวัสดุและค่าสาธารณูปโภค โดยถัวเฉลี่ยจ่ายกันได้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการอนุญาตให้จังหวัดลำปาง (สำนักงานชลประทานที่ 2) เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาลเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ตำน้อยท้องที่บ้านทุ่งกล้วยหมู่ที่ 5 ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เนื้อที่ 404 ไร่ โดยไม่เพิกถอนพื้นที่ออกจากอุทยานฯ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและอนุมัติในหลักการให้กรมป่าไม้ดำเนินการตัดฟันต้นไม้ออกจากพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบนอกจากนี้ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ เพื่อทางราชการสามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้โดยไม่ต้องออกพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนพื้นที่ออกจากอุทยานฯ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

วันที่ 4 ธันวาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน เสนอ เรื่องการขอผ่อนการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติเกี่ยวกับการว่าจ้างบริษัทเอกชนทำการสำรวจและทำแผนที่ พ.ศ. 2516 กรณีเร่งด่วนการเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยขอให้ตกลงเรื่องอัตรากำลังและงบประมาณกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงบประมาณต่อไป กับมอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมชลประทานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในส่วนที่มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

วันที่ 4 ธันวาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่ประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอให้โครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกงเป็นโครงการเร่งด่วน ลำดับ 1 ของรัฐบาลในการเสนอขอรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่นไม่สามารถให้ความช่วยเหลือ โครงการนี้ได้เห็นควรจัดสรรงบฯ เพื่อการศึกษาออกแบบและดำเนินการก่อสร้างโครงการนี้ ทั้งนี้ให้รับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของ วพ.เกี่ยวกับรายละเอียดอื่นๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากโครงการฯ ไปพิจารณาด้วย

วันที่ 4 ธันวาคม 2533 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ ในหลักการการอนุญาตให้จังหวัดจันทบุรีเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหนองเสม็ดและคลองซึ้ง จังหวัดจันทบุรี อำเภอขลุง เนื้อที่ประมาณ 16ไร่ โดยไม่เพิกถอนพื้นที่ออกจากอุทยานแห่งชาติ น้ำตกพลิ้ว ตามความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วันที่ 2 มกราคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทยรายงานสถานการณ์อุทกภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา พร้อมกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัย สรุปได้ว่ามีจังหวัดที่ประสบภัย 38 จังหวัด รวม 336 อำเภอ รวมมูลค่าความเสียหายที่ประเมินได้ ทั้งสิ้น 6,482,576,000 บาท สำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นกระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ แจกจ่ายข้าวสาร อาหารแห้ง และเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัยไปแล้ว คิดเป็นมูลค่า 5,803,694 บาท ได้ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมตลอดจนสิ่งสาธารณประโยชน์แก่จังหวัดที่ประสบภัย

รวม 29 จังหวัด เป็นเงิน 86,936,255 บาท และได้อนุมัติโครงการฯ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยแก่จังหวัดต่างๆ ไปแล้ว จำนวน 29 จังหวัด รวม 4,845 โครงการ เป็นเงิน 700,051,300 บาท นอกจากนี้ได้ช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยเพิ่มเติมได้แก่ การระบายน้ำในเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร การงดเว้นการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ การผ่อนชำระหนี้ให้แก่เกษตรกร การลดค่ากระแสไฟฟ้า และการช่วยเหลือเกษตรกรด้านพันธุ์พืช คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานสถานการณ์อุทกภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 9 มกราคม 2534 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 46 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรในนโยบายเศรษฐกิจ ข้อ 3.2 การเกษตร ดังนี้

“3.2 การเกษตร

ทางด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ รัฐบาลจะดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยเน้นการขุดลอก คลอง หนองและบึงธรรมชาติ เพื่อให้สามารถปลูกพืชในฤดูแล้งได้” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 333)

วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทย รายงานผลการอนุมัติของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ เพื่อซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหายเนื่องจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ที่จังหวัดและหน่วยงานขอรับการสนับสนุน จำนวน 33 จังหวัด 1 หน่วยงานถึงวันที่ 16 มกราคม 2534 สรุปได้ดังนี้ 1. ถนนเสียหาย จำนวน 7,732 สาย อนุมัติให้ซ่อมแซมแล้ว จำนวน 5,620 สายเป็นเงิน 780,252,700 บาท 2. สะพานเสียหาย จำนวน 386 แห่ง อนุมัติให้ซ่อมแซมแล้ว จำนวน 181 แห่งเป็นเงิน 103,614,500 บาท 3. เหมืองฝาย ทำนบ เสียหาย จำนวน 296 แห่ง อนุมัติให้ซ่อมแซมแล้ว จำนวน 106 แห่ง เป็นเงิน 11,199,000 บาท 4. ประเภทอื่นๆ ได้อนุมัติเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของพาหนะที่ใช้ในการอพยพราษฎรและขนส่งเครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดจนงบบริหารงานของสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รวม 3 โครงการ เป็นเงิน 1,008,400 บาท 5. รวมถนน สะพาน ทำนบ เหมืองฝายอื่นๆ ที่เสียหายทั้งสิ้น จำนวน 8,417 โครงการ อนุมัติงบประมาณช่วยเหลือซ่อมแซมไปแล้วจำนวน 5,910 โครงการ เป็นเงิน 896,074,600 บาท คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) เสนอขอแต่งตั้ง น.อ.โสภณ สุวรรณรุจิ ที่ปรึกษาประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการที่ปรึกษาเพิ่มเติมในคณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินและคณะกรรมการประสานงานอพยพราษฎรโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบรายงานการเตรียมการ เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่จะประสบกับภาวะฝนแล้ง ซึ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รายงานผลการดำเนินงานให้กระทรวงมหาดไทยเตรียมการสรุปเกี่ยวกับภาวะฝนแล้งที่เกิดขึ้นและจะเกิดขึ้นในจังหวัดต่างๆ และสรุปมาตรการที่จะดำเนินการ แก้ไขทั้งที่ดำเนินการไปแล้วและที่จะต้องดำเนินการต่อไปแล้วนำเสนอ คณะรัฐมนตรี ในวันอังคารที่ 19 กุมภาพันธ์ 2534 ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เพิกถอนพื้นที่ออกจากอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ (บางส่วน)เนื้อที่ประมาณ 125 ไร่ ตามความเห็นของกรมป่าไม้และคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ และในระหว่างดำเนินการเพิกถอน ให้ การไฟฟ้าส่วนฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เข้าใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวเพื่อการก่อสร้างไปพลางก่อน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการปฏิบัติของพนังงานเจ้าหน้าที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2520 ข้อ 3 และ 5 ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) เสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อใช้สร้างโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ในท้องที่ ตำบลหนองแสงใหญ่ ตำบลโขงเจียม ตำบลเขื่อนคำแก่ง อำภอโขงเจียม ตำบลพิบูลมังสาหาร ตำบลโพธิ์ศรี ตำบลคูดชมภู ตำบลทรายมูล ตำบลคันไร ตำบลนิคม อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. .... และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจพิจารณา ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 11 มีนาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทย เสนอรายงานการแก้ไขปัญหาจากสภาวะฝนแล้งเพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนแก่ราษฎรในฤดูแล้งสรุปได้ว่าขณะนี้มีจังหวัดที่ประสบภาวะฝนแล้ง 28 จังหวัด ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค 334,130 ครอบครัว ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้ง ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย ที่กระทรวงมหาดไทย จัดรถบรรทุกน้ำแจกจ่ายน้ำ จัดเครื่องสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกร คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ

วันที่ 11 มีนาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้เสนอว่าหลังจากภาวะฝนแล้งผลกระทบที่ตามมา คือผลผลิตทางเกษตรลดน้อยลง ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งจำนวนผลผลิตการเกษตรให้กระทรวงพาณิชย์ทราบ เพื่อเตรียมการเกี่ยวกับการส่งออกสินค้าทางเกษตร และนายกรัฐมนตรี ได้ขอให้กระทรวงการคลัง รับไปพิจารณาเป็นการด่วนร่วมกับรองนายกรัฐมนตรี (เสนาะ อูนากูล) เพื่อผ่อนปรนการชำระหนี้ของเกษตรกรที่มีอยู่กับธนาคารออกไปอีก 1 ปี แล้วรายงานผลงานดำเนินการให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบ

วันที่ 11 มีนาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงมหาดไทยได้เสนอคณะรัฐมนตรี ทราบเรื่องภาวะฝนแล้งในหลายจังหวัดทำให้เกิดขาดแคลนน้ำในการอุปโภคบริโภค และเกษตรกรรม เกรงว่างบประมาณที่ได้รับจะไม่พอเพียง จึงขอใช้เงินจำนวน 427 ล้านบาท ที่เหลือจากการช่วยเหลือแรงงานไทยในตะวันออกกลาง ซึ่งสำนักงบประมาณเสนอให้กรมแรงงานส่งเงินจำนวนดังกล่าวคืน เพื่อสำนักงบประมาณจัดไว้เป็นเงินงบกลาง นายกรัฐมนตรี ให้นำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรอง พิจารณา คณะรัฐมนตรี อนุมัติหลักการตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สำหรับรายละเอียดให้ กระทรวงมหาดไทยนำเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองงานฝ่ายความมั่นคงพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 19 มีนาคม 2534 คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามที่กระทรวงการคลัง เสนอมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรรวม 6 มาตรการ โดยเห็นควรแบ่งการดำเนินการช่วยเหลือตามมาตรการออกเป็น 2 ระยะ คือ มาตรการเฉพาะหน้าและมาตรการระยะยาวและคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจได้ประชุมมีมติและมีข้อสังเกตรวม 3 ประการ คือ 1. การช่วยเหลือเกษตรกรเป็นนโยบายสำคัญการแก้ปัญหาที่แล้วมาไม่มีการวางแผนและกำหนดแนวทางเป็นระบบ 2. การช่วยเหลือเกษตรกร ควรมีการติดตามและประเมินผลฯ 3. การจัดตั้งกองทุนฯ หรือการช่วยเหลือระบบอื่นควรมีการวางแผน คณะรัฐมนตรี มีมติ 1. เห็นชอบในหลักการให้มีการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างเป็นระบบฯ 2. อนุมัติมาตรการเฉพาะหน้า โดยให้ ธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรผ่อนปรนการชำระหนี้เกษตรกรที่ประสบภัยจากภาวะฝนแล้ง และให้สำนักงบประมาณตั้งงบประมาณชดเชยค่าดอกเบี้ยแก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแทนฯ 3. ให้จัดตั้งคณะกรรมการวางระบบช่วยเหลือเกษตรกร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการฯ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการวางแผนการใช้เงินฯ เสนอ คณะกรรมการกลั่นกรองฯฝ่ายเศรษฐกิจโดยรับข้อสังเกตของ คณะกรรมการกลั่นกรอง รวม 3 ข้อพิจารณา

วันที่ 4 เมษายน 2534 นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของรัฐบาล คณะที่ 47 ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำในนโยบายเศรษฐกิจ ดังนี้

"1.1 เร่งบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรอันเนื่องมาจากฝนแล้ง และราคาพืชผลเกษตรตกต่ำโดยการให้ความช่วยเหลือให้ทันต่อเวลา ด้วยการจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการจัดน้ำกิน น้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตรกรรม ตลอดจนเร่งรัดการป้องกันการระบาดของศัตรูพืชและจัดหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นให้เกษตรกร" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 350)

วันที่ 7 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการการอนุญาตให้ จังหวัดจันทบุรี (สำนักงานชลประทานที่ 9) เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้วเนื้อที่ 30 ไร่ โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) ดำเนินการร่างพระราชกฤษฎีกาถอนพื้นที่ที่จะเข้าทำประโยชน์ ออกจากอุทยานแห่งชาติก่อนและอนุมัติในหลักการให้ดำเนินการนำไม้ออกจากพื้นที่ดังกล่าว โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบกรมป่าไม้

วันที่ 14 พฤษภาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานว่าจากการตรวจสอบแผนการดำเนินงานตามโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตกรุงเทพมหานครแล้ว เห็นว่าจะต้องใช้เวลาดำเนินงานไม่น้อยกว่า 4 ปี และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นไปโดยรวดเร็วและได้รับผลสำเร็จด้วยดี เห็นควรที่คณะรัฐมนตรีจะได้พิจารณาโครงการเร่งด่วนเพื่อเป็นโครงการนำร่อง (Pilot Project) ได้แก่ โครงการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในคลองผดุงกรุงเกษม เพื่อใช้เป็นต้นแบบสำหรับโครงการอื่นๆ ต่อไป เรื่องนี้ประเทศนอร์เวย์ได้ให้ความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยทางด้านเทคโนโลยีและงบประมาณบางส่วนอยู่แล้ว สำหรับโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในคลองผดุงกรุงเกษม คาดว่าจะใช้งบประมาณประมาณ 30 ล้านบาท ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ

วันที่ 4 มิถุนายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่าหากมีการร้องเรียนเรื่องเขื่อนปากมูลอีกให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบรีบดำเนินการทำความเข้าใจและแก้ไขโดยด่วน

วันที่ 2 กรกฎาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อใช้สร้างโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจพิจารณาแล้วและให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายต่อไปได้ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เร่งรัดการดำเนินการเพิกถอนพื้นที่ อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2534 และ ตามข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่ 16 กรกฎาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานพลังงานแห่งชาติผูกพันงบประมาณ เพื่อว่าจ้างก่อสร้างฐานคอนกรีตเสริมเหล็ก และส่วนประกอบอื่นๆ โครงการฝายราษีไศล อำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 9 แห่ง ในวงเงิน 339,054,465 บาท ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ สำหรับเรื่องวงเงินที่จะขอผูกพันงบประมาณในแต่ละปีให้ขอตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 6 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนเร่งรัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปาชนบทและอนุมัติให้ดำเนินการ ตามที่คณะทำงานเฉพาะกิจจัดทำรายละเอียด โครงการเร่งรัดจัดให้มีน้ำสะอาดด้วยระบบประปาชนบทเสนอ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเจ้าของเรื่องและให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาดำเนินการจัดวางระบบการบำรุงรักษาประปาหมู่บ้านดังกล่าวเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ยาวนาน

วันที่ 6 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำภาคใต้ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ และให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานต่อไป และให้สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติรับไปพิจารณาว่าจะมีวิธีการจัดระบบบริหารและการจัดการอย่างไรเพื่อให้การปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำต่างๆ บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

วันที่ 13 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้จัดสรรเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นประจำปี 2534 ให้สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล สิริกิติ์ แก่งกระจาน ปราณบุรี เขาแหลม และศรีนครินทร์ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอทำความตกลงกับสำนักงานงบประมาณตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้กรมชลประทานเจียดจ่ายเงินงบประมาณของกรมชลประทานเองเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าสูบน้ำช่วยเหลือราษฎรในเขตโครงการชลประทานพิษณุโลก เจ้าพระยาใหญ่ เพชรบุรี และปราณบุรี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 13 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติและให้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ดังนี้

1. ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กู้เงินจากธนาคารโลกภายในวงเงินเทียบเท่าไม่เกิน 54 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ เพื่อใช้ดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบพลังไฟฟ้า ส่วนที่ 3 (Third Power System Development Project) ซึ่งประกอบด้วยโครงการขยายเหมืองลิกไนต์แม่เมาะสำหรับโรงไฟฟ้าลิกไนต์แม่เมาะ เครื่องที่ 8 และ 9 ระยะที่ 2 และโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล

2. ให้กระทรวงการคลังค้ำประกันการกู้เงินของ กฟผ. ในข้อ 1 ในนามราชอาณาจักรไทยตามเงื่อนไขเงินกู้และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญาค้ำประกัน รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3. อนุมัติในหลักการให้กระทรวงการคลังในนามรัฐบาลไทยกู้เงินจากแหล่งทวิภาคีหรือธนาคารโลกอย่างช้าในปีงบประมาณ 2535 ในวงเงินเทียบเท่าไม่เกิน 5.7 ล้านดอลล่าร์สหรัฐ เพื่อใช้ดำเนินการตามโครงการเสริมสร้างสมรรถนะของหน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม (Strengthening Environmental Regulatory Agencies) ตามเงื่อนไขเงินกู้ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติทั้งนี้กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้พยายามขอความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจากแหล่งทวิภาคีหรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำสมทบด้วยเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นอันดับแรก

วันที่ 20 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนงานโครงการในการจัดวางระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา และสกลนคร ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ และในกรณีต้องใช้เงินกู้ต่างประเทศในการลงทุนนั้น เห็นควรให้ส่งกระทรวงการคลัง และคณะกรรมการนโยบายหนี้ของประเทศพิจารณาเงินกู้และวิธีการ

วันที่ 20 สิงหาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินการโครงการ โขง-ชี-มูล งวดที่ 2 ของปีงบประมาณ 2534 โดยได้ว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษา 4 บริษัท ร่วมกันดำเนินการศึกษาออกแบบรายละเอียดเบื้องต้นของโครงการและได้จัดทำแผนที่จากภาพถ่ายทางอากาศแล้วเสร็จ 4 รายการ ออกแบบก่อสร้างแล้วเสร็จ 3 โครงการนอกจากนี้ อยู่ระหว่างจ้างออกแบบ 6 โครงการ ส่วนการก่อสร้างแล้วเสร็จ 1 โครงการ และอยู่ระหว่างการก่อสร้าง 4 โครงการ สำหรับงบประมาณโครงการโขง-ชี-มูล ได้รับงบประมาณดำเนินการในปี 2534 จำนวน 1,785,203,400 บาท ใช้ไป 506,831,624 บาท ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ

วันที่ 10 กันยายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงการคลังได้รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรของ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบดังนี้ 1. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้ ปี 2531 ได้ยืดเวลาการชำระหนี้เงินกู้สัญญาเก่า พร้อมกับผ่อนปรนการคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรในช่วงระยะเวลาที่ ยืดให้ ส่วนหนี้เงินกู้สัญญาใหม่ได้ให้สินเชื่อไปแล้ว 599.6 ล้านบาท จากเป้าหมาย 3,240 ล้านบาท 2. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา ได้ผัดผ่อนเวลาการชำระหนี้ พร้อมกับไม่คิดดอกเบี้ยปรับแก่เกษตรกรทุกราย ที่ได้รับความเสียหายและได้ให้เงินกู้สัญญาใหม่ เพื่อฟื้นฟูการเกษตรเฉพาะหน้าแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรโดยการลดหย่อนหลักประกันเงินกู้ และขยายวงเงินกู้ให้สูงขึ้น 3. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ที่ได้รับความเสียหายจากการระบาดทำลายของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โดยขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยแก่เกษตรกรลูกค้าที่ได้รับความเสียหาย ในพื้นที่ 11 จังหวัด ออกไปอีก 1 ปี พร้อมกับยกเว้นการเรียกดอกเบี้ยปรับและได้งดคิดดอกเบี้ย เงินกู้ปีบัญชี ปี 2533 เป็นเวลา 1 ปี 4. มาตรการรับจำนำข้าวเปลือกข้าวนาปี สำหรับปีการผลิต 2533/2534 ได้เริ่มดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรลูกค้าและสถาบันเกษตรกรตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2533 เป็นต้นมาโดยได้ให้สินเชื่อเพื่อรับจำนำข้าวเปลือกไปแล้ว 2,238. ล้านบาท จากเป้าหมาย 5,000 ล้านบาท คณะรัฐมนตรีรับทราบ

วันที่ 24 กันยายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรายงานผลรับทราบการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (27 พฤษภาคม 2534) เกี่ยวกับโครงการปรับปรุงคูคลองในเขตกรุงเทพมหานครชั้นในเพื่อแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบดังนี้ 1. โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและขุดลอกคลองในเกาะรัตนโกสินทร์ 2. โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำและขุดลอกคลองเปรมประชากรด้านใต้ระหว่างคลองบางซื่อและคลองผดุงกรุงเกษม 3. โครงการปรับปรุงระบบการไหลเวียนของน้ำและขุดลอกคลองในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร 4. โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียเกาะรัตนโกสินทร์ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2529. ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534)***.

2. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

3. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม.2535.***การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำของประเทศและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง***. กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	21 ตุลาคม 2529	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำยมและน่านและข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำ
2	11 พฤศจิกายน 2529	โครงการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลองไปยังลุ่มน้ำเจ้าพระยา
3	16 ธันวาคม 2529	การยกเว้นการเก็บค่าชลประทานให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค
4	30 ธันวาคม 2529	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติปี 2529/2530 เพิ่มเติม
5	24 กุมภาพันธ์ 2530	โครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ
6	10 มีนาคม 2530	ขอเพิ่มกิจกรรมเป้าหมายการปลูกพืชฤดูแล้งปี 2530
7	17 มีนาคม 2530	การลดอัตราค่าน้ำประปา
8	28 กรกฎาคม 2530	การเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2530-2531
9	11 สิงหาคม 2530	การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
10	11 สิงหาคม 2530	การช่วยเหลือเกษตรกรในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จากสภาวะฝนแล้ง
11	11 สิงหาคม 2530	การขออนุญาตสร้างอ่างเก็บน้ำในเขตอุทยานแห่งชาติ
12	11 สิงหาคม 2530	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ ปี 2530 -2531 เพิ่มเติม
13	18 สิงหาคม 2530	การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเนื่องจาก ภาวะฝนทิ้งช่วง
14	25 สิงหาคม 2530	ขอซื้อเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรประสบภาวะฝนแล้ง
15	25 สิงหาคม 2530	การเจรจากู้เงินจากกองทุนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาเกษตรกรรม (IFAD) และกองทุน OPEC สำหรับโครงการกระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ
16	8 กันยายน 2530	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่องร่างแนวทางปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะมาตรการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่านและเรื่องคณะทำงานระดับสูงเกี่ยวกับลุ่มน้ำตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี
17	8 กันยายน 2530	ข้อสังเกตจากการไปตรวจโครงการชลประทานในจังหวัดอุบลราชธานี
18	6 ตุลาคม 2530	แนวทางและผลงานการพัฒนาเขื่อนยาง
19	6 ตุลาคม 2530	ขออนุมัติโครงการจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ผู้ใช้น้ำในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า (สำนักงานพลังงานแห่งชาติ)
20	13 ตุลาคม 2530	การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน (เขื่อนน้ำโจน)
21	27 ตุลาคม 2530	การจ้างบริษัทที่ปรึกษาโครงการ กระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ
22	3 พฤศจิกายน 2530	กรมชลประทานขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจันลา และอ่างเก็บน้ำห้วยพลาญเสือ ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี
23	10 พฤศจิกายน 2530	การจัดทำฝนหลวงเทียมเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเหนือเขื่อน
24	8 ธันวาคม 2530	ปัญหาอุทกภัยในเขตจังหวัดภาคใต้
25	15 ธันวาคม 2530	ขอแก้ไขหลักการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรที่ถูกเขตชลประทาน
26	12 มกราคม 2531	มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง
27	2 กุมภาพันธ์ 2531	แนวทางและผลงานการพัฒนาเขื่อนยาง
28	9 กุมภาพันธ์ 2531	การแก้ไขปัญหาน้ำสำหรับช่วยเหลือราษฎรที่ทำนาปรังนอกเป้าหมาย
29	29 มีนาคม 2531	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่องการปรับปรุงข้อเสนอแนะมาตรการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำชั้น ที่ 1 ของลุ่มน้ำยมและน่าน
30	5 เมษายน 2531	การพิจารณาผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำแควใหญ่ตอนบน

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
31	12 เมษายน 2531	การพัฒนาและการบริหารแหล่งน้ำ
32	19 เมษายน 2531	การจัดทำฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเหนือเขื่อน
33	26 เมษายน 2531	การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง
34	24 พฤษภาคม 2531	สรุปรายงานการช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภาวะแห้งแล้ง
35	12 กรกฎาคม 2531	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำมูลและชี และข้อเสนอแนะมาตรการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำ
36	27 กันยายน 2531	สถานการณ์อุทกภัยและฝนแล้ง
37	1 พฤศจิกายน 2531	คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา
38	22 พฤศจิกายน 2531	ปัญหาน้ำเสียบริเวณอ่าวพัทยา
39	30 พฤศจิกายน 2531	การป้องกันความเสียหายเนื่องจากอุทกภัยริมแม่น้ำปิง จังหวัดเชียงใหม่ และบริเวณใกล้เคียง
40	30 พฤศจิกายน 2531	การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดภาคใต้
41	6 ธันวาคม 2531	การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ (ระดับรัฐบาล)
42	6 ธันวาคม 2531	การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้ (ระดับรัฐบาล)
43	6 ธันวาคม 2531	การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดภาคใต้
44	6 ธันวาคม 2531	การบรรเทาและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในจังหวัดภาคใต้
45	13 ธันวาคม 2531	การบรรเทาและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในจังหวัดภาคใต้
46	13 ธันวาคม 2531	ความช่วยเหลือสินเชื่อดอกเบี้ยถูกเพื่อฟื้นฟูการเกษตรภายหลังอุทกภัยในภาคใต้
47	27 ธันวาคม 2531	ขออนุมัติงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้เป็นกรณีพิเศษ
48	27 ธันวาคม 2531	การช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยแก่ราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในภาคใต้
49	27 ธันวาคม 2531	การบรรเทาและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในจังหวัดภาคใต้
50	31 มกราคม 2532	การอพยพราษฎรและจัดสรรที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและทำกินให้แก่ราษฎรที่ประสบอุทกภัย
51	28 กุมภาพันธ์ 2532	โครงการเร่งด่วน ขยายกำลังผลิตน้ำที่บางเขน ของการประปานครหลวง
52	14 มีนาคม 2532	การแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง
53	14 มีนาคม 2532	แผนการลงทุนและโครงการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในระยะของแผนฯ 6 ที่ปรับใหม่
54	21 มีนาคม 2532	ประชาชนอีสานใต้ขาดน้ำดื่ม
55	8 เมษายน 2532	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในบริเวณเชิงเขาพนมดงเร็ก
56	8 เมษายน 2532	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ในลุ่มน้ำชีตอนบน
57	8 เมษายน 2532	โครงการโขง-ชี-มูล
58	8 เมษายน 2532	การประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (ปัญหาและโครงการของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 6 จังหวัด)
59	13 พฤษภาคม 2532	ราษฎรร้องเรียนขอให้ระงับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น
60	13 พฤษภาคม 2532	ขออนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานก่อสร้างโครงการแก่งเสือเต้นจังหวัดแพร่ โดยใช้เงินกู้ต่างประเทศ
61	13 พฤษภาคม 2532	ขออนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานสำรวจ ศึกษา และก่อสร้างอาคารทดน้ำในลำน้ำยมและสาขา
62	13 พฤษภาคม 2532	ขออนุมัติ ในหลักการให้กรมชลประทานก่อสร้างโครงการแม่วงก์จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้เงินกู้ต่างประเทศ

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
63	13 พฤษภาคม 2532	การแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง
64	13 มิถุนายน 2532	แนวทางดำเนินงานบำรุงรักษา ซ่อมแซม โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ประจำปี 2533
65	4 กรกฎาคม 2532	การแก้ไขปัญหาน้ำเสีย
66	4 กรกฎาคม 2532	การแก้ไขปัญาน้ำเสียจากโรงแรมและอาคารชุด และการควบคุมการก่อสร้างอาคารชุดขนาดใหญ่
67	11 กรกฎาคม 2532	ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน ค่ารื้อย้ายบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น พืชล้มลุก ให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิและการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตนิคมฯ ที่ถูกเขตการก่อสร้างโครงการชลประทาน
68	11 กรกฎาคม 2532	กรมชลประทานขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพานเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยทราย ตอนบนอ่างเก็บน้ำห้วยหอยและอ่างเก็บน้ำห้วยหินแตก ตามโครงการพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร
69	15 สิงหาคม 2532	โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
70	5 กันยายน 2532	การแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือนร้อนจากภาวะฝนแล้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
71	19 กันยายน 2532	โครงการบำบัดน้ำเสียกรุงรัตนโกสินทร์
72	19 กันยายน 2532	ขออนุมัติผูกพันงบประมาณปี 2533 และ 2534 เพื่อว่าจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาเพื่อทำการศึกษาความเหมาะสมโครงการ โขง-ชี-มูล
73	27 ตุลาคม 2532	การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
74	31 ตุลาคม 2532	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
75	31 ตุลาคม 2532	การจัดซื้อที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของราษฎรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้
76	7 พฤศจิกายน 2532	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคใต้ และข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำ
77	7 พฤศจิกายน 2532	การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ประสบอุทกภัยภาคใต้
78	14 พฤศจิกายน 2532	การแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเมืองพัทยา
79	14 พฤศจิกายน 2532	การคิดราคาค่าน้ำที่ใช้ในการเกษตรเป็นราคาต้นทุนค่าใช้จ่าย
80	28 พฤศจิกายน 2532	การช่วยเหลือเกษตรกรในการปรับพื้นที่ที่ประสบวาตภัยจังหวัดชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ และระนอง
81	12 ธันวาคม 2532	อนุมัติผ่อนผันใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A
82	27 ธันวาคม 2532	ราษฎรร้องเรียนขอให้ระงับโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น
83	9 มกราคม 2533	มติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
84	9 มกราคม 2533	มติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
85	9 มกราคม 2533	ขออนุมัติดำเนินการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก
86	23 มกราคม 2533	รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในบริเวณเชิงเขาพนมดงเร็ก)

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
87	23 มกราคม 2533	รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (ขออนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานสำรวจศึกษาและก่อสร้างอาคารทดน้ำในลำน้ำยมและสาขา)
88	23 มกราคม 2533	รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมคณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำชีตอนบน)
89	23 มกราคม 2533	รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุม คณะรัฐมนตรีในส่วนภูมิภาค (ขออนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานก่อสร้างโครงการแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้เงินกู้ต่างประเทศ)
90	23 มกราคม 2533	กรมชลกระทานขออนุมัติก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย
91	23 มกราคม 2533	กรมชลประทานขออนุญาตสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยพลาญเสือตอนบน ในเขตอุทยานแห่งชาติภูจอง-นายอย จังหวัดอุบลราชธานี
92	30 มกราคม 2533	แผนปฏิบัติการในการแก้ไขปัญหาภาวะมลพิษของแหล่งน้ำเมืองพัทยา
93	13 กุมภาพันธ์ 2533	ราษฎรชุมนุมคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
94	20 กุมภาพันธ์ 2533	โครงการน้ำเลยและโครงการน้ำเชิญ
95	27 กุมภาพันธ์ 2533	ปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เมืองพัทยา
96	6 มีนาคม 2533	ปัญหาความแห้งแล้งในจังหวัดภาคใต้
97	20 มีนาคม 2533	สถานการณ์ความแห้งแล้ง
98	20 มีนาคม 2533	การสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
99	27 มีนาคม 2533	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
100	27 มีนาคม2533	รายงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยฝนแล้ง
101	4 เมษายน 2533	ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าขนย้ายบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้างค่าทดแทนต้นผลไม้ยืนต้นพืชล้มลุกให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินที่ถูกเขตพื้นที่จัดสรรอพยพราษฎรโครงการชลประทาน
102	17 เมษายน 2533	สรุปรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาลำน้ำเสียวใหญ่เค็ม
103	17 เมษายน 2533	การจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับกิจการประปาในเขตกรุงเทพมหานครและแก้ไขปัญหามลภาวะในคลองประปา
104	24 เมษายน 2533	การก่อสร้างเขื่อนปากมูล
105	1 พฤษภาคม 2533	มติที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2533
106	1 พฤษภาคม 2533	ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับราษฎรร้องเรียนคัดค้านด้านการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุง
107	1 พฤษภาคม 2533	กรมชลประทานขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำป่าพยอม จังหวัดพัทลุง
108	15 พฤษภาคม 2533	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเสียวใหญ่
109	15 พฤษภาคม 2533	โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
110	15 พฤษภาคม 2533	การสร้างเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
111	15 พฤษภาคม 2533	การคัดค้านการสร้างเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
112	15 พฤษภาคม 2533	การชุมนุมคัดค้านโครงการก่อสร้างเขื่องแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
113	22 พฤษภาคม 2533	การจัดตั้งองค์กรในลักษณะไตรภาคีเพื่อดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
114	29 พฤษภาคม 2533	ขออนุมัติผูกพันงบประมาณปี 2534 และ 2535 เพื่อว่าจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาควบคุมงานก่อสร้างเขื่อนบน-ล่าง และงานโยธาอื่นๆ โครงการเอนกประสงค์ห้วย ปะทาว จังหวัดชัยภูมิ
115	29 พฤษภาคม 2533	การตรวจสอบพื้นที่บริเวณสร้างเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
116	29 พฤษภาคม 2533	กรมชลประทานขออนุญาตก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเตยในอุทยานแห่งชาติทับลาน จังหวัดนครราชสีมา
117	11 มิถุนายน 2533	การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของการประปาพัทยาตามแผนระยะกลาง
118	11 มิถุนายน 2533	การช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายเนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นเกย์
119	11 มิถุนายน 2533	รายงานผลการตรวจสอบพื้นที่รอบบริเวณโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
120	3 กรกฎาคม 2533	การจัดหาแหล่งน้ำสำรองสำหรับกิจการประปาและอุตสาหกรรม และแนวทางแก้ไขปัญหามลภาวะในคลองประปา
121	3 กรกฎาคม 2533	การประชาสัมพันธ์เรื่องต่างๆ ที่เป็นแผนงาน/โครงการของรัฐบาลให้ประชาชนทราบ
122	10 กรกฎาคม 2533	มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแผนงานและจำนวนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ปีงบประมาณ 2534
123	24 กรกฎาคม 2533	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
124	24 กรกฎาคม 2533	การแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่อ่างเก็บน้ำ
125	24 กรกฎาคม 2533	การสร้างเขื่อนแก่งกรุง
126	31 กรกฎาคม 2533	โครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
127	31 สิงหาคม 2533	สถานการณ์พายุไต้ฝุ่นเบกกี
128	31 สิงหาคม 2533	การศึกษาความเหมาะสมของโครงการจัดตั้งระบบกำจัดน้ำเสียที่รังสิตจังหวัดปทุมธานี
129	4 กันยายน 2533	สถานการณ์พายุไต้ฝุ่นเบกกี
130	18 กันยายน 2533	สถานการณ์จากไต้ฝุ่น "เอ็ด" และภาวะการขาดแคลนน้ำ
131	15 ตุลาคม 2533	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเสียวใหญ่
132	15 ตุลาคม 2533	น้ำท่วมสวนส้มที่จังหวัดปทุมธานีเนื่องจากดีเปรสชันอีรา
133	30 ตุลาคม 2533	ราษฎรในพื้นที่เขตมีนบุรี หนองจอก และลาดกระบัง ขอให้รัฐบาลช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากอุทกภัยน้ำท่วม
134	30 ตุลาคม 2533	รายงานสถานการณ์เขื่อนลำมูลบนที่จังหวัดนครราชสีมา
135	30 ตุลาคม 2533	ขออนุมัติเงินงบกลางช่วยเหลือราษฎรอพยพที่บริเวณเขื่อนลำมูลบนจังหวัดนครราชสีมา
136	30 ตุลาคม 2533	การแก้ไขปัญหาสภาวะภายหลังน้ำท่วม
137	30 ตุลาคม 2533	การเตรียมการรับสถานการณ์พายุไต้ฝุ่นและอุทกภัยทางภาคใต้
138	30 ตุลาคม 2533	การช่วยเหลือชาวสวนส้มที่ประสบอุทกภัย
139	6 พฤศจิกายน 2533	การตรวจเยี่ยมราษฎรผู้ประสบอุทกภัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช
140	20 พฤศจิกายน 2533	การศึกษาสภาพอุทกภัยจากพายุโซนร้อนอีรา โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียมสำรวจทรัพยากร
141	20 พฤศจิกายน 2533	การช่วยเหลือฟื้นฟู ผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา
142	27 พฤศจิกายน 2533	สถานการณ์กภาวะน้ำท่วมภาคใต้
143	27 พฤศจิกายน 2533	รายงานสรุปความเสียหายและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา
144	27 พฤศจิกายน 2533	ขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันก่อนได้รับอนุมัติเงินประจำงวดงานแก้ไขเขื่อนกักน้ำมูลบน จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
145	27 พฤศจิกายน 2533	กรมชลประทานขอใช้พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำน้อย ตามพระราชดำริ
146	4 ธันวาคม 2533	โครงการโขง-ชี-มูล
147	4 ธันวาคม 2533	โครงการก่อสร้างเขื่อนทดน้ำแม่น้ำบางปะกง
148	4 ธันวาคม 2533	โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองหนองเสม็ดและอ่างเก็บน้ำคลองซึ้ง (1) ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว จังหวัดจันทบุรี
149	2 มกราคม 2534	รายงานสถานการณ์อุทกภัยและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา
150	5 กุมภาพันธ์ 2534	การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อนอีราและโลลา
151	5 กุมภาพันธ์ 2534	ขอเพิ่มเติมกรรมการที่ปรึกษาในคณะกรรมการทั้งสองคณะของโครงการ
152	12 กุมภาพันธ์ 2534	การเตรียมการในภาวะฝนแล้ง
153	12 กุมภาพันธ์ 2534	การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะเพื่อการก่อสร้างตามโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
154	12 กุมภาพันธ์ 2534	ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนเพื่อใช้สร้างโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
155	11 มีนาคม 2534	สรุปสถานการณ์ฝนแล้งและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
156	11 มีนาคม 2534	การช่วยเหลือเกษตรกรที่เดือดร้อนจากภาวะฝนแล้ง
157	11 มีนาคม 2534	การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยจากภาวะฝนแล้ง
158	19 มีนาคม 2534	มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร
159	7 พฤษภาคม 2534	จังหวัดจันทบุรีขออนุญาตเข้าทำประโยชน์พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำคลองคานรูด อำเภอขลุงจังหวัดจันทบุรี
160	14 พฤษภาคม 2534	การแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตกรุงเทพมหานคร
161	4 มิถุนายน 2534	การสร้างเขื่อนปากมูล
162	2 กรกฎาคม 2534	ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อใช้สร้างโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูลจังหวัดอุบลราชธานี
163	16 กรกฎาคม 2534	ขออนุมัติผูกพันงบประมาณปี 2535 และ 2536 เพื่อว่าจ้างก่อสร้างฐานคอนกรีตเสริมเหล็กและส่วนประกอบอื่นๆ โครงการฝายราษีไศลอำเภอราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ
164	6 สิงหาคม 2534	แผนงานเร่งรัดจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบท
165	6 สิงหาคม 2534	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานตามข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตลุ่มน้ำภาคใต้
166	13 สิงหาคม 2534	ขออนุมัติจัดสรรเงินงบกลางประจำปี 2534 เพื่อสูบน้ำและทำฝนเทียมช่วยเหลือราษฎรขาดแคลนน้ำ
167	13 สิงหาคม 2534	เงินกู้ธนาคารโลกสำหรับโครงการพัฒนาระบบพลังไฟฟ้า ส่วนที่ 3 (Third Power System Development Project)
168	20 สิงหาคม 2534	แผนงานโครงการในการจัดวางระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบการกำจัดขยะมูลฝอย
169	20 สิงหาคม 2534	รายงานผลการดำเนินการโครงการ โขง-ชี-มูล
170	10 กันยายน 2534	รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร
171	24 กันยายน 2534	โครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530
2. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2530
3. พระราชบัญญัติการประปาภูมิภาค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพากรน้ำแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2531
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2532

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

1. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 58/2530 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2530 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ

2. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 87/2530 ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2530 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ

3. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 96/2530 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2530 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแหล่งน้ำแห่งชาติ

4. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 39/2531 ลงวันที่ 10 เมษายน 2531 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กทช.)

5. คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 60/2531 ลงวันที่ 14 เมษายน 2531 เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

บทที่ 11

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

บทที่ 11

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้บรรจุแนวทางการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำไว้ในบทที่ 4 การบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนที่ 4 หน้า 230, 231, 238-239 ดังนี้

"1. ผลการพัฒนาที่ผ่านมา

.....

.....

1.4 ทรัพยากรแหล่งน้ำมีจำกัด และมีความขัดแย้งในการใช้แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเพื่อการอุปโภคบริโภค เพื่อการอุตสาหกรรม และอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้มีการใช้น้ำนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับการบริหารและจัดหาน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. เป้าหมายการยกระดับการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

.....

.....

2.4 ทรัพยากรแหล่งน้ำให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำทั่วประเทศ

3. แนวทางการพัฒนา และมาตรการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

.....

.....

3.2.4 ทรัพยากรแหล่งน้ำ

(1) จัดทำแผนจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งน้ำทุกประเภทในรูปของกลุ่มโครงการอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ โดยจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับสภาพของปัญหา

(2) กำหนดให้โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมด้านอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ในขั้นตอนของการวางแผนออกแบบก่อสร้างนั้น ให้กำหนดแผนการดำเนินงานเป็นระยะๆ โดยให้เร่งก่อสร้างอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพก่อน แล้วจึงทำการก่อสร้างระบบส่งน้ำภายหลัง

(3) ให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่กระจายออกไปอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่โดยเน้นพื้นที่ฝนตกน้อยกว่าปกติและพื้นที่นอกเขตชลประทาน

(4) จัดรูปแบบการบริหาร และการจัดการโครงการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและโครงการแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคที่ก่อสร้างไปแล้ว โดยให้องค์กรประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและบำรุงรักษาโครงการ และให้หน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนด้านวิชาการ

(5) เร่งรัดให้มีการจัดตั้งองค์กรระดับชาติ โดยมีกฎหมายรองรับเพื่อการวางแผนการบริหาร และจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเน้นการจัดการระบบลุ่มน้ำเป็นหลัก

(6) กำหนดแผนงานเพื่อการจัดหาแหล่งน้ำดิบสำหรับการประปา และจัดทำมาตรการควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชน

(7) สนับสนุนให้มีการศึกษาในขั้นรายละเอียด เรื่องศักยภาพของแหล่งน้ำบาดาลทั่วประเทศ และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล

(8) สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลแหล่งน้ำ เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายจัดสรรน้ำ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย

(9) ปรับปรุงอัตราค่าใช้น้ำจากการชลประทาน ที่เก็บจากภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรให้เหมาะสมตามปริมาณการใช้ และคำนึงถึงสิทธิการใช้น้ำ โดยภาคเกษตรกรรมให้คิดเฉพาะค่าบำรุงระบบส่งน้ำ ส่วนนอกภาคเกษตรให้คิดรวมค่าก่อสร้างระบบส่งน้ำและค่าบำรุงรักษาระบบส่งน้ำ"
(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2534: 230-239)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) มีนโยบายน้ำ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่สำคัญตามลำดับเวลา ดังนี้

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการไปดูสภาพที่แท้จริงโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานีของเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารโลกและคณะเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2534 โดยมีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะได้นำเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารโลกและคณะไปชมสภาพที่แท้จริงของโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล ได้แก่ การจัดเตรียมพื้นที่แห่งใหม่บริเวณท้ายเขื่อนสิรินธร เพื่อจัดเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน และเพื่ออพยพราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ การเยี่ยมเยียนราษฎรที่ได้อพยพไปอยู่ ณ ที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ที่ได้จัดสร้างให้ และชมบริเวณที่ก่อสร้างเขื่อน โดยมีกลุ่มราษฎรทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและกลุ่มที่คัดค้านการสร้างเขื่อนได้มาต้อนรับ ในโอกาสนี้ผู้บริหารธนาคารโลกและคณะได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนทั้งกลุ่มที่สนับสนุนและกลุ่มที่คัดค้าน โดยสรุปราษฎรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับโครงการนี้ และต้องการให้รัฐบาลให้ความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้แจ้งให้ราษฎรทราบว่ารัฐบาลจะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่ได้รับผลกระทบจากโครงการในทุกๆ ด้านด้วย

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการตรวจสอบสภาพและเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาเขื่อนดิน ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินงานตรวจสอบสภาพเขื่อนดินและผลคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีทราบทุก 3 เดือน

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติทราบรายงานผลการเดินทางไปดูสภาพที่แท้จริงโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ของเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารโลกและคณะเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2538 ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันออกและให้ยกเว้นพื้นที่ที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาเหมืองแร่ทองคำเป็นโครงการใหญ่ จำนวน 5 พื้นที่ เว้นแต่เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้นที่ 1A ซึ่งกำหนดไม่ให้มีการใช้พื้นที่ในทุกกรณี และให้เพิ่มมาตรการการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A อีกข้อหนึ่งว่า ***"ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่นั้น"*** (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2535: 28)

วันที่ 9 ธันวาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ครั้งที่ 46 ระหว่างวันที่ 15-17 ตุลาคม 2534 ณ กรุงเทพมหานคร ที่ประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมฯ โดยประเทศไทยได้รับการยกย่องและแสดงความชื่นชมยินดีจากผู้แทนนานาประเทศที่เข้าร่วมประชุมฯ ถึงความสำเร็จอย่างดียิ่งในการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมฯ ในครั้งนี้ ในส่วนของการสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งได้มีการประชุมก่อนการประชุมสภาผู้ว่าการฯ ระหว่างวันที่ 11-14 ตุลาคม 2534 ที่ประชุมฯ กลุ่ม SEA GROUP ได้หยิบยกปัญหาของประเทศที่มีหนี้สินมากมาพิจารณา โดยประเทศไทยในฐานะสมาชิกใน SEA GROUP เรียกร้องให้กรรมการบริหารในกลุ่มสนับสนุนโครงการเขื่อนปากมูล ซึ่งได้ดำเนินการขอกู้เงินจากธนาคารโลก และเจ้าหน้าที่ธนาคารโลกได้ทำการสำรวจและประเมินโครงการเรียบร้อย รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว

วันที่ 9 ธันวาคม 2534 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 216 ฉบับพิเศษ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ในมาตรา 74 ดังนี้

“มาตรา 74 รัฐพึงบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม ความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งทดแทน และพึงป้องกันและขจัดมลพิษ และวางแผนการใช้ดินและน้ำให้เหมาะสม”

วันที่ 12 ธันวาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานว่าร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องศึกษาข้อเท็จจริงและจัดทำสรุปผลการแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสียพร้อมทั้งพิจารณามาตรการระยะสั้น เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและมาตรการระยะยาวเพื่อเป็นกรอบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาแล้ว 1. เห็นควรให้ความเห็นชอบมาตรการระยะสั้นและระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสียตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สำหรับการเงินที่จะใช้จ่ายให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป 2. มาตรการระยะยาว เห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและเร่งออกกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องอากาศ น้ำและสารมีพิษ 3. เห็นควรให้มีองค์กรกำกับดูแลติดตามผลการปฏิบัติงานโดยเฉพาะขึ้น โดยให้เอกชนเข้าร่วมด้วยเช่นเดียวกับบางประเทศจัดตั้ง องค์กรขึ้นดูแลในแต่ละลุ่มน้ำ คณะรัฐมนตรีมีมติ 1. เห็นชอบมาตรการระยะสั้นและระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยให้เพิ่มมาตรการ ด้านการลงทุนจัดทำระบบน้ำเสียในมาตรการระยะสั้น ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สำหรับการเงินที่จะใช้จ่ายให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ 2. ในมาตรการระยะยาว ให้ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดำเนินการตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมฉบับใหม่ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและเร่งออกกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องอากาศน้ำและก๊าซมีพิษ ฯลฯ เพื่อพิจารณามาตรฐานสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่องขึ้น โดยให้มีทั้งรักษาสภาพในการจูงใจและมีมาตรการลงโทษในระดับที่เหมาะสมควบคู่กันไปด้วย 3 .ให้มีองค์กรกลางรับผิดชอบในการรักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและกำกับดูแล ติดตามผลการปฏิบัติงานโดยเฉพาะขึ้น โดยให้มีฝ่ายเอกชนเข้าร่วมด้วย เช่นเดียวกับที่บางประเทศจัดตั้งองค์กรกลางขึ้นดูแลในแต่ละลุ่มน้ำ

วันที่ 24 ธันวาคม 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้คือ โครงการปรับปรุงคูคลองในเขตกรุงเทพมหานครชั้นในประกอบด้วยโครงการย่อย 3 โครงการโดยขุดลอกคลองโอ่งอ่าง คลองวัดเทพธิดา และคลองวัดราชบพิธโครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำกำลังขุดลอกคลองเปรมประชากร

ส่วนโครงการปรับปรุงระบบการไหลเวียนของน้ำฯ อยู่ระหว่างการขออนุมัติจัดสรรเงิน กับโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเกาะรัตนโกสินทร์ประกอบด้วยโครงการย่อย กับโครงการเสริมคือ โครงการเสริมระบบบำบัดน้ำเสียเกาะรัตนโกสินทร์และสร้างโรงงานบำบัดน้ำเสียบ้านพานถม อยู่ระหว่างตรวจสอบแบบฯ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานเสนอ

วันที่ 14 มกราคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลักครั้งที่ 5 ของการประปานครหลวง ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ สำหรับการจัดตั้งองค์กรกลางอิสระเพื่อกำกับดูแลการบริการน้ำประปาให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้บริโภคและผู้ผลิตน้ำในด้านราคาค่าบริการและคุณภาพน้ำนั้น มอบให้นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับเรื่องนี้ไปพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นแนวนโยบายต่อไป

วันที่ 26 มกราคม 2535 มี International Conference on Water and the Environment (ICWE) ที่กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์ ได้มี Dublin Statement on Water and Sustainable Development ในวันที่ 31 มกราคม 2535 ซึ่งเรียกร้องให้มีการพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อประชาชนอย่างทั่วถึง (ICWE, 1992: 1)

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ปัญหาเรื่องน้ำในพื้นที่จังหวัดตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกกับเห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และให้ดำเนินการต่อไปได้ และมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาร่วมกัน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบ เพื่อการประปาฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาและแผนการผลิตน้ำประปาทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา และอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของกรมชลประทาน เพื่อให้สามารถนำน้ำดิบมาผลิตน้ำประปาในระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาวเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 10 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการโครงการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายกตอนบน (โครงการอ่างเก็บน้ำคลองสมอปูน) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ

วันที่ 17 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนงานโครงการระบบบำบัดน้ำเสียและระบบการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองปริมณฑล และเมืองภูมิภาค และอนุมัติให้ดำเนินการตามข้อเสนอของคณะกรรมการจัดวางแผนงานโครงการในการจัดวางระบบบำบัดน้ำเสียและระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน ในฐานะประธานคณะกรรมการฯ เสนอ โดยให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปดำเนินการด้วยตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 17 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ผ่อนผันในหลักการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ใช้พื้นที่ "ใต้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ" เป็นกรณีพิเศษ เพื่อการเจาะอุโมงค์และสร้างโรงไฟฟ้าใต้พื้นดินที่อยู่ลึกจากผิวดินประมาณ 300 เมตร ในบริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาเตียน และป่าเขาเขื่อนลั่น ตามโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 17 มีนาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีนำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเก็บค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรผู้ใช้น้ำ พ.ศ. .... เสนอคณะรัฐมนตรีชุดต่อไปพิจารณา

วันที่ 4 เมษายน 2535 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 37 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานน้ำในหมวด 3 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ 1 มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา 32 ดังนี้

"มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่อไปนี้

(1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน โดยจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในแต่ละพื้นที่

(2) มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง รวมทั้งบริเวณพื้นที่ปากแม่น้ำ

(3) มาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาล

(4) มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไป

(5) มาตรฐานระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป

(6) มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง จะต้องอาศัยหลักวิชาการ กฎเกณฑ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย"

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในส่วนที่ 2 การวางแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในมาตรา 35 และ 36 ดังนี้

"มาตรา 35 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จัดทำแผนปฏิบัติการเรียกว่า "แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม" เพื่อปฏิบัติตามนโยบาย และแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรา 13 (1)

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงาน หรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น

มาตรา 36 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 35 อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาว ได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ"

ในส่วนที่ 4 ของพระราชบัญญัติ เป็นเรื่องการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรา 46-48 บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา 46 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา 47 มาตรา 48 และ มาตรา 49

ในการประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องเสนอพร้อมกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและแต่ละขนาดด้วย

ในกรณีโครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดใดหรือที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ใดมีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้กับโครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดเดียวกันหรือในพื้นที่ลักษณะเดียวกันได้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการในทำนองเดียวกันได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้ แต่ทั้งนี้ โครงการหรือกิจการนั้นจะต้องแสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 47 ในกรณีที่โครงการหรือกิจการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 46 เป็นโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือโครงการร่วมกับเอกชน ซึ่งต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้น จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในระยะทำการศึกษาความเหมาะสมของโครงการเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เสนอตามวรรคหนึ่งคณะรัฐมนตรีอาจขอให้บุคคลหรือสถาบันใด ซึ่งเป็นผู้ชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมทำการศึกษาและเสนอรายงานหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

สำหรับโครงการหรือกิจการของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 46 ซึ่งไม่จำเป็นต้องเสนอขอรับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจการนั้นจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบก่อนที่จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา 48 และมาตรา 49

มาตรา 48 ในกรณีที่โครงการหรือกิจการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 46 เป็นโครงการหรือกิจการ ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมในการเสนอรายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา 46 วรรคสอง ก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอการสั่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 49 จากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม”

ต่อมาได้กำหนดให้โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่เป็นโครงการที่จะต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและในวรรคสี่ของมาตรา 48 ได้บัญญัติการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

วันที่ 9 เมษายน 2535 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 44 โดยมีเหตุผลว่า *“โดยที่ในปัจจุบันได้มีการเจาะและใช้น้ำบาดาลมากขึ้นเป็นเหตุให้เกิดปัญหาวิกฤตการณ์น้ำบาดาล และปัญหาแผ่นดินทรุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถป้องกัน และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดเขตห้ามสูบน้ำบาดาลการกำหนดอัตราค่าใช้น้ำบาดาลให้ใกล้เคียงกับค่าน้ำประปา เพื่อให้ประชาชนลดการใช้น้ำบาดาล หรือเลิกใช้น้ำบาดาล เมื่อมีการให้บริการประปา แล้วปรับปรุงบทกำหนดโทษและปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมตลอดทั้งเพิ่มอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ช่างเจาะน้ำบาดาลมีความรู้ความสามารถในการเจาะน้ำบาดาล สมควรกำหนดให้กรมทรัพยากรธรณี จัดให้มีบริการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเจาะน้ำบาดาล ทั้งของรัฐและเอกชน และจดทะเบียนช่างเจาะน้ำบาดาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”*

วันที่ 9 เมษายน 2535 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 44 โดยมีเหตุผลดังนี้

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2536 คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. 2510 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติต่างๆ ไม่เหมาะสมกับสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงและขยายกิจการที่เกี่ยวเนื่องกับหรือเป็นประโยชน์แก่การประปา เพื่อให้การประปานครหลวงสามารถบริการประชาชนได้อย่างกว้างขวางและดำเนินการเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2535 พลเอกสุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 48 ต่อสภาผู้แทนราษฎร เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำในนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

“4.2 การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำ

4.2.2 ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อประโยชน์ร่วมกันของภูมิภาค

4.2.3 สนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทในการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมมากขึ้น

4.2.4 เก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำ ที่มิใช่เพื่อการเกษตรในอัตราที่เหมาะสมคุ้มกับการลงทุนและเพื่อให้เกิดการประหยัดในการใช้น้ำ”

นอกจากนี้ รัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภาถึงการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2534-2535 ในนโยบายเร่งด่วน ดังนี้

"14. นโยบายเร่งด่วน

เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประสบความเดือดร้อนจากภัยแล้ง และบรรเทาภัยดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รัฐบาลดำเนินการดังต่อไปนี้

14.1 เร่งรัดการช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบปัญหาภัยแล้งโดยจัดหาน้ำไปแจกจ่ายแก่ราษฎรที่ขาดแคลนและจัดส่งเครื่องสูบน้ำไปช่วยเหลือ

14.2 สนับสนุนให้เกษตรกร สามารถแก้ไขปัญหาจากภัยแล้งด้วยตนเอง โดยให้ความสนับสนุนในรูปของสินเชื่อการเกษตรที่มีดอกเบี้ยผ่อนปรน

14.3 เร่งรัดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาความแห้งแล้งที่มีอยู่เฉพาะหน้า และในอนาคต

14.4 ดำเนินการปฏิบัติการฝนหลวงในบริเวณที่สามารถดำเนินการได้ โดยเฉพาะบริเวณเหนือเขื่อนและอ่างเก็บกักน้ำ ตลอดจนพื้นที่การเกษตรต่างๆ ที่มีสภาพเหมาะสม

14.5 เร่งรัดให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยจัดทำโครงการขุดลอกคูคลอง หนองบึง เพื่อใช้เป็นแหล่งเก็บกักน้ำต่อไป" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 366, 381)

วันที่ 12 พฤษภาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่อง การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และเห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการหรือศูนย์ประสานงานขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นการเร่งด่วน ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานกรรมการ ส่วนจะเรียกชื่อว่าอย่างไร และมีองค์ประกอบด้านบุคลากรตลอดจนขอบเขตอำนาจหน้าที่เพียงใด ให้ประธานรับไปดำเนินการ แล้วเสนอนายกรัฐมนตรีต่อไป

มิถุนายน 2535 ในการประชุมของสหประชาชาติเรื่อง "สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา" (United Nations Conference on Environment and Development : UNCED) ที่กรุงริโอ เดอจาเนโร เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2535 ได้มีข้อตกลงระหว่างประชาคมโลกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก โดยปรากฏเป็น "แผนปฏิบัติการ21" (Agenda 21) ซึ่งมีเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งคือ " การคุ้มครองและจัดการแหล่งน้ำจืด" (Protecting and Managing Fresh Water) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

"น้ำจืดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบริโภค การสุขาภิบาล การเกษตร อุตสาหกรรม การพัฒนาเมือง การผลิตไฟฟ้า การจับปลาในแม่น้ำลำคลอง การขนส่ง การนันทนาการ (Recreation) และกิจกรรมอื่นๆ ของมนุษย์ น้ำจืดยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ธรรมชาติสามารถกระทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

ในหลายส่วนของโลก แหล่งทรัพยากรน้ำจืดกำลังถูกทำลายลง เกิดมลพิษเพิ่มขึ้น และเกิดความขาดแคลนโดยทั่วไป โดยมีสาเหตุมาจากการบำบัดน้ำโสโครกและของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่เหมาะสม การสูญเสียแหล่งต้นน้ำลำธาร การตัดไม้ทำลายป่า และวิธีการเกษตรที่ไม่เหมาะสมโดยมีการปล่อยยาฆ่าแมลงและสารเคมีอื่นๆ ลงสู่แหล่งน้ำ นอกจากนี้การก่อสร้างเขื่อน การผันน้ำจากแม่น้ำ และการชลประทาน ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพและปริมาณน้ำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศแหล่งน้ำ (Aquatic ecosystems)

การจัดหาอาหารสำหรับประชากรโลกที่กำลังเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องอาศัยน้ำเป็นส่วนสำคัญ แต่ระบบการชลประทานกำลังประสบกับปัญหาน้ำท่วมขัง (Waterlogging) และการเกิดปัญหาดินเค็ม ทำให้ลดสมรรถนะของดินในการผลิตอาหาร

ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากรูปแบบของการพัฒนาซึ่งทำลายสิ่งแวดล้อม และการขาดความตระหนักและการศึกษาของสาธารณชนเกี่ยวกับความจำเป็นและวิธีการที่จะคุ้มครองทรัพยากรน้ำ รวมทั้งความล้มเหลวที่จะเข้าใจถึงความเกี่ยวพันระหว่างรูปแบบต่างๆ ของการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ

ในประเทศกำลังพัฒนา ประชากรหนึ่งในสามขาดแคลนน้ำดื่มที่สะอาดและการสุขาภิบาล ซึ่งเป็นความจำเป็นพื้นฐานสำหรับการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ในประเทศเหล่านี้ ประมาณ 80% ของการเกิดโรคต่างๆ และประมาณหนึ่งในสามของการเสียชีวิตเกิดจากการบริโภคน้ำที่ถูกปนเปื้อนด้วยเชื้อโรค

แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกยังเป็นเรื่องที่มีความไม่แน่นอน แต่การที่อุณหภูมิสูงขึ้นและปริมาณหิมะและน้ำฝนที่ลดลงได้เพิ่มความกดดันต่อความสมดุลที่เปราะบางอยู่แล้ว ระหว่างอุปสงค์และอุปทานของน้ำในบางส่วนของโลก ในบริเวณอื่นๆ ปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่การเกิดน้ำท่วม ถ้าหากอุณหภูมิของโลกที่ร้อนขึ้นทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นแล้ว ก็จะเกิดปัญหาการรุกล้ำของน้ำเค็มสู่บริเวณปากแม่น้ำ ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำใต้ดินบริเวณชายฝั่งทะเล (Coastal aquifers) ทำให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่ที่อยู่ต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหมู่เกาะที่อยู่ในระดับต่ำ ผลกระทบที่เกิดจากอุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้น เป็นภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมในขนาด (Magnitude) ที่ปัจจุบันเรายังไม่สามารถทราบได้ และอาจจะคุกคามต่อการอยู่รอดของรัฐที่เป็นเกาะเล็กๆ บริเวณริมฝั่งทะเลที่อยู่ในระดับต่ำ และบริเวณพื้นที่ที่แห้งแล้งและกึ่งแห้งแล้งได้

จากภัยคุกคามต่างๆ ดังกล่าว ทำให้มีความจำเป็นต้องหาทางเพื่อจัดสรรน้ำที่มีคุณภาพดีอย่างเพียงพอแก่ทุกๆ คน ดังนั้นต้องมีการปรับกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ให้เข้ากับความจำกัดของธรรมชาติ เพื่อให้ระบบนิเวศสามารถทำหน้าที่ต่อไปอย่างสมบูรณ์ วิธีการที่จะจัดสรรน้ำและให้มีการสุขาภิบาลอย่างทั่วถึงก็คือ การใช้แนวทาง "การแบ่งเฉลี่ยเพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับทุกๆคน" (Some for all, rather than more for some) กลยุทธ์ที่เป็นไปได้ในอันที่จะตอบสนองความต้องการน้ำทั้งในปัจจุบันและอนาคตก็คือ บริการจัดหาน้ำที่เสียค่าใช้จ่ายถูกและเพียงพอ ดำเนินการสร้างและบำรุงรักษาโดยชุมชนท้องถิ่น

การจัดการน้ำที่ดียิ่งขึ้นจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงการปรับปรุงเทคโนโลยีพื้นเมืองเพื่อที่จะใช้ทรัพยากรน้ำที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และเพื่อป้องกันมิให้เกิดมลพิษ นอกจากนี้ จะต้องผสมผสานการจัดการน้ำให้เข้ากับนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งในเรื่องการวางแผนการใช้ที่ดิน การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ การคุ้มครองความลาดชันของภูเขาและบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

การบริหารทรัพยากรน้ำควรมอบอำนาจไปสู่ระดับท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยให้สาธารณชน รวมทั้งสตรี เด็กคนพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่นเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการจัดการน้ำและในการตัดสินใจ

เป้าหมายสำหรับระยะเวลาในการจัดสรรน้ำสากลคือในปี ค.ศ. 2025 สามารถบรรลุได้โดยการจัดบริการที่เสียค่าใช้จ่ายถูก สามารถสร้างและบำรุงรักษาในระดับท้องถิ่น

เป้าหมายสำหรับปี ค.ศ 2000 คือ

- *จัดหาน้ำดื่มที่สะอาดอย่างน้อย 40 ลิตรต่อคนต่อวัน ให้กับผู้อาศัยอยู่ในเมือง*
- *จัดให้มีการสุขาภิบาลแก่ประชาชนจำนวน 75 % ที่อาศัยอยู่ในเมือง*
- *บังคับใช้กฎเกณฑ์ในเรื่องการปล่อยของเสียจากชุมชนและอุตสาหกรรม*
- *ให้มีการจัดเก็บและนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือการกำจัดปริมาณสามในสี่ของของเสียที่เป็นของแข็งในเขตเมืองในลักษณะที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม*

- ให้ประชาชนในชนบททุกๆ แห่งมีน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลเพื่อการมีสุขภาพที่สมบูรณ์และบำรุงรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นของท้องถิ่น

- ควบคุมการเกิดโรคที่เกี่ยวกับน้ำโดยทั่วๆ ไป และตั้งเป้าหมายการขจัดโรคต่างๆ เช่น โรคที่เกิดจากพยาธิตัวตืด (Guinea-worm disease) หรือโรคพยาธิที่เกิดจากยุง (River blindness) ภายในปี ค.ศ. 2000" (Keating, 1992: 46-48)

วันที่ 10 มิถุนายน 2535 นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายรัฐบาล คณะที่ 49 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำในนโยบายข้อที่ 4 ดังนี้

"4. สานต่อนโยบายด้านการกระจายรายได้ และการพัฒนาเกษตรกรรมและชนบท โดยเร่งรัดโครงการพื้นฐานต่อเนื่องจากที่ได้ริเริ่มไว้แล้ว อาทิ โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และการกระจายอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2536: 126)

วันที่ 21 กรกฎาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เมืองพัทยา เขตอุตสาหกรรมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Sea Board) และพื้นที่อุตสาหกรรมอื่นๆ ตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 28 กรกฎาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง โครงการปายขาน ยวม ปิง ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติไปศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาแล้วเสนอผลการพิจารณาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป สำหรับข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญที่เห็นสมควรให้รัฐบาลดำเนินการตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อดำเนินการศึกษาปัญหานั้น มอบให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของเรื่องรับไปพิจารณาดำเนินการโดยให้มีผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอีก 2 คน และให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 4 สิงหาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถอนข้อเสนอการขออนุมัติให้จัดตั้งสำนักงานประสานการจัดการทรัพยากรน้ำขึ้นในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อประสานการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติต่างๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอเพิ่มเติมและเห็นชอบมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา และให้ดำเนินการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปจัดทำแผนงานประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้น้ำของเกษตรกรให้เหมาะสมกับฤดูกาลให้เกษตรกรทราบเป็นระยะๆ ตามฤดูกาลด้วย

วันที่ 11 สิงหาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้แก้ไขมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2535 เรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ข้อ 2.3 เป็นดังนี้ "2.3 สำหรับแนวทางแผนงาน และโครงการระยะยาวที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้นำไปพิจารณารวมกับข้อเสนอของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ" ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 11 สิงหาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกรอบแผนงานการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำและแนวทางพัฒนาทรัพยากรน้ำ ตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยให้คณะกรรมการ ฯ ดำเนินการประสานให้เป็นไปตามกรอบดังกล่าว และอนุมัติการแก้ไขปัญหาระยะสั้น โดยให้หน่วยงานปฏิบัติรับไปดำเนินการโดยด่วน กับเห็นชอบมาตรการและแนวทางที่ต้องปฏิบัติเร่งด่วน และอนุมัติให้ดำเนินการเกี่ยวกับด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการบริหารการจัดการ ด้านการบริหารลุ่มน้ำ ด้านการศึกษาศักยภาพทรัพยากรน้ำทั่วประเทศ และมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำร่วมกัน โดยให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา และรับทราบการแก้ไขเอกสารประกอบตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ

วันที่ 11 สิงหาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี 2536 สำหรับดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาลของรัฐ จำนวน 36 แห่ง ในวงเงิน 126.47 ล้านบาท ให้แก่กระทรวงสาธารณสุข ส่วนที่เหลือให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี 2537 ให้ตามความจำเป็นต่อไป ทั้งนี้ ให้การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย กำหนดให้ใช้วิธีประกวดราคา เพื่อสำรวจออกแบบรวมก่อสร้าง (Turn Key Project) และมอบให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รับความเห็นตามประเด็นอภิปราย ไปดำเนินการโดยด่วนต่อไปตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 18 สิงหาคม 2535 ได้มีประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยมีรายละเอียดดังนี้

“ข้อ 1 ให้มีคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยให้แต่ละคณะประกอบด้วย

(1) เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ

(2) หัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายสำหรับโครงการหรือกิจการที่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหรือผู้แทน เป็นกรรมการ

(3) หัวหน้าส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน เป็นกรรมการ

(4) ผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ

(5) เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เป็นฝ่ายเลขานุการ

ข้อ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ชำนาญการจะต้อง

(1) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(2) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(3) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษแล้ว

(4) ไม่เคยทำหรือมีส่วนร่วมในการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเท็จ

ข้อ 3 นอกจากผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 2 แล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแต่งตั้ง จะต้องสำเร็จการศึกษาอย่างต่ำในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 7 ปี”

วันที่ 1 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดย 1. ปรับปรุงหลักเกณฑ์ โดยเพิ่มการช่วยเหลือในด้านการประมง โดยให้สามารถจัดหาพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ ตลอดจนสารเคมี และยารักษาโรคสัตว์น้ำ ด้านปศุสัตว์ ให้สามารถจัดหาพืชอาหารสัตว์ วัคซีน เวชภัณฑ์ ตลอดจนพันธุ์สัตว์ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ 2. สำหรับการเพิ่มวงเงินทดรองราชการให้แก่จังหวัดเพื่อแก้ไขปัญหานั้น เดิมสำนักนายกรัฐมนตรีได้ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เห็นควรขยายวงเงินจาก 3 ล้านบาท เป็น 5 ล้านบาท แต่เมื่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอให้เพิ่มการช่วยเหลือด้านประมงและปศุสัตว์อีก จึงเห็นควรขยายวงเงินให้สามารถใช้จ่ายได้ครั้งละไม่เกิน 7 ล้านบาท โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายด้านการเกษตรดังกล่าว 2 ล้านบาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 8 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอให้คงปรับปรุงและยกเลิกคณะกรรมการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดังนี้

1. ปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ รวม 5 คณะ คือ

1.1 คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน โครงการขยายเหมืองลิกไนต์แม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 8 และ 9 จังหวัดลำปาง

1.2 คณะกรรมการประสานงานอพยพราษฎร โครงการขยายเหมืองลิกไนต์แม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าเครื่องที่ 8 และ 9 จังหวัดลำปาง

1.3 คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล

1.4 คณะกรรมการประสานงานอพยพราษฎร โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนปากมูล

1.5 คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการแก้ไขผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินการตามโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนแก่งกรุง

2. ให้คณะกรรมการคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป รวม 2 คณะ คือ

2.1 คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน โครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะเครื่องที่ 10 และ 11

2.2 คณะกรรมการประสานงานอพยพราษฎร โครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้า เครื่องที่ 10 และ 11

3. ยกเลิกคณะกรรมการจำนวน 1 คณะ คือ

3.1 คณะกรรมการควบคุมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำ

วันที่ 10 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ใช้เงินงบประมาณปี 2535 ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จำนวน 14.65 ล้านบาท เป็นกรณีพิเศษ เพื่อจ่ายเป็นค่ากระแสไฟฟ้าช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ

วันที่ 10 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2535 เกี่ยวกับการแก้ปัญหาภัยแล้ง ในสังกัดกระทรวงคมนาคม ดังนี้

1. ผลการดำเนินงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ส่วนราชการทุกหน่วยที่มียานพาหนะขนส่งน้ำระดมกำลังไปช่วยเหลือประชาชนในด้านน้ำกินน้ำใช้ โดยประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย นั้น กรมทางหลวง ได้ให้หน่วยงานทุกหน่วยงานที่มียานพาหนะขนส่งน้ำ ระดมกำลังไปช่วยเหลือประชาชน กรมการบินพาณิชย์ ได้จัดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ท่าอากาศยาน การสื่อสารแห่งประเทศไทย ได้ให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ซึ่งประสบภัยแล้งตามความเหมาะสม การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย ได้จัดเจ้าหน้าที่นำรถบรรทุกน้ำบริการ การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้จัดส่งน้ำไปแจกจ่ายแก่ประชาชน ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับสถานีรถไฟแต่ละจังหวัด

2. ผลการดำเนินงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้หน่วยงานทุกหน่วยที่ได้รับงบประมาณขุดเจาะน้ำบาดาลเร่งรัดการดำเนินงานให้แล้วเสร็จโดยเร็วนั้น กรมทางหลวง ได้เร่งรัดแขวงการทางกาญจนบุรี ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ให้แล้วเสร็จ กรมการบินพาณิชย์ ซึ่งได้รับงบประมาณขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล รวม 2 แห่ง คือ ที่ท่าอากาศยานขอนแก่น อยู่ระหว่างดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล สำหรับท่าอากาศยานแพร่อยู่ระหว่างการขออนุมัติเงินประจำงวดจากสำนักงบประมาณตามที่กระทรวงคมนาคมรายงาน

วันที่ 10 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จังหวัดภูเก็ต ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้กระทรวงมหาดไทยเสนอขอปรับยอดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ไปยังสำนักงบประมาณ หากไม่สามารถปรับยอดวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ ให้กระทรวงมหาดไทยเสนอขอแปรญัตติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2536 เพิ่มเติมต่อไป

วันที่ 22 กันยายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการขออนุมัติโครงการคืนชีวิตให้แก่ลำน้ำพอง ชี มูล ของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนฟื้นฟูทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในลำน้ำพอง ชี และมูล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามข้อเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายเศรษฐกิจ ดังนี้

1. เห็นชอบในหลักการของโครงการคืนชีวิตให้แก่ลำน้ำพอง ชี มูล ของกระทรวงศึกษาธิการ และแผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลำน้ำพอง ชี มูล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปรับแผน และกิจกรรมตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการกลั่นกรอง ฯ ฝ่ายเศรษฐกิจและกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลาดำเนินกิจกรรมให้ชัดเจน โดยขอทำความตกลงในรายละเอียดเรื่องการเงินกับสำนักงบประมาณ เพื่อให้สำนักงบประมาณจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

2. ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการอาหารกลางวันแยกจากโครงการคืนชีวิตให้แก่ลำน้ำพอง ชี มูล เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

วันที่ 21 ตุลาคม 2535 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 50 มีข้อความที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งรวมอยู่ในนโยบายการพัฒนาการเกษตร ดังนี้

“4.2.3 เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำในไร่นา ตลอดจนการกระจายการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในลุ่มน้ำต่างๆ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตรกรรม ในระยะยาวจะนำทรัพยากรน้ำจากแหล่งน้ำนานาชาติเข้ามาใช้

ประโยชน์ตามสิทธิที่ประเทศไทยพึงมี รวมทั้งปรับปรุงการบริหารการใช้น้ำชลประทานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 394)

นอกจากนี้ ในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้อ 4.8 มีนโยบายที่เกี่ยวกับน้ำ ดังนี้

“4.8.3 เร่งรัดการอนุรักษ์ ควบคุม ดูแลแหล่งน้ำมิให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกวดขันให้มีคุณภาพน้ำ และเพิ่มขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำ และแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการร่วมทุนของรัฐและเอกชนในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 401)

วันที่ 8 ตุลาคม 2535 ได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (วันที่ 24 สิงหาคม 2535) เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 130 ประกาศนี้ได้กำหนดให้ เขื่อนเก็บกักน้ำหรืออ่างเก็บน้ำ ที่มีปริมาตรเก็บกักตั้งแต่ 100 ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่เก็บกักน้ำตั้งแต่ 15 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป และโครงการชลประทานที่มีพื้นที่ชลประทานตั้งแต่ 80,000 ไร่ขึ้นไป ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วย

ในวันเดียวกันนี้ได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (วันที่ 24 สิงหาคม 2535) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิชาการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 109 ตอนที่ 130 ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดให้ทั้งเขื่อนเก็บกักน้ำหรืออ่างเก็บน้ำและการชลประทานที่จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องเสนอรายงานใน *“ขั้นด่วนขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีและขั้นขอขยาย”*

เนื่องจากเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2535 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มาประชุมเพื่อทราบแนวทางแก้ไข ณ ทำเนียบรัฐบาล มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. มาตรการแก้ไขระยะสั้น

1.1 รณรงค์ให้มีการประหยัดน้ำอย่างจริงจัง

1.2 ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในเขตชลประทาน เพื่อปรับระบบการปลูกพืชจากการทำนา เป็นพืชระยะสั้น ไร่นาสวนผสม และไม้ผล จำนวน 200,000 ไร่

2. มาตรการระยะกลางและระยะยาว

2.1 โครงการฝนหลวงในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2.2 โครงการปรับระบบเกษตรในเขตชลประทาน

2.3 การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทั่วราชอาณาจักร

2.4 โครงการเพิ่มน้ำในเขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์

นอกจากนี้ ได้เร่งรัดให้กรมชลประทาน เร่งรัดศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการป่าสัก ลุ่มน้ำสะแกกรัง แก่งเสือเต้น และแควน้อย รวมทั้งโครงการผันน้ำจากแม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง ทั้งนี้ได้เร่งรัดงานสำคัญอีก 2 เรื่อง คือ การเร่งรัดจัดหาน้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปาและการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการชลประทาน (พิสิฎฐ ภัคเกษม, 2535: 3-6)

วันที่ 3 พฤศจิกายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยแล้งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2535 ตามที่กระทรวงสาธารณสุขรายงาน สรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินการระยะเร่งด่วน ได้จัดหาน้ำอุปโภคบริโภคสำหรับประชาชน สนับสนุนจังหวัดส่งรถบรรทุกน้ำจัดส่งหน่วยซ่อมแซมบ่อบาดาล เร่งรัดเจาะบ่อบาดาลให้ศูนย์ปฏิบัติการแห่งชาติเร่งรัดเจาะบ่อบาดาลตามโครงการ คจก. ให้โรงพยาบาลชุมชน

2. การทำแผนแก้ไขปัญหาระยะยาว กรมอนามัยได้ดำเนินการหาแหล่งเก็บน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้านเพิ่ม โดยจะก่อสร้างตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไป ปีละ 250 แห่ง เพิ่มชุดประปาสนามแก่ศูนย์อพยพสิ่งแวด ล้อมเขต 1 - 9 โดยแจ้งทุกจังหวัดผ่านศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมขอใช้งบพัฒนาจังหวัดก่อสร้างถังเก็บน้ำเพื่อ จัดสร้างให้กับประชาชน นอกจากนี้ได้ร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหา การขาดแคลนน้ำระยะสั้นรวม 5 แผน ซึ่งแผนนี้ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติในหลักการแล้ว และกรมอนามัยได้เริ่มโครงการสร้างถังเก็บน้ำสาธารณะประจำหมู่บ้าน Water Bank โดยเริ่มปี 2535 จำนวน 12 หมู่บ้าน และมีแผนปี 2536 - 2540 จำนวน 1,250 หมู่บ้าน ปีละ 250 หมู่บ้าน

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2535 สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาภัยแล้ง ให้ทำการศึกษาปัญหาภัยแล้ง โดยใช้เวลา 330 วัน จากการศึกษาดังกล่าวคณะกรรมาธิการสรุปได้ ดังนี้

"1) ปัญหาภัยแล้งที่คณะกรรมาธิการคณะนี้ทำการศึกษา ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค กับปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งเหตุการณ์ความแห้งแล้งในปัจจุบันเกิดเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นน้ำใช้เพื่อการเกษตร เพื่อการอุปโภคบริโภค หรือใช้ในกิจการอุตสาหกรรมและอื่นๆ พื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนตามชนบท เมือง และในเขตนครหลวงตลอดจนแหล่งอุตสาหกรรม ต่างมีความต้องการใช้น้ำมากขึ้นกว่าเดิมในอดีต แต่พฤติกรรมของฝนที่ตกมีความผันแปรเป็นเหตุให้น้ำไหลตามลำน้ำต่างๆ ตลอดจนน้ำในแหล่งเก็บกักน้ำที่สร้างไว้ที่มีให้ใช้งานได้แต่ละปี กำลังมีสภาพเป็นที่น่าวิตก

2) จากผลการศึกษาสภาพปัญหาอย่างละเอียด สมควรที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผน ดังนี้

- แผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ประกอบด้วยแผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคระยะสั้น สำหรับหมู่บ้านขาดแคลนน้ำใช้อย่างรุนแรง มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 และแผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคระยะยาว สำหรับหมู่บ้านทั่วประเทศที่มีน้ำกินน้ำใช้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการต่อจากแผนระยะสั้น ให้เสร็จภายในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2544

- แผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม ประกอบด้วยแผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรมระยะสั้น โดยเร่งแก้ไขปัญหาในท้องที่ขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงเป็นลำดับแรก มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 และแผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และอุตสาหกรรมระยะยาว โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามท้องที่ต่างๆ ที่มีศักยภาพพัฒนาได้ ให้ครบทุกลุ่มน้ำทั่วประเทศ

3) แผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในระยะสั้น และระยะยาว มีนโยบาย/มาตรการ และกิจกรรม ที่ควรดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้ทั่วถึงในทุกหมู่บ้าน และทุกภูมิภาค ได้แก่

- สำรวจหมู่บ้านแห้งแล้งรุนแรงที่ต้องการความช่วยเหลือ

- ศึกษาและวางแผนการช่วยเหลือ

- ซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำบาดาล ทำความสะอาดและล้างบ่อบาดาลบ่อน้ำตื้นและซ่อมแซมภาชนะเก็บน้ำต่างๆ

- ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล และหากหมู่บ้านใดมีบ่อน้ำบาดาลที่สามารถพัฒนาได้ให้พัฒนาเป็นระบบประปาหมู่บ้าน

- จัดสร้างภาชนะเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ประจำหมู่บ้าน เพื่อทำธนาคารน้ำ พร้อมกับจัดหารถยนต์บรรทุกน้ำ สำหรับใช้บรรทุกน้ำไปแจกจ่ายให้เพียงพอในทุกหมู่บ้านที่ต้องการ

- ขุดลอก หนอง คลอง บึง ธรรมชาติ

- สร้างสระเก็บน้ำประจำหมู่บ้าน

- สร้างฝายและอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

- จัดทำกิจกรรมต่อเนื่อง และบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

- พัฒนาแหล่งน้ำผิวดินที่มีศักยภาพให้เป็นระบบประปาหมู่บ้าน

- สร้างหรือขยายเขตประปาภูมิภาค

- ป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และปลูกป่าอนุรักษ์น้ำ

- ประสานการปฏิบัติงาน และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อประสานงานระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลางของทุกหน่วยราชการ ให้กิจกรรมปฏิบัติต่างๆ ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงภัยแล้ง และร่วมมือใช้น้ำอย่างประหยัดในทุกกิจกรรมโดยมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมทำงานอย่างประสานกัน ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดที่เกี่ยวข้อง สำนักงบประมาณ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมโยธาธิการ กรมทรัพยากรธรณี กรมอนามัย กรป.กลาง กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน การประปาส่วนภูมิภาค กรมป่าไม้และองค์กรเอกชนต่างๆ

4) แผนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร และอุตสาหกรรมในระยะสั้นและระยะยาว มีนโยบาย/มาตรการและกิจกรรมที่ควรดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพให้ทั่วถึงสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และภูมิภาค ได้แก่

- บริหารและจัดสรรน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่แล้ว ทั้งแหล่งน้ำขนาดเล็ก และแหล่งน้ำที่มีน้ำใช้ เพื่อประโยชน์เอนกประสงค์ให้สามารถใช้ประโยชน์สูงสุด

- จัดทำฝนเทียม (ฝนหลวง) เพื่อเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในทุกปี

- สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ ช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทาน

- ศึกษาและจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งน้ำที่บริเวณต่างๆ ให้เป็นระบบลุ่มน้ำแล้วจัดลำดับความสำคัญพร้อมทำแผนพัฒนาแต่ละลุ่มน้ำเหล่านั้นต่อไป

- ขุดลอก หนอง คลอง บึง ธรรมชาติ

- สร้างสระเก็บน้ำประจำไร่นา

- สร้างโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก

- สร้างโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง

- สร้างโครงการอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่

- สร้างเขื่อนทดน้ำหรือฝายทดน้ำ

- สร้างคลองส่งน้ำ

- สร้างโครงการสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า

- ผันน้ำจากลุ่มน้ำใกล้เคียงมาใช้ในลุ่มน้ำที่ขาดแคลน

- สนับสนุนและดำเนินการจัดตั้งองค์กรเกษตรกร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารน้ำระดับท้องที่และบำรุงรักษาอาคารชลประทาน

- พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเพาะปลูก

- รณรงค์ให้เกษตรกรปลูกพืชอายุสั้นแทนการทำนาปรัง และปรับระบบการเกษตรในเขตชลประทาน

- ป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และปลูกป่าอนุรักษ์น้ำ

- ประสานการปฏิบัติงาน และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ดังที่ได้กล่าวแล้ว ในข้อ 3)

โดยมีหน่วยงานต่างๆ ร่วมทำงานอย่างประสานกัน ได้แก่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ จังหวัดที่เกี่ยวข้อง กรมชลประทาน สำนักงานปฏิบัติการฝนหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรป.กลาง กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาธิการ กรมป่าไม้ และองค์กรเอกชนต่างๆ

5) โดยที่สถานการณ์เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำได้มีปัญหาเกิดขึ้นเป็นอันมาก หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน กระจัดกระจายอยู่หลายกระทรวง ทำให้การบริหารงานขาดความเป็นเอกภาพ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรพิจารณาจัดตั้งองค์กรระดับกระทรวง ให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะ" (คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาภัยแล้ง, 2536: 39-41)

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสรุปผลความเสียหายและการใช้จ่ายเงิน งบกลางฯ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อน "ฟอร์เรสต์" ระหว่างวันที่ 15 - 23 พฤศจิกายน 2535 ตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงาน สรุปได้ดังนี้

1. จังหวัดที่ประสบความเสียหาย ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา ชุมพร พังงา ปัตตานี และจังหวัดพัทลุง รวม 7 จังหวัด ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 22,203 ครอบครัว เสียชีวิต 4 คน บ้านเรือน สิ่งสาธารณะประโยชน์ และพื้นที่การเกษตรเสียหายเป็นจำนวนมาก

2. การช่วยเหลือ กรมประชาสงเคราะห์ ได้ใช้จ่ายเงินงบกลางฯ ที่คณะรัฐมนตรีมอบหมายไว้ ช่วยเหลือจังหวัดต่างๆ ไปแล้ว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 12,200,983 บาท นอกจากนั้นยังได้ช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ข้าวสาร อาหารแห้ง โดยใช้จ่ายเงินจากงบ 1 ล้านบาท ของแต่ละจังหวัด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นไปแล้ว จำนวน 2,236,612 บาท และเพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปด้วยความรอบคอบ คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยจึงได้ให้จังหวัดสำรวจสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย แล้วขอความช่วยเหลือโดยเร่งด่วนมายังส่วนกลางต่อไป สำหรับการช่วยเหลือจังหวัดที่ประสบอุทกภัยอื่นๆ คณะอนุกรรมการฯ ได้อนุมัติโครงการช่วยเหลือ จำนวน 16 จังหวัด รวม 971 โครงการ เป็นเงิน 99,111,900 บาท เพื่อซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยด่วน

วันที่ 8 ธันวาคม 2535 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบญัตติด่วนเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา สำหรับใช้อุปโภค บริโภค รวม 6 ฉบับ ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เสนอ ดังนี้

1. ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาสำหรับใช้อุปโภค บริโภค ในกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล (นางพิมพา จันทร์ประสงค์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

2. ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้พิจารณาแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาสำหรับอุปโภค บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร (นายอรรคพล สรสุชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

3. ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาสำหรับใช้อุปโภค บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล (นางปวีณา หงสกุล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

4. ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาปัญหาขาดแคลนน้ำประปา (นายแสวง ฤกษ์จรัล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

5. ญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาผลกระทบจากการขึ้นค่าน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค และการประปานครหลวง (นายอลงกรณ์ พลบุตร กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

6. ญัตติด่วน เรื่อง ให้สภาฯ พิจารณาเพื่อส่งให้คณะกรรมาธิการการปกครองพิจารณาการขึ้นราคาน้ำประปาส่วนภูมิภาค (นายโสภณ เพชรสว่าง และ นายมานะ คูสกุล เป็นผู้เสนอ)

อนุมัติให้แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

วันที่ 19 มกราคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ในระหว่างที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 ยังไม่ประกาศใช้ ให้ 6 กระทรวงหลัก สำนักงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการโดยให้ 6 กระทรวงหลัก และสำนักงบประมาณร่วมกันเร่งรัดจัดสรรงบประมาณเฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำให้แก่จังหวัด ตามระบบ กชช. จำนวนกึ่งหนึ่งของงบประมาณปี พ.ศ. 2535 เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดสามารถนำไปแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ทันฤดูกาลที่จะมาถึง และให้ กชช. และสำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณตามโครงการพัฒนาจังหวัด (เงินอุดหนุนภูมิภาคและท้องถิ่น) จำนวนกึ่งหนึ่งของงบประมาณปี พ.ศ. 2535 (ประมาณ 3,000 ล้านบาท) เพื่อให้จังหวัดนำไปใช้แก้ไขเฉพาะปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคได้อย่างทันท่วงที

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการดำเนินโครงการให้เอกชนร่วมลงทุนผลิตและจำหน่ายน้ำประปาส่วนภูมิภาค เพื่อขยายการบริการของการประปาฯ ให้ทันกับความต้องการของประชาชน และเป็นการแบ่งเบาภาระงบประมาณของรัฐ ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (การประปาส่วนภูมิภาค) รับความเห็นตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2536 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเรื่อง การเร่งรัดซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาล และเรื่อง การซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยก ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สรุปได้ดังนี้

1. ให้โอนหน้าที่ความรับผิดชอบการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยกของหน่วยราชการทั้งหมด รวมทั้งบ่อบาดาล ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วย ให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536

2. การพัฒนาบ่อ (การเป่าล้างบ่อ) ให้หน่วยงานที่ดำเนินการเจาะเป็นผู้รับผิดชอบ

3. การซ่อมบำรุงตามข้อ 1 ให้จ้างเหมาเอกชนดำเนินการ

4. แนวทางการจ้างเหมาเอกชน ซ่อมบำรุงบ่อบาดาล ให้ใช้แนวทางของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทรวมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้น

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้มีการเร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วย (กรมอนามัย กรมโยธาธิการ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทและกรมทรัพยากรธรณี) ดำเนินการซ่อมแซมบ่อบาดาลในพื้นที่เป้าหมายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 31 มีนาคม 2536 และอนุมัติให้ทั้ง 4 หน่วย ดำเนินการซ่อมแซมบ่อบาดาลที่พบหรือได้รับแจ้งโดยไม่ถือว่าจะเป็นบ่อบาดาลของหน่วยใด หากไม่สามารถซ่อมแซมได้ให้ถือเป็นหน้าที่จะต้องประสานหน่วยงานเจ้าของบ่อบาดาลมาทำการซ่อมแซมทันที ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแนวทางและวิธีการดำเนินการในการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยก ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอทั้ง 4 ข้อ โดยให้ดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2536 เป็นต้นไป ส่วนการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่อง การจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปาชนบทแล้วเห็นว่า ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ 6 สิงหาคม 2534 อนุมัติแผนเร่งรัดจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประชาชนบท โดยให้กรอบสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการจัดทำโครงการเสนอขออนุมัติตามขั้นตอนต่อไป ซึ่งแผนงานนี้กำหนดจะก่อสร้างระบบประปาชนบทเพิ่มขึ้นโดยมีหน่วยปฏิบัติ คือ กรมอนามัย กรมโยธาธิการ กรมทรัพยากรธรณี และการประปาส่วนภูมิภาคนั้น โดยที่การจัดทำระบบน้ำสะอาดสำหรับหมู่บ้านต้องใช้น้ำบาดาล ซึ่งเจาะโดยส่วนราชการที่มีในหมู่บ้านทำการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ซึ่งหน่วยงานที่จัดทำระบบน้ำสะอาดกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบบ่อน้ำบาดาลอาจจะเป็นคนละหน่วยกัน ดังนั้นเพื่อให้การจัดทำระบบน้ำสะอาดสำหรับหมู่บ้านสำเร็จตามเป้าหมายของแผนงาน จึงมีมติให้หน่วยงานที่ปฏิบัติในเรื่องนี้ประสานและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการดำเนินงานด้วย

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2536 นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 2/2536 โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ซึ่งต้องจัดทำรายงาน เพื่อเสนอขอรับความคิดเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ

2. เชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควร รวมทั้งการขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการพิจารณาให้ความเห็นในรายงานตาม ข้อ 1

3. ควบคุมโครงการ หรือกิจการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4. ในการประชุม ให้กรรมการที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังพิจารณาอยู่นั้น ที่เป็นผู้พิจารณาและมีสิทธิลงคะแนน

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2536 ได้มีประชาชนเริ่มคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูล ที่จังหวัดอุบลราชธานี (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2537: 48)

วันที่ 9 มีนาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการชุมนุมคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูล ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายสุทัศน์ เงินหมื่น) และรัฐมนตรีท่านอื่นๆ รวมทั้งผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรายงาน โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เร่งรัดแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้โดยเฉพาะเรื่องค่าทดแทน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบและเข้าใจด้วย

วันที่ 16 มีนาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับผู้ชุมนุมประท้วงการสร้างเขื่อนปากมูล ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายสุทัศน์ เงินหมื่น) แจ้งว่ากระทรวงมหาดไทยได้มอบให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์เดินทางไปดูแลและเจรจากับผู้ชุมนุมประท้วงที่ยังคงเหลืออยู่ ซึ่งคาดว่าการเจรจาคงจะตกลงกันได้ในเร็ววัน

วันที่ 4 พฤษภาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้จ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ที่มีสิทธิ์ แต่ทางราชการไม่สามารถจัดหาที่ดินแห่งใหม่ให้เข้าอยู่อาศัยและทำกินได้ เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างโครงการมูลบน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 1 มิถุนายน 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเรื่องวิกฤตการณ์ อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้ง ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และปัญหาจราจรที่ติดขัดโดยแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการ แล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ

วันที่ 28 กรกฎาคม 2536 คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้มีมติเรื่องโครงการโขง-ชี-มูล ดังนี้

"1.การสูบน้ำจากแม่น้ำโขงเพื่อเสริมปริมาณน้ำในประเทศไทยโดยเฉพาะในฤดูแล้ง เพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในครัวเรือนให้ดำเนินการได้ ส่วนการสูบน้ำจากแม่น้ำโขงตามโครงการก่อสร้างระบบชลประทานให้ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องนี้ก่อน

2. การก่อสร้างระบบชลประทานให้ดำเนินการสร้างระบบส่งน้ำควบคู่กับการสร้างระบบการระบายน้ำ

3. <u>ให้โครงการสนับสนุนงบประมาณให้กรมพัฒนาที่ดินศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ในเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการแพร่กระจายของดินเค็มและน้ำขัง อันเนื่องมาจากการดำเนินโครงการ</u>"

วันที่ 17 สิงหาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบอนุมัติให้ดำเนินโครงการแหล่งน้ำในไร่นา ตามแผนงานแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของกรมชลประทาน ปีงบประมาณ 2536-2539 จำนวน 36,000 บ่อ

วันที่ 17 สิงหาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการปรับปรุงขยายกิจการประปาใน 25 เทศบาล ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงบประมาณ กรมชลประทาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อพิจารณารูปแบบการลงทุนและการบริหารโครงการดังกล่าว โดยในส่วนของการกำหนดอัตราค่าน้ำในเขตเทศบาลนั้นจำเป็นจะต้องยึดโครงสร้างอัตราค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาคเป็นหลัก เพื่อมิให้การดำเนินกิจการประปาของเทศบาลมีผลตอบแทนต่ำหรือประสบปัญหาขาดทุนได้ แล้วนำผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจพิจารณาโดยด่วน ทั้งนี้ให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานในเรื่องนี้กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยใกล้ชิดด้วย ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 17 สิงหาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติโครงการแหล่งน้ำในไร่นา ปีงบประมาณ 2536 - 2539 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้เปลี่ยนแปลงอัตราค่าลงทุนที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณและเกษตรกรสมทบตามที่รักษาการผู้อำนวยการสำนักงบประมาณได้เสนอเพิ่มเติม โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจเกี่ยวกับการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ การป้องกันมิให้เกิดปัญหาการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเกษตรกร โดยให้สภาตำบลเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกพื้นที่ มาตรการควบคุมเพื่อให้เกษตรกรสมทบค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนดอย่างแท้จริง และการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินตามโครงการ ไปดำเนินการด้วย ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 17 สิงหาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการที่จะให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทดำเนินการจัดหาน้ำสะอาดในรูปของการประปาชนบทจำนวน 5,000 หมู่บ้าน ภายใน 4 ปี ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ โดยใช้รูปแบบของจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามความเหมาะสมของแต่ละหมู่บ้าน และให้กระทรวงมหาดไทยเสนอแผนงานในเรื่องนี้ให้คณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) เพื่อประสานเป็นแผนหลัก ซึ่งมี กรมอนามัย กรมทรัพยากรธรณี กรมโยธาธิการ และการประปาส่วนภูมิภาคดำเนินการอยู่แล้วโดยด่วนต่อไป และให้หน่วยงานปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในหมู่บ้านชนบทด้วยระบบประปาชนบท รับความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดเตรียมองค์การ เพื่อรองรับการบริหาร จัดการและบำรุงรักษาระบบประปาชนบทที่จะจัดสร้างขึ้น ไปดำเนินการต่อไปด้วย ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 14 กันยายน 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ ให้กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างเขื่อนในแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อการเดินเรือ ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ สำหรับงบประมาณดำเนินการให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเสนอเพิ่มเติม โดยให้กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) ขอทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป โดยมีข้อสังเกตว่าในการศึกษาความเป็นไปได้ขอให้ครอบคลุมถึงผลกระทบต่อเขื่อนชัยนาท และเขื่อนที่จะสร้างขึ้นใหม่ที่บริเวณจังหวัดสิงห์บุรีรวมทั้งระดับน้ำที่เหมาะสมสำหรับการเดินเรือลอดผ่านสะพานข้ามแม่น้ำต่างๆ ด้วย ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 15 กันยายน 2536 ได้มีประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเรื่อง แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 110 ตอนที่ 136 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นโยบายรัฐบาล	2. ข้อเท็จจริง	3. มาตรการ
1.1 เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำในไร่นา ฯลฯ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำ 1.2 เร่งรัด การอนุรักษ์ควบคุม ดูแลแหล่งน้ำมิให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกวดขันให้มีการควบคุมคุณภาพน้ำ และเพิ่มขีดความสามารถ ในการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่ แหล่งน้ำ และแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศ	2.1ความขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งรุนแรงขึ้น 2.2 ความฟุ่มเฟือยและสูญเปล่าของการใช้ทรัพยากรน้ำ 2.2.1 มีการสูญเสียน้ำประปาจากระบบการส่งและสาเหตุอื่นถึงร้อยละ 29-31 ในกทม. และประมาณร้อยละ 27 ในเมืองหลัก เมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่น และสิงค์โปร์ ซึ่งสูญเสียเพียงร้อยละ 12 2.2.2 การผลิตในภาคเกษตรโดยเฉพาะในฤดูแล้ง ยังมีการใช้น้ำอย่างไม่เหมาะสม	3.1 การบริหารการจัดการทรัพยากรน้ำ 3.1.1 สนับสนุนให้สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นหน่วยงานกลางในการบริหารทรัพยากรน้ำ 3.1.2 เร่งรัดการพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำ รวมทั้งเร่งรัดมาตราการการประหยัดน้ำ โดยการใช้กลไกทางราคาและการประชาสัมพันธ์ รวมทั้ง รณรงค์ให้มีการ

1.3 เร่งแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย ในแม่น้ำเจ้าพระยา โดยผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายควบคุมผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดยเคร่งครัด 1.4 ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียใน กทม.	โดยเฉพาะผลิตข้าวนาปรัง ซึ่งต้องการน้ำสูงกว่าการปลูกพืชอื่นมาก 2.3. ปัญหามลพิษทางน้ำ ทวีความรุนแรงขึ้น 2.3.1 แม่น้ำสายสำคัญ ใกล้แหล่งที่ตั้งชุมชน หรืออุตสาหกรรม มีสภาพที่เสื่อมโทรมมาก โดยเฉพาะบางช่วงของแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน เป็นต้น 2.3.2 คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวบริเวณหาดบางแสน หาดพัทยา หาดจอมเทียน และภูเก็ต มีคุณภาพไม่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์เพื่อการว่ายน้ำ โดยมีค่ารวมของแบคทีเรีย ชนิดโคลิฟอร์มสูงกว่ามาตรฐาน 2.3.3 การขาดระบบบำบัดของชุมชน โรงพยาบาล การเกษตร และกิจการประมง ในขณะที่โรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีระบบบำบัดน้ำเสีย ยังขาดการควบคุมให้มีการบำบัดอย่างเต็มที่ 2.3.4 อาคาร และบ้านเรือนรุกล้ำเข้าไปในเขตแม่น้ำลำคลอง มีการปล่อยทิ้งของเสียลงสู่แหล่งน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำอื่นๆ ในภาคกลาง รวมทั้งชายฝั่งทะเล 2.4 เป้าหมายแผนฯ 7 2.4.1 พัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำทั่วประเทศ 2.4.2 ลดปริมาณความสกปรกที่ระบายลงสู่แหล่งน้ำในพื้นที่วิกฤต ในพื้นที่ - ช่วงล่างแม่น้ำเจ้าพระยา (กทม.-ปริมณฑล) - ช่วงล่างแม่น้ำท่าจีน(นครปฐม-สมุทรสาคร) - พื้นที่ชายฝั่งทะเลและแหล่งท่องเที่ยว (พัทยา ชลบุรี ภูเก็ต ฯลฯ) - แหล่งน้ำในเมืองหลัก (สกลนคร ขอนแก่น เชียงใหม่ หาดใหญ่ สงขลา ฯลฯ)	ประหยัดน้ำ ตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพในระบบการจำหน่ายน้ำประปา 3.1.3 สนับสนุน ให้จังหวัดและองค์กรส่วนท้องถิ่นริเริ่มและดำเนินการบริหาร และจัดการทรัพยากรน้ำในระดับพื้นที่ 3.2 การจัดการมลพิษทางน้ำ 3.2.1 กำหนดพื้นที่ ซึ่งประสบปัญหาคุณภาพน้ำ ตามระดับความรุนแรงเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขให้เหมาะสม 3.2.2 กำหนดบริเวณ แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาและแหล่งน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคให้ชัดเจนและกำหนดมาตรการการตรวจสอบ ควบคุมมาตรฐานคุณภาพ ของน้ำตามแหล่งดังกล่าว โดยสม่ำเสมอ 3.2.3 สนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในระดับภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในการบำบัดน้ำเสีย 3.2.4 จำแนกประเภทกิจกรรมต่างๆ ตามระดับการก่อความรุนแรงของปัญหามลพิษทางน้ำ เพื่อกำหนดเงื่อนไขการควบคุมที่เหมาะสม ตลอดจนกำหนดประเภทกิจกรรม และอุตสาหกรรมที่ไม่สมควรให้ตั้งหรือขยายในพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ 3.2.5 เร่งปรับปรุงระบบงานด้านการควบคุม และติดตามการกำจัดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสอบโรงงานอย่างสม่ำเสมอ 3.2.6 รณรงค์และให้สิ่งจูงใจกับภาคเอกชน ในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตเพื่อลดน้ำเสีย และของเสียรวมทั้งสนับสนุน ให้มีการนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการให้บริการบำบัดน้ำเสีย

		3.2.7 รณรงค์ และการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย 3.2.8 กำหนดปรับปรุง และบำบัด ใช้มาตรฐานน้ำทิ้ง จากชุมชน กิจกรรมการเกษตร และกิจการอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม

วันที่ 18 ตุลาคม 2536 นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 166/2536 แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นเลขานุการคณะกรรมการ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ มีดังนี้

(1) พิจารณากำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

(2) เร่งรัดการปฏิบัติงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจให้เป็นไปตามมาตรการที่คณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำกำหนด และตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

(3) ติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี

(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็น

นอกจากนี้ในคำสั่งฉบับเดียวกันได้กำหนดให้มีการจัดตั้ง *“ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ”* ขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) ประสานงานให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

2) ขอยืมตัวข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ และครุภัณฑ์จากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติราชการหรือใช้ในราชการที่ศูนย์เฉพาะกิจฯได้ตามความจำเป็น

3) ขอให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจส่งข้อมูล หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำได้ตามที่เห็นสมควร

ต่อมาได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 93/2537 ลงวันที่ 17 กันยายน 2537 เปลี่ยนชื่อ *“คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ”* เป็น *“คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ”* และเปลี่ยนชื่อ *“ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ”* เป็น *“ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ”* นอกจากนี้ ยังได้แก้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ข้อ (1) เป็น

“(1) พิจารณากำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ อาทิ การขาดแคลนน้ำ อุทกภัย น้ำเสียและการป้องกันน้ำเค็ม ตลอดจนประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ”

วันที่ 19 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการตามโครงการบำรุงรักษาด้านชลประทาน ระยะที่ 2 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในวงเงินลงทุนรวม 917.67 ล้านบาท แยกเป็นเงินกู้จากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน จำนวน 30.29 ล้านดอยซ์มาร์ค หรือประมาณ 469.47 ล้านบาทและ เงินงบประมาณสมทบ 448.20 ล้านบาท ตามความเห็นของคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้กระทรวงการคลังดำเนินการทาบทามรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินกู้ส่วนที่เหลืออีก 15 ดอยช์มาร์ค ต่อไป สำหรับงบประมาณสมทบโครงการ เห็นควรอนุมัติให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ตามที่ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ

วันที่ 19 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ก่อหนี้ผูกพันงบประมาณเพื่อว่าจ้างก่อสร้างฐานคอนกรีตเสริมเหล็ก และส่วนประกอบอื่นๆ โครงการฝายลำเซบก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นโครงการองค์ประกอบของโครงการโขง - ชี - มูล ตามแผนพัฒนาระยะที่ 1 ในวงเงิน 239,976,754.46 บาท โดยใช้งบประมาณปี 2535 ปี 2536 และปี 2537 - 2538 กับขยายระยะเวลาและก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ เพื่อว่าจ้างก่อสร้างฐานคอนกรีตเสริมเหล็กและส่วนประกอบอื่นๆ โครงการฝายชนบท จังหวัดขอนแก่น ในวงเงิน 247,745,960 บาท โดยใช้งบประมาณปี 2535 ปี 2536 และปี 2537 - 2538 และขยายระยะเวลาและก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ เพื่อว่าจ้างก่อสร้างฐานคอนกรีตเสริมเหล็กและส่วนประกอบอื่นๆ โครงการฝายลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานีในวงเงิน 209,095,240.91 บาท โดยใช้งบประมาณปี 2535 ปี 2536 และปี 2537 - 2538 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ

วันที่ 19 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณเพื่อว่าจ้างศึกษาและออกแบบรายละเอียดเขื่อนลำปาว และคลองลำปาว - น้ำพอง ในวงเงิน 21,474,579 บาท โดยใช้งบประมาณปี 2536 ปี 2537 และปี 2538 – 2539 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ

วันที่ 26 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยที่รับผิดชอบการประปานครหลวงและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมที่รับผิดชอบการนิคมอุตสาหกรรม รับเรื่องการโอนระบบประปานิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กับการประปานครหลวงไปทำความตกลงกัน โดยให้ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณร่วมกันพิจารณาด้วยว่าจะสมควรต้องจ่ายเงินชดเชยหรือไม่เท่าใด เมื่อได้ข้อยุติประการใด ก็อนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

วันที่ 26 ตุลาคม 2536 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องขออนุมัติจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำให้แก่เกษตรกรที่ประสบภัยแล้งในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเป็นกรณีพิเศษ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้ความช่วยเหลือค่ากระแสไฟฟ้า ในส่วนที่เกษตรกรต้องรับผิดชอบ เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง โดยให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รับไปพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ในจังหวัดที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยแล้ง ส่วนเกษตรกรในจังหวัดใดที่ไม่ได้รับความเดือดร้อน ก็ให้ถือปฏิบัติตามหลักการเดิม ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2525 สำหรับงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ ให้เจียดจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2537 ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

วันที่ 2 ธันวาคม 2536 กรมชลประทานได้มีประกาศ เรื่อง ห้ามมิให้ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานหรือทางน้ำอื่น ที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทานเพื่อกิจการสนามกอล์ฟ โดยมีข้อความดังนี้

“เนื่องจากได้เกิดความวิกฤตการขาดแคลนน้ำขึ้นหลายพื้นที่และจะส่งผลกระทบต่อการใช้น้ำในฤดูแล้ง ปี 2537 ทั้งในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำอื่นๆ อันอาจจะเกิดความเสียหายต่อการชลประทาน

ฉะนั้นเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายดังกล่าว กรมชลประทานจึงประกาศห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสนามกอล์ฟใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานหรือทางน้ำอื่นที่เชื่อมกับทางน้ำชลประทานโดยเด็ดขาด หากมีการฝ่าฝืน กรมชลประทานจะดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด"

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานการณ์น้ำ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอุดมศิลป์ ศรีแสงนาม) เสนอ และเห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอุตสาหรรม เข้มงวดในการควบคุมดูแลและป้องกันน้ำเสียที่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อมิให้ปริมาณน้ำที่มีน้อยอยู่แล้วมีปัญหาในการนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ให้ตรวจสอบและติดตามอย่างใกล้ชิดด้วย ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 21 ธันวาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานการณ์น้ำท่วมฉับพลันจากพายุดีเปรสชั่น "แมนนี" ซึ่งขึ้นสู่ฝั่งภาคใต้ของประเทศไทย ระหว่างวันที่ 14 - 16 ธันวาคม 2536 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 21 ธันวาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบรายงานผลการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักและข้อเสนอเพิ่มเติม และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ตามที่สำนักงานคณะ กรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เสนอ กับให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ส่งรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการฯ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาพร้อมกับการดำเนินการตามขั้นตอนฯ โดยให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมฯ เร่งพิจารณาให้แล้วเสร็จโดยด่วนด้วย และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 21 ธันวาคม 2536 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานก่อสร้างโครงการแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และโครงการปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี รวม 2 คณะ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 205/2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี และคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 206/2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตต์ โพธิวิหค) เสนอ

วันที่ 21 ธันวาคม 2536 คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก) เพื่อการเกษตร โดยอนุมัติเงินงบประมาณปี 2537 เพื่อใช้ดำเนินการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก) จำนวน 50,000 บ่อ วงเงิน 500 ล้านบาท ช่วยเหลือเกษตรกรในการปลูกพืชอายุสั้นในฤดูแล้งตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนปรับระบบการเกษตรในช่วงฤดูแล้งปี 2536/2537 จากการทำนาปรังไปสู่การปลูกพืชอายุสั้นในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา 22 จังหวัด จำนวน 400,000 ไร่ แต่เนื่องจากได้เกิดสภาวะการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เป้าหมายเพาะปลูกดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงได้จัดทำโครงการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก) เพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำสนับสนุนการเพาะปลูกพืชอายุสั้น จำนวน 50,000 บ่อ ในพื้นที่ที่ไม่สามารถรับน้ำจากระบบชลประทาน ก็มีศักยภาพที่สามารถขุดบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก) ได้ โดยมีเหตุผลความจำเป็น ดังนี้

1. จำเป็นต้องรักษาพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 400,000 ไร่ เกษตรกร 80,000 ครอบครัว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ และเกษตรกรมีความสมัครใจที่จะปรับระบบการเกษตร จากข้าวเป็นพืชอายุสั้น แต่สามารถสนับสนุนน้ำชลประทาน และสูบน้ำด้วยไฟฟ้าได้เพียง 200,000 ไร่

2. คณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลน ได้เห็นชอบมาตรการสนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก) แล้ว ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเป็นเงินประมาณ 500 ล้านบาท โดยให้ขอจากงบกลางปี 2537 เพื่อให้สามารถเร่งดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรได้โดยเร็วให้ทันกับสถานการณ์

3. การจัดทำโครงการขุดเจาะบ่อบาดาลระยะสั้น (บ่อตอก) นอกจากจะเป็นการสนับสนุนการปลูกพืชอายุสั้นในฤดูแล้ง ปี 2536/2537 แล้ว ยังสามารถช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถมีแหล่งน้ำในการปลูกพืชอายุสั้นในฤดูแล้งได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแหล่งน้ำเสริมในการอุปโภคบริโภค และอื่นๆ

สำหรับพื้นที่ดำเนินการใน 11 จังหวัด ที่มีแหล่งน้ำใต้ดิน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก นครสวรรค์ อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ธันวาคม 2536-มกราคม 2537

วันที่ 4 มกราคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานการช่วยเหลือประชาชนเนื่องจากภาวะฝนแล้ง โดยพิจารณาออกไปตรวจเยี่ยมกิจกรรมในพิธีเปิดสัปดาห์รณรงค์ สำรวจ ซ่อม และสร้างภาชนะเก็บน้ำ ในวันที่ 7 มกราคม 2537 ในพื้นที่จังหวัดที่นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการฯ รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และเห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทยประสานงานกับทุกกระทรวงให้มีการจัดทำรางน้ำและภาชนะเก็บน้ำในการก่อสร้างอาคารทุกประเภทในหมู่บ้าน ตำบล หากจำเป็นต้องปรับลดงบประมาณการก่อสร้าง สมควรตัดงบค่าทำรางน้ำและภาชนะเก็บน้ำเป็นรายการหลังสุด ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ

วันที่ 11 มกราคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบญัตติด่วนเกี่ยวกับปัญหาภัยแล้ง รวม 32 ฉบับ ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ และอนุมัติให้แจ้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการแล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ

วันที่ 11 มกราคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติ เรื่องทบทวนแผนการดำเนินโครงการโขง-ชี-มูล ดังนี้

"1. เห็นชอบในหลักการให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานดำเนินการก่อสร้างฝายและระบบชลประทานในลุ่มน้ำชี-มูลและสาขา เพื่อใช้น้ำภายในประเทศตามแผนพัฒนาระยะที่ 1 (ปี พ.ศ. 2533-2543) จำนวน 13 โครงการย่อย และโครงการระบบชลประทานรอบอ่างห้วยหลวงเพื่อกักเก็บน้ำภายในประเทศในวงเงินงบประมาณ 10,346 ล้านบาท สำหรับโครงการและระบบชลประทานซึ่งจะใช้น้ำจากแม่น้ำโขงให้ศึกษารายละเอียดและติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อมเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

2. เห็นชอบให้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานโครงการ โขง-ชี-มูล ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นการประสานงานโครงการและมิให้การดำเนินงานตามโครงการ โขง-ชี-มูล เกิดผลกระทบหรือมีพื้นที่ซ้ำซ้อนกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของกรมชลประทาน"

วันที่ 27 มกราคม 2537 คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้จัดสัมมนาเรื่อง **“แนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ”** ณ รัฐสภา จากการสัมมนาดังกล่าว มีข้อสรุปดังนี้

“2.1 ปัญหาระดับมหภาค และการแก้ไข

2.1.1 จากการพิจารณาอุปทานของน้ำต้นทุน และความต้องการใช้น้ำในปัจจุบัน เห็นได้ว่า น้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับความต้องการ แนวทางการแก้ไขก็คือ ด้านอุปทาน ต้องหาทางเพิ่มปริมาณน้ำที่เก็บไว้ใช้เพิ่มขึ้น โดยการหาที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มเติม เช่น แก่งเสือเต้น แม่วงก์ แก่งกรุง ฯลฯ เพื่อเพิ่มน้ำต้นทุน สำหรับใช้ในปัจจุบัน และยามขาดแคลน ในด้านความต้องการใช้น้ำ ต้องสร้างนิสัยการประหยัดการใช้ และรู้คุณค่าของน้ำเพิ่มขึ้น โดยการสร้างจิตสำนึกด้วยการประชาสัมพันธ์ การให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องแก่เยาวชนและประชาชน และการใช้ระบบราคาถ้ามีความจำเป็น

2.1.2 การดำเนินการจัดหาน้ำมาเพิ่มเติมแก่อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีอยู่แล้ว เช่น เขื่อนภูมิพลและสิริกิติ์ เพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยการผันน้ำจากแหล่งน้ำ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จากโครงการที่ศึกษาดูความเป็นไปได้ และเหมาะสม

2.1.3 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็กเพิ่มขึ้น เพื่อให้กระจายออกไปทั่วประเทศ และให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ในการเป็นผู้ร่วมก่อสร้าง ร่วมใช้ประโยชน์และเป็นเจ้าของ ทั้งนี้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 และฉบับปัจจุบัน

2.1.4 การพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินให้เต็มประสิทธิภาพ จะต้องทราบศักยภาพน้ำใต้ดินอย่างละเอียด โดยการทำการศึกษาและสำรวจทำแผนที่อุทกธรณีวิทยา น้ำใต้ดิน ให้ครบทุกจังหวัด เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนการควบคุมการใช้น้ำใต้ดินให้เหมาะสม ไม่เกิดผลกระทบในการใช้น้ำ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.1.5 การจัดสรรการใช้น้ำอย่างยุติธรรมทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉิน โดยมีกลไกที่มีประสิทธิภาพ เช่น คณะกรรมการประสานงานที่มีอำนาจการจัดการ

2.2 ปัญหาระดับจุลภาค และการแก้ไข

2.2.1 เมื่อเกิดการขาดแคลนน้ำเช่นปัจจุบัน และในอนาคต ในด้านการเกษตรต้องปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร โดยส่งเสริมการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ เช่น ลดการปลูกข้าว โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และการส่งเสริมการปลูกพืชไร่ พืชผัก การทำไร่นาสวนผสม ซึ่งใช้น้ำน้อย และครบวงจร ให้มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อเสริมรายได้และเป็นอาชีพหลักของเกษตรกร

2.2.2 การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกรกู้ยืม เพื่อการปรับปรุงระบบการเกษตรที่ใช้น้ำน้อย และมีประสิทธิภาพ

2.2.3 ให้ทางราชการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ตลอดจนแหล่งน้ำที่เพียงพอ ที่ต้องปรับระบบการเกษตร ที่ใช้น้ำให้เหมาะสม

2.2.4 เร่งรัดให้มีการปลูกป่าเพิ่ม เพื่อรักษาสภาพผิวดินให้อุ้มน้ำ หรือเก็บน้ำได้มากขึ้น

2.2.5 ปรับปรุง และควบคุมการรักษาสภาพต้นน้ำลำธารให้อยู่ในสภาพสมดุลย์ทางนิเวศน์วิทยา โดยมีมาตรการที่เพียงพอ และมีผลเป็นรูปธรรม

2.2.6 สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพโครงการจัดหาน้ำให้แก่ประชาชนในระดับหมู่บ้าน เช่น ทุกบ้านที่มีโอ่ง หรือภาชนะเก็บน้ำ ควรจะมีรางระบายน้ำฝนจากหลังคาทุกบ้านเรือน

2.2.7 จัดดำเนินการให้แหล่งน้ำที่ได้พัฒนาไว้ทุกแห่ง อยู่ในสภาพใช้การได้ดีไม่ตื้นเขิน หรือบกพร่องชำรุด ควรให้มีระบบตรวจสอบ และรับผิดชอบในการซ่อมแซม โดยรัฐบาลต้องตั้งงบประมาณการซ่อมแซม ให้หน่วยงานที่ทำการก่อสร้าง หรือทำการซ่อมแซม

2.2.8 สนับสนุนระบบการสูบน้ำกลับ หรือชะลอการใช้น้ำเพื่อการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งทำให้การใช้ทรัพยากรน้ำมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น ที่เขื่อนภูมิพล และลำตะคอง

2.2.9 เร่งรัดให้มีการนำน้ำในแหล่งอื่นๆ มาใช้เติมน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำเดิมและเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จะต้องพิจารณาความเหมาะสมในด้านสังคม มิใช่ความคุ้มค่าในด้านเศรษฐศาสตร์เชิงพาณิชย์ เพียงอย่างเดียว

3. มาตรการการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ

โดยที่ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และเป็นปัจจัยหลักในขบวนการผลิตสินค้า ทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมทุกสาขา เพื่อให้ประเทศไทยสามารถรักษาดุลการแข่งขันทางเศรษฐกิจ จำเป็นจะต้องมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนระบบการบริหาร และการจัดการทรัพยากรน้ำให้มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบในปัจจุบัน โดยเน้นการแก้ไขปัญหาระยะยาวและระยะปานกลาง กล่าวคือ

3.1 มาตรการระยะยาว

โดยมุ่งเน้นการเร่งรัดปรับเปลี่ยนระบบการบริหารและการจัดการในประเด็นต่อไปนี้

3.1.1 ทบทวนนโยบายของรัฐ

ก. นโยบายด้านการเกษตร ต้องปรับแผนการผลิตระดับประเทศใหม่ เพราะพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรเพาะปลูกอยู่มีจำกัดและพืชหลักคือ ข้าว ซึ่งเป็นพืชที่ใช้น้ำจำนวนมาก (การเพาะปลูกข้าว 1 ไร่ ต้องใช้น้ำ 2,000 ลูกบาศก์เมตร) โดยการขยายจำนวนพืชเศรษฐกิจให้มากขึ้น ขณะเดียวกันลดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังลง

ข. นโยบายการจัดสรรน้ำระหว่างภาคเกษตรและภาคเศรษฐกิจอื่นๆ จำเป็นต้องมีการคิดราคาค่าน้ำให้สอดคล้องกับความเป็นจริง พร้อมกับการจัดสรรน้ำแก่ภาคการใช้ทุกภาคเศรษฐกิจให้เหมาะสม และได้ประโยชน์สูงสุด

3.1.2 การวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำ จะต้องยึดแนวทางการวางแผนและจัดงบประมาณเป็นระบบลุ่มน้ำ เพื่อสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะความต้องการใช้น้ำของทุกภาคที่เพิ่มขึ้นจะต้องไม่เกินศักยภาพของน้ำต้นทุน และไม่เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากเกินควร ในทำนองเดียวกัน การจัดสรรงบประมาณ ต้องจัดสรรตามแผนพัฒนาลุ่มน้ำ และรวมเป็นแผนงานหลักในรูปของกลุ่มโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

3.1.3 ปรับเปลี่ยนองค์กร และโครงสร้างการบริหารองค์กร ที่มีมากมายกระจัดกระจายในปัจจุบันจะไม่สามารถแก้ปัญหาระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างของการบริหารใหม่ โดยพิจารณาการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ มารวมอยู่ภายใต้การบริหารของกระทรวงเดียว อันจะทำให้เกิดเอกภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหาร

ในระหว่างดำเนินการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรน้ำนั้น น่าจะมีคณะกรรมการประสานงานที่มีอำนาจ และประสิทธิภาพในลักษณะคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.1.4 ทบทวนยกร่างกฎหมายน้ำ โดยที่เมืองไทยได้ชื่อว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำ ดังนั้นปัญหาการขาดแคลนน้ำ หรือการแย่งชิงน้ำ จึงยังไม่ปรากฏ กอร์ปกับกฎหมายเกี่ยวกับน้ำนั้นกระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเกิดปัญหาทางปฏิบัติในกรณีเกิดการแย่งชิงน้ำ หรือในเรื่องของสิทธิ์การใช้น้ำ ตลอดจนหน้าที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำ จึงสมควรจะต้องมีการทบทวนยกร่างกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวข้องกับสิทธิการใช้น้ำ และบทบาทหน้าที่ของรัฐ และประชาชนให้ชัดเจน

3.1.5 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและการจัดการการใช้น้ำ ในขณะเดียวกันประชาชนจะต้องร่วมมือในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และจ่ายค่าน้ำในอัตราที่เหมาะสม

3.2 มาตรการระยะปานกลาง

โดยที่การขาดแคลนน้ำที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน จะไม่สามารถคลี่คลายได้ในระยะเวลา 4 ถึง 5 ปีข้างหน้า หากไม่มีการเร่งพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นทุนสำรองในกรณีเกิดฝนแล้ง จึงจำเป็นต้องเร่งรัดให้มีการทบทวนโครงการที่หน่วยงานได้มีการศึกษา และวางแผนก่อสร้างไว้แล้ว โดยพิจารณาจากผลประโยชน์ที่จะได้รับและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการใดสามารถกำหนดมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จะต้องรีบพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการ ซึ่งโครงการที่น่าจะเร่งรัดมีทั้งของกรมชลประทาน อันได้แก่ เขื่อนแก่งเสือเต้น เขื่อนแม่วงก์ และโครงการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อันได้แก่ โครงการเขื่อนแก่งกรุง เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะ

ปี พ.ศ. 2537 ประเทศไทยประสบวิกฤตขาดแคลนน้ำที่รุนแรงที่สุดและวิกฤตขาดแคลนน้ำก็ยังจะเป็นภัยต่อไปในอนาคต หากไม่มีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหาร และการจัดการทรัพยากรน้ำ รัฐบาลจึงควรพิจารณามาตรการที่จะเสนอ ดังนี้

4.1 ในระยะยาว ควรพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาระยะยาวที่เสนอ 5 ประเด็น ประเด็นใดมีข้อมูลและแผนงานพร้อมจะดำเนินการได้ ก็ควรจะเร่งดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว ส่วนประเด็นที่ยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ก็ควรจะมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบเร่งดำเนินการต่อไป

4.2 ในระยะปานกลาง ควรเร่งพิจารณาโครงการขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่ได้เสนอสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และยังไม่มีข้อยุติ โครงการขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมและมีมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้ว ควรจะเร่งอนุมัติให้ดำเนินการ”

วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการดำเนินงานจัดสัปดาห์รณรงค์ สำรวจ ซ่อม และสร้างภาชนะเก็บน้ำ และเห็นชอบให้วันที่ 7 - 14 มกราคม ของทุกปี เป็นวันรณรงค์ สำรวจ ซ่อม และสร้างภาชนะเก็บน้ำประจำปี ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมทรัพยากรธรณีขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลจำนวน 100 บ่อ ในวงเงิน 312,798,500 บาท

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2520 ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยมีสาระสำคัญให้แก้ไขปรับปรุงอัตราค่าใช้น้ำบาดาลให้ใกล้เคียงกับอัตราค่าใช้น้ำประปา จากเดิมอัตราค่าใช้น้ำบาดาลได้กำหนดไว้พียงลูกบาศก์เมตรละหนึ่งบาท เป็นลูกบาศก์เมตรละ 3.50 บาท สำหรับท้องที่ที่มีน้ำประปาใช้ และมีการลดหย่อนอัตรา

ค่าใช้น้ำบาดาลในอัตราร้อยละยี่สิบห้าของปริมาณการเจาะและการใช้น้ำบาดาลให้น้อยลง และการแก้ปัญหาวิน้ำบาดาลและปัญหาแผ่นดินทรุด

ในวันเดียวกันคณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานการกระจายอำนาจในการบริหารให้สำนักงานประปาในส่วนภูมิภาค และการเร่งรัดเกี่ยวกับการให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการพัฒนาประปาชุมชนของการประปาส่วนภูมิภาค ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สรุปได้ว่า ในส่วนของการกระจายอำนาจในการบริหารให้แก่สำนักงานในส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการมอบอำนาจเกี่ยวกับการจัดซื้อ จัดจ้าง รวมทั้งการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารและการเงินไว้แล้ว สำหรับการเร่งรัดเกี่ยวกับการให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการพัฒนาประปาชุมชนนั้น คณะกรรมการประปาส่วนภูมิภาคได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการร่วมลงทุนของภาคเอกชนในกิจการของการประปาส่วนภูมิภาค และการประปาส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการจัดตั้งสำนักงานบริหารโครงการเอกชนร่วมลงทุนกับการประปาส่วนภูมิภาคขึ้น รวมทั้งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานบริหารโครงการฯ ด้วยแล้ว ทั้งนี้ โดยความเห็นของคณะกรรมการประปาส่วนภูมิภาค

วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 700 ล้านบาท ให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อดำเนินการในรายการที่จะแก้ปัญหาเร่งด่วนในปี 2537 คือ ก่อสร้างถังน้ำ คสล. จัดซื้อถังน้ำ ขุดบ่อบาดาล/บ่อน้ำตื้น และอื่นๆ (ประปาหมู่บ้าน) ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ โดยให้กระทรวงมหาดไทยตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป สำหรับโครงการขุดลอกแหล่งน้ำต่างๆ นั้น โดยที่ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 ให้กับหน่วยงานต่างๆ จำนวนมากแล้ว จึงให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบได้เร่งรัดดำเนินการโดยด่วน เพื่อจะได้ช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้งได้อีกทางหนึ่ง กับให้สำนักงบประมาณจัดทำข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาในการจัดสรรงบประมาณและการบำรุงรักษาและติดตามผลการดำเนินการว่า หน่วยงานใดได้ดำเนินการจัดซื้อหรือจัดทำถังน้ำขนาดใดไว้ในพื้นที่ ตำบล หมู่บ้านใด เป็นจำนวนเท่าใด

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานแผนการดำเนินงานการแก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อมของโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ พร้อมทั้งราคาโครงการที่คำนวณใหม่ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2535 - 2549) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอ

วันที่ 8 มีนาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ถอนร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. .... คืนไปได้ ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ

วันที่ 29 มีนาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการจัดสร้างระบบประปาผิวดินของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอ สำหรับงบประมาณดำเนินการให้ตกลงกับสำนักงบประมาณ และให้เสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแต่ละปีตามความจำเป็นต่อไป และเห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมร่วมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ เรื่ององค์กรและกลไกและประสานการดำเนินงานระบบประปาหมู่บ้านในระดับพื้นที่ และรูปแบบมาตรฐานระบบประปาชนบท และให้สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 29 มีนาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานปริมาณน้ำฝน ในระหว่างวันที่ 15 - 27 มีนาคม 2537 ซึ่งมีฝนตกหนักกระจายเกือบทั่วทุกภาคของประเทศ ทำให้มีน้ำไหลเข้าสู่เขื่อนต่างๆ โดยเฉพาะที่เขื่อนภูมิพลจำนวนประมาณ 15.35 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนสิริกิติ์ จำนวนประมาณ 31.82 ล้านลูกบาศก์เมตร ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม (นายพินิจ จารุสมบัติ) เสนอ และตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอเพิ่มเติม

วันที่ 29 มีนาคม 2537 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบโครงการจัดสร้างระบบประปาผิวดิน ของกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ด้านสาธารณสุขที่จะเร่งรัดจัดหาน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคอย่างทั่วถึง และจะช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำกินน้ำใช้ ในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนในชนบทโดยส่วนรวม จะได้มีน้ำสะอาดสำหรับอุปโภคบริโภคด้วยระบบประปาอย่างทั่วถึง

วันที่ 26 เมษายน 2537 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รายงานมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการน้ำสงคราม จังหวัดนครพนม ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ดังนี้

1. ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ศึกษาปรับเปลี่ยนโครงการน้ำสงครามจากเก็บกักน้ำในรูปอ่างเก็บน้ำ เป็นการเก็บน้ำตามลำแม่น้ำ โดยไม่ให้น้ำท่วมขังเกินขอบแม่น้ำ เพื่อเป็นการเก็บน้ำไว้สำหรับแก้ปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคของประชาชนในฤดูแล้ง ซึ่งหากเปลี่ยนโครงการตามแนวทางนี้แล้ว ก็จะลดปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องพื้นที่น้ำท่วม และการแพร่กระจายของดินเค็ม เป็นต้น

2. ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จัดทำแผนปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่จะเกิดจากการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับแผนงานโครงการที่ปรับเปลี่ยนใหม่ตามมติข้อ 1 ให้ชัดเจน ทั้งนี้งบประมาณตามแผนปฏิบัติฯ ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนในการดำเนินโครงการด้วย

ในวันเดียวกันคณะรัฐมนตรีพิจารณาการจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยแล้งให้แก่จังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอตั้งใหม่ โดยให้กรมการปกครองเสนอขอตั้งงบประมาณตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็นปีๆ ไป และสำหรับงบประมาณการจัดซื้อและหลักการจัดซื้อ เพื่อให้จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอที่ตั้งใหม่ในปีต่อๆ ไป

วันที่ 26 เมษายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสาเหตุการชุมนุมของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตต์ โพธิวิหค) เสนอ

วันที่ 26 เมษายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตต์ โพธิวิหค) รายงานสาเหตุการชุมนุมของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานีว่า ราษฎรจำนวนประมาณ 300 คน ได้เดินทางมาประท้วงที่ทำเนียบรัฐบาล โดยยื่นข้อเรียกร้องที่สำคัญ 2 ประการหลัก ดังนี้

1. ให้ยุติการดำเนินคดีกับผู้ชุมนุมประท้วงที่ถูกดำเนินคดีไปก่อน ซึ่งเรื่องนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐบาลไม่ควรเข้าไปก้าวก่าย แต่หากผู้ถูกดำเนินคดีมีปัญหาบางประการ เช่น ด้านทนายความ ก็จะพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

2. เรียกร้องให้ช่วยเหลือราษฎรที่อยู่อาศัยเกินกว่าระดับ 108.5 ม.รทก. ขึ้นไป ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้ถูกน้ำท่วมให้ได้รับความช่วยเหลือเท่ากับผู้ที่ประสบภัยน้ำท่วม (ต่ำกว่า 108 ม.รทก.) ซึ่งราษฎรที่ถูกน้ำท่วมมีความพอใจค่าชดเชยอยู่แล้วเรื่องนี้คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธานกรรมการตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วยจะได้พิจารณาข้อเรียกร้องดังกล่าว ในวันที่ 26 เมษายน 2537 ที่จังหวัดอุบลราชธานี ต่อจากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจะได้รายงานให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีทราบมติและทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุมประท้วง ตลอดจนประเด็นอื่นๆ ปลีกย่อยที่ผู้ประท้วงเรียกร้องต่อไป

วันที่ 3 พฤษภาคม 2537 คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และมีมติดังนี้

1. อนุมัติให้เปิดโครงการก่อสร้าง โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักในปีงบประมาณ 2538 ถึง 2542 งบประมาณโครงการ 3,136.36 ล้านบาท

2. อนุมัติแผนปฏิบัติการการแก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อม โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักงบประมาณดำเนินการ 9,950.60 ล้านบาท

3. ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการให้แก่กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในวงเงินงบประมาณของแผนงานก่อสร้างกับแผนปฏิบัติการการแก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อม รวม 13,086.96 ล้านบาท สำนักงบประมาณ ได้เตรียมงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไว้ส่วนหนึ่งแล้ว โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2538 เป็นต้นไป

โครงการก่อสร้าง โครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสัก ซึ่งเป็นเขื่อนที่เก็บกักน้ำได้ประมาณ 785 ล้านลูกบาศก์เมตร ใช้งบประมาณดำเนินการรวม 13,086.96 ล้านบาท

ในวันเดียวกัน คณะรัฐมนตรีอนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ 2537-2539 จำนวนเงินทั้งสิ้นประมาณ 8 ล้านบาท สำหรับโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา และให้ความเห็นชอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนเจ้าหน้าที่เข้าร่วมดำเนินงาน ภายใต้โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ เนื่องจากโครงการนี้จะเป็นประโยชน์ โดยจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบกับธนาคารโลกตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือแล้ว สำหรับการเงินให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

ทั้งนี้ เนื่องจากกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทั่วราชอาณาจักรขึ้นโดยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูล และศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำ

ระยะที่ 2 จัดทำรายละเอียดในการบริหารจัดการแต่ละลุ่มน้ำ

ในการดำเนินงานระยะที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ 2536 เป็นจำนวนเงิน 49.86 ล้านบาท เพื่อทำการศึกษาข้อมูลและศักยภาพการพัฒนาลุ่มน้ำ 25 ลุ่มน้ำ ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการนำเสนอรายงานฉบับสุดท้าย

สำหรับการดำเนินงานในระยะที่ 2 ได้พิจารณาเห็นว่าพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาซึ่งเป็นลุ่มน้ำขนาดใหญ่ มีประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจหนาแน่นที่สุด เป็นพื้นที่ที่สมควรเร่งรัดให้มีการดำเนินการเพื่อการบริหารจัดการเป็นอันดับแรกก่อน ขณะเดียวกันธนาคารโลกได้เสนอที่จะให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศไทยในการดำเนินการเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี (ม.ค. 2537-ธ.ค. 2538) วงเงินช่วยเหลือประมาณ 25 ล้านบาท

สำหรับโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาของธนาคารโลก มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้มีกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบยั่งยืน ที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำ และข้อจำกัดของน้ำใต้ดิน ลักษณะของโครงการนี้ มิใช่เป็นโครงการศึกษา หรือโครงการทำแผนการพัฒนาลุ่มน้ำ แต่จะเป็นการชี้นำการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเห็นพ้องต้องกันในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระหว่างหน่วยงานของรัฐในส่วนกลาง และท้องถิ่นกลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กรเอกชน และประชาชน ซึ่งการดำเนินการตามข้อเสนอโครงการจะช่วยให้เกิดกระบวนการตัดสินใจในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา อย่างมีหลักเกณฑ์สนับสนุนให้เกิดการประสานแผนงาน และมาตรการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาบริหารจัดการลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้อย่างมีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพในระยะยาว แผนงาน ตามโครงการประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำเพื่อรวบรวมวิเคราะห์และสนับสนุนข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ (ร้อยละ 22)

2. การศึกษาเฉพาะด้าน เพื่อศึกษาวิจัยในประเด็นการบริหารจัดการ และการพัฒนาที่ยังไม่สามารถหาข้อยุติ และต้องการการวิเคราะห์ความเห็น และข้อมูลสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญ (ร้อยละ 53)

3. การสร้างความเข้าใจกับสาธารณชน เป็นการจัดทำแผนงานและกิจกรรมที่จะสร้างความเข้าใจกับสาธารณชนในเรื่องสถานการณ์น้ำ และมาตรการที่จำเป็นสำหรับการจัดการทรัพยากรน้ำ ทั้งในรูปแบบของการสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรม ฯลฯ (ร้อยละ 25)

วันที่ 3 พฤษภาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบข้อเรียกร้องของราษฎรชุมนุมประท้วงโครงการปากมูลและสถานการณ์ปัจจุบันตามที่ได้มีราษฎรจากจังหวัดอุบลราชธานีเดินทางมาชุมนุมประท้วงที่ทำเนียบรัฐบาลเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537 โดยได้ยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งแก้ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการก่อสร้างโครงการเขื่อนปากมูล ซึ่งต่อมาคณะกรรมการฯ ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธานรับไปพิจารณาข้อเรียกร้องดังกล่าว ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตต์ โพธิวิหค) เสนอ

วันที่ 17 พฤษภาคม 2537 อนุมัติให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำตก - เขาอีโต้ ท้องที่ตำบลบ้านพระ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เนื้อที่ 190 ไร่ เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาอีโต้ 2 มีกำหนด ระยะเวลา 30 ปี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กรมชลประทานปฏิบัติตามเงื่อนไขและเงื่อนไขเพิ่มเติม ของกรมป่าไม้ รวม 13 ข้อ

วันที่ 17 พฤษภาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับไปตรวจสอบอีกครั้งว่า สมควรจะสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสะพงน้อย ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี หรือไม่ หรือสมควรจะสร้างในที่อื่นใด แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 31 พฤษภาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ดำเนินโครงการเอกชนร่วมลงทุนปรับปรุงขยายการประปาปทุมธานี - รังสิต และให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ต่อไป โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กปภ.) พิจารณาศึกษารายละเอียดหลักเกณฑ์ ในการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุน

ตามความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 1 เดือน แล้วนำผลการพิจารณาศึกษาฯ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการประกาศเชิญชวนตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดต่อไป และมอบให้กระทรวงมหาดไทย (กปภ.) รับความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปดำเนินการ ตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ

วันที่ 31 พฤษภาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเพิ่มวงเงินค่าใช้จ่ายดำเนินงานโครงการกระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือภายใต้เงินกู้ IFAD 201 - TH และ OPEC 429 P โดยให้เพิ่มวงเงินค่าใช้จ่ายดำเนินงาน โครงการจากเดิม เป็น 518,124,421.53 บาท ส่วนวงเงินที่เพิ่มมาอีก 42,922,421.53 บาท ให้ใช้จากเงินงบประมาณสมทบ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ

วันที่ 28 มิถุนายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กรมโยธาธิการดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาในส่วนที่รับผิดชอบ จำนวน 15 พื้นที่ ภายในวงเงินงบประมาณ 19,500 ล้านบาท ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ สำหรับการแก้ไขปัญหาน้ำเสียโครงการอื่นหรือในลุ่มแม่น้ำอื่นเพื่อมิให้มีความซ้ำซ้อนในบทบาทหน้าที่ความรับผิด ชอบในแต่ละหน่วยงาน และเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ มอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายอำนวย วีรวรรณ) รับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย และมอบให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาเกี่ยวกับการเน่าเสียของน้ำในลุ่มแม่น้ำสายต่างๆ โดยกำหนดมาตรการและรูปแบบลักษณะอาคารหรือที่พักอาศัยซึ่งจะก่อสร้างริมฝั่งลุ่มแม่น้ำทุกสายให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ลุ่มแม่น้ำ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 5 กรกฎาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กรมโยธาธิการดำเนินการว่าจ้างที่ปรึกษากลุ่มบริษัทโปรเกรสเทคโนโลยีคอนซัลแท็นส์ จำกัด ร่วมกับ บริษัท แอ็คคอนซัลแท้นส์ จำกัด เป็นที่ปรึกษาทำการควบคุมงานออกแบบรวมก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย เทศบาลเมืองภูเก็ตและอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินการว่าจ้างที่ปรึกษา ในวงเงิน 21,661,000 บาท โดยจัดสรรงบประมาณในปี พ.ศ. 2537 ผูกพันข้ามปีงบประมาณในปี พ.ศ. 2538 ผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2539 และผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2540 ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ

วันที่ 19 กรกฎาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติด่วน เรื่อง ขอให้สภา ฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน และน้ำท่วมขังในเขตรอบนอกฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานครโดยเร่งด่วน (นายอรรคพล สรสุชาติ และนายปรีชา สุวรรทัต เป็นผู้เสนอ) ญัตติ เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาเร่งให้รัฐบาลดำเนินการสงวนบึงพิบูลวัฒนา เพื่อรองรับน้ำป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร (นางเครือวัลย์ สมณะ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และญัตติ เรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาน้ำท่วมฉับพลันในจังหวัดที่ได้รับอุทกภัยจากฝนตกติดกัน ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศ (นายพินิจ จันทร์สมบูรณ์ เป็นผู้เสนอ) รวม 3 เรื่อง โดยให้กระทรวงมหาดไทยรับไปประกอบการพิจารณาดำเนินการ แล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

วันที่ 1 สิงหาคม 2537 คณะกรรมาธิการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดสัมมนาเรื่องการพัฒนาลุ่มน้ำยม ที่โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ รวมทั้งมีการไต่สวนสาธารณะที่สนามกีฬาจังหวัดแพร่ เพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ซึ่งประชาชนที่มาร่วมการไต่สวนสาธารณะ ได้ขอให้รัฐบาลสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ในขณะที่ผู้ที่ถูกผลกระทบจากการสร้างเขื่อนดังกล่าว และกลุ่มนักอนุรักษ์ยังมีความเห็นคัดค้าน (มติชนรายวัน 8 สิงหาคม 2537, สยามโพสต์ 8 สิงหาคม 2537)

วันที่ 2 สิงหาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอแผนงานเร่งรัดหาน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติต่อไป

วันที่ 2 สิงหาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานการณ์พายุดีเปรสชั่น "เอมี" ความเสียหายและการช่วยเหลือ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม (นายพินิจ จารุสมบัติ) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เสนอ และเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เตรียมการไว้ล่วงหน้าในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร ในเรื่องพืชผลที่จะได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากน้ำท่วม เช่น กล้าไม้ และในช่วงเวลาที่มีพายุดีเปรสชั่นและฝนตกหนักจะปรากฏชัดเจนว่าการไหลของน้ำไม่สะดวกหรือไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เนื่องจากการก่อสร้างทางหลวงของกรมทางหลวงมักกำหนดแนวหรือเส้นทาง ขวางทางเดินของน้ำ ถนนจะเป็นเขื่อนกักน้ำและทำให้เกิดน้ำท่วมขังได้ จึงให้กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) คำนึงถึงปัญหาดังกล่าวในการพิจารณาออกแบบและกำหนดเส้นทางในการก่อสร้างทางหลวงด้วย ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 9 สิงหาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยภาคใต้ตอนบน ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีในวงเงิน 22,520,560 บาท และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ โดยเริ่มในปีงบประมาณ 2538 และให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอขอแปรญัตติเพิ่มเติม สำหรับอัตรากำลังให้เกลี่ยจากกองสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและศูนย์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยประจำภาคที่มีอยู่เดิม โดยเฉพาะจากศูนย์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยภาคใต้ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ ให้กรมประชาสงเคราะห์ประสานแผนการใช้กำลังคน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ทั้งก่อนและหลังเกิดสาธารณภัยร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และส่วนราชการต่างๆ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานและเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุดด้วย

วันที่ 16 สิงหาคม 2537 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการสำรวจและศึกษาเบื้องต้นโครงการอ่างเก็บน้ำใต้ดิน จังหวัดระยอง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ การสำรวจและศึกษาเบื้องต้นโครงการอ่างเก็บน้ำใต้ดิน จังหวัดระยอง เป็นโครงการนำร่องโครงการแรกของประเทศ ซึ่งเป็นลักษณะของการพัฒนาแหล่งน้ำอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่จำเป็นจะต้องเวนคืนที่ดิน และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย หากสามารถดำเนินการได้จะเป็นแหล่งน้ำเสริมให้กับอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล เพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำบริเวณชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การพัฒนาแหล่งน้ำบนผิวดินมีข้อจำกัดต่างๆ มาก นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่จะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่เกี่ยวกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำใต้ดินที่พัฒนาขึ้นในต่างประเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ของประเทศไทยที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในอนาคต

วันที่ 6 กันยายน 2537 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาวและอุทยานแห่งชาติเขาคิชกูฏ จังหวัดจันทบุรี เพื่อก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนทุ่งเพล

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กรมป่าไม้เร่งดำเนินการจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ในส่วนที่จะทำการก่อสร้างเขื่อนทุ่งเพล

วันที่ 6 กันยายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการโครงการปรับปรุงขยายการประปาชลบุรี ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ กับให้ปรับอัตราค่าน้ำในเขตจังหวัดชลบุรีเป็นเฉลี่ยลูกบาศก์เมตรละ 11.71 บาท ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2537 เป็นต้นไป ทั้งนี้ เพื่อจะได้นำเงินรายได้มาใช้ในการลงทุนปรับปรุงขยายการประปาชลบุรี ในส่วนที่กำหนดให้ใช้เงินรายได้การประปาส่วนภูมิภาคดำเนินการหากไม่เพียงพอให้การประปาส่วนภูมิภาคประสานงานกับกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ เพื่อพิจารณาจัดหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมให้ต่อไป และให้กระทรวงมหาดไทย (การประปาส่วนภูมิภาค) รับความเห็นของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับเรื่องประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการและการลดปริมาณน้ำสูญเสียในระบบเส้นท่อไปดำเนินการด้วย

วันที่ 20 กันยายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติการจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยแล้งให้แก่จังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอที่จัดตั้งใหม่ ขนาดความจุน้ำไม่น้อยกว่า 10,000 ลิตร ติดตั้งเครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์ จำนวน 33 คัน เป็นเงินทั้งสิ้น 51,777,000 บาท โดยให้ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2537 ส่วนที่เหลือผูกพันงบประมาณปี 2538 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 27 กันยายน 2537 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมดำเนินการช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ประสบภัยแล้งในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเพิ่มเติม ในวงเงิน 3.84 ล้านบาท เป็นกรณีพิเศษ โดยเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2537 ของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ เนื่องจากมีค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้สูบน้ำสูงกว่างบประมาณที่ได้เตรียมการไว้

วันที่ 4 ตุลาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสถานการณ์น้ำท่วม มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ตามที่อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายปราโมทย์ ไม้กลัด ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ รองอธิบดีกรมชลประทาน (นายกิจจา ผลภาษี) และรองนายกรัฐมนตรี (นายบุญชู โรจนเสถียร) เสนอ โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ) รับไปประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเป็นระยะๆ ต่อไป

วันที่ 14 ตุลาคม 2537 ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูล ได้ร่วมชุมนุมเรียกร้อง **"ค่าชดเชยอาชีพประมง"** (มติชนรายวัน 15 ตุลาคม 2537) การเรียกร้องดังกล่าวนี้ เกิดขึ้นเป็นกรณีแรกของประเทศไทย ในการก่อสร้างเขื่อน หรือในการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่

วันที่ 18 ตุลาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และกระทรวงสาธารณสุข รับญัตติด่วน เรื่อง ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบอุทกภัย รวม 6 ฉบับ ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการแล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

วันที่ 25 ตุลาคม 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบเรื่อง สถานการณ์พายุโซนร้อน "เทรีซา" ในทะเลจีนใต้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เสนอ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม (นายพินิจ จารุสมบัติ) เสนอเพิ่มเติม โดยให้กรมประชาสัมพันธ์ประสานกับกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและออกข่าวเตือนภัยเรื่อง พายุให้ประชาชนและชาวประมงได้ทราบให้มากขึ้นเป็นระยะๆ ด้วย และให้สถานีวิทยุกระจายเสียงทางภาคใต้ซึ่งเดิมจะหยุดออกอากาศหลังเที่ยงคืน ให้พิจารณาขยายเวลาการออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและออกประกาศเตือนประชาชนและชาวประมงเกี่ยวกับพยากรณ์อากาศแล้ว ตามที่นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุรศักดิ์ เทียมประเสริฐ) เสนอ

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรายงานการชุมนุมเรียกร้องของราษฎรกรณีเขื่อนปากมูลจาก 3 อำเภอ คือ โขงเจียม สิรินธร และพิบูลมังสาหาร เรียกร้องให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจ่ายเงินชดเชยให้ราษฎรที่ได้รับผลกระทบด้านอาชีพประมงจากการสร้างเขื่อนปากมูล ซึ่งขณะนี้สถานการณ์ได้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้นมาก เนื่องจากราษฎรผู้ได้รับผลกระทบมารับเงินชดเชยแล้ว ประมาณ 700-800 ราย

วันที่ 8 พฤศจิกายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานผลการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับญัตติด่วนเรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาน้ำท่วมฉับพลันและน้ำท่วมขังในเขตรอบนอกฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานครโดยเร่งด่วน ญัตติเรื่อง ขอให้สภาพิจารณาเร่งให้รัฐบาลดำเนินการสงวนบึงพิบูลวัฒนา เพื่อรองรับน้ำป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร และญัตติเรื่อง ขอให้สภาฯ พิจารณาแก้ไขปัญหาน้ำท่วมฉับพลันในจังหวัดที่ได้รับอุทกภัยจากฝนตกติดต่อกันในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศรวม 3 ฉบับ ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2537 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้ขยายพื้นที่ดำเนินการตามโครงการช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพผู้ประสบอุทกภัยจาก 37 จังหวัด เป็นในพื้นที่ทุกจังหวัดที่มีราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากอุทกภัยภายในวงเงินงบประมาณ 338,326,100 บาท กับอนุมัติกำหนดหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายโครงการฝึกอาชีพในชนบท และโครงการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงดูเด็กเล็กเฉพาะกิจ ตามที่กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม เสนอ สำหรับรายละเอียดด้านงบประมาณให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2537 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าเพื่ออนุรักษ์ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสะพงน้อย และอ่างเก็บน้ำห้วยเดือนห้า ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งกรมป่าไม้ได้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบกรมป่าไม้ไว้ด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้พื้นที่ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติแล้ว มีกำหนดระยะเวลา 30 ปี โดยให้กรมชลประทานปฏิบัติตามเงื่อนไข รวม 11 ข้อ และให้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามความเห็นของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมด้วย

วันที่ 18 มกราคม 2538 กฎกระทรวงฉบับที่ 8 พ.ศ. 2537 กำหนดเขตน้ำบาดาลและกำหนดความลึกของน้ำบาดาลทั่วประเทศ ที่ออกโดยกระทรวงอุตสาหกรรมมีผลบังคับใช้ โดยให้ผู้ที่เป็นเจ้าของบ่อบาดาลที่มีความลึกในระดับที่กฎหมายกำหนด ต้องมายื่นคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลต่อเจ้าพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ รวมทั้งต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลในอัตราลูกบาศก์เมตรละ 3.50 บาท (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 62)

วันที่ 24 มกราคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการตามมาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยปี 2537 ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ โดยให้รัฐบาลรับภาระการขาดรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทั้งนี้ ให้สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละปี เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2539 เป็นต้นไป และให้ธนาคารฯ ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2536 เรื่อง การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร กำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การของเกษตรกรที่จะขอปรับปรุงหนี้สินของเกษตรกรจะต้องจัดทำรายละเอียดโครงการ รายชื่อเกษตรกรและสถานะหนี้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงหนี้สินเสนอไปยังคณะกรรมการบริหารสินเชื่อเกษตรแห่งชาติพิจารณา ในการเสนอเรื่องครั้งต่อไป และให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายอำนวย ปะติเส) รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วย

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2538 ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากอาคารขนาดใหญ่ 8 ประเภท มีผลบังคับใช้ ซึ่งอาคารทั้ง 8 ประเภทดังกล่าวได้แก่ อาคารชุดขนาด 500 ห้อง โรงแรมขนาด 200ห้อง โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง โรงเรียนราษฎร์/สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนพื้นที่ 25,000 ตร.ม. (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 62)

วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 คณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบมติการประชุมคณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2537 และครั้งที่ 3/2537 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2537 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ โดยมีมติในการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในหมู่บ้านชนบทด้วยระบบประปาชนบท ดังนี้

“การจัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปาเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลที่ได้ดำเนินการมาแล้วจนเป็นผลสำเร็จระดับหนึ่ง และหากจะมีการขยายเป้าหมายการดำเนินการจากที่กำหนดไว้เดิม คือ ร้อยละ 70 ของหมู่บ้านทั่วประเทศให้ครอบคลุมหมู่บ้านที่มีศักยภาพและสามารถพัฒนาระบบประปาได้ก็จะช่วยให้บรรลุตามนโยบายด้านนี้มากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรสนับสนุนในหลักการให้มีการทบทวนแผนเร่งรัดให้มีน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2534 เพื่อพิจารณาเพิ่มเป้าหมายการดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง”

วันที่ 7 มีนาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการ "พัฒนาลำน้ำแม่ลี้ 50 ปีครองราชย์" และอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ โดยให้จังหวัดลำพูนประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดการดำเนินงานให้ชัดเจน และให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการด้วย สำหรับงบประมาณดำเนินการในปี 2538 จำนวน 22 ล้านบาทเศษให้พิจารณาเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทก่อนในโอกาสแรก หากไม่เพียงพอให้ขออนุมัติใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยให้ตกลงรายละเอียดค่าใช้จ่ายสำนักงบประมาณอีกครั้งหนึ่ง ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 28 มีนาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับเปลี่ยนอัตราค่าลงทุนในการขุดสระน้ำในไร่นาจากเดิมโดยกำหนดใหม่เป็นอัตราค่าลงทุน สระละ 20,000 บาท และให้ยกเลิกมาตรการให้เกษตรกรจ่ายเงินค่าน้ำมันสมทบค่าลงทุน ขุดสระน้ำ ภายใต้โครงการแหล่งน้ำในไร่นา และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปรับเพิ่มเป้าหมาย จำนวนสระของโครงการแหล่งน้ำในไร่นา ให้สอดคล้องกับวงเงินงบประมาณ

ที่ได้รับการจัดสรร ตามที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ โดยให้รับข้อสังเกตของสำนักงบประมาณไปดำเนินการด้วย

วันที่ 5 เมษายน 2538 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีลงนามข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนที่ จ. เชียงราย โดยมีผู้ร่วมลงนามจาก 4 ประเทศสมาชิก ได้แก่ ไทย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 62)

วันที่ 11 เมษายน 2538 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย ตามข้อเสนอของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดยให้มีหน้าที่ดำเนินการจัดการบำบัดน้ำเสียในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และเก็บค่าบริการจัดน้ำเสียโดยประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่เดิม (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 63)

วันที่ 11 เมษายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้ยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2513 เรื่อง การแก้ไขความเดือดร้อนของเจ้าของที่ดินที่ถูกนำที่ดินไปใช้ในราชการโดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จ่ายเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับที่ดินแก่ราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีหนังสือสำคัญหรือเอกสารสิทธิทั้งที่อยู่ในเขตหรือนอกเขตหวงห้ามของทางราชการ แต่อยู่ในเขตที่จะต้องดำเนินงานตามโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ โดยให้ถือปฏิบัติตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรและพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองฯ กำหนดเป็นพิเศษ ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 11 เมษายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรุงเทพมหานครดำเนินการก่อสร้างโรงกำจัดตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและไขมัน ที่ท่าแร้ง เขตบางเขน โดยวิธีการจ้างเอกชนรายเดียวดำเนินการออกแบบรวมก่อสร้าง (Turn - Key Process) โดยใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร จำนวน 950 ล้านบาท ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ โดยให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 26 เมษายน 2538 คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน มีมติเกี่ยวกับพื้นที่วิกฤตการณ์น้ำบาดาล (ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล) ดังนี้ 1) หากที่ดินที่ขออนุญาตทำการจัดสรรอยู่ในพื้นที่เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลอันดับที่ 1 จะไม่อนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ยกเว้นกรณีที่ผู้ขอได้รับอนุญาตเจาะบ่อบาดาลหรือมีใบอนุญาตให้ใช้น้ำบาดาลจากกรมทรัพยากรธรณี 2) หากที่ดินที่ขออนุญาตทำการจัดสรรที่ดินอยู่ในเขตวิกฤตการณ์ อันดับ 2 คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินจะผ่อนผันให้ทำการจัดสรรที่ดินภายในครึ่งปี หากพ้นกำหนดแล้วคณะกรรมการจะไม่พิจารณาอนุญาต 3) หากที่ดินที่ขออนุญาตทำการจัดสรรอยู่ในเขตวิกฤตการณ์อันดับ 3 คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินจะผ่อนผันให้ทำการจัดสรรที่ดินภายใน 3 ปี หากพ้นกำหนดแล้วคณะกรรมการจะไม่พิจารณาอนุญาต (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 63-64)

วันที่ 23 พฤษภาคม 2538 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้มีการขยายเขตควบคุมวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุด จากเดิมที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2526 ให้ครอบคลุม 4 จังหวัด กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ เป็นให้ครอบคลุมเพิ่มขึ้นอีก 2 จังหวัด คือ จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรสาคร ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยมีมาตรการ ดังนี้

"1. ให้สำนักงบประมาณเร่งรัดการสนับสนุนงบประมาณให้การประปานครหลวงและการประปาภูมิภาค ขยายเขตการบริการประปาผิวดิน ให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ควบคุมทั้ง 6 จังหวัด

2. ให้กรมทรัพยากรธรณีเร่งรัดการปรับปรุงอัตราค่าน้ำบาดาลให้ใกล้เคียงกับอัตราค่าน้ำประปาโดยเร็ว

3. ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษาเรื่องการอัดน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาลทดแทนน้ำบาดาลที่สูญเสียไปจากการสูบน้ำบาดาลมาใช้เพื่อป้องกันการทรุดตัวของแผ่นดิน และเสนอแนะการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการอัดน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วลงสู่ชั้นน้ำบาดาล รวมทั้งศึกษาอัตราการใช้น้ำบาดาลที่สามารถทดแทนได้ตามธรรมชาติ

4. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ควบคุมฯ มีการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างประหยัด และหาวิธีการที่เหมาะสมในการเก็บกักน้ำฝนไว้ใช้"

วันที่ 13 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติตามมติคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวม 3 ข้อ คือ

"1. เห็นชอบในการปรับแผนการจ่ายเงินงบประมาณค่าทดแทนทรัพย์สิน ปีงบประมาณ 2539 และปี 2540 ซึ่งจะต้องขอใช้งบประมาณในปี 2539 เพิ่มอีกจำนวน 1,389,221,250 บาท

2. เห็นชอบในหลักการให้จ่ายเงินค่าชดเชยที่ดิน เป็นกรณีพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำป่าสักฯ กรณีไม่ต้องการพื้นที่จัดสรรบริเวณแปลงอพยพโดยให้ปรับลดลงจากครอบครัวละสูงสุดไม่เกิน 1,200,000 บาท เป็นครอบครัวละสูงสุดไม่เกิน 940,000 บาท และต่ำสุดไม่น้อยกว่า 87,500 บาท เป็นต่ำสุดไม่น้อยกว่า 45,000 บาท และให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และจำนวนเงินชดเชยค่าที่ดินเป็นกรณีพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพ

3. เห็นชอบให้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในที่ดินนิคมสร้างตนเอง จังหวัดลพบุรีกรณีที่มีข้อพิพาทกันระหว่างกลุ่มสมาชิกนิคมสร้างตนเอง กับราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ทั้งสองฝ่ายในที่ดินแปลงเดียวกัน ตามที่คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินเสนอ"

มติคณะรัฐมนตรีในข้อ 3 นั้น เนื่องจากได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี เมื่อปี พ.ศ.2483 กรมประชาสงเคราะห์ได้จัดที่ดินให้กลุ่มสมาชิกนิคมเข้าทำประโยชน์เมื่อปี พ.ศ.2506 และออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.3) เมื่อปี พ.ศ.2518 จำนวน 74 แปลงเป็นเนื้อที่จำนวน 1,850 ไร่ พื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ดินบริเวณหัวงานที่จะทำการก่อสร้างโครงการฯ แต่ในสภาพปัจจุบันมีราษฎรเข้าครอบครองและทำประโยชน์อยู่เกือบทั้งหมดซึ่งราษฎรอ้างว่าได้ครอบครองและทำกินมาก่อน พ.ศ.2483 ดังนั้นจึงเกิดกรณีพิพาทกัน

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้ยุติโดยเร็วและสามารถก่อสร้างโครงการได้ต่อไป คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินจึงเห็นสมควรจ่ายเงินให้แก่ผู้อ้างสิทธิทั้งสองฝ่าย โดยจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินในที่ดินนิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรีให้กับกลุ่มสมาชิกนิคมสร้างตนเอง ที่ถูกเขตโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักในราคาไร่ละ 50,000 บาท เป็นจำนวนเนื้อที่ 1,825 ไร่ ซึ่งจะต้องใช้เงินจำนวน 92 ล้านบาท โดยจะขอใช้เงินงบกลางในปี พ.ศ. 2538 และจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินในที่ดินแปลงเดียวกัน ให้กับราษฎรที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) และผู้ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ จากงบประมาณของกรมชลประทานตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการ

กรณีเช่นนี้ เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทย

วันที่ 13 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องขออนุมัติให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการปรับปรุงขยายการประปาปทุมธานี -รังสิต โดยที่มีการร้องเรียนขอความเป็นธรรมในการคัดเลือกเอกชนเข้าร่วมลงทุนกับการประปาส่วนภูมิภาค จากกลุ่มบริษัทที่ยื่นข้อเสนอโครงการและไม่ได้รับเลือก สมควรพิจารณาด้วยความรอบคอบ จึงให้เลื่อนเรื่องนี้ไปพิจารณาในสัปดาห์หน้าต่อไป โดยให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับคณะกรรมการคัดเลือกเข้าร่วมงานหรือดำเนินการโครงการเอกชนร่วมลงทุนกับการประปาส่วนภูมิภาคเพื่อให้จัดส่งข้อมูลเพิ่มเติม โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับข้อร้องเรียนขอความเป็นธรรมของกลุ่มบริษัทที่ ไม่ผ่านหลักเกณฑ์พิจารณาข้อเสนอทางด้านเทคนิค ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นการล่วงหน้า ทั้งนี้ให้เชิญกรรมการทุกท่านมาชี้แจงคณะรัฐมนตรีในวันดังกล่าวด้วย

วันที่ 20 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการคัดเลือกและผลการเจรจาต่อรองของคณะกรรมการคัดเลือกเอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการโครงการเอกชนร่วมลงทุนกับการประปาส่วนภูมิภาค ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 20 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2538 เรื่อง การจัดตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียและขยะมูลฝอยชุมชน ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ และเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 1) เรื่อง ขอให้พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (การจัดตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการบำบัดน้ำเสียและการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของส่วนราชการต่างๆ) โดยให้หน่วยราชการต่างๆ จัดตั้งงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยผ่านแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมจังหวัดไว้ที่สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดการซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน แต่กรณีดังกล่าวเป็นเพียงการจัดทำแผนงานและการจัดตั้งงบประมาณเท่านั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการอาจเป็นหน่วยงานปฏิบัติตามปกติก็ได้ มิใช่เป็นการโอนงานไปยังสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด และให้กระทรวงมหาดไทยรับเรื่อง การสนับสนุนให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีเครื่องมือในการเก็บขนและกำจัดขยะอย่างพอเพียง เรื่องขออนุมัติแผนการลงทุนกำจัดขยะมูลฝอยในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร และเรื่องการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาน้ำเสียและขยะมูลฝอยไปพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

วันที่ 27 มิถุนายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการการใช้เงินงบประมาณของรัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2539 และ 2540 เพื่อเป็นกองทุนพัฒนาอาชีพเกษตรกรประมงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูลตามระบบสหกรณ์ จำนวน 20,000 บาท/ราย/ปี เป็นเวลา 2 ปี โดยผ่านทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งรับผิดชอบในการควบคุมการบริหารเงินกองทุนฯ ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายกร ทัพพะรังสี) เสนอส่วนงบประมาณเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรประมงในปีที่ 2 และ 3 นั้น ให้ใช้งบประมาณของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และให้ถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไปว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ จะต้องรับผิดชอบจ่ายเงินชดเชยอื่นใดเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานและโครงการต่างๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนในการดำเนินงาน

วันที่ 13 กรกฎาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว และให้ดำเนินการต่อไป

วันที่ 17 กรกฎาคม 2538 มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบของโครงการฝายราษีไศล จ.ศรีสะเกษ ระหว่างกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานกับชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าว ในขณะเดียวกัน มีชาวบ้านอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งสนับสนุนการสร้างฝาย ได้มาตั้งกลุ่มโจมตีชาวบ้าน กลุ่มที่ได้รับความเดือดร้อน จนเป็นเหตุให้การเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาของทั้งสองฝ่ายไม่สามารถยุติในการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอของชาวบ้านได้ (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 66)

วันที่ 26 กรกฎาคม 2538 นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 51 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำในนโยบายเศรษฐกิจ ข้อ 4.2 นโยบายด้านเกษตรกรรม ดังนี้

“4.2 นโยบายด้านเกษตรกรรม

4.2.4 จัดหาน้ำให้มีเพียงพอสำหรับการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ ก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และที่กักเก็บน้ำตามความเหมาะสมและจำเป็น ตลอดจนร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการนำทรัพยากรน้ำจากแหล่งน้ำนานาชาติมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งพัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึงควบคู่กับการปรับปรุงระบบการบริหารการใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2540: 424)

วันที่ 1-4 สิงหาคม 2538 มีการจัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงขึ้นเป็นครั้งแรก ที่กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยมีตัวแทนจาก 4 ประเทศสมาชิก คือ ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนามเข้าร่วมประชุม ซึ่งผลการประชุมได้ข้อสรุปเรื่องการใช้น้ำว่า ประเทศสมาชิกสามารถใช้ประโยชน์จากแม่น้ำสาขาได้เลย ทั้งการสร้างเขื่อน สร้างฝาย หรือผันน้ำทุกฤดู ส่วนการใช้น้ำในแม่น้ำโขงที่เกี่ยวพันกับโครงการโขง ชี มูลนั้น ตกลงกันว่าถ้าเป็นฤดูฝนเจ้าของโครงการเพียงแต่แจ้งให้ประเทศสมาชิกอื่นๆ ทราบ และประเทศสมาชิกอื่นไม่มีสิทธิ์คัดค้าน ส่วนในฤดูแล้งต้องมีการหารือร่วมกันก่อน เพราะเงื่อนไขสำคัญติดอยู่ที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่องของการประเมินระดับน้ำตามธรรมชาติเพื่อควบคุมผลกระทบจากการใช้น้ำ (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 67)

วันที่ 14 สิงหาคม 2538 ได้มีประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การน้ำเสีย พ.ศ. 2538 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 112 ตอน 33 ก โดยมีเหตุผลดังนี้

“ เนื่องจากในปัจจุบัน ปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นอำนาจในการจัดการน้ำเสียยังกระจัดกระจายอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ส่งผลให้การดำเนินงานซ้ำซ้อนไม่เป็นเอกภาพ และขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การจัดการน้ำเสียเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับหลักทางวิศวกรรมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้”

วันที่ 15 สิงหาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ เพื่อเป็นค่าก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการจัดตั้งเทคโนธานี ภายในวงเงิน 28,740,565 บาท ระยะเวลาผูกพันตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2538 - 2540 โดยเบิกจ่ายจากเงินกันไว้เบิกจ่าย เหลื่อมปี ของงบประมาณปี 2537 เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2538 และขอผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2539 และ 2540 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเสนอ

วันที่ 29 สิงหาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2538 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 123,670,000 บาท ให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบอุทกภัยจากพายุโซนร้อน แกรี่" ในส่วนที่เร่งด่วนไปก่อน สำหรับการให้ความช่วยเหลือภายหลังน้ำลด ให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ

กันยายน 2538 อธิบดีกรมชลประทานกล่าวถึงปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการพิจารณาสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นที่ จ. แพร่ เพราะปัจจุบันนี้มีแม่น้ำยมสายเดียวที่ยังไม่มีเขื่อนควบคุม ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในทุกปี และในขณะเดียวกันเมื่อฝนแล้งก็ทำให้ขาดแคลนน้ำ (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 68)

วันที่ 5 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่วนราชการที่มีสื่อของรัฐประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ที่ประสงค์จะบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้ทราบสถานที่ที่จะบริจาคโดยสามารถบริจาคได้ที่ทำเนียบรัฐบาลโดยตรง หรือส่วนราชการอื่นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กับอนุมัติในหลักการให้นำเงินหรือมูลค่าสิ่งของที่บริจาคมาหักเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อลดหย่อนภาษีได้ ตลอดจนยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการเท่ากับจำนวนของมูลค่าสินค้าที่บริจาค โดยมอบให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาดำเนินการยกร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อลดหย่อนภาษีในเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

วันที่ 12 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบร่างคำตอบกระทู้ถามที่ 001 เรื่อง การจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรผู้มีอาชีพทำการประมงที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูล ของ นายอิสสระ สมชัย ร่างคำตอบกระทู้ถามที่ 003 เรื่อง ขอให้ก่อสร้างประปาหมู่บ้านของ นายสุรชาติ ชำนาญศิลป์ และร่างคำตอบกระทู้ถามที่ 007 เรื่อง ปัญหาความเดือดร้อนของสำนักสงฆ์ทั่วประเทศ ของ นายโสภณ เพชรสว่าง ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทยเรียบร้อยแล้ว ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 19 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยโดยแบ่งระยะเวลาเป็น 2 ปี คือ ปีงบประมาณ 2538 และปีงบประมาณ 2539 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ ในวงเงินรวมทั้งสิ้น 605,060,750 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณปี 2538 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ และกรมประมง ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ และให้เบิกจ่ายงบประมาณปี 2539 งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 376,672,900 บาท เพื่อให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรในระยะที่ 3 เป็นค่าจัดซื้อพันธุ์พืชอายุสั้นพันธุ์ไม้ผลและปุ๋ยเคมี สำหรับค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานให้เจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับ

วันที่ 25 กันยายน 2538 มีการประชุมคณะกรรมการร่วมแม่น้ำโขง ครั้งที่ 2 ที่กรุงเทพฯ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาการใช้งบประมาณและความช่วยเหลือและคณะกรรมการพิจารณาและกำหนดหลักเกณฑ์การใช้น้ำและการผันน้ำข้ามลุ่ม ตามมาตรา 26 ของข้อตกลงที่ทั้งสี่ชาติคือ ไทย ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ได้ร่วมลงนามเมื่อวันที่ 5 เม.ย. 38 (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538 : 68)

วันที่ 26 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงมหาดไทย (กรมโยธาธิการ) เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสียลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2537 ให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายโดยเร็ว สำหรับโรงงานหรือสถานประกอบการอื่น ซึ่งปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองต่างๆ ในกรุงเทพมหานครโดย ไม่ผ่านการบำบัด นั้น ให้กระทรวงอุตสาหกรรมตรวจสอบและควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด ส่วนปัญหาเรื่องฝุ่นละอองในอากาศ ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรับไปพิจารณากำหนดมาตรการและแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ต่อไป ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 26 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ และให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณาองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ แล้วดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบภายใน 30 วัน

วันที่ 26 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติ เห็นชอบการเตรียมการภายหลังน้ำลด โดยให้กระทรวงพาณิชย์ติดตามดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภคไม่ให้มีการฉวยโอกาสขึ้นราคา กับให้กระทรวงสาธารณสุขสั่งการโรงพยาบาลทุกแห่งจัดเตรียมยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่เพื่อให้พร้อมที่จะให้การรักษาพยาบาลและบริการ ผู้เจ็บป่วย และให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงคมนาคมกำชับให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบเร่งสำรวจตรวจสอบสภาพความชำรุดและเสียหายของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการโดยเฉพาะถนน สะพาน แล้วประมาณวงเงินที่จะใช้ในการซ่อมแซม และเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้สามารถบูรณะซ่อมแซมได้ทันทีที่น้ำลดและให้กระทรวงการคลังขอความร่วมมือจากสมาคมธนาคารพาณิชย์ว่า จะช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมได้อย่างใดบ้าง ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 26 กันยายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการศึกษาผลดี ผลเสีย ตลอดจนผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแนวทางแก้ไขเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่จะเดือดร้อนหากมีการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น รวมถึงเทคนิคในการก่อสร้าง โดยอาจมีการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) เพื่อประกอบการพิจารณา แล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 29 กันยายน 2538 ที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้มีการพิจารณาเรื่องการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ซึ่งที่ประชุมได้อนุมัติในหลักการให้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาพิจารณา 3 กรณี คือเรื่องธรณีวิทยานิเวศวิทยาและการโยกย้ายราษฎรซึ่งคณะกรรมการเฉพาะกิจจะต้องศึกษาให้เสร็จภายใน 90 วัน จากนั้นให้นำรายละเอียดมาพิจารณากันอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้คณะกรรมการชุดดังกล่าวต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขามาพิจารณา

ในวันเดียวกันนี้ ที่ จ.แพร่ ก็ได้มีการเคลื่อนไหวสนับสนุนการสร้างเขื่อนเสือเต้น คือ ได้มีนักศึกษาจาสถาบันต่างๆ ใน จ.แพร่ กว่า 1,000 คน และมีราษฎรจาก อ.วังชิ้น จ.แพร่ ประมาณ 200 คน ได้เดินทางมาชุมนุมบริเวณหน้าศาลากลาง จ. แพร่ พร้องทั้งถือป้ายข้อความต่างๆ เช่น นักศึกษา มช.อย่ามายุ่ง นักอนุรักษ์อย่ามาขวาง และมีการเปิดปราศรัยโจมตีกลุ่มอนุรักษ์ต่างๆ นานา โดยกล่าวหาว่านักอนุรักษ์ไม่เคยเห็นความทุกข์ยากของชาวบ้าน นั่งอยู่แต่ในห้องแอร์ ไม่เคยไปดูว่าชาวบ้านต้องเดือดร้อนจากภัยน้ำท่วมขนาดไหน (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2538: 68)

วันที่ 24 ตุลาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานการณ์อุทกภัยซึ่งเกิดขึ้นในเกือบทุกพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีประชาชนเจ็บป่วย 125,840 ราย ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุต่าง ๆ 361 ราย และมีผู้เสียชีวิต 200 ราย หน่วยงานและสถานบริการสาธารณสุขได้รับความเสียหาย 274 แห่ง คิดเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่า 49,299,404 บาท ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ

วันที่ 7 พฤศจิกายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในปีงบประมาณ 2538 - 2545 วงเงิน 13,379.60 ล้านบาท และแผนปฏิบัติการแก้ไขและพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ในปีงบประมาณ 2538 - 2546 วงเงิน 2,472.75 ล้านบาท กับอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2538 โดยให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการและแผนปฏิบัติการตามความเหมาะสมและจำเป็นในแต่ละปีต่อไป ทั้งนี้ ให้รับความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาดำเนินการด้วย และเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมาตรการและแผนปฏิบัติการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้ง ที่ 8/2538 วันศุกร์ที่ 3 พฤศจิกายน 2538 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 233/2538 ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2538 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังภาวะน้ำท่วม โดยมี รองนายกรัฐมนตรี (นายอำนวย วีรวรรณ) เป็นประธานกรรมการ ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการดำเนินงานของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในด้านสิ่งแวดล้อมโครงการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ

วันที่ 19 ธันวาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอขอคงคณะกรรมการต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการรวม 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎร ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรและพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ จังหวัดนครราชสีมา ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ดังนี้

1. ขอเพิ่มองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี และคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎร ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการขยายเหมืองแม่เมาะสำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยขอเพิ่ม “คณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการพิจารณากำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินหรือการแก้ไขปัญหาผลกระทบอันเนื่องมาจากการดำเนินงานตามโครงการที่ประธานเป็นผู้แต่งตั้ง จำนวนไม่เกิน 5 คน”

2. ขอเปลี่ยนกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จาก “ ผู้อำนวยการโครงการจัดการส่งน้ำแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย”เป็น “ผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนและบริการเหมืองแม่เมาะ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย”

3. ขอแก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ในการรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็น *“ให้รายงานต่อรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยทราบเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม”*

วันที่ 26 ธันวาคม 2538 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการและเงื่อนไขให้กระทรวงการคลังกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย วงเงิน 150 ล้านเหรียญสหรัฐ รวมทั้งร่างสัญญากู้เงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับแผนงาน โครงการจัดการน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษจังหวัดสมุทรปราการกับให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายให้เป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องในนามราชอาณาจักรไทย ตามที่กระทรวงการคลัง เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยการประกวดราคาสำหรับสัญญาว่าจ้างแบบเบ็ดเสร็จ (Turnkey) นั้น ให้มีผู้แทนกระทรวงการคลังเข้าร่วมในการพิจารณาด้วย

วันที่ 16 มกราคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนป้องกันน้ำท่วมขณะน้ำมาเต็มที่ในพื้นที่ทำการเกษตรบริเวณทุ่งเจ้าพระยา ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ โดยใช้จ่ายจากงบกลางปี 2539 ภายในวงเงินไม่เกิน 89,043,000 บาท ส่วนการเงินว่าจะต้องใช้จ่ายจำนวนเท่าใด ให้กรมชลประทานทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป และหากมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแผนป้องกันน้ำท่วมดังกล่าวให้แจ้งให้สำนักงบประมาณทราบด้วย

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติ เห็นชอบโครงการก่อสร้างเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริในปีงบประมาณ 2540-2546 ในวงเงินงบประมาณ 10,193 ล้านบาท และอนุมัติแผนปฏิบัติการแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการฯ ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นและข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการแก่งเสือเต้น ตามที่กระทรวงมหาดไทย เสนอ

วันที่ 5 มีนาคม 2539 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบมติคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) ซึ่งได้ ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ กพอ. 1/2538 เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2538 และครั้งที่ กพอ. 2/2538 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2538 และ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเสนอ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำคือ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบจำหน่ายน้ำ รวมทั้งการป้องกันอุทกภัย ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญ ที่จะสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกในระยะยาว

วันที่ 5 เมษายน 2539 ได้มีกฎกระทรวง (กระทรวงการคลัง ฉบับที่ 202 (พ.ศ. 2539)) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 733 ตอนที่ 32ก ลงวันที่ 24 เมษายน 2539 เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินค่าตอบแทนในการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก ดังนี้

“อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2513 และมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้”

ข้อ 1 กำหนดให้เงินค่าตอบแทนที่ได้รับจากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี เป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496

ข้อ 2 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับสำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2538 เป็นต้นไป"

วันที่ 9 เมษายน 2539 คณะรัฐมนตรีพิจารณาการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามที่ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ แล้วมีมติอนุมัติตามความเห็นของคณะกรรมการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนภาครัฐ (คปร.) ดังนี้

"1. เห็นชอบในหลักการให้พิจารณาตัดโอนอัตราเงินเดือนจากอัตราข้าราชการเกษียณเพื่อไปปฏิบัติงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามที่ ก.พ. มีมติอนุมัติให้กำหนดตำแหน่ง รวม 59 ตำแหน่ง

2. ได้ประชุมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับด้านทรัพยากรน้ำแล้ว เห็นควรให้ตัดโอนอัตราเงินเดือนของตำแหน่งที่ยุบเลิกจากการเกษียณ จากกรมชลประทาน จำนวน 53 อัตรา และจากกรมทรัพยากรธรณี จำนวน 6 อัตรา รวม 59 อัตรา เพื่อมากำหนดให้แก่งานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

3. เห็นชอบให้ส่วนราชการฝ่ายจะรับโอน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) และส่วนราชการที่จะต้องตัดโอนอัตราเงินเดือน (กรมชลประทาน และกรมทรัพยากรธรณี) ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามนัยหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร 0402/ว118 ลงวันที่ 10 มิถุนายน 2536"

วันที่ 22 เมษายน 2539 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบผลการเจรจากับสมัชชาคนจน และองค์กรต่างๆ ในเรื่องปัญหาที่กลุ่มเกษตรกรเสนอรวม 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ป่าไม้และที่ดิน กลุ่มที่ 2 การสร้างเขื่อน กลุ่มที่ 3 โครงการพัฒนาของรัฐและปัญหาชุมชนแออัด และกลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้ป่วยจากงานและสิ่งแวดล้อม โดยในกลุ่มที่ 2 การสร้างเขื่อน คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กำหนดหลักการเพื่อเป็น แนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ดังนี้

1. รัฐบาลยอมรับว่าการสร้างเขื่อนมีผลกระทบต่อประชาชนบางส่วนและจะแก้ไขปัญหาโดยยินดีที่จะชดเชยค่าเสียหายหรือให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่มีการตรวจสอบแล้วว่าได้รับความเดือดร้อนจริง

2. การจ่ายค่าชดเชยให้กับราษฎรที่ได้รับผลกระทบ จะจ่ายให้กับผู้ครอบครองที่ดินทุกประเภททั้งที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์ และทุกกรณีเขื่อน โดยจะยึดหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2532 และให้นำมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมาอนุโลมใช้กับโครงการของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานด้วย

3. ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบระดับจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีตัวแทนราษฎรจำนวนครึ่งหนึ่งในคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น

4. หลักการในการชดเชยที่ดิน ให้ชดเชยตามราคาที่ดินที่ซื้อขายจริงในท้องถิ่น

5. ในหลักการให้มีเงินช่วยเหลือพัฒนาอาชีพเกษตร

6. เขื่อนที่มีปัญหา ให้แต่งตั้งคณะกรรมการกลาง โดยให้มีอำนาจเต็มในการแก้ไขปัญหา มีองค์ประกอบคือ รัฐมนตรีเป็นประธาน และมีสัดส่วนตัวแทนผู้เดือดร้อนเข้าร่วมประชุมในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน

7. เขื่อนที่ยังไม่ได้สร้างในชั้นนี้ ให้ชะลอการสร้างไว้ก่อน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามผลการเจรจา และให้ทางราชการเปิดเผยข้อเท็จจริงให้ราษฎรทราบ ในกรณีจำเป็นก็ให้จัดให้มีประชาพิจารณ์ด้วย

การแก้ไขปัญหาแต่ละเขื่อนมี ดังนี้

1. เขื่อนที่สร้างแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างดำเนินการรวม 9 โครงการ

1.1 เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

(1) มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบข้อเท็จจริงให้เร็วที่สุด เนื่องจากเขื่อนสิรินธรได้ก่อสร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ทำให้เอกสารหลักฐานต่างๆ อาจจะต้องใช้เวลาในการรวบรวม

(2) สำหรับกรณีข้อเรียกร้องขอให้รัฐบาลดำเนินการถอนฟ้องคดีที่อยู่ในศาลขณะนี้ ประธานที่ประชุม (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม) รับที่จะประสานงานเกี่ยวกับการให้ระงับการดำเนินคดีต่อไป

1.2 เขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รับที่จะประสานงานเกี่ยวกับการให้ระงับการดำเนินคดีต่อไป และที่ประชุมให้บันทึกไว้ว่ายังมีราษฎรอีกจำนวน 42 ครัวเรือนที่ยังมีการเรียกร้องค่าชดเชยอยู่ และนายสิน ตันปิรักษ์ มีที่ดินอยู่ในระดับ 108.5 ม.รทก. แต่ยังไม่ได้รับค่าชดเชย

1.3 เขื่อนวังบายศรี จังหวัดชัยภูมิ ให้หาทางช่วยเหลือราษฎรจำนวน 10 ครัวเรือนที่ทำการเรียกร้องเป็นพิเศษ โดยในชั้นต้นให้ทางจังหวัดชัยภูมิดำเนินการจัดหาพื้นที่รองรับการอพยพของราษฎร โดยให้ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาพื้นที่รองรับได้จะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากำหนดแนวทางในการช่วยเหลือจ่ายค่าชดเชยต่อไป

1.4 โครงการขุดลอกหนองน้ำขุ่น จังหวัดนครราชสีมา ให้กรมชลประทานดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องการพิจารณาค่าชดเชยการเสียโอกาส และการลดระดับน้ำตามข้อเรียกร้องของราษฎร และจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

1.5 โครงการฝายราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ สำหรับการลดระดับเก็บกักน้ำนั้น หากสำรวจพบว่ามีความเดือดร้อนจริง และคณะกรรมการกลางตรวจสอบแล้ว ให้ลดระดับน้ำได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

1.6 โครงการลำคันฉู จังหวัดชัยภูมิ

(1) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเจรจาหาข้อยุติเกี่ยวกับการจ่ายค่าชดเชยที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ ตามข้อเรียกร้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(2) การจัดพื้นที่รองรับการอพยพ และการจ่ายค่าชดเชยในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาพื้นที่รองรับได้ ที่ประชุมเห็นควรให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีหมายเหตุให้ อนุโลมใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดหาพื้นที่รองรับการอพยพและการจ่ายค่าชดเชยกรณีหาพื้นที่ไม่ได้เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ของโครงการขนาดใหญ่

(3) การพิจารณาเรื่องค่าทดแทนการสูญเสียรายได้ หรือค่าเสียโอกาสให้ใช้หลักเกณฑ์ตามบันทึกการเจรจาข้อตกลงในวันที่ 10 เมษายน 2539

1.7 โครงการห้วยขอนแก่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายปราโมทย์ ไม้กลัด) เป็นประธาน และเห็นควรให้มีตัวแทนของราษฎรจำนวน 4 คน ร่วมเป็นกรรมการ ตามที่ราษฎรเสนอด้วยโดยเร่งด่วน

1.8 โครงการห้วยสะแบก จังหวัดยโสธร ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพิสูจน์สิทธิ์ และพิจารณาข้อเรียกร้องค่าชดเชยที่ดิน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

1.9 โครงการเขื่อนยางบ้านโต้น จังหวัดนครราชสีมา ให้กรมชลประทานหยุดการก่อสร้างโครงการ และดำเนินการเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพิจารณาจ่ายค่าชดเชยตามข้อเรียกร้องต่อไป

2. เขื่อนที่ยังไม่ได้ก่อสร้าง โครงการเขื่อนแม่ละเมาให้ยกเลิกการดำเนินการ โครงการเขื่อนท่าแซะ-รับร่อ โครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น และโครงการเขื่อนโปร่งขุนเพชร ซึ่งราษฎรขอให้ยกเลิกโครงการนั้น ให้ชะลอการดำเนินการก่อสร้างไว้ก่อน และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษาเหตุผลความจำเป็น ผลดีเสียในด้านต่างๆ ของการสร้างเขื่อนดังกล่าว เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป"

ในวันเดียวกันคณะรัฐมนตรีพิจารณาแผนการป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ แล้วมีมติดังนี้

"1. อนุมัติในหลักการให้กรมโยธาธิการดำเนินการศึกษาสำรวจออกแบบรายละเอียดระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่กลุ่มที่ 1 รวม 7 แห่ง ได้แก่ นครสวรรค์ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี ระยะเวลาดำเนินการ 10 เดือน เมื่อดำเนินการสำรวจรายละเอียดแล้วเสร็จและทราบวงเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

2. อนุมัติในหลักการให้กรมโยธาธิการศึกษาความเหมาะสมและสำรวจออกแบบรายละเอียดเพื่อป้องกันน้ำท่วมพื้นที่เทศบาลและชุมชนโดยรอบของอำเภอต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนหนาแน่นในพื้นที่กลุ่มที่ 2 จำนวน 49 จังหวัด โดยให้จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่จังหวัดที่จะดำเนินการโดยเฉพาะจังหวัดพิจิตร สุโขทัย และแพร่ ให้ดำเนินการโดยด่วน ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการสำรวจรายละเอียดให้แล้วเสร็จและทราบวงเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง"

วันที่ 7 พฤษภาคม 2539 คณะรัฐมนตรีลงมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวม 3 ข้อ คือ

1. เห็นชอบให้ปรับจำนวนเงินชดเชยค่าที่ดินเป็นกรณีพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพจากเดิมใหม่ ดังนี้

"(1) ที่ดินทำกิน ครอบครัวละไม่เกิน 10 ไร่ ในราคาไร่ละ 60,000 บาท โดยผู้มีสิทธิได้รับเงินชดเชยดังกล่าวในแต่ละครอบครัวจะได้รับเงินสูงสุดไม่เกิน 940,000 บาท และต่ำสุดไม่น้อยกว่า 170,000 บาท ทั้งนี้ ให้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิที่จะได้รับตามที่คณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และจำนวนเงินชดเชยค่าที่ดินเป็นกรณีพิเศษ แทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพจะเป็นผู้กำหนดให้

(2) เห็นชอบให้เพิ่มหลักเกณฑ์การจ่ายเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพที่ได้รับผลกระทบแก่ราษฎรกรณีมีบ้านและทะเบียนบ้านเป็นของตนเอง หรือกรณีไม่มีบ้านของตนเอง แต่มีทะเบียนบ้านอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือบุคคลอื่นรวมเป็นครอบครัว และไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง แต่ได้ครอบครองทำกินในที่ดินของบิดามารดา โดยบิดามารดายกให้ แต่ยังไม่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้ และเป็นเกษตรกรที่ทำกินด้วยตนเอง ซึ่งมีรายได้หลักจากที่ดินแปลงนี้ โดยให้สิทธิเฉพาะครอบครัวที่ 2 เท่านั้น ส่วนครอบครัวถัดไปจะได้เฉพาะที่อยู่อาศัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(3) เห็นชอบให้ใช้วันที่ 3 พฤษภาคม 2537 ซึ่งเป็นวันที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้เปิดงานก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ เป็นวันสำรวจครัวเรือนที่จะได้รับสิทธิในการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2520 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2527 และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 โดยพิจารณาจากหลักฐานต่างๆ ที่มีอยู่ก่อนวันที่ 3 พฤษภาคม 2537"

วันที่ 21 พฤษภาคม 2539 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ผลการศึกษาโครงการศึกษาสถานภาพของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ลุ่มน้ำแม่แตง เชิญ และคลองยัน) ภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำตัวอย่าง (ลุ่มน้ำ แม่แตง เชิญ และคลองยัน) ดังนี้

"1. เห็นชอบกับผลการศึกษาวิจัยโครงการศึกษาสถานภาพของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ลุ่มน้ำแม่แตง เชิญ และคลองยัน) โดยแต่ละพื้นที่ลุ่มน้ำได้เสนอให้มีการจัดการ ดังนี้

ลุ่มน้ำแม่แตง: มีหมู่บ้านหรือชุมชนเพียง 7 แห่ง ที่ถูกเสนอให้อพยพเคลื่อนย้ายไปรวมกับหมู่บ้านอื่น หมู่บ้านทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ ปางหก ผาแตก แม่จอกน้อย ป่ามะขามป้อม โป่งเดือด โป่งน้อย และแม่ยางกุ่ม สำหรับหมู่บ้านที่เป็นแกนรวมมี 5 หมู่บ้าน ได้แก่ ห้วยลึก แม่จอกหลวง ห้วยเม่า ปางสะบันงา และห้วยต้นกอง

ลุ่มน้ำเชิญ : ไม่มีการอพยพเคลื่อนย้ายหมู่บ้านให้หมู่บ้านหรือชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่แล้วอยู่ที่เดิม โดยมีมาตรการควบคุมเป็นพิเศษ

ลุ่มน้ำคลองยัน : มีหมู่บ้านหรือชุมชนเพียง 2 แห่ง ที่ถูกเสนอให้มีการอพยพเคลื่อนย้ายไปรวมกับหมู่บ้านอื่น คือหมู่บ้านคลองแอ๊ะ หมู่ที่ 6 และคลองแอ๊ะ หมู่ที่ 8 ไปรวมกับหมู่บ้านคลองปาว

2. เห็นชอบกับแผนปฏิบัติการจัดการประชากร มาตรการ แผนงาน และโครงการเพื่อการจัดการประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ลุ่มน้ำแม่แตง เชิญ และคลองยัน) รวมทั้งงบประมาณดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ระยะเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540-2544 จำนวนทั้งสิ้น 603,272,350 บาท โดยให้ตั้งงบประมาณในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง"

วันที่ 21 พฤษภาคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีการดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ (1) การจัดหาที่ดินและการจัดตั้งถิ่นฐานผู้อพยพ (2) การย้ายเส้นทางคมนาคมและแหล่งโบราณคดี (3) การก่อสร้างด้านชลประทาน โดยคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ ทั้ง 3 ส่วนในเดือนมิถุนายน 2541 ในส่วนของการย้ายเส้นทางคมนาคมและแหล่งโบราณคดีที่ถูกกระทบจาก โครงการต่างๆ 3 ข้อ ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 21 พฤษภาคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติขอความเห็นชอบแนวทางการระดมทุนและการเพิ่มทุนของบริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด โดยระดมทุนในปี 2539 จำนวน 1,700 ล้านบาท และเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ มอบให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดให้มีการ

ประชุมหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงมหาดไทย (กปภ.) สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

วันที่ 4 มิถุนายน 2539 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบบันทึกความเข้าใจเรื่องการศึกษาขั้นก่อนความเหมาะสมและความเหมาะสมในการพัฒนาทรัพยากรน้ำของแม่น้ำ Stung Mnam/Me Toek ระหว่างไทยและกัมพูชา และอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ลงนามในบันทึกความเข้าใจฝ่ายไทยได้ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

"1. ประเทศทั้งสองจะร่วมกันสำรวจความเป็นไปได้ของการพัฒนาแหล่งทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนบนแม่น้ำ Stung Mnam/Me Toek เพื่อประโยชน์ซึ่งกันและกันของทั้งสองประเทศ

2. ประเทศทั้งสองจะกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสำรวจความเป็นไปได้ในการหาแหล่งเงินสนับสนุนการศึกษาขั้นก่อนความเหมาะสม และหากผลการศึกษาเป็นบวกจะดำเนินการศึกษาความเหมาะสมของแม่น้ำ Stung Mnam/Me Toek โดยคัดเลือกองค์การ/หน่วยงานมาดำเนินการศึกษาตามเงื่อนไขที่กำหนดร่วมกันภายใต้การกำกับดูแลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสองประเทศ

3. การปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองประเทศเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการแหล่งเงินทุน หลักเกณฑ์การขายผลผลิตโครงการ การบริหารโครงการและการชลประทานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการภายหลังจากที่ผลของการศึกษาความเหมาะสมได้รับการตรวจสอบ และเป็นที่ยอมรับของทั้งสองประเทศแล้ว ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว"

วันที่ 18 มิถุนายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วมภาคใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรและแผนฟื้นฟูการเกษตรตามแนวทางการช่วยเหลือตามความเห็นของกระทรวงการคลัง สำหรับค่าใช้จ่ายชดเชยในการงดดอกเบี้ยและลดดอกเบี้ยตามจำนวนเงินที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละปีให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อตั้งงบประมาณประจำปี ส่วนงบประมาณดำเนินการในปีงบประมาณ 2540 ให้เสนอขอแปรญัตติต่อไป

วันที่ 18 มิถุนายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมการล่วงหน้าและเร่งรัดโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอุทกภัยและแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้โดยด่วน ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 9 กรกฎาคม 2539 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำบ้านวังม่วงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ในเนื้อที่ 140 ไร่ โดยให้เพิกถอนพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำดังกล่าวออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

วันที่ 16 กรกฎาคม 2539 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการประชุมระดับรัฐมนตรี อาเซียน-ลุ่มน้ำโขงเพื่อความร่วมมือในการพัฒนา ณ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2539 ตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ สาระสำคัญ ในเรื่องความร่วมมือ 8 สาขา หลักนั้น มีการชลประทานร่วมอยู่ด้วย ดังนี้

"1. สาขาความร่วมมือ มีการกำหนดสาขาความร่วมมือสำคัญ 8 สาขาหลัก คือ 1) การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านการขนส่งโทรคมนาคม ชลประทาน และพลังงาน 2) การพัฒนากิจกรรมทางการค้า การลงทุน 3) การพัฒนาด้านการเกษตร 4) การพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ แร่ธาตุ 5) การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดเล็ก-กลาง 6) การพัฒนาการท่องเที่ยว 7) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 8) การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี"

วันที่ 16 กรกฎาคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อขอแปรญัตติเพิ่มเติมงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2540 เพื่อดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามที่นายกรัฐมนตรี เสนอ

วันที่ 17 กันยายน 2539 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้มีการปรับกิจกรรมและลักษณะงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กตามนัยมติคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งเป็นการปรับปรุงแนวทางดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

"1. ปรับกิจกรรมฝายประชาอาสา ซึ่งจัดทำเองเป็นก่อสร้างฝายขนาดเล็กในลักษณะ จ้างเหมา โดยในปี พ.ศ. 2540 ขอให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อเติมเป็นค่าแรงงาน ค่าอำนวยการ และค่าภาษีในการ ก่อสร้างฝาย จำนวน 1,821 แห่ง อีก 150 ล้านบาท กำหนดวงเงินจัดสรรเฉพาะค่าวัสดุ 500 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 650 ล้านบาท

2. ปรับกิจกรรมงานบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ลักษณะสามประสานให้เป็นลักษณะสองประสาน และมีรายละเอียด คือ

2.1 กรมการปกครองสนับสนุนงบประมาณจากเดิมร้อยละ 60 เป็นร้อยละ 80 หรือเงินไม่เกิน 120,000 บาท

2.2 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับผิดชอบวงเงินสมทบร้อยละ 20 หรือไม่เกิน 30,000 บาท เนื่องจากปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นท้องถิ่นซึ่งสามารถรับผิดชอบได้เอง

2.3 กรณีแหล่งน้ำดังกล่าวมิได้อยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้กรมการปกครองรับผิดชอบในการสนับสนุนงบประมาณสมทบร้อยละ 20 หรือวงเงินไม่เกิน 30,000 บาทแทน

2.4 การดำเนินการงานบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำให้เป็นลักษณะจ้างเหมา

2.5 ให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมปี 2540 ให้กรมการปกครองเพิ่มเติมเป็นค่าจ้างแรงงาน ค่าอำนวยการ และภาษีเพิ่มเติมในการซ่อมบำรุงรักษาแหล่งน้ำอีก 15 ล้านบาท ซึ่งสำนักงบประมาณได้พิจารณาเห็นชอบในหลักการด้วยแล้ว โดยให้กรมการปกครองเจียดจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2540 ที่ได้รับจัดสรรแล้ว โดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณหลังจากที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2540 ประกาศใช้"

วันที่ 24 กันยายน 2539 คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการน้ำเพื่อชีวิต: การขยายผลทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ แล้วมีมติ ดังนี้

"1.ให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทยึดถือ "ทฤษฎีตามแนวพระราชดำริ" เป็นหลักในการดำเนินการเพื่อพัฒนาและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร

2. ในภูมิภาคให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยให้ไปทำความเข้าใจกับส่วนราชการและประชาชนให้ทราบถึงหลักการของทฤษฎีใหม่ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจปรับแผนงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทให้เป็นไปตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริได้

3. ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทให้ความร่วมมือและสนับสนุนผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างจริงจัง โดยให้การสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร งบประมาณ ตลอดจนแนะนำวิชาการแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ”

4. การจะนำทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริไปปฏิบัติ จะต้องวิเคราะห์และปรับให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่บนเป้าหมายของการพัฒนายกระดับชีวิตเกษตรกรควบคู่กับการจัดการและการบริหารน้ำและดิน เพื่อมิให้ผลที่ได้รับไม่เป็นไปตามทฤษฎีใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การเสื่อมเสียพระเกียรติได้”

เอกสารอ้างอิง

1. คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาปัญหาภัยแล้ง. 2536. ***รายงานการศึกษาปัญหาภัยแล้ง.*** จัดพิมพ์โดย กองกรรมาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

2. พิสิษฎฐ ภัคเกษม. 2535. ***นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา คำชี้แจงในการประชุมชี้แจงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา.*** วันศุกร์ที่ 25 ธันวาคม 2535 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

3. มูลนิธิโลกสีเขียว. 2537. ***สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2537.*** บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). กรุงเทพมหานคร

4. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534. ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2540).***

5. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2536. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลและรายชื่อคณะรัฐมนตรี คณะที่ 42-50.***

6. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

7. ICWE. 1992. ***The Dublin Statement on Water and Sustainable Development. Dublin, Ireland.***

8. Keating, M. 1992. ***The Earth Summit's Agenda for Change.*** The Centre for Our Common Future . Switzerland.

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	12 พฤศจิกายน 2534	การเดินทางไปดูสภาพที่แท้จริงโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ของเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารโลกและคณะ
2	12 พฤศจิกายน 2534	การตรวจสอบสภาพ และเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเขื่อนดิน
3	12 พฤศจิกายน 2534	การเดินทางไปดูสภาพที่แท้จริงโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ของเจ้าหน้าที่บริหารธนาคารโลกและคณะ
4	19 พฤศจิกายน 2534	การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำภาคตะวันออก
5	9 ธันวาคม 2534	รายงานผลการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารโลกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศประจำปี 2534 ณ กรุงเทพมหานคร
6	12 ธันวาคม 2534	การแก้ไขปัญหาแม่น้ำเจ้าพระยาเน่าเสีย
7	24 ธันวาคม 2534	โครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียในเขตชุมชนหนาแน่นของกรุงเทพมหานคร
8	14 มกราคม 2535	โครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก ครั้งที่ 5
9	4 กุมภาพันธ์ 2535	แนวทางการจัดระบบบริหารการพัฒนาแหล่งน้ำ
10	11 กุมภาพันธ์ 2535	มาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา
11	10 มีนาคม 2535	ขออนุมัติดำเนินการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำนครนายกตอนบน (เขื่อนเก็บกักน้ำคลองสมอปูน)
12	17 มีนาคม 2535	แผนงานโครงการระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบกำจัดขยะมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองปริมณฑล และเมืองภูมิภาค
13	17 มีนาคม 2535	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยขอผ่อนผันใช้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ เป็นกรณีพิเศษเพื่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ
14	17 มีนาคม 2535	การพิจารณาร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเก็บค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรผู้ใช้น้ำ พ.ศ. ...
15	12 พฤษภาคม 2535	การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
16	21 กรกฎาคม 2535	การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำที่เมืองพัทยา เขตอุตสาหกรรมพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (EASTERN SEABOARD) และพื้นที่อุตสาหกรรมอื่นๆ
17	28 กรกฎาคม 2535	รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องโครงการปาย ขาน ยวม ปิง
18	4 สิงหาคม 2535	มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา
19	11 สิงหาคม 2535	ขอแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา
20	11 สิงหาคม 2535	แผนการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ และแนวทางพัฒนาทรัพยากรน้ำ
21	11 สิงหาคม 2535	การเร่งรัดโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียแม่น้ำเจ้าพระยา
22	1 กันยายน 2535	การดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
23	8 กันยายน 2535	คณะกรรมการต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินโครงการขยายเหมืองลิกไนต์แม่เมาะฯ รวม 6 คณะ ฯ)
24	10 กันยายน 2535	ขออนุมัติจ่ายค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำให้แก่เกษตรกรที่ประสบภาวะภัยแล้ง
25	10 กันยายน 2535	การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
26	10 กันยายน 2535	การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จ.ภูเก็ต
27	22 กันยายน 2535	โครงการคืนชีวิตให้แก่ลำน้ำพอง ชี และมูล ของกระทรวงศึกษาธิการและแผนฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลำน้ำพอง ชี และมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
28	3 พฤศจิกายน 2535	การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง (7 ประการ)
29	24 พฤศจิกายน 2535	สรุปผลการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากพายุโซนร้อน "ฟอร์เรสต์"
30	8 ธันวาคม 2535	ให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา
31	19 มกราคม 2536	งบประมาณค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในชนบท
32	2 กุมภาพันธ์ 2536	หลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการดำเนินโครงการให้เอกชนร่วมลงทุนผลิตและจำหน่ายน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
33	9 กุมภาพันธ์ 2536	การเร่งรัดซ่อมแซมบ่อบาดาล
34	9 กุมภาพันธ์ 2536	การบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก
35	9 มีนาคม 2536	รายงานเหตุการณ์เกี่ยวกับการชุมนุมคัดค้านการสร้างเขื่อนปากมูล
36	16 มีนาคม 2536	รายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับผู้ชุมนุมประท้วงการสร้างเขื่อนปากมูล
37	4 พฤษภาคม 2536	ขออนุมัติในหลักการให้จ่ายเงินชดเชยค่าที่ดินเป็นกรณีพิเศษแก่ผู้มีสิทธิ แต่ทางราชการไม่สามารถจัดหาที่ดินแห่งใหม่ให้เข้าอยู่อาศัยและทำกินได้ เนื่องจากได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างโครงการมูลบน
38	1 มิถุนายน 2536	ญัตติด่วน เรื่อง วิกฤตการณ์อันเนื่องมาจากปัญหาภัยแล้ง ปัญหาผลผลิตทางการเกษตร ราคาตกต่ำปัญหาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินของประชาชนและปัญหาจราจรที่ติดขัด (พลตำรวจเอก ประมาณ อดิเรกสาร กับคณะเสนอ)
39	17 สิงหาคม 2536	โครงการแหล่งน้ำในไร่นา
40	17 สิงหาคม 2536	โครงการปรับปรุงขยายกิจการประปาใน 25 เทศบาล
41	17 สิงหาคม 2536	โครงการแหล่งน้ำในไร่นา
42	17 สิงหาคม 2536	การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในหมู่บ้านชนบทด้วยระบบประปาชนบท
43	14 กันยายน 2536	โครงการเขื่อนในแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อการเดินเรือ
44	19 ตุลาคม 2536	โครงการบำรุงรักษาด้านชลประทาน ระยะที่ 2
45	19 ตุลาคม 2536	ขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันงบประมาณของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (โครงการละหานนา ฝายชนบท จังหวัดขอนแก่น และโครงการฝายลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี ในโครงการโขง-ชี-มูล)
46	19 ตุลาคม 2536	ขออนุมัติผูกพันงบประมาณข้ามปี เพื่อว่าจ้างบริษัทวิศวกรที่ปรึกษาเพื่อศึกษาและออกแบบรายละเอียดปรับปรุงเขื่อนลำปาว และคลองลำปาว-น้ำพอง (คลองผันน้ำหนองหาน ลำปาว พร้อมพัฒนาระบบชลประทาน)
47	26 ตุลาคม 2536	การโอนระบบประปานิคมอุตสาหกรรมในโครงการเมืองใหม่บางพลีระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับการประปานครหลวง
48	26 ตุลาคม 2536	ขออนุมัติจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำให้แก่เกษตรที่ประสบภัยแล้งในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เป็นกรณีพิเศษ
49	30 พฤศจิกายน 2536	สถานการณ์น้ำ
50	21 ธันวาคม 2536	สรุปสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้ จากพายุดีเปรสชั่น "แมนนี"
51	21 ธันวาคม 2536	ขอเสนอรายงานผลการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก
52	21 ธันวาคม 2536	การปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานก่อสร้างโครงการแม่เมาะจังหวัดลำปาง และโครงการปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี
53	21 ธันวาคม 2536	โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลระดับตื้น (บ่อตอก)
54	4 มกราคม 2537	การช่วยเหลือประชาชนเนื่องจากภาวะฝนแล้ง
55	11 มกราคม 2537	ญัตติด่วน เรื่อง ปัญหาภัยแล้ง (32 ฉบับ)

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
56	11 มกราคม 2537	ทบทวนแผนการดำเนินโครงการโขง-ชี-มูล
57	1 กุมภาพันธ์ 2537	การจัดสัปดาห์รณรงค์ สำรวจ ซ่อม และสร้างภาชนะเก็บน้ำ
58	8 กุมภาพันธ์ 2537	โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลน น้ำประปาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
59	8 กุมภาพันธ์ 2537	รายงานการกระจายอำนาจในการบริหารของการประปาส่วนภูมิภาค
60	8 กุมภาพันธ์ 2537	ขออนุมัติวงเงินช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้ง
61	15 กุมภาพันธ์ 2537	โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ
62	8 มีนาคม 2537	ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ....
63	29 มีนาคม 2537	โครงการจัดสร้างระบบประปาผิวดิน
64	29 มีนาคม 2537	รายงานปริมาณน้ำฝน
65	29 มีนาคม 2537	โครงการจัดสร้างระบบประปาผิวดิน
66	26 เมษายน 2537	รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการน้ำสงคราม จังหวัดนครพนม
67	26 เมษายน 2537	การชุมนุมของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล
68	26 เมษายน 2537	การชุมนุมของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล
69	3 พฤษภาคม 2537	ขออนุมัติเปิดโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสัก
70	3 พฤษภาคม 2537	ข้อเรียกร้องของราษฎรชุมนุมประท้วงโครงการปากมูลและสถานการณ์ปัจจุบัน
71	17 พฤษภาคม 2537	กรมชลประทานขอเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าไม้ เพื่อสร้างอ่างเก็บน้ำเขาอีโต้ 2 ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี
72	17 พฤษภาคม 2537	กรมชลประทานขอเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสะพงน้อย ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี
73	31 พฤษภาคม 2537	โครงการเอกชนร่วมลงทุนปรับปรุงขยายการประปาปทุมธานี – รังสิตของการประปาส่วนภูมิภาค
74	31 พฤษภาคม 2537	ขอเพิ่มวงเงินค่าใช้จ่ายดำเนินการโครงการกระจายการผลิตในเขตชลประทานราษฎร์ภาคเหนือ ภายใต้เงินกู้ IFAD 201-TH และ OPEC 429 P
75	28 มิถุนายน 2537	ขออนุมัติดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสียลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา
76	5 กรกฎาคม 2537	ขออนุมัติผูกพันข้ามปีงบประมาณค่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อทำการควบคุมงานออกแบบรวมก่อสร้างระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย เทศบาลเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
77	19 กรกฎาคม 2537	ปัญหาน้ำท่วมฉับพลันและน้ำท่วมขังในเขตรอบนอกฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร
78	2 สิงหาคม 2537	แผนงานเร่งรัดจัดหาน้ำสะอาดในชนบทด้วยระบบประปา
79	2 สิงหาคม 2537	สรุปสถานการณ์พายุดีเปรสชั่น "เอมี" และความเสียหาย
80	9 สิงหาคม 2537	ขออนุมัติจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ผู้ประสบภัยภาคใต้ตอนบน
81	16 สิงหาคม 2537	การสำรวจและศึกษาเบื้องต้นโครงการอ่างเก็บน้ำใต้ดิน จังหวัดระยอง
82	6 กันยายน 2537	โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนทุ่งเพล
83	6 กันยายน 2537	โครงการปรับปรุงขยายการประปาชลบุรี และอัตราค่าน้ำ
84	20 กันยายน 2537	การจัดซื้อรถยนต์บรรทุกน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยแล้งให้แก่จังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอที่จัดตั้งใหม่
85	27 กันยายน 2537	อนุมัติการจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำให้แก่เกษตรกรที่ประสบภัยแล้งในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เป็นกรณีพิเศษ (เพิ่มเติม)
86	4 ตุลาคม 2537	สถานการณ์น้ำท่วม มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม
87	18 ตุลาคม 2537	ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบอุทกภัย

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
88	25 ตุลาคม 2537	สถานการณ์พายุโซนร้อน "เทรีซา" ในทะเลจีนใต้
89	1 พฤศจิกายน 2537	การชุมนุมเรียกร้องของราษฎรกรณีเขื่อนปากมูล
90	8 พฤศจิกายน 2537	ปัญหาน้ำท่วมฉับพลันและน้ำท่วมขังในเขตรอบนอกฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร
91	22 พฤศจิกายน 2537	ขออนุมัติขยายพื้นที่ดำเนินการและหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายตามโครงการช่วยเหลือและฟื้นฟูสภาพผู้ประสบอุทกภัย
92	29 พฤศจิกายน 2537	กรมชลประทานขอเข้าทำประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยสะพงน้อย และอ่างเก็บน้ำห้วยเดือนห้า ท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี
93	24 มกราคม 2538	มาตรการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยปี 2537 (ที่เกิดจากพายุเอมีและแฮรี)
94	21 กุมภาพันธ์ 2538	มติการประชุมคณะกรรมการพัฒนาชนบทและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค
95	7 มีนาคม 2538	โครงการ "พัฒนาลำน้ำแม่ลี้ 50 ปีครองราชย์"
96	28 มีนาคม 2538	การพิจารณาทบทวนราคางานโครงการแหล่งน้ำในไร่นาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
97	11 เมษายน 2538	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย
98	11 เมษายน 2538	ขออนุมัติหลักการให้จ่ายเงินช่วยเหลือเกี่ยวกับที่ดินแก่ราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีหนังสือสำคัญหรือเอกสารสิทธิในเขตดำเนินการตามโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ
99	11 เมษายน 2538	ขออนุมัติดำเนินโครงการก่อสร้างโรงกำจัดตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียสิ่งปฏิกูลและไขมันที่ท่าแร้ง โดยวิธีจ้างเหมาออกแบบรวมก่อสร้าง(TURN - KEY PROCESS)
100	23 พฤษภาคม 2538	การขยายเขตควบคุมวิกฤตการณ์น้ำบาดาลและแผ่นดินทรุด
101	13 มิถุนายน 2538	มติคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
102	13 มิถุนายน 2538	ขออนุมัติให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการปรับปรุงขยายการประปาปทุมธานี -รังสิต
103	20 มิถุนายน 2538	ขออนุมัติให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการปรับปรุงขยายการประปาปทุมธานี - รังสิต
104	20 มิถุนายน 2538	การจัดตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียและขยะมูลฝอยชุมชน
105	27 มิถุนายน 2538	งบประมาณเพื่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรประมงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูล ปีที่ 2 และ 3
106	13 กรกฎาคม 2538	ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ....
107	15 สิงหาคม 2538	ขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ค่าก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียโครงการจัดตั้งเทคโนธานี
108	29 สิงหาคม 2538	สรุปการช่วยเหลือและขออนุมัติวงเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจากพายุโซนร้อน "แกรี่"
109	5 กันยายน 2538	การบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
110	12 กันยายน 2538	กระทู้ถามที่ 001, 003 และ 007 เรื่อง การจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรผู้มีอาชีพการทำประมงที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูล
111	19 กันยายน 2538	ขอเงินงบกลางช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย
112	26 กันยายน 2538	การแก้ไขปัญหาน้ำเสียลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองในอากาศ
113	26 กันยายน 2538	การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร
114	26 กันยายน 2538	การเตรียมการภายหลังน้ำลด
115	26 กันยายน 2538	การก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น
116	24 ตุลาคม 2538	การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบอุทกภัย
117	7 พฤศจิกายน 2538	ขออนุมัติเปิดโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช
118	14 พฤศจิกายน 2538	แต่งตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังภาวะน้ำท่วม

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
119	28 พฤศจิกายน 2538	การก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น
120	19 ธันวาคม 2538	คณะกรรมการต่างๆ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)
121	26 ธันวาคม 2538	รายงานผลการเจรจาการกู้เงินสำหรับแผนงานโครงการจัดการน้ำเสียในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดสมุทรปราการ
122	16 มกราคม 2539	ขออนุมัติให้กรมชลประทานใช้งบกลางปี 2539 เพื่อป้องกันน้ำท่วม
123	13 กุมภาพันธ์ 2539	ขออนุมัติเปิดโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดนครนายก
124	27 กุมภาพันธ์ 2539	การสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้นเพื่อแก้ปัญหาในลำน้ำยม และการสำรวจข้อมูลทรัพยากรป่าไม้ฯ พื้นที่โครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น
125	5 มีนาคม 2539	มติคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ครั้งที่ กพอ. 1/2538 กพอ. 2/2538
126	9 เมษายน 2539	การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
127	22 เมษายน 2539	ผลการเจรจากับสมัชชาคนจนและองค์กรต่างๆ
128	7 พฤษภาคม 2539	มติคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
129	21 พฤษภาคม 2539	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องผลการศึกษาโครงการศึกษาสถานภาพของประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
130	21 พฤษภาคม 2539	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
131	21 พฤษภาคม 2539	การเพิ่มทุนของบริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด
132	4 มิถุนายน 2539	การลงนามบันทึกความเข้าใจเรื่องการศึกษาขั้นก่อนความเหมาะสม และความเหมาะสมในการพัฒนาทรัพยากรน้ำและแม่น้ำ Stung Mnam Me Toek ระหว่างไทยกัมพูชา
133	18 มิถุนายน 2539	แนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วมภายใต้แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร และแผนฟื้นฟูการเกษตร
134	18 มิถุนายน 2539	การเตรียมการป้องกันอุทกภัย
135	9 กรกฎาคม 2539	เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำบ้านวังม่วง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก
136	16 กรกฎาคม 2539	ผลการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน-ลุ่มแม่น้ำโขง เพื่อความร่วมมือในการพัฒนา
137	16 กรกฎาคม 2539	การดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มแม่น้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
138	17 กันยายน 2539	การปรับกิจกรรมและลักษณะงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก
139	24 กันยายน 2539	โครงการน้ำเพื่อชีวิต การขยายผลทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

กฎหมาย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534
2. พระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
4. พระราชบัญญัติการประปานครหลวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 166/2536 เรื่อง แต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2536

คำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 2/2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2536

ประกาศ

1.ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2535) เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2535

2. ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม เรื่องกำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2535

3. ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเรื่อง แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ 15 กันยายน 2536

ข่าวจากหนังสือพิมพ์

มติชนรายวัน วันที่ 8 สิงหาคม 2537
สยามโพสต์ วันที่ 8 สิงหาคม 2537
มติชนรายวัน วันที่ 15 ตุลาคม 2537

บทที่ 12

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544)

บทที่ 12

นโยบายน้ำในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) ได้บรรจุนโยบายน้ำไว้ในบทที่ 3 การสร้างฐานการผลิตให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก ในหัวข้อ 3.6 หน้า 126 ดังนี้

"3.6 พัฒนาและจัดหาน้ำ เพื่อสนับสนุนการเกษตร อุตสาหกรรม การคมนาคม และการอุปโภคบริโภค ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้ได้อย่างเพียงพอและทั่วถึงโดย

(1) พัฒนาให้มีแหล่งน้ำดิบขนาดต่างๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพของลุ่มน้ำและระบบนิเวศน์ของแต่ละพื้นที่

(2) ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการบริหารจัดการและดูแลบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่มีอยู่แล้วให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะกิจกรรมต่อเนื่องทางด้านการเกษตร

(3) สนับสนุนบทบาทภาคเอกชนในการลงทุนขยายการผลิตและการบริการน้ำประปาในเขตเมืองในภูมิภาค

(4) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ เพื่อลดปริมาณน้ำสูญเสียของน้ำประปาทั่วประเทศให้อยู่ในระดับเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 25 ภายในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

(5) จัดให้มีการปรับโครงสร้างอัตราค่าน้ำให้สอดคล้องกับต้นทุนค่าใช้จ่าย โดยยึดหลักการจัดเก็บค่าน้ำในอัตราที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ตามต้นทุนการผลิตในพื้นที่นั้นๆ และตามประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

(6) ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์จัดการด้านการใช้น้ำ โดยใช้มาตรการสิ่งจูงใจและมาตรการด้านราคา รวมทั้งประชาสัมพันธ์" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2539: 126)

นอกจากนี้ในบทที่ 4 การบริหารจัดการนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการน้ำไว้ในหน้า 144–145 ดังนี้

"1. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อสนองความต้องการของประชาชน การดูแลคุณภาพน้ำและมลพิษทางน้ำ และการระบายน้ำ

1.1 ให้มีกลไกในการกำกับ ดูแล และประสานการพัฒนาทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำโดยมีกฎหมายรองรับ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง

1.2 จัดระบบการจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรน้ำระหว่างการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยยึดหลักความจำเป็น ลำดับความสำคัญ และเป็นธรรม โดยมีองค์กรที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ

1.3 ให้มีการจัดเก็บค่าน้ำดิบทั้งเพื่อการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และอุปโภคบริโภค รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระดับราคาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม ให้สะท้อนถึงต้นทุนการจัดหา การผลิต การแจกจ่าย และการบำบัดน้ำเสีย

1.4 ปรับปรุงระบบส่งและจ่ายน้ำเพื่อการชลประทานและการอุปโภคบริโภคในชุมชน เพื่อลดการรั่วไหลของน้ำ

1.5 รณรงค์และเผยแพร่ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการแนะนำวิธีการใช้น้ำอย่างประหยัด ส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำในชุมชน การนำน้ำหล่อเย็นและน้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้วมาใช้ใหม่ในอุตสาหกรรมบางประเภท" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539: 144–145)

วันที่ 4 ตุลาคม 2539 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานการประชุมคณะกรรมการร่วมในคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 24–25 กรกฎาคม 2539 และการประชุม Dialogue ครั้งแรกระหว่างคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขงกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพพม่า ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2539 ณ กรุงเทพมหานคร ซึ่งการประชุม Dialogue ครั้งแรกระหว่างคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขงกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพพม่า สรุปสาระสำคัญบางประการได้ ดังนี้

"1. ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการพยากรณ์น้ำท่วม รวมทั้งข้อมูลด้านปริมาณน้ำจากเขื่อนต่างๆ ที่อยู่ในแม่น้ำโขงตอนบนด้วย

2. สำนักงานกลางฯ แม่น้ำโขงจะจัดทำเอกสารความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะทำงานด้านเทคนิค 6 ประเทศ ว่าด้วยการเดินเรือและเรื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาเงินมาสนับสนุน

3. สำนักงานกลางฯ แม่น้ำโขงแจ้งถึงความจำเป็นที่ต้องได้รับความร่วมมือจากจีนและพม่าในการดำเนินการด้านไฟฟ้าพลังงาน โดยเฉพาะการศึกษาระบบสายส่งรวม และเห็นว่าจีนและพม่าสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรน้ำในด้านการชลประทานและการเกษตร ป่าไม้ และการประมง รวมทั้งส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ และสัมมนาในโปรแกรมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้"

วันที่ 22 ตุลาคม 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติในเรื่องการจัดสรรที่ดินให้ราษฎรเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติจึงให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติรับไปดำเนินการโดยประสานการปฏิบัติกับกรมประชาสงเคราะห์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และจังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนที่เกี่ยวข้องสำหรับการให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนสิรินธร เห็นควรให้การช่วยเหลือเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค รวมทั้งการจัดโครงการให้กู้ยืมระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ และโครงการจัดหางานอาชีพอื่นให้ทำโดยมอบให้สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรับไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ โดยไม่ผูกพันกับกรณีการสร้างเขื่อนสิรินธร ส่วนกรณีที่จังหวัดกำลังดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอของคณะกรรมการฝ่ายราษฎร เกี่ยวกับการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรในอ่างเก็บน้ำ ซึ่งต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้จังหวัดดำเนินการจัดสัมมนาและประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสำหรับการระงับคดี ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรับไปดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2539 ต่อไป

วันที่ 29 ตุลาคม 2539 คณะรัฐมนตรีพิจารณาการช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากน้ำท่วมที่นา ในเขตพื้นที่โครงการฝายกุมภวาปีตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ แล้วมีมติ ดังนี้

"1. อนุมัติให้จ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรซึ่งที่นาได้รับความเสียหายเนื่องจากน้ำท่วม (สาเหตุจากคันดินกั้นน้ำขาด) บริเวณพื้นที่ตำบลอุ่มจาน หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 11 อำเภอกุมภวาปี ไร่ละ 1,500 บาท จำนวน 329 ราย รวมพื้นที่เสียหาย 3,713 ไร่ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 5,569,500 บาท

2. อนุมัติให้จ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรซึ่งที่นาได้รับความเสียหายเนื่องจากน้ำท่วม (สาเหตุจากคันดินกั้นน้ำขาด) บริเวณตำบลคอนสาย หมู่ที่ 3, 4, 8, 9 และ 11 กิ่งอำเภอกู่แก้ว ไร่ละ 1,500 บาท จำนวน 139 ราย รวมพื้นที่เสียหาย 2,125 ไร่ 2 งาน 45 ตารางวา รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,188,420 บาท

ทั้งนี้ สืบเนื่องจากกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ดำเนินการก่อสร้างโครงการฝายกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นโครงการองค์ประกอบของโครงการโขง–ชี–มูล ประกอบด้วย การก่อสร้างฝายคันดินกั้นน้ำรอบหนองหานกุมภวาปี คลองส่งน้ำและสถานีสูบน้ำ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการก่อสร้างงานเพิ่มเติมของโครงการ ต่อมาเมื่อเดือนกันยายน 2537 ได้เกิดอุทกภัยทำให้คันดินกั้นน้ำของโครงการขาด เป็นเหตุให้น้ำท่วมที่นาของราษฎรจนได้รับความเสียหาย และราษฎรได้รวมตัวกันร้องเรียนให้ทางราชการช่วยเหลือและชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากน้ำท่วมที่นาดังกล่าว"

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติให้จ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างโครงการห้วยสะแบก จังหวัดยโสธร ที่ยังไม่ได้รับค่าขนย้าย จำนวน 9 ราย (12 แปลง) ตามจำนวนเนื้อที่ ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์จริง ในอัตราไร่ละ 7,000 บาท ตามหลักการเงินที่เคยจ่ายให้แก่ราษฎรจำนวน 69 ราย (72 แปลง) ไปแล้ว

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติให้คงถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2532 โดยไม่มีการจ่ายเงินชดเชยที่ดินให้แก่ราษฎรผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำวังตาลาดสมบูรณ์ (วังบายศรี) จังหวัดชัยภูมิ โดยมีเงื่อนไขให้กรมชลประทานรับไปตรวจสอบหนังสือที่ราษฎรได้รับความเดือดร้อนทั้ง 11 ราย ได้ยินยอมด้วย หากรายใดเป็นลายมือชื่อปลอมก็ให้เจียดจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้นั้นในอัตราไร่ละ 20,000 บาท ตามมติของคณะกรรมการตรวจสอบผลการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร จังหวัดชัยภูมิ และต่อไปการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ให้กรมชลประทานระมัดระวังในการตรวจสอบและพิสูจน์ลายมือชื่อของราษฎรในการทำหนังสือให้ความยินยอมกับทางราชการ รวมทั้งชี้แจงให้ราษฎรเข้าใจถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ โดยเฉพาะในประเด็นที่จะไม่มีการจ่ายเงินชดเชยที่ดิน

วันที่ 5 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน ตอนล่าง จังหวัดสมุทรสาคร ในโครงการแก้มลิง "แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง" อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอ โดยให้จัดทำรายละเอียดโครงการ ประกอบด้วยที่ตั้งโครงการ ลักษณะโครงการอาคารประกอบ ค่าก่อสร้างและแผนการดำเนินงานเมื่อการศึกษาเสร็จสมบูรณ์แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง สำหรับงบประมาณที่ใช้ดำเนินการให้ตกลงในเรื่องรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ เสนอนายกรัฐมนตรีลงนามแต่งตั้งโดยด่วนต่อไป

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนในท้องที่อำเภอชัยบาดาล อำเภอท่าหลวง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และอำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี เพื่อก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสัก และอาคารประกอบในส่วนที่ไม่สามารถจะจัดซื้อตามมติคณะรัฐมนตรีได้

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติงบกลางประจำปีงบประมาณ 2540 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นสำหรับจัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุการเกษตรที่จำเป็น แจกจ่ายแก่ราษฎรที่ประสบภัยพิบัติ ในวงเงิน 1,010,340,500 บาท แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายของ กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 656,028,000 บาท กรมปศุสัตว์ จำนวน 141,001,600 บาท และกรมประมง จำนวน 213,310,900 บาท และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 โดยช่วยเหลือไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่เสียหาย ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้กรมชลประทานดำเนินการออกแบบและก่อสร้างโครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น ตามทีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ทั้งนี้ ให้ยกเว้นการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2539 เรื่อง ผลการเจรจากับตัวแทนสมัชชาคนจนทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่งให้ชะลอการก่อสร้างเขื่อนไว้ก่อนเป็นกรณีพิเศษ โดยให้ศึกษาเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้คงดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และให้ศึกษาผลกระทบด้านธรณีวิทยาด้วย และให้มีการเตรียมการและจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรที่ได้รับผลกระทบในการดำเนินโครงการ เมื่อศึกษาและเตรียมการแล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งก่อนดำเนินการขั้นต่อไป และในการนำไม้ออกจากบริเวณก่อสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำนั้น ให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นผู้ดำเนินการเองโดยไม่ให้มีการมอบช่วงให้เอกชนดำเนินการแทนโดยเด็ดขาด และให้ขุดตอและรากออกทั้งหมดเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียด้วย

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น งบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 จำนวน 56 ล้านบาท ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำหรับเป็นค่าดอกเบี้ยเงินกู้สัญญาเดิมตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร และแผนฟื้นฟูการเกษตรที่ ธ.ก.ส. งดคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรในปี 2538 โดยให้ ธ.ก.ส. จัดทำรายละเอียดและดำเนินการขอเบิกจ่ายกับสำนักงบประมาณโดยตรงต่อไป กับให้ใช้วงเงินสินเชื่อตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรปี 2539 ที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2539 ให้เกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วมตามแผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร และแผนฟื้นฟูการเกษตร ฟื้นฟูการผลิตใหม่ ในวงเงิน 429 ล้านบาท ทั้งนี้ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี เป็นค่าชดเชยดอกเบี้ยและค่าดำเนินการบริหารสินเชื่อให้ ธ.ก.ส. ตลอดระยะเวลาที่เกษตรกรยังคงเป็นหนี้อยู่กับ ธ.ก.ส. ตามแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วมที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2539 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 26 พฤศจิกายน 2539 คณะรัฐมนตรีมติเห็นชอบนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540–2559 นโยบายดังกล่าวได้มีเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับน้ำ ดังนี้

“ เป้าหมาย

ให้มีการพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ ทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินให้เป็นระบบในทุกลุ่มน้ำ เพื่อให้มีปริมาณที่เพียงพอและมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน

นโยบายและแนวทางดำเนินการ

นโยบายทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วยนโยบาย 5 ประการ ดังนี้

1) นโยบายพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดินอย่างเป็นระบบลุ่มน้ำ โดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม

แนวทางดำเนินการ

1. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน เป็นระบบลุ่มน้ำ ทั้งลุ่มน้ำภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านอุทกวิทยา สภาพภูมิศาสตร์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ เพื่อรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

3. บูรณะและฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นทุกขนาด รวมทั้งป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำและคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะแหล่งน้ำดิบเพื่อการประปา

2) นโยบายปรับปรุงระบบการบริหาร และการจัดการทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำผิวดินให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

แนวทางดำเนินการ

1. ปรับปรุงโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในระดับชาติให้มีเอกภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมให้ท้องถิ่น ประชาชน และองค์กรประชาชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกระดับ

2. กำหนดและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร การจัดการ และการควบคุมการใช้น้ำให้สอดคล้องกัน โดยให้มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของผู้ใช้น้ำให้ชัดเจน และมีแนวทางการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบริหารและการจัดการทรัพยากรน้ำ ต้องสอดคล้องกับศักยภาพของน้ำต้นทุน มีมาตรการ ควบคุมปริมาณและคุณภาพน้ำ เพื่อรองรับความต้องการของชุมชน มีแผนการจัดสรรที่ชัดเจนและเป็นธรรม รวมทั้งมีแผนการควบคุมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้น้ำที่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง ตามลักษณะและประเภทการใช้ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดสรรรายได้จากค่าธรรมเนียมเป็นกองทุนเพื่อบูรณะและอนุรักษ์แหล่งน้ำ

5. วางระบบเครือข่ายข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การบริหารการจัดการสอดคล้องกับสถานการณ์

3) นโยบายส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ ในแหล่งน้ำผิวดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด และก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

แนวทางดำเนินการ

1. พัฒนาเทคโนโลยีและฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำผิวดินมาใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมการนำน้ำใช้แล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างเหมาะสม

2. สร้างความตระหนักแก่ประชาชนถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรน้ำ และการมีส่วนร่วมรับ ผิดชอบในการใช้น้ำอย่างประหยัดและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. สนับสนุนการใช้นโยบายด้านราคาเป็นกลไกควบคุมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักการผู้ได้ประโยชน์ต้องเป็นผู้รับภาระ โดยจัดให้มีการกระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรม

4) นโยบายส่งเสริมการบริหารและการจัดการทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำใต้ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แนวทางดำเนินการ

1. พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ และเกิดผลกระทบน้อยที่สุด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินที่เกี่ยวข้อง

2. กำหนดมาตรการการบริหาร และการจัดการแอ่งน้ำบาดาล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและใช้น้ำบาดาลที่มีประสิทธิภาพและประหยัด รวมทั้งรักษาระดับคุณภาพเดิม โดยเน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

5) นโยบายส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำในแหล่งน้ำใต้ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

แนวทางดำเนินการ

1. ควบคุมการใช้น้ำบาดาล ให้เป็นไปตามกฎหมายที่ว่าด้วยน้ำบาดาลอย่างเคร่งครัด

2. ส่งเสริมการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักในการใช้น้ำบาดาลอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด" (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2540: 28–30)

วันที่ 11 ธันวาคม 2539 พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 52 ต่อสภาผู้แทนราษฎรมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำในนโยบายด้านเศรษฐกิจ ในข้อ 3.4 นโยบายด้านเกษตรกรรม ดังนี้

" 3.4 นโยบายด้านเกษตรกรรม

3.4.3 จัดหาน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคให้มีเพียงพอ และทั่วถึงและจัดทำแผนแม่บทการชลประทานเพื่อวางแผนการจัดหาน้ำให้แก่เกษตรกรในระยะยาว" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2540: 449)

วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

1. **คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี** โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานกรรมการ

2. คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการขยายเหมืองแม่เมาะ สำหรับโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เป็นประธานกรรมการ

3. คณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรและพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานกรรมการ

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ในวงเงิน 799,740,247 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตกลง ในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 1 เมษายน 2540 คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการประชุมเจรจาแก้ปัญหาโครงการ ฝายราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2540 ที่เห็นควรต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่ราษฎร จำนวน 1,154 ราย ตามข้อเรียกร้องของสมัชชาคนจน (ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน) ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการ

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) เสนอ โดยนายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้เร่งสรุปข้อมูลปัญหาเขื่อนปากมูล เขื่อนสิรินธร จังหวัดศรีสะเกษ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

วันที่ 17 เมษายน 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2540 เกี่ยวกับกรณีปัญหาป่าไม้ และกรณีปัญหาผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูล เขื่อนสิรินธร เขื่อนราษีไศล และกรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้สร้าง จำนวน 5 แห่ง คือ เขื่อนโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ เขื่อนรับร่อ จังหวัดชุมพร เขื่อนแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่ เขื่อนลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานีและเขื่อนสายบุรี จังหวัดยะลา **สำหรับในกรณีผลกระทบปัญหาจากการสร้างเขื่อนปากมูล**ที่ประชุมมีข้อสรุปให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) ประธานการเจรจากลุ่มปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน ตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครอบครัวของผู้ได้รับผลกระทบ และจำนวนที่ดินที่จะทำการจัดสรรให้แก่ราษฎร แนวทางการได้มาซึ่งที่ดิน แนวทางการแก้ไขปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาที่ดินรองรับให้ได้เพียงพอ ซึ่งเป็นการชดเชยการสูญเสียการประกอบอาชีพประมง เสนอที่ประชุมการเจรจาปัญหาเรื่องเขื่อน ให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 29 เมษายน 2540 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ระหว่างตัวแทนสมัชชาคนจนและฝ่ายรัฐบาล เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2540 กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนต่างๆ ได้แก่ กรณีเขื่อนราษีไศล กรณีเขื่อนสิริธร และกรณีเขื่อนปากมูล

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มติเห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินงานโครงการเขื่อนต่างๆ ตามที่สมัชชาคนจนเรียกร้อง โดยมีองค์ประกอบของตัวแทนสมัชชาคนจน และตัวแทนจากส่วนราชการในสัดส่วนที่เท่ากัน โดยยึดหลักที่ว่าการก่อสร้างเขื่อนใดๆ จะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบและได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายแล้ว

สำหรับกรณีการจ่ายเงินค่าชดเชยที่ดินของราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการเขื่อนดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

"1. กรณีเขื่อนราษีไศล ซึ่งครอบคลุมราษฎร จำนวน 1,156 ครอบครัว พื้นที่ 11,485 ไร่ 3 งาน กำหนดราคาประเมินที่ดินไร่ละ 32,000 บาท โดยเบิกจ่ายเงินจากงบประมาณส่วนกลางให้แก่ราษฎร และให้ดำเนินการจ่ายภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน นับจากที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ สำหรับข้อเรียกร้องค่าชดเชยอื่นๆ ให้ถือเป็นอันยุติไม่เรียกร้อง และจะดำเนินการในส่วนผู้เรียกร้องที่เหลืออยู่อีก 1,525 ราย ต่อไป

2. กรณีเขื่อนสิรินธร ซึ่งครอบคลุมราษฎร จำนวน 2,526 ครอบครัว และจำเป็นต้องจัดสรร พื้นที่ให้แก่ราษฎรทั้งหมด 37,890 ไร่ โดยพิจารณาให้ราษฎรจัดซื้อที่ดินด้วยตนเอง ครอบครัวละ 15 ไร่ ในอัตราไร่ละ 32,000 บาท คิดเป็นครอบครัวละ 480,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,212,480,000 บาท

3. กรณีเขื่อนปากมูล ซึ่งครอบคลุมราษฎร จำนวน 3,084 ครอบครัว แต่จากการตรวจสอบ พื้นที่ยังไม่สามารถจัดหาที่ดินทดแทนให้แก่ราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวได้ จึงเห็นควรให้จ่ายค่าชดเชยให้แก่ราษฎรนำไปจัดซื้อที่ดินด้วยตนเอง ครอบครัวละ 15 ไร่ ในอัตราไร่ละ 35,000 บาท คิดเป็นครอบครัวละ 525,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,619,100,000 บาท

อนึ่ง สำหรับกรณีเขื่อนสิรินธรและเขื่อนปากมูลนั้น คณะรัฐมนตรีมีมติให้มีการพิจารณาจัดตั้งกองทุน เพื่อจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงการคลังรับไปดำเนินการต่อไป"

วันที่ 7 พฤษภาคม 2540 พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 155/2540 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้ก่อสร้าง 4 เขื่อน คือ เขื่อนแก่งเสือเต้น จ.แพร่ เขื่อนรับร่อ จ.ชุมพร เขื่อนลำโดมใหญ่ จ.อุบลราชธานี และเขื่อนโปร่งขุนเพชร จ.ชัยภูมิ โดยมีองค์ประกอบ 15 คน และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

"1. พิจารณาและกำหนดกระบวนการศึกษาและกระบวนการพิจารณาความเหมาะสมของโครงการโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2. ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเหมาะสมของโครงการตามกระบวนการที่กำหนดในข้อ 1

3. มีอำนาจเรียกเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อมูลต่อคณะกรรมการ

4. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชะลอการดำเนินการใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของราษฎรและทรัพยากรธรรมชาติ

5. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

6. ให้คณะกรรมการรายงานผลการดำเนินการให้นายกรัฐมนตรีทราบเป็นระยะๆ

7. ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการให้กรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้ง ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก และค่าพาหนะเดินทาง (ถ้ามี) โดยอนุโลมตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ให้เบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี"

วันที่ 10 มิถุนายน 2540 พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 8/2540 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยมีองค์ประกอบรวม 19 คน และมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

"1. พิจารณาให้ข้อคิดเห็นต่อขอบเขตการศึกษาของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

2. พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาแหล่งน้ำของรัฐและรัฐวิสาหกิจและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

3. เชิญบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้ เมื่อเห็นสมควร รวมทั้งการขอความร่วมมือจากบุคคลใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง หรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นในรายงานตาม ข้อ 2

4. ควบคุมโครงการ หรือกิจการที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

5. ในการประชุม ให้กรรมการที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งกำลังพิจารณาอยู่เท่านั้น ที่เป็นผู้พิจารณาและมีสิทธิ์ลงคะแนน

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ"

วันที่ 17 มิถุนายน 2540 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเงินงบกลางรายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นประจำปี 2540 ในวงเงิน 37,958,000 บาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งคณะปฏิบัติการฝนหลวงเพิ่มเติมอีก 2 คณะ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในภาคกลาง ภาคใต้ตอนบน หรือภาคตะวันตก ทำให้สามารถปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือเกษตรกรได้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณประจำปี 2540 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ปรับลดจำนวนงบประมาณลง ทำให้จำเป็นต้องปรับแผนของคณะปฏิบัติการฝนหลวง โดยลดจำนวนลงจากเดิม 7 คณะ เหลือ 4 คณะ และในปี 2540 นี้ มีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะแห้งแล้งเป็นบริเวณกว้าง เพราะมีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ ฤดูฝนในปีนี้มาล่ากว่าปกติ โอกาสเกิดภาวะฝนแล้งมีสูง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคกลาง และภาคใต้ตอนบน หรือภาคตะวันตก ที่ประสบภาวะฝนทิ้งช่วง และไม่มีคณะปฏิบัติการฝนหลวง ประจำการ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 เป็นต้นไป จึงเห็นความจำเป็นต้องให้เพิ่มคณะปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่ดังกล่าว เพราะหากไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ ก็จะเป็นผลเสียหายโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยส่วนรวมได้

วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน (กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน) อนุมัติเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 งบกลางรายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวนเงินทั้งสิ้น 363,484,000 บาท เพื่อจ่ายเป็นเงินชดเชยค่าที่ดินหรือค่าขนย้ายให้กับราษฎรที่ยื่นผ่านสมัชชาคนจน และผ่านการตรวจสอบแล้วว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ และได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศล ในเขต 3 อำเภอ โดยให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเป็นผู้เบิกจ่าย และทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) ประธานการประชุมกลุ่มปัญหาผลกระทบจากการสร้างเขื่อนเสนอ

วันที่ 1 กรกฎาคม 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบการขอความเห็นชอบในการจัดซื้อประตูควบคุมการระบายน้ำของโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วยวิธีพิเศษจากต่างประเทศของกรมชลประทาน ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (ศูนย์ประสานการปฏิบัติการโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) เสนอ

วันที่ 8 กรกฎาคม 2540 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่ประสบอุทกภัยช่วงทำการเพาะปลูกพืชที่เสียหายและปลูกพืชชดเชยหลังน้ำลด ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอโดยให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ประสบอุทกภัยในเขตพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ในวงเงิน 81,672,000 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือนร้อนของเกษตรกรที่ประสบอุทกภัย ทั้งนี้ เนื่องจากการที่ได้มีฝนตกติดต่อกันมาหลายเดือนในช่วงปี พ.ศ. 2539 อันเนื่องมาจากพายุโซนร้อนที่พัดผ่านประเทศไทย ทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมโดยฉับพลัน ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เกษตรกรทั่วประเทศ และเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ได้ร้องขอให้

ช่วยเหลืออันเนื่องจากพืชผล ได้รับความเสียหายและปลูกพืชชดเชยหลังน้ำลด ด้วยการยกเว้นการเรียกเก็บเงินค่ากระแสไฟฟ้าส่วนที่เกษตรกรรับผิดชอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยดังกล่าว และเห็นควรให้ความช่วยเหลือค่ากระแสไฟฟ้าในส่วนที่เกษตรกรต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้รวบรวมจังหวัดที่ได้รับความเสียหายทั้งสิ้น จำนวน 23 จังหวัด

วันที่ 26 สิงหาคม 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องการขอเบิกเงินจากคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย อนุมัติในหลักการให้ผ่อนผันการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2540 โดยให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องวางฎีกาขอเบิกเงินงบประมาณ ปี 2540 เฉพาะรายการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจากกรมบัญชีกลางหรือสำนักงานคลังจังหวัด แล้วแต่กรณี หลังจากวันที่ 15 กันยายน 2540 ได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ เป็นกรณีๆ ก่อน

วันที่ 2 กันยายน 2540 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเรื่องกรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน (กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร) ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ ให้นำเงินที่ได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณ จำนวน 1,200 ล้านบาท เข้ากองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เพื่อนำไปใช้จ่ายในการจัดหาที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้าง เขื่อนเข้าทำกินโดยเฉพาะ และการใช้จ่ายเงินดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ซึ่งการจัดสรรเงินดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรา 11 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. 2517

ทั้งนี้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 เห็นชอบผลการประชุมเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้เป็นไปอย่างมีระบบ และเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาวอย่างถาวรในทุกกรณี เหมือนการแก้ไขปัญหาในภาคเศรษฐกิจอื่นๆ จึงมีมติอนุมัติในหลักการให้จัดตั้งกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรโดยเฉพาะ และมอบให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาดำเนินการ

วันที่ 9 กันยายน 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณจ้างเหมาก่อสร้างราดยางถนนรอบอ่างหนองบ่อ โครงการลุ่มน้ำเสียวใหญ่ อนุมัติให้กรมชลประทานก่อหนี้ผูกพันงบประมาณข้ามปีวงเงินไม่เกิน 27,478,056 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 ผูกพันงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ โดยให้นำค่าใช้จ่ายในการจัดหาที่ทำการชั่วคราว สำหรับผู้ว่าจ้างใช้ควบคุมงานรวมเป็นเงิน 107,300 บาท ไปหักออกจากวงเงินค่าควบคุมงานตามเกณฑ์ปกติด้วย

วันที่ 16 กันยายน 2540 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ ...(พ.ศ.)... ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ.2520 ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ หลังจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงอุตสาหกรรมได้ปรับปรุงแก้ไข ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2540 แล้วให้ดำเนินการต่อไป ร่างกฎกระทรวงดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

"1. ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

2. กำหนดอัตราค่าใช้น้ำบาดาล ลูกบาศก์เมตรละ 3.50 บาท

3. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินปริมาณน้ำบาดาลเพื่อใช้คำนวณค่าใช้น้ำบาดาลได้ในกรณีไม่มีการติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำ และพบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลสูงกว่าปริมาณน้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

4. ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในท้องที่ที่ไม่มีน้ำประปาใช้ ได้รับยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาลในกรณี

1.1 ใช้เพื่อการอุปโภคหรือบริโภค แต่ไม่รวมถึงการใช้น้ำบาดาลของโรงงานอุตสาหกรรม

1.2 ใช้เพื่อการเพาะปลูก

1.3 ใช้เพื่อการเลี้ยงสัตว์เฉพาะในส่วนที่ไม่เกินวันละ 50 ลูกบาศก์เมตร

1.4 ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในท้องที่ที่ไม่มีน้ำประปาใช้ซึ่งไม่ได้รับการยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาล ได้รับการลดหย่อนค่าใช้น้ำบาดาล ดังนี้

1.5 การใช้เพื่อการเลี้ยงสัตว์ ให้คำนวณปริมาณน้ำบาดาลเพื่อการคิดค่าใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 30 ของปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้ หรือของปริมาณน้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือที่ประเมินได้ แล้วแต่กรณี

1.6 การใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากผลิตผลการเกษตรตามประเภทและชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด ให้คำนวณปริมาณน้ำบาดาลเพื่อการคิดค่าใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 30 ของปริมาณน้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือที่ประเมินได้ แล้วแต่กรณี

1.7 กรณีนอกจากข้อ 5.1 และ 5.2 ให้คำนวณปริมาณเพื่อการคิดค่าใช้น้ำบาดาลเพียงร้อยละ 75 ของปริมาณน้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือที่ประเมินได้ แล้วแต่กรณี

5. กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลปีละ 4 งวด งวดที่ 1 ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง มีนาคม งวดที่ 2 ตั้งแต่เดือนเมษายน ถึง มิถุนายน งวดที่ 3 ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน งวดที่ 4 ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม โดยจะชำระเป็นเงินสดหรือเช็คขีดคร่อม สั่งจ่ายกรมทรัพยากรธรณี หรือชำระโดยส่งทางไปรษณีย์โดยเช็คขีดคร่อม สั่งจ่ายกรมทรัพยากรธรณีก็ได้ ภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มงวดถัดไป

6. ให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลที่มิได้ชำระค่าใช้น้ำบาดาลตามกำหนดเวลาสำหรับงวดใดต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลสำหรับงวดที่ค้างชำระในอัตราสองเท่าของอัตราค่าใช้น้ำบาดาลปกติ

7. กำหนดวันใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540 เป็นต้นไป”

วันที่ 23 กันยายน 2540 มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องร่างนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย รับทราบมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่องร่างนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย จากการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 4/2540 วันที่ 24 เมษายน 2540 กับเห็นชอบต่อร่างนโยบาย มาตรการและแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดและให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ต่อแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ สำหรับงบประมาณเพื่อการนี้ ให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการฯ รับข้อสังเกตของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสำเภา ประจวบเหมาะ) ไปพิจารณาด้วย ว่าอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอดที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนั้น โดยที่ปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้เปลี่ยนไปและได้มีราษฎรเข้าครอบครอง รวมทั้งมีการออกเอกสารสิทธิ สมควรกันพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติดังกล่าวออกจากการกำหนดเป็นแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำ หรือไม่อย่างใด

วันที่ 30 กันยายน 2540 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่คณะกรรมการกลั่นกรองฝ่ายเศรษฐกิจเห็นชอบผลการพิจารณาเรื่องภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ ซึ่งมีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

"1. รัฐวิสาหกิจควรปรับวิธีการคิดภาษีมูลค่าเพิ่มให้สอดคล้องกับหลักการภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ ผู้บริโภคเป็นผู้รับภาระ

2. การปรับภาษีมูลค่าเพิ่ม 7% เป็น 10% เพื่อกระตุ้นให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย

3. ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน รัฐบาลจะผ่อนปรนเรื่องระยะเวลาของการผลักภาระภาษีมูลค่าเพิ่มให้ผู้บริโภค สำหรับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยไประยะหนึ่งในเรื่องน้ำนั้นมีมติ ดังนี้

การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และการเคหะแห่งชาติ (เฉพาะน้ำ)

- ผู้ใช้น้ำเกิน 30 ลบ.ม./เดือน ให้ผู้บริโภครับภาระตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2540

- ผู้ใช้น้ำไม่เกิน 30 ลบ.ม./เดือน ให้ผู้บริโภครับภาระตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2541"

วันที่ 7 ตุลาคม 2540 คณะรัฐมนตรีรับทราบการลงนามในภาคผนวก 1 ของบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ และวิชาการระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับกระทรวงแหล่งน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้ความร่วมมือภายใต้บันทึกความเข้าใจดังกล่าวบังเกิดผลในทางปฏิบัติ ตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2540 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแหล่งน้ำสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการ ต่อมาทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบให้มีการลงนามในภาคผนวก 1 ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงแหล่งน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสาระสำคัญในภาคผนวกจะเป็นการกำหนดขอบข่ายในการปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ในวันเดียวกัน คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ระยะที่ 2 (พ.ศ.2541-2544) ตามสภาวการณ์การคลังของประเทศไทยในแต่ละปี โดยมิต้องผูกพันงบประมาณข้ามปีตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการด้วยแล้ว

"โครงการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ เป็นโครงการต่อเนื่องในการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่หน่วยราชการต่างๆ สร้างขึ้น และขาดการดูแลบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ขาดการนำน้ำเข้ามาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) และนโยบายของรัฐบาลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการเสริมสร้างและเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ราษฎรเกิดการเรียนรู้ สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นการประหยัดงบประมาณในการบำรุงรักษาของหน่วยราชการต่างๆ ที่รับผิดชอบ ซึ่งสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2541 ไปแล้ว ดังนั้น หากกระทรวงมหาดไทยเห็นความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2541 ก็เห็นควรให้กรมการพัฒนาชุมชน พิจารณาปรับแผนการใช้จ่าย โดยเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2541 ของกรมพัฒนาชุมชนเอง สำหรับการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2542-2544 สำนักงบประมาณจะพิจารณาให้ตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็นปีๆ ไป"

นอกจากนี้ ในวันที่ 7 ตุลาคม 2540 คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการบริหาร Global Water Partnership (GWP) ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 14-15 สิงหาคม 2540 ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

“เห็นชอบการสนับสนุนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสานครบวงจร (Integrated Water Resources Management) ในภูมิภาครวม 6 โครงการ (โครงการเหล่านี้สำหรับดำเนินการในประเทศไทยด้วย) ประกอบด้วย

1) โครงการจัดการประชุมระดับประเทศเพื่อแนะนำ GWP และหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสานครบวงจร

2) โครงการจัดทำข้อมูลด้านน้ำของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3) โครงการวิเคราะห์และเปรียบเทียบนโยบายและแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสานครบวงจร

4) โครงการพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างองค์กรผู้ให้การสนับสนุนระหว่างประเทศ

5) โครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดความรู้ระหว่างประเทศในภูมิภาค

6) โครงการสนับสนุนความพร้อมในการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลทรัพยากรน้ำ

คณะกรรมการบริหาร GWP ได้กำหนดให้ประเทศที่เข้าร่วมโครงการ (รวมทั้งประเทศไทย) จัดตั้งองค์การอิสระขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานในการประสานติดต่องานและให้ความร่วมมือในการจัดให้มีการประชุมระดับประเทศ เพื่อแนะนำ GWP และหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสานครบวงจรไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการจัดตั้งองค์การอิสระ อีกทั้งให้จัดตั้งองค์การอิสระขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติศึกษาขั้นตอนในการดำเนินงาน รวมทั้งรูปแบบที่เหมาะสมขององค์การอิสระที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมมือกับ GWP และองค์การผู้ให้การสนับสนุนระหว่างประเทศ เพื่อให้องค์การดังกล่าวมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยอย่างแท้จริง แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป”

วันที่ 2 ตุลาคม 2540 ได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย (ฉบับที่ 2) ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 114 ตอน 52 ก โดยมีเหตุผลดังนี้

“โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้องค์การจัดการน้ำเสียจัดตั้งบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อการดำเนินการ การจัดการและการบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม เนื่องจากในการดำเนินการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมในระยะเริ่มแรกนั้น การที่จะให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนจัดตั้งบริษัทเป็นไปได้ยาก เพราะเอกชนยังไม่มีความมั่นใจในผลตอบแทนที่จะได้รับ ดังนั้นองค์การจัดการน้ำเสียจึงจำเป็นจะต้องเป็นผู้เริ่มดำเนินการเองก่อน แล้วจึงชักจูงให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในภายหลัง นอกจากนั้นเป็นการสมควรปรับปรุงจำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้”

วันที่ 11 ตุลาคม 2540 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก มีส่วนที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับนโยบายน้ำซึ่งรวมอยู่ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ดังนี้

“หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

มาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 49 การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาที่ซื้อขายกันตามปกติ การได้มาสภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

มาตรา 56 สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่อง ในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 59 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสีย สำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตน หรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 79 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรา 84 รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง และรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา 290 เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

(2) การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่อาจมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

(3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการดำเนินการโครงการพัฒนาระบบเกษตรในเขตชลประทาน ระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2541-2544) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ในพื้นที่เป้าหมาย 1.5 ล้านไร่ ให้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทานแม่กลองใหญ่ และพื้นที่ชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้มีการใช้น้ำในการปลูกพืชอย่างประหยัด สามารถสำรองน้ำไว้ใช้ในอนาคตข้างหน้า และลดปัญหาการผลิตข้าวนาปรังคุณภาพต่ำ โดยปลูกพืชเศรษฐกิจอายุสั้นในช่วงฤดูแล้งที่มีศักยภาพทางการตลาด เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ฯลฯ ทดแทนพืชดั้งเดิม โดยสำนักงบประมาณจะได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความจำเป็นและกำลังเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการพัฒนาระบบการเกษตรในเขตชลประทาน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้รับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี แถลงนโยบายของรัฐบาลคณะที่ 53 ต่อสภาผู้แทนราษฎร มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำในส่วนที่ 2 นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ข้อ 2.2 การปรับโครงสร้างการผลิต ดังนี้:-

"2.2 การปรับโครงสร้างการผลิต

2.2.1 การปรับโครงสร้างด้านการเกษตร

---

(6) สนับสนุนให้เกษตรกรได้รับราคาสินค้าเกษตรที่มีเสถียรภาพและเป็นธรรม เพื่อเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น โดยการสนับสนุนการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการตลาด พร้อมกันนี้จะเร่งพัฒนาระบบชลประทานให้เชื่อมโยงครบตามแผนแม่บทที่มีอยู่ รวมทั้งดำเนินการปฏิรูปที่ดินและแก้ปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้การปรับโครงสร้างเพื่อเพิ่มผลผลิตได้ผลเร็วขึ้น" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 480)

ในข้อ 2.7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดไว้ ดังนี้

"2.7 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.7.3 เร่งรัดการอนุรักษ์ ควบคุม ดูแลแหล่งน้ำ มิให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยกวดขันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานอย่างเคร่งครัดในการควบคุมคุณภาพน้ำ และการเพิ่มขีดความสามารถในการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำและแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศ ตลอดจนส่งเสริมการร่วมทุนของรัฐและเอกชนในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวม" (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540: 491)

วันที่ 9 ธันวาคม 2540 ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 385/2540 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

"1. เสนอนโยบาย แผนงาน และมาตรการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำในด้านต่างๆ ต่อคณะรัฐมนตรี

2. พิจารณาปรับปรุง หรือแก้ไขแผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องน้ำเพื่อให้เกิดผลดีในการบรรเทาความเดือดร้อน หรือแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้าในเรื่องน้ำ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

3. พิจารณาสั่งการหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้าเกี่ยวกับเรื่องน้ำ

4. ตรวจสอบและเร่งรัดการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องน้ำ

5. ติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำของหน่วยงานต่างๆ

6. ประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องน้ำ

7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฯ ได้ตามความจำเป็น

8. ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนให้ประธานคณะกรรมการฯ มีอำนาจในการพิจารณาสั่งการไปก่อน และเมื่อมีการประชุมคณะกรรมการฯ ให้นำเรื่องที่ได้พิจารณาสั่งการไปแล้วรายงานให้ที่ประชุมทราบ

*นอกจากนี้ยังมีคำสั่งจัดตั้ง "**ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ**" ขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการฯ รวมทั้งหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ด้วย คือ*

3.1 ประสานงานให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ

3.2 ขอยืมตัวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจและครุภัณฑ์จากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติราชการหรือใช้ในราชการที่ศูนย์เฉพาะกิจฯ ได้ตามความจำเป็น

3.3 ขอให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจส่งข้อมูลหรือชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานและการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำได้ตามที่เห็นสมควร

3.4 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจฯ และให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปฏิบัติงานในศูนย์เฉพาะกิจฯ"

วันที่ 21 ธันวาคม 2540 ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 403/2540 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นเลขานุการ มีองค์ประกอบรวม 24 คน และอำนาจหน้าที่ตามข้อ 7 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. 2532

วันที่ 13 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเรื่องการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากน้ำท่วมที่นา ในเขตพื้นที่โครงการฝายกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี (เพิ่มเติม) ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากน้ำท่วมที่นา ในเขตพื้นที่ โครงการฝายกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เพิ่มเติม รวม 46 ราย จำนวน 611,164 บาท ซึ่งสำนักงบประมาณได้พิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เนื่องจากจังหวัดอุดรธานีได้แจ้งว่า ยังมีราษฎรในเขตพื้นที่ปกครองของกิ่งอำเภอกู่แก้ว ซึ่งที่นาได้รับความเสียหาย เนื่องจากน้ำท่วมในเขตพื้นที่โครงการฝายกุมภวาปี แต่ตกสำรวจยังไม่ได้รับเงินช่วยเหลืออีก จำนวน 46 ราย คิดเป็นพื้นที่ 407 ไร่ 1 งาน 77 ตารางวา เป็นเงิน 611,164 บาท จังหวัดอุดรธานีได้ให้คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีราษฎรเรียกร้องในบริเวณสถานที่ก่อสร้างโครงการฝายกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รวบรวมข้อเท็จจริง ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการฝายกุมวาปี และประชุมร่วมกันพิจารณาตรวจสอบรายงานของกิ่งอำเภอกู่แก้ว เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2540 แล้วมติที่ประชุมเห็นว่าราษฎร จำนวน 46 ราย เป็นราษฎรที่ถูกน้ำท่วมที่นาเช่นเดียวกับราษฎรกลุ่มที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 ได้จ่ายเงินช่วยเหลือแล้ว แต่ตกสำรวจ ซึ่งมีที่นาได้รับความเสียหายจริง และจากการตรวจสอบบัญชีรายชื่อราษฎรที่ตกสำรวจทั้ง 46 รายของกิ่งอำเภอกู่แก้วปรากฏว่าไม่ซ้ำซ้อนกับบัญชีรายชื่อราษฎรกลุ่มที่ได้รับเงินช่วยเหลือไปแล้ว จึงเห็นควรนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามีมติจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ตกสำรวจ จำนวน 46 ราย ดังกล่าว

วันที่ 14 มกราคม 2541 นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 21/2541 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง 4 เขื่อน คือ เขื่อนแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่ เขื่อนรับร่อ จังหวัดชุมพร เขื่อนลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี และเขื่อนโป่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ คำสั่งนี้มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับ คำสั่งสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ 155/2540 ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2540 ได้มีการออกคำสั่งใหม่เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล คำสั่งเดิมจึงสิ้นสุดลง

วันที่ 20 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่องการปฏิบัติตามมาตรการเตรียมการป้องกันและแก้ไขภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541 และการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง กระทรวงมหาดไทยตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ความแห้งแล้งได้เกิดขึ้นในบางพื้นที่ของประเทศ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ อุปโภค-บริโภค รวมทั้งน้ำเพื่อการเกษตรประกอบกับในปีนี้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน รัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดมาตรการทั่วไปเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งและได้แจ้งให้ทุกจังหวัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ และมาตรการเฉพาะซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อใช้แก้ไขสถานการณ์ในแต่ละปี โดยเฉพาะในปีนี้ ประเทศไทยต้องประสบปัญหาสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ภายใต้นโยบาย “ประหยัดแต่ได้ประโยชน์สูงสุด” ดังนี้

มาตรการทั่วไป	มาตรการเฉพาะ
1. ให้จังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น พิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านภัยแล้งเป็นลำดับแรก 2. เตรียมกำลังคน รถยนต์บรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ให้เพียงพอ พร้อมใช้การได้ทันที 3. ตรวจสอบ และสำรวจบ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล และถังน้ำกลางประจำหมู่บ้านให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้อย่างเพียงพอและสร้างทำนบกั้นน้ำชั่วคราวตามความจำเป็น 4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสำรองน้ำและใช้น้ำอย่างประหยัด 5. ให้จังหวัดพิจารณาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยเบิกจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลัง 6. ขอความร่วมมือเกษตรกรให้ปฏิบัติตามประกาศ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในเรื่องการทำนาปรังและการปลูกพืชไร่บางชนิดที่จำเป็นต้องใช้น้ำมาก เพื่อช่วยผ่อนคลายปัญหาการใช้น้ำในฤดูแล้ง 7. เตรียมแหล่งน้ำสำรองสำหรับประปาชุมชน โดยให้จังหวัดสำรวจและจัดเตรียมแหล่งน้ำสำรองเพื่อการผลิตประปาสำหรับให้บริการในพื้นที่ชุมชนต่างๆ ให้เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคตลอดฤดูแล้ง	1. ในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ และมีปริมาณน้ำทั้งผิวดินและใต้ดินเพียงพอสำหรับใช้ตลอดฤดูแล้งจะสนับให้ขุดเจาะบ่อบาดาลและบ่อน้ำตื้นหรือวางระบบประปาหมู่บ้านตามความจำเป็นและศักยภาพ โดยประสานงานให้ท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหาภัยแล้งเป็นลำดับแรก 2. พื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่มีปริมาณน้ำไม่เพียงพอสำหรับใช้ตลอดฤดูแล้ง จะให้เน้นการจัดสร้างทำนบกั้นน้ำชั่วคราวด้วยกระสอบทราย หรือวัสดุที่หาได้ในพื้นที่ตามลำน้ำและแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้ตลอดฤดูแล้ง ก่อนที่ปริมาณน้ำจะหมดหรือไหลหลากไปยังที่อื่นในช่วงฤดูแล้ง ตลอดจนป้องกันน้ำเค็มเข้าสู่แหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตประปา บริเวณอ่าวไทย 3. พื้นที่ที่ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ จะให้บริการแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคโดยเชิญชวนภาคเอกชนมาร่วมกับส่วนราชการจัดพาหนะบรรทุกน้ำไปแจกจ่ายให้ผู้ประสบภัย 4. ส่งเสริมให้ท้องถิ่น/อำเภอ/จังหวัด จัดหน่วยบรรเทาภัยแล้งเคลื่อนที่โดยจัดหาภาชนะเก็บน้ำที่ทำด้วยวัสดุน้ำหนักเบาสะดวกในการเคลื่อนย้าย เพื่อเคลื่อนย้ายไปตั้งเป็นภาชนะกลางประจำหมู่บ้านที่ประสบภัย แทนการจัดสร้างถังเก็บน้ำ คสล. ในพื้นที่ 5. การแจกจ่ายน้ำแก่ผู้ประสบภัย จะมอบหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่รับผิดชอบแจกจ่ายน้ำจากภาชนะเก็บน้ำกลางประจำหมู่บ้านแก่ผู้ประสบภัย เพื่อให้การแจกจ่ายน้ำสามารถทำได้อย่างทั่วถึง และรถบรรทุกน้ำสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่อง การเตรียมการรับภาวะภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบการดำเนินการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการรับภาวะภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 ดังนี้

*"**1. กรมโยธาธิการ (กระทรวงมหาดไทย)***

ภารกิจของกรมโยธาธิการมี ดังนี้

1.1 บ่อบาดาล ในความรับผิดชอบของกรมโยธาธิการที่ใช้การได้มีจำนวนทั้งสิ้น 36,947 บ่อ มีแผนการบำรุงรักษาประจำปีดำเนินการโดยหน่วยงานชุดบำรุงรักษา 40 หน่วย เพื่อเตรียมรับสภาวะภัยแล้ง เร่งรัดให้ทุกหน่วยปฏิบัติงานบำรุงรักษาได้ถึงหน่วยละ 250 บ่อ/เดือน จนถึงสิ้นเดือนมกราคม 2541 ได้เข้าทำการตรวจบำรุงรักษาและซ่อมแซม (ถ้ามีกรณีชำรุด) เสร็จสิ้นไปแล้ว 4,421 บ่อ ตามแผนการบำรุงรักษา (เร่งรัด) คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จครบทุกบ่อในเดือนพฤษภาคม 2541

อนึ่ง ในส่วนงานเจาะบ่อน้ำบาดาลปี พ.ศ. 2541 ได้ปรับแผนงานให้เข้าปฏิบัติในพื้นที่ประสบภัยแล้ง พร้อมทั้งเจาะบ่อทดแทนให้กับระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ตามแผนงานที่ปรับใหม่คาดว่าจนถึงเดือนพฤษภาคมจะสามารถเจาะบ่อบาดาลได้จำนวนรวม 750 บ่อ

1.2 ระบบประปาหมู่บ้าน จากการสำรวจระบบน้ำสะอาดหมู่บ้านของกรมโยธาธิการจำนวนทั้งสิ้น 9,929 แห่ง พบว่าไม่สามารถใช้งานได้ 775 แห่ง

เพื่อเตรียมการรับภาวะภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 กระทรวงมหาดไทยได้เร่งรัดให้ดำเนินการแก้ไขซ่อมแซมให้ระบบประปาหมู่บ้านใช้การได้ให้มากที่สุด

1.3 ถังเก็บน้ำฝน จำนวนทั้งสิ้น 11,182 แห่ง จากผลการสำรวจจนถึงปัจจุบันพบเสียหาย 41 แห่ง เร่งดำเนินการซ่อมแซมแล้วเสร็จ 13 แห่ง คาดว่าจะทำการสำรวจและซ่อมแซมแล้วเสร็จ

2. การประปาส่วนภูมิภาค

การประปาส่วนภูมิภาคได้สำรวจสำนักงานประปาจำนวน 224 แห่ง ใน 73 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่ามีสำนักการประปาทั้งสิ้น 126 แห่ง จะประสบปัญหาน้ำดิบขาดแคลนในช่วงฤดูแล้งนี้ จึงได้เตรียมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวออกเป็น 2 ระยะคือ

***การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าระยะสั้น** ใช้งบประมาณ 60.08 ล้านบาท จากเงินรายได้การประปาส่วนภูมิภาคเอง เพื่อแก้ไขปัญหาให้สามารถสำรองน้ำประปาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้มีน้ำประปาพอเพียงที่จะนำไปแจกจ่ายบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ประสบปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค*

***การแก้ไขปัญหาระยะกลาง/ระยะยาว** ใช้งบประมาณ 837.47 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างปรับปรุงขยายระบบผลิตและจำหน่ายน้ำ ให้สามารถให้บริการน้ำประปาได้อย่างทั่วถึงและพอเพียง ทั้งนี้ ไม่รวมการก่อสร้างปรับปรุงกิจการประปาตามแผนวิสาหกิจของการประปาส่วนภูมิภาค*

3. กรมอนามัย (กระทรวงสาธารณสุข)

3.1 การบำรุงรักษาซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน

- ประปาหมู่บ้านที่ก่อสร้างโดยกรมอนามัยมีการบริหารจัดการด้วยระบบกองทุน โดยมีคณะกรรมการบริหารกิจการประปาหมู่บ้านเป็นผู้บริหาร หากระบบประปาเกิดการชำรุดเสียหายหรือใช้การไม่ได้ก็จะนำเงินจากกองทุนมาซ่อมแซมให้สามารถใช้การได้ ซึ่งระบบประปาหมู่บ้านแต่ละแห่งจะมีผู้ดูแลคอยตรวจสอบดูแลให้ระบบสามารถใช้การได้โดยตลอด

- หากระบบประปาหมู่บ้านที่กล่าวข้างต้นเกิดการชำรุดเสียและใช้การไม่ได้ เนื่องจากที่ได้ก่อสร้างไว้เดิมบางส่วนโครงสร้างชำรุดเสียหายเนื่องจากอายุการใช้งานบางส่วนจำเป็นต้องขยายเขตบริการจ่ายน้ำมากขึ้น เนื่องจากประชากรในหมู่บ้านมีมากขึ้น และบางส่วนเดิมท่อเมนจ่ายน้ำน้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ กรมอนามัยก็จะจัดเข้าโครงการปรับปรุงและขยายประปาหมู่บ้านเดิม

3.2 การซ่อมแซมบ่อบาดาล

จำนวนบ่อบาดาลตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปัจจุบัน จำนวน 26,421 บ่อ มีเป้าหมายที่จะเจาะในปีงบประมาณ 2541 จำนวน 1,000 บ่อ การซ่อมแซมบ่อบาดาลตามมติคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้หน่วยงาน รพช. เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

3.3 การซ่อมบำรุง ฝ.99 (ถังน้ำฝน/ธนาคารน้ำ)

จำนวน ฝ.99 ของกรมอนามัยตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนปัจจุบัน จำนวน 2,462 แห่ง เป้าหมายก่อสร้างปี 2541 จำนวน 500 แห่ง การบำรุงรักษาหลังจากก่อสร้าง ฝ.99 เสร็จเรียบร้อย กรมอนามัยมีการอบรมผู้ดูแลให้รู้จักวิธีการบำรุงรักษา

3.4 การพัฒนาเป่าล้างบ่อบาดาลเดิม ในปี 2541

มีเป้าหมายดำเนินการ จำนวน 900 บ่อ

3.5 การบำรุงรักษา ปรับปรุงบ่อน้ำตื้น ในปี 2541

มีเป้าหมายดำเนินการ จำนวน 1,500

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ ..(พ.ศ...) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทาน พุทธศักราช 2485 รวม 2 ฉบับ คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ดังนี้

"1. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 โดยมีสาระสำคัญคือ ให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำกระเสียว ในท้องที่ตำบลด่านช้าง ตำบลห้วยขมิ้น ตำบลวังคัน และตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

2. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำกระเสียว จากแม่น้ำสุพรรณ ในท้องที่ตำบลกระเสียว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ถึงตำบลด่านช้าง (อำเภอเดิมบางนางบวช) อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน"

วันที่ 10 มีนาคม 2541 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้ ดังนี้

"1. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ กำหนดให้ทางน้ำชลประทาน อ่างเก็บน้ำบางวาด ในท้องที่ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ตามแนวเขตแผนที่ท้ายร่างกฎกระทรวงฯ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

2. ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้ทางน้ำชลประทานลำตะคอง จากฝายโก่งแระ ฝั่งขวา ในท้องที่ตำบลโคกกรวด อำเภอเมืองนครราชสีมาฝั่งซ้าย ในท้องที่ตำบลขามทะเลสอ กิ่งอำเภอขามทะเลสอ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ถึงลำน้ำมูล ในท้องที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (อำเภอจักราช) จังหวัดนครราชสีมา และทางน้ำชลประทานลำบริบูรณ์ จากฝายโก่งแระฝั่งขวา ในท้องที่ตำบลโคกกรวด อำเภอเมืองนครราชสีมา ฝั่งซ้าย ในท้องที่ตำบลขามทะเลสอ กิ่งอำเภอขามทะเลสอ อำเภอสูงเนินจังหวัดนครราชสีมา ถึงลำน้ำมูล ในท้องที่ตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ (อำเภอจักราช) จังหวัดนครราชสีมา ตามแนวเขตแผนที่ท้ายร่างกฎกระทรวงฯ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานในภาคนอกเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกิจการโรงงานและการประปา ในการนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานอย่างเต็มที่ และเพื่อให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างประหยัดและถูกวิธี สมควรกำหนดทางน้ำชลประทานที่ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้เป็นทางน้ำชลประทานแล้ว เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2505 และวันที่ 27 มิถุนายน 2537 และเป็นทางน้ำที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน"

วันที่ 17 มีนาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่องภัยแล้ง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานเรื่อง การเตรียมการรับสถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว สรุปได้ดังนี้

"1. การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจช่วยเหลือเกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง ปี พ.ศ. 2541 โดยมอบให้กรมชลประทานและกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน ศูนย์เฉพาะกิจดังกล่าวมีหน้าที่พิจารณาวางแผน สั่งการตรวจสอบ ติดตาม และแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ในกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขสภาวะภัยแล้ง

2. การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาในช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ. 2541 โดยการจัดทำแผนและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ประกอบด้วยแผนการปลูกพืชปี 2540/41 แผนปฏิบัติการฝนหลวง แผนการจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ แผนการช่วยเหลือเครื่องสูบน้ำและรถบรรทุกน้ำ แผนการเตรียมสำรองปัจจัยการผลิตและเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และแผนปฏิบัติงานควบคุมไฟป่า

3. การเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก นโยบายการเตรียมการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ประกอบด้วย 4 มาตรการ คือ

3.1 มาตรการด้านการป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัย โดยจัดทำระบบเตือนภัยล่วงหน้าโดยให้มีหน่วยงานประสานงานกลางที่รับผิดชอบโดยตรง

3.2 มาตรการด้านการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ รวมทั้งความช่วยเหลือในด้านอาหาร และปัจจัยที่สำคัญต่อการดำรงชีพ

3.3 มาตรการด้านความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศเพื่อป้องกันผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โดยเร่งรัดการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตและมีความพร้อมทางด้านแหล่งน้ำ

3.4 มาตรการด้านการฟื้นฟูด้านอาชีพและความเป็นอยู่หลังประสบภัยธรรมชาติ โดยจัดเตรียมปัจจัยการผลิตพื้นฐาน เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์"

วันที่ 31 มีนาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่องสรุปสถานการณ์ภัยแล้งปี 2541 ตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงาน ดังนี้

*"**1. ความเสียหาย** จังหวัดที่ประสบภัยแล้งแยกเป็นภาคได้ ดังนี้*

ภาคเหนือ 16 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด ภาคกลาง 12 จังหวัด ภาคตะวันออก 7 จังหวัด และภาคใต้ 14 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 68 จังหวัด 721 อำเภอ 4,656 ตำบล 23,969 หมู่บ้าน

2. การช่วยเหลือ

2.1 จังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งขึ้น นำน้ำสะอาดไปแจกจ่ายให้แก่ราษฎรในหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ ซึ่งได้ดำเนินการแจกจ่ายน้ำช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งแล้ว ได้แก่ ภาคเหนือ 166,804,080 ลิตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 487,802,246 ลิตร ภาคกลาง 74,199,556 ลิตร ภาคตะวันออก 133,120,246 ลิตร และภาคใต้ 72,197,900 ลิตร รวมทั้งสิ้น 934,124,028 ลิตร

2.2 ใช้เครื่องสูบน้ำทั้งภาครัฐและเอกชน สูบน้ำเข้าพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง จำนวน 1,445 เครื่อง

2.3 สร้างทำนบ/ฝายชั่วคราวกั้นลำน้ำ จำนวน 1,052 แห่ง

2.4 ใช้จ่ายเงินทดรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ของที่ทำการปกครองจังหวัด (งบ 5 แสนบาท) และในอำนาจของนายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ของที่ทำการปกครองอำเภอ/กิ่งอำเภอ (งบ 5 แสนบาท) เป็นเงินทั้งสิ้น 76,460,315 บาท

2.5 ได้ประสานงานกับกองบัญชาการทหารสูงสุด หน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย หน่วยงานอื่นๆ และจังหวัด เพื่อการช่วยเหลือในเรื่องน้ำอุปโภคบริโภคแก่นักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 182 โรงเรียน

2.6 ให้จังหวัดติดตามสถานการณ์ภัยแล้งในเขตพื้นที่อย่างใกล้ชิด หากสถานการณ์ภัยแล้งมีความรุนแรงเกินขีดความสามารถของจังหวัดให้รายงานขอรับการช่วยเหลือไปยังกระทรวงมหาดไทยทันที"

วันที่ 31 มีนาคม 2541 ได้มีคำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ 3/2541 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา โดยมีรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการ มีองค์ประกอบรวม 26 คน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

"1. กำหนดนโยบาย รูปแบบ และรายละเอียดในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2. กำกับ ดูแล ติดตามประเมินผล ตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งการจัดตั้งองค์กรเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

3. สามารถขอความร่วมมือ ด้านข้อมูล และเชิญเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้รายละเอียด ข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการดำเนินงานได้ตามความเหมาะสม

4. สามารถแต่งตั้งคณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น"

วันที่ 21 เมษายน 2541 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่อง การเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกรสภาวะภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 มีมติ ดังนี้ 1. อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นให้กรมชลประทานเพื่อเป็นค่าปฏิบัติการเครื่องสูบน้ำและรถยนต์บรรทุกน้ำ โดยให้ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอตั้งงบประมาณสำหรับทั้ง 2 รายการในปีต่อๆ ไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ 2. อนุมัติหลักการให้กรมส่งเสริมการเกษตรจัดเตรียมพันธุ์ข้าวและวัสดุเคมี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยคำนึงถึงคุณภาพปริมาณและความเหมาะสมของพื้นที่ นอกจากนี้ให้สำรวจพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจริง และส่งสำนักงบประมาณเพื่อจัดสรรงบประมาณตามความเหมาะสมและจำเป็น 3. ในการจัดทำฝนหลวงในภาคใต้ ให้พิจารณาพื้นที่จังหวัดสงขลาด้วย

วันที่ 21 เมษายน 2541 คณะรัฐมนตรีอนุมัติเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายน้ำ รวม 2 เรื่อง คือ

1. เรื่อง ขอปรับแผนงานและขยายเวลาก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสียัด และโครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกง

คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่อง ขอปรับแผนงานและขยายเวลาก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสียัด และโครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกง แล้วมีมติอนุมัติการขยายระยะเวลาการก่อสร้าง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังนี้

“1. แผนงานก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสียัด แผนงานล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในแผน 3 ปี ในปี พ.ศ. 2542 โครงการฯ เหลืองบประมาณที่จะต้องดำเนินการตามแผนงานอีก 3,343 ล้านบาท จึงมีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลาก่อสร้างโครงการฯ ออกไปอีก 3 ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. 2543-2545

2. แผนงานก่อสร้างโครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกง แผนงานล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในแผน 2 ปี พ.ศ. 2542 โครงการฯ เหลืองบประมาณที่ให้กรมชลประทานเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับแผนงานก่อสร้างต่อไป ภายในวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างเดิมของแต่ละโครงการ

สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายตามแผนงานก่อสร้างที่ขยายเวลาออกไปของทั้ง 2 โครงการดังกล่าว ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ที่ให้กรมชลประทานเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับแผนงาน ก่อสร้างต่อไป ภายในวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างเดิมของแต่ละโครงการ

ทั้งนี้ เนื่องจากโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรซึ่งจะได้ใช้น้ำในทางด้านการเกษตร อุปโภคบริโภคเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและบรรเทาอุทกภัย อีกทั้งยังเป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับภาคอุตสาหกรรม”

2. เรื่องเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกรสภาวะภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541

คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการเงินงบกลาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินจำเป็นให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวนไม่เกิน 224.15 ล้านบาท ในการเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกรสภาวะภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ ดังนี้

“1. จำนวน 36.7 ล้านบาท ให้กรมชลประทาน เพื่อทำการสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่ขาดแคลนน้ำเป็นค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องสูบน้ำและรถบรรทุกน้ำ วงเงิน 36.7 ล้านบาท โดยมีแผนสนับสนุนเครื่องสูบน้ำเพื่อการปลูกพืชฤดูแล้งทั่วประเทศไว้ประมาณ 1,700 เครื่อง และเพื่อสนับสนุนการอุปโภคบริโภค 200 เครื่อง รถบรรทุกน้ำ 90 คัน

2. จำนวน 187.45 ล้านบาท ให้กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเตรียมจัดหาพันธุ์ข้าวและวัสดุเคมีเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรทันฤดูฝนที่จะถึง โดยได้กำหนดพื้นที่เป้าหมายการปลูกพืชฤดูแล้งทั้งสิ้น 8.3 ล้านไร่ แยกเป็นข้าวนาปรัง 4.6 ล้านไร่ และพืชไร่พืชผัก3 ล้านไร่ โดยเฉพาะในเขต 22 จังหวัด ในลุ่มน้ำเจ้าพระยามีการสูบน้ำไปใช้เพื่อการเพาะปลูกดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่เสียหายเหล่านี้ โดยการชดเชยพันธุ์ข้าว สารเคมี และปุ๋ยเคมี

สำหรับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดสรรน้ำที่มีอยู่และการใช้น้ำให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อป้องกันความเสียหาย และบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

1) เขื่อนที่ต้องระมัดระวังการใช้น้ำ เนื่องจากน้ำต้นทุนน้อยมี 10 เขื่อน

2) เป้าหมายการปลูกพืชฤดูแล้ง พ.ศ. 2541 รวมทั้งสิ้น 8.3 ล้านไร่

3) พื้นที่ล่อแหลมในการขาดแคลนน้ำ คือ 22 จังหวัด เขตโครงการชลประทานพิษณุโลกและเจ้าพระยาใหญ่ และจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีมาตรการ ดังนี้

1) การจัดสรรน้ำและการส่งน้ำโดยกำหนดเป้าหมายการจัดสรรน้ำในเขื่อนที่สำคัญๆ เพื่อให้สามารถติดตามสถานการณ์น้ำต้นทุนและป้องกันปัญหาได้ทันเหตุการณ์กรณีขาดแคลนน้ำ

2) การใช้น้ำ กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมชลประทานติดตามและรายงานพื้นที่ปลูกพืชฤดูแล้งในแผนและนอกแผนเป็นระยะๆ โดยเน้นพื้นที่ล่อแหลม

3) การหาน้ำเพิ่มเติม โดยการจัดทำฝนหลวง และปรับปรุงบ่อตอกที่มีอยู่เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำรอง

4) การป้องกันน้ำเค็ม กำหนดการระบายน้ำให้เพียงพอที่จะผลักดันน้ำเค็ม และการเตรียมการสร้างทำนบกั้นน้ำเค็ม

5) การประหยัดน้ำ รณรงค์ให้มีการประหยัดน้ำ

6) การช่วยเหลือ เตรียมรถบรรทุกน้ำ และเครื่องสูบน้ำ

7) การประชาสัมพันธ์ เน้นแจ้งให้เกษตรกรทราบสถานการณ์น้ำและกำหนดการส่งน้ำ"

วันที่ 29 เมษายน 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน (กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน) ดังนี้

1. เห็นชอบผลการประชุมเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนสิรินธรเขื่อนปากมูลโครงการฝายราศีไศล เขื่อนที่ยังไม่ได้ก่อสร้าง 4 โครงการ คือ เขื่อนลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี เขื่อนรับร่อ จังหวัดชุมพร เขื่อนแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่ เขื่อนโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ ตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายอดิศร เพียงเกษ) ประธานการประชุมฯ เสนอ สำหรับเขื่อนสายบุรี จังหวัดยะลา โดยที่กรมชลประทานได้ชะลอโครงการนี้มาแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จึงให้ยกเลิกการดำเนินโครงการ ส่วนการให้นายกรัฐมนตรีใช้ดุลพินิจออกคำสั่งให้ยุติการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับโครงการไว้ก่อนจนกว่าจะมีข้อสรุปของคณะกรรมการเพื่อดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการตามกรอบที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2540 นั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหาร จึงให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมของโครงการตามกระบวนการก่อน แล้วสรุปผลเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

2. อนุมัติหลักการให้จัดตั้งกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรโดยเฉพาะ และมอบให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาดำเนินการโดยที่การจัดตั้งกองทุนจะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติรองรับจึงให้รีบเร่งดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนเพื่อให้ทันเสนอสภาฯ ในสมัยประชุมสามัญต่อไป

3. ในระหว่างดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งกองทุนให้คณะทำงานฯ ยังคงจัดหาที่ดินที่จะนำมาจัดสรรต่อไปหากสามารถจัดหาที่ดินที่เหมาะสมได้ ก็ให้ดำเนินการตามแนวทางนี้แทนการจัดหาที่ดินโดยใช้เงินจากกองทุนฯ

วันที่ 12 พฤษภาคม 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้เปิดโครงการประแสร์ จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และอนุมัติแผนปฏิบัติการป้องกันและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการดังกล่าว โดยให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปรับแผนการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยชะลอ หรือยกเลิกโครงการอื่นๆ ที่มีลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนต่ำ เพื่อรองรับภาระรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ นอกจากนี้ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) และสำนักงบประมาณดำเนินการเรื่องการตรวจสอบและกำหนดค่าทดแทนที่ดินด้วยความรอบคอบตามข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีด้วย เพื่อมิให้เกิดปัญหาในอนาคต

วันที่ 19 พฤษภาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่อง ความร่วมมือกับ Global Water Partnership (GWP) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และกรมชลประทาน ซึ่งได้จัดให้มีการประชุมระดับประเทศในหัวข้อ “แนวนโยบายและกลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศในศตวรรษหน้า” เมื่อวันที่ 8-9 มกราคม 2541 ที่กรุงเทพฯ เพื่อเผยแพร่หลักการและความคิดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบผสมผสาน และร่วมกันพิจารณาแนวทางและกลยุทธในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคต โดยเน้นการบริหารจัดการแบบผสมผสานในรูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในปัจจุบันมีประเด็นปัญหาที่น่าจะได้รับการแก้ไขพร้อมข้อเสนอแนะ ดังนี้

“1. สถาบันและองค์กร มีหน่วยงานหลากหลาย ขาดการประสานงานและเกิดความซ้ำซ้อน สมควรมีการปรับปรุงแก้ไขโดยให้มีองค์กรกลางที่มีขีดความสามารถ พร้อมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน

2. กฎหมาย ขาดกฎหมายหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันล้าสมัยและกระจัดกระจายตามภารกิจของหน่วยงาน สมควรผลักดันให้ประกาศพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำโดยเร็ว และเร่งรัดการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ

3. นโยบายและแผน ขาดเอกภาพการกำหนดแผนงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ครอบคลุมการพัฒนาทุกด้านอย่างเป็นระบบ และขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ สมควรกำหนดให้มีการจัดทำแผนแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นระบบลุ่มน้ำแบบผสมผสาน กำหนดนโยบายให้มีการจัดเก็บค่าน้ำตามความเหมาะสม และให้จัดทำโครงการนำร่อง (Pilot project) เพื่อริเริ่มการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ

4. ระบบข้อมูล ข้อมูลกระจัดกระจายไม่อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้งานร่วมกันได้ มีข้อจำกัดในการเผยแพร่ข้อมูลขาดการวิเคราะห์และประเมินเพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ สมควรกำหนดรูปแบบและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้งานร่วมกันได้พร้อมกับตั้งเครือข่ายระบบข้อมูลให้สามารถแลกเปลี่ยนและเผยแพร่ โดยมีองค์กรกลางเป็นผู้ดำเนินการ”

ในวันเดียวกันคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เรื่อง กรอบเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างสาขาเกษตรตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอโดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายน้ำ คือ แผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เขตชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ดำเนินการโดย

1) ปรับระบบชลประทานที่มีอยู่แล้ว ทั้งระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ และการนำน้ำมาใช้ในระดับไร่นาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำโดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการ

2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการใช้ที่ดินสำหรับการพัฒนาการเกษตรเชิงพาณิชย์หรือเกษตรอุตสาหกรรม รวมทั้งมีระบบควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้าครบวงจรในพื้นที่ ทั้งนี้ เน้นการให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุน และเน้นสินค้าเป้าหมายส่งออกและสินค้าที่เป็นวัตถุดิบอุตสาหกรรมเกษตรและวัตถุดิบอาหารสัตว์ โดยรัฐให้การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการลงทุนในฟาร์มเพื่อปรับปรุงระบบส่งน้ำและระบายน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินแก่เกษตรกร

3) รัฐให้การสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรอื่นๆ ที่จำเป็นโดยจัดหาสินเชื่อเพื่อการลงทุนแก่เกษตรกรหรือชุมชน"

วันที่ 26 พฤษภาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบเรื่องการขออนุมัติวงเงินงบกลางช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้งตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ดังนี้

"1. ได้สั่งการให้กรมทรัพยากรธรณีสำรวจบ่อน้ำบาดาลที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยเฉพาะพื้นที่ 16 จังหวัดของภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีบ่อน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรธรณีที่ยังใช้การได้ดีอยู่ จำนวน 9,843 บ่อ

2. ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกตรวจสอบ ซ่อมแซม และเปล่าล้างบ่อน้ำบาดาล เพื่อให้มีสภาพดี

3. ได้จัดเตรียมสถานีจ่ายน้ำจากบ่อน้ำบาดาล ในพื้นที่ 16 จังหวัดดังกล่าว เพื่อให้ราษฎรในบริเวณใกล้เคียงที่ประสบความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคขนน้ำไปใช้ ตลอดจนจัดรถบรรทุกน้ำและประสานงานกับหน่วยราชการอื่นในการบรรทุกน้ำจากสถานีจ่ายน้ำที่ได้จัดเตรียมไว้ไปแจกจ่ายให้ราษฎรด้วย"

วันที่ 9 มิถุนายน 2541 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่อง การปรับอัตราค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค โดยคณะรัฐมนตรีพิจารณาข้อมูลการปรับอัตราค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 ให้กระทรวงมหาดไทยรับเรื่องการปรับอัตราค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค ไปพิจารณาทบทวนร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณเมื่อพิจารณาแล้วเสนอให้คณะรัฐมนตรีโดยด่วน แล้วมีมติว่า การปรับค่าน้ำเพื่อให้มีการอุดหนุนแก่ประเภทที่อยู่อาศัยเหมือนเดิม และทยอยปรับ จึงควรปรับค่าน้ำในแต่ละกลุ่มเพื่อให้ กปภ. มีราคาขายเฉลี่ยของปี 2542 เท่ากับ 11.75 บาท/ลบ.ม โดยปรับเพิ่มทุกกลุ่ม เดือนละ 50 สตางค์/ลบ.ม. ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2541 ไปจนถึงเดือนมกราคม 2542 รวม 8 เดือน จะทำให้ค่าน้ำขั้นต่ำของกลุ่มที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้น้อย (63%) ต้องรับภาระค่าน้ำประปาน้อยที่สุด โดยจ่ายค่าน้ำเพิ่มจาก 3.75 บาท/ลบ.ม. ไปจนถึง 7.75 บาท/ลบ.ม.

สำหรับเหตุผลการปรับค่าน้ำประปาครั้งนี้ เนื่องจากการประปาส่วนภูมิภาคเสนอว่า อัตราค่าน้ำประปาเดิมได้ใช้มาแล้ว 6 ปี และการปรับครั้งนี้เป็นการปรับราคาเพียงต้นทุนเท่านั้น โดยมีวิธีการปรับค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค ดังตารางแสดงร้อยละผู้ใช้น้ำและปริมาณน้ำ จำแนกประเภทผู้ใช้น้ำของ กปภ. มีดังนี้

ประเภทผู้ใช้น้ำ	ผู้ใช้น้ำ (%)	ปริมาณน้ำใช้ (%)
1. ที่อยู่อาศัยทั้งหมด	85.92	57.38
(ไม่เกิน 20 ลบ./ม./เดือน	(63.06)	(19.60)
2. หน่วยราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก	9.86	27.86
3. ธุรกิจขนาดใหญ่และอุตสาหกรรม	4.22	14.76
รวม	100	100.00

วันที่ 23 มิถุนายน 2541 คณะรัฐมนตรีอนุมัติ เรื่องงบประมาณเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพเพิ่มเติมงานจัดตั้งถิ่นฐานผู้อพยพโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

สำหรับการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ คือ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใช้เงินจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2541 ของกรมชลประทาน โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รายการค่าจัดซื้อที่ดินและค่ารื้อย้ายที่ดิน จำนวน 300,000,000 บาท สำหรับส่วนที่ขาดอยู่ จำนวน 274,000,000 บาท อนุมัติหลักการใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นโดยให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเป็นคราวๆ ตามความจำเป็นในการใช้จ่าย

ทั้งนี้ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ประชุมครั้งที่ 1/2541 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541 และมีมติเห็นชอบให้ปรับแผนงานและปรับงบประมาณเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพเพิ่มเติมงานจัดตั้งถิ่นฐานผู้อพยพ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักตามเหตุผลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังนี้

“1. เงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพเดิม 5,800 ครอบครัว ปรับเพิ่มขึ้น 1,400 ครอบครัว เป็น 7,200 ครอบครัว จากจำนวนเงินเดิม 2,710 ล้านบาท ปรับเพิ่มขึ้น 574 ล้านบาท เป็นจำนวนเงิน 3,284 ล้านบาท

2. วงเงินงบประมาณที่ยังขาดอยู่ 574 ล้านบาท ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำเรื่องขอเงินงบประมาณเพิ่มเติม”

วันที่ 30 มิถุนายน 2541 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เรื่อง แผนหลักและแผนปฏิบัติการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อฟื้นฟูแหล่งน้ำ บริเวณลุ่มน้ำพุง จังหวัดสกลนคร บริเวณลุ่มน้ำแม่อิง จังหวัดพะเยา และบริเวณลุ่มน้ำลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำของแหล่งน้ำ เพื่อควบคุมและป้องกันปัญหามลพิษในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อเป็นแนวทางให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตทรัพยากรน้ำในบริเวณลุ่มน้ำลำตะคอง ดังนี้

	แผนหลักระยะยาว	แผนปฏิบัติการระยะสั้น
บริเวณลุ่มน้ำพุง จังหวัดสกลนคร และบริเวณลุ่มแม่น้ำอิง จังหวัดพะเยา บริเวณลุ่มน้ำลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา	ระยะเวลาดำเนินการ 20 ปี (พ.ศ.2541-2560) โดยจะเน้นกรอบหลักในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำระยะเวลาดำเนินการ 20 ปี โดยแบ่งออกเป็น 5 แผน คือ 1. แผนปรับปรุงประสิทธิภาพของแหล่งน้ำ 2. แผนปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งแวดล้อม 3. แผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. แผนการจัดการมลพิษ 5. แผนการปรับปรุงคุณภาพชีวิต	ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ.2541-2545) ซึ่งลุ่มน้ำพุง จังหวัดสกลนคร ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,876.42 ล้านบาท และลุ่มแม่น้ำอิง จังหวัดพะเยา ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,216.22 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ.2542 - 2546) ใช้งบประมาณ 851,316,000 บาท โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. โครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานส่วนกลางรับผิดชอบดำเนินการ ให้ขอตั้งงบประมาณไว้ที่หน่วยงานนั้นๆ 2. โครงการ/กิจกรรมที่หน่วยงานส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการ ให้ขอตั้งงบประมาณไว้ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด

วันที่ 21 กรกฎาคม 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่อง อนุมัติเงินงบกลางโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ขออนุมัติเงินงบกลางโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ให้แก่กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยแล้ง แล้วมีมติอนุมัติตามความเห็นของสำนักงบประมาณ อนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2541 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 319,067,785 บาท ให้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตบางส่วนให้เกษตรกรที่ประสบภัยแล้งปี พ.ศ. 2541 ทั้งนี้ ในส่วนของรายละเอียดรายการที่ขออนุมัติ ให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

ทั้งนี้ เนื่องจากในปี พ.ศ. 2540 ได้เกิดปรากฏการณ์เอลนิโนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และมีผลต่อเนื่องมาถึงกลางปี พ.ศ. 2541 ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกทำให้ผลผลิตลดลง โดยเฉพาะไม้ผลเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นมูลค่าลดลงจากปี พ.ศ. 2540 เป็นเงิน 24,271,557,358 บาท จากสาเหตุดังกล่าว ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลประสบปัญหาสูญเสียรายได้ และสภาพต้นไม้ทรุดโทรมจำเป็นที่จะต้องฟื้นฟูสภาพต้นไม้ให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อพืชไร่สำคัญ เกษตรกรไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ทำให้ขาดรายได้ จากสถานการณ์ดังกล่าว รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้การช่วยเหลือเกษตรกร โดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อชดเชยให้เกษตรกร และเพื่อให้เกษตรกรสามารถฟื้นฟูสภาพสวนและปลูกทดแทนพืชที่เสียหายได้โดยเร็ว

วันที่ 28 กรกฎาคม 2541 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ เรื่อง ยกเว้นการดำเนินการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยกตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2536 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ในประเด็นที่ 1 ที่กำหนดให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยกของหน่วยราชการทั้งหมด รวมทั้งบ่อบาดาลซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วย โดยให้สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเป็นแกนกลางประสานงานกับจังหวัดในการ

ดำเนินงาน และการจัดตั้งงบประมาณประจำปี ประเด็นที่ 3 วิธีการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยก ให้จังหวัดดำเนินการจ้างเอกชนเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด แต่หากมีปัญหาให้เป็นหน้าที่ของจังหวัดในการดำเนินการซ่อมบำรุงรักษาบ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยกเอง โดยมอบให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดในจังหวัดรับผิดชอบ และประเด็นที่ 4 แนวทางการจ้างเหมาซ่อมบำรุงรักษาบ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก ให้ถือปฏิบัติตามร่างรายละเอียดที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้น

นอกจากนี้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้มอบให้แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ โดยเจียดจ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ส่วนการพัฒนาบ่อ (การเป่าล้างบ่อ) หน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการเจาะยังคงเป็นผู้รับผิดชอบเช่นเดิม ซึ่งกระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เนื่องจากในปีงบประมาณ 2540 สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทได้รับงบประมาณ 255.6 ล้านบาท เพื่อดำเนินการซ่อมบ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก จำนวน 142,000 แห่ง ทั่วประเทศ และในปีงบประมาณ 2541 ได้ขอตั้งงบประมาณ จำนวน 270 ล้านบาท เพื่อดำเนินการนี้ แต่เนื่องจากสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังอยู่ในสภาวะถดถอย ประกอบกับได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินอย่างรุนแรง ทำให้งบประมาณค่าซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยก จำนวน 270 ล้านบาท ที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเสนอขอจึงถูกปรับลดลงไปทั้งหมด ดังนั้นในปีงบประมาณ 2541 จึงไม่สามารถดำเนินการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยกทั่วประเทศ

วันที่ 4 สิงหาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบ เรื่องการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เพื่อเป็นการเตรียมรับสถานการณ์ และให้การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในลุ่มน้ำต่างๆ อันเกิดจากสภาพฝนตกหนักเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ โดยศูนย์เฉพาะกิจฯ มีหน้าที่และการจัดการ ดังนี้

*“**1. หน้าที่***

1) พิจารณาวางแผน สั่งการ ตรวจสอบ ติดตามและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือแก่ราษฎรทั่วประเทศ

2) พิจารณาอนุมัติการปิด-เปิด อาคารชลประทานต่างๆ รวมทั้งสั่งการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าตามสถานีสูบน้ำต่างๆ ได้ในกรณีที่จำเป็น

3) สั่งการหรืออนุมัติการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรกล-เครื่องสูบน้ำทุกประเภท เพื่อปฏิบัติการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม

4) เป็นผู้แทนหรือมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข่าวหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมให้สื่อมวลชนหรือราษฎรทราบเป็นระยะๆ ได้ตามความเหมาะสม

5) ดำเนินงานตามที่คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2541 มอบหมาย

2. องค์การบริหาร *ประกอบด้วยคณะกรรมการและคณะทำงาน เพื่อให้เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2541 ดังนี้*

2.1 คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2541 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิรัช รัตนเศรษฐ) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธาน มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมชลประทาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

2.2 คณะทำงานศูนย์เฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ปี พ.ศ. 2541 มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายวิรัช รัตนเศรษฐ) เป็นประธาน รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอธิบดีกรมชลประทานเป็นรองประธาน และผู้แทนหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นคณะทำงาน รองอธิบดีกรมชลประทานฝ่ายก่อสร้าง (นายกิจจา ผลภาษี) เป็นคณะทำงานและเลขานุการ"

วันที่ 1 กันยายน 2541 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์การขอผ่อนผันการดำเนินการตามข้อสังเกตตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 เรื่อง **การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ กรณีการตั้งชุมชน สถานที่ราชการ และการอพยพราษฎรออกจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 เอ** ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การขอผ่อนผันการดำเนินการตามข้อสังเกตตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ กรณีการตั้งชุมชน สถานที่ราชการ และการอพยพราษฎรออกจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 เอ ดังนี้

"1. ให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำและข้อเสนอแนะมาตรการการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ที่กำหนดไว้ว่า "ไม่ให้มีการใช้พื้นที่ในทุกกรณี ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารอย่างแท้จริง" ยกเว้น กรณีที่สามารถพิสูจน์โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศในแต่ละช่วงเวลาของแต่ละพื้นที่ และเอกสารหลักฐานข้อเท็จจริงต่างๆ ประกอบได้ว่า ชุมชนหรือราษฎรได้ครอบครองพื้นที่ดังกล่าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเห็นชอบกับ หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 เอ ที่ได้รับการผ่อนผันให้ชุมชนหรือราษฎรอยู่อาศัยและ/หรือใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ภายหลังการพิสูจน์สิทธิการครอบครองพื้นที่ดังกล่าวแล้ว

2. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักเพื่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดพื้นที่ที่ควรได้รับการผ่อนผัน โดยให้นำหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และมาตรการตามข้อ 1 ไปประกอบการพิจารณาในการดำเนินงาน

3. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ นำผลการดำเนินงานกำหนดพื้นที่ที่ควรได้รับการผ่อนผันตามข้อ 2 เสนอคณะอนุกรรมการกำหนดเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนบนพื้นที่สูง และคณะกรรมการนโยบายและอำนวยการแก้ไขปัญหาความมั่นคงแห่งชาติเกี่ยวกับชุมชน สิ่งแวดล้อม และการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง (นอส.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ พิจารณาต่อไป"

วันที่ 8 กันยายน 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบนโยบายและมาตรการเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย ปี 2541 และจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

"1. การแจ้งมาตรการเตรียมการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ปี พ.ศ. 2541 ให้ทุกจังหวัดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

2. การประชุมมอบนโยบายเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย ปี พ.ศ. 2541 ให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด 36 จังหวัด และกรุงเทพมหานครถือปฏิบัติ

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4. การแก้ไขสำหรับคลองจำนวน 19 คลอง ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการที่ตื้นเขินระบายน้ำไม่สะดวก ให้จังหวัดสมุทรปราการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) เป็นเงิน 26,453,000 บาท และให้จังหวัดสมุทรปราการเสนอของบประมาณบำรุงรักษาคลองในพื้นที่ เป็นเงิน 14,886,540บาท ไปยังสำนักงาน กปร. ซึ่งกรมการปกครองได้ส่งเรื่องขอรับการสนับสนุนงบประมาณทั้ง 2 รายการ ไปยังสำนักงาน กปร. แล้ว

5. จัดตั้ง "ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย กระทรวงมหาดไทย" เพื่อเป็นศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือประสานงาน และสนับสนุน หากเกิดสถานการณ์รุนแรง

6. การฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง ร่วมกับกองบัญชาการทหารสูงสุด กรมตำรวจ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง"

วันที่ 30 กันยายน 2541 สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้ประกาศใช้แผนเตรียมพร้อมด้านน้ำที่ 1/2541 โดยมีแนวทางการดำเนินการในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเตรียมพร้อมด้านน้ำ การปฏิบัติการ แนวทางการประสานงาน งบประมาณ การบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร (ศูนย์ประสานงานเตรียมพร้อมแห่งชาติ, 2541: 3-8)

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2541 คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำได้มีการประชุมครั้งที่ 2/2541 ได้กำหนดการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ดังนี้

"ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาซึ่งใช้น้ำจากแหล่งน้ำหลัก 2 แห่ง คือ อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล และเขื่อนสิริกิติ์ คาดว่าเมื่อถึงวันที่ 1 มกราคม 2542 จะมีปริมาณน้ำใช้งานได้รวมกันประมาณ 3,900 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งอยู่ในเกณฑ์น้อยมากได้กำหนดแผนการจัดสรรน้ำระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน 2542 ไว้ทั้งสิ้น 3,600 ล้านลบ.ม. เพื่อกิจกรรมการใช้น้ำต่างๆ ในพื้นที่ 22 จังหวัด ซึ่งอยู่ท้ายอ่างเก็บน้ำทั้งสอง ดังนี้

- *เพื่อการอุปโภคบริโภคในพื้นที่ 22 จังหวัด 700 ล้านลบ.ม.*
- *เพื่อสนับสนุนการปลูกพืชและการเกษตรต่างๆ 1,900 ล้านลบ.ม.*
- *เพื่อการประปานครหลวง 650 ล้านลบ.ม.*
- *เพื่อการผลักดันน้ำเค็ม 350 ล้าน ลบ.ม.*
- *เพื่อการเดินเรือ 0 ล้าน ลบ.ม.*
- *รวม 3,600 ล้าน ลบ.ม.*

จากแผนการจัดสรรน้ำดังกล่าวจะเหลือปริมาณน้ำสำรองสงวนไว้เพื่อการอุปโภค-บริโภค ในช่วงต้นฤดูฝน ปี พ.ศ. 2542 ประมาณ 300 ล้านลูกบาศก์เมตร"

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง กระทรวงมหาดไทย ดังนี้

"1. จัดทำแผนการปลูกพืชฤดูแล้ง การทำนาปรัง ในเขตพื้นที่ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด โดยประสานข้อมูลการจัดสรรน้ำจากโครงการชลประทาน หรือสำนักงานชลประทานจังหวัด

2. ให้สุขาภิบาลและเทศบาล ที่มีกิจการประปาของตนเอง ตรวจสอบและวางแผนจัดหาแหล่งน้ำสำรองเพิ่มเติม กับกำหนดมาตรการรองรับ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอสำหรับใช้สอยตลอดในช่วงฤดูแล้ง

3. ให้ประสานงานกับส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณ ปี 2542 ที่จะดำเนินการขุดเจาะซ่อมแซม พัฒนาบ่อน้ำบาดาล และแหล่งน้ำอื่นๆ เร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเดือนกุมภาพันธ์ 2542 เพื่อให้ทันใช้การได้ก่อนฤดูแล้งที่จะมาถึง

4. ให้กำชับอุตสาหกรรมจังหวัด เข้มงวด ตรวจสอบ เฝ้าระวัง มิให้โรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เพราะจะทำให้น้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

สำหรับพื้นที่ที่อยู่ในเขตบริการของการประปานครหลวง และการประปาส่วนภูมิภาคได้แจ้งให้การประปาทั้งสองหน่วยงาน ดำเนินการเตรียมรับสภาวะขาดแคลนน้ำในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

1) จัดทำแผนเตรียมการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่คาดว่าจะประสบปัญหาขาดแคลนน้ำดิบเพื่อการผลิตประปา โดยเร่งเก็บกักน้ำและจัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้

2) จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่ใช้น้ำร่วมมือในการประหยัดน้ำ และจัดหาภาชนะเก็บกักน้ำ เพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ในครัวเรือนให้เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง"

ในการนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง กระทรวงมหาดไทยขึ้น เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ครั้งที่ 2/2541 ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ ดังนี้

"1. สถานการณ์น้ำในเขื่อนเก็บกักน้ำต่างๆ ที่สำคัญซึ่งขณะนี้ปริมาณน้อย ยกเว้นในภาคตะวันออก ซึ่งมีปริมาณมาก และคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2541 ปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์รวมกัน ประมาณ 3,900 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะเป็นน้ำต้นทุนที่จะนำมาใช้ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาตลอดช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ. 2542

2. กำหนดนโยบายในการจัดสรรน้ำในกรณีที่เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำสำหรับกิจกรรมต่างๆ เป็นหลักการดังนี้ 1) เพื่อการอุปโภค บริโภค และการประปา 2) เพื่อเสริมการเกษตร (การเพาะปลูกพืชผัก สวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการปลูกพืชใช้น้ำน้อย 3) เพื่อการผลักดันน้ำเค็ม 4) เพื่อการทำนาปรัง 5) เพื่อการคมนาคม 6) เพื่อกิจกรรมอื่นๆ

3. การเตรียมการให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำ

3.1 น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

3.1.1 ให้จังหวัดสำรวจและซ่อมแซมอุปกรณ์ ภาชนะเก็บกักน้ำในทุกพื้นที่ให้อยู่ในสภาพที่สามารถจะใช้การได้ และบรรจุน้ำให้เต็มก่อนเข้าสู่ฤดูแล้ง โดยใช้งบประมาณของส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

3.1.2 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการขุดเจาะ ซ่อมแซม และพัฒนาบ่อน้ำบาดาล เร่งดำเนินการตั้งแต่บัดนี้ ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยใช้งบประมาณปกติที่ได้รับ แล้วให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ให้หน่วยราชการโดยด่วน

3.1.3 ให้ฝ่ายเลขานุการฯ (ศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ) รวบรวมงบประมาณที่ส่วนราชการต่างๆ จะต้องใช้เพื่อการนี้ ทั้งงบประมาณปกติและงบประมาณในส่วนที่จำเป็นจะต้องใช้เพิ่มเติม แจ้งให้สำนักงบประมาณทราบโดยด่วน

3.1.4 ในการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางดำเนินการตามแผนป้องกันฝ่ายพลเรือนด้านภัยแล้ง และให้การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาครับผิดชอบในพื้นที่ที่ให้บริการ

"3.2 น้ำเพื่อการเกษตรและอื่นๆ

3.2.1 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและศูนย์เฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ พิจารณากำหนดพื้นที่การปลูกข้าวนาปรัง และพืชใช้น้ำน้อยอื่นๆ แล้วแจ้งให้จังหวัดทราบเพื่อร่วมกันหาแนวทางให้สามารถปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนด

3.2.2 การจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่คาดว่าเมื่อถึงวันที่ 1 มกราคม 2542 จะมีน้ำในเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์อยู่ประมาณ 3,900 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะต้องใช้ในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายน 2542 จำนวน 3,600 ล้านลูกบาศก์เมตร ในพื้นที่ 22 จังหวัด

3.2.3 ให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานลดปริมาณการใช้น้ำที่คาดว่าจะต้องใช้ลงครึ่งหนึ่งจากที่เคยใช้ในปีที่ผ่านมา (2541) ซึ่งในรายละเอียดจะได้ร่วมกันพิจารณากับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และฝ่ายเลขานุการกำหนดเป็นพื้นที่ๆ โดยด่วน

3.2.4 น้ำเพื่อการเดินเรือหากจำเป็นต้องปิดการเดินเรือในช่วงใดให้กรมชลประทานประสานกับกรมเจ้าท่าประกาศให้ผู้ใช้ทางน้ำทราบล่วงหน้า"

วันที่ 15 ธันวาคม 2541 คณะรัฐมนตรีรับทราบผลความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการตรวจสอบสิทธิ์ของราษฎรผู้ร้องเรียนจากผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ สรุปได้ดังนี้

"1. ขั้นตอนและกรอบแนวทางในการดำเนินการตรวจสอบสิทธิของราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล มีดังนี้

1.1 ในการดำเนินการตรวจสอบสิทธิของผู้ร้องเรียนจะต้องสอดคล้องและเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

1.2 รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลาง หรือคณะกรรมการร่วมระหว่างภาคราชการและตัวแทนราษฎร เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้ร้องเรียนทุกกลุ่ม ซึ่งจะมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ ที่รัฐบาลมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาเป็นประธาน และจะมีตัวแทนราษฎรผู้ร้องเรียนร่วมเป็นกรรมการด้วยกึ่งหนึ่ง

1.3 ใช้หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบสิทธิ 5 ขั้นตอน เช่นเดียวกับที่ได้เคยดำเนินการมาแล้ว

1.4 จัดทำแผนผังแสดงตำแหน่งที่ดินของราษฎรผู้ร้องเรียนทุกๆ กลุ่มที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน (ระวางแผ่นเดียวกัน) รวมทั้งกลุ่มที่ได้รับเงินค่าชดเชยไปแล้วเพื่อตรวจสอบการทับซ้อน ซึ่งดำเนินการโดยกรมที่ดิน

1.5 ตั้งคณะทำงานอ่านและแปลภาพถ่ายทางอากาศ (ประกอบด้วย กรมแผนที่ทหาร, กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ กรมที่ดิน และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน) เพื่อตรวจสอบการครอบครองและการทำประโยชน์ก่อนก่อสร้างโครงการ เนื่องจากพื้นที่ถูกน้ำท่วมไปแล้ว เป็นแนวทางเบื้องต้นให้คณะกรรมการระดับจังหวัดใช้ประกอบการพิจารณาสอบสวนสิทธิ์ต่อไป

1.6 คณะกรรมการระดับจังหวัดดำเนินการสอบสวนสิทธิ์และประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์ เพื่อให้มีการคัดค้านภายใน 30 วัน และสรุปเสนอคณะกรรมการกลาง หรือคณะกรรมการร่วมฯ ตามข้อ 1.2 พิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติจ่ายเงินค่าชดเชยต่อไป

2. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ร่วมกับจังหวัดที่เกี่ยวข้องทำแผนผังแปลงที่ดินราษฎร ทั้งที่ราษฎรชี้ตำแหน่งเอง และสำรวจรังวัดแปลงที่ดินของราษฎรตามที่ราษฎรนำชี้รังวัด และพร้อมกับคำนวณเนื้อที่แต่ละราย โดยเริ่มตั้งแต่มกราคม 2541-กันยายน 2541 คำร้องรวมกันทุกกลุ่ม จำนวน 15,392 ราย

2.2 จัดส่งแผนผังของแต่ละระวางที่แสดงตำแหน่งรูปแปลงที่ดินของราษฎรที่ร้องเรียนของทุกกลุ่ม รวม 229 แผ่น ให้แก่ กรมที่ดิน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2541 จนครบถ้วนในวันที่ 10 กันยายน 2541 เพื่อนำไปจัดแผนผังรวม จำนวน 115 ระวาง เพื่อจะนำมาตรวจสอบการทับซ้อน และกรมที่ดินได้ดำเนินการเสร็จแล้วบางส่วน และส่งให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานแล้ว 42 ระวาง เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541

2.3 ตรวจสอบการครอบครองและทำประโยชน์ตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้จากการตรวจสอบจริงในสนาม เนื่องจากได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม จึงจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อมูลจากแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศมาประกอบ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายพรเทพ เตชะไพบูลย์) ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่ออ่านและแปลภาพถ่ายทางอากาศดำเนินการ ซึ่งคณะทำงานดังกล่าวจะประกอบไปด้วยหลายหน่วยงานคือ กรมที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กรมแผนที่ทหาร กรมป่าไม้ กรมธนารักษ์ และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน โดยการอ่านและแปลภาพถ่ายจะดำเนินการเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ในอ่างเก็บน้ำ (ระดับ 119 ม.รทก.) แต่เนื่องจากบริเวณพื้นที่ที่ราษฎรยื่นคำร้องขอรับค่าชดเชยครอบคลุมพื้นที่ถึง 115 ระวาง หรือ 460 ตารางกิโลเมตร มีการแจ้งการครอบครองในพื้นที่เดียวกันเป็นจำนวนมาก คณะทำงานเพื่ออ่านและแปลภาพถ่ายฯ ได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานร่วมกันที่ชัดเจนและมีกำหนดแล้วเสร็จ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดทำแผนผังการทับซ้อนก็ดี การอ่านและแปลภาพถ่ายเพื่อตรวจสอบการครอบครองการทำประโยชน์ก็ดี จะต้องใช้เวลาในการดำเนินการซึ่งจากการพิจารณาร่วมกันปรากฏว่าจะใช้เวลาทั้งสิ้นจนจบกรรมวิธีในการตรวจสอบ 5 ขั้นตอน และสรุปนำเสนอคณะกรรมการฯ หรือคณะกรรมการร่วมฯ ได้ภายใน 26 สัปดาห์ นับตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2541 เป็นต้นไป ซึ่งจะครบกำหนดประมาณปลายเดือนมีนาคม 2542

2.4 จัดส่งระวางแผนผังแปลงที่ดินรวมของราษฎรที่ผ่านการอ่านของคณะทำงานฯ พร้อมรายละเอียดบัญชีรายชื่อราษฎรให้แก่คณะกรรมการระดับจังหวัดไปดำเนินการตรวจสอบสิทธิ์และรับรองสิทธิ์ ตลอดจนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์ฯ ตามข้อตกลง 5 ขั้นตอน โดยได้จัดส่งให้แล้วจำนวน 18 ระวาง (10 พฤศจิกายน 2541) เป็นจำนวนผู้ร้องเรียน รวมทุกกลุ่ม 3,414 แปลง

2.5 ประธานคณะอนุกรรมการกลุ่มปัญหาเรื่องเขื่อน (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม นายพรเทพ เตชะไพบูลย์) ได้ประชุมกับแกนนำและราษฎรผู้ร้องเรียนกลุ่มต่างๆ ทุกกลุ่ม และได้ชี้แจงตลอดจนกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนมีผลในทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ปิดรับคำร้องครั้งสุดท้ายเมื่อ 24 กรกฎาคม 2541

2) กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จะใช้เวลา 45 วัน ในการสำรวจรังวัด ขึ้นรูปแปลงที่ดินของราษฎรแต่ละกลุ่ม ทุกกลุ่มบนระวางแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน มาตราส่วน 1:4,000 ให้แล้วเสร็จทั้งหมด และนำส่งกรมที่ดินภายในวันที่ 10 กันยายน 2541 เพื่อจัดทำแผนผังแสดงการทับซ้อนของแปลงที่ดินที่ร้องเรียนร่วมกับแผนผังของกลุ่มที่ 1 (เท่าที่ได้ดำเนินการไป) ซึ่งได้รับเงินค่าชดเชยไปแล้ว

3) กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จะจัดส่งระวางแผนผังที่ผ่านการอ่าน และแปลภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบสิทธิ์ ของการทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีให้แก่คณะกรรมการระดับจังหวัดไปดำเนินการต่อไป โดยเริ่มต้นทยอยส่ง ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2541

4) คณะกรรมการระดับจังหวัดจะประกาศผู้มีสิทธิ์ได้รับค่าชดเชยเพื่อให้มีการคัดค้านภายใน 30 วัน โดยจะเริ่มทยอยประกาศตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2541

5) คณะกรรมการระดับจังหวัดจะสรุปรายชื่อผู้มีสิทธิ์ชุดแรกเสนอคณะกรรมการกลางฯ หรือคณะกรรมการร่วมฯ ได้ประมาณกลางเดือนมกราคม 2542 เพื่อพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือ

2.6 เนื่องจากการเรียกร้องของราษฎรกรณีฝายราษีไศลเป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป และมีการเสนอข่าวไปในทางที่ไม่เป็นผลดีต่อการแก้ไขปัญหา ในการนี้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายพรเทพ เตชะไพบูลย์) ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการ กลุ่มปัญหาเรื่องเขื่อน และกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้พยายามชี้แจงให้แก่สื่อมวลชน แกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมให้เข้าใจขั้นตอนของการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถตรวจสอบสิทธิ์ของผู้ร้องเรียนได้ชัดเจนถูกต้อง และเป็นธรรม ตลอดจนปัญหาความยุ่งยากในการดำเนินการ ดังนี้คือ

1) จัดแถลงข่าวชี้แจงการดำเนินงานของการตรวจสอบสิทธิ์ของผู้ร้องเรียนเป็นจำนวนหลายครั้ง ทั้งที่เป็นการจัดแถลงข่าวโดยตรงและแถลงข่าวภายหลังการประชุมเจรจา

2) ออกแถลงการณ์ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการ

3) ชี้แจงข้อเท็จจริงทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2541 ในรายการกรองสถานการณ์ โดยนำแผนผังระวางที่ดินที่แสดงตำแหน่งแปลงที่ดินของราษฎรผู้ร้องเรียนทุกๆ กลุ่มประกอบในการชี้แจงเพื่อให้เกิดความชัดเจนด้วย

4) สำหรับกรณีที่มีการประชุมเจรจา ระหว่างรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (นายพรเทพ เตชะไพบูลย์) กับแกนนำของสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (1) เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2541 ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีราษฎรมาร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากและได้เกิดเหตุการณ์ที่เผชิญหน้ากันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มารักษาการกับกลุ่มผู้ชุมนุม จนมีผู้ได้รับบาดเจ็บทั้งสองฝ่าย โดยมีผู้ชุมนุมหญิงคนหนึ่งอ้างว่าได้รับบาดเจ็บจนแท้งบุตรนั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงกับแพทย์ผู้ตรวจอาการแล้วปรากฏว่าไม่มีการตั้งครรภ์หรือมีอาการแท้งบุตร ตกเลือด ตลอดจนไม่ปรากฏร่องรอยบาดเจ็บฟกช้ำภายนอกแต่อย่างใด ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แถลงข่าวต่อสื่อมวลชนไปแล้วเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2541

3. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 21 เมษายน 2541 มีดังนี้

3.1 การพิสูจน์สิทธิ์การครอบครองที่ดิน ซึ่งมีตำแหน่งที่ดินทับซ้อนกันระหว่างราษฎรที่รับเงินค่าชดเชยไปแล้ว (กลุ่มที่ 1ยื่นผ่านสมัชชาคนจน) กับราษฎรที่ร้องเรียนในครั้งนี้ ไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ เนื่องจาก

1) ราษฎรที่ได้รับเงินไปแล้วและมีแปลงทับซ้อนแต่ไม่มาให้ข้อมูลแก่ทางราชการ

2) ราษฎรที่ได้รับเงินไปแล้วบางราย แจ้งพื้นที่ครอบครองมากเกินความจริงกว่าที่ตนเองครอบครองอยู่ โดยแจ้งล้ำเข้าไปในพื้นที่ของราษฎรกลุ่มที่ 2 เป็นจำนวนหลายรายในแปลงที่ดินเดียวกัน และทุกรายเป็นผู้ครอบครองที่ดินในบริเวณดังกล่าวบางส่วนจริงและได้รับผลกระทบจากการกักเก็บน้ำที่ระดับ 119 ม.รทก. ซึ่งจะต้องให้ราษฎรกลุ่มที่ 1 ลดพื้นที่ลงและส่งเงินค่าชดเชยที่ได้รับไปแล้วบางส่วนคืน

3.2 เนื่องจากราษฎรที่ร้องเรียนในเขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ในกลุ่มที่ 1 จำนวน 415 ราย และได้รับเงินค่าชดเชยรวม 180,720,000 บาท ไปเรียบร้อยแล้ว โดยที่ยังมิได้แสดงตำแหน่งที่ดินที่ตนเองครอบครอง ซึ่งจังหวัดสุรินทร์ โดยอำเภอรัตนบุรีแจ้งให้ราษฎรกลุ่มที่ 1 เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดนัดหมายวันที่จะลงตำแหน่งแปลงที่ดินที่ตนเองครอบครอง แต่ไม่มีผู้ใดมาแจ้ง อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาอุปสรรคดังกล่าวอยู่ในระหว่างพิจารณาหาแนวทางแก้ไข โดยหารือกับสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตรวจสอบสิทธิ์ต่อไป"

วันที่ 13 มกราคม 2542 คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ (นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน) ได้ประชุมและมีมติให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำนาปรังในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วันที่ 20 มกราคม 2542 คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำนาปรังในเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่างได้ประชุมที่สำนักงานชลประทานที่ 3 จังหวัดพิษณุโลกและที่ประชุมได้กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้พื้นที่ที่ได้ทำนาปรังไปแล้วประสบความเสียหายน้อยที่สุด และสามารถควบคุมการใช้น้ำท้ายเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ในลุ่มน้ำปิง น่านได้ โดยดำเนินการ ดังนี้

"(1) ให้จังหวัดและอำเภอตั้งคณะทำงานและชุดปฏิบัติการในการควบคุมการดูแลการใช้น้ำ เพื่อการทำนาปรังที่ทำอยู่แล้วในปัจจุบันให้ลดปริมาณการใช้น้ำลง โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนการใช้น้ำเพื่อให้ปริมาณน้ำไปถึงเขื่อนชัยนาทเพิ่มจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้ได้อีกเป็นวันละอย่างน้อย 15 ล้านลบ.ม และหยุดการขยายพื้นที่ทำนาปรังในพื้นที่ใหม่หรือปลูกซ้ำเป็นครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2542 เป็นต้นไป

(2) การลดการใช้น้ำตามข้อ 1 ให้ใช้ระบบหมุนเวียนการใช้น้ำในแม่น้ำปิง และแม่น้ำน่าน โดยให้สลับการสูบน้ำจังหวัดละ 3 วัน หยุดสูบ 6 วัน โดยจัดเป็นคู่ในลำน้ำปิง และลำน้ำน่านดังนี้ ตาก-อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร-พิษณุโลก นครสวรรค์-พิจิตร และสุโขทัย (แม่น้ำยม) โดยให้กรมชลประทานกำหนดรอบเวรให้แก่จังหวัดต่างๆ ทั้งนี้ให้เริ่มระบบนี้ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 25 มกราคม 2542 เวลา 06.00 น. เป็นต้นไป

(3) ทำความเข้าใจแก่เกษตรกรให้ลดการใช้น้ำ งดการทำนาปรังด้วยการจับเข่าคุยกัน และนำมาตรการเสริมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาสนับสนุนซึ่งกระทรวงเกษตรฯ จะเริ่มดำเนินการสนับสนุนได้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2541 เป็นต้นไป

(4) จังหวัดและอำเภอจะต้องผนึกกำลังเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายปกครอง ชลประทาน ตำรวจ เกษตร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองท้องถิ่น กลุ่มผู้ใช้น้ำเข้ามาร่วมกันควบคุมดูแลการใช้น้ำตามลำน้ำปิง น่าน ยม และคลองชลประทานต่างๆ โดยกรมชลประทานจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้ 7

จังหวัดๆ ละ 150,000 บาท ทั้งนี้ ให้จังหวัด และอำเภอตั้งคณะทำงานชุดปฏิบัติการ และเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2542 เป็นต้นไป

(5) มาตรการในการวัดผลจะใช้การตรวจสอบปริมาณน้ำที่ไปถึงเขื่อนชัยนาทว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายคือ ไม่น้อยกว่าวันละ 15 ล้านลบ.ม. เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงาน

(6) ให้กรมการปกครองจัดทำแผ่นปลิวจำนวน 100,000 ฉบับ สนับสนุนแก่จังหวัด เพื่อนำไปแจกจ่ายชี้แจงทำความเข้าใจแก่เกษตรกรเพื่อขอความร่วมมือให้ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และทราบถึงรอบเวรในการสูบน้ำของเกษตรกรในแต่ละจังหวัดด้วย"

"การใช้ระบบหมุนเวียนนี้ได้ใช้จนถึงวันที่ 31 มีนาคม 2542"

วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อศึกษาการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น และมอบให้สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย รับไปพิจารณาดำเนินการ แล้วแจ้งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ เมื่อพิจารณาประมวลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขทั้งหมดแล้วคณะกรรมาธิการมีความเห็นว่า***มีความจำเป็นที่จะต้องให้มีการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น***

ในวันเดียวกัน คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการพิจารณาช่วยเหลือราษฎร กรณีราษฎรอำเภอเขื่องในเรียกร้องชดเชยความเสียหายโครงการฝายธาตุน้อย ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ โดยจ่ายเงินช่วยเหลือราษฎร ซึ่งทรัพย์สินเสียหายเนื่องจากถูกกระแสน้ำพัดพา บริเวณอำเภอเขื่องใน ตำบลท่าไห ตำบลชีทวน และตำบลแดงหม้อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 705 ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,360,880 บาท กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ดำเนินการก่อสร้าง โครงการฝายธาตุน้อย กั้นลำน้ำชีที่บริเวณอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นโครงการองค์ประกอบของโครงการโขง-ชี-มูล ซึ่งประกอบด้วยการก่อสร้างฝายประตูเหล็ก สถานีสูบน้ำและคลองส่งน้ำฯ ซึ่งปัจจุบันได้ก่อสร้างฝายประตูเหล็กแล้วเสร็จ อยู่ในระหว่างการก่อสร้างสถานีสูบน้ำและคลองส่งน้ำของโครงการฯ ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม 2541 ได้เกิดฝนตกหนักติดต่อกันบริเวณต้นน้ำ ด้านเหนือของตัวฝาย ทำให้มีน้ำหลากในลำน้ำชี เป็นเหตุให้น้ำที่ระบายจากตัวฝาย พัดพาทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่ทางด้านท้ายน้ำของตัวฝายเสียหาย ราษฎรเจ้าของทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายได้รวมตัวกันร้องเรียนให้ทางราชการช่วยเหลือและชดใช้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากถูกกระแสน้ำพัดพาดังกล่าว โดยได้ร้องเรียนผ่านจังหวัดอุบลราชธานี

นอกจากนี้คณะรัฐมนตรียังรับทราบรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศลเพิ่มเติม ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เสนอ ดังนี้

"1. ผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานตามคำสั่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่ 80/2541 ลงวันที่ 14 กันยายน 2541 ดังนี้

1.1 กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ส่งระวางทั้งหมด 115 ระวาง ให้กรมที่ดินดำเนินการทำทับซ้อน เมื่อ 15 กันยายน 2541 ปัจจุบันได้ดำเนินการแล้วเสร็จส่งคืนให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน จำนวน 105 ระวาง

1.2 กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ซึ่งกรมที่ดินดำเนินการทำทับซ้อนแล้วเสร็จส่งให้ กรมป่าไม้และกรมพัฒนาที่ดิน อ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ จำนวน 105 ระวาง ดำเนินการแล้วเสร็จส่งคืนให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานแล้ว จำนวน 78 ระวาง

1.3 กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้จัดส่งระวางที่ดำเนินการแล้วเสร็จให้จังหวัดเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป จำนวน 49 ระวาง

2. ผลของการดำเนินการของคณะกรรมการระดับจังหวัด

2.1 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ตรวจสอบและรับรองการครอบครอง และทำประโยชน์ พร้อมติดประกาศคัดค้าน 30 วัน แล้ว จำนวน 1 ระวาง รวม 4 ราย 5 แปลง โดยได้ประกาศให้คัดค้านเมื่อวันที่ 23 และ 30 พฤศจิกายน 2541 ขณะนี้ได้พ้นกำหนดคัดค้านแล้ว แต่ไม่มีผู้ใดคัดค้านและรอให้จังหวัดร้อยเอ็ดส่งเรื่องดังกล่าวมาให้กระทรวง

2.2 จังหวัดสุรินทร์ อยู่ในระหว่างดำเนินการให้กับราษฎรในขั้นตอนที่ 2 และที่ 3

2.3 จังหวัดศรีสะเกษ เพิ่งได้รับระวางมา จำนวน 6 ระวาง และได้ส่งให้อำเภอมาดำเนินการต่อไปแล้ว ยังไม่ทราบปัญหา

3. เนื่องจากราษฎรแจ้งว่าการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการในระดับอำเภอปฏิบัติแตกต่างกันเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้น เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2542 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดประชุมสัมมนา แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาราษฎรที่ได้รับผลกระทบจาก โครงการฝายราษีไศล ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสุรินทร์ โดยมี นายพรเทพ เตชะไพบูลย์ เป็นประธาน ซึ่งที่ประชุมมีมติดังนี้

(1) การอ่านแปลระวางภาพถ่ายทางอากาศที่กรมพัฒนาที่ดินและส่งเสริมพลังงานจัดส่งให้ราษฎรตรวจสอบแปล ประธานได้ชี้แจงให้ราษฎรให้ความร่วมมือในการตรวจสอบผลการอ่านแปลภาพถายทางอากาศและระวางที่ได้ส่งให้คณะอนุกรรมการฯ ซึ่งในขั้นตอนนี้ฝ่ายราษฎรสามารถตรวจสอบและทักท้วงได้ และหากมีการคัดค้านก็ให้ศาลเป็นผู้พิจารณาต่อไป

(2) ปัญหาการดำเนินการแก้ไขปัญหาไม่เป็นเอกภาพ มีคณะกรรมการหลายคณะและหลายกลุ่มแนวทางปฏิบัติของแต่ละกลุ่มก็แตกต่างกัน ประเด็นนี้ที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกันให้แต่ละกลุ่มเสนอรายชื่อตัวแทนกลุ่มๆ ละ 2 คน เพื่อเข้าเป็นคณะกรรมการชุดเดียว มีแนวทางการแก้ไขปัญหาในทางเดียวกัน ตัวแทนราษฎรเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นกลุ่มสมัชชาลุ่มน้ำมูล ยังคงยืนยันแนวทางเดิมและไม่ขอเสนอรายชื่อตัวแทนกลุ่ม ดังนั้น คณะกรรมการฯ ตามมติที่ประชุมในวันนี้ จึงประกอบด้วยตัวแทนกลุ่มสมัชชาเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน (1) กลุ่มสมัชชาเกษตรกรภาคอีสาน และกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยมอบให้นายศักดา กาญจนเสน เป็นผู้รวบรวมรายชื่อตัวแทนฝ่ายราษฎร ให้ฝ่ายเลขานุการ (ผอ. สำนักปฏิบัติการและบำรุงรักษา) เพื่อดำเนินการตามมติที่ประชุมต่อไป

(3) กรณีการดำเนินการของกลุ่มสมัชชาลุ่มน้ำมูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้สั่งการให้จังหวัดศรีสะเกษ รับคำร้องของราษฎรที่สังกัดกลุ่มสมัชชาลุ่มน้ำมูล เพื่อดำเนินการต่อไป

4. ผลการประชุมสัมมนาปรากฏว่าราษฎรไม่พอใจ ได้รวมตัวกันมาชุมนุม ณ โครงการฝายราษีไศลเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2542 โดยได้ยื่นข้อเรียกร้อง ดังนี้

1) ต้องการให้มีการตั้งกรรมการร่วมระหว่างฝ่ายราชการและราษฎรในการกำหนดขอบเขตของเขื่อนให้ชัดเจนเฉพาะเขตจังหวัดสุรินทร์

2) ต้องการให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้กับคณะอนุกรรมการระดับอำเภอในการสำรวจ ตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ของราษฎรที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์โดยให้ถือว่าการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการระดับอำเภอถือว่าเป็นข้อยุติ ซึ่งจะตรงตามเจตนารมณ์ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่นำเสนอแนวทางการอนุโลมจ่ายค่าชดเชยให้กับราษฎรผู้ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่นำเสนอคณะรัฐมนตรีจนมีมติคณะรัฐมนตรี 11 กรกฎาคม 2532

3) ต้องการให้มีการกำหนดอัตราสัดส่วนในคณะกรรมการศูนย์แก้ไขปัญหาทับซ้อนใหม่โดยให้มีตัวแทนของราษฎรในแต่ละกลุ่มให้มากกว่าเดิม และให้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์แก้ไขปัญหาการทับซ้อนให้ชัดเจน โดยอำนาจหน้าที่จะต้องไม่ไปซ้ำซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่มีอยู่แต่เดิม

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานแก้ไขปัญหา ได้มีบันทึกลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2542 ชี้แจงราษฎรสรุปได้ว่าข้อเรียกร้องของราษฎรทั้ง 3 ข้อ เป็นแนวทางที่ได้ประชุมปรึกษาหารือกันเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2542 และยินดีที่จะไปพบราษฎรเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ชุมนุม แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นการประชุมเจรจา ตามวิธีการที่เคยปฏิบัติมา ซึ่งมีคณะกรรมการทุกฝ่ายร่วมเจรจาด้วย หากราษฎรตกลงยอมรับข้อเสนอ"

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2542 คณะรัฐมนตรีพิจารณาการเข้าร่วม ASEAN Network of Water Resource Agencies (ANWRA) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ แล้วมีมติอนุมัติดังนี้

"1. มอบให้ นายปราโมทย์ ไม้กลัด อธิบดีกรมชลประทาน เป็นผู้แทนรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยในการลงนามในกฎบัตรแห่งเครือข่ายหน่วยงานแหล่งน้ำของอาซียน (ASEAN Network of Water Resource Agencies (ANWRA)

2. อนุมัติในหลักการให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนด้านงบประมาณ ในกรณีที่มีกิจกรรมเกิดขึ้นในโครงการ ANWRA

อนึ่ง จากผลการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 2 ณ ประเทศมาเลเซีย (14-16 ธันวาคม 2540) และการประชุมต่างๆ ของอาเซียน ได้มีการเสนอร่างกฎบัตรแห่งเครือข่ายหน่วยงานแหล่งน้ำของอาเซียน (ASEAN Network of Water Resource Agencies (ANWRA)) ขึ้นโดยอธิบดีกรมอาเซียน ประเทศฟิลิปปินส์ เพื่อให้สมาชิกประเทศอาเซียนพิจารณา และให้ส่งตัวแทน ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานแหล่งน้ำที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลไปร่วมลงนามในกฎบัตรฯ ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ในวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 โดยประเทศฟิลิปปินส์จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและรวบรวมความต้องการด้านการวางแผน การตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนา และจัดการน้ำแบบยั่งยืนและรวบรวมความรู้ความชำนาญเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว ซึ่งผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวของประเทศไทย คือ จะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานแหล่งน้ำในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งจะทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม ตามแนวทางอนุรักษ์หรือการพัฒนาแบบยั่งยืน ทั้งยังนำไปสู่การสร้างตลาดวิชาการด้านการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำ"

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ แล้วมีมติดังนี้

"1. ให้ความเห็นชอบร่างหนังสือแสดงนโยบายเพื่อการพัฒนา และมีมติรับหลักการในเรื่องต่างๆ ที่ปรากฏในกรอบมาตรการด้านนโยบาย

2. มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือผู้ที่รัฐมนตรีทั้งสองมอบหมายเป็นผู้ลงนามในร่างหนังสือแสดงนโยบายเพื่อการพัฒนา เพื่อจักได้ส่งให้ธนาคารพัฒนาเอเชียต่อไป

ทั้งนี้ ธนาคารพัฒนาเอเชีย ได้หารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้มีการปรับปรุงข้อความและมาตรการบางส่วนให้สอดคล้องกับฝ่ายไทย ดังนี้

1) ข้อความที่เกี่ยวข้องกับการออกฎหมายให้เปลี่ยนเป็นการสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย (Establishment of Legal Foundation)

2) ข้อความเกี่ยวกับการคืนทุนระบบชลประทาน ซึ่งเป็นนโยบายที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการอยู่แล้วบางส่วนยังคงอยู่ได้ แต่จะไม่มีข้อความระบุถึงการกำหนดราคาน้ำ (Water Pricing)

3) การจัดตั้งสถาบันใหม่ให้มีข้อกำกับว่า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับนโยบายของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการเพิ่มเติมด้วย

4) นโยบายอัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อให้แก่เกษตรกรในกรณี ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้เงินกู้ก้อนนี้ไปดำเนินการในลักษณะเป็นกองทุนช่วยเหลือเกษตรกรแบบต่างๆ ธนาคารพัฒนาเอเชียยืนยันให้เป็นไปตามอัตราตลาด (ไม่ต่ำกว่าอัตราให้กู้ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายย่อย)

หนังสือแสดงนโยบายการพัฒนา (Development Policy Letter: DPL) และกรอบมาตรการด้านนโยบาย (Policy Matrix) มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างมั่นคงในภาคเกษตร ซึ่งมีมาตรการปฏิรูปที่สำคัญในเรื่องน้ำ ดังนี้

(1) การสร้างพื้นฐานทางกฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำและหน่วยงานนโยบายระดับสูงโดยกำหนดกรอบทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำ การบังคับใช้บทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนข้อปฏิบัติในการใช้น้ำ รวมทั้งการป้องกันและบรรเทาภาวะน้ำท่วม

(2) การจัดการทรัพยากรน้ำ

(3) การให้บริการจัดส่งน้ำ

(4) การคุ้มครองพื้นที่ต้นน้ำและการอนุรักษ์ดิน"

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการที่จะรับความช่วยเหลือจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (ASIAN DEVELOPMENT BANK - ADB) โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงการคลังรับไปเจรจาเกี่ยวกับเงื่อนไขเงินกู้กับธนาคารพัฒนาเอเชียอีกครั้งหนึ่ง โดยให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับสินเชื่อแก่เกษตรกรภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับปรุงถ้อยคำใน POLICY MATRIX การปรับปรุงบทบาทและองค์กรของสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในการบริหารน้ำ รวมทั้งการตรวจสอบเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ โดยปรับลดเงื่อนไขที่มีผลกระทบทางการเมือง) ไปประกอบการเจรจา

วันที่ 30 มีนาคม 2542 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการมูลบน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการเฉพาะราย ตามความเห็นของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ สำหรับงบประมาณเพื่อการนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเจียดจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2542 ของกรมชลประทาน โดยทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป ทั้งนี้ ให้รับความเห็นของกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทยไปดำเนินการด้วย

วันที่ 1 เมษายน 2542 คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำนาปรังในเขตพื้นที่จังหวัดภาคเหนือตอนล่างได้กำหนดรอบเวรการสูบน้ำจากแม่น้ำและคลองชลประทานครั้งละ 2 วัน แล้วงดสูบอีก 7 วัน จนถึงสิ้นเดือนพฤษภาคม 2542

วันที่ 5 เมษายน 2542 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้การประปานครหลวง (กปน.) ดำเนินโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก ครั้งที่ 7 ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

"1. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปาให้เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอัตราการเจริญเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2549 โดยขยายกำลังการผลิตน้ำประปาเพิ่มขึ้นอีก 800,000 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน พร้อมทั้งก่อสร้างระบบท่อส่ง-จ่ายน้ำประปา เพื่อขยายพื้นที่บริการเพิ่มขึ้นอีก 100 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่เขตวิกฤตการณ์น้ำบาดาลอันดับ 1 ทางด้านฝั่งตะวันออกของกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 ตารางกิโลเมตร และฝั่งตะวันตก จำนวน 40 ตารางกิโลเมตร รวมทั้งก่อสร้างและปรับปรุงอุโมงค์ส่งน้ำเดิมทั้งสองฝั่งให้ครบวงจร เพื่อเพิ่มเสถียรภาพในการผลิตและส่งจ่ายน้ำกรณีเกิดภาวะวิกฤตน้ำดิบจากลุ่มน้ำเจ้าพระยา

2. ขอบเขตของงาน แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ระยะ ตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2543-2547) เป็นการลงทุนขยายกำลังผลิตและปรับปรุงอุโมงส่งน้ำเดิมรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน 6,647.5 ล้านบาท

2.2 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2544-2548) เป็นการลงทุนปรับปรุงระบบส่งน้ำและจ่ายน้ำรวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน 20,054.6 ล้านบาท

3. ค่าใช้จ่าย โดยมีวงเงินลงทุนทั้งสิ้น 26,702.1 ล้านบาท ประมาณราคาโดยใช้ฐานอัตราแลกเปลี่ยนที่ 40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายโครงการระยะที่ 1 และโครงการระยะที่ 2 ทั้งนี้ ได้ตั้งเงินสำรองโครงการเพื่อรองรับการผันแปรของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราไว้อีกร้อยละ 5 ของวงเงินลงทุนทั้งโครงการ"

วันที่ 5 เมษายน 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเรื่องการขอกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียและการขอความเห็นชอบในการลงทุนเพื่อเดินระบบและบำรุง รักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี เขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามมติของที่ประชุมร่วมของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คือ เห็นชอบในหลักการให้กำหนดพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ให้เป็นเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียรับผิดชอบทั้ง 3 แห่ง โดยให้องค์การฯ เข้าไปดำเนินการลงทุนแทนราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวมที่อยู่ในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียที่กำหนดขึ้นใหม่

ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 4 ปี ส่วนงบประมาณดำเนินการให้ตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป สำหรับประเด็นขออนุมัติเป็นหลักการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นผู้พิจารณากำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของข้อกฎหมาย โดยให้คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามเดิม

วันที่ 23 เมษายน 2542 ได้มีคำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ 1/2542 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำปิงตอนบน) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 1 กรมชลประทาน เป็นเลขานุการ มีองค์ประกอบ รวม 31 คน

ในวันที่ 23 เมษายน 2542 เช่นเดียวกัน ได้มีคำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ 2/2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำปิงตอนล่าง) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์เป็นประธาน มีผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ 3 กรมชลประทาน เป็นเลขานุการ มีองค์ประกอบ รวม 35 คน คณะอนุกรรมการทั้ง 2 ชุด มีอำนาจหน้าที่เหมือนกัน คือ

“1. ดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบนบริเวณจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน

2. เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการและแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการพัฒนา การใช้ การอนุรักษ์ และการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการดำเนินงานใดๆ ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

3. เสนอแนะหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อวางแผนงาน โครงการการแก้ไขปัญหาและการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

4. ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนดในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำ การจัดสรรน้ำ การฟื้นฟูสภาพต้นน้ำ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาคุณภาพน้ำ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของลุ่มน้ำโดยรวม

5. พิจารณาปริมาณการใช้น้ำ การจัดสรรน้ำและมาตรการต่างๆ เพื่อให้การจัดสรรน้ำดำเนินไปโดยความเหมาะสม เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ

6. ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

7. ขอเอกสารข้อมูล และข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมสถิติ ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งน้ำ การป้องกัน แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และการดูแลแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

8. ประนีประนอม ไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

9. ประสานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำกับคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำในลุ่มน้ำอื่นที่เกี่ยวข้อง

10. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็นและทำความเข้าใจกับประชาชนให้ได้รับทราบและมีความเข้าใจ ในผลหรือวิธีการดำเนินการต่างๆ ของคณะอนุกรรมการลุ่มน้ำฯ ที่กำหนด

11. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่คณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำปิงตอนบน) มอบหมาย

12. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติมอบหมาย"

วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งกองทุนร่วมบรรเทาความเสียหายทางการเกษตร ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และเพื่อมิให้มีความซ้ำซ้อนในการจัดตั้งกองทุนฯ เนื่องจากปัจจุบันมีกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเกษตรกรถึง 24 กองทุน และสามารถจัดตั้งกองทุนในเรื่องนี้ให้เป็นระบบ จึงให้กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (30 มีนาคม 2542) มอบหมายรับเรื่องนี้ไปพิจารณาดำเนินการผนวกเข้ากับโครงการประกันภัยพืชผลและกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเกษตรกร เพื่อให้เป็นระบบแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

วันที่ 27 พฤษภาคม 2542 ได้มีประกาศองค์การจัดการน้ำเสีย เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเพิ่มเติม ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 42ง มีสาระสำคัญดังนี้

"ด้วยคณะรัฐมนตรี ได้ลงมติเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2542 เห็นชอบในหลักการให้กำหนดเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่จังหวัดอ่างทองให้เป็นเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียรับผิดชอบทั้ง 3 แห่ง

องค์การน้ำเสีย จึงประกาศกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติม ดังนี้

ให้เขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและพื้นที่จังหวัดอ่างทอง เป็นเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียที่องค์การจัดการน้ำเสียรับผิดชอบเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้เดิม"

วันที่ 6 กรกฎาคม 2542 คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล แต่โดยที่ยังมีปัญหาข้อกฎหมายและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ เพื่อให้การแก้ปัญหาน้ำบาดาลได้ผลสมบูรณ์แบบ จึงมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายกร ทัพพะรังสี) รับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) แล้วนำกลับมาเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ดังนี้

"1. ให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย (การประปานครหลวง การประปาภูมิภาค) รับไปพิจารณาแก้ไขปัญหาน้ำประปาเหลือใช้ โดยให้มีการควบคุมปริมาณการใช้น้ำบาดาลไม่ให้เกิน 1.1 ล้านคิวบิกเมตรต่อวัน และให้มีการใช้น้ำประปามากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่การประปาส่วนภูมิภาค และการประปานครหลวงสามารถให้บริการน้ำประปาได้แล้ว

2. การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนจะดำเนินการอย่างไรให้ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน ทั้งนี้เพราะโดยปกตินั้นการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนกระทำได้โดยกฎหมาย แม้ว่าจะสามารถดำเนินการโดยการแปรญัตติในวาระที่ 2 ได้ แต่เรื่องนี้มิได้เสนอไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2543 ซึ่งได้ผ่านวาระที่ 1 ไปแล้ว การเสนอเรื่องนี้ในวาระที่ 2 โดยการแปรญัตติในขณะที่ยังไม่มีระเบียบของกระทรวงการคลังในเรื่องการเบิกจ่ายรองรับ รัฐสภาอาจไม่เห็นชอบ

3. การตั้งกองทุนหมุนเวียน นั้น โดยปกติเป็นการจัดตั้งงบประมาณให้เป็นปีๆ ไปแต่ตามโครงการนี้เป็นการไม่ส่งรายได้เข้ารัฐ แต่ให้นำรายได้ส่งเข้ากองทุนไปเลย ซึ่งรัฐสภาอาจไม่เห็นชอบ เพราะรัฐสภาไม่มีโอกาสรับรู้รายได้ รายจ่าย ของรัฐในส่วนนี้

4. รูปแบบของกองทุนหมุนเวียนตามโครงการนี้น่าจะเป็นเรื่องชั่วคราว หลักการสำคัญ คือ ต้องระงับการใช้น้ำบาดาลให้ได้ หลักการที่ว่าใครใช้น้ำบาดาลต้องเป็นผู้จ่าย PPP (Polluter Pay Principle) เมื่อมีการอัดน้ำลงไปใต้ดินคนใช้น้ำบาดาลต้องเป็นผู้รับผิดของค่าใช้จ่ายนั้นๆ ดังนั้น จึงควรเพิ่มอัตราค่าน้ำบาดาลจนใกล้เคียงกับอัตราค่าน้ำประปาเพื่อจูงใจให้ผู้ใช้น้ำเปลี่ยนมาใช้น้ำประปาทั้งหมด"

วันที่ 6 กรกฎาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างหนังสือแสดงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนา (Development Policy Letter - DPL) และรับหลักการในเรื่องต่างๆ ที่ปรากฏในกรอบมาตรการด้านนโยบาย (Policy Matrix) โดยมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือผู้ที่รัฐมนตรีทั้งสองมอบหมายเป็นผู้ลงนามในร่างหนังสือแสดงนโยบายดังกล่าวเพื่อจะได้ส่งให้ธนาคารพัฒนาเอเชียต่อไปและอนุมัติให้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

วันที่ 19 กรกฎาคม 2542 ได้มีการสัมมนาแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสัก ณ โรงแรมลพบุรีอินท์ จ.ลพบุรี จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

วันที่ 20 กรกฎาคม 2542 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเรื่องที่มีมติเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2542 อนุมัติในหลักการการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ แต่โดยที่ยังมีปัญหาข้อกฎหมายและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาน้ำบาดาลได้ผลสมบูรณ์ทั้งระบบ จึงมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายกร ทัพพะรังสี) รับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งภายในสองสัปดาห์นั้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้หารือร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้วจึงเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติดังนี้

"1. อนุมัติในหลักการให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. 2543 เพื่อใช้เป็น ทุนประเดิมในการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาลในวงเงิน 200 ล้านบาท เพื่อใช้ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความ จำเป็นเร่งด่วนของโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการบริหารกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล ทั้งนี้ กรมทรัพยากรธรณีจะดำเนินการยื่นขอแปรญัตติงบประมาณในส่วนนี้ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการต่อไป

2. อนุมัติในหลักการให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้กรมทรัพยากรธรณีในปีต่อๆ ไป เท่ากับจำนวนเงินที่กรมทรัพยากรธรณีสามารถเก็บค่าใช้น้ำบาดาลได้เพิ่มขึ้น สืบเนื่องจากการที่กรมทรัพยากรธรณีเพิ่มอัตราค่าใช้น้ำบาดาลให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นกับการดำเนินการตามโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตามหลักการ PPP (Polluter Pay Principle) เพื่อกรมทรัพยากรธรณีจะได้นำเงินดังกล่าวไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนน้ำบาดาลเพื่อดำเนินการตามโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป"

วันที่ 10 สิงหาคม 2542 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เพิ่มวงเงินงบประมาณก่อสร้างโครงการแม่กลองใหญ่ (ระยะที่ 3) และขยายระยะเวลาก่อสร้างตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังนี้

"1. ให้กรมชลประทานเพิ่มวงเงินงบประมาณก่อสร้างโครงการแม่กลองใหญ่(ระยะที่ 3) จากวงเงินที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติไว้เดิม 800 ล้านบาท เป็นวงเงิน 1,100 ล้านบาท

2. ขยายระยะเวลาการก่อสร้างโครงการจากเดิม 5 ปี (พ.ศ. 2539–2543) เป็น 7 ปี (พ.ศ. 2539–2545)"

สำหรับงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กรมชลประทานเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับแผนงานก่อสร้างต่อไป

วันที่ 24 สิงหาคม 2542 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการเจรจาเงินกู้โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร แล้วมีมติดังนี้

"1. มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการตามที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรการด้านนโยบาย (Policy Matrix) ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะต้องได้รับการปฏิบัติก่อนที่กระทรวงการคลังจะสามารถเบิกจ่ายเงินกู้งวดที่หนึ่ง งวดที่สอง และงวดที่สาม ทั้งนี้เงื่อนไขสำหรับการเบิกจ่ายเงินกู้งวดแรกจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและแสดงหลักฐานให้กระทรวงการคลัง และธนาคารพัฒนาเอเชียพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะมีการเบิกจ่ายเงินกู้

2. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานดำเนินโครงการจัดทำรายละเอียดของแต่ละแผนงานหรือโครงการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะมีการเบิกจ่ายเงินกู้

3. อนุมัติให้กระทรวงการคลังในนามราชอาณาจักรไทยกู้เงินจากธนาคารพัฒนาเอเชีย วงเงิน 300 ล้านเหรียญสหรัฐ และอนุมัติร่างสัญญากู้เงิน รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับ โครงการปรับโครงสร้างภาคเกษตรตามนัยที่กล่าวข้างต้น

4. อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังหรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมายเป็นผู้ลงนามในสัญญากู้เงินและเอกสารที่เกี่ยวข้องในนามราชอาณาจักรไทย

5. หากงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูการดำเนินงานและการบำรุงรักษาของกรมชลประทานประจำปีงบประมาณ 2542/2543 น้อยกว่าร้อยละ 15 ของงบประมาณปี 2541/2542 ให้มอบหมายกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ขอแปรญัตติงบประมาณประจำปี 2542/2543 หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรับโอนค่าใช้จ่ายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้งบประมาณเพื่อการฟื้นฟูการดำเนินงานและบำรุงรักษาของกรมชลประทานประจำปีงบประมาณ 2542/2543 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของงบประมาณปี 2541/2542 ตามที่กำหนดไว้ในกรอบมาตรการด้านนโยบาย

6. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำความเห็นทางกฎหมายสำหรับการกู้เงินดังกล่าวให้ภายในกลางเดือนกันยายน 2542"

เงินกู้จำนวนนี้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำรวมอยู่ด้วย

วันที่ 27 สิงหาคม 2542 ได้มีการสัมมนาแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำปิงตอนบนและตอนล่าง ณ โรงแรมเชียงใหม่ออร์คิด จังหวัดเชียงใหม่ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

วันที่ 31 สิงหาคม 2542 คณะรัฐมนตรีรับทราบมติคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจที่รับทราบความก้าวหน้าและให้ความเห็นชอบแนวทางการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจเฉพาะตามที่คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (กพอ.) เสนอ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนหลักการพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก ระยะเร่งด่วน 3 จังหวัด (ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา) ดังนี้

"เนื่องจากระบบแหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ความจุรวม 450 ล้านลูกบาศก์เมตร) จะไม่เพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นเป็น 504 ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี 2549 และ 680 ล้านลูกบาศก์เมตร ในปี 2559 จึงจำเป็นต้องพัฒนาและจัดการทรัพยากรน้ำโดยเร่งด่วนโดย

1. กรมชลประทาน จัดทำแผนลงทุน จัดลำดับความสำคัญ ศึกษาความเหมาะสม และออกแบบรายละเอียดโครงการตามแผนงานหลักการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน

2. สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่ายทั้งในเชิงสมดุลของน้ำ องค์กร/สถาบันลุ่มน้ำ กฎหมายและข้อมูลสารสนเทศ ตามแผนงานหลักการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

3. กรมโยธาธิการ กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานจัดทำแผนลงทุนเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม และบรรเทาอุทกภัย

4. กรมควบคุมมลพิษ กำหนดมาตรการและจัดทำแผนปฏิบัติการในการดูแลรักษาและป้องกันมลภาวะในแหล่งน้ำ

5. กรมป่าไม้ กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารและพื้นที่รับน้ำของอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ”

วันที่ 28 กันยายน 2542 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ แล้วมีมติให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2539 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ โดยให้กรมชลประทานทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในการพิจารณาค่าใช้จ่ายในการดำเนินการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมค่าใช้จ่ายการแก้ไขผลกระทบต่อราษฎรจากการก่อสร้างโครงการตามแนวทางที่กรมชลประทานเสนอ

ทั้งนี้ เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า การก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อราษฎรในพื้นที่สองฝั่งลำห้วยลำเชียงทา และลำน้ำชี ตั้งแต่อำเภอบ้านเขว้า อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอจตุรัส อำเภอเมือง อำเภอเนินสง่า อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ลงมาถึง อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น รวมเป็นพื้นที่ประมาณ 100,000 ไร่ ซึ่งมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเกษตรกรรมและอุปโภค–บริโภค โดยเฉพาะช่วงฝนทิ้งช่วงฤดูแล้ง หากการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชรแล้วเสร็จ ราษฎรในพื้นที่เหล่านี้สามารถที่จะมีน้ำใช้อย่างเพียงพอทั้งในด้านการเกษตรกรรม และการอุปโภค–บริโภค ซึ่งจะเป็นการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ในด้านความพร้อมของโครงการ กรมชลประทานได้ดำเนินการประกวดราคาและทำสัญญาจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างแล้วแต่ยังไม่สามารถให้ผู้รับจ้างเข้าทำงานตามสัญญาได้ เนื่องจากมีมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ชะลอโครงการ และเป็นข้ออ้างของกลุ่มผู้คัดค้านในการที่ทางราชการจะเข้าสำรวจหรือตรวจสอบพื้นที่ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าดำเนินการใดๆ ในพื้นที่ได้อีกทั้งมีราษฎรบางส่วนเข้าบุกรุกใช้ประโยชน์พื้นที่อ่างเก็บน้ำซึ่งทำการเวนคืนและจ่ายค่าชดเชยไปแล้ว ถ้าหากการดำเนินการโครงการมีความล่าช้าจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการมากขึ้นได้

สำหรับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2539 คือ เห็นชอบให้กำหนดหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนว่า เขื่อนที่ยังไม่ได้สร้างในชั้นนี้ให้ชะลอการดำเนินการก่อสร้างไว้ก่อน และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องศึกษาเหตุผลความจำเป็น ผลดีผลเสียในด้านต่างๆ ของการสร้างเขื่อนดังกล่าวเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 คือ เห็นชอบผลการประชุมเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ ส่วนการให้นายกรัฐมนตรีใช้ดุลพินิจออกคำสั่งให้ยุติการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวกับโครงการฯ ไว้ก่อนจนกว่าจะมีข้อสรุปของคณะกรรมการเพื่อดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการตามกรอบที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2540 นั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหาร จึงให้คณะกรรมการดังกล่าวเร่งรัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ โดยศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมของโครงการตามกระบวนการก่อน แล้วสรุปผลเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยด่วนต่อไป

วันที่ 12 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการ "ป่ารักน้ำ รักษ์แผ่นดิน" เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ (โดยมีสาระสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันรักษาป่า เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ต้นน้ำที่วิกฤตและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ รวมทั้งมีเป้าหมายที่จะป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าในท้องที่ที่มีพื้นที่ป่าไม้ อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศในพื้นที่ต้นน้ำที่อยู่ในสภาพวิกฤต 20 ล้านไร่ ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 16 จังหวัด และเพิ่มพื้นที่ป่าสีเขียวทั่วประเทศโดยมีส่วนร่วมของประชาชนทุกหมู่เหล่า) และรับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ปลูกป่าใหม่ของโครงการแผ่นดินเขียวขจีให้ครอบคลุมถึงที่ราชพัสดุทั่วประเทศ การเร่งดำเนินการโดยเฉพาะโครงการหลักที่มีการดำเนินการที่สอดคล้องกัน และควรกำหนดให้มีหน่วยงานกลางเพื่อรับผิดชอบภารกิจด้านการรวบรวมข้อมูลและการติดตามประเมินผลดังกล่าว การดำเนินการด้วยความจริงจัง เข้มงวด และใช้งบประมาณอย่างประหยัด) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย สำหรับงบประมาณให้กรมป่าไม้ทำความตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 12 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โอนเงินโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางสังคมให้กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจ้างขุดสระน้ำให้แก่เกษตรกรและเบิกจ่ายเงินแทนสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรฯ และโอนเงินให้ส่วนราชการอื่นเบิกแทนในกรณีร่วมปฏิบัติงานกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการ กับขยายระยะเวลาการดำเนินงานขุดสระน้ำและเบิกจ่ายเงินกู้ เพื่อปรับโครงสร้างทางสังคมโครงการ "เกษตรทฤษฎีใหม่" ตามแนวพระราชดำริออกไปอีก 1 ปี โดยสิ้นสุดในวันที่ 31 มกราคม 2544 และในกรณีที่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในการบริหารโครงการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเป็นกรณีๆ ไป ตามที่กระทรวงเกษตรฯ เสนอ

วันที่ 12 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดทางน้ำชลประทานเขื่อนเก็บน้ำลำนางรอง อ่างเก็บน้ำคลองมะนาว อ่างเก็บน้ำลำปะเทีย อ่างเก็บน้ำลำจังหัน และคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายของอ่างเก็บน้ำคลองมะนาว จากท่อระบายปากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายถึงปลายคลอง ในท้องที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นทางน้ำที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน) ทั้ง 5 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 12 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 178 เรื่อง ปัญหาการสร้างฝายแล้วกักเก็บน้ำไม่ได้ผลเต็มที่ ของร้อยโท กุเทพ ใสกระจ่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ และมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตอบในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้ รัฐบาลจะปรับปรุงแก้ไขให้ฝายบ้านห่องน้อย ที่บ้านห่องน้อย หมู่ที่ 12 ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน และฝายห้วยสำราญ ที่บ้านตีกา หมู่ที่ 6

ตำบลศรีสำราญ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ใช้การได้เต็มที่เพื่อประโยชน์ของราษฎรได้หรือไม่ รวมทั้งจะมีแนวทางอย่างไรที่จะลดการใช้งบประมาณที่ไม่ได้ผลเต็มที่ในการสร้างฝายเก็บน้ำในอนาคต)

วันที่ 19 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงคมนาคมรายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ (มกราคม-มิถุนายน 2542) ในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่าง) ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดปทุมธานี ประจำงวดที่ 9 ในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนกลาง) แม่น้ำท่าจีน และแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำบางปะกง ประจำงวดที่ 7 และแม่น้ำระยอง แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำลำตะคอง ประจำงวดที่ 1 โดยให้กรมชลประทานและกรมเจ้าท่ารับข้อสังเกตของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการให้กรมชลประทานและกรมเจ้าท่าหารือร่วมกันในการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำเน่าเสียในแม่น้ำเจ้าพระยาว่า หน่วยงานใดจะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดการซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงานและประหยัดงบประมาณ แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายต่อไป) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 19 ตุลาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 182 ร. เรื่อง อ่างเก็บน้ำหนองเข็งน้อย อำเภอขุขันธ์ - อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ของร้อยโท สุเทพ ใสกระจ่าง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถามสรุปได้ดังนี้ ตามที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ได้ใช้งบประมาณปี พ.ศ. 2540 ปรับปรุงอ่างเก็บน้ำหนองเข็งน้อย ศก. 21038 บ้านหนองเข็งน้อย หมู่ที่ 10 ตำบลกฤษณา อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ แต่ยังไม่ได้สร้างจุดปิด - เปิดน้ำ ทำให้ราษฎรกว่า 300 ครอบครัว ใน 2 ตำบลของอำเภอวังหินไม่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมจากอ่างเก็บน้ำได้เหมือนเช่นเคยนั้น รัฐบาลมีนโยบายจะจัดสรรงบประมาณสร้างจุดปิด-เปิดน้ำเพื่อเอื้อประโยชน์อย่างแท้จริงจากอ่างเก็บน้ำหนองเข็งน้อยหรือไม่ อย่างไร)

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติค่าชดเชยในรูปค่าขนย้ายให้แก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ในอัตราไร่ละ 32,000 บาท รวมทั้งจ่ายค่าขนย้ายให้แก่ราษฎรที่ผ่านการตรวจสอบสิทธิการครอบครองและการทำประโยชน์ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการที่ได้ผ่านการตรวจสอบถูกต้องแล้ว ในเขตอำเภอราษีไศล และกิ่งอำเภอศิลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ และในเขตอำเภอโนนทราย กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด และให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ สำหรับงบประมาณดำเนินการให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จากรายการที่สามารถประหยัดหรือชะลอการจ่ายเงินได้ก่อน หากไม่เพียงพอก็ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นสมทบเพิ่มเติม โดยให้ทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป โดยบัญชีรายชื่อราษฎรกลุ่มใหม่ที่จะได้รับเงินค่าชดเชยในครั้งนี้ ต้องไม่ซ้ำซ้อนกับบัญชีรายชื่อราษฎรที่ได้รับค่าชดเชยไปแล้วตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2540 ทั้งนี้ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเร่งรัดดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับการทุจริตในการจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากโครงการฝายราษีไศล

วันที่ 2 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 612 ร. เรื่อง การจัดเก็บค่าน้ำจากเกษตรกร ของนางมยุรา อุรเคนทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถามสรุปได้ดังนี้ ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอขอให้มีการยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าน้ำจากเกษตรกร รวมทั้งให้ของบประมาณซึ่งเป็นงบกลางเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายกรณีดังกล่าวแทนจะได้หรือไม่ อย่างไร)

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับเรื่อง ขออนุมัติหลักการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ได้รับความเสียหายกรณีอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่พังทลายไปพิจารณาทบทวน แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการจ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรฯ เป็นการปฏิบัตินอกเหนือระเบียบที่ทางราชการกำหนด และอาจจะเป็นเงื่อนไขให้ราษฎรกลุ่มอื่นๆ ที่ได้รับความเสียหายในลักษณะนี้ใช้เป็นแนวทางในการเรียกร้อง

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 182 เรื่อง โครงการพระราชดำริสร้างเขื่อนน้ำก่ำตอนล่าง ของนายไพจิตร ศรีวรขาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครพนม ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ และมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตอบในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร (โดยมีสาระสำคัญ ของคำถาม สรุปได้ดังนี้ การสร้างเขื่อนน้ำก่ำตอนล่างดำเนินการล่าช้าเป็นเพราะเหตุใด กรมชลประทานจะดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จเมื่อใด)

วันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 179 ร. เรื่อง โครงการพัฒนาลำน้ำก่ำ ของนายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤาชัย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสกลนคร ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้ โครงการพัฒนาลำน้ำก่ำซึ่งเป็นโครงการตามพระราชดำริ เริ่มโครงการเมื่อใด และจะแล้วเสร็จตามโครงการในปีใด มีโครงสร้างทางด้านวิศวกรรมอย่างไร และเมื่อโครงการนี้แล้วเสร็จจะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่เกษตรกรรมทั้งสองฝั่งลำน้ำอย่างไร จะสามารถป้องกันน้ำท่วมที่นาของราษฎรได้หรือไม่ นอกจากนี้ ในฤดูฝนน้ำที่ไหลจากหนองหารทางประตูลำน้ำก่ำ (ประตูสุรัสวดี) จะกัดเซาะตลิ่งพังทำให้น้ำไหลเข้าท่วมที่นาราษฎรโดยเฉพาะเขตตำบลโคกก่อง อำเภอเมืองสกลนคร เขตตำบลด่านม่วงคำ อำเภอโคกศรีสุพรรณ หน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบ จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างไร และจะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ราษฎรหรือไม่ และเมื่อโครงการพัฒนาลำน้ำก่ำแล้วเสร็จ หากราษฎรร้องขอให้รื้อประตูสุรัสวดีหรือขอให้เปิดประตูน้ำตลอดไปจะกระทำได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้เพราะเหตุใด)

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแผนงาน/โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร จำนวน 6 แผนงาน แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้ฯ จัดตั้งสำนักงานบริหารโครงการเงินกู้ฯ บริหารการอนุมัติและการเบิกจ่ายเงินตามกลไกและขั้นตอนที่ปรับปรุงใหม่ รวมทั้งจ้างเหมาประมูลงานแบบเหมารวม (Turn Key) เพื่อดำเนินการก่อสร้างธนาคารเชื้อพันธุ์ที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านในการออกแบบวางระบบและก่อสร้างธนาคารเชื้อพันธุ์ในคราวเดียวกัน และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้แก้ไขข้อความในหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ. 0231/28062 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2542 ข้อ 2.5 เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ เสนอ ทั้งนี้ให้กระทรวงเกษตรฯ รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณและข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลควรว่าจ้างหน่วยงานอิสระดำเนินการ คณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้ฯ ควรมีผู้แทนกระทรวงเกษตรฯ และผู้แทนสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะร่วมเป็นกรรมการด้วยการกำหนดให้กระทรวงเกษตรฯ บริหารการอนุมัติและการเบิกจ่ายเงินอาจไม่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ควรตรวจสอบเพื่อให้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย นอกจากนี้โครงการดังกล่าวมีการกำหนดแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในเขตชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติ แต่พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลยังไม่มีระบบชลประทาน กระทรวงเกษตรฯ ควรดูแลเป็นพิเศษเพื่อลดช่องว่าง

ระหว่างกลุ่มเกษตรกรที่ขาดพื้นฐานเหล่านั้น รวมทั้งการปรับโครงสร้างภาคเกษตรซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญ การใช้เงินกู้เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้จึงควรระมัดระวังและมีความโปร่งใส) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2542 เกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและเห็นชอบโครงการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการลุ่มน้ำ รวม 3 คณะ คือ คณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำปิงตอนบนคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำปิงตอนล่าง และคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสัก ตามที่สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทช.) เสนอ และควรจัดตั้งองค์กรสำหรับแต่ละลุ่มน้ำอื่นๆ ต่อไปในประเทศ สำหรับโครงการที่จำเป็นในปี 2543 ให้ประสานกับหน่วยปฏิบัติเจ้าของโครงการเพื่อดำเนินการตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ส่วนงบดำเนินการของ สทช. และขององค์กรลุ่มน้ำให้ตกลงกับสำนักงบประมาณตามความจำเป็น

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 จำนวน 1 ฉบับ (กำหนดทางน้ำชลประทานเป็นทางน้ำชลประทานที่เรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรม) และให้ดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรายงานผลการประชุมครั้งที่ 6 ของคณะมนตรีในคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRC) ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ระหว่างวันที่ 18-19 ตุลาคม 2542 ซึ่งเป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีของประเทศสมาชิกคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง 4 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว เวียดนาม และกัมพูชา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมประชุมดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับความสนับสนุนของกลุ่มประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือแผนงานประจำปี 2543 งบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของคณะกรรมาธิการประจำปี 2543 โปรแกรมการใช้น้ำ (WUP) โครงการที่ดำเนินงานในปี 2541 - 2542 รวมทั้งโครงการวางแผนพัฒนาลุ่มน้ำ ความตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง การประชุมคู่เจรจากับจีนและพม่า ความร่วมมือระหว่างคณะกรรมาธิการลุ่มน้ำเมอร์เรย์ - ดาลิ่ง (MDBC) กับคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง ความร่วมมือระหว่างธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) กับคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง และการประชุมคณะมนตรีครั้งต่อไป (ครั้งที่ 7) ที่ประเทศลาว ณ กรุงเวียงจันทร์ในเดือนตุลาคม 2543

วันที่ 28 ธันวาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการแผ้วถางป่าพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริช้ำรอบที่สอง เป็นเงินจำนวน 1,378,381.49 บาท ให้แก่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ตามที่ประธานคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ เสนอ เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย โดยให้พิจารณาเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 ของกรมชลประทาน และให้ตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณอีกครั้งหนึ่งตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 28 ธันวาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย จากท่อระบายปากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย ในท้องที่ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน (อำเภอเมืองสตูล) จังหวัดสตูล ถึงปลายคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย กิโลเมตรที่ 18.750 ในท้องที่ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล และทางน้ำชลประทานคลองซอย 1 ขวาของคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย จากท่อระบายปากคลองซอย 1 ขวา ในท้องที่ตำบลบ้านควน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ถึง

ท่อระบายปลายคลองซอย 1 ขวา กิโลเมตรที่ 2.834 รวมทั้งทางน้ำชลประทานคลองซอย 2 ขวาของคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย จากท่อระบายปากคลองซอย 2 ขวา ในท้องที่ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ถึงปลายคลองซอย 2 ขวา กิโลเมตรที่ 6.000 ในท้องที่ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้น้ำอย่างเต็มที่) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 28 ธันวาคม 2542 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 214 เรื่อง การวางท่อระบบส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยลึก ไปยังหมู่ 5 ตำบลวังเพลิง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี ของนายอำนวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอและมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตอบในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะมีการดำเนินการวางท่อระบบส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยลึกไปยังบ้านเรือนของราษฎรหมู่ 5 ตำบลวังเพลิง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี หรือไม่ ถ้ามีจะเริ่มดำเนินการได้เมื่อใด รวมทั้งมีนโยบายที่จะสำรวจเพื่อออกแบบการวางท่อระบบส่งน้ำให้แก่ราษฎรพื้นที่ดังกล่าวหรือไม่ เหตุใด)

วันที่ 4 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้างระบบส่งน้ำโครงการฝายคลองเทวดา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในวงเงิน 141,174,807 บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 จำนวน 7,150,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 - พ.ศ. 2544 จำนวน 134,024,807 บาท และโดยที่กรมชลประทานได้กำหนดรายการในเงื่อนไขเฉพาะของงานก่อสร้างให้ผู้รับจ้างจัดยานพาหนะประเภทรถยนต์พร้อมพนักงานขับรถยนต์ ให้ผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้าง เป็นเงิน 1,002,240 บาท เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและคล่องตัวในการควบคุมงาน แต่โดยที่ค่าใช้จ่ายจำนวนนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าควบคุมงาน จึงขอให้กรมชลประทานนำไปคำนวณลดจากค่าควบคุมงานลงตามสัดส่วนด้วย ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 4 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบการก่อหนี้ของประเทศ พ.ศ. 2528 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 เรื่อง ขั้นตอนการพิจารณาโครงการพัฒนาที่จะขอใช้เงินกู้ต่างประเทศกำหนดให้เสนอโครงการต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณารายละเอียดและความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของโครงการก่อน โดยเสนอ สศช. พิจารณาก่อน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้รับความเห็นของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สศช. และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (เกี่ยวกับการให้กรมชลประทานจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อขอรับฉันทามติจากประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ควรมีแผนงาน มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน (ตอนบน) การขาดข้อมูลด้านความเชื่อมโยงของโครงการประตูระบายน้ำท่าจีน (ตอนล่าง) ในบริเวณพื้นที่จังหวัดนครปฐม และสมุทรสาคร รวมทั้งยังขาดแผนการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แผนการใช้จ่ายเงิน และผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจและการเงินของโครงการที่เป็นปัจจุบัน

วันที่ 4 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณงานปรับปรุงคลองส่งน้ำและอาคารประกอบโครงการแม่วัง – กิ่วลม จังหวัดลำปาง จากเดิมงบประมาณ พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2544 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2545 วงเงิน 74,201,685 บาท รายการราดยางถนนบนคันคลองฝั่งซ้ายของคลองระพีพัฒน์แยกใต้โครงการรังสิตเหนือ ยาว 17.670 กิโลเมตร จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2543 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2544 วงเงิน 42,386,000 บาท และงานก่อสร้างทำนบดินหัวงานและอาคารประกอบ พร้อมส่วนประกอบอื่น โครงการห้วยทา จังหวัดศรีสะเกษ จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2544 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2545 วงเงิน 224,012,107 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 4 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 683 ร. เรื่อง การก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ของนายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้ กรมอนามัยได้ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ไปแล้วทั้งหมดกี่แห่ง ที่ใดบ้าง และกระทรวงสาธารณสุขมีแผนงานที่จะสร้างระบบประปาหมู่บ้านหนองสะแบง หมู่ที่ 5 ตำบลละหานนา อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งจะมีแผนงานวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องความสะอาดของน้ำดื่มให้แก่ราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวอย่างไร)

วันที่ 11 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานสถานการณ์น้ำ ความเสียหายจากอุทกภัยปี 2542 และการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งปี 2542/2543 เกี่ยวกับสภาพน้ำในอ่างเก็บน้ำต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ดี การจัดสรรน้ำเพื่อการทำนาปีสามารถสนับสนุนการเพาะปลูกและกิจกรรมอื่นได้ตามปกติ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายปลูกพืชฤดูแล้ง การกำหนดระยะเวลาเริ่มส่งน้ำชลประทานในช่วงฤดูแล้ง การสำรองเครื่องสูบน้ำและรถบรรทุกน้ำเพื่อช่วยเหลือในช่วงฤดูแล้งปี 2542/2543 และสรุปความเสียหายจากอุทกภัยปี 2542 และการให้ความช่วยเหลือ

วันที่ 11 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสรุปผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญของประเทศไทย ปี 2542 ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ (เกี่ยวกับกำหนดประเภทแหล่งน้ำผิวดินและมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน) และให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ รับความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญต่างๆ ในแต่ละภาค ที่เปลี่ยนไปในแต่ละปี ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของสภาพปัญหาที่ชัดเจนว่ามีระดับความรุนแรงของปัญหาอย่างไร เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสม) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 18 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2542 - 2545 รายการค่าว่าจ้างควบคุมงานก่อสร้างระบบกระจายน้ำสถานี PL โครงการฝายหัวนา จังหวัดศรีสะเกษ ในวงเงิน 19,398,993 บาท ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ

วันที่ 25 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ งานปรับปรุงคันกั้นน้ำ และอาคารประกอบ โครงการชลประทานจันทบุรี ในวงเงิน 26,100,000 บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณปี 2542 จำนวน 17,475,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2543 - 2544 วงเงิน 8,625,000 บาท และงานจ้างก่อสร้างขุดคลองส่งน้ำและระบายน้ำ

3 สาย พร้อมอาคารประกอบ 67 แห่ง วงเงิน 57,000,000 บาท โครงการแม่กลองใหญ่ (ระยะที่ 3) จังหวัดกาญจนบุรี โดยการเบิกจ่ายจากงบประมาณปี 2542 จำนวน 15,700,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายปี 2543 จำนวน 17,396,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายปี 2544 จำนวน 23,903,000 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 25 มกราคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรประมงที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูล จำนวน 2,210 ราย เป็นกรณีพิเศษ โดยจ่ายเป็นเงินสดรายละ 30,000 บาท และเงินเพื่อพัฒนาอาชีพโดยผ่านสหกรณ์ ปีละ 10,000 บาท เป็นเวลา 3 ปี รวมทั้งสิ้น 132,600,000 บาท ทั้งนี้ การจ่ายเงินชดเชยจำนวนนี้ถือเป็นการสิ้นสุดและไม่ผูกพันให้ต้องจ่ายเงินเพิ่มอีก และไม่ผูกพันกับเงื่อนไขและ หลักการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541 ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เสนอ และให้รับความเห็นของกระทรวงการคลัง (เกี่ยวกับการให้ข้อเท็จจริงในการช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบฯ แก่สาธารณชน) ไปดำเนินการด้วย

วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้บริษัทจัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) เช่า/บริหารโครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอและให้ดำเนินการต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 โดยการกำหนดราคาอัตราค่าน้ำ ควรกำหนดในราคาที่เหมาะสม และไม่ควรมุ่งค้ากำไรเกินควร รวมทั้งข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการให้กระทรวงการคลังพิจารณาตรวจสอบถึงการให้เอกชนดูแลและจัดการระบบท่อส่งน้ำโดยไม่มีมาตรการที่รัดกุมอาจไม่สอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้างระบบส่งน้ำโครงการฝายคลองท่าทน จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแบบรูปรายการ ในวงเงิน 84,638,127 บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 จำนวน 10,750,000 บาท ซึ่งอนุมัติเงินประจำงวดให้แล้ว และจากงบประมาณปี พ.ศ. 2543 จำนวน 36,325,900 บาท และผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2545 จำนวน 37,562,227 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานความเสียหายจากอุทกภัยภาคใต้ ปี 2542/2543 ในส่วนของด้านพืช และด้านปศุสัตว์ อันเนื่องมาจากได้เกิดฝนตกชุกหนาแน่นบริเวณภาคใต้ รวมทั้งเกิดลมมรสุมและหย่อมความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคใต้ ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือระยะฉุกเฉินโดยใช้เงินทดรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง และสามารถใช้ในส่วนของหน่วยงานต้นสังกัดในอำนาจของอธิบดีได้ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2540 หากไม่เพียงพอ ส่วนด้านปศุสัตว์ได้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นจากงบปกติไปแล้วบางส่วน

วันที่ 7 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมส่งเสริมการเกษตรเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 โดยปรับแผนปฏิบัติการ แผนงานส่งเสริมการกสิกรรม งานส่งเสริมการผลิตข้าว งานส่งเสริมการผลิตพืชไร่ และงานส่งเสริมการผลิตพืชสวน ในวงเงิน 27,929,932 บาท มาใช้จ่ายช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่ ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 7 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับเรื่องการช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน (ในส่วนของโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต) ไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่งร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้เกิดความรอบคอบสามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นธรรม แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายใน 2 เดือน ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วยว่า กรณีราษฎรผู้ครอบครอง หรือทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งไม่ได้ถูกน้ำท่วมแต่ได้รับผลกระทบ เช่น น้ำท่วมล้อมรอบที่ดินจนมีสภาพเป็นเกาะ สมควรจะจ่ายเงินชดเชยให้หรือไม่อย่างไร

วันที่ 7 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ที่ 210 เรื่องการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านของนางมยุรา อุรเคนทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2542 สำหรับก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านให้แก่หมู่บ้านทิพโสต หมู่ 4 และหมู่ 10 ตำบลดอนกลาง บ้านห้วยม่วง บ้านดอนสันต์ บ้านคันจ้อง บ้านโพนทอง บ้านคุยปอ ตำบลแห่ใต้ บ้านหนองโน หมู่ 1 หมู่ 8 และหมู่ 9 ตำบลวังยาว และบ้านหนองสระพัง หมู่ 1 และหมู่ 13 ตำบลเขวาไร่ อำเภอโกสุมพิสัย หรือไม่ ถ้าไม่ได้จัดสรรไว้จะแปรญัตติเพิ่มให้ได้หรือไม่ และถ้ายังไม่มีงบประมาณสำหรับก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านจะมีวิธีดำเนินการหรือนโยบายอย่างไรที่จะช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวให้มีน้ำสะอาดใช้เพื่อการอุปโภคบริโภค)

วันที่ 14 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 210 เรื่อง ปัญหาตลิ่งแม่น้ำโขงพัง ของนายทรงพล โกวิทศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองคาย ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเสนอ และมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยตอบในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร (โดยมีสาระสำคัญของคำถาม สรุปได้ดังนี้รัฐบาลมีมาตรการแก้ไขปัญหาตลิ่งแม่น้ำโขงพังอย่างไรบ้างและความเสียหายที่เกิดจากการกัดเซาะทำให้บ้านเรือนของประชาชนพังทลายนั้น จะดำเนินการช่วยเหลืออย่างไร นอกจากนี้ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณปี 2543 เพื่อการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพังในพื้นที่จังหวัดหนองคายไว้หรือไม่ ถ้าไม่ได้จัดสรรให้ จะดำเนินการเร่งรัดและหาทางป้องกันพื้นที่เกษตรกรรมของประชาชนอย่างไร)

วันที่ 21 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียงตลอดจนพื้นที่ลุ่มน้ำของจังหวัดต่างๆ ที่ประสบปัญหาน้ำท่วม ทั้งการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและระยะยาว ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยการแก้ไขปัญหาระยะสั้นให้หน่วยงานเจ้าของโครงการตกลงในรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ โดยให้พิจารณาเจียดจ่ายงบประมาณจากรายการที่ดำเนินการแล้วมีเงินเหลือจ่าย หรือจากรายการที่หมดความจำเป็นแล้วไปดำเนินการ หากไม่เพียงพอให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ ส่วนการแก้ไขปัญหาระยะยาวมอบให้ สศช. เป็นเจ้าของเรื่องรับไปศึกษาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสำนักงบประมาณ แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป รวมทั้งให้กระทรวงมหาดไทย และ สศช. รับข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ และคณะรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวข้อง (เกี่ยวกับการนำโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล อำเภอมะขาม และกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมไว้ในเรื่องนี้ด้วย นอกจากนี้ ได้มีการก่อสร้าง

โครงสร้างพื้นฐานกีดขวางทางน้ำไหลทำให้การระบายน้ำลดลง เป็นเหตุให้มีสิ่งปฏิกูลทับถมในพื้นที่เกษตรมาก ก่อให้เกิดการเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตรจึงควรมีโครงการกำจัดสิ่งปฏิกูลดังกล่าว และมอบหมายให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเป็นผู้รับผิดชอบ) ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

วันที่ 28 มีนาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานในท้องที่ตำบลบ้านแลง ตำบลบุญนาคพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง และตำบลเมืองมาย ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง-กิ่วลม เป็นทางน้ำที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำในกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรมในหรือนอกเขตชลประทาน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานอย่างเต็มที่) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 4 เมษายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเพิ่มวงเงินค่าว่าจ้างควบคุมงานก่อสร้าง ระบบกระจายน้ำ โครงการฝายลำเซบก จังหวัดอุบลราชธานี จากเดิมจำนวน 14,267,701 บาท เป็น จำนวน 17,131,768 บาท เพิ่มขึ้นจำนวน 2,864,067 บาท ซึ่งสำนักงบประมาณได้อนุมัติเงินประจำงวดให้ แล้วจำนวน 2,500,000 บาท ส่วนที่ขาดอยู่อีกจำนวน 364,067 บาท ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน) เจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 โดยทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 9 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงคมนาคมรายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่างและตอนกลาง) ท่าจีน บางปะกง ป่าสัก แม่กลอง ระยอง ประแสร์ ลำตะคอง มูล ชี และนครนายก (กรกฎาคม-ธันวาคม 2542) สรุปได้ว่า แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และจากการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ตั้งแต่ปี 2537 จนถึงปัจจุบันพบว่า แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างน้ำมีสภาพเน่าเสียน้อยลง สำหรับแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลางมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นน้ำดีตามธรรมชาติ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำแม่กลอง มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แม่น้ำระยองมีคุณภาพน้ำเป็นไปตามธรรมชาติ แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำลำตะคอง แม่น้ำมูล และแม่น้ำนครนายก มีคุณภาพน้ำดีเป็นไปตามธรรมชาติ และสำหรับแม่น้ำชีมีค่าความสกปรกในรูป บี โอ ดี และความขุ่นโดยเฉลี่ยค่อนข้างสูง

วันที่ 9 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย โดยมีสาเหตุจากฝนตกชุกน้ำท่วมนาข้าวของเกษตรกรโดยเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม เกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าต้นข้าวที่ปลูกไว้จะเสียหาย จึงเร่งระบายน้ำทิ้งซึ่งน้ำดังกล่าวมีสารพิษจากปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงปนเปื้อนได้ไหลลงสู่แม่น้ำท่าจีนพร้อมๆ กัน ทำให้ น้ำในแม่น้ำท่าจีนเน่าเสียและมีปลาตายเป็นจำนวนมาก ปริมาณอ๊อกซิเจนในน้ำมีค่าเท่ากับศูนย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้ดำเนินการแก้ไขโดยประสานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) ระบายน้ำจากเขื่อนชลประทานเพื่อไล่น้ำเสีย แต่เนื่องจากปริมาณน้ำจากเขื่อนชลประทานมีไม่มากพอจะไล่น้ำเสียได้หมดทันที คาดว่าต้องใช้เวลาประมาณ 7 วัน สภาพน้ำจะเริ่มกลับสู่สภาพปกติ

วันที่ 16 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานสรุปสถานการณ์น้ำเน่าเสียในแม่น้ำท่าจีน ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2543 สรุปได้ว่า การเคลื่อนตัวของน้ำเน่าเสียในแม่น้ำท่าจีน เริ่มเคลื่อนตัวจากจังหวัดสุพรรณบุรี ผ่านอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผ่านอำเภอนครชัยศรี และสุดท้ายผ่านอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร คุณภาพน้ำตลอดทั้งสายยังไม่กลับเข้าสู่สภาพปกติ

คาดว่าจะกลับสู่สภาวะปกติภายใน 7 วันข้างหน้า คุณภาพน้ำภายหลังจากที่ผลักดันด้วยน้ำดีพบว่า ค่าปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolve Oxygen - DO) เพิ่มมากขึ้น ปัญหาน้ำเน่าเสียเริ่มเบาบางลง และกลิ่นเหม็นเริ่มหมดไป แต่ยังใช้น้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคไม่ได้ ซึ่งกรมชลประทานได้ช่วยเหลือโดยการระบายน้ำออกจากทุ่งโดยเร่งด่วน กรมควบคุมมลพิษเฝ้าติดตามและตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีน กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกตรวจสอบ ควบคุม การระบายน้ำเสียจากโรงงาน และจังหวัดนครปฐมได้ร่วมประชุมกับส่วนราชการและชมรมรักแม่น้ำท่าจีนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา สำหรับแนวทางแก้ไขในโอกาสต่อไปให้ทุกส่วนราชการร่วมมือใช้มาตรการเฝ้าระวังในเรื่องโรงงานอุตสาหกรรม และการระบายน้ำเสียออกจากทุ่ง

วันที่ 23 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานผลการศึกษาดูงานโครงการเติมน้ำลงในชั้นน้ำบาดาลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุดที่นครเซียงไฮ้ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และเมืองอะดิเลด ประเทศออสเตรเลีย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้มาตรการควบคุมป้องกันการทรุดตัวของแผ่นดิน ได้แก่ มาตรการจำกัดการสูบน้ำบาดาล มาตรการปรับสัดส่วนการใช้น้ำจากชั้นน้ำบาดาลต่างๆ และมาตรการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาล รวมทั้งการตรวจวัดและการเฝ้าระวังการทรุดตัวของแผ่นดิน ซึ่งความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเดินทางไปศึกษาดูงานดังกล่าวจะได้นำไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อไป

วันที่ 23 พฤษภาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่ศูนย์ประสานการปฏิบัติการโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริรายงานสรุปผลการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ ครั้งที่ 1/2543 วันที่ 19 เมษายน 2543 โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับผลการดำเนินงานพร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคของคณะอนุกรรมการด้านต่างๆ ทั้ง 7 คณะ และมติที่ประชุมในเรื่องการบริหารพิพิธภัณฑ์ลุ่มน้ำป่าสักฯ โดยให้กรมชลประทานดูแลการบริหารพิพิธภัณฑ์ลุ่มน้ำป่าสักฯ กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานสนับสนุนให้คำแนะนำด้านวิชาการและเจ้าหน้าที่ สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารพิพิธภัณฑ์ฯ ให้กรมชลประทานเจียดจ่ายจากงบประมาณของกรมชลประทาน การประชาสัมพันธ์โดยรับหลักการแผนงานประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ ปีงบประมาณ 2544 โดยใช้งบประมาณของกรมชลประทาน รวมทั้งนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากโครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ให้คุ้มกับการลงทุน กับให้จังหวัดดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ที่ยื่นคำขอค่าชดเชยพิเศษฯ เท็จและรายงานความก้าวหน้าเรื่องการดำเนินคดีกับผู้ที่กระทำการทุจริตต่างๆ ในการประชุมครั้งต่อไป

วันที่ 20 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) เพิ่มวงเงินค่าก่อสร้างปรับปรุงขยายการประปาสงขลา-หาดใหญ่ จากวงเงินค่าก่อสร้างตามสัญญาเดิม จำนวน 670,324,487 บาท เป็นจำนวน 800,608,101 บาท โดยวงเงินค่าก่อสร้างที่เพิ่มขึ้นจำนวน 130,283,614 บาท ให้ใช้จากเงินรายได้ของ กปภ. ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้กระทรวงมหาดไทย (กปภ.) รับความเห็นของสำนักงบประมาณ (เกี่ยวกับการตรวจสอบปริมาณในใบแจ้งปริมาณงานและราคาให้สอดคล้องกับปริมาณงานในแบบแปลน) ไปดำเนินการในการประกวดราคาครั้งต่อๆ ไปด้วย

วันที่ 27 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอแนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำชี ในฤดูแล้ง ปี 2543 สรุปได้ว่า แนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาให้กำหนดมาตรการการใช้น้ำเหมือนปีที่ผ่านมา โดยการหมุนเวียนการใช้น้ำในเขต 6 จังหวัด คือ จังหวัดตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร และจังหวัดนครสวรรค์

ซึ่งจากผลการดำเนินการหมุนเวียนใช้น้ำตามรอบเวรพบว่า โดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ดีทำให้การบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาเป็นไปตามแผนที่กำหนดโดยไม่มีปัญหาวิกฤตการณ์ขาดแคลนน้ำที่รุนแรงแต่อย่างใด ส่วนแนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำชี ซึ่งกำหนดให้มีการระบายน้ำตามแผนที่กำหนด โดยการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ที่ผ่านมา ไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนช่วงต้นฤดูแล้งปีนี้มีมากกว่าปีที่ผ่านมา และมีสภาพในเกณฑ์ปกติ

วันที่ 27 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 (กำหนดทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านบึง ในท้องที่ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง เป็นทางน้ำ ชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้เพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรมในหรือนอกเขตชลประทาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมดูแลแหล่งน้ำสำคัญ สำหรับการชลประทานให้มีการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 27 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานการตรวจราชการดูพื้นที่ประสบอุทกภัยน้ำท่วมในเขตลุ่มน้ำชีช่วงจังหวัดมหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และอุบลราชธานี ของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และอธิบดีกรมชลประทาน ระหว่างวันที่ 22 - 25 มิถุนายน 2543 เกี่ยวกับสถานการณ์น้ำท่วม ความเสียหาย รวมทั้งการแก้ไขและการให้ความช่วยเหลือ

วันที่ 27 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่อง แผนการลงทุนปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำ การประปาปทุมธานี-รังสิต ของกระทรวงมหาดไทย โดยมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายศุภชัย พานิชภักดิ์) รับไปพิจารณาในคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) โดยพิจารณาในประเด็นของรูปแบบการลงทุนของโครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำ การประปาปทุมธานี - รังสิต และโดยที่กระทรวงมหาดไทยเสนอแนวทางเพิ่มเติมเกี่ยวกับการลงทุนวางท่อขยายระบบจำหน่ายน้ำประปาอีกรูปแบบหนึ่งคือ การลงทุนออกแบบรวมก่อสร้าง (TURNKEY FINANCE) โดยเอกชน จึงให้พิจารณารูปแบบนี้ด้วย นอกจากนี้การพิจารณารูปแบบการลงทุนควรคำนึงถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ ฐานะการเงิน และบุคลากรของการประปาส่วนภูมิภาค รวมทั้งแนวทางการแปรรูป เช่น การให้สัมปทานกับภาคเอกชนหรือการร่วมทุนให้มีความชัดเจน ทั้งนี้ ให้ กนร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไปประกอบการพิจารณา และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งโดยด่วน

วันที่ 27 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่อง การจัดหาน้ำประปาทดแทนการใช้น้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุดในจังหวัดปทุมธานี ตามมติคณะรัฐมนตรี ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยมอบให้รองนายกรัฐมนตรี(นายศุภชัย พานิชภักดิ์) รับไปพิจารณาในคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) โดยพิจารณาในประเด็นของการจ่ายเงินชดเชยให้การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) จำนวน 118.285 ล้านบาท เนื่องจากการไม่ปิดบ่อบาดาลและส่งผลกระทบให้ต้องจ่ายเงินชดเชยในส่วนต่างที่ กปภ. รับซื้อน้ำจากเอกชน ทั้งนี้ ให้ กนร. รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ไปประกอบการพิจารณา และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งโดยด่วน

วันที่ 4 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามผลการประชุมเรื่อง มาตรการและแนวทางแก้ไขการใช้น้ำบาดาล ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายกร ทัพพะรังสี) เสนอ ได้แก่ แนวทางและมาตรการในการปรับลดปริมาณการใช้น้ำบาดาลในพื้นที่ที่มีน้ำประปาบริการได้อย่างเพียงพอ (กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล) และแนวทางการดำเนินงานโครงการเติมน้ำลงชั้นบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเห็นชอบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ โดยให้รับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย สำหรับการขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันเพื่อจ้างเหมาเอกชนดำเนินงานตามโครงการในวงเงิน 2,530 ล้านบาท ในส่วนที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ นั้น ให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ รวมทั้งเห็นชอบการปรับอัตราค่าใช้น้ำบาดาล กับอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติน้ำบาดาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ ทั้ง 2 ฉบับ โดยร่างกฎกระทรวงดังกล่าวให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2543 เป็นต้นไป และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2542 และเห็นชอบนโยบายและแผนหลักอุทกวิทยาแห่งชาติ และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องยึดนโยบายและแผนหลักดังกล่าวเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านอุทกวิทยาต่อไป รวมทั้งวิสัยทัศน์เรื่องน้ำแห่งชาติ โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกรอบแนวทาง กลยุทธ วิสัยทัศน์เรื่องน้ำของชาติ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติจัดทำแผนโดยละเอียด และเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงาน ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์) ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ โดยให้รับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงบประมาณ (เกี่ยวกับการให้องค์การจัดการน้ำเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในส่วนของการจัดการน้ำเสียและการพิจารณาโครงสร้างอัตราค่าน้ำต้นทุนและค่าบริการบำบัดน้ำเสีย การแก้ไขถ้อยคำในเอกสาร ร่างนโยบายเพิ่มเติม คณะทำงาน และเร่งรัดการดำเนินโครงข่ายสถานีสำรวจอุทกวิทยา การกำหนดให้ทุกหน่วยงานที่มีภารกิจเหมือนกันจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบมาตรฐานเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงได้

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการให้จ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเสียหายจากกรณีอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ พังทลาย จำนวน 249 ราย ในวงเงิน 10,621,200 บาท โดยเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 ของกรมชลประทานเป็นกรณีพิเศษ และอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานคณะกรรมการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการกลางเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน รวม 16 กรณีปัญหาซึ่งประกอบด้วย กลุ่มปัญหาเขื่อน (8 โครงการ) ได้แก่ **เขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี** เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ฝายราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ ฝายหัวนา จังหวัดศรีสะเกษ เขื่อนลำคันฉู จังหวัดชัยภูมิ ลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี โครงการโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ โครงการห้วยระห้า จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มปัญหาป่าไม้ (5 โครงการ) ได้แก่ อุทยานแห่งชาติผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี ป่าสงวนแห่งชาติดงหินกอง และอุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ ป่าสงวนแห่งชาติดงภูโหล่น จังหวัดอุบลราชธานี ป่าสงวนแห่งชาติป่าหลังภู จังหวัดอุบลราชธานี ป่ากุดชุม และโครงการ ส.ป.ก. ทับที่ดินทำกิน จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มปัญหาที่ดิน (3 โครงการ) ได้แก่ ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านวังใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านตุงลุง จังหวัดอุบล ราชธานี โครงการพัฒนา

ด่านช่องเม็กจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้ ในส่วนที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอ ดังกล่าวแล้ว จะได้จัดให้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลให้เป็นไปตามมตินั้นๆ ต่อไป

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมติคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) เรื่อง แผนการลงทุนปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำการประปาปทุมธานี - รังสิต โดยให้การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ดำเนินโครงการขยายท่อจำหน่ายน้ำประปาในโครงการประปาปทุมธานี - รังสิต โดยให้เอกชนดำเนินการในลักษณะ Turnkey Project ในวงเงิน 2,525 ล้านบาทเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่วนการชำระหนี้คืนแก่เอกชนให้ใช้วิธีการของการแปรรูป โดยให้ดำเนินการแปรรูปให้สอดคล้องกับผลการพิจารณาผลการศึกษาในเรื่องอัตราค่าโครงสร้างค่าบริการ การจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลและแนวทางการแปรรูปกิจการสาขาประปาของกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในเดือนมกราคม 2544 รวมทั้งมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ กนร. เร่งรัดดำเนินการเกี่ยวกับผลการศึกษาการแปรรูปกิจการสาขาประปาให้แล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม 2544 ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายศุภชัย พานิชภักดิ์) ประธานคณะกรรมการ กนร. เสนอสำหรับเงินชดเชยค่าน้ำที่ กปภ. ต้องประกันการซื้อน้ำขั้นต่ำกับบริษัทปทุมธานี จำกัด นั้น ให้ กปภ. เบิกจ่ายจากเงินรายได้ดังกล่าว และหากไม่สามารถเบิกได้ ให้ตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการสำหรับการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ โดยการช่วยเหลือในช่วงวิกฤตการเกิดภัยให้ใช้เงินทดรองราชการ โดยการประกาศระยะวิกฤตการเกิดภัยในจังหวัดที่ประสบอุทกภัย เพื่อให้สามารถใช้เงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2540 ได้จนกว่าจะสิ้นสุดระยะวิกฤต ส่วนการช่วยเหลือหลังระยะวิกฤตหรือช่วยเหลือเพิ่มเติมจากเงินทดรองราชการให้ใช้เงินงบกลางสำหรับการแจกจ่ายพันธุ์ข้าวโดยใช้พันธุ์ข้าวที่มีสำรองไว้ตามศูนย์ขยายพันธุ์พืชทั่วประเทศ การแจกจ่ายปุ๋ยเคมีให้ใช้ปุ๋ยตามโครงการจัดหาปุ๋ยเคมี ปี 2540 - 2541 ที่ยังคงเหลือค้างอยู่ และการใช้งบกลางเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติสำหรับการแจกจ่ายพันธุ์ข้าวและปุ๋ยเคมีตามมูลค่าเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความเสียหายจากภัยธรรมชาติ โดยขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในรายละเอียดการเบิกจ่ายต่อไป และให้ดำเนินการต่อไปได้ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 8 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาระยะยาวกรณีปัญหากลุ่มเขื่อนตามข้อเสนอของคณะกรรมการกลางเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ดังนี้

1. เห็นชอบในการศึกษาผลกระทบ โดยให้ความสำคัญกับการประเมินผลกระทบด้านสังคมมากกว่าเดิม และให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้ว่าจ้างและได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ

2. เห็นชอบให้การประเมินและการชดเชยผลกระทบต้องครอบคลุมความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

3. การชดเชยผลกระทบความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รายได้ และทรัพยากรที่เป็นฐานชีวิตของชุมชนที่เกิดขึ้นในขณะนั้นและในอนาคตให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. 2530 ซึ่งหากราษฎรไม่เห็นด้วยกับการจ่ายค่าชดเชยดังกล่าวก็สามารถดำเนินการร้องเรียนได้ โดยใช้กระบวนการของศาลปกครอง

4. ในการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้มีการกำหนดให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจำนวน 8 คน และในจำนวนนี้มีผู้แทนภาคเอกชนร่วมอยู่ด้วย จำนวน 4 คน ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 ได้เอื้ออำนวยให้เอกชนร่วมในคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะครบวาระในปี 2544 ซึ่งสามารถทบทวนและแต่งตั้งใหม่ได้

5. การขอให้ปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้เป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการชดเชย นั้นเนื่องจากมีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นให้คณะกรรมการฯ เป็นผู้ดำเนินการ

6. เห็นชอบให้แก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รอบด้านมากขึ้น

7. เห็นชอบกับข้อเสนอให้จัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำในลักษณะพหุภาคี

8. เห็นชอบข้อเสนอให้มีการวางแผนการจัดการลุ่มน้ำ ทั้งในขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ โดยมีคณะกรรมการลุ่มน้ำในลักษณะพหุภาคีเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้แล้วเสร็จทั่วประเทศ

วันที่ 8 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทย (สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง)รายงานสถานการณ์อุทกภัยและการให้ความช่วยเหลือจังหวัดที่ประสบอุทกภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัดต่างๆ ช่วงวันที่ 26 กรกฎาคม - ปัจจุบัน เนื่องจากร่องความกดอากาศต่ำพาดผ่านภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รวมทั้งปริมาณน้ำจากฝนตกในช่วงแรกทำให้เขื่อนต่างๆ ต้องเร่งการระบายน้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำชี แม่น้ำมูล และลำห้วยสาขาต่างๆ ซึ่งมีระดับน้ำสูงอยู่แล้วทำให้เกิดภาวะน้ำเอ่อล้นตลิ่งตามมา ทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมขังในที่ลุ่มต่ำริมน้ำในหลายจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือในขณะที่ภาคอื่นๆ เข้าสู่ภาวะปกติ ซึ่งอุทกภัยที่เกิดขึ้นในช่วงดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายรวม 42 จังหวัด ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

วันที่ 8 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบคำตอบกระทู้ถามที่ 821 ร. เรื่อง การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ของนางวรศุลี เชาว์ศิริกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป (โดยมีสาระสำคัญของคำถามสรุปได้ดังนี้ กระทรวงเกษตรฯ จะมีนโยบายสนับสนุนการขุดสระน้ำขนาดเล็กให้กับราษฎรที่อยู่ในพื้นที่แห้งแล้งและขาดแคลนแหล่งน้ำหรือไม่ มี หลักเกณฑ์อย่างไร ส่วนพื้นที่ในเขต 2 ของจังหวัดมุกดาหารซึ่งมีความแห้งแล้งมากนั้น จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมได้หรือไม่ นอกจากนี้จะมีการส่งเสริมในด้านการตลาดแก่เกษตรโดยเฉพาะข้าว และมันสำปะหลังอย่างไร)

วันที่ 15 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงการต่างประเทศรายงานผลการประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน - ลุ่มน้ำโขงเพื่อความร่วมมือในการพัฒนา (AMBDC) ครั้งที่ 2 ณ กรุงฮานอย ระหว่างวันที่ 4 - 5 กรกฎาคม 2543 สรุปได้ว่าประเทศไทย ได้เสนอโครงการในสาขาการเกษตรและป่าไม้เข้าสู่การพิจารณาของ AMBDC 7 โครงการ ในด้านการขยายพันธุ์ปลาและการประมงน้ำจืด การเชื่อมโยงการตลาดและคลังเก็บสินค้า การขนส่งทางน้ำและการท่องเที่ยวซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างกรอบการพัฒนาลุ่มน้ำโขงต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการไปโดยสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน และป้องกันไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน นอกจากนี้ที่ประชุมยังได้พูดถึงเรื่องสำคัญอื่นๆ อีก เช่น โครงการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟระหว่างสิงคโปร์ - คุณหมิง ผ่านไทย การระดมทุนสนับสนุนโครงการ การขยายสมาชิกแกนนำ

รวมทั้งการจัดประชุมระดับรัฐมนตรี ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบให้มีการจัดประชุมระดับรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี สำหรับการประชุมครั้งต่อไปในปี 2544 เสนอให้จัดที่ประเทศบรูไนฯ

วันที่ 15 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองยาง (วังบอน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ท้องที่บ้านวังบอน หมู่ที่ 7 ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก เนื้อที่ 430 ไร่ โดยให้เพิกถอนพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำดังกล่าวออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้กรมป่าไม้และกรมชลประทานประสานแผนและประสานการดำเนินงานสำหรับงบประมาณในการจัดทำโครงการปลูกป่าเพื่อชดเชยพื้นที่ป่าที่ลดลง รวมทั้งการจัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ ให้กรมป่าไม้เสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป โดยให้รับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (เกี่ยวกับการให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมป่าไม้นำข้อเสนอแนะในการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงานฯ ไปผนวกไว้เป็นเงื่อนไขในการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำต่อไป โดยให้ความสำคัญกับมาตรการลดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการ

วันที่ 15 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กรมชลประทานเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองกลาง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่บ้านซำเมย หมู่ที่ 6 ตำบลนาหินลาด อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก ในเนื้อที่ 130 ไร่ โดยให้เพิกถอนพื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำดังกล่าว ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอและให้ดำเนินการต่อไปได้ โดยให้รับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (เกี่ยวกับการให้กรมป่าไม้นำข้อเสนอแนะในการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการวังบอนและโครงการคลองกลางไปผนวกไว้เป็นเงื่อนไขในการอนุญาตให้กรมชลประทานใช้ประโยชน์พื้นที่ดังกล่าว เพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำต่อไป โดยให้ความสำคัญกับมาตรการลดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการเพื่อให้สามารถควบคุมป้องกันการลักลอบเข้าไปทำลายทรัพยากรดังกล่าว และนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำในอนาคต รวมทั้งมาตรการลดผลกระทบต่อราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่โครงการ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบแนวทางการดำเนินงานตามผลการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน (Ministerial Conference on Sustainable Water Management) ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ระหว่างวันที่ 19 – 24 มีนาคม 2543 สรุปได้ว่า การประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในทางการเมืองในการจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและมั่นคงไปทั่วทั้งโลก และที่ประชุมได้กำหนดแนวทางให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติ 7 ประการ คือ การสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การทำให้เกิดความมั่นคงในด้านอาหาร การคุ้มครองระบบนิเวศ การใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกัน การจัดการกับความเสี่ยงภัย การเห็นคุณค่าของทรัพยากรน้ำ และการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการนำไปสู่ภาคปฏิบัติตามความเหมาะสมต่อไป รวมทั้งมอบสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีประสานการดำเนินงานตามแนวทางดังกล่าว ตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้างระบบส่งน้ำ โครงการระบบส่งน้ำแม่ต๊าก จังหวัดเชียงราย ตามแบบรูปรายการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ในวงเงิน 47,375,628 บาท และให้ขยายระยะเวลาการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - 2544 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - 2545 โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 จำนวน 3,500,000 บาท ซึ่งสำนักงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดให้แล้ว จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 24,850,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - 2545 จำนวน 19,025,628 บาท รวมทั้งให้กรมชลประทานนำค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าจัดหายานพาหนะประเภทรถยนต์พร้อมพนักงานขับรถยนต์ให้ผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้างไปคำนวณลดจากค่าควบคุมงานตามสัดส่วนด้วย ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานจ้างเหมาก่อสร้างระบบส่งน้ำ โครงการระบบส่งน้ำห้วยท่าแพ จังหวัดสุโขทัย ตามรูปแบบรายการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ในวงเงิน 114,854,180 บาท และให้ขยายระยะเวลาการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2539 - พ.ศ. 2542 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2546 โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 จำนวน 7,600,000 บาท ซึ่งสำนักงบประมาณอนุมัติเงินประจำงวดให้แล้ว จากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 31,202,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2546 จำนวน 76,052,180 บาท รวมทั้งให้กรมชลประทานนำค่าใช้จ่าย จำนวน 1,339,200 บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างจัดหายานพาหนะประเภทรถยนต์พร้อมพนักงานขับรถยนต์ให้ผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้างไปคำนวณลดจากค่าควบคุมงานลงตามสัดส่วนด้วย ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณค่าก่อสร้างระบบประปาเทศบาลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ในวงเงิน 25,860,000 บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 เป็นเงิน 5,400,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 14,120,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 เป็นเงิน 6,340,000 บาท ซึ่งสำนักงบประมาณเห็นชอบแล้ว ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยปี 2543 ได้ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ โดยงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย สำนักงบประมาณ ได้อนุมัติงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นให้กรมประชาสงเคราะห์ไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในช่วงวิกฤตแล้ว เป็นจำนวนทั้งสิ้น 71,437,500 บาท และหากกระทรวงแรงงานฯ เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือหลังภัยพิบัติอีกก็ให้เจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 และ พ.ศ. 2544 ของแต่ละส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 22 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานเพิ่มวงเงินงบประมาณจำนวน 4,105.6367 ล้านบาท สำหรับค่าก่อสร้างระบบชลประทานและค่าทดแทนทรัพย์สินโครงการ และขยายระยะเวลาก่อสร้างจากเดิม 8 ปี (พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2545) เป็น 11 ปี (พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2548) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ สำหรับงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นค่าก่อสร้างและค่าทดแทน

ทรัพย์สินตามแผนงานที่ขยายเวลาออกไป ให้กรมชลประทานเสนอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับแผนงานก่อสร้าง ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 29 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานท่อส่งน้ำปราณบุรี – หัวหิน จากกิโลเมตรที่ 6.380 ของคลองส่งน้ำสายใหญ่ ในท้องที่ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถึงสนามกอล์ฟรถไฟหัวหิน ในท้องที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งทางน้ำชลประทานคลองแยกซอย และคลองซอยของคลองส่งน้ำสายใหญ่ ในท้องที่ตำบลหนองตาแต้ม ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี ตำบลศิลาลอย ตำบลไร่เก่า ตำบลไร่ใหม่ กิ่งอำเภอสามร้อยยอด อำเภอปราณบุรี ตำบลสามกระทาย ตำบลหาดขาม ตำบลกุยบุรี ตำบลดอนยายหนู อำเภอกุยบุรี และตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน เนื่องจากมีการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานในภาคนอกเกษตรกรรมเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกิจการโรงงานและการประปา เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการใช้น้ำจากชลประทานอย่างเต็มที่ และเพื่อให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างประหยัดและถูกวิธี) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไป

วันที่ 29 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2543 เรื่อง ขออนุมัติเปิดโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน (ตอนบน) โดยกรมชลประทานได้ส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณา ซึ่งผลการพิจารณาสรุปได้ว่า การก่อสร้างโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีนตอนบนเพียงโครงการเดียวก่อนนั้น จะก่อให้เกิดปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม และปัญหาน้ำเน่าเสียเพิ่มสูงขึ้นในแม่น้ำท่าจีนตอนล่างได้ จึงควรให้มีการดำเนินการก่อสร้างโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีนตอนบนและตอนล่าง ตามแผนงานพัฒนาลุ่มน้ำท่าจีนควบคู่กันไปในเวลาเดียวกัน สำหรับผลตอบแทนในการลงทุนเชิงเศรษฐกิจที่เสนอมานั้น ยังไม่อาจประเมินผลตอบแทนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากยังไม่ได้รวมค่าใช้จ่ายในการแก้ไข ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ และค่าใช้จ่ายของโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีนตอนล่าง โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาดำเนินโครงการทั้งสองพร้อมกัน รวมทั้งค่าใช้จ่ายของโครงการฯ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และค่าใช้จ่ายในการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้วเสนอโครงการมาพิจารณาอีกครั้ง

วันที่ 29 สิงหาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เพิ่มวงเงินค่าก่อสร้างระบบกระจายน้ำ โครงการฝายบ้านเขว้า จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 14,184,156 บาท จากเดิมจำนวน 79,617,508 บาท เป็นจำนวน 93,801,664 บาท สำหรับวงเงินที่เพิ่มขึ้นให้เจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 โดยให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 5 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ (คศก.) เกี่ยวกับโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร : โครงการชลประทานแม่ลาว และโครงการชลประทานกระเสียว ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงการคลังรับความเห็นและข้อสังเกตของ คศก. (เกี่ยวกับการจัดทำโครงการฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประมาณการตัวเลขแผนการผลิตและผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากโครงการต้องเป็นตัวเลขที่ได้จากการวิเคราะห์โครงการและสามารถบรรลุผลได้จริง และให้กระทรวงการคลังเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินกู้

ต่างประเทศสำหรับโครงการต่าง ๆ ตามแผนงานปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรภายใต้เงินกู้ต่างประเทศที่ได้รับอนุมัติจาก คศก. โดยเร็ว) ไปดำเนินการต่อไป

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ ในท้องที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย และทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูงในท้องที่ตำบลป่างิ้ว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน) ทั้ง 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 - 2544 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 - 2545 ในการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการสำรวจ – ออกแบบ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบอน จังหวัดอุบลราชธานี ในวงเงิน 9,997,289 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 3,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 3,223,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 3,774,289 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมโยธาธิการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณค่าก่อสร้างระบบประปาเทศบาลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ในวงเงิน 30,591,500 บาท โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณปี พ.ศ. 2543 เป็นเงิน 7,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2544 เป็นเงิน 18,304,000 บาท และผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2545 เป็นเงิน 5,287,500 บาท ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานคลองท่าเชียด และคลองป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน) ทั้ง 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้ โดยให้กระทรวงเกษตรฯ ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย (การประปาส่วนภูมิภาค) ดำเนินการตามข้อสังเกตของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เกี่ยวกับการกำหนดให้ทางน้ำชลประทานคลองท่าเชียด และป่าบอนเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานนั้น อาจทำให้การจัดทำน้ำประปาจากทางน้ำดังกล่าวมีต้นทุนสูงขึ้น ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้น้ำประปาได้รับทราบต่อไป)

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานขยายระยะเวลาการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ จากเดิมปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2544 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2545 ในการจ้างเหมาก่อสร้างระบบส่งน้ำและอาคารประกอบโครงการฝายแม่เทย จังหวัดเชียงใหม่ ตามแบบรูปรายการที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ในวงเงินตามผลการประกวดราคาที่ได้ต่อรองแล้ว จำนวน 92,656,585 บาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) รายงานสถานการณ์อุทกภัยอันเนื่องมากจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน "หวู่คง" ที่พัดผ่านประเทศไทยตอนบนทำให้เกิดน้ำท่วมหนัก โดยเฉพาะที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งขณะนี้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันให้การช่วยเหลือผู้ประสบ

อุทกภัยอย่างเต็มที่ โดยพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายมาก คือ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ และอำเภอหล่มสัก ส่วนที่จังหวัดอุบลราชธานีเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายได้ให้การช่วยเหลือด้วยความเข้มแข็งเนื่องจากระดับน้ำยังไม่ลดลง รวมทั้งรับทราบตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย) เสนอ เกี่ยวกับกรณีการระบายน้ำออกจากเขื่อนน้ำพรม จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งอยู่ในความดูแลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยไม่แจ้งเตือนให้ประชาชนในพื้นที่ใต้เขื่อนได้ทราบ และเตรียมตัวป้องกันทำให้เกิดความเสียหายและประชาชนได้รับความเดือดร้อน และเห็นชอบให้รัฐมนตรีออกตรวจเยี่ยมผู้ประสบภัยเป็นกรณีพิเศษ กับให้กระทรวงมหาดไทยกำชับผู้ว่าราชการจังหวัดช่วยดูแลเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืชที่จะแจกให้กับเกษตรกร

วันที่ 12 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเกี่ยวกับเรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน (ในส่วนของโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต) ตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอนุรักษ์ จุรีมาศ) รับไปพิจารณาอีกครั้งร่วมกับกระทรวงการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากข้อเสนอดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมประเด็น (เกี่ยวกับกรณีราษฎรผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งไม่ได้ถูกน้ำ ท่วมแต่ได้รับผลกระทบสมควรจ่ายเงินชดเชยให้หรือไม่ และในกรณีที่มีการจ่ายเงินชดเชยพิเศษแล้ว ควรต้องนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย) เมื่อได้ข้อยุติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

วันที่ 19 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อสำรวจออกแบบโครงการปรับปรุงระบบชลประทานราษฎร์ลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา โดยวิธีคัดเลือก ในวงเงิน 9,981,057 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 5,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 42,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 4,939,057 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการสำรวจ ออกแบบ โครงการอ่างเก็บน้ำคลองลำแซง จังหวัดสงขลา ได้ในวงเงิน 8,499,909 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 3,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 2,289,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 3,210,909 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - 2545 รายการค่าควบคุมงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ วงเงิน 777,500 บาท โดยให้ใช้จ่ายจากงบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 484,800 บาท โดยให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 ประกาศใช้แล้ว และผูกพันงบประมาณปี พ.ศ. 2545 อีกจำนวน 292,700 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำแม่กวง ในท้องที่ตำบลลวงเหนือ ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด และตำบลหนองแหย่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรมในหรือนอกเขตชลประทาน เพื่อให้เกิดประโยชน์จากการ

ใช้น้ำอย่างเต็มที่) ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

วันที่ 26 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการสำรวจ ออกแบบโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยลำทราย จังหวัดกาญจนบุรี ได้ในวงเงิน 18,524,096 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 4,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 6,084,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 8,440,096 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 กันยายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการจ้างเหมาก่อสร้างประตูระบายน้ำพร้อมอาคารประกอบ และสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน 3 แห่ง โครงการชลประทานสงขลา ในวงเงิน 46,416,300 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 13,000,000 บาท และ ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2545 จำนวน 33,416,300 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 3 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสรุปสถานการณ์อุทกภัย และแผนงานการประชาสัมพันธ์สถานการณ์อุทกภัย ของสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สรุปได้ว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดพายุโซนร้อน "เกมี่" และ "มาเรีย" และพายุไต้ฝุ่น "หวู่คง" พัดผ่านประเทศไทยทำให้เกิดฝนตกหนักและหนักมากทั่วประเทศ มีน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและน้ำล้นตลิ่ง ในภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ และการคาดหมายลักษณะอากาศเดือนตุลาคม 2543 ว่าอาจมีพายุหมุนเขตร้อนก่อตัวขึ้นบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก หรือในทะเลจีนใต้เคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม ลาว และเข้ามาทางด้านตะวันออกของประเทศไทยได้ สำหรับแผนป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ประกอบด้วย มาตรการป้องกันน้ำท่วมในภาคกลาง และในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงปริมณฑล ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และที่รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) รายงานเพิ่มเติม ทั้งนี้ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรายงานการเตือนภัยและผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบทุกระยะ โดยให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนรายงาน

วันที่ 3 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยอันเนื่องจากร่องความกดอากาศต่ำและอิทธิพลจากพายุ "เกมี" เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ทันตามฤดูกาลโดยให้เป็นไปตามแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เรื่อง ขออนุมัติหลักการสำหรับการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติเกี่ยวกับการช่วยเหลือเมล็ดพันธุ์ข้าวและการช่วยเหลือปุ๋ยเคมี และอนุมัติให้ก่อหนี้ผูกพันงบประมาณก่อนได้รับเงินประจำงวด ส่วนรายละเอียดให้กระทรวงเกษตรฯ ตกลงกับสำนักงบประมาณ สำหรับงบประมาณดำเนินการในวงเงิน 584,384,700 บาท นั้น พิจารณาเจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 ในโอกาสแรกซึ่งมีเหลือจ่ายประมาณ 200 ล้านบาทเศษ โดยให้กระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งให้เจียดจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 มาใช้จ่ายเพื่อการนี้ด้วย หากยังไม่เพียงพออีกก็ให้ขอรับการจัดสรรเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็นเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น โดยให้ตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 10 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่าง) ตั้งแต่จังหวัดสมุทรปราการถึงจังหวัดปทุมธานี แม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนกลาง - ต้น) ท่าจีน แม่กลอง บางปะกง ป่าสัก ระยอง ประแสร์ ลำตะคอง มูล ชี นครนายก จันทบุรี และพังราด (มกราคม - มิถุนายน 2543) สรุปได้ว่า คุณภาพน้ำโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีปริมาณความสกปรกในรูปของ บี โอ ดี แอมโมเนีย ไนโตรเจน และทองแดง เกินมาตรฐานเล็กน้อย ทั้งนี้กระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่าจะยังคงดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และรายงานผลให้ทราบเป็นระยะๆ ต่อไป

วันที่ 10 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานภาพปัจจุบันและปัญหาที่เกิดขึ้นของเขื่อนทดน้ำบางปะกง ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ขยายเวลาแผนการก่อสร้างโครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางปะกง : เขื่อนทดน้ำบางปะกงออกไป โดยให้กระทรวงเกษตรฯ (กรมชลประทาน) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดศึกษาหาสาเหตุที่แท้จริง และแนวทางแก้ไขปัญหาที่สมบูรณ์ครบถ้วนสามารถแก้ไขปัญหาได้จริง พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติการด้านชลศาสตร์ และการกัดเซาะตลิ่งให้เป็นรูปธรรม มีความชัดเจน แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง ทั้งนี้ ให้รับความเห็นเพิ่มเติมของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับการนำผลการศึกษาของโครงการต่างๆ ไปประกอบการพิจารณาด้วย

วันที่ 10 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่าง) ตั้งแต่จังหวัดสมุทรปราการถึงจังหวัดปทุมธานี แม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนกลาง- ต้น) ท่าจีน แม่กลอง บางปะกง ป่าสัก ระยอง ประแสร์ ลำตะคอง มูล ชี นครนายก จันทบุรี และพังราด (มกราคม - มิถุนายน 2543) สรุปได้ว่า คุณภาพน้ำโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีปริมาณความสกปรกในรูปของ บี โอ ดี แอมโมเนีย ไนโตรเจน และทองแดง เกินมาตรฐานเล็กน้อย ทั้งนี้ กระทรวงคมนาคม โดยกรมเจ้าท่าจะยังคงดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และรายงานผลให้ทราบเป็นระยะ ๆ ต่อไป

วันที่ 17 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ (คศก.) โดยอนุมัติโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ประกอบด้วย โครงการปรับปรุงระบบชลประทานขนาดเล็ก วงเงิน 500 ล้านบาท โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อพัฒนาแหล่งผลิตของชุมชน วงเงิน 2,500 ล้านบาท จำแนกเป็นการดำเนินงานของกรมชลประทาน 1,600 ล้านบาท และกรมพัฒนาที่ดิน 900 ล้านบาท และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการฝนหลวง วงเงิน 300 ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้กระทรวงเกษตรฯ รับความเห็นและข้อสังเกตของ คศก. (เกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ดำเนินการโครงการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติดังกล่าว ควรพิจารณาจำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลประโยชน์ และอัตราผลตอบแทนทางการเงินให้เหมาะสมสอดคล้องกับต้นทุนในการดำเนินการโครงการส่วนโครงการปรับปรุงระบบชลประทานขนาดเล็กในบางพื้นที่มีการใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง นอกจากนี้ ควรพิจารณาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และสมมติฐานของโครงการในการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยให้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย และมอบหมายให้กระทรวงเกษตรฯ เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนา

วันที่ 17 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติให้รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์) รับเรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน (ในส่วนของโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต) ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากยังมีปัญหาข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติแล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ ให้รับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณาด้วยว่าการช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทานในส่วนของราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ การกำหนดเช่นนี้ อาจไม่ยุติธรรมกับราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ซึ่งรัฐต้องจ่ายเงินค่าขนย้าย ค่าทดแทนทรัพย์สิน และจัดสรรที่ดิน นั้น ในเรื่องค่าขนย้ายซึ่งกำหนดให้คำนวณจากเนื้อที่ของที่ดินที่ราษฎรได้ครอบครอง และทำประโยชน์ การกำหนดเช่นนี้อาจไม่ยุติธรรมกับราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ เพราะผู้ไม่มีเอกสารสิทธิอาจมีการบุกรุกที่ดินเป็นเนื้อที่จำนวนมาก ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินมากตามการคำนวณจากเนื้อที่ของที่ดิน ดังนั้น สมควรจำกัด

วันที่ 24 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานความคืบหน้าของโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของกรมทรัพยากรธรณี สรุปได้ว่า จากผลการประกวดราคาการจ้างเหมาเอกชนเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาล ปรากฏว่าผู้ยื่นซองประกวดราคาได้เสนอค่าจ้างเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลในราคาที่สูงเกินวงเงินงบประมาณที่จะจ้าง จึงได้ยกเลิกการประกวดราคาในครั้งนี้ และดำเนินการประกวดราคาใหม่ ส่วนการจ้างที่ปรึกษาโครงการ กรมทรัพยากรธรณีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาลได้ดำเนินการว่าจ้างที่ปรึกษา ในวงเงิน 80.5 ล้านบาท ซึ่งอยู่ระหว่างการคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษาของคณะกรรมการจัดจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก สำหรับทุนของกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล นั้น ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณในปี 2544 เป็นทุนเพิ่มเติม จำนวน 35 ล้านบาท รวมกับทุนประเดิมที่ได้รับในปี 2543 จำนวน 100 ล้านบาท รวมเป็นทุนที่ได้รับจนถึงปัจจุบัน จำนวน 135 ล้านบาท โดยเงินจำนวนนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษาโครงการ ที่เหลือจะนำไปใช้เป็นค่าจ้างในการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาล

วันที่ 24 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตต์ โพธิวิหค) รายงานเกี่ยวกับปัญหาการระบายน้ำจากเขื่อนจุฬาภรณ์ (เขื่อนน้ำพรม) และเขื่อนห้วยกุ่ม สรุปได้ว่า ได้เกิดฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานในพื้นที่รับน้ำเหนือเขื่อนจุฬาภรณ์ เขื่อนห้วยกุ่ม และพื้นที่ในลุ่มน้ำพรมตอนบนและตอนล่างตลอดลำน้ำ สาเหตุมาจากอิทธิพลของพายุโซนร้อน "แกรี่" และหย่อมความกดอากาศต่ำที่เกิดจากการสลายตัวของพายุโซนร้อน "หว่องคง" ส่งผลให้เกิดอุทกภัยในหลายจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือตอนล่างจนเกิดน้ำท่วมในหลายพื้นที่ ทำให้มีปริมาณน้ำไหลเข้าอ่างเก็บน้ำเขื่อนจุฬาภรณ์ (เขื่อนน้ำพรม) และเขื่อนห้วยกุ่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุสุดวิสัยที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จะสามารถควบคุมได้ กฟผ. จึงจำเป็นต้องระบายน้ำผ่านประตูน้ำล้นอย่างรวดเร็วเพื่อลดอันตรายต่อความมั่นคงของตัวเขื่อนและได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจเพื่อติดตามควบคุมการระบายน้ำ พร้อมทั้งได้มีหนังสือเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิรับทราบสถานการณ์โดยด่วน รวมทั้งทำประกาศชี้แจงความจำเป็นในการเปิดประตูระบายน้ำล้นของเขื่อน

วันที่ 24 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี [การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)] รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2543 กรณีกลุ่มปัญหาเขื่อน โดยกรณีปัญหาเขื่อนปากมูล กฟผ. ได้เปิดบานประตูระบายน้ำทั้ง 8 บาน และยังคงเปิดเพิ่มเติม รวมทั้งกำลังดำเนินการจัดหาตัวบุคคลฝ่ายราษฎรเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของราษฎร ส่วนกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร กฟผ. กำลังดำเนินการประสานงานกับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งตรวจสอบข้อเท็จจริงการใช้ประโยชน์พื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่าทั้งนี้ หากเห็นว่าไม่ได้ใช้ประโยชน์จริงก็จะดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวคืนแก่เจ้าของที่ดินเดิมตามกฎหมายต่อไป สำหรับกรณีกลุ่มปัญหาเขื่อนนั้น ขณะนี้ยังไม่มีโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ก่อสร้าง จึงไม่มีการจ้างงานประเมินผลกระทบด้านสังคมให้มากกว่าเดิม

วันที่ 31 ตุลาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2543 เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2543 ซึ่งที่ประชุมมีมติรับทราบรายงานสถานการณ์น้ำ รายงานการประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิงตอนบน และแนวทางการแก้ไขปัญหาในแม่น้ำท่าจีน กับเห็นชอบนโยบายน้ำของชาติ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์) ประธานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ของนโยบายข้อ 7 เป็นดังนี้ "สนับสนุนงบประมาณสำหรับแผนปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งการวิจัย การประชาสัมพันธ์ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับเรื่องน้ำต่อสาธารณชนอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง" กับให้จัดลำดับของวัตถุประสงค์เสียใหม่ พร้อมทั้งให้รับความเห็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของนโยบาย และหน่วยงานที่รับผิดชอบ การรณรงค์ในการใช้น้ำเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด การแก้ไขเพิ่มเติมสาระสำคัญของนโยบายในส่วนของการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม การซ่อมแซม บำรุง และปรับปรุงสิ่งก่อสร้างโดยวัสดุที่เหลือใช้

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อศึกษาความเหมาะสมโครงการแผนแม่บทลุ่มน้ำเทพา - นาทวี จังหวัดสงขลา ในวงเงิน 14,999,646 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 4,000,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 6,750,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 4,249,646 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการประกวดราคาเพื่อจ้างก่อสร้างงานรายการระบบส่งน้ำและระบายน้ำ และสถานีสูบน้ำ 1 แห่ง พร้อมอาคารประกอบคันกั้นน้ำ โครงการแม่กลองใหญ่ ระยะที่ 3 ได้ในวงเงิน 77,984,000 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 20,000,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 24,444,800 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 33,539,200 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อสำรวจ ออกแบบโครงการอ่างเก็บน้ำสมุน จังหวัดน่าน โดยวิธีคัดเลือก ได้ในวงเงิน 18,705,900 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 3,999,900 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 6,084,100 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 8,621,960 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 21 พฤศจิกายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการประกวดราคาเพื่อจ้างงานรายการขุดคลองส่งน้ำและระบายน้ำ 4 สาย ยาว 25.25 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ โครงการแม่กลองใหญ่ (ระยะที่ 3) ได้ในวงเงิน 101,294,080 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 21,600,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 26,400,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 53,294,080 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 28 พฤศจิกายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี [การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)] รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เพิ่มเติม กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล ซึ่งยังคงเปิดประตูระบายน้ำทั้ง 8 บาน อยู่เพื่อระบายน้ำท่วมขังในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อภาวะน้ำท่วมคลี่คลายแล้วจะดำเนินการเดินเครื่องผลิตไฟฟ้าตามปกติต่อไป นอกจากนี้สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูล โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานสำหรับกรณีเขื่อนสิรินธร ได้มีผู้เข้าร่วมตรวจสอบแนวเขตที่ดินของ กฟผ. บริเวณบ้านสุขสบาย จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 34 คน ซึ่งแยกเป็นคณะกรรมการผู้ร่วมตรวจสอบ ตัวแทนราษฎรผู้เข้าร่วมตรวจสอบ ราษฎรผู้เข้าร่วมเป็นสักขีพยาน รวมทั้งพนักงาน กฟผ. และได้ร่วมกันลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตที่ดินดังกล่าวที่กำหนดไว้เดิมอยู่แล้วว่าถูกต้อง (142.20 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง)

วันที่ 12 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมรายงานกรณีที่ฝ่ายลาวร้องเรียนผ่านคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง (MRCS) ว่าการที่ไทยเปิดประตูน้ำเขื่อนปากมูลเพิ่มขึ้นจาก 3 บาน เป็นเปิดทั้ง 8 บาน สร้างความเสียหายในพื้นที่ริมตลิ่ง (แม่น้ำโขง) ฝั่งลาว และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม ซึ่งคณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติลาว (LNMC) ได้จัดคณะเจ้าหน้าที่เทคนิคของฝ่ายลาวเพื่อเดินทางมาตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวและปรึกษาหารือร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องฝ่ายไทยและเจ้าหน้าที่ MRCS ในวันที่ 27 สิงหาคม 2543 แต่ปรากฏว่า ในช่วงวันดังกล่าวไม่มีเจ้าหน้าที่จาก LNMC และ MRCS เดินทางมาตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เขื่อนปากมูลตามที่แจ้งมาแต่ประการใด

วันที่ 12 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคใต้ ในเบื้องต้น จำนวน 638 โครงการ ประกอบด้วย โครงการซ่อมแซมถนน ท่อระบายน้ำ สะพาน และทำนบเหมืองฝาย โดยให้ใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน 94,455,581 บาท ดำเนินการโครงการดังกล่าวตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ สำหรับรายละเอียดให้ตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

วันที่ 19 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบรายงานสถานภาพและผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบอุทกภัยในส่วนของโครงการบรรเทาอุทกภัย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ดำเนินการไปแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2532-2542 และเห็นชอบในหลักการแผนปฏิบัติงานโครงการฯ โดยให้ขยายระยะเวลาก่อสร้างโครงการ จากเดิม 14 ปี (พ.ศ. 2532-2545) เป็น 17 ปี (พ.ศ. 2532 - 2548) สำหรับงบประมาณดำเนินงานโครงการในส่วนที่ขาด นั้น ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตกลงกับสำนักงบประมาณ โดยให้เร่งรัดการดำเนินการโดยเฉพาะการซื้อขายที่ดินและการเวนคืนที่ดินเพื่อให้แผนปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการฯ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ เป็นประธานกรรมการ พร้อมทั้งตัวแทนของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ตามที่กระทรวงเกษตรฯ เสนอ กับให้แก้ไขอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนและงบประมาณดำเนินการจากเดิมเป็น "พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนดำเนินการ และประมาณการงบประมาณของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโครงการ และประสานงานกับสำนักงบประมาณ

วันที่ 19 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี [การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)] รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล และเขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 (ครั้งที่ 2) โดยกรณีปัญหาเขื่อนปากมูล ขณะนี้ภาวะน้ำท่วมขังในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีได้คลี่คลายลงแล้วซึ่ง กฟผ. ได้ประสานกับทางจังหวัดเพื่อดำเนินการเดินเครื่องผลิตไฟฟ้าตามปกติแล้วตั้งแต่วันที่ 25 ตุลาคม 2543 ที่ผ่านมา ในส่วนของคณะกรรมการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลได้จัดการประชุมขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่างข้อกำหนดการศึกษา (TOR) ให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน แล้วนำเสนอคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยฯ พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไปสำหรับปัญหาเขื่อนสิรินธร กรณีการตรวจสอบแนวเขตที่ดินพื้นที่บ้านโนนจันทร์ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของจังหวัดเพื่อสืบทราบเจ้าของที่ดินเดิม เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

วันที่ 19 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ โดยจ่ายเป็นเงินสด (การช่วยเหลือหลังระยะวิกฤตจากเงินงบกลาง) และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำความตกลงกับกระทรวงการคลังในรายละเอียดต่อไป กับให้ก่อหนี้ผูกพันก่อนได้รับเงินประจำงวด ตามนัยมาตรา 23 (วรรคสี่) ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการเพื่อจ้างก่อสร้างงานรายการแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน โครงการปรับปรุงปากแม่น้ำโกลก เสริมคาบสมุทรตากใบ ได้ในวงเงิน 78,403,263 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 16,750,000 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 23,250,000 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2545 จำนวน 38,403,263 บาท ทั้งนี้ระยะเวลาการก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2543 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2543-พ.ศ. 2545 แล้วนั้น ให้นำค่าใช้จ่ายตามที่กำหนดเงื่อนไขเฉพาะงานก่อสร้างในการควบคุมงานดังกล่าว เป็นเงิน 734,170 บาท ไปคำนวณลดจากค่าควบคุมงานเกณฑ์ปกติตามสัดส่วนด้วยตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการให้การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) จ้างบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน) ดำเนินงานโครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำประปาปทุมธานี - รังสิต ในรูปแบบ TURN KEY กำหนดแล้วเสร็จภายใน 30 เดือน ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้ กปภ. เจรจาต่อรองกับบริษัท ช.การช่างฯ เพื่อปรับลดงบประมาณค่าก่อสร้างลงให้ได้มากที่สุดเพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2543 เรื่อง การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชั่นในวงการก่อสร้างไทยที่กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐปรับลดงบประมาณค่าสิ่งก่อสร้างลงร้อยละ 10 จากราคากลางสำหรับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 สำหรับแหล่งเงินทุนนั้น ให้ กปภ. หารือกับกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม แล้วรายงานคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

วันที่ 26 ธันวาคม 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน กรณีเขื่อนปากมูล และกรณีโครงการเขื่อนลำคันฉู โดยกรณีเขื่อนปากมูล ที่ประชุมคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูล ได้มีการจัดทำข้อกำหนดการศึกษาของการศึกษาวิจัยในด้านทรัพยากรประมง การฟื้นฟูทรัพยากรประมงในแม่น้ำมูล ด้านประเมินประสิทธิภาพบันไดปลาโจน ด้านเศรษฐกิจสังคมในพื้นที่เขื่อนปากมูล และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่แม่น้ำมูลสำหรับกรณีโครงการเขื่อนลำคันฉู กรมชลประทานได้ดำเนินการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ นายสมชัย สวัสดี ในส่วนของพื้นที่ที่ยังขาดอยู่อีกจำนวน 10 ไร่ เสร็จสิ้นแล้วเป็นเงิน 179,730 บาท ส่วนการจัดทำแผนงานคลองส่งน้ำโดยให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมและรัฐบาลจัดหางบประมาณสนับสนุนนั้น คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 ซึ่งกรมชลประทานได้ส่งเจ้าหน้าที่เข้าสำรวจข้อมูลในพื้นที่แล้ว

วันที่ 23 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมรายงานการดำเนินงานตามโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในส่วนของกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 กองทุนได้รับจัดสรรเงินงบประมาณอีกจำนวน 35 ล้านบาท ทำให้เงินทุนของกองทุนมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 135 ล้านบาท โดยการกำกับดูแลการใช้จ่ายเงินกองทุนนั้น คณะกรรมการบริหารกองทุนได้มีมติให้ปรับแผนการลงทุนโครงการออกเป็น 2 ระยะ ซึ่งในระยะที่ 1 ให้ดำเนินการตามจำนวนเงินที่มีในกองทุน โดยปฏิบัติการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลในพื้นที่จริงเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดทางด้านวิศวกรรมและเศรษฐศาสตร์ มีระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี แล้วนำข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินงานมาขยายผลและใช้ในการออกแบบรายละเอียดเพื่อดำเนินโครงการระยะที่ 2 ต่อไป ส่วนการแก้ไขพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันที่ 23 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี [การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)] รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 (ครั้งที่ 3) (16 - 30 พฤศจิกายน 2543) กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองข้อเสนอการศึกษาวิจัยฯ เพื่อทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะการปรับปรุงข้อเสนอการศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการฯ พิจารณาต่อไป สำหรับกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธรขณะนี้ยังไม่มีความคืบหน้าเพียงพอที่จะดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่าให้แก่เจ้าของเดิม

วันที่ 23 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรีมีเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 (ครั้งที่ 4) (1-15 ธันวาคม 2543) กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี โดยคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองข้อเสนอการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลได้มีการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 1/2543 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 เพื่อพิจารณาร่างข้อกำหนดการศึกษา (Terms of Reference : TOR) เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการฯ พิจารณาต่อไป สำหรับกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้ประสานงานกับจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว

วันที่ 30 มกราคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทยรายงานผลการอบรมหลักสูตรการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยกให้กับข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท กระทรวงมหาดไทย ได้จัดเตรียมงบประมาณ จำนวน 6,164,100 บาท เพื่อใช้ในการฝึกอบรมและส่วนหนึ่ง จำนวน 1,200,000 บาท ใช้ในการจัดทำเอกสารคู่มือ อุปกรณ์ และสื่อการสอน

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมชลประทานดำเนินการประกวดราคาเพื่อจ้างก่อสร้างคันกันคลื่นเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำในแม่น้ำตากใบ ในเขตโครงการปรับปรุงปากแม่น้ำโกลกในวงเงิน 33,000,000 บาท โดยให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 จำนวน 21,666,500 บาท ผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 จำนวน 333,500 บาท และผูกพันงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จำนวน 11,000,000 บาท ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเปลี่ยนแปลงระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2536 - พ.ศ. 2539 เป็นปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2547 เพื่อว่าจ้างก่อสร้างเขื่อนทุ่งเพล (เขื่อนบน) โรงไฟฟ้า และอาคารประกอบ (เขื่อน อาคารรับน้ำ ท่อส่งน้ำ โรงไฟฟ้า และส่วนประกอบอื่นๆ (C 1)) ถนนและอุโมงค์ส่งน้ำ (C 2)) รวม 2 รายการ ตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีรายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนของจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 12 กรณีปัญหา กรณีปัญหาเขื่อนปากมูลนั้นการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้เปิดประตูระบายน้ำทั้ง 8 บาน จนถึงเดือนสิงหาคมแล้ว และสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 146/2543 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศของแม่น้ำมูล และได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่างข้อกำหนดการศึกษาให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน แล้วนำมาเสนอคณะกรรมการกำกับฯ พิจารณาต่อไปใน 18 เดือนข้างหน้า ต่อมาฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกำกับฯ ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยพิจารณา และได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองข้อเสนอการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวแล้ว

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำในนโยบายการสร้างรายได้ ข้อ 3.1 ด้านเกษตรกรรม ว่า *"(3) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินอย่างพอเพียง โดยการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการใช้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในทุกระดับให้เหมาะสมต่อระบบการผลิตและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ ในการฟื้นฟูอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำและลุ่มน้ำ แหล่งเก็บกักน้ำ คูคลองส่งน้ำ คุณภาพน้ำและ*

ชลประทาน ระบบท่อ รวมทั้งควบคุมดูแลการใช้น้ำผิวดินและน้ำใต้ดินให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ รวมทั้งควบคุมดูแลการใช้น้ำผิวดินและน้ำใต้ดินให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่" (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2544)

วันที่ 13 มีนาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานประมวลและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 และ วันที่ 8 สิงหาคม 2543 ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของผลการดำเนินการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรีตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2543 - 6 กุมภาพันธ์ 2544 สามารถจำแนกปัญหาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปัญหาเขื่อน กลุ่มปัญหาป่าไม้ และกลุ่มปัญหาที่ดิน รวม 16 ข้อ ดังนี้

มติคณะรัฐมนตรี (25 กรกฎาคม 2543)	ผลการดำเนินงาน
1. <u>กลุ่มปัญหาเขื่อน (8 โครงการ)</u> **1.1 เขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี** (1) เห็นชอบให้เปิดประตูระบายน้ำทั้ง 8 บาน เป็นระยะเวลา 4 เดือน ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิ้นเดือนสิงหาคม เพื่อให้ปลาสามารถขึ้นไปวางไข่ได้	- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้เปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูลทั้ง 8 บาน จนถึงสิ้นเดือนสิงหาคม เพื่อระบายน้ำท่วมขังในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อภาวะน้ำท่วมคลี่คลายแล้วจึงได้เดินเครื่องผลิตไฟฟ้าตามปกติ
(2) เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลในลักษณะพหุภาคี โดยมีองค์ประกอบและขอบเขตการทำงาน ซึ่งครอบคลุมการทดลองการเปิดประตูระบายน้ำ เพื่อประโยชน์ในการบริหารเขื่อนในปีต่อๆ ไปตามที่คณะกรรมการกลางฯ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เสนอ	- สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูล และได้มีการประชุมไปแล้ว 1 ครั้ง โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูล นอกจากนี้คณะกรรมการกำกับฯ ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองข้อเสนอการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลและคณะทำงานฯ ได้พิจารณาร่างข้อกำหนดการศึกษาโครงการศึกษาวิจัยฯ (TOR) ดังกล่าว เพื่อนำเสนอคณะกรรมการกำกับฯ ต่อไป
1.2 เขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี (1) ไม่เห็นชอบให้จ่ายเงินค่าชดเชยแก่ผู้ได้รับผลกระทบเป็นการเฉพาะกรณี เนื่องจากมีการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนสิรินธรครบถ้วนแล้ว ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541 ไม่ให้จ่ายเงินทดแทนหรือค่าชดเชยซ้ำซ้อนย้อนหลังสำหรับกรณีเขื่อนที่สร้างเสร็จแล้ว	- ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
(2) เห็นชอบให้จังหวัดเร่งตรวจสอบข้อเท็จจริงในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่า หากเห็นว่าไม่ใช้ประโยชน์จริง ก็ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยดำเนินการเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวคืนแก่เจ้าของที่ดินเดิมตามกฎหมายต่อไป	- ผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานสำรวจพื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่าทั้งทางอากาศและภาคพื้นดิน เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงในการใช้ประโยชน์ และได้มีผู้เข้าร่วมตรวจสอบแนวเขตที่ดินการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริเวณบ้านสุขสบาย หมู่ที่ 7 ตำบลโนนกลาง อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 34 คน ซึ่งได้ลงลายมือชื่อรับรองแนวเขตที่ดินดังกล่าวแล้วว่าถูกต้อง

1.3 ฝายราษีไศล จังหวัดศรีสะเกษ (1) เห็นชอบให้เปิดประตูระบายน้ำทั้ง 7 บาน เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมในระยะเฉพาะหน้า และให้พิสูจน์สิทธิการครอบครองและการใช้สิทธิประโยชน์ที่ดินด้วย	- โครงการฝายราษีไศล ได้เปิดบานประตูระบายน้ำทั้ง 7 บาน ตลอดทั้งฤดูร้อนและฤดูฝน และได้ทำการพิสูจน์การครอบครองและทำประโยชน์ให้กับราษฎรที่ได้ยื่นคำร้องว่าได้รับผลกระทบอันเนื่องจากโครงการจำนวน 17,083 ราย
(2) เห็นชอบให้รอผลการศึกษาผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมและสังคมที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ก่อนการตัดสินใจดำเนินการ ใดๆ เกี่ยวกับฝายราษีไศลในอนาคต	- กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้ว่าจ้างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยศึกษาผลกระทบทางสังคมจากโครงการฯ ซึ่งได้ส่งนักวิจัยไปเก็บข้อมูลในพื้นที่แล้ว สำหรับการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างการว่าจ้างมหาวิทยาลัยขอนแก่น
1.4 ฝายหัวนา จังหวัดศรีสะเกษ (1) เห็นชอบให้ระงับการถมลำน้ำมูลเดิมไว้ก่อน เพื่อศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม	- โครงการฝายหัวนายังมิได้ปิดลำน้ำมูลเดิม และอยู่ในระหว่างศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม
(2) เห็นชอบให้เปิดเผยข้อมูล รายละเอียดโครงการ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	- ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และได้ส่งข้อมูลรายงานการศึกษาความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ให้กับกลุ่มสมัชชาคนจนแล้ว นอกจากนี้ ได้เปิดเวทีชี้แจงข้อมูล ณ ศาลาประชาคม จังหวัดศรีสะเกษแล้ว
(3) เห็นชอบให้ตรวจสอบทรัพย์สินของราษฎรที่คาดว่าจะเสียหายจากการดำเนินโครงการฝายหัวนา ร่วมกับราษฎร	- อยู่ในขั้นตอนของการปักหมุดขอบอ่างของโครงการ โดยจังหวัดศรีสะเกษได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการปักหมุดขอบอ่าง ซึ่งประกอบด้วย ภาคราชการ ผู้แทนราษฎร และผู้แทนสมัชชาคนจน และกำลังดำเนินงานในเขตอำเภอกันทรารมย์ ต่อมาได้หยุดดำเนินงานชั่วคราว เนื่องจากระดับน้ำในแม่น้ำมูลสูงขึ้น คณะทำงานฯ จึงมีมติให้ดำเนินการต่อเมื่อระดับน้ำลดลงอยู่ในระดับที่สามารถทำงานได้
1.5 เขื่อนลำคันฉู จังหวัดชัยภูมิ (1) เห็นชอบให้ตั้งคณะกรรมการกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับ เพื่อพิสูจน์เรื่องกรณีเขื่อนร้าวหากราษฎรมีความประสงค์จะให้มีการตรวจสอบปัญหาการร้าวของเขื่อนอีกครั้งหนึ่ง แต่เรื่องนี้เคยมีการตรวจสอบโดยคณะผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้วถึงสองครั้ง ซึ่งได้รับคำยืนยันว่าเขื่อนดังกล่าวมีความปลอดภัยและมั่นคงแข็งแรง ส่วนรอยร้าวบริเวณผิวที่พบเห็นนั้นเกิดจากการหดตัวของวัสดุส่วนบนของสันเขื่อนซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อเขื่อนแต่อย่างใด	- ประธานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อพิสูจน์เขื่อนลำคันฉูร้าว โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและพิสูจน์ข้อเท็จจริง พร้อมทั้งวินิจฉัยและเสนอความเห็น เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะประธานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนพิจารณาสั่งการแก้ไขปัญหาต่อไป
(2) เห็นชอบให้จ่ายค่าชดเชยแก่ราย นายสมชัย สวัสดี ในส่วนของพื้นที่ที่ยังขาดอยู่อีกจำนวน 10 ไร่ ส่วนรายของนายเชย จิตต์จำนงค์ นั้น เนื่องจากว่ามีการจ่ายค่าชดเชยให้ครบถ้วนไปก่อนแล้ว จึงไม่อาจจ่ายค่าชดเชยใดๆ ให้อีก	จังหวัดชัยภูมิได้จ่ายเงินทดแทนค่าขนย้าย (ที่ดิน) ที่ถูกเขตชลประทานเรียบร้อยแล้ว
(3) เห็นชอบให้เร่งรัดการจัดทำแผนของกรมชลประทานโดยให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมและรัฐบาลจัดหางบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้ คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544	ผู้แทนกรมชลประทานแจ้งว่า สำนักแผนงานและโครงการได้ส่งเจ้าหน้าที่มาสำรวจตรวจสอบในพื้นที่แล้ว และจะได้รายงานผลการดำเนินงานให้ทราบต่อไป
(4) ไม่เห็นชอบให้มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมย้อนหลัง เนื่องจากได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนลำคันฉู จนเกือบแล้วเสร็จทั้งโครงการ การศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมย้อนหลัง จึงไม่อาจทำได้ในขณะนี้	ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
1.6 ลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี (1) เห็นชอบให้ระงับการดำเนินการเกี่ยวกับการออกแบบก่อสร้างโครงการลำโดมใหญ่ไว้ก่อน ทั้งนี้ หากจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ก็ให้ทำได้เฉพาะการออกแบบเพื่อการศึกษาตามข้อ 2 เท่านั้น	ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

(2) เห็นชอบให้คณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง 4 เขื่อน ศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยให้เร่งรัดดำเนินการ	กรมชลประทานได้ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคมแล้วเสร็จ และได้ส่งเรื่องให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมพิจารณาดำเนินการ
(3) เห็นชอบให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการลำโดมใหญ่ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540	ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
1.7 โครงการโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ (1) เห็นชอบให้ระงับการดำเนินการโครงการฯ ไว้ก่อน	ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
(2) เห็นชอบให้คณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง 4 เขื่อน ศึกษาผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยให้เร่งรัดดำเนินการ	คณะกรรมการติดตามการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2540 กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้ดำเนินการก่อสร้าง 4 เขื่อน ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อโครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชร และเขื่อนลำโดมใหญ่ และได้มีการกำหนดแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนแล้ว
(3) เห็นชอบให้สนับสนุนงบประมาณในการทำงานของคณะกรรมการฯ ตามข้อ 2 ทั้งนี้ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณบางส่วนให้แล้ว	สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้จัดสรรงบประมาณให้แก่คณะกรรมการฯ ตามข้อ (2) แล้ว จำนวน 500,000 บาท
(4) เห็นชอบให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540	ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี
1.8 โครงการห้วยระห้า จังหวัดอุบลราชธานี ไม่เห็นชอบให้ดำเนินการพิสูจน์สิทธิและความเสียหายโดยคณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งมีตัวแทนสมัชชาคนจนร่วมกระบวนการ และการจ่ายค่าชดเชยตามสภาพที่เป็นจริงหากมีพื้นที่เสียหาย เนื่องจากโครงการห้วยระห้าเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก ได้จัดสร้างขึ้นตามคำเรียกร้องของราษฎรในพื้นที่ เป็นความต้องการและตกลงในท้องถิ่น การก่อสร้างโครงการในลักษณะนี้มีนับหมื่นแห่งทั่วประเทศ ทางราชการไม่เคยจ่ายค่าชดเชยแต่อย่างใด หากต้องมีการชดเชยให้กับราษฎรในกรณีโครงการห้วยระห้าก็จะเป็นเหตุให้ต้องพิจารณาถึงโครงการทำนองเดียวกันอีกนับหมื่นแห่งทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นภาระด้านงบประมาณอย่างยิ่ง	

ทั้งนี้ กลุ่มสมัชชาคนจนได้ชุมนุมเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในเรื่องต่างๆ รัฐบาลที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหา โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน (คชช.) และคณะกรรมการกลางเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน รวมทั้งได้มีมติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

อนึ่ง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการกลางเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน รวม 16 ข้อ และจะได้จัดให้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลให้เป็นไปตามมตินั้นๆ ต่อไป สำหรับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2543 นั้น เห็นชอบตามข้อเสนอมาตรการระยะยาวของคณะกรรมการกลางเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ซึ่งได้มีการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2543 แล้ว ทั้งนี้ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการ หากมีปัญหาและอุปสรรคใดให้รายงานความคืบหน้าให้คณะรัฐมนตรี ทราบทุก 2 สัปดาห์

วันที่ 27 มีนาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานผลการพิสูจน์เขื่อนลำคันฉูร้าว ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะประธานกรรมการช่วยเหลือประชาชน และเป็นผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจนได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อพิสูจน์เขื่อนลำคันฉูร้าว ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเขื่อนลำคันฉูประกอบกับข้อมูลการตรวจสอบภาคสนามแล้ว สรุปผลการตรวจสอบได้ดังนี้

1. เขื่อนลำคันฉูมีรอยร้าวบริเวณสันเขื่อนตามแนวยาวหลายสิบรอย และรอยร้าวตามแนวขวาง 4 รอย ทุกรอยได้มีการซ่อมแซมอุดรอยแตกร้าวโดยกรมชลประทานแล้ว

2. รูโพรงด้านหน้าเขื่อนบริเวณรอยต่อระหว่างลาดหินทิ้งและดินสันเขื่อน 3 รู ที่ราษฎรพบกรมชลประทานได้ดำเนินการอุดเรียบร้อยแล้ว

3. การทรุดตัวของลาดหินทิ้งด้านเหนือน้ำมีปรากฏให้เห็นเป็นช่วง ๆ ไปนับสิบแห่ง

4. การทรุดตัวของลาดคันดินด้านท้ายน้ำปรากฏอยู่บริเวณเหนือลำน้ำเดิม

5. พบการรั่วซึมของน้ำบริเวณสันเขื่อนด้านท้ายน้ำ 3 แห่ง คือ บริเวณ กม. 0+790 กม. 1+500 บริเวณร่องลำคันฉูเดิม และบริเวณทางระบายน้ำล้น

6. ข้อมูลจากการเดินระดับของกรมชลประทานตามจุดที่ตั้ง surface settlement point 16 จุด บนสันเขื่อนแสดงว่าเขื่อนลำคันฉูทรุดตัวมากที่สุดบริเวณ SP5 0+920 U/S = 14 ซม. เหนือร่องลำน้ำเดิม ขนาดของการทรุดตัวมากที่สุดคือ 14 ซม. ในช่วงระยะเวลา 4 ปีครึ่ง

7. ข้อมูลระดับน้ำท้ายเขื่อนจากบ่อสังเกตการณ์ 6 บ่อ แสดงว่าการขึ้นลงของระดับน้ำท้ายเขื่อนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำ

8. เนื่องจากไม่มีข้อมูลคุณสมบัติของดินสันเขื่อนและข้อมูลการตรวจวัดแรงดันน้ำในฐานรากและในตัวเขื่อนทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์เสถียรภาพของเขื่อนได้ แต่จากข้อมูลการเดินระดับของกรมชลประทานเท่าที่มีอยู่จะสรุปได้ในเบื้องต้นว่า ขณะนี้เสถียรภาพของเขื่อนลำคันฉูอยู่ในสภาพดี

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้เสนอให้กรมชลประทานพิจารณาติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดแรงดันน้ำ (Piezometers) ภายในส่วนต่างๆ ของตัวเขื่อนและฐานรากของเขื่อนเพื่อดำเนินการวิเคราะห์เสถียรภาพของเขื่อนในรายละเอียด โดยเสนอไว้เป็นข้อมูลให้กรมชลประทานพิจารณาดำเนินการต่อไป

วันที่ 27 มีนาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายหลังภาวะน้ำท่วม ปี 2543 ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเสนอ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการเงิน กรมประชาสงเคราะห์ได้ดำเนินการโอนเงินทุนหมุนเวียนประชาเศรษฐกิจสงเคราะห์ (ทปศ.3) ไปตั้งจ่ายให้แก่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2544 รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,000,000 บาท เพื่อให้สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดเบิกจ่ายให้แก่ประชาชนกู้ยืมไปประกอบอาชีพ

2. ด้านอื่นๆ

2.1 ความเป็นไปได้ในการนำเงินกองทุนประกันสังคมช่วยเหลือผู้ประกันตนที่ได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานประกันสังคมได้พิจารณาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แล้ว ไม่สามารถนำเงินกองทุนประกันสังคมช่วยเหลือผู้ประกันตนที่ได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วมโดยตรงได้ อย่างไรก็ตาม สำนักงานประกันสังคมได้พิจารณาแนวทางที่เป็นไปได้ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประกันตนและสถานประกอบการที่ประสบภัยน้ำท่วมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้

1) รัฐบาลสามารถออกพันธบัตรเพื่อกู้เงินจากสำนักงานประกันสังคม เพื่อนำเงินไปช่วยเหลือผู้ประกันตนที่ประสบภัยน้ำท่วมได้ โดยสำนักงานประกันสังคมสามารถซื้อพันธบัตรได้ในวงเงินไม่เกิน 500 ล้านบาท

2) สำหรับการให้ความช่วยเหลือสถานประกอบการที่ได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วมนั้น ในปัจจุบันสำนักงานประกันสังคมได้ดำเนินการโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องให้สถานประกอบการผ่านบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย.) และบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (IFCT) โดยซื้อหุ้นกู้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน ซึ่งสำนักงานประกันสังคมจะได้ประสานขอความร่วมมือกับบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อยืดหยุ่นหลักเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อให้แก่สถานประกอบการที่ได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วม

2.2 ความเป็นไปได้ในการผ่อนผันการส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน รวมทั้งเบี้ยปรับ

สำนักงานประกันสังคมได้พิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วไม่สามารถเลื่อนกำหนดการชำระเงินสมทบกองทุนประกันสังคมโดยยกเว้นเบี้ยปรับได้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 47 กำหนดว่าทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง ให้นายจ้างหักค่าจ้างของผู้ประกันตนตามจำนวนที่ต้องนำส่งเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตน ดังนั้น ในช่วงที่สถานประกอบการได้รับความเสียหายจากภัยน้ำท่วมจนไม่สามารถดำเนินกิจการได้ และไม่ได้จ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้าง นายจ้างจึงไม่ต้องนำส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมและไม่มีเบี้ยปรับในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

สำหรับการเลื่อนกำหนดการนำส่งเงินสมทบกองทุนเงินทดแทนโดยไม่ต้องชำระเงินเพิ่มตามกฎหมาย สามารถดำเนินการได้ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งสำนักงานประกันสังคมได้ดำเนินการออกประกาศเลื่อนกำหนดชำระเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ประจำปี 2544 สำหรับนายจ้างในท้องที่ จังหวัดสงขลา จากเดิมภายในเดือนมกราคม 2544 เป็นภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2544 โดยไม่ต้องชำระเงินเพิ่มตามกฎหมาย

วันที่ 27 มีนาคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยรายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ครั้งที่ 6 ระหว่างวันที่ 1-15 มกราคม 2544 เกี่ยวกับกรณีปัญหาเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งคณะทำงานเพื่อกลั่นกรองข้อเสนอการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและ ฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำอยู่ระหว่างพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อกำหนดการศึกษา (Terms of Reference : TOR) โครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลเพื่อเสนอคณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยดังกล่าวพิจารณาต่อไป ส่วนกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี คณะทำงานสำรวจพื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่ายังอยู่ระหว่างการดำเนินการสืบหาเจ้าของที่ดินเดิม

วันที่ 3 เมษายน 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ดังนี้

1. รับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนเสนอ โดยเรื่องใดผู้แทนฝ่ายรัฐบาลและผู้แทนฝ่ายสมัชชาคนจนสามารถตกลงกันจนได้ข้อยุติและอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใด และหรือเกี่ยวพันกับหลายหน่วยงานที่สามารถดำเนินการได้ตามแนวนโยบายรัฐบาลและมีความเป็นธรรม ก็ให้หน่วยงานนั้นๆ รับไปดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหา ส่วนเรื่องใดยังมีความเห็นขัดแย้งกันอยู่ และไม่อาจดำเนินการได้ให้คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน รับไปพิจารณาดำเนินการ

2. รับทราบการแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน และคณะอนุกรรมการต่างๆ ที่คณะกรรมการฯ แต่งตั้งตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ สำหรับเบี้ยประชุมของคณะอนุกรรมการฯ ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีหารือเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

วันที่ 17 เมษายน 2544 คณะรัฐมนตรีพิจารณาแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายปองพล อดิเรกสาร) ประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนเสนอ แล้วมีมติดังนี้

1. แนวทางการแก้ไขปัญหาชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนปากมูล

1.1 ให้รัฐบาลสั่งการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เปิดประตูน้ำทั้ง 8 บาน สุดบานประตู เป็นระยะเวลา 4 เดือน (พ.ค. - ส.ค. 44) และดำเนินการศึกษาลุ่มน้ำธรรมชาติจากการเปิดประตูน้ำทั้ง 8 บาน

1.2 ให้รัฐบาลอำนวยการและให้การสนับสนุนทรัพยากรบุคคลและงบประมาณแก่คณะทำงาน 2 คณะ ที่จะจัดตั้งขึ้น ได้แก่ คณะทำงานทดลองการเปิดประตูระบายน้ำเขื่อนปากมูล และคณะทำงานเพื่อฟื้นฟูชีวิตชุมชนผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนปากมูล

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนสิรินธร

2.1 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดหาที่ดินที่เหมาะสมแก่การเกษตร แก่ชาวบ้านที่เดือดร้อนจากเขื่อนสิรินธร โดยจัดลำดับความสำคัญโดยการจัดหาที่ดินทำกินครอบครัวละ 15 ไร่ หากไม่สามารถจัดหาได้ให้จ่ายเป็นค่าชดเชยไร่ละ 32,000 บาท

2.2 กรณีบ้านโนนจันทร์ ควรตรวจสอบการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ หาก กฟผ. ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้คืนแก่ชาวบ้านตามรัฐธรรมนูญฯ

2.3 ให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณและอำนวยความสะดวกให้กับคณะทำงานที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาที่ดินและสนับสนุนให้เกิดการฟื้นฟูชีวิตและชุมชนของราษฎร

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ รัฐบาลจะอำนวยการและให้การสนับสนุนทรัพยากรบุคคลและงบประมาณแก่คณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและกำหนดหลักเกณฑ์การชดเชยความเสียหาย

ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนที่มีนายชัยวัฒน์ สถาอานันท์ เป็นประธาน กรณีเขื่อนของ กฟผ. ได้จัดการประชุมคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2544 เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนฯ ซึ่งมีประเด็นข้อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดังกล่าว

วันที่ 24 เมษายน 2544 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนป้องกันอุทกภัยพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และกลไกการบริหารจัดการ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. แผนงาน/โครงการ มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการประมาณ 10 ปี (2544 - 2553) ใช้งบประมาณ 10,652.5 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1.1 แผนระยะเร่งด่วน ประกอบด้วยแผนงาน/โครงการที่มีกำหนดดำเนินการแล้วเสร็จก่อนเดือนพฤศจิกายน 2544 (ก่อนฤดูฝนปี 2544) หรือเป็นโครงการที่จำเป็นเร่งด่วนต้องเริ่มดำเนินการในปี 2544 งบประมาณ รวม 3,856.8 ล้านบาท เป็นงบประมาณที่จะต้องใช้ในปี 2544 จำนวน

409.26 ล้านบาท โดยเป็นงบได้รับจัดสรรแล้ว จำนวน 8.9 ล้านบาท (ประกอบด้วย 2.9 ล้านบาท ของกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท และ 6.0 ล้านบาท ของการรถไฟแห่งประเทศไทย) และงบที่จะขอรับจัดสรรเพิ่มเติมในปี 2544 จำนวน 400.4 ล้านบาท ส่วนที่เหลือ 3,447.5 ล้านบาท จะขอรับจัดสรรในปี 2545 - 2548 ประกอบด้วย 4 แผนงานหลัก ได้แก่

1) แผนปรับปรุงระบบเร่งระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และการจัดทำแบบจำลองปริมาณน้ำ การไหล และสภาพน้ำท่วม และการติดตั้งระบบเตือนภัย

- การจัดหาที่ดิน สำรวจออกแบบ และขุดคลองระบายน้ำสายใหม่ 2 สาย (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) เพื่อผันน้ำบางส่วนในคลองอู่ตะเภาและคลองเตย ไม่ให้ผ่านตัวเมือง ดำเนินการโดยกรมชลประทาน งบประมาณ 3,360.0 ล้านบาท โดยขอรับจัดสรรในปี 2544 จำนวน 64.2 ล้านบาท ปี 2545 จำนวน 502.0 ล้านบาท และปี 2546 - 2548 จำนวน 2,793.8 ล้านบาท
- การขุดลอกคลองระบายน้ำและคลองธรรมชาตินอกตัวเมืองหาดใหญ่ ดำเนินการโดยกรมชลประทาน งบประมาณ 91.0 ล้านบาท
- การจัดทำแบบจำลองปริมาณน้ำ การไหล และสภาพน้ำท่วม และการติดตั้งระบบเตือนภัย ดำเนินการโดย กรมชลประทานร่วมกับเทศบาลนครหาดใหญ่และกรมอุตุนิยมวิทยา มี 2 โครงการ งบประมาณ 119.0 ล้านบาท ประกอบด้วย
- โครงการของกรมชลประทานร่วมกับเทศบาลนครหาดใหญ่ (ประสานกับโครงการของกรมอุตุนิยมวิทยา) งบประมาณ 100.0 ล้านบาท กำหนดขอรับจัดสรรในปี 2544 จำนวน 19.5 ล้านบาท ปี 2545 จำนวน 42.0 ล้านบาท และปี 2546 จำนวน 38.5 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ด้านตะวันออกให้แล้วเสร็จใช้งานได้เบื้องต้นก่อนเดือนพฤศจิกายน 2544 และดำเนินการส่วนที่เหลือในปีต่อไป
- โครงการเตือนอุทกภัยลุ่มน้ำอู่ตะเภาของกรมอุตุนิยมวิทยา งบประมาณ 19.0 ล้านบาท กำหนดรับจัดสรรปี 2544

2) แผนป้องกันน้ำไหลเข้าท่วมตัวเมืองหาดใหญ่

- การปรับปรุงและก่อสร้างระบบป้องกันน้ำไหลเข้าท่วมเมืองและการระบายน้ำขังในตัวเมืองหาดใหญ่ ดำเนินการโดย เทศบาลนครหาดใหญ่ งบประมาณ 177.4 ล้านบาท

3) แผนปรับปรุงสิ่งก่อสร้างที่กีดขวางทางระบายน้ำ โดยกรมทางหลวง กรมโยธาธิการ กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท และการรถไฟแห่งประเทศไทย งบประมาณ 95.4 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรรในปี 2544 แล้ว จำนวน 8.9 ล้านบาท และจะขอรับจัดสรรเพิ่มเติมในปี 2544 จำนวน 17 ล้านบาท และปี 2545 จำนวน 69.5 ล้านบาท

4) แผนสำรวจข้อมูลและกำหนดมาตรการบังคับใช้ผังเมืองรวม กำหนดรูปแบบการใช้ที่ดิน และการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ดำเนินการโดยกรมการผังเมือง และกรมพัฒนาที่ดิน งบประมาณ 14.0 ล้านบาท โดยขอรับจัดสรรปี 2544 จำนวน 12.3 ล้านบาท ปี 2545 จำนวน 1.7 ล้านบาท

1.2 แผนระยะปานกลาง เป็นแผนงานที่มีกำหนดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในปี 2548 งบประมาณรวม 1,265.6 ล้านบาท โดยขอรับจัดสรรในปี 2545 จำนวน 465.5 ล้านบาท ส่วนที่เหลือจะขอรับจัดสรรในปี 2546 - 2548 ประกอบด้วย

1) แผนสำรวจและออกแบบอ่างเก็บน้ำบนลำน้ำสาขาคลองอู่ตะเภา 6 แห่ง ดำเนินการโดยกรมชลประทาน งบประมาณ 19.0 ล้านบาท กำหนดดำเนินการปี 2545 - 2548

2) แผนก่อสร้างเสริมประสิทธิภาพระบบป้องกันน้ำท่วมและน้ำท่วมขังในเมือง ดำเนินการโดยเทศบาลนครหาดใหญ่ มี 3 แผนงาน งบประมาณ 1,241.1 ล้านบาท ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ระหว่างปี 2545 - 2547

3) แผนปรับปรุงผังเมืองรวมเมืองหาดใหญ่และกำหนดมาตรการบังคับใช้ ดำเนินการโดยกรมการผังเมือง มี 1 โครงการ งบประมาณ 5.5 ล้านบาท กำหนดดำเนินการในปี 2545 - 2546

1.3 แผนระยะยาว เป็นแผนงานที่มีกำหนดดำเนินการระหว่างปีให้แล้วเสร็จภายหลังปี 2548 ส่วนใหญ่เป็นโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและการฟื้นฟูอนุรักษ์พื้นที่ป่าต้นน้ำ เพื่อประโยชน์ในการจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นแก้มลิงกักเก็บน้ำบางส่วนไว้ไม่ให้เข้าท่วมพื้นที่ตอนล่าง งบประมาณรวม 5,530.1 ล้านบาท ประกอบด้วย

1) แผนจัดหาที่ดินและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดต่าง ๆ รวม 6 แห่ง บนลำน้ำสาขาของคลองอู่ตะเภา ดำเนินการโดยกรมชลประทาน มี 1 แผนงาน งบประมาณ 5,430.0 ล้านบาท

2) แผนปลูกป่าและจัดระบบนิเวศน์ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ดำเนินการโดยกรมป่าไม้ มี 1 โครงการ งบประมาณ 100.1 ล้านบาท โดยใช้งบประมาณปกติของกรมป่าไม้

2. กลไกการบริหารจัดการ

2.1 จากการประมาณการของภาครัฐและภาคเอกชน ความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีมูลค่าสูงถึง 17,000 ล้านบาท และมีผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ ของประชาชนอย่างกว้างขวาง ประกอบกับแผนป้องกันอุทกภัยพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาที่จัดเตรียมขึ้นตามข้อ 1 เป็นแผนงานระยะยาวขนาดใหญ่ที่มีลักษณะผสมผสานเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทั้งในระหว่างการก่อสร้างยังมีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งมีความจำเป็นต้องโยกย้ายประชาชนประมาณ 1,700 ครอบครัว หรือ 5,400 คน ทั้งจากการโยกย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ก่อสร้างคลองระบายสายใหม่จำนวน 120 ครอบครัว หรือ 400 คน และการโยกย้ายประชาชน ออกจากพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ 6 แห่ง จำนวน 1,580 ครอบครัว หรือ 5,000 คน จึงให้พิจารณากำหนดรูปแบบการบริหารงาน โดยใช้กลไกคณะกรรมการประสานการพัฒนาพื้นที่เฉพาะที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำลังเสนอพิจารณาปรับปรุงโดยยุบรวมคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้เข้าด้วยกัน เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทางและบริหารแผนงานในภาพรวมได้อย่างมีเอกภาพคล้ายคลึงกับกลไกการพัฒนาเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และให้คณะกรรมการชุดอื่นๆ ที่มีอยู่ยังคงปฏิบัติหน้าที่เฉพาะเช่นเดิม แต่ปรับเพิ่มภารกิจในการประสานงานกับคณะกรรมการประสานการพัฒนาพื้นที่เฉพาะนี้ พร้อมทั้งให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการระดับปฏิบัติและระดับพื้นที่เพื่อช่วยปฏิบัติงานให้เกิดความชัดเจนในทุกขั้นตอน และบังเกิดผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว มีประสิทธิภาพ รวม 6 ชุด ประกอบด้วย

- คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับมวลชน จัดทำแนวนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกับมวลชนในพื้นที่โครงการ
- คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน พิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณด้านการจัดหาที่ดินที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ
- คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินการก่อสร้าง จัดทำแผนปฏิบัติการทั้งแผนงานและแผนการเงินแบบผสมผสาน และประสานการปฏิบัติตามแผน

- คณะอนุกรรมการประสานการจัดระเบียบผังเมือง ปรับปรุงผังเมืองรวมหาดใหญ่ เสนอแนะแผนการใช้ที่ดิน และกำหนดวิธีการควบคุมบังคับใช้ผังเมืองรวมและแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับระบบนิเวศน์ของพื้นที่

- คณะอนุกรรมการส่งเสริมอาชีพและจัดที่ทำกินสำหรับผู้อพยพ จัดทำแผนปฏิบัติการและงบประมาณ เพื่อการจัดตั้งถิ่นฐานและส่งเสริมอาชีพผู้ต้องโยกย้ายถิ่นจากการก่อสร้างของโครงการ

- คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ผู้แทนจาก 3 ฝ่าย คือ ภาคราชการ ภาควิชาการ มหาวิทยาลัย และภาคประชาชนและองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่

2.2 ให้ปรับปรุงรูปแบบกลไกการบริหารจัดการภัยพิบัติหรืออุบัติภัยที่เกิดขึ้น ให้มีเอกภาพในการตัดสินใจ และสั่งการแบบครบวงจร ทั้งด้านการเตือนภัยก่อนเกิดเหตุการณ์ การปฏิบัติตามแผนกู้ภัยระหว่างเกิดเหตุการณ์ และการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์สงบ ให้มีความสอดคล้องผสมผสานกันระหว่างหน่วยปฏิบัติที่มาจากหลายกระทรวง ทบวง กรม และภาคเอกชน

2.3 การดำเนินงานตามแผนป้องกันอุทกภัยพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา จำเป็นต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูงและส่วนใหญ่เป็นงานโยธา ซึ่งภายใต้ภาวะเศรษฐกิจไทยที่มีแนวโน้มจะชะลอตัวลง และภาครัฐมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้จ่ายงบประมาณ จึงให้พิจารณาแนวทางเผื่อเลือกระหว่างการใช้แรงงานคนกับการใช้เครื่องจักรกล เพื่อให้เกิดการจ้างงานในพื้นที่ในการก่อสร้างแต่ละโครงการ ทั้งนี้ โดยให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลาที่จะต้องสอดคล้องกับฤดูกาลและโครงการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้วย

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้สำนักงบประมาณประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการตามความจำเป็นเร่งด่วน

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านบึง เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. 2544 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีชุดก่อนได้มีมติอนุมัติหลักการ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

สำหรับสาระสำคัญของกฎกระทรวงดังกล่าว ได้กำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านบึง ในท้องที่ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรมในหรือนอกเขตชลประทาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมดูแลแหล่งน้ำสำคัญ สำหรับการชลประทานให้มีการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบางทรายนวล เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. ..... ซึ่งเป็นการกำหนดทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมดูแลแหล่งน้ำสำคัญสำหรับการชลประทานให้มีการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี ซึ่งเป็นผลดีต่อการ

พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

ร่างกฎกระทรวงดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

1.กำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบางทรายนวล ในท้องที่ตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ในหรือนอกเขตชลประทาน

2. ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบางทรายนวลในปัจจุบันนี้ยังไม่มีโรงงานหรือการประปาส่วนภูมิภาคขอใช้น้ำ มีแต่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองชะอุ่นขอใช้น้ำประมาณ 50 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เพื่อผลิตน้ำประปาสำหรับอุปโภค-บริโภค ซึ่งไม่มีผลกระทบค่าน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคที่มีต่อประชาชน

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบรายงานสรุปความเสียหาย เนื่องจากอุทกภัยน้ำท่วมทางหลวง หมายเลข 1124 ตอน วังชิ้น-เถิน ระหว่าง กม.5+000-กม.51+000 เมื่อวันที่ 4-7 พฤษภาคม 2544 ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2544 ได้มีฝนตกหนักตลอดทั้งวัน และเวลาประมาณ 23.00 น. น้ำป่าได้ไหลบ่ามาท่วมหมู่บ้าน ตำบลแม่พุง ตำบลป่าสัก ตำบลสรวย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ และตำบลแม่ปะ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง รวม 4 ตำบล น้ำป่าได้ท่วมทางหลวงหมายเลข 1124 ตอน วังชิ้น-เถิน เป็นตอนๆ สูงประมาณ 1.00 เมตร และน้ำได้ลดลงเมื่อเวลาประมาณ 04.00 น. ของวันที่ 4 พฤษภาคม 2544 เมื่อน้ำป่าไหลบ่าท่วมผ่านพ้นไปแล้วพบว่า น้ำป่าได้กัดเซาะคอสะพานขาด 2 แห่ง คันทางขาด 1 แห่ง Concrete Slope Protection บริเวณคอสะพานชำรุดเสียหาย 9 แห่ง Slope คันทาง และไหล่ทางถูกน้ำกัดเซาะเสียหาย 14 แห่ง ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหา

กระทรวงคมนาคม มอบหมายให้กรมทางหลวงดำเนินการ เพื่อปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยการระดมแรงงาน เจ้าหน้าที่ พร้อมเครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์จากหมวดการทางใกล้เคียงทุกแห่งมาประสานการทำงาน ทั้งการแก้ไขงานฉุกเฉิน การขุดขนวัสดุถมคันทางช่องที่ทางขาด ซึ่งสามารถทำให้การจราจรได้ผ่านได้ตลอดทางในวันที่ 7 พฤษภาคม 2544 เวลา 16.00 น.

2. ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ในขณะปฏิบัติงานมีฝนตกประปรายเป็นระยะๆ ตลอดทั้งวัน และมีปริมาณการจราจรเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งญาติพี่น้องของผู้ประสบอุทกภัยเข้าไปช่วยเหลือราษฎรผู้เดือดร้อนจำนวนมาก ประกอบกับการติดต่อสื่อสารระหว่างศูนย์ปฏิบัติงานเฉพาะกิจ (แขวงการทางอุตรดิตถ์ ที่ 1) กับหมวดการทางวังชิ้น ไม่สามารถติดต่อได้ เนื่องจากระยะทางไกล 160 กิโลเมตร การติดต่อสื่อต้องใช้วิธีขับรถยนต์ออกไปหาที่ใช้โทรศัพท์นอกจุดที่เกิดเหตุและการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์มือถือไม่มีสัญญาณ ทำให้การช่วยเหลือเป็นไปด้วยความยากลำบาก

3. งบประมาณในการซ่อมทางหลวงที่ชำรุดเสียหาย

3.1 งานฉุกเฉิน ซ่อมให้การจราจรผ่านได้ เป็นเงิน 389,000 บาท

3.2 งานคืนสู่สภาพเดิม ของบประมาณมา เป็นเงิน 4,671,000 บาท ดำเนินการรวมเป็นเงินทั้งสิ้น **5,060,000** บาท

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่อง ขออนุมัติเงินงบกลางเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบอุทกภัยจังหวัดแพร่และสุโขทัย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอแล้วมีมติดังนี้

1. ขออนุมัติใช้เงินงบกลาง ประจำปีงบประมาณ 2544 รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น สำหรับแผนระยะสั้น วงเงิน 40,843,750 บาท โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปรับใช้งบประมาณที่มีอยู่ ถ้าไม่พอให้ใช้งบกลางได้

2. ส่วนที่ขอในหลักการให้ดำเนินการตามแผนระยะยาว วงเงิน 246,393,900 บาท ให้ขอแปรญัตติงบประมาณปี 2545 ต่อไป

วันที่ 15 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่อง รายงานชี้แจงกรณีเหตุการณ์อุทกภัยน้ำท่วมฉับพลันที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ของกรมอุตุนิยมวิทยา ตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ แล้วมีมติดังนี้

1. ทราบรายงานการดำเนินงานของกรมอุตุนิยมวิทยา และแนวทางแก้ไขปัญหา

2. ส่วนที่ขออนุมัติงบประมาณกลางปี 2544 จำนวน 6.09 ล้านบาท เพื่อการจัดตั้งสถานีตรวจอากาศที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง นั้น ให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาใช้งบประมาณที่มีอยู่ก่อน หากไม่เพียงพอให้ใช้งบกลางต่อไป

อนึ่ง กรมอุตุนิยมวิทยาได้วิเคราะห์เหตุการณ์อุทกภัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากกรมอุตุนิยมวิทยาไม่มีสถานีตรวจอากาศที่อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ (ปัจจุบันกรมอุตุนิยมวิทยามีสถานีตรวจอากาศในบริเวณดังกล่าวที่อำเภอเมืองและเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน) ข้อมูลฝนที่ได้รับแจ้งจากอำเภอวังชิ้น และอำเภอเถินเป็นข้อมูลน้ำฝนที่กรมอุตุนิยมวิทยาฝากให้อำเภอเป็นผู้ดำเนินการแล้วจัดข้อมูล ส่งให้จังหวัดและกรมอุตุนิยมวิทยา โดยกรมอุตุนิยมวิทยาจะได้รับข้อมูลฝนของอำเภอในวันถัดจากวันฝนตกแล้ว 1 วัน

2. การเกิดน้ำท่วมในเหตุการณ์อุทกภัยอำเภอวังชิ้นนั้น วิเคราะห์แล้วเป็นการเกิดในลักษณะของน้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) ของน้ำป่าไหลหลากที่พัดพาดินโคลนลงมาด้วยเป็นจำนวนมาก เนื่องจากภูเขาที่ค่อนข้างชัน และมีดินที่ไม่มีสิ่งปกคลุมที่มีคุณสมบัติที่สามารถจะชะลอการไหลของน้ำได้มีประสิทธิภาพเพียงพอ การเกิดน้ำท่วมฉับพลันนี้เกิดค่อนข้างเร็ว โดยในเหตุการณ์อำเภอวังชิ้น เกิดขึ้นประมาณ 4-5 ชั่วโมงจากเวลาที่ฝนเริ่มตกหนัก ประกอบกับหมู่บ้านที่เกิดเหตุตั้งอยู่บนพื้นที่ลุ่ม ในหุบเขาที่เรียวยาวขนานไปกับแนวเขา ทำให้เกิดผลกระทบรุนแรงมากขึ้น

3. เนื่องจากอุทกภัยที่เกิดนั้นเป็นลักษณะของน้ำท่วมฉับพลัน อันเนื่องมาจากฝนตกหนักในพื้นที่ภูเขาชัน โดยเฉพาะในบริเวณที่ดินไม่มีลักษณะในการชะลอน้ำฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพ น้ำท่วมตามลักษณะนี้จะเกิดค่อนข้างรุนแรงและเกิดได้ในระยะเวลาสั้นไม่กี่ชั่วโมงนับจากฝนตกหนัก ดังที่เคยเกิดขึ้นที่อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2531 และเขาคิชกูฏ จังหวัดจันทบุรี ในปี พ.ศ. 2542

4. การเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีนี้จะกระทำได้ค่อนข้างลำบาก เพราะเป็นลักษณะที่ขึ้นกับภูมิประเทศและการใช้ที่ดิน (Land Use) และเป็นการเกิดขึ้นอย่างฉับพลัน อย่างไรก็ตามลักษณะภูมิประเทศและพื้นที่ในลักษณะเดียวกันกับอำเภอวังชิ้นยังมีอยู่หลายพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจศึกษาความเสี่ยงภัยจากอุทกภัยจากน้ำป่าในพื้นที่ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเตือนภัยล่วงหน้า ซึ่งกรมอุตุนิยมวิทยา จะได้ประสานงานขอข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดังกล่าวจากกระทรวงมหาดไทยต่อไป

กรมอุตุนิยมวิทยาได้พิจารณาวางแผนเพื่อแก้ไขการเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ดังกล่าวเป็นสองแนวทาง คือ แนวทางแก้ไขปัญหาเร่งด่วน และแนวทางแก้ไขปัญหาระยะยาว ดังนี้

แนวทางแก้ไขปัญหาเร่งด่วน

กรมอุตุนิยมวิทยาได้ตั้งคณะสำรวจพื้นที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ และอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยได้ประสานงานกับอำเภอวังชิ้น และอำเภอเถิน นำถังวัดน้ำฝนไปติดตั้งที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พร้อมกับสอนวิธีวัดระดับน้ำฝนเพื่อทราบข้อมูลน้ำฝนว่าตกหนักมากน้อยเพียงใด จะได้เตรียมการป้องกันในขั้นต้นได้ทันท่วงที

แนวทางแก้ปัญหาระยะยาว

1. กรมอุตุนิยมวิทยา ได้วางแผนจะจัดตั้งสถานีตรวจอากาศในเขตอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นพื้นที่สูงที่สามารถตรวจสภาพอากาศในเขตอำเภอเถินและอำเภอวังชิ้น ซึ่งจะช่วยขยายจุดตรวจอากาศให้ครอบคลุมพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้ดียิ่งขึ้น โดยขอใช้งบประมาณกลางประจำปี 2544 เป็นเงิน 6.09 ล้านบาท

2. กรมอุตุนิยมวิทยาวางแผนติดตั้งเครือข่ายตรวจวัดอากาศอัตโนมัติโดยวิธีโทรมาตร ในพื้นที่เป็นระบบเตือนอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพขึ้น โดยใช้เงินงบประมาณปี พ.ศ. 2545 ต่อไป

3. ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยรวมทั้งประสานงานร่วมใช้ข่ายสื่อสาร และประสานข้อมูลในข่ายสื่อสารของกระทรวงมหาดไทย

วันที่ 22 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ครั้งที่ 5 (เดือนมกราคม - มีนาคม 2544) สรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร (Program Steering Committee : PSC) ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาอนุมัติรายละเอียดแผนงาน/โครงการ และกรอบวงเงินแล้วรวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง พิจารณารายละเอียดแผนงาน/โครงการ จำนวน 15 โครงการ อนุมัติให้ดำเนินการ จำนวน 14 โครงการ วงเงิน 16,654.04 ล้านบาท ให้ปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมจำนวน 1 โครงการ ยังมิได้นำเสนอคณะกรรมการบริหารฯ จำนวน 5 โครงการ

2. ผลการอนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการ ส่วนราชการที่ได้รับอนุมัติโครงการจากคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตรแล้ว โดยสำนักงบประมาณ (สงป.) ได้อนุมัติค่าใช้จ่ายแล้ว 13 โครงการ วงเงิน 10,172.3 ล้านบาท ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นการอนุมัติเฉพาะยอดเงินที่ต้องเบิกจ่ายในปี 2543 - 2544 และยอดเงินผูกพันข้ามปี โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายของแต่ละโครงการที่สำนักงบประมาณพิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายแล้ว ดังนี้

	PSC อนุมัติ	สงป. อนุมัติ
1) โครงการปรับปรุงระบบชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลาง	2,885.66	1,307.73
2) โครงการปรับปรุงระบบชลประทานขนาดเล็ก	500.00	312.84
3) โครงการชลประทานระบบท่อส่งน้ำ	699.00	-
4) โครงการปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อพัฒนาแหล่งผลิตของชุมชน	2,500.00	2,118.04
5) โครงการจัดรูปที่ดิน	449.83	217.45
6) โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าและการจัดการผลผลิตของสถาบันเกษตรกร	2,047.00	1,730.40
7) โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตในเขตปฏิรูปที่ดิน	639.85	177.59
8) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพการเกษตร	1,150.00	803.22

9) กองทุนพัฒนางานวิจัยการเกษตรและบุคลากร	3,500.00	3,000.00
10) โครงการพัฒนามาตรฐานและระบบตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้าเกษตร	699.49	256.10
11) โครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพย์สินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	700.00	8.04
12) โครงการจัดทำแนวเขตและเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้	303.21	122.44
13) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการฝนหลวง	300.00	89.73
14) โครงการบริหารจัดการและติดตามประเมินผลโครงการเงินกู้	280.00	28.45
รวม PSC อนุมัติ 16,654.04 ล้านบาท **สงป. อนุมัติ 10,172.03 ล้านบาท**		

3. การเก็บเงินคืนทุนตามกรอบมาตรการด้านนโยบาย (Policy Matrix) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มอบหมายให้กรมชลประทานดำเนินการจัดสัมมนาเพื่อเตรียมจัดทำแผนการเก็บเงินคืนทุน (Cost Recovery) ค่าบริการน้ำชลประทาน ผลการสัมมนาสรุปได้ ดังนี้

3.1 ระบบชลประทานแบบการใช้แรงโน้มถ่วงของโลก (Gravity)

1) ค่าก่อสร้าง

- หัวงาน/ระบบหลัก กรมชลประทานรับผิดชอบค่าใช้จ่าทั้งหมด
- ระบบแปลงนา (คูน้ำ) เกษตรกรออกค่าใช้จ่าย 20 - 50% เหมือนค่าจัดรูปที่ดิน

2) ค่าจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา (O & M)

- คลองสายหลักและสายซอย กรมชลประทานรับผิดชอบทั้งหมด
- คลองส่งน้ำแยกซอย เป็นไปตามแผนถ่ายโอนอำนาจให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น (อบจ. อบต.) ดูแล ดำเนินการในรูปแบบ Contracting Out หรือ Service Agreement ขณะเดียวกันในโครงการปรับปรุงระบบชลประทานขนาดใหญ่ที่ใช้เงิน ASPL จะดำเนินการโครงการนำร่องทำความตกลงกับเกษตรกรให้ออกค่าใช้จ่ายสมทบ โดยเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการชลประทานแบบมีส่วนร่วม (Participatory Irrigation Management - PIM)

3.2 ชลประทานระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

1) ค่าก่อสร้าง

- ระบบหลัก กรมชลประทานรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด
- ระบบแปลงนา (คูน้ำ) เกษตรกรออกค่าใช้จ่าย 20 - 30% เหมือนค่าจัดรูปที่ดิน

2) ค่าจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา (O & M)

- คลองสายหลักและสายซอย กรมชลประทานรับผิดชอบทั้งหมด
- คลองส่งน้ำแยกซอย เป็นไปตามแผนถ่ายโอนอำนาจให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- ค่าไฟฟ้า เกษตรกรรับผิดชอบ 45% (เท่ากับที่กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานกำหนด)

3.3 ชลประทานระบบท่อ

1) ค่าก่อสร้าง

- ระบบหลัก (ถังบ่อพักน้ำ) กรมชลประทานรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด
- จากสถานีสูบน้ำถึงแปลงนา เกษตรกรรับผิดชอบ 100%

2) ค่าจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา

- ทั้งระบบ เกษตรกรรับผิดชอบ 100%

4. การวางระบบฐานข้อมูล การติดตามและรายงานความก้าวหน้าโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร

สำนักงานบริหารโครงการเงินกู้ฯ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ว่าจ้างบริษัทเพื่อวางระบบฐานข้อมูลโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเก็บข้อมูล ความรวดเร็วในการประมวลผลและออกแบบรายงาน ตลอดจนมีความแม่นตรงของข้อมูล เพื่อแสดงผลการดำเนินงานในทุกระดับของโครงการ โดยทำการออกแบบและจัดทำระบบฐานข้อมูลส่วนกลาง (Data Center) สำหรับการติดตามผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณและประมวลผลความก้าวหน้าการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการและงบประมาณของโครงการ ทั้งนี้สาระของกรอบการรายงานเป็นไปตามความต้องการหรือข้อกำหนดของสำนักงานบริหารโครงการเงินกู้ฯ กรมบัญชีกลาง และกระทรวงการคลัง

วันที่ 22 พฤษภาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ มติการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2544 วันที่ 30 มีนาคม 2544 ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้ให้การรับรองเรียบร้อยแล้ว สรุปได้ดังนี้

1. ที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าของการดำเนินงานเรื่อง การกำหนดโรงงานหลอมตะกั่วที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรมผลิตสินค้าแบตเตอรี่ซื้อตะกั่วไปใช้เป็นวัตถุดิบหรือส่วนประกอบในการผลิตแล้วได้รับการลดอัตราภาษีสรรพสามิตและให้กระทรวงอุตสาหกรรมเร่งรัดการออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทั้ง 4 ฉบับ

2. ที่ประชุมรับทราบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังการทำเหมืองแร่โครงการเหมืองแร่หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี และรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมภายหลังการทำเหมืองแร่โครงการเหมืองแร่หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ ของบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ที่ตำบลทับกวาง บ้านป่า และท่าคล้อ อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

3. ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบ ดังนี้

3.1 เห็นชอบ (ร่าง) ประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. .... ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการโครงการสวนกลางมหานคร

3.2 เห็นชอบในหลักการกับการประกาศพื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) โดยให้ชะลอการประกาศออกไปอีกเป็นระยะเวลา 6 เดือน ตามความเห็นของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ดำเนินการทำความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่ และในช่วงเวลาดังกล่าว ให้กรมป่าไม้เร่งดำเนินการในด้านพิสูจน์สิทธิและแนวเขตอุทยานแห่งชาติ เขาสามร้อยยอด ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้นให้หน่วยงานต่างๆ รายงานความก้าวหน้าเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป

3.3 เห็นชอบการกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ตามมติคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ครั้งที่ 6/2543 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2543 และให้นำกำหนดอัตราค่าบริการดังกล่าว ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามความในมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ต่อไป

วันที่ 24 กรกฎาคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 ที่อนุมัติตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2533 เรื่อง นโยบายการพัฒนาทรัพยากรน้ำ โดยให้ตัดข้อความเดิมในวงเล็บที่ระบุว่า *"(กล่าวคือเมื่อราษฎรมีความพร้อมและอ่างเก็บน้ำสามารถเก็บน้ำได้ตามแผนแล้ว จึงทำการก่อสร้างระบบส่งน้ำ)"* ออก และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน *"ถ้าราษฎรมีความพร้อม ให้หน่วยงานสามารถเสนอขออนุมัติพร้อมกันทั้งการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและก่อสร้างระบบส่งน้ำได้ ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการ"*

นอกจากนี้ ยังเห็นชอบมติคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยให้เพิ่มเติมข้อความตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วย ดังนี้

"โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่ จะต้องมีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการอย่างสมบูรณ์ ส่วนโครงการขนาดกลาง ในขั้นแรกให้พิจารณาด้านอุทกวิทยาและสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคมจิตวิทยาเป็นเกณฑ์กำหนด สำหรับขั้นตอนในการออกแบบและก่อสร้าง นั้น จะต้องวางแผนให้สามารถดำเนินการได้เป็นระยะๆ โดยถ้าพื้นที่ดำเนินการโครงการและราษฎรมีความพร้อมให้หน่วยงานสามารถเสนอขออนุมัติพร้อมกัน ทั้งการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และก่อสร้างระบบส่งน้ำได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการ"

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานว่า

1. คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติในการประชุมเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2542 ขอแก้ไขมติที่ประชุม เรื่อง นโยบายการพัฒนาทรัพยากรน้ำ เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2532 ในข้อ 2 โดยกรมชลประทานมีความจำเป็นในการแก้ไขโดยมีเหตุผลสนับสนุนการสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบชลประทานดังต่อไปนี้

1.1 แผนการจัดสรรน้ำ การกระจายน้ำและการระบายน้ำ

1) การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบชลประทาน เป็นการจูงใจให้เกิดการตื่นตัวของผู้ใช้น้ำ เพื่อให้ผู้ใช้น้ำทราบว่า ในบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมในท้องถิ่นของตนจะมีการพัฒนาระบบการส่งน้ำ และการกระจายน้ำ ทำให้สามารถกำหนดขอบเขตการดำเนินการพัฒนาเกษตรชลประทานได้ เป็นแนวทางนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำขึ้นเพื่อวางแผนการจัดสรรน้ำสำหรับการเกษตร อุปโภค - บริโภค อุตสาหกรรมและอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง เมื่อประชาชนในท้องถิ่นได้เห็นการพัฒนาชลประทานครบวงจร การเก็บน้ำ การส่งน้ำ และการกระจายน้ำ ผลลัพธ์พลอยได้คือการลดการต่อต้านการสร้างเขื่อนให้น้อยลง

2) การก่อสร้างระบบชลประทานภายหลังการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ หากไม่สามารถป้องกันการบุกรุกที่ดินและการบุกเบิกพื้นที่เพื่อทำการเกษตรได้ ปัญหาที่ตามมาคือ ปริมาณน้ำต้นทุนไม่เพียงพอ มีผลกระทบมากต่อการวางแนวคลองส่งน้ำ และสถานภาพท้ายน้ำจะเปลี่ยนไป โดยวิถีชีวิตชาวไทยเมื่อมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ประชาชนจะอพยพไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่รอบๆ แหล่งเก็บกักน้ำ

3) โครงการพัฒนาชลประทานที่มีความสมบูรณ์ทางกายภาพของอ่างเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ และระบบกระจายน้ำทำให้การวางแผนจัดรอบเวรส่งน้ำ สามารถควบคุมระบบเปิด- ปิด และพัฒนาให้เกิดการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดต้นทุนของระบบชลประทานได้

แผนการกระจายน้ำ

1) เมื่ออ่างเก็บน้ำมีระบบชลประทานสมบูรณ์ การทราบปริมาณน้ำต้นทุนที่แท้จริง การวางเครือข่ายการส่งน้ำ และการกระจายน้ำ จะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำ

2) การพัฒนาระบบชลประทาน เป็นช่องทางให้กรมชลประทานสามารถกระจายการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำให้ประชาชนได้รับประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการเกษตร อุตสาหกรรม ตลอดจนอุปโภคบริโภคได้ประโยชน์ตามเวลาที่ต้องการ

แผนการระบายน้ำ กรณีเกิดภัยธรรมชาติอันเนื่องจากอุทกภัย ระบบชลประทานที่สมบูรณ์ทำให้สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้เร็วขึ้นในกรณีน้ำท่วม

1.2 แผนการจัดหาที่ดิน

1) การจัดหาที่ดินเพื่อก่อสร้างโครงการชลประทาน การกันแนวเขตในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณหัวงาน และแนวเขตพื้นที่ก่อสร้างระบบส่งน้ำและระบายน้ำ ก่อนดำเนินการก่อสร้างกระบวนการจัดหาที่ดิน โดยปกติจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ซึ่งหากมีการดำเนินการไปพร้อมกันทั้งการจัดหาที่ดินเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และก่อสร้างระบบส่งน้ำ จะช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาการปลูกสร้างทรัพย์สินหรือการปลูกพืชยืนต้น โดยมีเจตนาเพื่อหวังเงินค่าทดแทนจากทางราชการ

2) เป็นการวางแนวคลองและทำหลักหมุดกันเขตไว้เป็นหลักฐานชัดเจน สามารถบรรเทาและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ของราษฎรได้

3) การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบชลประทาน เป็นการวางแผนแบบครบวงจรสามารถรองรับ พื้นที่รับประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มทุน หากไม่ก่อสร้างไปพร้อมกัน โดยมีการก่อสร้างระบบชลประทานภายหลัง มักไม่เป็นไปตามแผน เนื่องจากเมื่อมีน้ำในอ่างเกิดขึ้นแล้วจะมีราษฎรเข้ามาบุกรุก และบุกเบิกพื้นที่มากขึ้น

4) หากการก่อสร้างระบบชลประทานใช้เวลายาวนานออกไป จะมีราษฎรบุกรุกพื้นที่มากขึ้น ซึ่งต้องใช้เวลานานมากขึ้นในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งในการออกไปสำรวจที่ดินในภายหลังมักจะถูกร้องเรียนจากผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง ผูกพันกันไปอย่างต่อเนื่อง

1.3 แผนเตรียมการก่อนการก่อสร้าง

1) การวางผังแนวคลองส่งน้ำสายใหญ่ เพื่อก่อสร้างระบบส่งระบายน้ำไปพร้อมกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ทำให้ประชาชนที่อยู่บริเวณแนวคลองสามารถกำหนดแผนการเพาะปลูก และการตลาดไปพร้อมกันได้

2) ประชาชนทั้งในบริเวณที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและก่อสร้างระบบชลประทานมีส่วนร่วมในการรับรู้และยินยอมให้ก่อสร้างตามแนวคลองที่กำหนด

1.4 แผนการลงทุน

การวางแผนดำเนินการและขอตั้งงบประมาณการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำพร้อมระบบชลประทาน ทำให้ประหยัดเวลาการก่อสร้าง กล่าวคือ โดยทั่วไปการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำใช้เวลา 3 ปี ก่อสร้างระบบชลประทานอีก 4 ปี รวมเป็น 7 ปี หากมีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำไปพร้อมระบบชลประทานจะใช้เวลาประมาณ 4 ปี ร่นระยะเวลาการก่อสร้างลง ประมาณ 3 ปี ส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง

เร็วขึ้นและเกิดผลประโยชน์ตอบแทนเร็วขึ้นตามไปด้วย การพัฒนาระบบชลประทานแบบครบวงจรการจัดการน้ำ สามารถนำมาใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ที่ก่อให้เกิดรายได้ของประชากรเพิ่มขึ้นและเร็วขึ้น อีกทั้งทำให้การวางแผนเงินกระชับยิ่งขึ้น หากไม่เป็นไปตามแผน จะมีผลกระทบต่อการขอตั้งวงเงินงบประมาณได้ โดยเฉพาะการก่อสร้างระบบชลประทานทั้งโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลางจะมีต้นทุนค่าก่อสร้างสูงมาก

1.5 แผนพัฒนาสถาบันชุมชน

1) ทำให้องค์กรท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีส่วนร่วมรับรู้โครงการในพื้นที่ สามารถตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลโครงการตั้งแต่เริ่มแรก เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากโครงการที่เกิดขึ้นทำให้การปฏิบัติงานมีความโปร่งใส

2) ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากน้ำชลประทานในพื้นที่สามารถจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำตลอดจนกลุ่มบริหารการใช้น้ำเพื่อรองรับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการใช้น้ำชลประทานไปพร้อมกัน

วันที่ 31 กรกฎาคม 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงรวม 2 ฉบับ ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังนี้

1. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานลำน้ำลำปลายมาศเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. .... (จากศูนย์กลางเขื่อนดินในท้องที่ตำบลบ้านราษฎร์ และตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ไปตามลำน้ำลำปลายมาศด้านท้ายน้ำ กิโลเมตรที่ 77.200 ถึงบ้านหนองบัว บ้านหนองกง ในท้องที่ตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์)

2. ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำลำปลายมาศเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. .... (ในท้องที่ตำบลบ้านราษฎร์ และตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา)

ร่างกฎกระทรวงทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว เป็นการกำหนดทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการควบคุมดูแลแหล่งน้ำสำคัญสำหรับการชลประทาน ให้มีการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

ร่างกฎกระทรวงดังกล่าว มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดให้

1.1 ทางน้ำชลประทานลำน้ำลำปลายมาศ จากศูนย์กลางเขื่อนดินในท้องที่ตำบลบ้านราษฎร์ และตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ไปตามลำน้ำลำปลายมาศ ด้านท้ายน้ำถึงกิโลเมตร 77.200 บ้านหนองบัว บ้านหนองกง ในท้องที่ตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ ในท้องที่ตำบลบ้านราษฎร์ และตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงาน การประปาหรือกิจการอื่น ในหรือนอกเขตชลประทาน

2. จำนวนโรงงานและปริมาณการใช้น้ำจากทางน้ำชลประทาน มีดังนี้

2.1 ลำน้ำลำปลายมาศ มีโรงงานอุตสาหกรรมขอใช้น้ำ จำนวน 1 แห่ง ปริมาณการใช้น้ำ 108,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี มีการประปาส่วนภูมิภาคขอใช้น้ำ จำนวน 2 แห่ง ปริมาณการใช้น้ำ 650,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี รวมจำนวนผู้ขอใช้น้ำ 3 แห่ง ปริมาณการใช้น้ำรวม 758,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

2.2 อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมและการประปาส่วนภูมิภาคขอใช้น้ำ มีสถานีสูบน้ำบ้านราษฎร์พัฒนา สังกัดศูนย์บริการโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จังหวัดนครราชสีมา ขอใช้น้ำจำนวน 1 แห่ง ปริมาณการใช้น้ำ 1,425,600 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

วันที่ 14 สิงหาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบสรุปสถานการณ์น้ำป่าไหลหลาก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และพิจารณาอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติม ตามที่กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรเสนอ ดังนี้

1. รับทราบสรุปสถานการณ์น้ำป่าไหลหลากในพื้นที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2. อนุมัติในหลักการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ที่ออกตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่างๆ 3 ประเด็น คือ

2.1 ค่าวัสดุซ่อมบ้านและสร้างบ้าน

1) ค่าวัสดุซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัยที่เสียหายบางส่วน อนุมัติวงเงินงบประมาณเพิ่มเติมไม่เกิน 25,000 บาท / หลัง เท่าที่จ่ายจริงและเบิกจ่ายเป็นเงินสด

2) ค่าวัสดุสร้างบ้านที่อยู่อาศัยที่เสียหายทั้งหลัง อนุมัติวงเงินงบประมาณเพิ่มเติมไม่เกิน 30,000 บาท / หลัง เท่าที่จ่ายจริงและเบิกเป็นเงินสด

2.2 ค่าจ้างแรงงานช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัย คนละจำนวน 60 วันในอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ของแต่ละจังหวัด โดยให้เบิกจ่ายได้ตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ และให้ก่อหนี้ผูกพันก่อนได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ

2.3 สำหรับหน่วยงานอื่นๆ

1) หน่วยงานอื่นๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ เช่น ทหาร ตำรวจ ฯลฯ ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้สามารถเบิกจ่ายค่าน้ำมันรถ ค่าซ่อมย่อย ค่าซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ของหน่วยงานนั้นๆ เช่น ป้อมยามตำรวจ ให้เสนอความต้องการผ่านคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด และให้เบิกจากเงินทดรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด หากนอกเหนือจากอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดให้เบิกจาก กรมการปกครอง หรือกระทรวงมหาดไทย

2) ค่าอาหารของเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ เช่น ทหาร ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้สามารถเบิกจ่ายได้ในอัตราวันละ 60 บาท ไม่เกิน 10 วัน โดยเบิกจ่ายจากเงินทดรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด หากเกินกำหนด 10 วัน ให้เสนอความจำเป็นผ่านคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดเป็นกรณีๆ ไป

3. การให้ความช่วยเหลือราษฎรในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เพิ่มเติม ดังนี้

3.1 อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณงบกลาง โดยให้เบิกเป็นเงินสดเพื่อชดเชยค่าวัสดุซ่อมแซมบ้านและสร้างบ้านของราษฎรที่ประสบภัย กรณีเสียหายบางส่วน 25,000 บาทต่อหลัง จำนวน 194 หลัง เป็นเงิน 4,850,000 บาท และกรณีเสียหายทั้งหลัง 30,000 บาทต่อหลัง จำนวน 160 หลัง เป็นเงิน 4,800,000 บาท รวมเป็นเงิน 9,650,000 บาท ส่วนในเรื่องของการพิจารณาในรายละเอียดตามความเหมาะสม มอบให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ประสบภัยกำกับดูแลเพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปด้วยความรวดเร็วและคล่องตัว

3.2 อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าจ้างแรงงานช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัย จำนวน 3,288 คนๆ ละ 45 วัน วันละ 130 บาท เป็นเงิน 19,234,800 บาท โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้สามารถก่อหนี้ผูกพันก่อนได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ

วันที่ 14 สิงหาคม 2544 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบหลักการโครงการจัดตั้งระบบเตือนภัยการเกิดอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) ดูแลเรื่องระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และมอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์) ดูแลพิจารณาตรวจสอบพื้นที่ล่อแหลมตลอดถึงการซักซ้อมการอพยพบุคคลจากพื้นที่ดังกล่าว ดังนี้

ตามที่เกิดอุทกภัยอย่างรุนแรงโดยเฉพาะที่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ นั้น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภัยธรรมชาติสร้างความเสียหายมาก คือราษฎรไม่รู้ตัวล่วงหน้าเพราะขาดระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ ทำให้ชุมชนไม่สามารถอพยพหรือเตรียมการป้องกันตนเองได้ทันเวลา ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้มีการจัดตั้งระบบเตือนภัยการเกิดอุทกภัยขึ้นในพื้นที่ที่มีโอกาสเสี่ยงภัยสูง จึงเสนอโครงการจัดตั้งระบบเตือนภัยการเกิดอุทกภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อดำเนินการในพื้นที่เป็นลักษณะนำร่อง จำนวน 20 แห่ง

โครงการดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในบริเวณพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดอุทกภัย โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. เพื่อแจ้งเตือนภัยให้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย ได้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าถึงภัยธรรมชาติ (อุทกภัย วาตภัย และความแห้งแล้ง) ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อป้องกันและบรรเทาความรุนแรง และความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

พื้นที่เป้าหมาย จะดำเนินการในพื้นที่นำร่อง 20 แห่ง (20 อำเภอ 200 ตำบล)

ผู้รับผิดชอบดำเนินการ คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อุปกรณ์ของสถานีเตือนภัย การติดตั้งชุดอุปกรณ์ในการตรวจสภาพอากาศเพื่อการเตือนภัย จะติดตั้งใน 2 ระดับคือ ระดับอำเภอ และระดับพื้นที่ (ตำบล / หมู่บ้าน) ซึ่งมีรายละเอียดของอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ระดับอำเภอ ประกอบไปด้วย ชุดสถานีตรวจอากาศแบบใช้ Data logger ที่สามารถเก็บข้อมูล และส่งข้อมูลระยะไกลได้ ประกอบด้วยเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วและทิศทางลม สำหรับติดตั้งและตรวจข้อมูลทุกอำเภอ

2. ระดับพื้นที่ (ตำบล / หมู่บ้าน) ประกอบไปด้วย เครื่องวัดน้ำฝนมาตรฐานขนาด 8 นิ้ว พร้อมกระบอกตวงวัดน้ำฝน เครื่องวัดอุณหภูมิ การระเหยของน้ำ ความชื้นสัมพัทธ์ ความเร็วและทิศทางลม สำหรับติดตั้งในพื้นที่ อาจจะอยู่ที่ตั้งของ อบต. หรือในหมู่บ้าน

วิธีการดำเนินการ

1. คัดเลือกพื้นที่ที่เสี่ยงภัยเพื่อจัดตั้งระบบเตือนภัยในพื้นที่ดังกล่าว โดยคัดเลือกพื้นที่จากระบบข้อมูล GIS ที่มีอยู่ อาทิเช่น สภาพภูมิประเทศ ลำห้วย ร่องน้ำธรรมชาติ สภาพป่า ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลดิน ข้อมูลธรณีวิทยา และข้อมูลด้านภูมิอากาศ จำนวนหมู่บ้าน / ชุมชน ข้อมูลการเกิดอุทกภัยที่ผ่านมา ฯลฯ เป็นต้น โดยการร่วมดำเนินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมพัฒนาที่ดิน กรมป่าไม้ กรมชลประทาน) กระทรวงมหาดไทย กรมอุตุนิยมวิทยา เป็นต้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประชาชนและหน่วยงานรัฐที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดอุทกภัยได้รับทราบถึงภัยธรรมชาติ ที่อาจจะเกิดขึ้น สามารถเตรียมการป้องกันได้ทันเหตุการณ์

2. ชาวบ้านได้รับการแจ้งเตือนภัยทั้งจากชาวบ้านด้วยกันเอง และเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างรวดเร็ว สามารถเตรียมการอพยพและหลีกหนีอุทกภัยได้ทัน สามารถบรรเทาความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ชาวบ้านส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกร สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากสถานีตรวจอากาศนี้ใช้ประโยชน์ในการวางแผนการพัฒนาการเกษตรของตนเองได้อีกทางหนึ่งด้วย

วันที่ 14 สิงหาคม 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบตามกระทรวงคมนาคมเสนอรายงานความเสียหายอันเนื่องจากอุบัติเหตุและจากอุทกภัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการแก้ไขและการให้ความสนับสนุนแก่หน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1. ระหว่างวันที่ 10-13 สิงหาคม 2544 มีอุบัติเหตุในเส้นทางหลวง จำนวน 58 ครั้ง เสียชีวิต 26 ราย บาดเจ็บ 62 ราย และอุบัติเหตุทางรถไฟบาดเจ็บเล็กน้อย 1 ราย

2. ให้ข้อมูลข่าวสารสภาพอากาศ เส้นทางจราจร และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เตือนผู้เดินทางให้ใช้ความระมัดระวัง ผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียง ขณะที่พายุ "อุชาวิ" พัดผ่านประเทศไทย กระทรวงคมนาคมร่วมกับกรมอุตุนิยมวิทยา ได้ติดตามสภาวะอากาศและแจ้งเตือนผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นระยะๆ

3. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมทางหลวง กองตำรวจทางหลวง ศูนย์นเรนทร กระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ รวมทั้งการแก้ไขปัญหารถยนต์ขัดข้องระหว่างการเดินทาง โดยการเฝ้าฟังจากสถานีวิทยุกระจายเสียง สมาคมนักวิทยุอาสาสมัคร (VRA) และการแจ้งข่าวจากผู้เดินทางที่แจ้งเข้ามาในศูนย์ปลอดภัยคมนาคม ทางโทรศัพท์หมายเลข 0 2280 8000

4. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

4.1 ให้ความช่วยเหลือแก่กระทรวงสาธารณสุข โดยบริษัท ขนส่ง จำกัด ได้ขนส่งเวชภัณฑ์ ยาสามัญประจำบ้าน จำนวน 12,250 ชุด จากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดอุดรธานี โดยการประสานงานผ่านศูนย์ปลอดภัยคมนาคม และศูนย์นเรนทร กระทรวงสาธารณสุข

4.2 มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงคมนาคม เดินทางไปประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ทันทีที่ได้รับรายงานเพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอุทกภัย

4.3 เร่งรัดให้กรมทางหลวง และการรถไฟแห่งประเทศไทย ดำเนินการแก้ไขเส้นทางที่เสียหายจากอุทกภัยให้ใช้งานได้เร็วที่สุด และอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารที่ตกค้างให้เดินทางถึงจุดหมายปลายทางโดยปลอดภัย

4.4 ระหว่างวันที่ 11-13 สิงหาคม 2544 สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยและมีน้ำท่วมบริเวณท่าอากาศยานอุดรธานี บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ได้ยกเลิกเที่ยวบินกรุงเทพฯ - อุดรธานี ทั้งหมดจนกว่าจะแน่ใจในเรื่องความปลอดภัย จึงจะให้บริการตามปกติ สำหรับในเส้นทางที่มีผู้โดยสารมาก บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ก็ได้ใช้เครื่องบินขนาดใหญ่ เพื่อรับผู้โดยสารได้มากขึ้น

วันที่ 14 สิงหาคม 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย) รายงานผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2543 ครั้งที่ 8-13 (ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2544) กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล จังหวัดอุบลราชธานี คณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูลเห็นชอบร่าง "ข้อกำหนดการศึกษา (Terms of Reference) โครงการศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงและฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาของแม่น้ำมูล) และได้แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการคัดเลือกบริษัทที่ปรึกษาโครงการฯ แล้วโดยมอบให้นายสนิท อักษรแก้วเป็นประธาน ซึ่งคณะทำงานจะได้ดำเนินการต่อไป ส่วนกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร คณะทำงานสำรวจพื้นที่บ้านโนนจันทร์เก่า อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีนายอำเภอพิบูลมังสาหารเป็นหัวหน้าคณะทำงานยังคงอยู่ระหว่างดำเนินการสืบหาเจ้าของที่ดินเดิมตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเสนอ

วันที่ 4 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีรับทราบความก้าวหน้าแนวทางการแก้ไขปัญหาการเกิดอุทกภัยฉับพลันในพื้นที่เสี่ยงภัย ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. เหตุการณ์การเกิดอุทกภัยฉับพลันที่ผ่านมา ระยะที่ผ่านมาสถานการณ์การเกิดอุทกภัยฉับพลันได้เพิ่มความรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะการไหลบ่าของกระแสน้ำป่าจำนวนมากและการถล่มของดินจากพื้นที่ภูเขาสูงชันได้ทำความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เกิดอุทกภัยอย่างมาก นับตั้งแต่เหตุการณ์ตำบลกะทูน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2531 ที่เทือกเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2542 ที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2544 และล่าสุดที่ตำบลน้ำก้อ ตำบลน้ำชุน ตำบลหนองไขว่ อำเภอหล่มสัก และอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2544 ตามลำดับ

2. การดำเนินการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 หน่วยงานต่าง ๆ ได้พยายามแก้ไขปัญหาอุทกภัยฉับพลัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย ซึ่งแต่ละหน่วยงานได้ทำการศึกษาโดยใช้ปัจจัย ตัวแปรและวิธีการที่แตกต่างกันในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ทำให้ทราบจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในข่ายมีความเสี่ยงภัยมากกว่า 2,000 หมู่บ้าน กระจายอยู่ทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะในภาคเหนือ และภาคใต้

2.2 จากการประมวลแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัยฉับพลัน พบว่าหน่วยงาน 4 แห่ง ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมการปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มีการศึกษาเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยต่ออุทกภัยฉับพลันและดินถล่ม ทั้งนี้ ข้อมูลการศึกษาของกรมพัฒนาที่ดินสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย โดยเมื่อรวมกับข้อมูลของอีก 3 หน่วยงานดังกล่าว จะทำให้การคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยชัดเจนมากขึ้นในระดับหนึ่ง

3. แนวทางการดำเนินการต่อไป

3.1 สำนักงานพัฒนาพื้นที่เฉพาะและเมือง สศช. ได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย โดยผนวกข้อมูลของ 4 หน่วยงานตามข้อ 2.2 และข้อมูลแผนที่ทางเดินของฝนของกรมอุตุนิยมวิทยา พร้อมทั้งรวบรวมแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยฉับพลันในระยะเร่งด่วน โดยเน้นการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยฉับพลันที่อาจเกิดขึ้นในช่วง 4 เดือนข้างหน้า โดยเฉพาะการจัดทำระบบเตือนภัย การฝึกอบรมประชาชน และข้าราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ การบรรเทาความรุนแรงของอุทกภัย การจัดทำแผนและแนวทางปฏิบัติการกู้ภัยขณะเกิดอุทกภัย และการจัดทำแผนปฏิบัติการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและฟื้นฟูพื้นที่

3.2 หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอ แผนงาน/โครงการเบื้องต้นในการป้องกันและแก้ไขอุทกภัยฉับพลันในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ว แต่อย่างไรก็ดีแผนงานโครงการต่างๆ ยังขาดความสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องจัดทำรายละเอียดเพิ่มเติมและต้องมีการประสานงานทั้งด้านเทคนิคและแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติงาน การแก้ไขและฟื้นฟูที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้หน่วยงานทีเกี่ยวข้องดำเนินการในระยะเร่งด่วนหรือช่วงฤดูฝน 4 เดือนข้างหน้า (ก.ย.-ธ.ค. 2544) ดังนี้

1) มอบหมายให้กรมการปกครอง กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา สำนักงานนโยบายแผนและสิ่งแวดล้อม สศช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณารายละเอียดทางเทคนิค เพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยเบื้องต้นตามข้อ 3.1 และแจ้งให้หน่วยงานในพื้นที่ทราบเพื่อจะได้กำหนดแผนปฏิบัติการเตือนภัย การกู้ภัยและการฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

2) มอบหมายให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการเตือนภัยประชาชน การเฝ้าระวังเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ตระหนักถึงภัยที่อาจจะเกิดขึ้น และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันอุทกภัยฉับพลัน

3) สำหรับในพื้นที่ที่เคยเกิดอุทกภัยและเกิดขึ้นบ่อยครั้งโดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช แพร่ เพชรบูรณ์ แม่ฮ่องสอน และจันทบุรี เห็นควรกำหนดให้เป็นพื้นที่เร่งด่วนที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยให้เน้นการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด และให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครให้พร้อมที่จะปฏิบัติการได้ทันที

4) โดยที่การดำเนินการตามแผนการป้องกันอุทกภัยฉับพลันในพื้นที่เสี่ยงภัยเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเห็นสมควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านเทคนิคภายใต้คณะกรรมการประสานการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและเมือง เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลและประสานข้อมูลด้านเทคนิคในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยให้ชัดเจน ถูกต้องตามหลักวิชาการ และกำหนดแนวทางดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

วันที่ 18 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเสนอ ดังนี้

1. ให้วันที่ 20 กันยายน ของทุกปีเป็น "วันอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง แห่งชาติ"

2. ให้ปี พ.ศ. 2544 - 2546 เป็น "ปีแห่งการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง"

3. หลักการนโยบายและแผนงานการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง และโครงการนำร่องในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง

4. ให้มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อเป็นองค์กรหลักในการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง

5. ให้สำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามนโยบายและแผนงานฯ และโครงการนำร่องฯ โดยให้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

วันที่ 18 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรี (คณะกรรมการประสานการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและเมือง) เสนอ ดังนี้

1. ให้กำหนดแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดอุดรธานีในลักษณะแผนงานบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบเบ็ดเสร็จผสมผสานอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับแผนป้องกันอุทกภัยพื้นที่ลุ่มน้ำคลอง อู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี เบื้องต้น ให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ขุดลอกห้วยหลวง ห้วยอิฐ ห้วยดาน ห้วยหมากแข้ง ห้วยมั่ง บริเวณท้ายน้ำ (downstream) เพื่อผันน้ำไม่ให้ไหลเข้าตัวเมืองด้านตะวันตกเฉียงใต้ และด้านทิศตะวันออก ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ หน่วยงานเจ้าของพื้นที่

2.2 ระบายน้ำออกจากอ่างเก็บน้ำด้านเหนือน้ำ (up stream) ได้แก่ อ่างเก็บน้ำบ้านจั่น อ่างเก็บน้ำกุดลิงง้อ และอ่างอื่นๆ ในช่วงก่อนเข้าฤดูฝน เพื่อให้อ่างเก็บน้ำทำหน้าที่เป็นแก้มลิงช่วยลดปริมาณการไหลของน้ำเข้าในเขตเทศบาลนครอุดรธานีและพื้นที่ข้างเคียง

2.3 มอบหมายให้แขวงทางการจังหวัดอุดรธานีดำเนินการ

1) ปรับปรุงคลองระบายน้ำด้านนอกของถนนเลี่ยงเมืองทั้งหมด โดยทำการรื้อถอนท่อระบายน้ำขนาดเล็ก คันคูและสิ่งกีดขวางทางน้ำที่ไม่จำเป็นออก โดยคงเหลือไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นต้องใช้เป็นทางเข้าออกของถนนทางเชื่อมกับถนนเลี่ยงเมือง และให้ก่อสร้างเป็นสะพานหรือ BOX CULVERT ขนาดใหญ่ที่สามารถระบายน้ำลงสู่ลำห้วยต่างๆ ด้านท้ายน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ขุดลอกคลองระบายน้ำในเขตทางหลวง (RIGHT OF WAY) จากอำเภอกุมภวาปี ถึงถนนเลี่ยงเมืองอุดรธานี พร้อมทั้งปรับปรุงทางระบายน้ำให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการระบายน้ำ

สำหรับกลไกดำเนินการนั้น คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่เฉพาะและเมืองได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาน้ำท่วมจังหวัดอุดรธานี โดยมี นายชัยพร รัตนนาคะ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี เป็นรองประธาน และหน่วยงานภาครัฐเอกชน และองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นกรรมการ มีหน้าที่ในการดำเนินจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอุทกภัยจังหวัดอุดรธานีแบบเบ็ดเสร็จ ตลอดจนประสานงานกับคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดอุดรธานี ดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์ปัญหา และสรุปแนวทางดำเนินการ แก้ไขปัญหาเร่งด่วนให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับแต่งตั้ง

ทั้งนี้ ให้กำหนดแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. การวางแผนและออกแบบก่อสร้างพร้อมประมาณการค่าก่อสร้าง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนนับจากการประชุมครั้งแรก โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะอนุกรรมการฯ

2. ในกรณีที่จำเป็นต้องขยายพื้นที่ทางระบายน้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน ให้มอบหมายให้กรมธนารักษ์ พิจารณามาตรการแลกเปลี่ยนกับที่ดินของรัฐเป็นการชดเชยแทนการเวนคืน ซึ่งจะทำให้สามารถดำเนินการจัดหาที่ดินได้เร็วขึ้น

3. ให้หน่วยราชการในพื้นที่ดำเนินการต่อไปได้เฉพาะโครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและการซ่อมแซมสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ในสภาพเดิมไปก่อน ส่วนแผนงาน/โครงการ แก้ไขปัญหาอุทกภัยระยะปานกลาง และระยะยาว ให้ชะลอการดำเนินงานไว้ก่อนจนกว่าคณะอนุกรรมการฯ จะได้ข้อสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จประมาณปลายเดือนตุลาคม 2544 นี้

วันที่ 25 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีพิจารณาโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร และมีมติอนุมัติในหลักการตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 (คกก. 5) โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพิทักษ์ อินทรวิทยนันท์) เป็นประธานกรรมการฯ ดังนี้

1. อนุมัติในหลักการโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชนโดยให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาศึกษาในรายละเอียดโครงการทั้ง 2 แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 ภายใน 1 เดือน ดังนี้

โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตรในส่วนของโครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกรและโครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชนที่จะดำเนินการในพื้นที่โครงการปรับปรุงชลประทานขนาดใหญ่ ซึ่งผลของการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง หากมีการวางแผนที่เชื่อมโยงครบวงจร การบริหารจัดการที่เป็นระบบและการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นชุดหนึ่ง ทำหน้าที่ในการกำหนดแผนดำเนินการการประเมินความพร้อมและวางระบบการติดตามประเมินผลโครงการทั้งสองอย่างรอบด้าน และให้มีความเชื่อมโยงทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติอย่างครบวงจร กล่าวคือ

1) ในระดับนโยบาย ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่สำคัญ เช่น นโยบายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

2) ในระดับปฏิบัติ ให้มีการประสานการจัดการโครงการระหว่างหน่วยงานและกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน

รวมทั้งให้คณะทำงานคัดเลือกแผนงานใดแผนงานหนึ่งขึ้นมาเป็นตัวอย่างสำหรับศึกษาในรายละเอียดเพื่อเป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แล้วนำผลการศึกษาเสนอ คกก. 5 พิจารณา สำหรับองค์ประกอบของคณะทำงานดังกล่าว ให้ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกองทุนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้คณะทำงานเร่งดำเนินการตามภารกิจให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือน แล้วเสนอผลให้ คกก. 5 พิจารณา

2. อนุมัติในหลักการโครงการจัดตั้งตลาดค้ามาตรฐานกล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ และผลิตภัณฑ์ไม้ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป เนื่องจากเป็นโครงการที่จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ผู้ปลูก ผู้ค้า ผู้ส่งออก และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดี เมื่อมีพื้นที่ดำเนินการชัดเจนแล้วควรดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการโดยทันที ทั้งนี้ในการศึกษาจะต้องพิจารณาให้ครบทุกมิติทั้งด้านกายภาพ ด้านการตลาด และด้านการจัดการ

3. เห็นชอบให้ยกเลิกโครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำน้ำกร่อย จังหวัดเพชรบุรี ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ เงื่อนไขการใช้เงินกู้ที่ไม่ยืดหยุ่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานว่าคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ได้พิจารณาโครงการต่างๆ รวม 4 โครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดพัฒนาพื้นที่ในเขตชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ได้รับการปรับปรุงแล้วให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพของชุมชนที่สำคัญทั้งประเภทพืช - สัตว์ และประมง ตามความเหมาะสมของศักยภาพพื้นที่ และความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรร่วมกันใช้น้ำเพื่อผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงและพัฒนาการตลาดของเกษตรกร โดยมีเป้าหมายพื้นที่ในเขตชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติที่ได้รับการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแล้วตามแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพในเขตชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติ ภายใต้โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตรครอบคลุมพื้นที่ 59 จังหวัด 193 อำเภอ และ 327 ตำบล มีระยะเวลาดำเนินการ 4 ปี (พ.ศ. 2543 - 2546)

2. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการในการพัฒนาการเกษตรเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานของส่วนราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับท้องถิ่น และเพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนในการวางแผน และการพัฒนาตนเอง และมีเป้าหมายดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการ และ กำหนดเทคโนโลยีการเกษตรในตำบลเพื่อเป็นตัวอย่าง และเป็นแม่ข่ายในการเรียนรู้ตามระยะเวลาดำเนินการ ประกอบด้วย ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลนำร่อง ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลหลัก และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลขยาย มีระยะเวลาดำเนินการ ปี 2544 - 2546

3. โครงการพัฒนาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำน้ำกร่อย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งคณะกรรมการบริหารจัดการโครงการเงินกู้ฯ มีมติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรียกเลิกโครงการพัฒนาการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำน้ำกร่อย จังหวัดเพชรบุรี

4. โครงการจัดตั้งตลาดค้ามาตรฐานกล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ และผลิตภัณฑ์ไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสร้างตลาดการค้ามาตรฐาน สำหรับเป็นศูนย์กลางการค้าปลีก ค้าส่ง การส่งออก และเป็นศูนย์รวมการดำเนินธุรกิจครบวงจรของเกษตรกรผู้ผลิต กลุ่มผู้แปรรูป และผู้ประกอบการค้าเกี่ยวกับกล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ และผลิตภัณฑ์ไม้ ที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้ากับต่างประเทศในตลาดโลก เพื่อเป็นศูนย์งานมาตรฐานและบริการ กำกับ ดูแล และตรวจสอบพืชให้มีคุณภาพและมาตรฐานสินค้าของกล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อจัดสร้างตลาดการค้ามาตรฐานพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ สำหรับการดำเนินธุรกิจการค้า กล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ และผลิตภัณฑ์ไม้ 1 แห่ง ในพื้นที่สถานีทดลองพืชสวนบางกอกน้อย กรมวิชาการเกษตร เนื้อที่ 38 ไร่ และจัดตั้งศูนย์งานมาตรฐานและบริการกำกับดูแลตรวจพืชเพื่อให้สินค้ามี

คุณภาพและมีมาตรฐาน โดยดำเนินการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกเลี้ยง กล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ เข้าเป็นสมาชิกตลาด จำนวน 500 ราย และจดทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจการค้ากล้วยไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ เข้าเป็นสมาชิกตลาด จำนวน 200 ราย และให้บริการตรวจสอบมาตรฐาน มีระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (2544 - 2546)

วันที่ 25 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่สูง โดยมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายพิทักษ์ อินทรวิทยนันท์) รับไปดำเนินการ โดยจัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จังหวัดเชียงใหม่ และให้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าประชุมด้วย เพื่อแก้ไขปัญหาและพิจารณาจัดทำ Check dam บางจุด และทำอ่างเก็บน้ำให้แล้วเสร็จภายใน 9 เดือน ส่วนงบประมาณให้ใช้จากงบกลาง รวมทั้งให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีปัญหาในเรื่องนี้ร่วมมือกันดูแลให้ดีเพื่อขจัดความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรน้ำดังกล่าว ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

วันที่ 25 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีอนุมัติใช้เงินงบกลางฯ เหลือจ่าย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2544 เป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติม รวม 4 จังหวัด (กาฬสินธุ์ หนองคาย นครพนม และร้อยเอ็ด) เป็นเงิน 15,281,165 บาท

ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรายงานว่า กรมประชาสงเคราะห์ได้รับการยืนยันค่าใช้จ่ายจาก 5 จังหวัดที่ประสบอุทกภัยตามข้อ 2 และแจ้งสำนักงบประมาณเพื่อโอนจัดสรรเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแล้ว รวมเป็นเงิน 24,893,468 บาท จึงมีวงเงินงบกลางเหลือจ่ายอีกจำนวน 34,141,032 บาท แต่เนื่องจากจังหวัดที่ประสบอุทกภัยอันเนื่องมาจากพายุโซนร้อน "อุซางิ" และได้รับผลกระทบจากการระบายน้ำจากเขื่อนลำปาว ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมอีก 5 จังหวัด รวมเป็นเงิน 15,281,165 บาท ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 5,000,000 บาท จังหวัดหนองคาย จำนวน 5,000,000 บาท จังหวัดนครพนม จำนวน 1,883,350 บาท และจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3,397,815 บาท

เอกสารอ้างอิง

1. ศูนย์ประสานงานเตรียมพร้อมแห่งชาติ. 2541. ***แผนเตรียมพร้อมด้านน้ำ.*** สภาความมั่นคงแห่งชาติ. โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539. ***แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544).***

3. สำนักงานนโยบายและแผนวิ่งแวดล้อม. 2540. ***นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2540-2559.*** โรงพิมพ์อินทิเกรเต็ด โปรโมชั่น เทคโนโลยี จำกัด.

4. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2540. ***รวมคำแถลงนโยบายรัฐบาลตั้งแต่คณะแรกจนถึงคณะปัจจุบัน.***

5. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2554. ***คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา โดย พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544.***

มติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
1	4 ตุลาคม 2539	รายงานการประชุม ครั้งที่ 4 ของคณะกรรมการร่วมในคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง และบันทึกการประชุม Dialogue ครั้งแรกระหว่าง คณะกรรมาธิการแม่น้ำโขงกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพพม่า
2	22 ตุลาคม2539	ผลการพิจารณาช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากเขื่อนสิรินธร
3	29 ตุลาคม2539	การพิจารณาช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากน้ำท่วม ที่นาในเขตพื้นที่โครงการฝ่ายกุมภวาปี
4	5 พฤศจิกายน 2539	ขอให้พิจารณาการจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎร ผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างโครงการห้วยสะแบก จังหวัดยโสธร
5	5 พฤศจิกายน 2539	ขอให้พิจารณาการจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรผู้ได้รับความเดือนร้อนจากการก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำวังตาลาดสมบูรณ์ (วังบายศรี) จังหวัดชัยภูมิ
6	5 พฤศจิกายน 2539	ขออนุมัติเปิดโครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน ตอนล่าง จังหวัดสมุทรสาคร ในโครงการแก้มลิง "แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง" อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
7	12 พฤศจิกายน 2539	ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณ ที่จะเวนคืน
8	19 พฤศจิกายน 2539	ขอเงินงบกลางเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย
9	19 พฤศจิกายน 2539	ขออนุมัติในหลักการเปิดโครงการก่อสร้าง โครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น จังหวัดแพร่
10	19 พฤศจิกายน 2539	ขออนุมัติเงินงบกลางและการใช้เงินสินเชื่อ ฟื้นฟูการผลิตใหม่ตามแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วม ภายใต้แผนปรับโครงสร้าง และระบบการผลิตการเกษตร และแผนฟื้นฟูการเกษตร
11	26 พฤศจิกายน 2539	นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2559
12	4 กุมภาพันธ์ 2540	คณะกรรมการต่าง ๆ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย)
13	25 กุมภาพันธ์ 2540	ขอเงินงบกลางเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติม
14	1 เมษายน 2540	ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาตามข้อเรียกร้องของสมัชชาคนจน (ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อน)
15	17 เมษายน 2540	ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
16	29 เมษายน 2540	ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน ระหว่างตัวแทนสมัชชาคนจน และฝ่ายรัฐบาล
17	17 มิถุนายน 2540	อนุมัติเงินงบกลางในการปฏิบัติการฝนหลวง ประจำปี 2540
18	1 กรกฎาคม 2540	ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน (กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน)
19	1 กรกฎาคม 2540	ขอความเห็นชอบในการจัดซื้อประตูควบคุมการระบายน้ำของโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำแม่น้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้วยวิธีพิเศษจากต่างประเทศ
20	8 กรกฎาคม 2540	อนุมัติจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าที่ประสบอุทกภัยช่วงทำการเพาะปลูกพืชที่เสียหายและปลูกพืชชดเชยหลังน้ำลด
21	26 สิงหาคม 2540	การขอเบิกเงินจากคลังเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
22	2 กันยายน 2540	กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน (กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร)
23	9 กันยายน 2540	ขออนุมัติก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณจ้างเหมาก่อสร้างราดยางถนนรอบอ่างหนองบ่อ โครงการลุ่มน้ำเสียวใหญ่

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
24	16 กันยายน 2540	ร่างกฎกระทรวงฉบับที่....(พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520
25	23 กันยายน 2540	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง ร่างนโยบาย มาตรการ และแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย
26	30 กันยายน 2540	มติคณะกรรมการกลั่นกรองฝ่ายเศรษฐกิจเห็นชอบผลการพิจารณา เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มของรัฐวิสาหกิจด้านสภาพอุปโภค สาธารณูปการ
27	7 ตุลาคม 2540	การลงนามในภาคผนวก 1 ของบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และวิชาการระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับกระทรวงแหล่งน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน
28	4 พฤศจิกายน 2540	อนุมัติหลักการดำเนินการโครงการพัฒนาระบบเกษตรในเขตชลประทาน ระยะเวลา 4 ปี (2541–2544)
29	4 พฤศจิกายน 2540	โครงการพัฒนาระบบการเกษตรในเขตชลประทาน (ลุ่มน้ำเจ้าพระยา)
30	13 มกราคม 2541	การพิจารณาช่วยเหลือราษฎรอันเนื่องมาจากน้ำท่วมที่นาในเขตพื้นที่โครงการฝ่ายกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี (เพิ่มเติม)
31	20 มกราคม 2541	เรื่องการปฏิบัติตามมาตรการเตรียมการป้องกันและแก้ไขภัยแล้งปี 2541 และการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง กระทรวงมหาดไทย
32	17 กุมภาพันธ์ 2541	การเตรียมการรับภาวะภัยแล้งปี 2541
33	24 กุมภาพันธ์ 2541	ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่....(พ.ศ.....) ออกตามความในพระราชบัญญัติชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 รวม 2 ฉบับ
34	10 มีนาคม 2541	อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่....(พ.ศ.....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวงพุทธศักราช 2485
35	17 มีนาคม 2541	ภัยแล้ง
36	31 มีนาคม 2541	สรุปสถานการณ์ภัยแล้งปี 2541
37	21 เมษายน 2541	การเตรียมการช่วยเหลือเกษตรกรสภาวะภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2541
38	21 เมษายน 2541	ขอปรับแผนงานและขยายเวลาก่อสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำคลองสียัด และโครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกง
39	29 เมษายน 2541	ผลการประชุมเจรจาแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน (กรณีผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อน)
40	12 พฤษภาคม 2541	ขออนุมัติเปิดโครงการประแสร์ จังหวัดระยอง
41	19 พฤษภาคม 2541	ความร่วมมือกับ Global Water Partnership (GWP)
42	26 พฤษภาคม 2541	การขออนุมัติด้วยเงินงบกลางฯ ช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้ง
43	9 มิถุนายน 2541	การปรับอัตราค่าน้ำของการประปาส่วนภูมิภาค
44	23 มิถุนายน 2541	งบประมาณเงินชดเชยพิเศษแทนการจัดสรรที่ดินแปลงอพยพเพิ่มเติมงานจัดตั้งถิ่นฐานผู้อพยพโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก
45	30 มิถุนายน 2541	แผนหลักและแผนปฏิบัติการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อฟื้นฟูแหล่งน้ำ
46	21 กรกฎาคม 2541	อนุมัติเงินงบกลางโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยแล้งปี 2541
47	28 กรกฎาคม 2541	ยกเว้นการดำเนินการซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล และเครื่องสูบน้ำมือโยก
48	4 สิงหาคม 2541	การจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยน้ำท่วม
49	1 กันยายน 2541	หลักเกณฑ์การผ่อนผันการดำเนินการตามข้อสังเกต ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ กรณีการตั้งชุมชน สถานที่ราชการ และการอพยพราษฎรออกจากพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 เอ

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
50	8 กันยายน 2541	นโยบายและมาตรการเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย ปี 2541 และจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยกระทรวงมหาดไทย
51	10 พฤศจิกายน 2541	การจัดตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งกระทรวงมหาดไทย
52	17 พฤศจิกายน 2541	สรุปผลการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ครั้งที่ 2/2541
53	15 ธันวาคม 2541	ความก้าวหน้าในการดำเนินการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราษีไศล
54	2 กุมภาพันธ์ 2542	ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อการศึกษาการสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น
55	9 กุมภาพันธ์ 2542	การเข้าร่วม ASEAN NETWORK OF WATER RESOURCE AGENCIES (ANWRA)
56	16 กุมภาพันธ์ 2542	เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร
57	23 กุมภาพันธ์ 2542	เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร
58	30 มีนาคม 2542	การให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการมูลบน
59	5 เมษายน 2542	กิจกรรมประปาแผนหลัก ครั้งที่ 7
60	5 เมษายน 2542	การขอกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียและการขอความเห็นชอบในการลงทุนเพื่อเดินระบบและบำรุง รักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวม ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี เขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง
61	25 พฤษภาคม 2542	ขอให้จัดตั้งกองทุนร่วมบรรเทาความเสียหายทางการเกษตร
62	6 กรกฎาคม 2542	อนุมัติให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล
63	6 กรกฎาคม 2542	เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร
64	20 กรกฎาคม 2542	การจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนน้ำบาดาล
65	10 สิงหาคม 2542	ขออนุมัติวงเงินงบประมาณก่อสร้างโครงการแม่กลองใหญ่ (ระยะ 3) และขยายระยะเวลาก่อสร้าง
66	24 สิงหาคม 2542	โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร
67	31 สิงหาคม 2542	ความก้าวหน้าและแนวทางการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจเฉพาะ
68	28 กันยายน 2542	โครงการอ่างเก็บน้ำโปร่งขุนเพชร จังหวัดชัยภูมิ
69	12 ตุลาคม 2542	โครงการ "ป่ารักน้ำ รักษ์แผ่นดิน" เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
70	12 ตุลาคม 2542	ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานขุดสระน้ำ และเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างทางสังคมโครงการ "เกษตรทฤษฎีใหม่" ตามแนวพระราชดำริ
71	12 ตุลาคม 2542	ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 รวม 5 ฉบับ ในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำนางรอง
72	12 ตุลาคม 2542	กระทู้ถามที่ 178 เรื่อง ปัญหาการสร้างฝายแล้วกักเก็บน้ำไม่ได้ผลเต็มที่
73	19 ตุลาคม 2542	รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่างและตอนกลาง)แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำระยอง แม่น้ำประแสร์ และแม่น้ำลำตะคอง (มกราคม - มิถุนายน 2542)
74	19 ตุลาคม 2542	กระทู้ถามที่ 182 ร. เรื่อง อ่างเก็บน้ำหนองเข็งน้อย-อำเภอขุขันธ์ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
75	2 พฤศจิกายน 2542	ขออนุมัติจ่ายเงินค่าชดเชยโครงการฝายราษีไศล
76	2 พฤศจิกายน 2542	กระทู้ถามที่ 612 ร. เรื่อง การจัดเก็บค่าน้ำจากเกษตรกร
77	9 พฤศจิกายน 2542	ขออนุมัติหลักการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ได้รับความเสียหายกรณีอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่ พังทลาย
78	9 พฤศจิกายน 2542	กระทู้ถามที่ 182 เรื่อง โครงการพระราชดำริสร้างเขื่อนน้ำก่ำตอนล่าง
79	9 พฤศจิกายน 2542	กระทู้ถามที่ 179 ร. เรื่อง โครงการพัฒนาลำน้ำก่ำ
80	23 พฤศจิกายน 2542	โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
81	23 พฤศจิกายน 2542	ผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2542 เกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา
82	23 พฤศจิกายน 2542	ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 จำนวน 1 ฉบับ (กำหนดทางน้ำชลประทานเป็นทางน้ำชลประทานที่เรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้ใช้น้ำเพื่อกิจการโรงงานการประปา หรือกิจการอื่นที่มิใช่การเกษตรกรรม)
83	30 พฤศจิกายน 2542	รายงานการประชุมครั้งที่ 6 ของคณะมนตรีในคณะกรรมาธิการแม่น้ำโขง ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา
84	28 ธันวาคม 2542	การแผ้วถางป่าบริเวณโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
85	28 ธันวาคม 2542	ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่.. (พ.ศ. ....) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช 2485 (กำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการชลประทานสตูล เป็นทางน้ำที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน)
86	28 ธันวาคม 2542	กระทู้ถามที่ 214 เรื่อง การวางท่อระบบส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยลึกไปยังหมู่ 5 ตำบลวังเพลิง อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
87	4 มกราคม 2543	โครงการฝายคลองเทวดา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
88	4 มกราคม 2543	โครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน (ตอนบน)
89	4 มกราคม 2543	งานปรับปรุงคลองส่งน้ำโครงการแม่วัง–กิ่วลมงานราดยางถนนบนคันคลอง โครงการรังสิตเหนือ และงานก่อสร้างทำนบดินห้วงาน โครงการห้วยทา
90	4 มกราคม 2543	กระทู้ถามที่ 683 ร. เรื่อง การก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น
91	11 มกราคม 2543	ความเสียหายจากอุทกภัย และการจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง
92	11 มกราคม 2543	การตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายสำคัญ
93	18 มกราคม 2543	การว่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษาเพื่อควบคุมงานก่อสร้างระบบกระจายน้ำสถานี PL โครงการฝายหัวนา จังหวัดศรีสะเกษ
94	25 มกราคม 2543	จ้างเหมาก่อสร้างงานปรับปรุงคันกั้นน้ำและอาคารประกอบโครงการชลประทานจันทบุรี และโครงการแม่กลองใหญ่ (ระยะที่ 3)
95	25 มกราคม 2543	การช่วยเหลือเกษตรกรประมงในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนปากมูล
96	22 กุมภาพันธ์ 2543	การให้เอกชน เช่า/บริหาร โครงการท่อส่งน้ำหนองปลาไหล - หนองค้อ
97	29 กุมภาพันธ์ 2543	โครงการฝายคลองท่าทน
98	29 กุมภาพันธ์ 2543	รายงานความเสียหายจากอุทกภัยภาคใต้
99	7 มีนาคม 2543	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยจังหวัดเชียงใหม่
100	7 มีนาคม 2543	การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน
101	7 มีนาคม 2543	กระทู้ถามที่ 210 ร. เรื่อง การก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน
102	14 มีนาคม 2543	คำตอบกระทู้ถามเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา(กระทู้ถามที่ 210 เรื่องปัญหาตลิ่งแม่น้ำโขงพัง)
103	21 มีนาคม 2543	แนวทางป้องกันน้ำท่วมจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง
104	28 มีนาคม 2543	กำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่วัง - กิ่วลม เป็นทางน้ำที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน
105	4 เมษายน 2543	ขออนุมัติเพิ่มวงเงินและขยายเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (โครงการฝายลำเซบก จังหวัดอุบลราชธานี)
106	9 พฤษภาคม 2543	การวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
107	9 พฤษภาคม 2543	สถานการณ์น้ำในแม่น้ำท่าจีนเน่าเสีย
108	16 พฤษภาคม 2543	สรุปสถานการณ์น้ำเน่าเสียในแม่น้ำท่าจีน
109	23 พฤษภาคม 2543	โครงการเติมน้ำลงในชั้นน้ำบาดาลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุด
110	23 พฤษภาคม 2543	สรุปผลการประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักฯ
111	20 มิถุนายน 2543	การปรับปรุงขยายการประปาสงขลา - หาดใหญ่
112	27 มิถุนายน 2543	แนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและลุ่มน้ำชีในฤดูแล้ง ปี 2543
113	27 มิถุนายน 2543	กำหนดทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านบึงในท้องที่ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน
114	27 มิถุนายน 2543	น้ำท่วมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
115	27 มิถุนายน 2543	แผนการลงทุนปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำ การประปาปทุมธานี - รังสิต
116	27 มิถุนายน 2543	การจัดหาน้ำประปาทดแทนการใช้น้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุดในจังหวัดปทุมธานี ตามมติคณะรัฐมนตรี
117	4 กรกฎาคม 2543	มาตรการและแนวทางแก้ไขการใช้น้ำบาดาล
118	25 กรกฎาคม 2543	การประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2542
119	25 กรกฎาคม 2543	อนุมัติหลักการให้จ่ายเงินช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเสียหายจากกรณีอ่างเก็บน้ำแม่นาวาง ตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่อาย จังหวัดเชียงใหม่
120	25 กรกฎาคม 2543	การแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
121	25 กรกฎาคม 2543	คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมติคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) เรื่อง แผนการลงทุนปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำการประปาปทุมธานี - รังสิต
122	25 กรกฎาคม 2543	การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
123	8 สิงหาคม 2543	การแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจนตามมาตรการระยะยาว
124	8 สิงหาคม 2543	รายงานสถานการณ์อุทกภัยและการให้ความช่วยเหลือ
125	8 สิงหาคม 2543	กระทู้ถามที่ 821 ร. เรื่อง การขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
126	15 สิงหาคม 2543	การประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน - ลุ่มน้ำโขง
127	15 สิงหาคม 2543	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองยาง (วังบอน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก
128	15 สิงหาคม 2543	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองกลางอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก
129	22 สิงหาคม 2543	การประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน
130	22 สิงหาคม 2543	โครงการระบบส่งน้ำแม่ต๋าก จังหวัดเชียงราย
131	22 สิงหาคม 2543	โครงการระบบส่งน้ำห้วยท่าแพ จังหวัดสุโขทัย
132	22 สิงหาคม 2543	การก่อสร้างระบบประปาเทศบาลบางประมุง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์
133	22 สิงหาคม 2543	การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
134	22 สิงหาคม 2543	โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
135	29 สิงหาคม 2543	กำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน
136	29 สิงหาคม 2543	โครงการประตูระบายน้ำแม่น้ำท่าจีน (ตอนบน)
137	29 สิงหาคม 2543	โครงการฝายบ้านเขว้า จังหวัดบุรีรัมย์
138	5 กันยายน 2543	โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร:โครงการชลประทานแม่ลาวและโครงการชลประทานกระเสียว
139	12 กันยายน 2543	การกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยท่าแพ และอ่างเก็บน้ำห้วยแม่สูง จังหวัดสุโขทัย เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
140	12 กันยายน 2543	โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบอน จังหวัดอุบลราชธานี
141	12 กันยายน 2543	การก่อสร้างระบบประปาเทศบาลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
142	12 กันยายน 2543	การกำหนดให้ทางน้ำชลประทานคลองท่าเชียด และคลองป่าบอน จ. พัทลุง เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน
143	12 กันยายน 2543	โครงการฝายแม่เทย จังหวัดเชียงใหม่
144	12 กันยายน 2543	สถานการณ์อุทกภัย
145	12 กันยายน 2543	การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน (ในส่วนของโครงการที่จะดำเนินการในอนาคต)
146	19 กันยายน 2543	โครงการปรับปรุงระบบชลประทานราษฎร์ลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา
147	26 กันยายน 2543	โครงการอ่างเก็บน้ำคลองลำแซง จังหวัดสงขลา
148	26 กันยายน 2543	งานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
149	26 กันยายน 2543	กำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่กวง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน
150	26 กันยายน 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (โครงการอ่างเก็บน้ำคลองลำทราย จังหวัดกาญจนบุรี)
151	26 กันยายน 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (จ้างก่อสร้างประตูระบายน้ำพร้อมอาคารประกอบ และสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก โครงการชลประทานสงขลา)
152	3 ตุลาคม 2543	สรุปสถานการณ์อุทกภัย
153	3 ตุลาคม 2543	การช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยจากพายุ "เกมี"
154	10 ตุลาคม 2543	การวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแม่น้ำสายต่างๆ
155	10 ตุลาคม 2543	โครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกง
156	10 ตุลาคม 2543	รายงานผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา (ตอนล่าง-กลาง-ต้น) ท่าจีน แม่กลอง บางปะกง ป่าสัก ระยอง ประแสร์ ลำตะคอง มูล ชี นครนายก จันทบุรี และพังราด
157	17 ตุลาคม 2543	โครงการระบบชลประทานขนาดเล็กแหล่งน้ำธรรมชาติ และการปฏิบัติการฝนหลวง
158	17 ตุลาคม 2543	การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการชลประทาน
159	24 ตุลาคม 2543	โครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
160	24 ตุลาคม 2543	ชี้แจงการระบายน้ำจากเขื่อนจุฬาภรณ์และเขื่อนห้วยกุ่ม
161	24 ตุลาคม 2543	การดำเนินการแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน
162	31 ตุลาคม 2543	ผลการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
163	21 พฤศจิกายน 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (โครงการแผนแม่บทลุ่มน้ำเทพา-นาทวี จังหวัดสงขลา)
164	21 พฤศจิกายน 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (รายการขุดคลองส่งน้ำและระบายน้ำโครงการแม่กลองใหญ่ ระยะที่ 3)
165	21 พฤศจิกายน 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (โครงการอ่างเก็บน้ำสมุน จังหวัดน่าน)
166	21 พฤศจิกายน 2543	การขุดคลองส่งน้ำและระบายน้ำ โครงการแม่กลองใหญ่ ระยะที่ 3
167	28 พฤศจิกายน 2543	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาของสมัชชาคนจน)
168	12 ธันวาคม 2543	การเปิดประตูน้ำเขื่อนปากมูล
169	12 ธันวาคม 2543	ขออนุมัติงบกลางเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคใต้
170	19 ธันวาคม 2543	โครงการพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ภาคใต้ที่ประสบอุทกภัย

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
171	19 ธันวาคม 2543	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ครั้งที่ 2) (การแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน)
172	19 ธันวาคม 2543	การปรับปรุงแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ
173	26 ธันวาคม 2543	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ(โครงการปรับปรุงปากแม่น้ำโกลกเสริมคาบสมุทรตากใบ)
174	26 ธันวาคม 2543	การอนุมัติจ้างดำเนินการโครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายน้ำการประปาปทุมธานี-รังสิต (TURN KEY)
175	26 ธันวาคม 2543	การแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
176	23 มกราคม 2544	การดำเนินงานตามโครงการเติมน้ำลงชั้นน้ำบาดาลเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
177	23 มกราคม 2544	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาของสมัชชาคนจน) (ครั้งที่ 3)
178	23 มกราคม 2544	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาของสมัชชาคนจน) (ครั้งที่ 4)
179	30 มกราคม 2544	รายงานผลการฝึกอบรมหลักสูตร การซ่อมบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก
180	6 กุมภาพันธ์ 2544	ขออนุมัติขยายระยะเวลาก่อหนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ (จ้างก่อสร้างคันกันคลื่นเพื่อปรับปรุงคุณภาพน้ำในแม่น้ำตากใบในเขตโครงการปรับปรุงปากแม่น้ำโก-ลก)
181	6 กุมภาพันธ์ 2544	ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงระยะเวลาก่อหนี้ผูกพัน งานว่าจ้างก่อสร้างเขื่อนทุ่งเพล (เขื่อนบน) โรงไฟฟ้าและอาคารประกอบ เขื่อนอาคารรับน้ำ ท่อส่งน้ำ โรงไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่นๆ (C1) โครงการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำคลองทุ่งเพล จังหวัดจันทบุรี
182	6 กุมภาพันธ์ 2544	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาของสมัชชาคนจน)
183	13 มีนาคม 2544	รายงานประมวลและสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
184	27 มีนาคม 2544	รายงานผลการพิสูจน์เขื่อนลำคันฉู่ร้าว
185	27 มีนาคม 2544	ผลการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายหลังภาวะน้ำท่วม ปี 2543
186	27 มีนาคม 2544	รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาของสมัชชาคนจน) ครั้งที่ 6
187	3 เมษายน 2544	แนวทางการแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
188	17 เมษายน 2544	แนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของสมัชชาคนจน
189	24 เมษายน 2544	แผนป้องกันอุทกภัยที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
190	15 พฤษภาคม 2544	กฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบ้านบึง เป็นทางน้ำชลประทานที่เรียกเก็บค่าชลประทานพ.ศ. 2544
191	15 พฤษภาคม 2544	ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานอ่างเก็บน้ำบางทรายนวลเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน พ.ศ. ....
192	15 พฤษภาคม 2544	สรุปรายงานความเสียหายเนื่องจากอุทกภัยน้ำท่วมทางหลวงหมายเลข 1124 ตอนวังชิ้น-เถิน
193	15 พฤษภาคม 2544	ขออนุมัติเงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ และจังหวัดสุโขทัย จำนวน 30,297,000 บาท
194	15 พฤษภาคม 2544	รายงานชี้แจงกรณีเหตุการณ์อุทกภัยน้ำท่วมฉับพลัน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ของกรมอุตุนิยมวิทยา
195	22 พฤษภาคม 2544	รายงานผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร ครั้งที่ 5
196	22 พฤษภาคม 2544	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ครั้งที่ 2/2544 วันที่ 30 มีนาคม 2544)
197	24 กรกฎาคม 2544	นโยบายการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง
198	31 กรกฎาคม 2544	ร่างกฎกระทรวงกำหนดให้ทางน้ำชลประทานในเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปลายมาศเป็นทางน้ำชลประทานที่จะเรียกเก็บค่าชลประทาน รวม 2 ฉบับ
199	14 สิงหาคม 2544	สรุปสถานการณ์น้ำป่าไหลหลาก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ และขอความเห็นชอบในหลักการการอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติม
200	14 สิงหาคม 2544	ขออนุมัติงบกลางเพื่อจัดทำระบบเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย
201	14 สิงหาคม 2544	ความเสียหายจากอุทกภัยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
202	14 สิงหาคม 2544	การรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (ปัญหาสมัชชาคนจน)
203	4 กันยายน 2544	แผนการแก้ไขปัญหาการเกิดอุทกภัยฉับพลันในพื้นที่เสี่ยงภัย
204	18 กันยายน 2544	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง "นโยบายและแผนงานการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำ คู คลอง"
205	18 กันยายน 2544	แนวทางการแก้ไขปัญหาอุทกภัย จังหวัดอุดรธานี
206	25 กันยายน 2544	โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร
207	25 กันยายน 2544	การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่สูง
208	25 กันยายน 2544	อนุมัติใช้เงินงบกลางฯ เหลือจ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเพิ่มเติม รวม 4 จังหวัด

หมายเหตุ

มติคณะรัฐมนตรีในรายงานวิจัยฉบับนี้เป็นการทบทวนเอกสารจากฐานข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) จึงเป็นการอ้างอิงเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรี

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

1. คำสั่งที่ 385/2540 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ
2. คำสั่ง ที่ 403/2540 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

คำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

1. คำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ 3/2541 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา
2. คำสั่งคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ที่ 1/2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบริหารจัดการลุ่มน้ำ (ลุ่มน้ำปิงตอนบน)